

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XVI – Reis naar Judea heen en terug (van 28 maart tot 9 april 1823) (vervolg).

Jezus te Rama en te Taänat-Siloh.

1184.

Jezus ging met de leerlingen 3 uren noordwaarts. In het voorbijgaan liet Hij Betsoer (Betsoer 1), waar Hij, nog niet lang geleden, was en onderwees, een half uur links liggen (2 uren ten noordwesten van Jeruzalem en een flink uur ten westen van Jezus' weg). Ook is Hij (op een afstand) voorbij Anatot gedaan (4 km ten oosten van zijn weg en ten noordoosten van Jeruzalem).

Een uur verder herbergde en overnachtte Hij te Rama (stad die nog er-Ram heet, 8 km ten noorden van Jeruzalem).

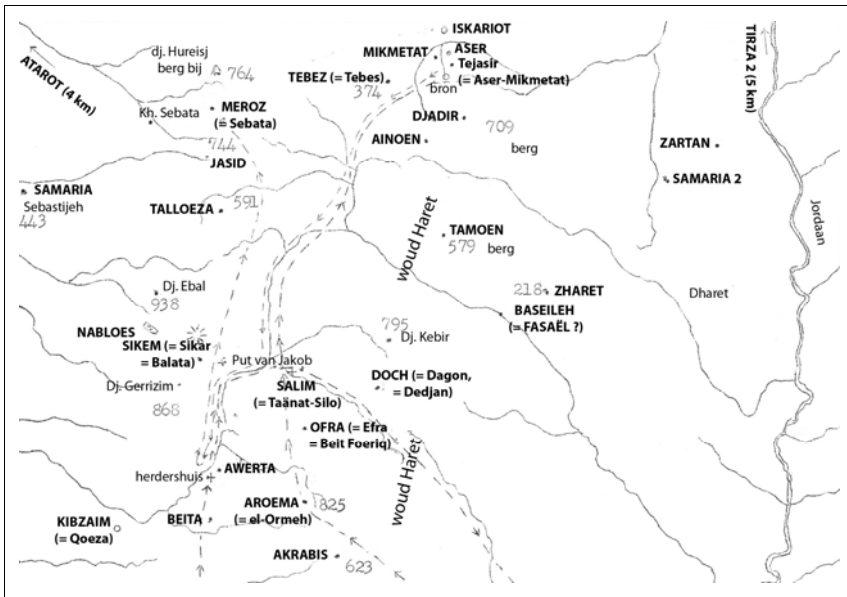
Mikmas, waar Maria haar twaalfjarige Jezus miste, ligt nog verder, rechts (nl. een uur ten noordoosten van er-Ram).

3 april = 16 Nisan. –

Jezus ging heden van Rama naar Taänat-Siloh, de landbouwstad bij Sikar. Al vroeger had men Hem hier goed ontvangen, maar heden ontving men Hem nog guller, zoals nu in het algemeen overal waar Hij komt, daar alle Farizeeën en ook alle volwassen gezonde mannen en jongelingen te Jeruzalem voor het feest zijn. Zij die thuis gebleven zijn, zijn meestendeels oude en ziekelijke mensen, vrouwen en kleine kinderen en de oude herders bij de kudden.

Reeds gisteren te Rama zag ik de mensen zich in processies naar de rijpe kooinvelden begeven en bussels graan afsnijden en die op

stokken in de synagoge en in de huizen dragen. In het bijzonder ook te Taänat-Siloh zag ik de mensen op het veld hetzelfde doen.

Jezus werd door de armen, zieken en ouderlingen, door de moeders en de kinderen met grote vreugd en liefde ontvangen, want nu vreesde niemand tot Hem te naderen.

Hij leerde hier en daar in het open veld en ook te Taänat-Siloh, waar Hij overnachtte. Zijn prediking was nog steeds zeer streng en ernstig, te weten, over zijn naderend einde. Hij nodigde allen uit om troost bij Hem te zoeken (cfr. Mt 11, 28) en sprak over het offer van een rouwmoedig hart, dat God zo welgevallig is.

De mensen waarschuwden Hem hier, om toch niet door Samaria te gaan, en wel, naar ik meen, omdat de Samaritanen het volk dat van het paasfeest terugkwam, met plagerijen sarden, doch ik weet dit niet meer nauwkeurig.

Ik heb heden ook gezien dat Pilatus een bekendmaking tot alle Galileeërs richtte, waarbij hij hun verbod Jeruzalem zonder zijn vergunning te verlaten: zij konden anders op de wegen door zijn troepen neergeslagen worden. De juiste inhoud van zijn verbod is mij evenwel niet meer gans duidelijk.

(Uit nr. 1188 blijkt dat onder ‘alle Galileeërs’ bedoeld zijn ‘alle Galilese opstandelingen’).

Jezus geneest in de synagoge te Atarot een kromgebogen vrouw. (Wij hebben hier het geval van Lukas 13, 10-17).

1185.

4 april. –

Jezus ging van Taānat-Siloh naar Atarot, een weinig ten noorden van de berg bij Meroz, waarop Hij eens zulk een grote leerrede gehouden heeft.

Atarot is de stad, waar de Farizeeën en Sadduceeën Hem een dode brachten om die te laten genezen (fasc. 15, nr. 558). Atarot ligt ongeveer 4 uren ten noorden (noordwesten) van Taānat-Siloh. (Over Atarot, zie fasc. 15, nr. 556, voetnoot 266; het ligt 12 km ten westen van Meroz, en toch op de noordzijde van de berg, aan de zuidvoet waarvan Meroz gelegen is, omdat de bergketen zich van noordoosten naar het zuidwesten richt).

Jezus kwam tegen de middag vóór Atarot aan en hield op een heuvel vóór de stad een toespraak voor vele oude en zieke mensen, voor vrouwen en kinderen die Hem daarheen gevolgd waren. Nu kwamen alle zieken te voorschijn, zoals ook alle mensen, die anders voor de Farizeeën bevreesd waren. Nu vielen zij Hem te voet om troost en hulp. In Atarot waren de Farizeeën en Sadduceeën zo tegen Jezus ingenomen, zo vol verbittering en haat, dat zij, toen Jezus eenmaal in de buurt was, de poorten voor Hem hadden willen doen sluiten.

Jezus leerde hier zeer streng en tevens liefdevol; Hij waarschuwde de goede mensen tegen de boosheid van de Farizeeën. Hij sprak hoe langer hoe duidelijker over zijn zending en zijn hemelse Vader, over de aanstaande zware vervolging tegen Hem, de verrijzenis der doden en het strafgericht tegen hen die Hem niet zouden navolgen.

Hij genas vele zieken: lammen, blinden, waterzuchtigen, zieke kinderen en vrouwen die aan bloedvloeïng leden.

Vóór Atarot hadden de leerlingen een herberg voor Hem bereid bij een hoogbejaarde, eenvoudige onderwijzer, die daar tussen tuinen woonde. Zij wasten elkander daar de voeten, namen een verversing en gingen dan in de synagoge te Atarot ten sabbat.

Vele mensen uit het hele gewest en ook alle (zojuist vermelde) genezenen waren er bijeengekomen. Een oude kromme schelm van Farizeeër, die thuisgebleven was, nam in de synagoge het voorzitterschap waar en hij gaf zich een gewichtig aanzien, hoewel hij door zijn uiterlijk en lichaamsgebrek de lachlust van de mensen gaande maakte.

Heden werd over de wettelijke onreinheid van de kraamvrouwen en over de melaatsheid voorgelezen, en ook over de vermenigvuldiging van de eerstelingsbroden door Elizeüs en hoe Naäman door hem genezen werd (Lev. 12-14; 2 Kon. 4, 42 tot 5, 19).

1186.

Na enige tijd geleerd te hebben, wendde Jezus zich tot de plaats waar in de synagogen de vrouwen afzonderlijk stonden; Hij riep een gebrekkige weduwe nader, die door haar dochters op haar gewone plaats in de synagoge gebracht was; zij ging dubbel gebogen, maar had er in het geheel niet over gedacht Jezus om hulp te

verzoeken. Haar ziekte duurde reeds 18 jaren; zij was in haar middellijf gekromd en ging met hoofd en romp zodanig naar de aarde gebogen, dat zij bijna op haar handen en voeten had kunnen lopen.

Toen haar dochters haar tot vóór Jezus gebracht hadden, *richtte Hij deze woorden tot haar: "Vrouw, wees bevrijd van uw ziekte", en dit zeggend legde Hij zijn hand op haar rug*, en de vrouw richtte zich kaarsrecht in de hoogte en sprak God lovend: "Geloofd worde de Heer God van Israël, enz." (De dagelijkse lofprijzing, die de Joden van buiten kenden). Zij wierp zich voor Jezus neer en alle aanwezigen loofden God.

Maar de oude, kromme schelm van Farizeeër, verwonderd omdat zulk een wonder op een sabbat, en dit nog onder zijn voorzitterschap in Atarot had plaats gehad, wendde zich, omdat hij het niet waagde Jezus zelf ter verantwoording te roepen, met groot gezag tot het volk, drukte zijn misnoegdheid uit en zei: "Er zijn 6 dagen waarop men zal arbeiden, komt op die dagen om U te laten genezen, maar niet op de sabbat!"

Jezus echter wedervoer: "Gij huichelaar! maakt niet ieder van U zijn os of ezel op de sabbat van de kribbe los en leidt hij die niet naar de drenkplaats? Mocht nu deze, die toch een dochter van Abraham is, niet op de sabbat van deze ziekteband ontbonden worden, nadat satan haar reeds 18 jaren er mee geboeid heeft gehouden?"

Jezus' redenering bracht de kromme Farizeeër en heel zijn aanhang in schaamte en verlegenheid, maar alle overigen loofden God en verheugden zich over dit wonder.

Het was zeer aandoenlijk de dochters en enige verwante knaapjes van de vrouw zo blijde rondom haar te zien. Ja, alle aanwezigen waren verheugd, want de vrouw was vermogend en in de stad zeer geacht en bemind. Het wekte de lachlust op en het boezemde tevens walg en afschuw in, die kromme Farizeeër zich over de

genezing van die deugdzame vrouw boos te zien maken, in plaats van zelf om hulp en genezing te smeken.

Jezus echter zette zijn lering over de sabbat voort en leerde even streng als in de tempel, toen zij Hem daar wegens de genezing van de man bij de vijver Bethesda van sabbatschennis beschuldigden.

Hij nam daarna een maaltijd bij de schoolleraar van Atarot en overnachtte in diens huis.

5 april; Sabbat. –

Jezus heeft heden zieken in de huizen genezen, aalmoezen gegeven en een maaltijd genomen bij de genezen vrouw. Deze spijzigde ook vele armen en deelde overvloedige aalmoezen uit. Daarna ging Hij met de leerlingen een weinig wandelen (volgens het gebruik op de sabbat), *sloot de lering in de synagoge*, en ging vervolgens heden nog een paar uren verder tot in een herberg bij Ginnim.

Nota van de vertaler. – Op deze sabbatwandeling heeft – wat K. evenwel eerst later vermeldt – het geval plaats, waarin de Farizeeën Jezus er een verwijt van maken dat zijn leerlingen koornaren plukken op de sabbat. Dit feit is in de Evangelieën vermeld: Mt. 12, 1-8; Mk. 2, 23-38; Lk. 6, 1-5.

Volgens K. heeft de twist eerst later plaats (zie verder nr. 1201).

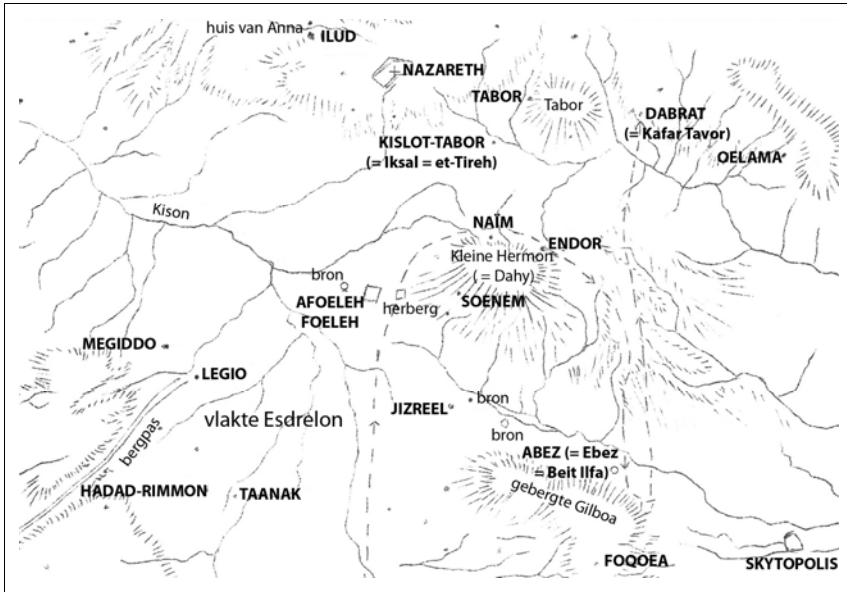
Jezus te Hadad-Rimmon.

1187.

6 april. –

Jezus is met de leerlingen uit zijn herberg ongeveer 8 uren verder noordwaarts tot in de vlakte Esdrelon en over de beek Kison (een

vertakking er van) naar Hadad-Rimmon gegaan. Hij heeft Endor, Jizreël en Naïm rechts laten liggen.

De stad ligt ten hoogste een uur ten oosten van Megiddo, waar het vorige jaar de Joannes-leerlingen tot Jezus gekomen zijn (fasc. 20, nr. 875); het ligt ook niet ver van Jizreël en Naïm, een uur of 3 ten westen van de Tabor, en niet verder dan 3 uren ten zuidwesten van Nazareth; het is een stad van betekenis met druk verkeer, want er loopt een heir- en handelsbaan door, die van Tiberias naar de zee loopt⁶²⁵.

⁶²⁵ **Hadad-Rimmon = Roemmaneh = Rammanoe.** - Is genoemd bij de profeet Zakarias, 12, 10. Voor sommige exegeten duidt deze naam in die passage een stad aan; volgens andere exegeten een afgod, nl. Hadad-Roemmanoe; elk lid betekent zowat hetzelfde: 'luchtgod', 'dondergod', 'onweersgod'.

Katarina stelt klaarblijkelijk de eerste exegeten in het gelijk.

Hadad-Rimmon als stad wordt meest vereenzelvigd met het huidige Roemmaneh, wat dezelfde naam is als het assyrische Roemmanoe.

Jezus ging in een herberg vóór de stad.

Onderweg onderrichtte Hij hier en daar herders en heelde ook zieke arme mensen. Hij heeft op deze weg veel over de naastenliefde geleerd en de gewone mensen, zowel als zijn leerlingen, de plicht ingescherpt van de liefde tot de Samaritanen en tot alle mensen zonder uitzondering. Ook heeft Hij, om zijn leer aanschouwelijk voor te stellen, de parabel van de barmhartige Samaritaan verteld en uitgelegd (Lk. 10, 30-37).

In Hadad-Rimmon leerde Hij hoofdzakelijk en met nadruk over de verrijzenis.

Nog de moordpartij in de tempel te Jeruzalem.

1188.

Ik heb heden nacht (tussen 5 en 6 april) een ontzettende moordpartij in de tempel gezien van soldaten van Pilatus tegen de opgehitste Galileeërs. Ik was op mijn gebedsarbeid-reis naar Jeruzalem gekomen. Ik bevond mij in de tempel midden tussen de gevechten en ik zag dicht naast mij Judas de Gauloniet omver gestoken worden; het scheen me zelfs dat hij me bad hem te laten ontsnappen, maar ik hielp de booswicht niet ontvluchten; hij was dik en sterk.

Roemmaneh vertoont alle kenmerken van een oude stad en ligt aan de zuidwestrand van de Esdrelonvlakte, 12 km ten noordwesten van Engannim enz.

Katarina's aanduidingen zouden ons Hadad-Rimmon eerder wat meer noordelijk doen zoeken, maar daar haar opgaven van afstanden en richtingen niet altijd naar de letter te nemen zijn en eerder op schatting berusten, beschouwen wij met vele geleerden liever Roemmaneh als Hadad-Rimmon. Deze ligging past overigens ook nog in het kader van K.'s aanduidingen.

Pilatus had op de dag na Jezus' afreis uit Jeruzalem aan de oproerige Galilese Zeloten op doodstraf verboden Jeruzalem te verlaten, wat zij wilden doen. Velen van hen waren als gijzelaars voor de anderen aangehouden en gevangen gezet. Deze morgen liet Pilatus hen vrij en gaf aan allen oorlof om hun offeranden te brengen en te vertrekken. Hijzelf trof 's middags toebereidselen voor zijn eigen afreis naar Cesarea. (Normale residentie van de landvoogden, die echter op Pasen, met het oog op mogelijke onlusten te Jeruzalem verbleven; nu echter is het paasfeest afgelopen).

Het was voor de gearresteerde Galileeërs een blijde verrassing zich onverwacht in vrijheid gesteld te zien; zij spoedden zich met hun zoenoffers naar de tempel, dewijl enigen tegen de Wet misdaan hadden en belet waren geweest hun zoenoffers te brengen. Het was overigens ook het gebruik allerlei offers en geschenken in deze dagen naar de tempel te brengen. Velen kochten vee en brachten het daar ten offer; de meesten verkochten immers alles wat zij maar ontberen konden en de opbrengst ervan stortten zij in de offerblokken van de tempel. Voor de armeren betaalden de betergestelden. Ik zag 3 verschillende offerblokken, waarin zij hun offeranden wierpen. Daarbij werd er geleerd en ook gebeden.

1189.

Anderen bevonden zich op de slachtplaats met hun offervee. In de tempel waren een aanzienlijk getal mensen, zonder dat hij daarom overvol was; ik zag op verscheidene plaatsen kleine hopen van Israëlieten voorover gebukt, het hoofd bedekt en in boetemantels gehuld; zij stonden of knielden of lagen op hun aangezicht.

Judas de Gauloniet stond onder zijn aanhangers bij het offerblok, want juist deze Galileeërs waren het, die Pilatus aangehouden en nu weer vrijgelaten had; het waren gedeeltelijk naïeve, gedeeltelijk sluwe en boze werktuigen van de Herodianen. Onder hen waren vele Gaulonieten en een grote menigte uit Tirza en omstreken en uit andere Herodianers-nesten.

Nadat deze mensen nu al hun geldoffers gebracht hadden, en terwijl zij in hun godsdienstoefeningen verdiept waren, zonder dat iemand van hen rondkeek, zag ik een tiental kerels, ook in zulke kleding, van verschillende kanten nader sluipen. Zodra zij dicht bij die biddenden gekomen waren, trokken zij hun driesnedige zwaarden van wel een el lang, van onder hun mantels te voorschijn en staken de naastbijzijnden omver.

Ogenblikkelijk verhief zich een afgrijselijk geschreeuw, terwijl de weerloze mensen ontsteld en verschrikt in alle richtingen uiteenstoven.

Maar nu kwamen ook diegenen toegelopen, die ik hier en daar, in hun kleding gehuld en vermomd, had zien knielen; het waren verklede, Romeinse soldaten, die nu alles neersabelden en doorstaken, wat zij op hun weg aantroffen. Vele van die soldaten baanden zich een doorgang naar de verlaten offerblokken, braken die open en rukten de zakken met het geld eruit, doch zij namen niet alles weg; een groot deel bleef erin, maar de haast en het gewoel waren zo groot, dat er veel geld op de vloer rolde. Zelfs in de slachtplaats drongen de Romeinen door en sloegen ook daar de Galileeërs neer.

Ik weet niet waar die kerels vandaan kwamen; ik zag ze uit alle hoeken opdoemen, ja, door vensteropeningen in- en uitspringen. Door het alarmgeroep geraakte alles in de tempel in verwarring; alles liep tezamen en dooreen, en vele ook totaal onschuldige mensen uit Jeruzalem werden in het gewoel met de anderen vermoord, ook vele van de arme kramers, die op het voorhof en in de winkels van de muren met eetwaren te koop stonden, kwamen om het leven.

1190.

In mijn visioen was ik in een donkere gang enige Galileeërs gevolgd, waar zij hun redding zochten; zij hadden enige Romeinen overweldigd en hun de wapenen ontworpen.

Toen kwam hun daar Judas de Gauloniet tegemoet, die reeds vóór hen hier binnen gevlucht en ontsnapt was, maar zij hielden hem voor een Romein. Hij riep nog dat hij Judas, hun aanvoerder, was, maar zij lieten zich niet overtuigen en doorstaken hem. Ten gevolge van de gelijke kleding van de Galileeërs en de moordenaars, was de verwarring zo groot, dat wie een ander ontmoette, hem doodde.

Nadat dit moorden en bloedvergieten bijna een uur had geduurd, stormde het gealarmeerde volk met wapens in de tempel, maar de Romeinen trokken zich terug in de burg Antonia en sloten ze achter zich.

Pilatus was reeds vertrokken en de bezetting had de staat van beleg in de stad uitgeroepen; ze had alle posten en doorgangen bezet en versperd, en hield zich ten aanval gereed, om elke samenscholing en poging tot opstand te beletten.

Staande op een steile, duizelingwekkende hoogte aan de ene zijde van de tempel, wierp ik een blik naar beneden in de enge straten, en ik zag vrouwen en kinderen, jammerend en huilend van het ene huis in het andere lopen; het waren zulke die de moord op hun vaders en mannen vernomen hadden, want ook vele arme sukkelaars die in de buurt van de tempel woonden en er een betrekking als dagloner hadden, waren omgekomen.

De schrik en verwarring was vreselijk en alles vluchtte uit de tempel, zodra de vermindering van het gedrang hun dit mogelijk maakte. De oudsten, de oversten, gewapende mannen en ook Farizeëen kwamen zich op de hoogte stellen van de toestand. Overall rond lagen lijken in plassen bloed en meerdere stervenden en zwaargewonden lagen te kreunen en te rochelen, of wentelden zich in hun bloed op de harde bodem. Ook geldstukken lagen hier en daar op de grond gestrooid.

Eerst nu kwamen de vrienden en verwanten van de onschuldig vermoorde Jeruzalemmaren, die in de schermutseling toevallig gedood waren, hier aan; zij vermeerderden de heersende drukte

met hun gejammer. Overal in alle hoeken en kanten was niets dan verontwaardiging, geschrei, verwensing, toorn, angstgeroep en kreten van woede te vernemen. De Farizeeën en hogepriesters waren zeer ontsteld; de tempel was door en door verontreinigd; de priesters durfden er niet meer binnenkomen uit vrees zich aan de doden te verontreinigen; het feest was bijgevolg onderbroken.

1191.

Ik zag de vermoorden uit Jeruzalem, in doeken gehuld, op lijkbaren, door hun naastbestaanden onder weegeklaag weggedragen worden. Maar de andere lijken werden weggebracht door slaven van het gemeenste ras. Al wat in de tempel aan vee en eetwaren aanwezig was, alle voorwerpen en gereedschappen, alles moest blijven liggen, omdat het verontreinigd was. Al wat nog gaan kon, ging heen, behalve de aangestelde wachters en dagloners. Ik heb nog veel meer gezien, maar ik herinner het me niet meer duidelijk.

De slachtoffers waren nu talrijker dan bij de recente instorting van de waterleiding; het waren, buiten de enige onschuldige Jeruzalemnaren, meest de aanhangers van Judas de Gauloniet, die zich verzet hadden tegen de keizerlijke cijns en tegen het aanwenden van het offergeld voor de waterleiding; hun verzet had als reden dat zij dit hogelijk beledigend achtten voor de Joden en in strijd met het recht van de tempel (en van God).

Het waren dezelfde die onlangs, bij de wetsafkondiging van Pilatus, zo driest en lawaaierig geprotesteerd en bij die gelegenheid ook enige Romeinen in het gevecht gedood hadden. Pilatus nam aldus weerwraak op hen op een ogenblik dat zij weerloos waren, en tevens op Herodes, die door zijn verradersstreek de waterleiding gekelderd had. Vele gesneuvelden waren van Tiberias, Gaulon (de vaderstad van de Gauloniet), Cesarea-Filippi en nog andere uit Opper-Galilea, maar voornamelijk uit Tirza.

Jezus nog te Hadad-Rimmon.

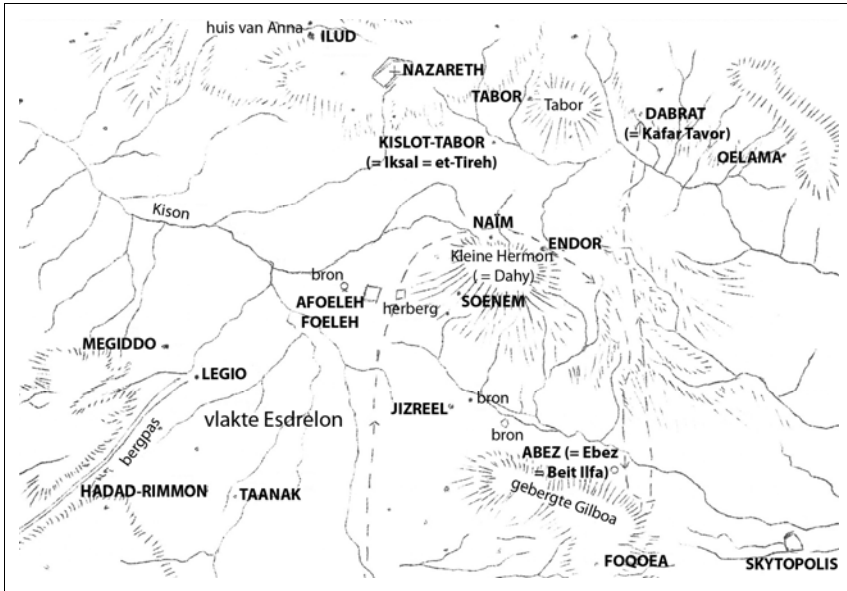
7 april. –

Jezus heeft zijn apostelen en leerlingen, op weinige na, naar de omliggende steden gestuurd om er zieken te genezen en predicaties te houden.

Hier te Hadad, heeft Hijzelf geleerd en wel weer hoofdzakelijk over de verrijzenis van de doden en het (daarop volgende) oordeel, en ook over de barmhartigheid.

Hij genas ook nog verscheidene zieken die hier aangebracht werden. Ook kwam hier nog een grote karavaan van mensen tot Hem, die een dag na Hem uit Jeruzalem vertrokken waren en de gelegenheid niet hadden gehad Hem daar te horen.

Hij onderrichtte hen dus en bleef 's avonds in de herberg vóór de stad.

Jezus' gedaanteverandering op de Tabor (Matteüs, 17, 1-9; Markus, 9, 1-8; Lukas, 9, 28-36).

1192.

8 april = 21 Nisan. –

Jezus ging heden in de vroege morgen uit zijn herberg vóór Hadad-Rimmon met enige leerlingen oost-(noordoost-)waarts naar Kislot-Tabor, dat een uur of 3 van daar nabij de zuidelijke voet van de Tabor ligt. Op deze weg kwamen de gisteren uitgezonden leerlingen achtereenvolgens tot Hem terug.

Te Kislot verzamelde zich weer een grote schaar van reizigers om Jezus, die van Jeruzalem kwamen. *Hij onderrichtte hen en genas enige zieken.*

In de namiddag, om 2 of 3 uur, zond Hij de leerlingen rechts en links rond de berg op een nieuwe missie- en genezingstocht uit.

Bij zich behield Hij alleen Petrus, Joannes en Jakobus de Meerdere en ging de berg met hen op. Hij volgde een kronkelpad dat zich zigzag langs de berghelling omhoog slingerde; zij hadden wel spoediger boven kunnen komen, maar zij deden ongeveer 2 uren over deze bestijging, want Jezus vertoefde vaak met hen op meerdere plaatsen en bij spelonken, waarin profeten gewoond hadden, en *Hij verklaarde dan menige bijzonderheid (over die plaats) en bad daar ook met hen*⁶²⁶.

---

⁶²⁶ **Tabor.** – De lezer van Emmanuel moet iets weten over deze beroemde, thans ook omstreden berg; omstreden, niet alleen wat zijn ligging betreft, maar helaas! ook wat het mysterie betreft dat er zich op heeft afgespeeld. Meteen zal dit beknopt artikeltje vele bijzonderheden, die K. erover mededeelt, bevestigen.

Reeds vóór Christus werd hij als een heilige berg beschouwd, waarschijnlijk omdat de grote profeet Elias er een tijdlang op verbleven heeft, en ook, naar het zeggen van K. de profeet Malakias.

Op de top, in het domein van de Grieken herinnert een grot aan dit verblijf van Elias, alsook een kerk die aan de profeet is gewijd.

De grot waarin Malakias zich zou opgehouden hebben, wijst K. aan op de zuidoosthelling, en inderdaad, daar tekent de kaart Pal. Grid op een niveau van 450 m een grot of grotten aan.

Hierom bezochten de godvruchtige Joden deze berg als een bedevaartplaats, en waar de H. Petrus Jezus' Gedaanteverandering op deze berg vermeldt, noemt hij hem 'de heilige berg', misschien meer om de eerste, dan om de laatste reden. (II Petr. 1, 18).

Deze bevallige, rondgekoepelde berg rijst op aan de noordostrand van de Esdrelonvlakte. Op dit punt verheft hij zich 460 m boven de vlakte en boven de vallei aan zijn voet, 528 m boven de vallei aan zijn oostvoet, 774 m boven het Meer en plus minus 400 m boven de noordelijke en westelijke hoogvlakten en heuvels. Hij steekt dus hoog boven de gehele omgeving uit als een alleenstaande berg, eenzaam oprijzend tegen de blauwe hemel. Vandaar deze woorden van het Evangelie: "Jezus leidde de drie leerlingen met zich ter zijde op een zeer hoge berg." (Mt. 17, 1).

Door deze eigenschap, aangename lijnen en bevallige ronde kruin, zijn groene kleur, vruchtbaarheid en meer andere voordelen neemt hij een enige plaats in onder de bergen van Palestina.

***

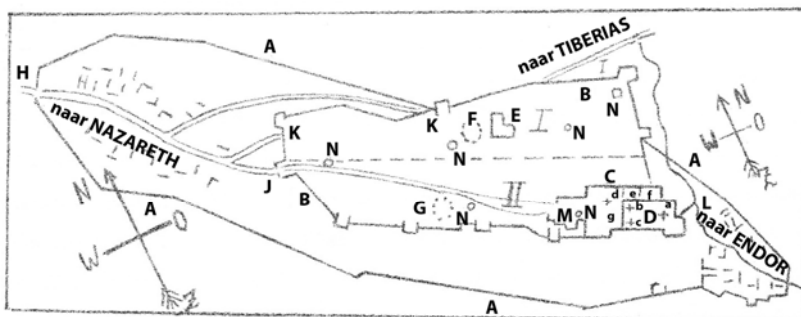
Op de hoogste top, nabij de oostelijke rand van de oostelijke helft van de hoogvlakte heeft Jezus' verheerlijking plaats gehad.

Reeds in de vierde eeuw heeft de H. Helena ter ere van dit mysterie op die top een heerlijke kerk gebouwd. De traditie heeft deze plaats nooit uit het oog verloren, zodat alleen roekeloosheid sommigen in de laatste tijden ertoe gebracht heeft de traditie in twijfel te trekken en elders de plaats te zoeken, b.v. op de grote Hermon. In ongunstige tijden bleven de ruïnes der eerste kerk en der omringende kloostergebouwen de plaats aanduiden.

In 1921 werd met de bouw van een nieuwe kerk op de grondvesten van de oude aangevangen; ze groeide uit tot een prachtige basiliek, die op 1 mei 1924 ingewijd werd.

***

De berg is niet zo gemakkelijk te beklimmen. Te allen tijde besteeg men hem bij voorkeur aan de westkant, meer bepaald van het dorp Daboerijeh uit. Hier had men de minst steile helling, hoewel de weg vroeger ook daar, volgens de H. Epifanius de Hagiopoliet (9^e eeuw) niet minder dan 3340 rotstrappen telde. Nu is de oude slingerweg vervangen door een nieuwe zigzaglopende autoweg, die een opeenvolging is van haarspeldscherpe bochten en hoeken (zie kaart hieronder).

nr. 1192 : Bergvlakte van de Tabor.
D = plek van de gedaanteverandering.

Goede chauffeurs moeten het zijn, om de oprit aan te durven.

Toch leiden ook een paar steile lastige slingerpaden langs de noordoost- en zuidoosthelling naar de plaats van de Gedaanteverandering op de top van de berg en nog een derde langs de zuidwesthelling, die we verder moeten vermelden.

Door zijn kleed van groen rondom tot op de top, door zijn vruchtbaarheid, tuinen en bloemen, die overal op de verspreide ruïnes groeien, sier- en vruchtbomen, struikgewas, welriekende en geneeskrachtige kruiden en planten, biedt de berg het uitzicht van een paradijs. Dit is bovendien bevolkt met kwetterende zang- en kleurvogels, vooral met hele vluchten duiven die in een aantal grotten een onderkomen vinden.

Boven heeft de berg een ruime vlakte van 1200 m lang en 400 m breed, die van zuidoost naar noordwest gericht is en ook in deze richting neerhelt. Het toppunt verheft zich in de zuidoosthoek, waar zich ook het mysterie van Jezus' Gedaanteverandering heeft afgespeeld (zie grondplan hiervóór).

Beklimmen we nu de berg uit het noordwesten.

Wanneer de bergvlakte bereikt is (letter H op grondplan), bemerkt men aanstonds op haar rand de resten van een muur; het is de noodmuur die in allerijl in 40 dagen ter verdediging van de berg door Flavius Josephus in het begin van de Joodse oorlog opgetrokken werd. Hij meet 3 km in de omtrek en men kan hem nog volgen over een loop van 2 km (cfr. Guide bleu, 237).

Na een loop van 400 m treffen wij links een tweede zijweg aan.

- De noordelijke vertakking loopt naar het domein van de Grieken,
- de zuidelijke naar dat van de Franciscanen.

Beide vertakkingen komen 100 m verder aan bij de ingang van het eigen domein. Beide domeinen liggen binnen de omtrek of ringmuur van een reusachtige burcht, die in het noordoosten een derde deel van de bergvlakte bedekt; ze werd in 1210-1213 door de Saracenen gebouwd tot een basis voor hun krijgsoperaties tegen St. Jean d'Acre (Akko).

Het domein van de Grieken neemt de noordelijke helft van die burcht in, dat van de Franciscanen de zuidelijke; hun oppervlakte is ongeveer dezelfde, maar de Franciscanen zijn in het bezit van de voornaamste heilige plaatsen, terwijl de Grieken alleen kunnen roemen op het bezit van de grot van Elias.

Zodra men de poort van het Franciscaanse eigendom ingetreden is, ziet men aan het einde van een 400 m lange laan, op het hoogste punt, niet ver van het oostelijk einde van de bergvlakte het grootse heiligdom van de gedaanteverandering oprijzen.

Voor de kerk bereikt is, liggen aan beide zijden van de weg resten van oude gebouwen en de verblijven van de paters. Daar rijst ook de zogenaamde Saraceense toren op.

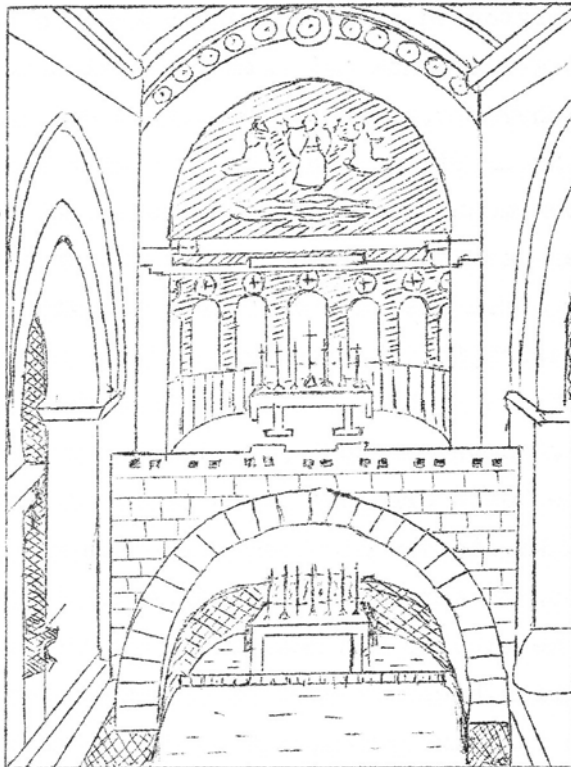
De bergvlakte verlengt zich nog 300 m achter de basiliek en loopt enigszins scherp uit.

***

Op de plaats en in de bodem waar de basiliek oprijst, vinden wij de bijzonderheden terug, welke K. in haar verhaal aanstipt.

Alzo ondermeer "De gedaanteverandering had plaats op het hoogste punt van de berg; Jezus begaf zich met zijn leerlingen in een wat dieper plaats bij een rots, die een spelonk vormde als een poort; men kon er ook dieper onder gewelven ingaan; hier onderrichtte Hij zijn leerlingen, bad Hij en veranderde van gedaante."

De kerk heeft inderdaad een crypte en deze was voorheen, in de oude kerk, tweemaal zolang als nu; ze strekte zich uit, niet alleen onder het verste gedeelte van de Kerk, maar ook onder de voorste helft; ze was dus onder de eerste kerk tweemaal zo uitgestrekt als nu. Deze crypte, die zich onder de gehele kerk uitstrekte, was zonder twijfel de grot die volgens K. tot diep in de berg drong. Naderhand kan het gewelf weggenomen of ingestort zijn, daarna de westelijke helft gevuld, zodat alleen nog overbleef de crypte in de oostelijke helft van de tegenwoordige kerk.

Blik van halverwege de middenbeuk op bovenkerk en crypte.

Deze heeft 3 niveaus:

- de crypte,
- het gelijkvloers en
- het verheven priesterkoor.

Wanneer men tussen de twee pylonen of voorgebouwen, die twee kapellen zijn, de kerk binnentreedt en halverwege de middenbeuk gekomen is, bevindt men zich bij een monumentale trap, die naar de crypte afdaalt. Boven staande kan men heel de crypte overzien tot haar oostelijk einde.

Trap en crypte zijn overwelfd door een wijde, grootse boog en op dit gewelf strekt zich het presbyterium uit met aan het oostelijk einde het hoogaltaar, juist boven het altaar dat aan het einde van de crypte staat.

Uit de middenbeuk kan men het priesterkoor niet bereiken, maar wel met trappen die uit de zijbeuken ernaar opvoeren. Crypte en priesterkoor eindigen met een absis.

In de wand achter het altaar zijn zeven vensters en daarboven in de hoogte is op de wand een voorstelling aangebracht van de gedaanteverandering in mozaïekwerk.

De Grieken aan hun kant hebben in het midden van hun domein een oude KERK herbouwd. Aan haar westzijde is een grot van 6 m bij 6 m, waarboven nu ook een kapel gebouwd is. Grot, kapel en kerk zijn aan Elias gewijd.

Zonder twijfel bedoelt K. deze spelonk, waar ze zegt: "Boven op de Tabor is een spelonk met een tuin, waar Elias zich met zijn leerlingen, evenals op de Karmel, heeft opgehouden. Deze plaats, gelijk ook de spelonk van Malakias op de zuidoostzijde, zijn bidplaatsen voor deugdzaame Joden." (nr. 828).

De grot in de zuidoosthelling van de berg is aangetekend op de kaart Pal. Grid, op een niveau van 460 m. Aan dit oponthoud van de twee profeten had de berg zijn heilig karakter en zijn hoedanigheid van bedevaartplaats te danken.

***

Op de bergvlakte heeft nooit een eigenlijke stad gelegen, wat duidelijk door Flav. Jos. te verstaan wordt gegeven (cfr. Prat, J. Chr. I, 444).

Als men het domein van de Franciscanen verlaat en op zijn stappen terugkeert, vindt men weldra links en rechts van de weg, maar meest rechts, de resten van enige woningen uit de tijd van Christus en daartussen ook de resten van een kapel van 9 m bij 4 m; ze schijnt de plaats aan te duiden, *waar Jezus zijn apostelen waarschuwde om het visioen tot na zijn verrijzenis geheim te houden.*

K. vermeldt die waarschuwing aanstonds na Jezus' weggaan van de plaats der gedaanteverandering, wat goed met de afstand van een steenworp overeen te brengen is.

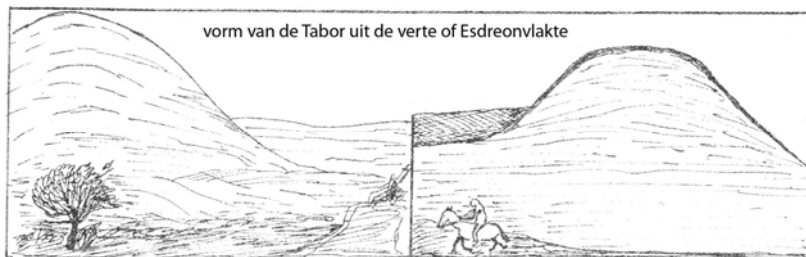
De weg die Jezus bij het bestijgen van de berg volgde – Hij kwam van Kislot-Tabor – is ofwel te vereenzelvigen met de meest gebruikte weg die bij Daboerijeh begint, of met het kronkelpad dat bij de zuidwestvoet begon en dat de kortste weg is naar Naïm en Endor, als men van de berg afdaalt.

De kortste weg van de bergtop naar Tiberias begint bij de noordoosthoek van de bergvlakte en daalt met vele kronkelingen steil en zeer ongemakkelijk af.

De bergtop biedt onvergelykelijke vergezichten. Mgr Janssens zegt er over: "Onmogelijk is het mij die eindeloze verten, de heerlijkheid en majestuositeit

---

van dat panorama te beschrijven, zoals ik het zag in dat avonduur.” (Au pays du Messie, 323).

Inderdaad, in het noorden reikt de blik over de bergen van Galilea en over het Meer heen tot de besneeuwde toppen van de grote Hermon tegen de horizon.

- In het noordwesten ontwaart men boven Nazareth op de Nebi Saïn het klooster van de Salezianen en de hoogstgelegen huizen van Nazareth en ver daarachter verschijnt hier en daar tussen de bergtoppen de Middellandse Zee.
- In het westen vertoont zich de lange Karmelketen met op haar uiteinde het Karmelietenklooster.
- In het zuiden ontrolt zich de onmetelijke Esdreonvlakte, de gebergten Kleine Hermon en Gilboa en daarachter de bergen van Samaria. Nader bij de Tabor, in de diepte herkent men de dorpen Affoeleh, Naïm en Endor en een menigte nieuwe Israëlische agglomeraties.
- In het oosten sluiten de bergen van Gilead en meer noordelijk die van Gaulon achter de Jordaankloof de gezichteinder af.

“Men ziet als de wereld aan zijn voeten en op alle bezoekers laat de berg een onbeschrijfelijke indruk na. Zo'n heerlijkheid overschouwend”, zegt Mislin, III, 266, “voelt men zich door heilige geestdrift overweldigd. Men meent getuige te zijn van de gedaanteverandering, de lichtwolk waar te nemen, de stem van de Vader te horen. De al te korte uren, die ik op de Tabor heb doorgebracht, zal ik blijven rekenen tot de gelukkigste van mijn leven, evenals die welke ik beleefde bij de ceders van de Libanon, op de Karmel en de Olijfberg.” (Mislin heeft hier alleen gebergten voor ogen). “Ik kon me slechts met moeite uit mijn ontroering losrukken en zoals alle andere Taborpelgrims, hield ik niet op het woord van Petrus te herhalen: “Heer, hier is het goed!””

“Wie van onze groep,” zegt ook Mgr Janssens, “heeft niet uit de grond van zijn hart het woord van de Prins der apostelen herhaald: Het is goed hier te zijn, o Heer!”

1193.

Zij hadden geen spijzen meegenomen, *want Jezus had het hun verboden en gezegd dat zij overvloedig verzadigd zouden worden.*

Op de top van de berg had men een prachtig wijd vergezicht. Daar was een open ruime plaats door een grasbegroeide omwalling en lommerrijke bomen omringd. De grond was met welriekende kruiden en bloemen bedekt. In een rots was een waterbak verborgen, en als men er een tap uittrok, vloeide er helder en zeer koel water uit. De leerlingen wasten Jezus en zichzelf hier de voeten en ververstten zich.

Jezus begaf zich vervolgens met hen in een ietwat dieper plaats, vóór een rots die een spelonk vormde als een poort; ze geleek op de spelonk van het gebed op de Olijfberg, maar men kon ook verder onder rotsgewelven afdalen en er in doordringen.

(Hier is Jezus dus zonder twijfel bij de ingang van de ruime grot,

---

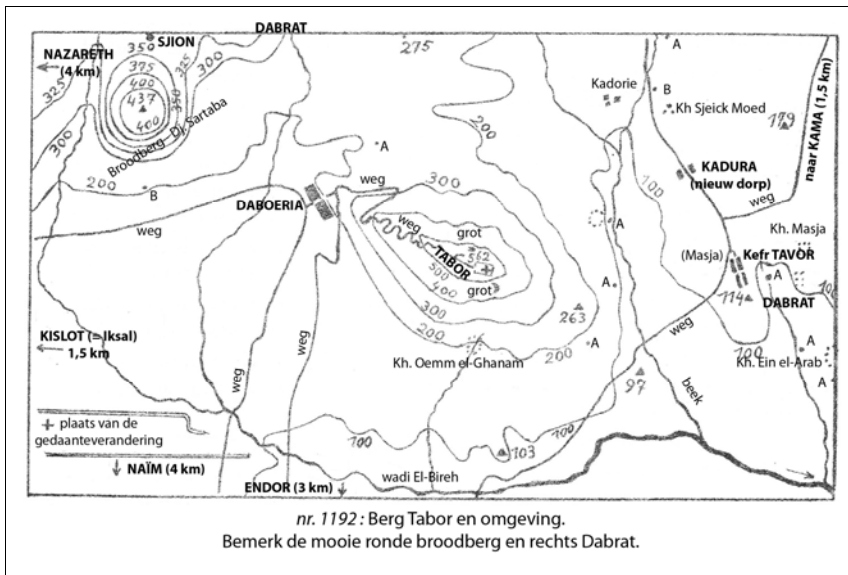
En de vrome palestinoloog Victor Guérin: "Ik spoor alle toekomstige Palestina-pelgrims aan hun schreden naar de heilige berg te richten, waar op dit ogenblik (1875) het authentieke heiligdom der transfiguratie, na eeuwen van vergetelheid, weer ontdekt is en nu opgravingen aan de gang zijn.

De crypte onder dat heiligdom moet beschouwd worden als één van de kostbaarste monumenten van geheel Palestina.

Ze heeft behoord tot de primitieve kerk, die op de plaats van het verheven mysterie opgericht was. Het is een van de heiligste plaatsen van de christelijke godsdienst.

Het is zo aangenaam en goed op de top van de Tabor; zijn lijnen zijn zo bevallig; het sieraad van het groen op zijn afgeronde hellingen is zo lief; de lucht is er zo zuiver, de horizon zo schitterend, het panorama zo wijds, de ruïnes zo interessant (voor de onderzoeker); het thans herstelde heiligdom zo indrukwekkend en kunstvol, de herinneringen aan de berg verbonden zo groots, majestueus en mysterieus, dat ik er nauwelijks toe kon besluiten afscheid van de berg te nemen en af te dalen, om er misschien nimmermeer op terug te komen. Sedert mijn eerste bezoek in 1852 was hij me zo duurzaam geworden." (Gali. I, 380-381).

die later de crypte werd van de oorspronkelijke basiliek en waarvan de helft later gevuld werd).

Hier zette Jezus zijn onderricht voort en sprak met hen over het bidden op de knieën, en zei dat ze nu dringend met opgeheven handen moesten bidden⁶²⁷. Hij herhaalde hun ook het Onze Vader met ingelaste plaatsen uit de psalmen, en zo baden zij, geknield in een halve kring.

⁶²⁷ Met uitgestrekte armen bidden. – Een thans verwaarloosde praktijk, maar volgens K. is deze wijze van bidden God aangenaam en zeer krachtig, omdat Jezus zo heeft gebeden, met uitgespannen armen, vooral aan het kruis. De zienster bad heel vaak op deze wijze.

“Ik zag”, zo zegt zij, “dat **Mozes bad met de armen kruisvormig uitgestrekt. God weerstaat niet aan zo’n gebed. Zo toch heeft zijn eigen Zoon in gebed getrouw volhard tot aan zijn dood.** Op deze manier zag ik ook Josuë bidden, toen de zon op zijn bevel stilstond.” (Vie II, 484; cfr. III, 117, 194).

1194.

Jezus was met zijn aangezicht naar hen geknield, terwijl Hij vóór zich op een rots leunde, die boven de grond uitstak. Het gebed wisselde Hij af met wonderbare, diepzinnige en zoete onderrichtingen over de schepping en verlossing.

Ik heb die gehoord, maar ben te ziek en te beklemd op de borst om veel er van te kunnen herhalen.

Jezus sprak buitengewoon liefdevol en geestdriftig, zodat de leerlingen bedwelmd en dronken waren van de zoetheid zijner woorden. In het begin van zijn lering had Hij gezegd dat Hij hun wilde tonen Wie Hij was, zodat zij Hem verheerlijkt gingen zien, opdat hun geloof niet zal wankelen, wanneer zij Hem later versmaad, mishandeld, geheel misvormd, zonder enige schoonheid in zijn lijden en dood zullen beschouwen.

De zon was gezonken en het werd donker, maar zij bemerkten het niet, **zo ongewoon en wonderbaar was zijn voorkomen, zo verrukkelijk zijn woorden.**

Jezus begon te schitteren en licht uit te stralen, hoe langer hoe klaarder. Ik zag verschijningen van hemelse geesten rond Hem.

Ook Petrus zag die, want Hij onderbrak Jezus in zijn woorden en zei: “Meester, wat betekent dit?”

Jezus antwoordde: “Zij dienen Mij!”

Hierop riep Petrus met geestdrift en vooruitgestoken handen: “Meester, wij zijn hier toch ook; ook wij willen U dienen en wensen niets vuriger!”

Jezus’ antwoord hierop weet ik niet meer, maar *Hij ging door in zijn onderricht*, en ondertussen **daalden met de verschijning van die engelen rond Jezus stromen van**

welriekende geuren in een rijke verscheidenheid neer; over de leerlingen kwam een bedwelmend hemels genoegen en verzadiging⁶²⁸.

De Heer schitterde hoe langer hoe glanzender en was eindelijk als doorschijnend.

De kring rondom hen was in de donkere nacht zo verlicht, dat men elk grassprietje zo klaar als bij hellichte dag op de grond kon onderscheiden. Als nu de glans een zeer hoge graad bereikt had, waren de leerlingen er zodanig door verrukt en verkwikt, dat zij hun hoofd bedekten, met het aangezicht ter aarde vielen en dronken van geest bleven liggen.

Het was nu 12 uur in de nacht, toen ik zag dat **die heerlijkheid haar hoogtepunt had bereikt.**

Van de hemel naar de aarde zag ik een schitterende lichtbaan en erop een gedurig veranderende beweging van engelen van de meest verschillende soorten.

- **Enige waren klein, doch met een volledige gestalte;**
- **andere zagen er slechts als schitterende aangezichten uit in het licht;**

---

⁶²⁸ Welriekende geuren. – Een mystiek verschijnsel, bovennatuurlijk van oorsprong, niet afkomstig van welriekende planten en kruiden van de berg. Het doet zich veelvuldig voor, vooral bij mystieke heiligen.

Sprekend over de genietingen welke de ziel smaakt in het gebed van rust, en dus, mag men denken ook in de hogere graden van gebed, zegt de H. Teresia: “De ziel neemt een liefelijke geur waar, laten wij zeggen, alsof in haar innerlijke diepte een zoete vuurgloed oplaaide, waarop welriekende specerijen gestrooid en verbrand worden.

De warmte en welriekende geur doordringen de ziel geheel en niet zelden deelt hierin ook het lichaam.

Verstaat me wel: men voelt geen warmte noch ruikt een geur, het is iets veel edelers dan deze dingen, waarvan ik me slechts als van een beeld bedien om me verstaanbaar te maken; zij die dit nog niet ondervonden hebben, kunnen me in elk geval geloven.” (Kast. IV, II, 6).

Hier hebben wij te maken met de goede geur van Christus’ heerlijkheid.

- vele waren in priestergewaad en
- weer andere in krijgsklederen.

Allen verschilden in wezen en verschijning; en er kwamen verscheidene verkwikkingen, krachten en geneugten en een vloed van licht met hen; zij waren in gedurige werkzaamheid en beweging.

1195.

Het mocht nu middernacht zijn ⁶²⁹.

De apostelen lagen meer verrukt dan slapend op hun aangezicht.

Op dit ogenblik zag ik 3 schitterende gestalten in de lichtkring tot Jezus naderen.

Ik zag hen niet eerder dan toen ze in de lichtkring traden; zij schenen daar gans natuurlijk te komen, gelijk iemand die uit de nacht of duisternis op een verlichte plaats komt.

- Twee van hen verschenen duidelijker omljnd, lichamelijker en reëler; zij richtten ook het woord tot Jezus en hadden een gesprek met Hem; het waren **Mozes** en **Elias**.

---

⁶²⁹ Middernacht. – Deze opmerking van K. verdient wel een bevestiging.

Men constateert inderdaad dat vele grote werken van God te middernacht, in de nachtelijke stilte tot stand komen.

Dit was volgens K. het geval met:

- de boodschap des Engels,
- de geboorte van Maria en van Christus,
- zijn gedaanteverandering voor Eliud en nu hier op de Tabor.

Kort vóór of na middernacht hadden plaats:

- de instelling van het H. Sacrament,
- zijn doodstrijd,
- zijn verrijzenis en
- de nederdaling van de H. Geest.

- De derde verschijning sprak niet, was minder lichamenlijk en deed meer denken aan een geest; het was **Malakias**⁶³⁰.

Hier werd ik wakker van het hoesten.

Ik hoorde Mozes en Elias Jezus begroeten, waarop *Jezus met hen over zijn lijden en de verlossing sprak* (Lk. 9, 31). Hun samenzijn kwam mij voor als iets geheel normaal en natuurlijk, omdat ik aan die bovennatuurlijke helderheid reeds gewoon was.

Mozes en Elias verschenen niet zo oud en afgeleefd, gelijk zij de aarde verlaten hadden; zij waren bloeiend en jong.

Mozes, groter, ernstiger, majestueuzer dan Elias had op het voorhoofd als 2 uitwassen (bulten of knobbels), en hij droeg een lang gewaad; hij zag eruit als een zeer beslist, karaktervast man, als een strenge zedenleraar en wijs wetgever, zeer rein, edel, rechtschapen en eenvoudig.

1196.

Mozes zei tot Jezus, hoe verheugd hij was Hem te zien, die hem en zijn volk uit Egypte verlost en weggeleid had en nu een 2^e maal wilde verlossen. Hij maakte gewag van vele voorafbeeldingen uit zijn tijd en sprak zeer diepzinnig over het paaslam en over het (erdoor voorafgebeelde) Lam van God.

Elias verschilde veel van Mozes; hij was fijner van gestalte, aanminniger (= lief, bevallig, beminnelijk) en ook aangener om te aanschouwen; maar beiden verschilden nog meer van de

---

⁶³⁰ Malakias zag er als het ware minder lichamenlijk uit. – Naar het zeggen van sommige heilige vaders beschouwden vele Joden Malachias als een engel, doch ten onrechte.

Nochtans, een naam, vooral wanneer God hem heeft opgelegd, is vaak de uitdrukking van een eigenschap, een genade of zending, zodat wij mogen aannemen dat deze opmerking van K. niet geheel zonder grond is, bijgevolg dat die profeet zich meer in gans geestelijke sferen en geheimen bewoog, aangezien het hem gegeven is geweest door te dringen in de mysteriën van de Eucharistie en deze te voorspellen; zijn naam betekent 'ENGEL'.

verschijning van Malakias, want aan beiden kon men iets menselijks, iets levends en natuurlijk in hun aangezichten en gestalten bemerken, de gelaatstrekken van hun geslacht en familie herkennen.

Maar met **Malakias** was het anders gesteld; zijn uitzicht verschilde veel van het hunne; in zijn voorkomen was iets meer geest-achtigs, engel-achtigs; hij zag eruit als de belichaming van een eenvoudige kracht en opgave (program of doel).

Hij was rustiger, bovenmenselijker; meer dan de 2 andere godsmannen had hij iets weg van een geest.

Zuster Emmerick deed veel moeite om dit met andere woorden verstaanbaar te maken; deze woorden, gesproken in het Platduits, waren onzeker van betekenis en konden dus niet nauwkeurig worden weergegeven.

Jezus vertelde hun alle smarten, die Hij tot nog toe reeds geleden had, en het verdere lijden dat Hem nog te wachten stond. Punt voor punt verhaalde Hij hun de gehele geschiedenis van zijn lijden (Lk. 9, 31), en Mozes en Elias spraken af en toe hun ontroering en vreugde daarover uit. Hun woorden waren betuigingen van medelijden, van vertroosting, van verering jegens de Zaligmaker en tevens een gedurige lofprijzing van God. Zij noemden dikwijls de voorafbeeldingen van alles wat Jezus hun zegde, en loofden God, omdat Hij zich van eeuwigheid over zijn volk had erbarmd. Malakias evenwel bewaarde het stilzwijgen.

1197.

De leerlingen ontwaakt en nu uit hun verrukking, verhieven het hoofd en aanschouwden lange tijd Jezus' heerlijkheid; zij zagen ook Mozes en Elias. Of zij ook Malakias zagen, weet ik niet, maar ik vermoed dat Petrus hem gezien moet hebben, daar hij vroeger wel de engelen gezien en Jezus nopens hen ondervraagd had.

Toen Jezus in de beschrijving van zijn lijden aan zijn verheffing op het kruis gekomen was, strekte Hij zijn armen wijd uit, als om te zeggen: “Zo zal de Zoon des mensen verheven worden.” (cfr. Joa. 12, 32-34), en zijn aangezicht was naar het zuiden gekeerd.

Dan werd Hij als geheel van licht doordrongen, Zijn gewaad schitterde wit en blauwgetint, en ik zag Hem, en ook de profeten, ja, ook de apostelen van de aarde omhoog geheven.

Ondertussen scheidden de profeten van Hem en verdwenen in de duisternis: Elias en Mozes naar het oosten en Malakias naar het westen.

Petrus sprak nu, buiten zichzelf van vreugd en bedwelming: “Meester, hier is het goed voor ons, hier zullen wij 3 hutten bouwen, één voor U, één voor Mozes en één voor Elias.”

Hij meende dat zij geen andere hemel meer nodig hadden, omdat alles hier heus zo zalig en zo zoet was. En onder de hutten verstond hij plaatsen van rust en eer, woningen der heiligen. Doch hij zegde dit slechts in de overmaat van zijn vreugd en bedwelming en in een toestand van geestverrukking (waarvan hij nog niet geheel bekomen was), zonder te weten wat hij zei. (Lk. 9, 33).

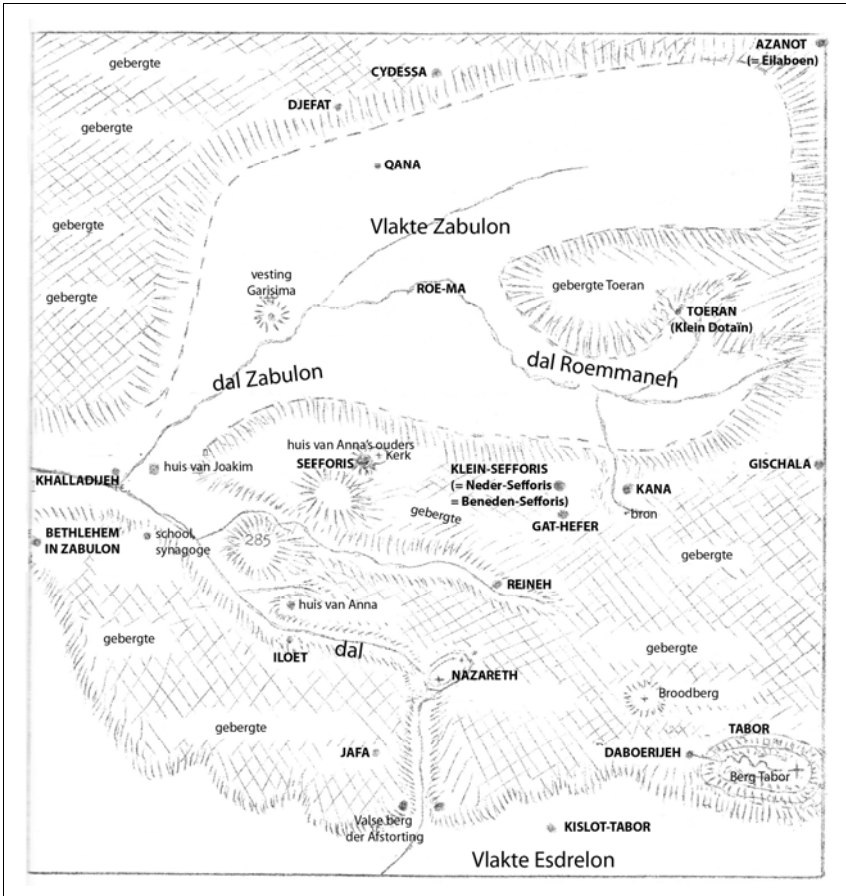
Nu geschiedde het, toen zij hun normaal bewustzijn herkregen hadden, dat ik **een witte lichtwolk**, zoals een dauw die ‘s morgens over de weiden hangt, **over hen zag komen**.

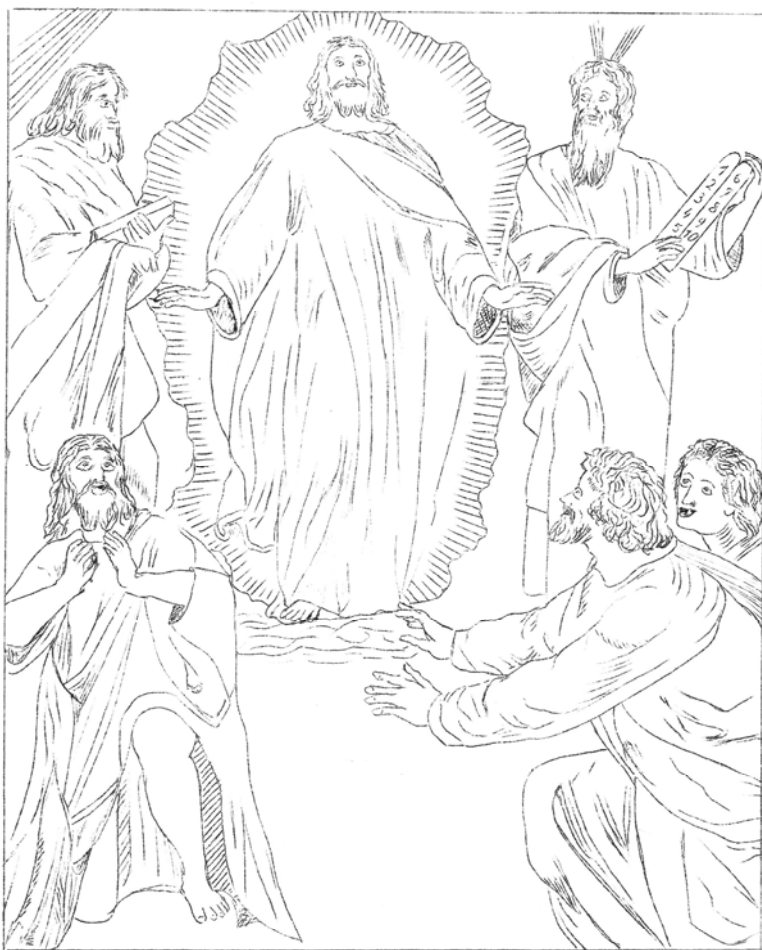
Ik zag de hemel boven Jezus open en het beeld van de allerheiligste Drievuldigheid, zoals ik het in menig geval zie; ik zag nl. God de Vader op een troon in de gedaante van een hoogpriesterlijk ouderling met aan zijn voeten allerlei (hiërarchisch) geschikte scharen van engelen en gestalten.

Een stroom van licht stortte zich over Jezus uit en een stem kwam als een zoete, zacht-suizende wind, over de apostelen

die riep: *“Dit is mijn geliefde Zoon, in Wie Ik mijn behagen vind; luistert naar Hem!”*

Nu werden de apostelen met een eerbiedige vrees en een gevoel van schrik en ontzag bevangen en zij wierpen zich op hun aangezicht ten gronde neer, en eerst nu drong het weer tot hen door, dat zij een grote (goddelijke) heerlijkheid gezien hadden; zij waren vol ontzag voor Jezus, voor Wie zij de hemelse Vader getuigenis hadden horen geven.

Gedaanteverandering op de berg Tabor. – Voorstelling in de kunst.

Jezus nam Petrus, Jakobus en Joannes, zijn broer, mee op een hoge berg.

Hij werd voor hun ogen van gedaante veranderd; zijn aangezicht schitterde als de zon, en zijn klederen werden wit als sneeuw.

En zie! Mozes en Elias verschenen hun en spraken met Hem!

Toen nam Petrus het woord en zei: "Heer, het is ons goed hier te zijn ..."

En zie, daar overschaduwde hen een lichtwolk en uit deze wolk sprak een stem:
"Deze is mijn geliefde Zoon, in Wie Ik mijn welbehagen heb.
LUISTERT NAAR HEM !!" (Matt. 17, 1-5).

Jezus trad nu nader tot hen, raakte hen aan en sprak: "Staat op en weest niet bevreesd." Toen stonden de apostelen van de grond op en zagen alleen nog Jezus in zijn gewone toestand (cfr. Mt. 17, 8).

Het was 3 uur in de morgen geworden, en men zag (van op de hoge berg) het naderende daglicht zich wit aan de hemel aankondigen, en de vochtige dauw wolken zweefden over het gewest onder hen (gewoon verschijnsel in bergstreken). Maar zij bleven nog lang onder de indruk, nadenkend en ernstig.

Jezus zei hun nu dat Hij hun de Zoon des Mensen in zijn heerlijkheid had laten zien, om hen in het geloof te versterken, opdat zij niet zouden wankelen en onstandvastig zijn, wanneer zij Hem - hetgeen voor de zonden van de wereld moest geschieden - in de handen der misdadigers overgeleverd zouden zien; opdat zij geen aanstoot aan Hem zouden nemen in zijn vernedering en verguizing, waarvan zij later getuigen zouden zijn, en opdat zij dan de zwakken op hun beurt in het geloof zouden bevestigen (cfr. Lk. 22, 32).

Hij maakte ook weer gewag van het geloof van Petrus, die reeds vroeger door een goddelijke ingestorte kennis in het mysterie van zijn Godheid mocht doordringen en die ook de rots was, waarop Hij zijn Kerk wilde bouwen.

Daarna baden zij nog gezamenlijk en daalden dan met de dageraad langs de noordwesthelling van het berggevaarte af. *In het afdalen onderrichtte Jezus hen nog over vele bijzonderheden van het visioen, en Hij verbood hun, aan wie dan ook, iets over dit gezicht bekend te maken, zolang de Zoon des Mensen niet van de*

doden was verzezen (Mt. 17, 9). Zij prentten dit verbod goed in hun geest en geheugen en waren met ontzag en vrees vervuld en voortaan veel eerbiediger dan vroeger jegens Jezus; en zij dachten, sedert de stem: **“Luistert naar Hem!”** met spijt terug aan hun vroegere twijfels en ongelooft.

Nadat evenwel, met de terugkeer van het daglicht onder het afdalen van de berg, ook zij tot hun gewone gevoelens en gedachten teruggekeerd waren, deelden zij elkander hun verwondering en benieuwdheid mee naar de betekenis van deze uitspraak: *“zolang de Zoon des Mensen niet van de doden verzezen is.”* (Mk. 9, 9); zij waagden het nochtans niet Jezus nu daarover uitleg te vragen.

Jezus geneest een maanzieke jongeling (Mt. 17, 14-17; Mk. 9, 13-26; Lk. 9, 37-43).

1199.

9 april = 23 Nisan. –

Nog had Jezus de voet van de berg niet bereikt, of daar trokken Hem reeds mensen met verscheidene zieken tegemoet, en *Hij genas en troostte ze*. Maar die mensen schrokken, toen zij Hem zagen, want Hij zag er ongewoon, bovennatuurlijk, goddelijk en stralend uit.

Een kleine streek dieper⁶³¹ waren vele mensen verzameld, waaronder enige schriftgeleerden en ook de leerlingen die Hij gisteren in de gewesten rondom de berg had uitgezonden. Het was die schaar, welke van het feest huiswaarts trekkend, met de leerlingen tezamen was gekomen en zich met dezen hierheen

---

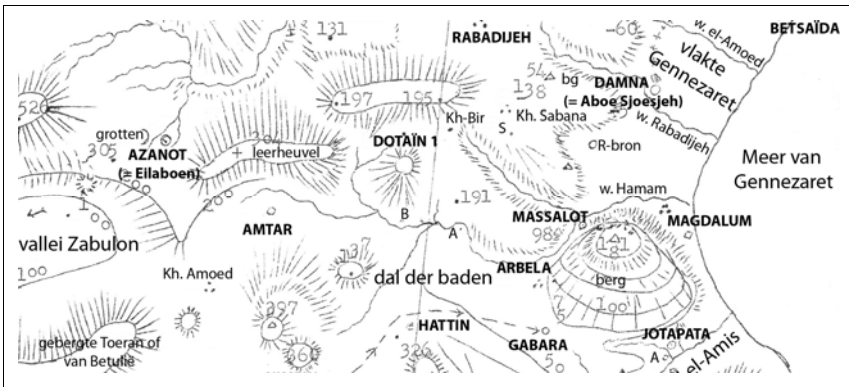
⁶³¹ Een kleine streek dieper. – Even vroeger naderde Jezus reeds tot de voet van de berg. Dus zal ‘een streek dieper’ Hem aan de voet van de berg gebracht hebben en zo wordt door K. de traditie in het gelijk gesteld, die de genezing van de maanzieke jongeling lokaliseert te Daboerijeh.

begeven had, om Jezus' terugkeer af te wachten. Jezus zag hen in een wisselgesprek met de leerlingen.

Toen deze groep Jezus nu ontwaarde, liepen zij allen Hem tegemoet, groetten Hem en stonden ontsteld over zijn wonderbaar voorkomen, want Hij bewaarde nog een naglans van zijn verheerlijking. De leerlingen vermoedden ook aan het uitzicht van de 3 apostelen, die ernstiger en vreesachtiger dan gewoonlijk Jezus volgden, dat iets wonderbaars aan Hem had plaats gehad.

Jezus vroeg hun waarover zij twistten, en nu trad een burger uit de stad Amtar vooruit.

Amtar is de stad die in het Galilees gebergte ligt en waar, gelijk ik reeds zegde, de geschiedenis van de rijke brasser en de arme Lazarus zich heeft voorgedaan.

De man viel voor Jezus op de knieën en smeekte Hem zijn enige zoon te willen helpen: de jongen was ziek, maanzuchtig en bezeten van een stomme duivel, die hem nu in het vuur, dan weer in het water wierp, en hem zodanig wrong, slingerde en sleurde, dat hij hevig schreeuwde en geweldig leed. Verder zei hij dat hij hem al in Amtar tot zijn leerlingen had gebracht, toen deze daar waren, maar dat zij hem niet hadden kunnen genezen; en hierover

was het dat de leerlingen thans met hem (de vader) en met de schriftgeleerden twistten.

1200.

Hierop zei Jezus: "O gij ongelovig en verkeerd geslacht! hoelang zal Ik nog bij u zijn? Hoelang zal Ik u nog moeten verdragen?" Hij beval de vader zijn jongen tot Hem te brengen. De man trad nu onder de menigte en haalde de knaap die hij op de reis, gelijk een schaap, dwars om de nek had gedragen, en hij bracht hem bij de hand tot Jezus; het kon een jongen van 9 of 10 jaren zijn. Zodra hij Jezus zag, begon hij zich verschrikkelijk te verwringen, en de geest wierp hem gruwelijk te gronde neer. Hij slingerde en kromde zich, nam zichzelf bij de keel, wentelde zich rond en het schuim kwam hem op de lippen.

Nu beval Jezus hem zich rustig te houden en hij lag stil. Nu vroeg Jezus aan de vader hoelang de jongen deze kwaal reeds had en de vader antwoordde: "Van kindsbeen af. Ach! indien Gij nu toch iets vermoogt, zo help ons! erbarm U over ons!"

Jezus wederveroer: "Indien gij kunt geloven, voor hem die gelooft, is alles mogelijk!"

En de vader riep wenend uit: "Ik geloof, Heer, help mijn ongelooft!"

Op deze luide woorden van de vader drong het volk nu, dat te voren uit schrik op een zekere afstand was gebleven, nader, en Jezus hief de hand dreigend naar de jongen op en zei tot de onreine geest: "Gij, dove en onreine geest! Ik beveel u, vaar uit hem en keer nooit meer in hem terug!"

Toen schreeuwde de geest afgrijselijk uit de knaap, verwrong hem hevig en voer uit hem. Maar de jongen lag bleek en onbeweeglijk als dood en vele omstaanders riepen uit, toen men hem te vergeefs

tot het bewustzijn poogde terug te brengen: "Hij is dood, ja, hij is dood!"

Maar Jezus nam hem bij de hand en de jongen was fris en gezond. Jezus gaf hem aan zijn vader met een vermaning terug; deze dankte Hem met tranen en lofzangen en alle aanwezigen prezen de macht en heerlijkheid van God.

Dit alles geschiedde een kwartier ten oosten van die kleine stad aan de Tabor, waar Jezus het vorige jaar (op 22 november of 3 Kislew) de melaatse kasteelheer genezen had. Deze had Jezus door zijn oppassend knaapje laten roepen (fasc. 20, nr. 882)⁶³².

Jezus hield zich hier niet langer op dan tot 9 uur in de morgen. Hij bracht geen bezoek aan de stad, nam nergens zijn intrek en reisde, *na eerst nog enige zieken genezen te hebben*, met de leerlingen voorbij Kana door het dal der baden van Betulië naar het stadje Dotaïn (Dotaïn 1; 6 km ten noordwesten van Magdalum), waarbij Maria Magdalena bekeerd geworden was (fasc. 21, nr. 989) en dat 3 uren van Kafarnaüm ligt; zij reisden

⁶³² **Et-Tireh (= ± Iksal = ± Kislot-Tabor).** – Dit stadje lokaliseerden wij reeds een half uur ten noorden van Iksal of Kislot-Tabor, dus 4 km ten westen van de plaats waar Jezus de maanzieke jongeling genezen heeft, een half uur ten oosten van Nazareth, ter plaats waar men nu op gedetailleerde kaarten het plaatsje et-Tireh vindt.

meestal op kleiner wegen en vermeden de hoofdbanen, om de toeloop van het volk, dat in groepen van Jeruzalem terugkeerde, te voorkomen; zij gingen in verscheidene scharen, en Jezus nu eens alleen, dan beurtelings met deze of gene groep.

De apostelen vragen om uitleg (Mt. 17, 10-13; Mk. 9, 9-12).

Op deze weg naderden de apostelen, die getuige van de gedaanteverandering geweest waren, tot Jezus en ondervroegen Hem over deze woorden van deze nacht: *“Zolang de Zoon des mensen niet van de doden zal verreezen zijn.”*

Zij hadden er tot nog toe voortdurend over gepiekerd, nagedacht en gedisperuteerd, en zij zeiden Hem: “De schriftgeleerden beweren dat Elias nog eerst, vóór de verrijzenis, moet komen.”

Jezus antwoordde hun: “De mening dat Elias eerst zal komen en alles weer zal herstellen, is juist, maar Ik zeg u: Elias is reeds gekomen, maar zij hebben hem niet erkend en hem behandeld naar hun boze wil, gelijk het over hem geschreven staat. Evenzo zal ook de Zoon des mensen van hen te lijden hebben.”
En Hij deed hierover nog veel andere uitspraken, waaraan zij bemerkten dat Hij van Joannes de Doper sprak⁶³³.

---

⁶³³ Het evangelie van de gedaanteverandering wordt ingeleid

- door Matteüs en Markus met: “Zes dagen later” en
- door Lukas met: “ongeveer acht dagen NA DEZE WOORDEN, geschiedde het dat Jezus de apostelen Petrus, Jakobus en Joannes meenam en de berg beklom ”

Uit het verhaal van onze zienster blijkt dat de vermelding van deze 6 of 8 dagen niet te tellen is vanaf Petrus' belijdenis bij Cesarea, zoals men algemeen meent, maar van **Jezus' leer over de zelfverloochening en het lijden, meer bepaald van Jezus' grote lering in de tempel op Pasen.**

Jezus weigert zich in te laten met tijdelijke zaken (Lukas, 12, 13-14).

1201.

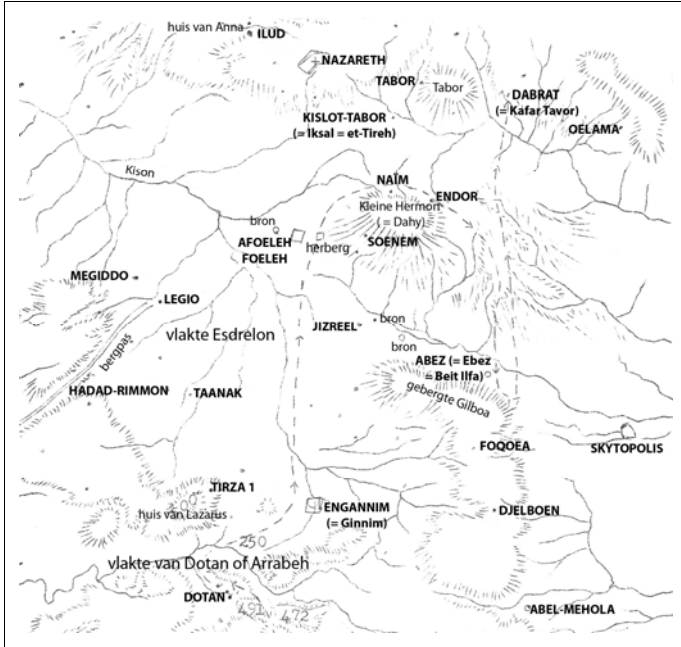
Dezer dagen verduurde de zienster allerlei ziekten, de ene na de andere, die zij voor andere personen op zich had genomen. Dit maakte haar de mededeling van haar gezichten zeer moeilijk. In haar grote smarten vergat zij ook vele bijzonderheden, en zo vulde zij nog een week later het voorgaande aan met wat volgt.

Op de weg van de Tabor naar Dotaïn is een man uit de omstreken van Aser-Mikmetat tot Jezus gekomen en heeft Hem verzocht uitspraak te doen over de verdeling van hun erfgoed tussen hem en zijn broer.

Dit feest viel op 2 april, dus juist 6 dagen vóór de gedaanteverandering, want tussen de twee gebeurtenissen is Jezus nog het paasfeest te Jeruzalem gaan vieren.

Overigens wordt ook in de Evangelieën Jezus' gedaanteverandering voorafgegaan door **uitspraken van Jezus over de zelfverloochening, waartoe allen verplicht zijn, die Hem willen volgen.**

Hierop las Brentano haar de onderrichtingen van Jezus voor, die in het Sint-Lukas-evangelie bij deze geschiedenis aansluiten en zij sprak: “Ik herinner het mij! Dit alles heeft Jezus op deze reis en in de loop van de volgende dagen geleerd.” (Lk. 12, 15-59).

12. Want de heilige Geest zal u op het eigen ogenblik leren, wat gij zeggen moet.

De rijke dwaas

13. Iemand uit de schare zeide tot Hem: Meester, zeg tot mijn broeder, dat hij de erfenis met mij dele.

14. Hij echter zeide tot hem: Mens, wie heeft Mij tot rechter of scheidsman over u aangesteld?

15. Hij zeide tot hen: Ziet toe, dat gij u wacht voor alle hebzucht, want ook als iemand overvloed heeft, behoort zijn leven niet tot zijn bezit.

16. En Hij sprak tot hen een gelijkenis en zeide: Het land van een rijk man had veel opgebracht.

17. En hij overlegde bij zichzelf en zeide: Wat moet ik doen, want ik heb geen ruimte om mijn vruchten te bergen.

18. En hij zeide: Dit zal ik doen: ik zal mijn schuren afbreken en grotere bouwen en ik zal daarin al het koren en al mijn goederen bergen.

19. En ik zal tot mijn ziel zeggen: Ziel, gij hebt vele goederen liggen, opgetast voor vele jaren, houd rust, eet, drink en wees vrolijk.

20. Maar God zeide tot hem: Gij dwaas, in deze eigen nacht wordt uw ziel van u afgeëist en wat gij gereedgemaakt hebt, voor wie zal het zijn?

21. Zó vergaat het hem, die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God.

Bezorgdheid

22. En Hij zeide tot zijn discipelen: Daarom zeg Ik u: Weest niet bezorgd over uw leven, wat gij zult eten of over uw lichaam, waarmede gij u zult kleden.
23. Want het leven is meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding.
24. Let op de raven, zij zaaien niet en zij maaien niet, zij hebben geen voorraadkamer of schuur, en toch voedt God ze. Hoe ver gaat gij de vogelen te boven!
25. Wie van u kan door bezorgd te zijn een el aan zijn lengte toevoegen?
26. Indien gij dan zelfs het geringste niet kunt, wat zult gij u bezorgd maken om het overige?
27. Let op de leliën, hoe zij spinnen noch weven, en Ik zeg u, dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet bekleed was als een van deze.
28. Indien nu God het gras op het veld, dat er heden is en morgen in de oven geworpen wordt, zó bekleedt, hoeveel te meer u, kleingelovigen?
29. En gij, zoekt niet wat gij eten of drinken zult en weest niet verontrust,
30. want naar al deze dingen gaat het zoeken van de volken der wereld uit. Doch uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.
31. Maar zoekt zijn Koninkrijk, en die dingen zullen u bovendien geschonken worden.
32. Wees niet bevreesd, gij klein kuddeke! Want het heeft uw Vader behaagd u het Koninkrijk te geven.
33. Verkoopt uw bezittingen om aalmoezen te geven. Maakt u beurzen, die niet oud worden, een schat, die nooit opraakt, in de hemelen, waar geen dief bij komt en geen mot ze schaadt.
34. Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

Waakzaamheid

35. Laten uw lendenen omgord zijn en uw lampen brandende.
36. En gij, weest gelijk aan mensen, die op hun heer wachten, wanneer hij van de bruiloft wederkeert, om hem, als hij komt en klopt, terstond te kunnen opendoen.
37. Zalig die slaven, die de heer bij zijn komst wakende zal aantreffen. Voorwaar, Ik zeg u, hij zal zich omgorden en hen aan tafel nodigen, en bij hen komen om hen te bedienen.
38. En wanneer hij in de tweede of in de derde nachtwake komt en hen zó aantreft, zalig zijn zij.
39. Maar weet dit: Als de heer des huizes geweten had, op welk uur de dief zou komen, hij zou in zijn huis niet hebben laten inbreken.
40. Weest ook gij bereid, want op een uur, dat gij het niet verwacht, komt de Zoon des mensen.
41. En Petrus zeide: Heer, zegt Gij met het oog op ons deze gelijkenis, of ook met het oog op allen?
42. En de Here zeide: Wie is dan de trouwe, de verstandige rentmeester, die de heer over zijn bedienden zal stellen om hun op tijd hun deel te geven?
43. Zalig die slaaf, die zijn heer bij zijn komst zó bezig zal vinden.
44. Waarlijk, Ik zeg u, dat hij hem over al zijn bezit zal stellen.
45. Maar als die slaaf in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft lang uit, en hij zou beginnen de slaven en slavinnen te slaan, en te eten, en te drinken en dronken te zijn,
46. dan zal de heer van die slaaf komen op een dag, dat hij het niet verwacht en op een uur, dat hij niet weet, en hij zal hem folteren en hem in het lot der trouwelozen doen delen.
47. Die slaaf nu, die de wil van zijn heer kende en geen toebereidselen getroffen heeft, of niet gedaan heeft naar de wil van zijn heer, zal vele slagen ontvangen.
48. Wie echter die wil niet heeft gekend en dingen heeft gedaan, die slagen verdienen, zal er weinige ontvangen. Van een ieder, wie veel gegeven is, zal veel geëist worden, en aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal des te meer worden gevraagd.

Tekenen der tijden

49. Vuur ben Ik komen werpen op de aarde en wat is mijn wil, als het reeds ontstoken is?

50. Ik moet gedoopt worden met een doop, en hoe beklemmt het Mij, totdat het volbracht is.
51. Meent gij, dat Ik gekomen ben om vrede op aarde te brengen? Neen, zeg Ik u, veeleer verdeeldheid.
52. Want van nu aan zullen vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee en twee tegen drie. Zij zullen verdeeld zijn,
53. vader tegen zoon en zoon tegen vader, moeder tegen dochter en dochter tegen moeder, schoonmoeder tegen haar schoondochter en schoondochter tegen schoonmoeder.
54. Hij zeide ook tot de scharen: Wanneer gij een wolk ziet opkomen in het westen, zegt gij dadelijk: Er komt regen, en het gebeurt.
55. En wanneer gij de zuidenwind ziet waaien, zegt gij: Er zal hitte komen, en het gebeurt.
56. Huichelaars, het aanzien van aarde en hemel weet gij te onderkennen, waarom onderkent gij deze tijd niet?
57. En waarom ook oordeelt gij niet uit uzelf wat recht is?
58. Want, als gij met uw tegenpartij naar de overheid gaat, geef u dan onderweg moeite om van hem af te komen; anders zal hij u voor de rechter sleuren en de rechter zal u de gerechtsdienaar overgeven en de gerechtsdienaar zal u in de gevangenis werpen.
59. Ik zeg u, gij zult daar voorzeker niet uitkomen, vóórdat gij ook de laatste duit betaald hebt.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Reden van de onmacht der apostelen.

Enige leerlingen waren naar Dotaïn vooruitgegaan om de herberg te bestellen. Nadat Jezus in die herberg aangekomen was en zij zich de voeten gewassen en een verversing genomen hadden, gingen zijn leerlingen met Hem ter zijde, want hier waren ook vele terugkerende Farizeeën, schriftgeleerden en andere reizigers.

Ter zijde vroegen de leerlingen Hem: “Waarom hebben wij die stomme duivel niet kunnen uitdrijven?”

Jezus antwoordde: “Om uw ongeloof, want indien gij een waar geloof hadt, slechts zo groot als een mosterdzaadje, gij zoudt tot die berg daar kunnen zeggen: “Hef je weg van hier naar daar”, en hij zou zich verplaatsen, en niets zou u onmogelijk zijn. Maar DIT soort duivelen kan men slechts door het gebed en het vasten uitdrijven.”

Verder deelde Hij hun nog menige voorwaarde mee, die men vervullen moest om de weerstand van de duivel te breken.

Hij beklemtoonde hoe het geloof de handeling bezielt, levendig en krachtig maakt, maar ook hoe het geloof zelf door vasten en gebed versterkt wordt, aangezien men zichzelf daardoor onttrekt aan de macht van de vijand, die men uit anderen wil verdrijven.

Hij sprak ook nog lang over de verschillende soorten van bezetenen en van de verschillende wijzen om ze te bevrijden.

Samenkomst van Jezus met Maria te Dotaïn.

Deze avond kwamen hier van Jeruzalem (cfr. nr. 1023, einde) ook de H. Maagd en vier andere van de verwante vrouwen aan. Enige knechten van Lazarus vergezelden hen met ezels, die met een

grote hoeveelheid voorraad voor de Gemeente beladen waren. De oudste vrouwen hadden beurtelings op die ezels gereden. Na Jezus' afreis uit Jeruzalem vernomen te hebben, waren ook zij de volgende dag van daar vertrokken, maar onderweg hadden zij even gedraald.

Jezus had eerst een kort gesprek met hen en ging hierop tot een maaltijd bij de Farizeeën, die Hem ter tafel uitgenodigd hadden.

Twist om het plukken van kooraren.

Deze Farizeeën hadden op de gehele weg nagegaan wat Jezus overal gedaan en gezegd had en daar zijn leerlingen op de laatste sabbat (op 5 april) bij Atarot (waarschijnlijk onder de sabbatwandeling, maar het is niet vermeld; zie nr. 1185, 5 april) kooraren afgetrokken en gegeten hadden, maakten zij Jezus daar een verwijt van. Enige bespieders hadden dit aan de Farizeeën overgebracht.

Ook nog veel andere dingen legden zij Jezus te laste, b.v. het nalaten der handenwassing en menige andere reiniging en onderhouding; hiertoe moesten zij zich als leerlingen van een rabbi, zoals alle leerlingen van rabbijnen, gehouden achten.

Jezus geraakte hierop in een hevige twist met hen en verweet hun onder meer andere dingen ook datgene wat in het Evangelie bij dit voorval staat.

Hier plaatst Brentano een nota die wel onnodig schijnt.

Om K. niet in strijd te brengen met de Evangeliën veronderstelt hij dat hier niet het geval van Matt. 12, 1-8, van Mk. 2, 23-38 en Lk. 6, 1-5 bedoeld is, daar zij dit plukken vertellen vóór de genezing van de man met de verdorde hand.

Dit arenplukken van Mt. 12, 1-8 had plaats, meent hij, tijdens een vroegere oogst en hier bij K. hebben wij te doen met een ander geval: de Farizeeën herhalen hun beschuldiging en Jezus weerlegt ze

met hetzelfde antwoord, zoals Hij gewoon was. Dit volgens Brentano.

Wij echter zijn van mening dat hier bij K. hetzelfde geval bedoeld is als bij Mt. 12, 1-8. Immers de evangelisten volgen niet altijd de strikt chronologische orde; zij plaatsen het arenplukken, zoals gezegd, vóór de genezing van de man met de verdorde hand.

Welnu deze genezing had volgens K. plaats op 31 januari of 14 Sebat (fasc. 22, nr. 1077). Welnu in januari kan het arenplukken niet gebeurd zijn, want in de winter is er geen oogst, wel echter reeds in april, waarin men reeds vroegrijp koren aantreft. In de tempel werden zelfs de graan-eerstelingen geofferd.

Van Dotain naar Kafarnaüm. – Afwijzing van de jongeling van Jericho.

1202.

10 april. –

Jesus leerde deze morgen nog in Dotain en omstreken en ontving ook verscheidene terugkerende leerlingen.

‘s Namiddags ging Hij, de rechte weg volgend, naar Kafarnaüm, waar de teruggekeerde paaspelgrims luisterrijk ontvangen en begroet werden⁶³⁴.

---

⁶³⁴ Paaspelgrims feestelijk onthaald. – Dit gebruik terugkerende pelgrims plechtig in te halen is nog behouden bij de Mohammedanen: “Op de dag van hun terugkeer staan de thuisgebleven mannen bijeen op de asbelt van het dorp, de vrouwen staan op de daken heel de dag te turen of hun verwanten nog niet in aantocht zijn om dan bij behouden thuiskomst feest te vieren, want niet zelden komen bedevaarders van Mekka onderweg om van hitte, vermoeienis of, anders.” (‘t H.L. 1^e jg. 71).

Een vrouw uit Mostaganem, Algerië vertelde: “De terugkerende Mekkagangers worden bij hun aankomst feestelijk onthaald; zij zijn acht dagen het voorwerp van allerlei attenties en voorkomenheid van de kant hunner co-religionairs; bovendien hebben zij recht op de titel van ‘hadj’, een

Bij de Farizeeën was een maaltijd, waarop Jezus uitgenodigd was, en op het ogenblik dat zij ter tafel wilden gaan, kwam de leerling Manahem van Korea tot Jezus met een geleerde jongeling van Jericho⁶³⁵, die Jezus vroeger eenmaal had afgewezen en die Hem nu nogmaals bad om toch te worden aangenomen. Hij had zich tot Manahem gewend, omdat hij hem kende. Deze jongeling bezat vele goederen in Samaria en *Jezus had hem vroeger gezegd dat hij er zich eerst van ontmaken moest.*

Nu kwam hij terug: hij had alles met zijn verwanten beschikt en gedeeld, maar toch een niet onaardig eigendom in zekerheid gesteld, om in zijn onderhoud zelf te voorzien, want hij was zeer bezorgd voor zijn bestaan. *Daarom nam Jezus hem niet aan;* zeer ontdaan ging de jongeling vandaan.

Dit terge de Farizeeën in hoge mate; zij namen het op voor de jongeling – zij waren hem genegen – en betichtten Jezus dat Hij steeds het woord ‘liefde’, ‘naastenliefde’ op de lippen had en zelf totaal liefdeloos was; dat Hij van de ondraaglijke lasten van de Farizeeën sprak, en zelf ondraaglijke lasten oplegde, dat deze aspirant Hem te geleerd was en slechts onwetenden konden worden aangenomen; dat Hij het noodzakelijke niet veroorloofde, maar toestond wat door heilige gebruiken en tradities verboden was. Ook kwamen zij opnieuw voor de dag met het schenden van

---

soort adeltitel, en dragen rond hun hoofd een geel touwtje, waartegen de voorbijgangers met ontzag opzien.”

Mgr. Janssens zag hoe de sjeick van St Jean d’Acre of Akko in processie met groene vlaggen en muziek als een levende relikwie met de grootste eerbied rondgedragen werd. (Au pays du M. 340, 409).

⁶³⁵ Het is dezelfde jongeling die reeds in fasc. 13, nr. 435 Jezus in Samaria te voet viel. Hier wordt hij genoemd ‘de geleerde jongeling van Jericho’, wellicht omdat hij met Manahem uit het gewest van Jericho was meegekomen.

Meest noemt K. hem de jongeling uit Samaria, maar daar er nog andere soortgelijke aspiranten voor het Rijk van Jezus waren, kan er wel ergens een verwarring ingeslopen zijn.

de sabbat, het plukken van koornaren op die heiligdag, het verzuim van handenwassing, enz.

Jezus verwierp hun bagatellen als naar gewoonte en beschaamde hen.

De cijnspenning (Matteüs, 17, 24-27).

11 april. –

Reeds gisteren zag ik Farizeeën rondgaan, die een belasting voor de tempel inzamelden. Jezus was heden morgen met de apostelen in het huis van Petrus bij het Meer. De belastinginners vroegen aan Petrus vóór diens huis of zijn Meester de 2 drachmen niet betaalde⁶³⁶.

Petrus antwoordde van wel, en nauwelijks was hij in het huis gekomen, of *Jezus zei hem: “Wat dunkt u, Simon: van wie eisen de koningen der aarde tol of cijns, van hun kinderen of van vreemden?”*

En Petrus meende: “Van de vreemden.”

En Jezus wedervoer: “De kinderen zijn dus vrijgesteld. Maar opdat wij hun geen aanstoot geven, werp een angel in het Meer en in de bek van de eerst happende

---

⁶³⁶ Met één stater wordt betaald voor Jezus en Petrus. – Deze geniet hier bijgevolg een bijzondere voorrang boven de andere apostelen. Een halve stater is een didrachma of dubbele drachma waard, d.i. 3,85 fr. in goudwaarde, de bijdrage welke iedere Israëliet van 20 jaar en er boven voor de tempel moest betalen.

Deze ophaling troffen wij reeds aan op 13 maart verleden jaar te Nazareth, fasc. 13, nr. 431, echter op 22 maart te Jeruzalem.

In fasc. 23, nr. 1133 is op 3 maart een inzameling vermeld.

K. wist echter niet zeker of het de tempelbelasting was of een Poerimfeestgeschenk.

*vis die gij zult optrekken, zult gij een stater vinden.
Betaal daarmee voor Mij en voor u.”*

Petrus ging nu met een eenvoudig geloof naar zijn vissersplaats en liet één van de hengelen die daar opgesteld waren, neer en trok hem weldra op met een zeer grote vis eraan. Hij opende de muil van de vis en vond er een langwerpige rond, geelachtig stuk in, dat hij vervolgens voor zich en voor Jezus naar de inzamelaars bracht.

De vis was bovendien zo groot dat allen er zich ‘s middags nog aan konden verzadigen⁶³⁷.

---

⁶³⁷ Het visvangstgereedschap was drieërlei:

- de hengel,
- het werpnet en
- het sleepnet.

Alle drie zijn ze in de Evangeliën vermeld.

- De hengel bij Mt. 17, 27, dus in het geval dat ons hier bezig houdt. K. heeft dus goed gezien.
- Het werp- of rondnet in Mt. 4, 18;
- het sleepnet (sagena of zegen) bij Mt. 4, 21 en 13, 47 en bij de eerste en tweede wonderbare visvangst.

De opgehaalde vis noemt K. zeer groot.

Gewoonlijk neemt men aan dat hij behoorde tot de ‘chromis’-soort.

De voortplanting er van geschiedt zeer eigenaardig. Het wijfje legt in een kuiltje in het modder tussen het gras of riet zowat 200 eitjes.

Het mannetje komt daarna draaien rond het nest, zweeft over de eitjes heen en weer, en duikt en draait tot ze bevrucht zijn. Hierna opent hij zijn grote bek, loodst alle eitjes over zijn onderlip en bergt en drukt ze als een pruim tegen zijn kieuwen.

Na enige dagen komen de kleintjes wel uit het ei, maar niet uit vaders muil, die groot is boven alle proporties; ze houden zich nog weken binnenshuis als pitten tegen elkander gedrukt. Vaders muil zet zich van dag tot dag meer uit.

Ofschoon hij zijn bek bijna niet meer dicht krijgt, blijft vader Chromis maar voortzwemmen en ontmoet hij een prooi, dan weet hij die binnen te krijgen, zonder één van zijn kleintjes mee in te slikken.

Eindelijk wordt het de kleintjes daarbinnen te nauw.

Een cm lang geworden schieten ze, als projectielen uit een onderzeeër, naar

Wie is de grootste in het hemelrijk (Mt. 18, 1-5; Mk. 9; 32-36; Lk. 9, 46-48).

1203.

Daarna ondervroeg Jezus de leerlingen nopens datgene, waarover zij gisteren op de weg naar Dotaim (= Dotain) geredetwist hadden. Zij zwegen, want het was daarover, wie onder hen de grootste of eerste in het Hemelrijk zou wezen. Maar Hij zag hun gedachten, ging neerzitten en zei hun: "Wie de eerste wil zijn, die moet de laatste van allen zijn en aller dienaar." Hij onderrichtte hen over deze grondwaarheid, en zegde hun meteen ook de reden waarom Hij gisteren de jongeling niet aangenomen had.

's Namiddags ging Hij met de 12 en alle leerlingen naar Kafarnaüm, waar heden voor de van Jeruzalem teruggekeerde pelgrims een soort volksfeest was. De straten en huizen waren bont bebloemd en groen bekransd. De kinderen, de grijsaards, de vrouwen en scholen kwamen de terugkerenden tegemoet, die in groepen, gelijk een processie, door de straten togen en de huizen van hun vrienden en van de aanzienlijke burgers bezochten. De Farizeeën en vele anderen trokken heel vriendschappelijk en vertrouwelijk met Jezus en de leerlingen rond, maar vormden dan soms weer, zich van hen afscheidend, een aparte groep.

---

buiten: een hele school chromis begint haar speurtocht door het Meer Gennezaret. De kleintjes zijn vlug genoeg om hun vele vijanden te ontvluchten, tot ze vroeg of laat in het net van een visser terechtkomen.

Als het werkelijk deze vis is die Petrus ophaalde, is het verstaanbaar dat hij een geldstuk in zijn bek kon houden en toch naar het lokaas kon happen, zonder zijn schat te verliezen. De stater zat nl. in de grote mondholte als in een zak verborgen.

Vandaar dat één van de 8 'chromis'-soorten de naam gekregen heeft van 'Chromis-Simonis', d.i. 'van Petrus'. (Ontleend aan een H. Landnummer. Niet genoteerd welk.)

Jezus ging in de huizen van vele armen en vrienden; men bracht Hem de kinderen en *Hij zegende ze en gaf hun geschenken*. Maar op de markt, waar aan de ene zijde de oude synagoge staat, en aan de andere zijde de nieuwe, door Kornelius gebouwde, waren aan de ene kant hallen of zuilengangen vóór de huizen. Hier begroetten de schoolkinderen Jezus en naderden tot Hem vele moeders met hun kinderen. *Jezus had gedurende zijn rondgang op verscheidene plaatsen geleerd. Nu zegende Hij hier de kinderen en onderrichtte hen en liet aan de rijke, zowel als aan de arme kinderen een gelijk kleedje uitdelen*. De weldoeners en verzorgsters der Gemeente hadden die kleedjes verschaft en de vrouwen van Jeruzalem hadden ze meegebracht; zij kregen ook vruchten, schrijftafeltjes en andere geschenken.

1204.

Gedurende deze uitdeling onderrichtte Jezus nog de leerlingen en het volk, en daar de leerlingen Hem nogmaals vroegen wie de grootste in het Hemelrijk was, riep Jezus de welgestelde vrouw van een koopman tot zich; ze stond met haar vierjarig zoontje in de deur van haar huis op enige afstand. Zij liet haar sluier neer en naderde met haar zoontje.

Jezus nam het en de moeder trok zich terug. Hij omhelsde het knaapje en stelde het de leerlingen voor in hun midden – nog vele andere kinderen stonden er omheen – en Jezus sprak: “Wie niet wordt gelijk de kinderen, zal niet in het Hemelrijk komen. Wie een kind in mijn naam opneemt, neemt Mij op, ja, neemt ook Hem op die Mij gezonden heeft. En wie zich verootmoedigt gelijk dit kind, die zal de grootste in het Hemelrijk zijn.”

Toen Jezus van het opnemen in zijn Naam sprak, viel Joannes Hem in de rede; zij hadden zich immers verzet tegen iemand die

niet tot zijn leerlingen behoorde en toch duivelen in zijn naam had uitgedreven. *Jesus berispte hen hierover streng en leerde nog lang voort in die zin* (Lk. 9, 49-50).

Volgens het zeggen van de zienster was het *bij deze gelegenheid dat Petrus gevraagd heeft hoe dikwijls men vergeven moet, en dat Jezus ook de parabel verteld heeft van de koning die van zijn dienaren rekenschap vraagt*. Kortom, al wat in het 18^e hoofdstuk van Matteüs' Evangelie staat, beweert zij in deze omstandigheid gehoord te hebben.

Matteüs 18

De grootste in het Koninkrijk der hemelen – Verleiding

1. Op dat ogenblik kwamen de discipelen bij Jezus en vroegen: Wie is wel de grootste in het Koninkrijk der hemelen?
2. En Hij riep een kind tot Zich, plaatste dat in hun midden,
3. en zeide: Voorwaar, Ik zeg u, wanneer gij u niet bekeert en wordt als de kinderen, zult gij het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnengaan.
4. Wie nu zichzelf gering zal achten als dit kind, die is de grootste in het Koninkrijk der hemelen.
5. En een ieder, die zulk een kind ontvangt in mijn naam, ontvangt Mij.
6. Maar een ieder, die één dezer kleinen, die in Mij geloven, tot zonde verleidt, het zou beter voor hem zijn, dat een molensteen om zijn hals was gehangen en hij verzwolgen was in de diepte der zee.
7. Wee de wereld om de verleidingen tot zonde. Want er moeten verleidingen komen, maar wee die mens, door wie de verleiding komt.
8. Indien uw hand of uw voet u tot zonde verleidt, houw hem af en werp hem weg. Het is beter voor u verminkt of kreupel ten leven in te gaan, dan met twee handen of twee voeten in het eeuwige vuur geworpen te worden.
9. En indien uw oog u tot zonde verleidt, ruk het uit en werp het van u. Het is beter voor u met één oog ten leven in te gaan, dan met twee ogen in het hellevuur geworpen te worden.
10. Ziet toe, dat gij niet één dezer kleinen veracht. Want Ik zeg u, dat hun engelen in de hemelen voortdurend het aangezicht zien van mijn Vader, die in de hemelen is.
11. [Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te behouden.]

Het verloren schaap

12. Wat dunkt u? Indien een mens in het bezit is gekomen van honderd schapen en één ervan raakt verdwaald, zal hij dan niet de negenennegentig op de bergen laten en heengaan om het dwalende te zoeken?
13. En gebeurt het, dat hij het vindt, voorwaar, Ik zeg u, dat hij zich over dat ene meer verblijdt dan over de negenennegentig, die niet verdwaald waren.
14. Zó bestaat bij uw Vader, die in de hemelen is, de wil niet, dat één dezer kleinen verloren gaat.

Zonde van een broeder – Binden en ontbinden

15. Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen.

16. Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen. Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of van drie elke zaak vaststa.
17. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente. Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar.
18. Voorwaar, Ik zeg u, al wat gij op aarde bindt, zal gebonden zijn in de hemel, en al wat gij op aarde ontbindt, zal ontbonden zijn in de hemel.
19. Wederom, [voorwaar] Ik zeg u, dat, als twee van u op de aarde iets eenparig zullen begeren, het hun zal ten deel vallen van mijn Vader, die in de hemelen is.
20. Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden.

Vergiffenis

21. Toen kwam Petrus bij Hem en zeide: Here, hoeveel maal zal mijn broeder tegen mij zondigen en moet ik hem vergeven?
22. Tot zevenmaal toe? Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zevenmaal.
23. Daarom is het Koninkrijk der hemelen te vergelijken met een koning, die afrekening wilde houden met zijn slaven.
24. Toen hij begon te rekenen, werd een voor hem geleid, die tienduizend talenten schuldig was.
25. Omdat hij niet bij machte was te betalen, beval zijn heer hem te verkopen, met zijn vrouw en kinderen en al wat hij bezat, opdat er betaald kon worden.
26. De slaaf wierp zich neder als smekeling en zeide: Heb geduld met mij en ik zal u alles betalen.
27. De heer van die slaaf kreeg medelijden met hem en hij liet hem vrij en schold hem de schuld kwijt.
28. Toen die slaaf wegging, trof hij een zijner medeslaven aan, die hem honderd schellingen schuldig was, en hij greep hem bij de keel en zeide: Betaal wat gij schuldig zijt.
29. De medeslaaf nu wierp zich voor hem neder en bad hem dringend, zeggende: Heb geduld met mij en ik zal u betalen.
30. Doch hij wilde niet, maar ging heen en zette hem gevangen, totdat hij het verschuldigde zou betaald hebben.
31. Toen nu zijn medeslaven zagen, wat er gebeurd was, werden zij zeer verdrietig en gingen hun heer al wat er gebeurd was, mededelen.
32. Toen ontbood zijn heer hem en zeide tot hem: Slechte slaaf, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, daar gij het mij dringend hadt gevraagd.
33. Hadt ook gij geen medelijden moeten hebben met uw medeslaaf, zoals ook ik medelijden had met u?
34. En zijn meester werd toornig en gaf hem in handen van de folteraars, totdat hij hem al het verschuldigde zou betaald hebben.
35. Alzo zal ook mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet, een ieder zijn broeder, van harte vergeeft.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Na zijn onderricht over de waarde van de kinderen geëindigd te hebben, zeggende Jezus het vierjarig knaapje, dat slechts een doek om zijn midden droeg, en behalve

dit, ongekleeft was; het was zeer lief; *Jezus omhelsde het, liet zich vruchten en een kleedje brengen en schonk die aan het kind. Nu wenkte Hij de moeder en gaf haar het knaapje terug. Meteen richtte Hij tot haar enige profetische woorden over de toekomst van het kind,* woorden die pas later begrepen zouden worden, want dit knaapje werd een leerling der apostelen onder de naam Ignatius; het is de heilige martelaar en bisschop Ignatius geworden.

Tweede zaligprijzing van de schoot die Jezus gedragen heeft.

1205.

Wat me buitengewoon ontroerde was een vrouw, die gedurende de hele tocht en alle onderrichtingen van Jezus zijn gezelschap gesluierd volgde; zij was voortdurend als buiten zichzelf van ontroering en vreugde en herhaalde dikwijls met samengevouwen handen bij zichzelf en toch halffluid deze woorden:

“Zalig de schoot, die U gedragen heeft;
zalig de borsten die U gevoed hebben,
ja, zalig veel meer die Gods woord aanhoren en het bewaren.”

Zij zegde dit zo, dat de omringende vrouwen het konden horen en er door ontroerd en tot godsvrucht gestemd werden. Zij herhaalde die woorden onder overvloedige tranen en met een aandoenlijk gebaar van de handen, uit het diepste van haar hart, bij elke kleine poos in Jezus' lering, bij elke treffende uitspraak van zijn mond, onder de grote drang van haar ontroering, liefde en bewondering; zij ging met geheel haar wezen onbeschrijfelijk, kinderlijk, geestdriftig en meegeslept op in het leven, het bestaan en de liefdevolle onderrichtingen van de Heer.

Het was Lea, de vrouw van de slecht gestelde Farizeeër uit Cesarea-Filippi, de zuster van de overleden man van Enoë, de van bloedvloeijing genezen vrouw uit Cesarea-Filippi.

Zij had op 19 Kislew (8 december) dezelfde woorden “Zalig de schoot, enz.” hier onder een lering van Jezus reeds uitgeroepen en *Jezus had haar geantwoord: “Ja, veelmeer zalig zij, die Gods woord aanhoren en het bewaren!”*

En sedertdien had zij haar uitroep van toen, samen met het antwoord van Jezus, gedurig in de mond als een schietgebed van liefde en godsvrucht.

Zij was naar hier tot de H. Vrouwen gekomen en had veel van haar goed aan de Gemeente van Jezus geschonken. (zie fasc. 20, nr. 930).

Jezus onderwees op de voormelde manier zijn leerlingen en het volk op de markt tot het begin van de sabbat. Dan leerde Hij in de synagoge. Hier ging het in de lezing over de reiniging van de melaatsen (Lev. 14), en over de hongersnood in Samaria.

Leviticus 14

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Dit zal de wet voor de melaatse zijn ten dage van zijn reiniging: hij zal tot de priester gebracht worden,
3. en de priester zal uitgaan buiten de legerplaats; wanneer de priester hem beziet en het blijkt, dat de plaag der melaatsheid genezen is, van de melaatse is geweken,
4. dan zal de priester gebieden voor hem die gereinigd moet worden, twee levende, reine vogels te nemen, ook cederhout, scharlaken en hysop.
5. De priester zal gebieden de ene vogel te slachten boven een aarden pot met levend water.
6. De levende vogel echter zal hij nemen benevens het cederhout, het scharlaken en de hysop, en hij zal die met de levende vogel dopen in het bloed van de vogel die boven het levende water geslacht is.
7. En hij zal hem die van de melaatsheid gereinigd moet worden, zevenmaal besprenkelen en hem reinigen, en de levende vogel zal hij in het open veld laten wegvliegen.
8. En hij die gereinigd moet worden, zal zijn klederen wassen, al zijn haar afscheren en zich in water baden, en hij zal rein zijn: daarna zal hij in de legerplaats komen, maar zeven dagen buiten zijn tent blijven.
9. Op de zevende dag zal hij al zijn haar afscheren: zijn hoofd, zijn baard en zijn wenkbrauwen, al zijn haar zal hij afscheren, zijn klederen wassen en zijn lichaam in water baden; en hij zal rein zijn.
10. En op de achtste dag zal hij twee gawe schapen nemen, en één eenjarige gawe ooi en drie tienden efa fijn meel als spijsoffer, aangemaakt met olie, en één log olie.
11. En de priester die de reiniging voltrekt, zal de man die gereinigd moet worden, met dit alles stellen voor het aangezicht des HEREN, bij de ingang van de tent der samenkomst.
12. De priester zal het ene schaap nemen en het tot een schuldoffer offeren met het log olie, en hij zal ze bewegen als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN.

13. Hij zal het schaap slachten op de plaats, waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, op de heilige plaats, want evenals het zondoffer komt ook het schuldoffer de priester toe; het is allerheiligst.
14. De priester zal een deel van het bloed van het schuldoffer nemen en dit strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen.
15. En de priester zal een deel van het log olie nemen en op zijn eigen linkerhand gieten;
16. de priester zal zijn rechtervinger dopen in de olie die in zijn linkerhand is, en van die olie met zijn vinger zevenmaal sprenkelen voor het aangezicht des HEREN.
17. Van de rest van de olie die in zijn hand is, zal de priester iets strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen, boven op het bloed van het schuldoffer.
18. En wat van de olie in zijn hand is overgebleven, zal de priester doen op het hoofd van hem die gereinigd moet worden; zo zal de priester over hem verzoening doen voor het aangezicht des HEREN.
19. En de priester zal het zondoffer bereiden en verzoening doen over hem die gereinigd moet worden van zijn onreinheid, en daarna zal hij het brandoffer slachten.
20. De priester zal het brandoffer en het spijsoffer op het altaar offeren. En de priester zal verzoening over hem doen, en hij zal rein zijn.
21. Maar indien hij arm is en zijn vermogen niet toereikend is, dan zal hij nemen één schaap als schuldoffer, tot een beweegoffer, om verzoening over hem te doen, met één tiende efa fijn meel, aangemaakt met olie, tot een spijsoffer, en een log olie.
22. Ook twee tortelduiven of twee jonge duiven, naar dat zijn vermogen toereikend is, en de ene zal zondoffer en de andere brandoffer zijn.
23. Hij zal ze tot zijn reiniging op de achtste dag tot de priester brengen, bij de ingang van de tent der samenkomst voor het aangezicht des HEREN.
24. De priester zal het schaap voor het schuldoffer nemen en het log olie, en de priester zal ze bewegen als beweegoffer voor het aangezicht des HEREN.
25. Hij zal het schaap voor het schuldoffer slachten en de priester zal van het bloed van het schuldoffer nemen en dat strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen.
26. En een deel van de olie zal de priester in zijn eigen linkerhand gieten,
27. en de priester zal met zijn rechtervinger van de olie die in zijn linkerhand is, zevenmaal sprenkelen voor het aangezicht des HEREN.
28. En de priester zal iets van de olie die in zijn hand is, strijken aan de rechter oorlel van hem die gereinigd moet worden, en aan zijn rechterduim en zijn rechter grote teen, boven op de plaats van het bloed van het schuldoffer.
29. En wat van de olie in zijn hand is overgebleven, zal de priester doen op het hoofd van hem die gereinigd moet worden, om over hem verzoening te doen voor het aangezicht des HEREN.
30. En hij zal één van de tortelduiven of van de jonge duiven, hetgeen waartoe zijn vermogen toereikend is, bereiden,
31. hetgeen waartoe zijn vermogen toereikend is: de ene als zondoffer en de andere als brandoffer, benevens het spijsoffer; en de priester zal verzoening doen over hem, die gereinigd moet worden, voor het aangezicht des HEREN.
32. Dit is de wet aangaande hem die de plaag der melaatsheid heeft, wiens vermogen niet toereikend is voor zijn reiniging.
33. En de HERE sprak tot Mozes en Aäron:
34. Wanneer gij komt in het land Kanaän, dat Ik u ten bezit geef, en Ik de plaag der melaatsheid doe ontstaan in een huis in het land dat gij bezit,
35. dan zal hij, van wie dat huis is, het de priester komen meedelen en zeggen: bij mij aan huis vertoont zich iets als de plaag.

36. Dan zal de priester gebieden het huis te ontruimen, voordat de priester komt om de plaag te bezien, opdat niet alles wat in het huis is, onrein zij; daarna zal de priester komen om het huis te bezien.
37. En hij zal de plaag bezien; wanneer dan blijkt, dat de plaag op de wanden van het huis zit als groenachtige of roodachtige kuiltjes, die dieper schijnen te zitten dan de wand,
38. dan zal de priester uit het huis gaan, naar de ingang van het huis en het huis zeven dagen sluiten.
39. Op de zevende dag zal de priester terugkomen; wanneer hij het dan beziet en het blijkt, dat de plaag zich op de wanden van het huis heeft uitgebreid,
40. dan zal de priester gebieden, de stenen waarop de plaag zit, eruit te halen en ze buiten de stad op een onreine plaats te werpen.
41. Het huis zal hij van binnen rondom laten afschrappen, en men zal het leem dat men afgeschraapt heeft, buiten de stad op een onreine plaats storten.
42. En men zal andere stenen nemen en die in de plaats van de vorige aanbrengen; men zal ook ander leem nemen en het huis bepleisteren.
43. Maar indien de plaag opnieuw in het huis uitbreekt, nadat men de stenen uitgekregen en het huis afgeschraapt heeft en nadat het bepleisterd is,
44. en de priester komt en beziet het en het blijkt, dat de plaag zich in het huis heeft uitgebreid, dan is het een kwaadaardige melaatsheid in het huis: het is onrein.
45. Dan zal men het huis omverhalen, zijn stenen en zijn houtwerk en al het leem van het huis, en men zal het buiten de stad brengen op een onreine plaats.
46. En hij die in het huis komt gedurende al de dagen dat men het afgesloten heeft, zal onrein zijn tot de avond.
47. En hij die zich te slapen legt in dat huis, zal zijn klederen wassen; ook hij die in dat huis eet, zal zijn klederen wassen.
48. Maar wanneer de priester komt en het beziet en het blijkt, dat de plaag zich niet heeft uitgebreid in het huis, nadat het huis bepleisterd was, dan zal de priester het huis rein verklaren, omdat de plaag genezen is.
49. Dan zal hij, om het huis te ontzondigen, twee vogels, cederhout, scharlaken en hysop nemen.
50. Hij zal de ene vogel slachten boven een aardpot met levend water.
51. Het cederhout, de hysop, het scharlaken en de levende vogel zal hij nemen en ze dopen in het bloed van de geslachte vogel en het levende water, en zevenmaal dat huis besprenkelen.
52. Zo zal hij het huis ontzondigen met het bloed van de vogel, het levende water, de levende vogel, het cederhout, de hysop en het scharlaken.
53. En de levende vogel zal hij buiten de stad in het open veld laten wegvliegen; zo zal hij verzoening doen over dat huis, en het zal rein zijn.
54. Dit is de wet op allerlei plaag van melaatsheid, op haaruitslag,
55. melaatsheid van kleeft en huis,
56. zwelling, uitslag en lichte plek –
57. om aan te wijzen, wanneer iets onrein of wanneer iets rein is; dit is de wet op de melaatsheid.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Deze echter werd, volgens de voorzegging van Elias, onverwacht en schielijk afgewend. Ook over menig ander onderwerp leerde Hij nog in de synagoge (II Kon. 6 en 7).

2 Koningen 6

De drijvende bijl

1. Eens zeiden de profeten tot Elisa: Zie toch, de plaats, hier voor u, waar wij wonen, is voor ons te bekrompen.
2. Laten wij toch naar de Jordaan gaan en ieder een balk daarvandaan halen en laten wij er voor ons een verblijfplaats inrichten om er te wonen. En hij zeide: Gaat.
3. Toen zeide een: Wees zo goed en ga met uw knechten mee. Hij zeide: Ik ga mee.
4. En hij ging met hen mee. Als zij bij de Jordaan gekomen waren, velden zij bomen.
5. En, terwijl een van hen een stam velde, viel het ijzer in het water; en hij slaakte een kreet en riep: Ach, mijn heer, het was geleend!
6. Maar de man Gods zeide: Waar is het gevallen? En toen hij hem de plaats gewezen had, sneed hij een stuk hout af, wierp het daarheen en deed het ijzer bovendrijven.
7. En hij zeide: Neem het op. Hij strekte zijn hand uit en greep het.

Elisa's optreden in de oorlog tegen Aram

8. De koning van Aram was in oorlog met Israël. Hij beraadslaagde met zijn dienaren: Op die en die plaats zal mijn legerkamp zijn.
9. Maar de man Gods zond aan de koning van Israël de boodschap: Neem u in acht niet langs die plaats te trekken, want de Arameeërs zijn daarheen afgedaald.
10. De koning van Israël zond dan mannen naar de plaats die de man Gods hem genoemd en waarvoor hij hem gewaarschuwd had, zodat hij zich daar in acht kon nemen, en dat niet slechts een- of tweemaal.
11. En het hart van de koning van Aram werd hierover verontrust; hij ontbood zijn dienaren en zeide tot hen: Kunt gij mij niet meedelen, wie van de onzen op de hand van de koning van Israël is?
12. Doch een van zijn dienaren zeide: Neen, mijn heer de koning, maar Elisa, de profeet in Israël, deelt aan de koning van Israël de woorden mee, die gij in uw slaapkamer spreekt.
13. Toen zeide hij: Gaat en ziet, waar hij is; dan zal ik hem laten gevangennemen. Nadat hem gemeld was; Zie, hij is te Dotan,
14. zond hij daarheen paarden en wagens, een sterk leger; zij kwamen des nachts en omsingelden de stad.
15. Toen de dienaar van de man Gods des morgens vroeg opstond en naar buiten trad, zie, een leger omringde de stad, zowel paarden als wagens. En zijn knecht zeide tot hem: Ach, mijn heer! wat moeten wij doen?
16. Maar hij zeide: Vrees niet, want zij, die bij ons zijn, zijn talrijker dan zij, die bij hen zijn.
17. Toen bad Elisa: HERE, open toch zijn ogen, opdat hij zie. En de HERE opende de ogen van de knecht en hij zag en zie, de berg was vol vurige paarden en wagens rondom Elisa.
18. Toen de vijanden nu tot hem afdaalden, bad Elisa tot de HERE: Sla dit volk toch met blindheid. En Hij sloeg hen met blindheid naar het woord van Elisa.
19. Daarop zeide Elisa tot hen: Dit is niet de weg en dit is niet de stad; volgt mij, dan zal ik u brengen naar de man die gij zoekt. En hij bracht hen naar Samaria.
20. Zodra zij nu in Samaria gekomen waren, bad Elisa: HERE, open hun de ogen, opdat zij zien. En de HERE opende hun ogen, en zij zagen, en zie, zij waren midden in Samaria.
21. Toen vroeg de koning van Israël, zodra hij hen zag, aan Elisa: Zal ik hen neerslaan? zal ik hen neerslaan, mijn vader?
22. Maar hij antwoordde: Gij moogt hen niet neerslaan. Slaat gij soms hen neer, die gij gevangengenomen hebt met uw zwaard en boog? Zet hun brood en water voor, opdat zij eten en drinken en heengaan naar hun heer.
23. Daarop bereidde hij hun een grote maaltijd; en toen zij hadden gegeten en gedronken, liet hij hen vertrekken en zij gingen heen naar hun heer. Sindsdien kwamen de benden van Aram niet meer in het land van Israël.

Elisa tijdens het beleg van Samaria

24. Daarna verzamelde Benhadad, de koning van Aram, zijn gehele leger, trok op en sloeg het beleg voor Samaria.
25. En er ontstond een zware honger in Samaria; want zij belegerden het zo lang, dat een ezelskop tachtig zilverstukken kostte en een vierde maat duivemest vijf zilverstukken.
26. Toen de koning eens over de muur voorbijging, riep een vrouw tot hem om hulp: Help toch, mijn heer de koning!
27. Maar hij zeide: Indien de HERE u niet helpt, vanwaar moet ik u dan hulp halen? Van de dorsvloer of van de perskuip?
28. Verder vroeg de koning haar: Wat hebt gij? Zij antwoordde: Deze vrouw heeft tot mij gezegd: geef uw zoon, dat wij hem vandaag eten; dan zullen wij mijn zoon morgen eten.
29. Wij hebben dus mijn zoon gekookt en hem opgegeten. Maar toen ik de volgende dag tot haar zeide: Geef nu uw zoon, dat wij hem eten, had zij haar zoon verborgen.
30. Zodra nu de koning de woorden van de vrouw hoorde, scheurde hij zijn klederen; en – terwijl hij op de muur voorbijging, zag het volk, dat hij zowaar daaronder een rouwgewaad op het blote lichaam droeg.
31. En hij zeide: Zo moge God mij doen, ja nog erger, indien het hoofd van Elisa, de zoon van Safat, heden op hem blijft staan. –
32. Elisa nu zat in zijn huis en de oudsten zaten bij hem. – En hij zond een man voor zich uit. Voordat die bode bij (Elisa) was gekomen, had deze tot de oudsten gezegd: Hebt gij wel gezien, dat deze moordenaarszoon iemand gezonden heeft om mij te onthoofden? Ziet, zodra de bode komt, moet gij de deur sluiten en hem bij de deur terugdringen. Is niet het geluid van de voetstappen van zijn heer achter hem?
33. Terwijl hij nog met hen sprak, zie, daar kwam de bode op hem af. En (de koning) zeide: Zie, welk een onheil, door de HERE gezonden! Wat zou ik nog op de HERE hopen?

***

2 Koningen 7

1. Toen zeide Elisa: Hoort het woord des HEREN. Zo zegt de HERE: Morgen omtrent deze tijd zal een maat fijn meel een sikkkel kosten, en twee maten gerst een sikkkel, bij de poort van Samaria.
2. Daarop antwoordde de hoofdman op wiens arm de koning leunde, de man Gods: Ook al zou de HERE sluizen in de hemel maken, zou dit dan kunnen geschieden? Maar hij zeide: Zie, gij zult het met eigen ogen aanschouwen, doch daarvan niet eten.
3. Er waren vier melaatse mannen buiten voor de poort; zij zeiden tot elkander: Waarom blijven wij hier, totdat wij sterven?
4. Indien wij zeggen: Wij zullen de stad binnengaan – in de stad is hongersnood, zodat wij daar zullen sterven; en indien wij hier blijven, dan zullen wij ook sterven. Welaan dan, laten wij overlopen naar de legerplaats der Arameeërs. Indien zij ons in leven laten, zullen wij leven; en indien zij ons doden, zullen wij sterven.
5. In de avondschemering stonden zij op om naar de legerplaats der Arameeërs te gaan. Maar toen zij bij de buitenrand van de legerplaats der Arameeërs kwamen, zie, daar was niemand.
6. Want de HERE had het leger der Arameeërs een geluid doen horen van wagens en paarden, het geluid van een grote legermacht, zodat zij tot elkander zeiden: Zie, de koning van Israël heeft tegen ons de koningen der Hethieten en van Misraïm gehoord om ons te overvallen.
7. Daarom waren zij opgesprongen en in de avondschemering gevlucht en hadden hun tenten achtergelaten, ook hun paarden, hun ezels, de hele legerplaats zoals die was; zij waren gevlucht om hun leven te redden.
8. Toen deze melaatsen aan de buitenrand van de legerplaats gekomen waren, gingen zij een tent binnen, aten en dronken, namen zilver, goud en klederen eruit weg, en gingen heen en verborgen het. Daarna gingen zij weer een andere tent binnen, namen er (allerlei) uit weg, gingen heen en verborgen het.

9. Toen zeiden zij tot elkander: Wij doen niet goed; deze dag is een dag van blijde boodschap, en wij houden ons stil. Indien wij wachten tot het morgenlicht, dan zal ons straf treffen. Welaan dan, laten wij heengaan en het in het koninklijk paleis melden.
10. Daarop kwamen zij en riepen de poortwacht van de stad aan en meldden hun: Wij kwamen bij de legerplaats der Arameeërs, en zie, daar was niemand, zelfs geen menselijk geluid; maar de paarden waren vastgebonden en de ezels vastgebonden; en de tenten stonden er als tevoren.
11. De poortwachters riepen en meldden het binnen in het koninklijk paleis.
12. De koning stond in de nacht op en zeide tot zijn dienaren: Ik wil u vertellen wat de Arameeërs ons gedaan hebben. Zij weten, dat wij honger lijden; nu zijn zij uit de legerplaats weggetrokken om zich in het veld te verbergen, denkende: Wanneer zij de stad uitgaan, zullen wij hen levend grijpen en de stad binnenkomen.
13. Toen antwoordde een van zijn dienaren en zeide: Laat men toch vijf van de hier nog overgebleven paarden nemen; hetzij het hun gaat als de gehele menigte van Israël, die hier nog over is, hetzij het hun gaat als de gehele menigte van Israël, die omgekomen is, laten wij ze maar uitzenden en zien.
14. Daarop namen zij twee wagens met paarden, en de koning zond die het leger der Arameeërs achterna met de opdracht: Gaat en ziet.
15. Deze gingen hun achterna tot aan de Jordaan, en zie, de gehele weg lag vol klederen en wapens, die de Arameeërs bij hun angstige vlucht hadden weggeworpen. De boden kwamen terug en meldden het de koning;
16. toen ging het volk naar buiten en zij plunderden de legerplaats der Arameeërs. En een maat fijn meel kostte een sikkal en twee maten gerst een sikkal, volgens het woord des HEREN.
17. En de koning had de hoofdman op wiens arm hij leunde, aangesteld over de poort, maar het volk vertrad hem in de poort, zodat hij stierf, zoals de man Gods gesproken had, juist toen de koning tot hem gekomen was.
18. Aldus is het geschied, zoals de man Gods tot de koning gesproken had: Twee maten gerst zullen morgen om deze tijd een sikkal kosten en een maat fijn meel een sikkal, bij de poort van Samaria.
19. En de hoofdman had toen de man Gods geantwoord: Ook al zou de HERE sluizen in de hemel maken, zou dan zo iets kunnen geschieden? Maar hij had gezegd: Zie, gij zult het met eigen ogen aanschouwen, doch daarvan niet eten.
20. Aldus is hem geschied: het volk vertrad hem in de poort, zodat hij stierf.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Jezus dient in eigen persoon de leerlingen.

1206.

12 april; Sabbat. –

Ik heb Jezus met de apostelen en enige leerlingen ‘s namiddags in Betsaida gezien. Zeer vele leerlingen zijn teruggekeerd, hetzij van hun zending, hetzij van hun geboorteplaats die zij bezocht hadden; zij kwamen deels per boot van de overzijde van het Meer uit Dekapolis en van Gergesa; zij waren zeer afgemat, hulp- en rustbehoevend; zij werden op de oever zeer liefdevol ontvangen en omarmd en men bewees hun op alle manieren diensten; zij werden in Andreas’ huis gebracht; men waste hun de voeten, bereidde hun baden, gaf hun andere klederen en richtte ook een maaltijd voor hen aan.

Daar nu gedurende de maaltijd Jezus zelf als tafeldienaar behulpzaam de hand aan het werk legde, verzette zich Petrus: “Waarom Gij toch dienen, Heer! Laat ONS dit doen!”

Maar Jezus antwoordde: “Ik ben gezonden om te dienen, wat voor dezen gedaan wordt, is een dienst aan mijn Vader bewezen.” En Hij kwam terug op de leer van de verootmoediging: wie namelijk de geringste is en alle anderen dient, zal de grootste zijn, maar hij die wel dient en zich tot de hulp van de naaste buigt, doch niet uit liefde, niet om de behoeftige broeder te helpen, maar om tegen die prijs de eerste te worden, is een veinzer en ogendienaar; hij heeft zijn loon reeds weg, want hij dient zichzelf en niet zijn broeder (cfr. Mt. 20, 26-28).

Hier waren nu wel 70 leerlingen bij elkaar, en buiten deze zijn er nog vele in en om Jeruzalem.

Leer over menswording en verlossing.

1207.

Jezus hield heden voor de apostelen ook een zeer diepzinnige en wonderbare toespraak⁶³⁸, die ik volledig gehoord heb en waarin Hij duidelijk uitsprak dat Hij niet van een man voortkwam, maar uit de H. Geest.

En hierbij maakte Hij met grote verering gewag van zijn moeder. Hij noemde haar het reinste, heiligste, het boven alle andere vrouwen uitverkoren vat, waarnaar de harten van alle vromen, de tongen van alle profeten eeuwen lang gezocht en voor wier komst zij vurig gebeden hadden.

Hij legde hun het getuigenis uit, dat zijn hemelse Vader van Hem bij zijn doop gegeven had, maar vermeldde het getuigenis op de Tabor niet.

Hij sprak van de gelukkige en heilige tijd sedert zijn komst op de wereld, waardoor de band, de verwantschap der mensen met God door Hem weer hersteld was.

In dit verband sprak Hij op een zeer diepzinnige wijze over de val van de mensen en hun afscheiding van de hemelse Vader, beschreef de macht van de boze geesten en van satan over hen, en hoe door zijn geboorte uit de reine, lang verwachte Maagd, het Rijk en de kracht van God onder de mensen als een

---

⁶³⁸ Deze paragraaf doet werkelijk verrassend aan. Men vindt er de grondgedachten in terug, die van groot belang zijn in de christelijke dogmatiek.

De woorden van Jezus over zijn Moeder kan men in verband brengen met zijn uitspraken over haar in fasc. 16, nr. 646, waarin de aandacht gevestigd wordt op de **noodzakelijkheid van de godsvrucht tot de Moeder van Jezus.**

levende werkelijkheid was teruggekeerd, hoe het hun leven weer vervulde en heiligde en hoe zij door Hem en in Hem allen weer tot kinderen Gods waren gemaakt en in de goddelijke familie opgenomen.

Hij zei dat de natuurlijke en bovennatuurlijke band, de brug tussen God en de mens door Hem hersteld was. Wie over de brug tot God wilde, moest met Hem en in Hem er over. Wie met God verenigd wilde zijn, moest het zijn door Hem en in Hem. Hij moest aan het aardse en zinnelijke vaarwel zeggen en ze aan deze wereld overlaten.

Verder zei Hij dat de macht, het recht, de heerschappij van de boze geesten over de wereld en over de mensen door Hem gebroken was, en dat alle ellenden, door de duivelse heerschappij over de mensen en de natuur gekomen, door de innige vereniging met Hem in het geloof en in de liefde, in zijn Naam konden overwonnen en vernietigd worden. Hierover sprak Hij zeer ernstig en plechtig.

Zij verstonden niet alles en waren zeer teleurgesteld, toen Jezus terugkwam op zijn lijden. De 3 die Hem op de Tabor in zijn glorie gezien hadden, waren sindsdien altijd zeer ernstig en nadenkend.

Dit alles geschiedde op en na de sabbat. Enige leerlingen herbergden in het genezingshuis (of leerhuis in de stad, dicht bij de poort) in Kafarnaüm; de andere in het huis van Petrus bij de stad. Allen werden van de gemeenschappelijke bestaansmiddelen, bijna gelijk in een klooster, onderhouden.

Openbaar Leven van Jezus

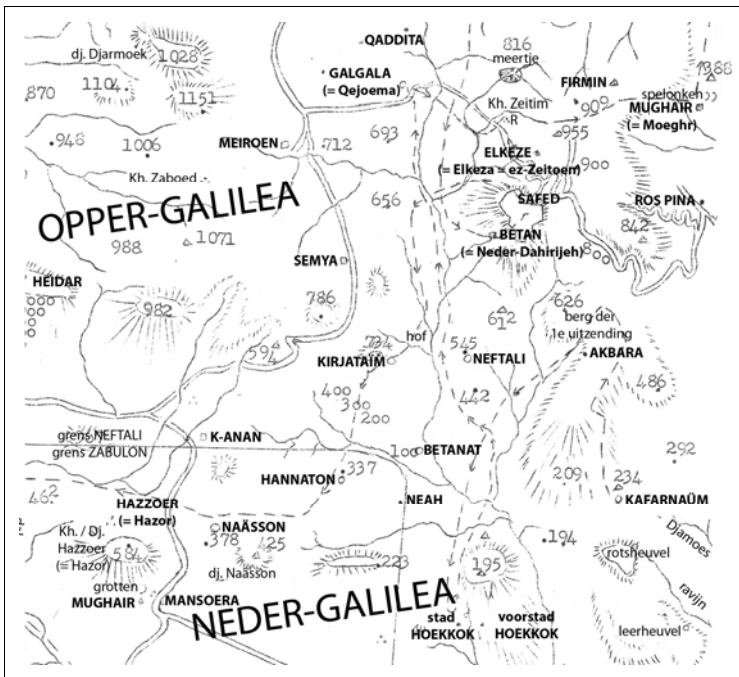
Hoofdstuk XVII – Rondreis in Galilea (van 13 tot 30 april)

Jezus onderricht landlieden en herders in de omstreken van Kafarnaüm.

1208.

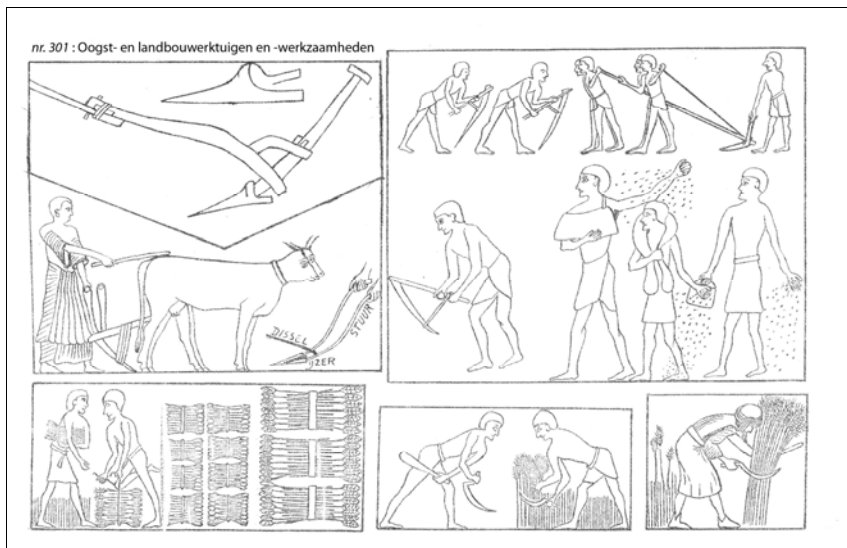
13 april = 17 Nisan. –

Ik herinner mij alleen dat Jezus heden, zondag, een paar uren noordwaarts van Kafarnaüm ging, naar de berg toe, waar Hij de apostelen de eerste maal had uitgezonden (de berg nl. 3 à 4 km ten zuidoosten van Safed, zie fasc. 21, nr. 953).

In dit gewest kwam Hij bij landbouwers die koren sneden, ging rond bij de herders en onderrichtte afwisselend nu eens de leerlingen, dan weer de arbeiders en herders. Overal verrichtte men oogstwerk.

Het koren was meer dan een man hoog; zij sneden het af op een zekere gepaste en praktische hoogte, ter lengte van een halve arm. De aren waren veel groter en dikker dan bij ons. Opdat het koren met de zware aren niet zou vallen, waren de velden omgeven en doorkruist door latwerk en zo in kleine stukken verdeeld. De graansnijders hadden een soort van sikkels, die meer aan de haak van een kromstaf dan aan onze sikkels geleken. Met de rechterhand sneden zij een greep halmen af, die zij met de linkerhand zo dicht tegen zich gevat hielden, dat ze, afgesneden, op hun arm vielen; deze bonden zij in kleine schoven; het was een zware arbeid die nochtans tamelijk vlug vorderde. Wat op de grond viel, behoorde toe aan de achter hen komende arme arenlezers (cfr. Deut. 24, 19-22; zie fasc. 11, nr. 301, voetnoot 96).

Jezus onderrichtte deze mensen in de scharftpozen. Hij leidde dan het gesprek in met vragen als hoeveel zij gezaaid hadden en hoeveel oogst? Aan wie de oogst toebehoorde? van welke aard de grond was en hoe zij hem bearbeidden? En aan die vragen knoopte Hij parabelen vast van het zaaïen (Mt. 13), van het onkruid, van het tarwegraantje (Joa. 12, 24), van het verwijderen, verwerpen en verbranden van het onkruid.

Hij zei ook tot de leerlingen dat zij op dezelfde manier, wat zij van Hem hoorden, aan het volk moesten voortleren. Hij nam de hier voorgehouden leer tot uitgangspunt van diepzinniger leer speciaal voor zijn apostelen, terwijl Hij de oogst voorstelde als het beeld van een geestelijke heilsorde, waarin zij de zaaïers en de maaiers waren; zij moesten thans het zaaïgraan verzamelen en als een schat bewaren, om daarmee in de toekomst rijke oogsten te kunnen opdoen, want niet lang meer zou Hij onder hen zijn.

Dit maakte de leerlingen onrustig en zij vroegen Hem of Hij ten minste nog tot Pinksteren bij hen kon blijven. "Wat zou er van u geworden," riep Jezus hierop uit, "indien Ik niet langer bij u bleef!"

Ook bij de herders knoopte Hij het gesprek op verschillende wijze aan, met vragen zoals deze: "Is dit uw eigen kudde? Behoren die schapen tot verscheidene kudden? Hoe hoedt gij die? Waarom lopen uw schapen verstrooid?" Hieruit nam Hij dan aanleiding tot parabels als die van het verloren schaap, van de goede Herder, enz.

Zij overnachtten in een herderstent en onderbraken de nachtrust voor het gebed en Jezus' onderricht.

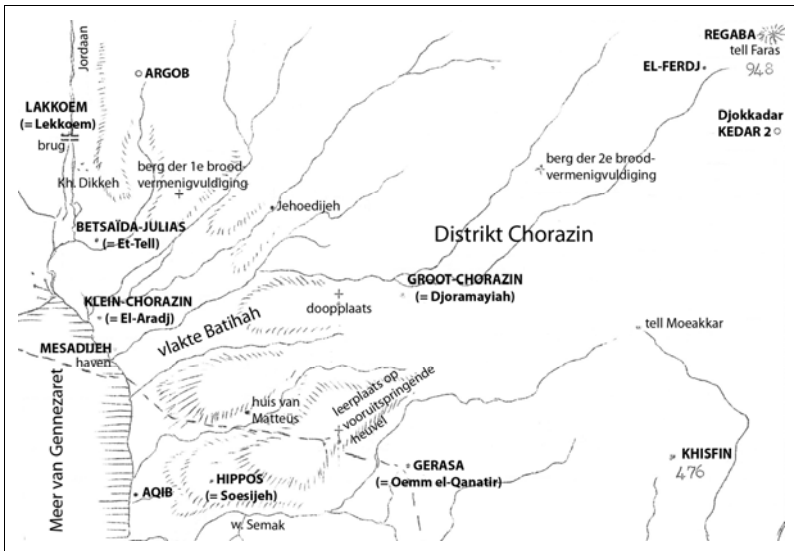
Jezus gaat naar Lekkoem.

1209.

14 april. –

Heden trok Jezus door een dal dat zich westwaarts wendt en hoger dan Kafarnaüm gelegen is. De berg van Safed lag Hem rechts (nl. zolang Jezus zich westwaarts richt).

Hij wandelde gelijk gisteren door dalen en eenzame gewesten, afwisselend de herders, de oogstarbeiders en zijn leerlingen onderrichtend. Hij overliep en besprak alle plichten van een goede herder en paste die op zichzelf toe, en zei dat Hij voor zijn schapen de dood tegemoet ging (Joa. 10, 15). Zo gaf Hij (door zijn woord en voorbeeld) aan zijn leerlingen richtlijnen voor de wijze, waarop zij op hun tochten met de verlaten, eenzame mensen spreken en het goede zaad in hun zielen uitwerpen moesten. Dit wandelen, dit vreedzaam en liefdevol onderricht in het stille landschap op de eenzame weg, was zielroerend en indrukwekkend.

In de namiddag keerden zij meer noordelijk terug in de richting van het oosten, uit welke richting zij hun tocht begonnen waren en kwamen in het stadje Lekkoem, een half uur van de Jordaan. In dit stadje waren de apostelen na hun eerste uitzending, het eerst gekomen (fasc. 21, nr. 955, voetnoot 480).

Jesus zelf was daar nog niet geweest. De inwoners daar waren reeds van Jeruzalem terug en dus waren er schriftgeleerden en Farizeeën in de stad. Ik hoorde dat enige inwoners aan leerlingen, die zij uit een vroeger bezoek kenden en door wie zij nu weer bezocht werden, de moordpartij op de Galileeërs in de tempel vertelden, maar tegen Jesus werd daarover nog met geen woord gerept. De leerlingen waren nu precies ook niet gewoon alle nieuwtjes aan Jesus te vertellen of aan te brengen.

Lering over het huwelijk.

1210.

15 april. –

Lekkoem is een kleine, maar nijverige stad (fasc. 21, nr. 955, voetnoot 480). Het ligt ongeveer een half uur van de Jordaan en een paar uren van zijn uitmonding in het Meer; de bevolking is er totaal joods. Alleen aan de uitkanten wonen enige arme heidenen in hutten, en wel van die, zoals er dikwijls van de karavanen achterblijven. Alle inwoners zijn zeer bedrijvig en werkzaam; zij geven zich meest over aan de boomwolteelt. Door een eerste ruwe bewerking bereiden zij die tot spinnen en weven en vervaardigen verder ook dekens en andere textielproducten. Alles, tot de kinderen toe, werkt daaraan.

Hier was het heden het verwelkomsfeest van de uit Jeruzalem teruggekeerde pelgrims, zoals onlangs te Kafarnaüm; de straten waren met groene slingerkransen en bloemen versierd.

De teruggekeerden bezochten de huizen van al hun vrienden en de scholen kwamen hun tegemoet. In vele huizen bezocht Jesus de

grijsaards en genas ook enige zieken. Op de markt hield Hij vóór de synagoge een zeer grote leerrede, eerst voor de verzamelde kinderen, die Hij ook liefkoosde en zegende, daarna voor de jongens en meisjes, die daar, ter gelegenheid van de algemene feestelijkheid, met hun onderwijzers en onderwijzeressen gekomen waren. Als nu deze naar huis gegaan waren, onderrichtte Hij beurtelings verzamelingen van mannen en vrouwen.

Hij had als onderwerp genomen het huwelijk en leerde er zeer schoon en diepzinnig over in allerhande gelijkenissen. Ik kan dit alles onmogelijk trouw herhalen, te meer daar ik erg ziek ben, maar ik zal trachten nog iets er van weer te geven.

Hij zei

- dat de menselijke natuur met veel kwaad doordrenkt was;
- dat dit kwaad, verkeerde neigingen door het gebed en de zelfverloochening uitgeroeid konden worden;
- dat hij die zijn wilde, ongeregelde, boze lust involgde, ook boze lust zaaide;
- dat onze werken ons volgden en dat ze eenmaal de dader zullen beschuldigen (cfr. Apok. 14, 13);
- dat ons lichaam een evenbeeld van de Schepper is, maar dat satan dit beeld in ons wil schenden;
- dat het overtollige (op zinnelijk en seksueel gebied) zonden en ziekten voortbrengt, wanschapenheid en gruwel wordt.

Hij vermaande zijn gehuwde toehoorders tot kuisheid, matigheid en gebed. Inderdaad, **het zijn**

de onthouding, gebed, eerbaarheid en zelfbeheersing van de ouders, die de heilige mannen en profeten aan de wereld geschonken hebben.

Hij verklaarde dit alles met parabelen aan de landbouw ontleend, met de gelijkenissen van het zaaïen, van het verwijderen van onkruid en stenen uit de akker, van het vredig rusten van de akkers, van Gods zegen over een akker, die rechtvaardig verworven werd.

1211.

Ook leerde Hij hoofdzakelijk in uitvoerige uiteenzettingen over de wijnteelt, het wegsnijden van overtollige ranken, beeld van het uitroeien der onbeheerste hartstochten in onszelf, waaruit louter hout en bladeren, geen druiven voortkwamen, d.i. boze, onnuttige kinderen, die, in plaats dat zij zegen brachten, als onkruid de tarwe verstikten.

Hij sprak ook over ranken van een betere kwaliteit, over deugdzame families, verbeterde wijnbergen, veredelde, bekeerde geslachten.

Hij weidde uit over hun stamvader Abraham en diens heiligheid, over het verbond van de besnijdenis, en hoe al zijn nakomelingen door hun losbandigheid en veelvuldige vermenging met de heidenen nu weer verwilderd en ontaard waren.

Voorts sprak Hij over de heer van de wijnberg, die nu zijn Zoon zond, maar hoe het Dezen zou vergaan. (Mt. 21, 33-46).

Allen waren tot in de ziel bewogen en velen weenden. Hoewel de meesten Hem niet (in alles) verstonden, voelden velen zich toch innerlijk tot het goede opgewekt.

Deze lering hield Jezus hier hoofdzakelijk, omdat niemand hen ooit in die levensgeheimen ingewijd had en zij in het huwelijk zeer ongebonden en onbeheerst leefden. En dewijl (= aangezien, omdat) zij zich gedurende hun reis naar Jeruzalem en in de paastijd meest van hun vrouwen onthielden en deze onthouding nu ten einde liep, zo *vermaande Hij hen met sterke nadruk tot een wijs gebruik van het huwelijk in deugd en matigheid; en nog zei Hij hun dat de huwelijksdaad en de er aan verbonden vleselijke lust voor heilige echtgenoten een herinnering moet zijn aan de val en verdierlijkte staat van de mensen; derhalve dient zij gesteld te worden in een geest van boetvaardigheid.* (Vergezeld te gaan van boetewerken en schaamtegevoel, met aanvaarding aller lasten die er uit kunnen voortvloeien).

De kracht van de goede mening.

1212.

Hij sprak in zijn lering ook over de werkelijke doelmatigheid en uitwerkselen van de goede wil in gebed en zelfverloochening en over de medewerking (van de mens met de genade).

Hij leerde hen, alles, wat zij zichzelf in spijs en drank, in comfort en onnodig bezit onttrokken, als aalmoes vol vertrouwen in Gods handen te geven, met het inzicht en verzoek dit aan de arme herders in de woestijn of aan andere armen ten goede te doen komen. Dan zou de hemelse Vader, als een getrouwe, alwijze huisbestuurder, hun gebed verhoren, indien zijzelf als getrouwe knechten datgene wat Hijzelf hun zo overvloedig gegeven had, aan de armen

*meedeelden, hetzij zij deze kenden, hetzij zij ze met liefde opzochten*⁶³⁹.

Zo dienden zij trouw met God mee te werken (en liefdewerken te verrichten in beantwoording aan zijn genade) en van zijn kant werkt God door zulke trouwe gelovige dienaren. (Zijn genade brengt in hen vruchten van eeuwig leven voort en door hen weet Hij ook anderen tot het goede te brengen).

Hij bracht hierbij een gelijkenis te pas van de palmboom of een andere boom, die voedsel, groei en vruchtbaarheid meedeelt aan zijn soortgelijke van het andere geslacht, hoewel deze van hem verwijderd staat. Dit doet hij door een kracht der natuur, die als een soort liefde en verlangen is, zonder dat hij hem benadert of aanraakt. (De laatste zin is vrij vertaald, om verantwoord te kunnen worden).

Tegen de avond ging Jezus van Lekkoem over de Jordaan naar Betsaida-Julias.

---

⁶³⁹ God zou hun gebed verhoren. – Hier wordt werkelijk een troostelijke leer verkondigd. Soms kan de gedachte ontmoedigend werken: zoveel steun wordt verleend, b.v. aan de missies.

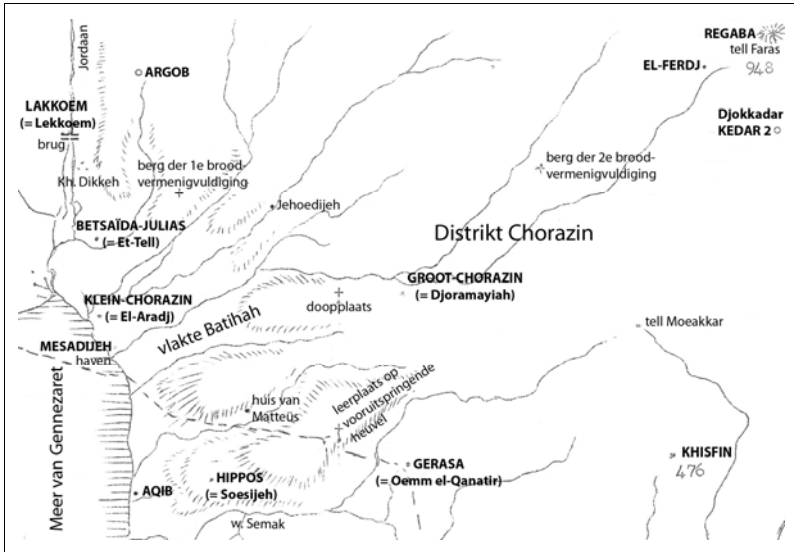
Als er dan werkelijk iets goeds tot stand gekomen is, wordt alles door vervolging of uitwijzing van de missionarissen weer teniet gedaan en verijdeld.

“Nee!” zegt Jezus, “de steun, de aalmoezen brengen onfeilbaar vruchten voort.”

Jezus te Betsaida-Julias.

16 april. –

Dezer dagen was de zienster nauwelijks in staat te spreken. Vandaar dat haar mededelingen in deze tijd zo karig zijn.

Jezus heeft in Julias gepredikt. Ook hier werd het feest van de terugkerende tempelbedevaarders gevierd. Ik zag Jezus met de leerlingen, enige Farizeeën en schriftgeleerden en andere voorname mannen buiten Julias gaan wandelen. *Ik zag hoe Hij hen onderrichtte.*

Hier vertelden zij Hem de dood van de Galileeërs in de tempel. Ik hoorde daarbij dat wel 100 burgers uit Jeruzalem en 150 oproerlingen van de partij van Judas de Gauloniet vermoord zijn, want deze hadden uit vrees vele mensen overreed om met hen mee te gaan naar de plaats waar zij hun offers moesten brengen. Deze mensen hadden dus de opstandelingen vergezeld, wier onrechtvaardig besluit om de cijns aan de keizer te weigeren, zij kenden, en zo waren zij ook met hen gedood geworden.

Het antwoord van Jezus aan deze berichtgevers staat in het Evangelie en Hij heeft hun bovendien de gelijkenis van de onvruchtbare vijgenboom verteld (Lk. 13, 1-9).

Lukas 13 Schuld en lijden

1. Terzelfder tijd kwamen enigen tot Hem met het bericht over de Galileeërs, wier bloed Pilatus met hun offers vermengd had.
2. En Hij antwoordde en zeide tot hen: Meent gij, dat deze Galileeërs groter zondaars waren dan alle andere Galileeërs, omdat zij dit lot hebben ondergaan?
3. Neen, zeg Ik u, maar als gij u niet bekeert, zult gij allen evenzo omkomen.
4. Of meent gij, dat die achttien, op wie de toren bij Siloam viel en die erdoor gedood werden, schuldiger waren dan alle andere mensen, die in Jeruzalem wonen?
5. Neen, zeg Ik u, maar als gij u niet bekeert, zult gij allen evenzo omkomen.

De onvruchtbare vijgeboom

6. En Hij sprak deze gelijkenis: Iemand bezat een vijgeboom, die in zijn wijngaard was geplant, en hij kwam om vrucht daaraan te zoeken en vond er geen.
7. En hij zeide tot de wijngaardenier: Zie, het is nu al drie jaar, dat ik vrucht aan deze vijgeboom kom zoeken en ik vind ze niet. Hak hem om! Waarom zou hij de grond nutteloos beslaan?
8. Hij antwoordde en zeide tot hem: Heer, laat hem nog dit jaar staan, ik zal er eerst nog eens omheen graven en er mest bij brengen,
9. en indien hij in het komende jaar vrucht draagt, (dan is het goed,) maar anders, dan moet gij hem omhakken.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

1213.

17 april = 1 Ijjar; Nieuwe Maan. –

Ik herinner mij alleen nog dat Jezus tussen Julias en het Meer aan de voet van de berg der zaligheden tussen heuvelen is gaan wandelen en *dat Hij daar de leerlingen onderricht heeft.*

Het gewest is zeer verrukkelijk, vruchtbaar, eenzaam en groen, vol weidende ezels en kamelen; het is een verblijfplaats van velerlei vogelen en dieren: het doet denken aan een dierentuin. Hier in het gewest zijn vele kronkelende voetpaden, die naar de haven lopen en ook meerdere bronnen. Men heeft er de middagzon en men overziet de gehele glinsterende Meerspiegel.

De landweg naar Julias ligt nader bij de Jordaan. Het is hier eenzaam⁶⁴⁰.

---

⁶⁴⁰ Jezus gaat wandelen aan de voet van het gebergte, versta op de laagste heuvelhellingen bij de vlakte Batihah.

K. duidt de hoofdkenmerken van de vlakte aan. Zij die daar lijdend en weerloos op haar smartbed ligt, zij die er te voren nooit heeft over gelezen, beschrijft Palestina en elk deel van het land met verbazende nauwkeurigheid; wij zagen dit tot nog toe; wij zullen het verder nog zien en uit onderhavige passage blijkt het eveneens.

Hoe de aangegeven hoofdkenmerken ook hier juist zijn, is gemakkelijk aan te tonen met de volgende getuigenissen.

We zegden over deze vlakte al iets in fasc. 8, deel 'Palestina', (E. De vlakten van West-Palestina, VI. De Jordaanvallei); het volgende echter is van groter belang.

K. legt de nadruk op de vruchtbaarheid, het eenzaam uitzicht, de menigte vogelen en talrijke dieren. De waarheid over de vlakte Batihah is deze: "In geheel die vlakte die bij Betsaïda-Julias begint en zich in het oosten 2 uren ver tot de oostelijke heuvels uitstrekt en van noord naar zuid 6 à 7 km lang is, vindt men geen enkele plaats, waaraan men de naam woestijn zou kunnen geven; ze is geheel vlak, zonder hoogte, heuvel of berg; ze wordt besproeid door drie bestendige, waterrijke rivieren, door een paar mindere beken en door een kanaal dat van de Jordaan afgeleid is; ze is van een sprookjesachtige vruchtbaarheid, waarin ze de vlakte Gennezaret nog overtreft. In Jezus' tijd was er vast en zeker geen duimbreed stukje grond dat onbebouwd bleef." (Guide, 287-288).

Ook vindt men er nabij het noordelijk gebergte in een beperkte omtrek ten minste drie waterrijke bronnen:

- de Aïn Musmar,
- Aqel en
- Oemm el-Ledjah.

Deze vlakte is een verbreding van de Jordaanvallei, maakt er dus deel van uit. In haar gehele lengte is deze vallei een paradijs van kleurrijke vogelen: kolibri's, kormorans, roze-flamingo's, waterhoenen, eenden, wilde ganzen, pelikanen, patrijzen, kwakkels, nachtegalen. Een 16-tal soorten zijn eigen aan de Jordaanvallei. De 380 overige soorten vindt men ook elders in Palestina (Guide bleu, 222; D.B. Jourdain, k. 1738).

De diersoorten die men er hoofdzakelijk aantreft zijn reeds genoemd in fasc. 14, nr. 481, voetnoot 229: jakhalzen, vossen, wilde zwijnen, hyena's, luipaarden, panters, serpente, schorpioenen, enz.

‘s Avonds voeren zij over de Jordaan en gingen naar Betsaida.

Sabbatviering te Kafarnaüm.

1214.

Vrijdag, 18 april. –

Hedenavond, met het begin van de sabbat, leerde Jezus in de synagoge te Kafarnaüm. Men las in de schriftrollen uit de boeken van Mozes over het jaarlijks verzoenfeest en zoenoffer, en dat men vóór de Tabernakel moest offeren; dat men geen bloed mocht eten, en de verboden verwantschap in het huwelijk moest vluchten (Lev. 16-19).

Leviticus 16

De grote verzoendag

1. Na de dood van de beide zonen van Aäron, die gestorven waren, toen zij voor het aangezicht des HEREN waren genaderd, sprak de HERE tot Mozes.
2. De HERE nu zeide tot Mozes: Spreek tot uw broeder Aäron, dat hij niet te allen tijde kome in het heiligdom binnen het voorhangsel voor het verzoendeksel dat op de ark ligt, opdat hij niet sterve; want in de wolk verschijn Ik boven het verzoendeksel.
3. Slechts op deze wijze zal Aäron het heiligdom binnengaan: met een jonge stier ten zondoffer en een ram ten brandoffer.
4. Het heilige linnen onderkleed zal hij aantrekken en een linnen broek zal over zijn vlees zijn en met een linnen gordel zal hij zich omgorden en een linnen tulband zal hij zich ombinden; dit zijn heilige klederen, die hij zal aantrekken, nadat hij zijn lichaam in water gebaad heeft.
5. En van de vergadering der Israëlieten zal hij twee geitebokken ten zondoffer en één ram ten brandoffer nemen.
6. Dan zal Aäron de stier van zijn eigen zondoffer brengen en verzoening doen voor zich en zijn huis.
7. Hij zal de twee bokken nemen en ze voor het aangezicht des HEREN stellen bij de ingang van de tent der samenkomst,
8. en Aäron zal over de beide bokken het lot werpen; één lot voor de HERE, en één lot voor Azazel.
9. Dan zal Aäron de bok waarop het lot voor de HERE gevallen is, brengen en hem ten zondoffer bereiden.
10. Maar de bok waarop het lot voor Azazel gevallen is, zal men levend voor het aangezicht des HEREN stellen, om daarmee verzoening te doen, door hem voor Azazel de woestijn in te zenden.

Men heeft er de middagzon, zegt K., d.i. het land ligt naar het zuiden open. De blik reikt tot over het Meer en er zijn geen bergen, die de blik verhinderen, tenzij op een aanzienlijke afstand.

11. Dan zal Aäron de stier van zijn eigen zondoffer brengen en verzoening doen voor zich en zijn huis; hij zal de stier van zijn eigen zondoffer slachten.
12. En hij zal een pan vol gloeiende kolen van het altaar voor het aangezicht des HEREN nemen en zijn handen vullen met fijngestoten welriekend reukwerk en dat alles brengen binnen het voorhangsel.
13. Dan zal hij het reukwerk op het vuur leggen voor het aangezicht des HEREN, zodat de wolk van het reukwerk het verzoendeksel dat op de getuigenis ligt, bedekt, opdat hij niet sterve.
14. Dan zal hij een deel van het bloed van de stier nemen en dat met zijn vinger sprenkelen op het verzoendeksel, aan de voorzijde; en vóór het verzoendeksel zal hij zevenmaal dat bloed met zijn vinger sprenkelen.
15. Dan zal hij de bok van het zondoffer, voor het volk bestemd, slachten en zijn bloed naar binnen, achter het voorhangsel brengen, en met dat bloed doen, zoals hij met het bloed van de stier gedaan heeft: hij zal het op het verzoendeksel en vóór het verzoendeksel sprenkelen.
16. Zo zal hij verzoening doen over het heiligdom om de onreinheden der Israëlieten en om hun overtredingen in al hun zonden; aldus zal hij doen met de tent der samenkomst, die bij hen verblijf houdt te midden van hun onreinheden.
17. Geen mens zal in de tent der samenkomst zijn, wanneer hij daar binnengaat om in het heiligdom verzoening te doen, totdat hij naar buiten komt en verzoening gedaan heeft voor zichzelf, voor zijn huis en voor de gehele gemeente Israëls.
18. Dan zal hij naar buiten gaan naar het altaar, dat voor het aangezicht des HEREN staat, en daarover verzoening doen; hij zal van het bloed van de stier en van het bloed van de bok nemen en dat rondom aan de horens van het altaar strijken.
19. Dan zal hij daarop met zijn vinger zevenmaal van het bloed sprenkelen en het reinigen en heiligen van de onreinheden der Israëlieten.
20. Wanneer hij de verzoening van het heiligdom en van de tent der samenkomst en van het altaar voleindigd heeft, dan zal hij de levende bok brengen,
21. en Aäron zal zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen en over hem al de ongerechtigheden der Israëlieten en al hun overtredingen in al hun zonden, belijden; hij zal die op de kop van de bok leggen en die door iemand, die daarvoor gereed staat, naar de woestijn laten brengen.
22. Zo zal de bok al hun ongerechtigheden op zich dragen naar een onvruchtbaar land, en hij zal die bok in de woestijn vrijlaten.
23. Daarna zal Aäron naar de tent der samenkomst komen en de linnen klederen uittrekken, die hij aangetrokken had, toen hij het heiligdom binnenging, en zal ze daar laten liggen.
24. Hij zal zijn lichaam in water baden op een heilige plaats en zijn gewone klederen aantrekken; dan naar buiten gaan en zijn brandoffer en het brandoffer van het volk bereiden en verzoening doen voor zich en voor het volk.
25. En het vet van het zondoffer zal hij op het altaar in rook doen opgaan.
26. Hij nu, die de bok voor Azazel weggebracht heeft, zal zijn klederen wassen, zijn lichaam in water baden en daarna in de legerplaats komen.
27. En de stier van het zondoffer en de bok van het zondoffer, waarvan het bloed gebracht werd om verzoening te doen in het heiligdom, zal men buiten de legerplaats brengen en hun huid, hun vlees en hun mest met vuur verbranden.
28. Wie dat verbrandt, zal zijn klederen wassen, zijn lichaam in water baden en daarna in de legerplaats komen.
29. Dit zal u tot een altoosdurende inzetting zijn: in de zevende maand op de tiende der maand zult gij u verootmoedigen en generlei werk doen, zomin de geboren Israëliet als de vreemdeling, die in uw midden vertoeft.
30. Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht des HEREN.
31. Het zal u een volkomen sabbat zijn en gij zult u verootmoedigen, het is een altoosdurende inzetting.

32. En de verzoening zal de priester doen, die men gezalfd heeft en die men gewijd heeft, om in zijns vaders plaats het priesterambt te bekleden; hij zal de linnen klederen, de heilige klederen, aantrekken;
33. het heilige der heiligen zal hij verzoenen, ook de tent der samenkomst en het altaar zal hij verzoenen, en over de priesters en het ganse volk der gemeente verzoening doen.
34. En dit zal u een altoosdurende inzetting zijn, ten einde verzoening te doen over de Israëlieten om al hun zonden, eenmaal in het jaar. En hij deed, zoals de HERE Mozes bevolen had.

***

Leviticus 17

De offerplaats

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Spreek tot Aäron en zijn zonen en tot al de Israëlieten en zeg tot hen: Dit is hetgeen de HERE geboden heeft:
3. Ieder van het huis Israëls, die een rund, een schaap of een geit in de legerplaats of buiten de legerplaats slacht,
4. maar die niet brengt naar de ingang van de tent der samenkomst, om een offergave aan de HERE te brengen vóór de tabernakel des HEREN – als bloedschuld zal dat die man worden aangerekend; hij heeft bloed vergoten en die man zal uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden,
5. opdat de Israëlieten hun slachtoffers brengen, die zij op het open veld plegen te offeren; zij moeten ze brengen voor de HERE, naar de ingang van de tent der samenkomst, tot de priester, om ze als vredeoffers de HERE te offeren.
6. Dan zal de priester het bloed op het altaar des HEREN, bij de ingang van de tent der samenkomst, sprengen en het vet in rook doen opgaan tot een liefelijke reuk voor de HERE.
7. En zij zullen hun offers niet meer brengen aan de veldgeesten, die zij overspelig nalopen. Een altoosdurende inzetting zal dit voor hen zijn in hun geslachten.
8. En gij zult tot hen zeggen: Ieder van het huis Israëls of van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een brandoffer of slachtoffer offert,
9. maar dat niet naar de ingang van de tent der samenkomst brengt om het de HERE te bereiden, die zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

Verbod om bloed of aas te eten

10. Ieder van het huis Israëls en van de vreemdelingen, die in hun midden vertoeven, die enig bloed eet – tegen zo iemand, die dat bloed gegeten heeft, zal Ik mijn aangezicht keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien.
11. Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel.
12. Daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Niemand van u zal bloed eten. Ook de vreemdeling, die in uw midden vertoeft, zal geen bloed eten.
13. En ieder van de Israëlieten en van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een stuk wild of gevogelte jaagt, dat gegeten mag worden, zal het bloed daarvan uitgieten en dat bedekken met aarde.
14. Want, wat de ziel van alle vlees betreft – het bloed ervan is zijn ziel; daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Gij zult van generlei vlees bloed eten, want de ziel van alle vlees is het bloed: ieder die het eet, zal uitgeroeid worden.
15. En ieder, hetzij geboren Israëliet of vreemdeling, die een gestorven of verscheurd dier eet, zal zijn klederen wassen, zich in water baden en onrein zijn tot de avond; dan zal hij rein zijn.
16. Maar indien hij ze niet wast en zijn lichaam niet baadt, dan zal hij zijn ongerechtigheid dragen.

***

Leviticus 18

Huwelijks- en kuisheidswetten

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Ik ben de HERE, uw God.
3. Gij zult niet doen, zoals men doet in het land Egypte, waar gij gewoond hebt; gij zult niet doen, zoals men doet in het land Kanaän, waarheen Ik u breng; naar hun inzettingen zult gij niet wandelen.
4. Mijn verordeningen zult gij volbrengen en mijn inzettingen in acht nemen en daarnaar wandelen: Ik ben de HERE uw God.
5. Ja, gij zult mijn inzettingen en mijn verordeningen in acht nemen; de mens die ze doet, zal daardoor leven: Ik ben de HERE.
6. Niemand zal naderen tot zijn naaste bloedverwant, om de schaamte te ontbloten: Ik ben de HERE.
7. Gij zult de schaamte van uw vader, dat is de schaamte van uw moeder, niet ontbloten; het is uw moeder, gij zult haar schaamte niet ontbloten.
8. De schaamte van de vrouw van uw vader zult gij niet ontbloten; het is de schaamte van uw vader.
9. De schaamte van uw zuster, de dochter van uw vader of de dochter van uw moeder, geboren in huis of geboren daarbuiten, haar schaamte zult gij niet ontbloten.
10. De schaamte van de dochter van uw zoon of van de dochter van uw dochter, haar schaamte zult gij niet ontbloten, want uw schaamte zijn zij.
11. De schaamte van de dochter van uws vaders vrouw, die aan uw vader geboren is, zij is uw zuster – haar schaamte zult gij niet ontbloten.
12. De schaamte van uws vaders zuster zult gij niet ontbloten; zij is uws vaders bloedverwant.
13. De schaamte van uw moeders zuster zult gij niet ontbloten, want zij is uw moeders bloedverwant.
14. De schaamte van uws vaders broeder zult gij niet ontbloten; tot zijn vrouw zult gij niet naderen, het is uw tante.
15. De schaamte van uw schoondochter zult gij niet ontbloten; het is uws zoons vrouw, gij zult haar schaamte niet ontbloten.
16. De schaamte van uws broeders vrouw zult gij niet ontbloten; het is de schaamte van uw broeder.
17. De schaamte van een vrouw en die van haar dochter zult gij niet ontbloten; gij zult niet de dochter van haar zoon en de dochter van haar dochter nemen, om haar schaamte te ontbloten; zij zijn bloedverwanten: bloedschande is het.
18. Gij zult geen vrouw nemen als bijvrouw naast haar zuster om haar schaamte te ontbloten nevens haar, tijdens haar leven.
19. En tot een vrouw in haar maandelijke onreinheid zult gij niet naderen, om haar schaamte te ontbloten.
20. En met de vrouw van uw naaste zult gij geen vleselijke gemeenschap hebben, zodat gij u met haar verontreinigt.
21. En gij zult geen van uw kinderen overgeven, om het aan de Moloch te wijden, opdat gij de naam van uw God niet ontwijdt. Ik ben de HERE.
22. En gij zult geen gemeenschap hebben met een, die van het mannelijk geslacht is, zoals men gemeenschap heeft met een vrouw: een gruwel is het.
23. En met geen enkel dier zult gij vleselijke gemeenschap hebben, om u daarmee te verontreinigen; en een vrouw mag niet staan voor een dier, om daarmee gemeenschap te hebben: schandelijke ontucht is het.
24. Verontreinigt u niet door dit alles, want door dit alles hebben zich verontreinigd de volken die Ik voor u uit wegdrijf.
25. Het land toch werd verontreinigd en Ik vergold daaraan zijn ongerechtigheid, zodat het land zijn inwoners uitspuwde.

26. Gij echter zult mijn inzettingen en mijn verordeningen in acht nemen en geen van deze gruwelen doen, noch de geboren Israëliet, noch de vreemdeling die in uw midden vertoeft –
27. want al deze gruwelen deden de lieden van het land, die vóór u waren, zodat het land onrein werd –
28. opdat het land u niet uitspuwe, wanneer gij het verontreinigt, zoals het uitgespuwd heeft het volk, dat vóór u was.
29. Want ieder die iets van al deze gruwelen doet, – degenen, die ze doen, zullen uit het midden van hun volk uitgeroeid worden.
30. Zo zult gij het voorschrift dat Ik u geef, in acht nemen, zodat gij de gruwelijke inzettingen niet doet, die vóór u gedaan werden, opdat gij u daardoor niet verontreinigt. Ik ben de HERE, uw God.

***

Leviticus 19

Levensheiliging

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Spreek tot de ganse vergadering der Israëlieten en zeg tot hen: Heilig zult gij zijn, want Ik, de HERE, uw God, ben heilig.
3. Ieder zal voor zijn moeder en zijn vader ontzag hebben en mijn sabbatten houden: Ik ben de HERE, uw God.
4. Gij zult u niet tot de afgoden wenden en u geen gegoten beelden maken: Ik ben de HERE, uw God.
5. En wanneer gij de HERE een vredeoffer offert, zult gij het zo offeren, dat gij Hem welgevallig zijt.
6. Het zal gegeten worden op de dag dat gij het offert, en op de volgende dag, maar wat tot de derde dag overblijft, zal met vuur verbrand worden.
7. Indien het dan toch op de derde dag gegeten wordt, zal het iets verfoeilijks wezen, het zal niet welgevallig zijn.
8. Wie het eet, zal zijn ongerechtigheid dragen, omdat hij het heilige des HEREN ontwijd heeft; zo iemand zal uit zijn volksgenoten worden uitgeroeid.
9. Wanneer gij de oogst van uw land binnenhaalt, zult gij de rand van uw veld niet geheel afmaaien, en wat nog is blijven liggen van uw oogst, zult gij niet oplezen.
10. Ook zult gij uw wijngaard niet afzoeken en het afgevallene van uw wijngaard niet oplezen; dit zult gij voor de armen en de vreemdelingen laten liggen: Ik ben de HERE, uw God.
11. Gij zult niet stelen, gij zult niet liegen en gij zult elkander niet bedriegen.
12. Gij zult bij mijn naam niet vals zweren en zo de naam van uw God ontheiligen: Ik ben de HERE.
13. Gij zult uw naaste niet afpersen en gij zult niet roven; het loon van een dagloner zal niet de nacht bij u overblijven tot de morgen.
14. Een dove zult gij niet vloeken en voor een blinde zult gij geen struikelblok leggen, maar gij zult voor uw God vrezen: Ik ben de HERE.
15. Gij zult bij het rechtspreken geen onrecht doen; gij zult de arme niet begunstigen en de aanzienlijke niet voortrekken: op rechtvaardige wijze zult gij uw naaste berechten.
16. Gij zult onder uw volksgenoten niet als een lasteraar rondgaan; gij zult uw naaste niet naar het leven staan: Ik ben de HERE.
17. Gij zult uw broeder in uw hart niet haten; openlijk zult gij uw volksgenoot terechtwijzen en niet ter wille van hem zonde op u laden.
18. Gij zult niet wraakzuchtig en haatdragend zijn tegenover de kinderen van uw volk, maar uw naaste liefhebben als uzelf: Ik ben de HERE.
19. Mijn inzettingen zult gij bewaren, gij zult van uw vee niet twee verschillende soorten laten paren, uw akker zult gij niet met tweeërlei zaad bezaaien, en een kleed, uit tweeërlei stof vervaardigd, zult gij niet dragen.

20. Wanneer iemand geslachtsgemeenschap heeft met een vrouw, terwijl zij, als slavin, aan een man ondergeschikt is, maar niet losgekocht, noch haar een vrijbrief is gegeven, dan zal een straf toegepast worden; zij zullen niet ter dood gebracht worden, omdat zij niet vrijgelaten was.
21. Hij zal zijn schuldoffer voor de HERE bij de ingang van de tent der samenkomst brengen, een ram ten schuldoffer.
22. En de priester zal door de ram van het schuldoffer verzoening over hem doen voor het aangezicht des HEREN, voor de zonde die hij begaan heeft, en hem zal vergiffenis geschonken worden voor de zonde die hij begaan heeft.
23. Wanneer gij komt in het land en allerlei vruchtbomen plant, dan zult gij de vrucht daarvan als verboden beschouwen; drie jaar lang zal zij u verboden zijn, zij zal niet gegeten worden.
24. In het vierde jaar echter zullen alle vruchten daarvan tot een lofprijzing de HERE geheiligd zijn.
25. In het vijfde jaar zult gij dan de vrucht daarvan eten, opdat zij u een grotere opbrengst geven: Ik ben de HERE, uw God.
26. Gij zult niets met het bloed eten; gij zult niet aan waarzeggerij of toverij doen.
27. Gij zult de rand van uw hoofdhaar niet rond afscheren, en gij zult de rand van uw baard niet afsnijden.
28. Gij zult geen insnijding voor een dode in uw lichaam maken en geen tekens in uw huid laten prikken: Ik ben de HERE.
29. Gij zult uw dochter niet ontwijden door haar aan ontucht over te geven, opdat het land geen ontucht bedrijve en het land niet van schanddaden vol worde.
30. Mijn sabbatten zult gij houden en voor mijn heiligdom eerbied hebben: Ik ben de HERE.
31. Gij zult u niet wenden tot de geesten van doden of tot waarzeggende geesten, gij zult hen niet zoeken, om u met hen te verontreinigen: Ik ben de HERE, uw God.
32. Voor het grijze haar zult gij opstaan en aan de oude zult gij eer bewijzen en voor uw God zult gij vrezen: Ik ben de HERE.
33. En wanneer een vreemdeling bij u in uw land vertoeft, zult gij hem niet onderdrukken.
34. Als een onder u geboren Israëliet zal u de vreemdeling gelden, die bij u vertoeft; gij zult hem liefhebben als uzelf, want gij zijt vreemdeling geweest in het land Egypte: Ik ben de HERE, uw God.
35. Gij zult geen onrecht doen bij het rechtspreken, bij lengtemaat, gewicht of inhoudsmaat.
36. Een zuivere weegschaal, zuivere gewichten, een zuivere efa en een zuivere hin zult gij gebruiken: Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte geleid heb.
37. Zo zult gij al mijn inzettingen en al mijn verordeningen nauwgezet in acht nemen: Ik ben de HERE.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ook werd in Ezechiël gelezen over de zonden van de stad Jeruzalem (Ezek. 22).

Ezechiël 22 Jeruzalems zonden

1. Het woord des HEREN kwam tot mij:
2. Gij mensenkind, wilt gij richten, wilt gij richten de bloedstad? Houd haar dan al haar gruwelen voor.
3. Zeg: Zo zegt de Here HERE: o stad, die in haar midden bloed vergiet, zodat haar tijd komt, en die zich afgoden maakt om zich te verontreinigen;

4. door het bloed dat gij vergiet, zijt gij schuldig; door de afgoden die gij maakt, zijt gij onrein; gij hebt uw dagen nabij gebracht en de grens van uw jaren bereikt. Daarom zal Ik u maken tot een voorwerp van smaad voor de volken en van spot voor alle landen.
5. Zij, die dicht bij u en die ver van u gelegen zijn, zullen de spot met u drijven, gij, berucht om uw onreinheid en vol van wanorde!
6. Zie, de vorsten van Israël zijn er op uit ieder zoveel mogelijk bloed te vergieten.
7. In u veracht men vader en moeder; in u doet men de vreemdeling geweld aan, bij u onderdrukt men de wees en de weduwe.
8. Mijn heilige dingen veracht gij, mijn sabbatten ontheiligt gij.
9. In uw midden zijn lasteraars er op uit om bloed te vergieten en bij u houdt men offermaaltijden op de bergen; ontucht pleegt men in u.
10. In u ontbloot men de schaamte van zijn vader; in u verkracht men een vrouw, die onrein is door haar maandelijkse afzondering.
11. De een bedrijft een gruwelijke zonde met de vrouw van zijn naaste; een ander onteert zijn schoondochter door ontucht; weer een ander verkracht in u zijn zuster, de dochter van zijn vader.
12. In u neemt men geschenken aan om bloed te vergieten; rente en woekerwinst neemt gij en met geweld zet gij uw naaste af, maar Mij vergeet gij, luidt het woord van de Here HERE.
13. Zie nu, Ik sla Mij in de hand om de onrechtmatige winst die gij gemaakt hebt, en om het bloed dat in u vergoten is.
14. Zal uw hart standvastig en zullen uw handen sterk blijven ten tijde dat Ik met u afreken? Ik, de HERE, heb het gesproken en Ik zal het doen.
15. Ik zal u verstrooien onder de volken en verspreiden over de landen, en Ik zal uw onreinheid geheel van u wegdoen.
16. Zo zult gij door uw eigen toedoen voor het oog der volken ontwijd worden, en gij zult weten, dat Ik de HERE ben.
17. Het woord des HEREN kwam tot mij:
18. Mensenkind, het huis Israëls is Mij tot schuim geworden; allen zijn zij koper, tin, ijzer en lood in de smeltoven; stukken zilverschuim zijn zij geworden.
19. Daarom, zo zegt de Here HERE: Omdat gij allen tot schuim geworden zijt, daarom, zie, zal Ik u bijeenbrengen in Jeruzalem.
20. Zoals zilver, koper, ijzer, lood en tin in de smeltoven bijeengebracht wordt en daaronder het vuur wordt angeblazen, om het te smelten, zo zal Ik u bijeenbrengen in mijn toorn en in mijn grimmigheid, en Ik zal u erin werpen en smelten.
21. Ja, Ik zal u verzamelen en onder u het vuur van mijn verbolgenheid aanblazen, en gij zult daarin gesmolten worden.
22. Zoals zilver in de smeltoven gesmolten wordt, zo zult gij daarin gesmolten worden; en gij zult weten, dat Ik, de HERE, mijn grimmigheid over u heb uitgestort.
23. Het woord des HEREN kwam tot mij:
24. Mensenkind, zeg tot het land: Gij zijt een land, dat niet bevochtigd noch door regen gedrenkt is ten dage van de gramschap;
25. waar de vorsten zijn als een brullende leeuw, die zijn prooi verscheurt: mensen verslinden zij, schatten en kostbaarheden roven zij weg, het aantal weduwen vermeerderen zij er.
26. Zijn priesters doen mijn wet geweld aan en ontwijden mijn heilige dingen; tussen heilig en onheilig maken zij geen onderscheid, het verschil tussen onrein en rein onderwijzen zij niet, en voor mijn sabbatten sluiten zij hun ogen; zo word Ik te midden van hen ontheiligt.
27. De oversten zijn er als roofgierige wolven, die bloed vergieten en mensen in het verderf storten om zichzelf te bevoordelen.
28. En zijn profeten bepleisteren voor hen met kalk: zij schouwen bedrieglijke dingen en voorspellen leugen; zij zeggen: Zo zegt de Here HERE – terwijl de HERE niet gesproken heeft.
29. Het volk des lands maakt zich schuldig aan afpersing en pleegt roof; het onderdrukt de arme en behoeftige, en de vreemdeling doet het tegen alle recht geweld aan.

30. Ik heb onder hen gezocht naar iemand, die een muur zou kunnen optrekken en voor mijn aangezicht op de bres zou kunnen staan ten behoeve van het land, zodat Ik het niet zou verwoesten, maar Ik heb hem niet gevonden.

31. Daarom heb Ik mijn gramschap over hen uitgestort; met het vuur van mijn verolgenheid heb Ik hen verteerd; hun wandel heb Ik op hun hoofd doen neerkomen – luidt het woord van de Here HERE.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Wegens ziekte kon K. hier geen verder mededelingen doen.

Voorname genezing. – Jezus op een maaltijd. – Parabel (Lukas, 14, 1-24).

19 april; Sabbat. –

Ik herinner me alleen nog dat Jezus met de leerlingen aan het uiteinde van Kafarnaüm, niet ver van de woning van de hoofdman Kornelius (dus aan de noordkant der stad) aan een maaltijd bij een Farizeeër deelnam. De Farizeeën sloegen Hem aandachtig gade. Maar daar verscheen nu ook een waterzuchtige, die Hem om hulp (of genezing) bad.

Jezus vroeg aan de Farizeeën of het geoorloofd was op een sabbat genezingen te doen, maar zij zwegen om te zien wat Hij zou doen. Dit belette Jezus niet de hand op de zieke te leggen en hem te genezen. Nadat de genezene zijn weldoener bedankt had en vertrokken was, sprak Jezus, zoals gewoonlijk bij zulke gelegenheden, dat niemand van hen zijn os of ezel, die op een sabbat in een put vol water gevallen is, niet er uit zou trekken. Geërgerd wisten zij nochtans niet wat daarop te antwoorden.

De Farizese gastheer had slechts zijn verwanten en vrienden uitgenodigd, en toen Jezus bemerkte dat de Farizeeën om strijd de hoogste plaatsen aan de tafel innamen, vermaande Hij: “Wanneer men op een maaltijd of

bruiloft genodigd is, mag men niet aanstonds bovenaan gaan aanzitten, want een voornamer gast kan uitgenodigd zijn; de gastheer zou je dan voor hem de hoogste plaats doen inruimen en je naar de laagste plaats verwijzen. Dit zou je dan tot beschaming strekken. Integendeel, wanneer men aan het benedeneinde van de tafel plaats neemt, zal de gastheer die ons een hoger plaats waardig oordeelt, zeggen: "Schuif hoger op, vriend", en zo iets strekt de bescheiden gast tot eer."

"Want," voegde Jezus er aan toe, "al wie zich verheft, vernedert zichzelf, en al wie zich vernedert, zal verheven worden!"

Ook sprak Jezus nog tot de gastheer zelf: "Wie zijn verwanten, vrienden, rijke burens te gast vraagt, ontvangt dan een tegenuitnodiging, en daarmee bekomt hij reeds zijn loon. Maar wie aan zijn tafel armen, lammen, blinden en andere gebrekkige sukkelaars, die het hem niet kunnen vergelden, uitnodigt, zo iemand zal bij de opstanding zijn loon in de hemelse zaligheid verkrijgen."

Hierop riep nu een van de gasten uit: "Ja, gelukkig degene, die in het Rijk Gods aan de maaltijd deel heeft!" en Jezus wendde zich tot hem en verhaalde hem de parabel van het grote gastmaal (Lk. 14, 15-24).

Lukas 14

De gelijkenis van de verontschuldigen

15. Toen iemand van de disgenoten dat hoorde, zeide hij tot Hem: Zalig wie brood eten zal in het Koninkrijk Gods.

16. Hij zeide tot hem: Iemand richtte een grote maaltijd aan en nodigde velen.

17. En hij zond zijn slaaf uit tegen het uur van de maaltijd om tot de genodigden te zeggen: Komt, want het is nu gereed.

18. En zij begonnen zich allen opeens te verontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb een akker gekocht en ik moet die noodzakelijk gaan bezien; ik verzoek u, houd mij voor verontschuldigd.

19. En een ander zeide: Ik heb vijf span ossen gekocht en ik ga die keuren; ik verzoek u, houd mij voor verontschuldigd.

20. Weer een ander zeide: Ik heb een vrouw getrouwd en daarom kan ik niet komen.
21. En de slaaf kwam terug en berichtte zijn heer deze dingen. Toen werd de heer des huizes toornig en zeide tot zijn slaaf: Ga aanstonds de straten en stegen der stad in en breng de bedelaars en misvormden en blinden en lammen hier.
22. En de slaaf zeide: Heer, wat gij hebt opgedragen, is geschied en nog is er plaats.
23. En de heer zeide tot de slaaf: Ga de wegen en de paden op en dwing hen binnen te komen, want mijn huis moet vol worden.
24. Want ik zeg u: Niemand van die mannen, welke genodigd waren, zal van mijn maaltijd proeven.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Jesus had door de leerlingen vele armen bij het huis laten roepen. Nu vroeg Hij aan de Farizeeër of zij deze maaltijd voor Hem hadden aangericht?

Zij antwoordden: “Natuurlijk!”

Jesus betuigde hun hiervoor zijn dank en (gezien alles het zijne was) liet Hij na de maaltijd al wat overschoot, aan de bijgeroepen armen uitdelen.

Voorwaarden om Christus na te volgen.

Hierna trok Jezus met de leerlingen over het landgoed van de hoofdman Serobabel in een mooi, rustig, eenzaam gewest tussen Tiberias en Magdalum⁶⁴¹, en, daar vele mensen Hem achterna kwamen, *hield Hij voor hen een leerrede, waarin Hij bijna sprak als volgt: “Wie Mij volgen en een leerling van Mij zijn wil, moet Mij meer beminnen dan zijn naaste verwanten, ja, meer dan zichzelf, en naar mijn voorbeeld moet hij zijn kruis achter Mij dragen.*

Wie een toren wil bouwen, moet de kosten vooraf zorgvuldig berekenen; anders zou hij wellicht de toren niet kunnen voltooien en dan door iedereen, die het ziet, uitgelachen worden.

Wie ten oorlog trekt, moet beginnen met zorgvuldig zijn strijdkrachten te vergelijken met die van de vijand, en, indien ze ontoereikend zijn, zodat hij zich de mindere en zwakkere voelt, liever om vrede bidden.

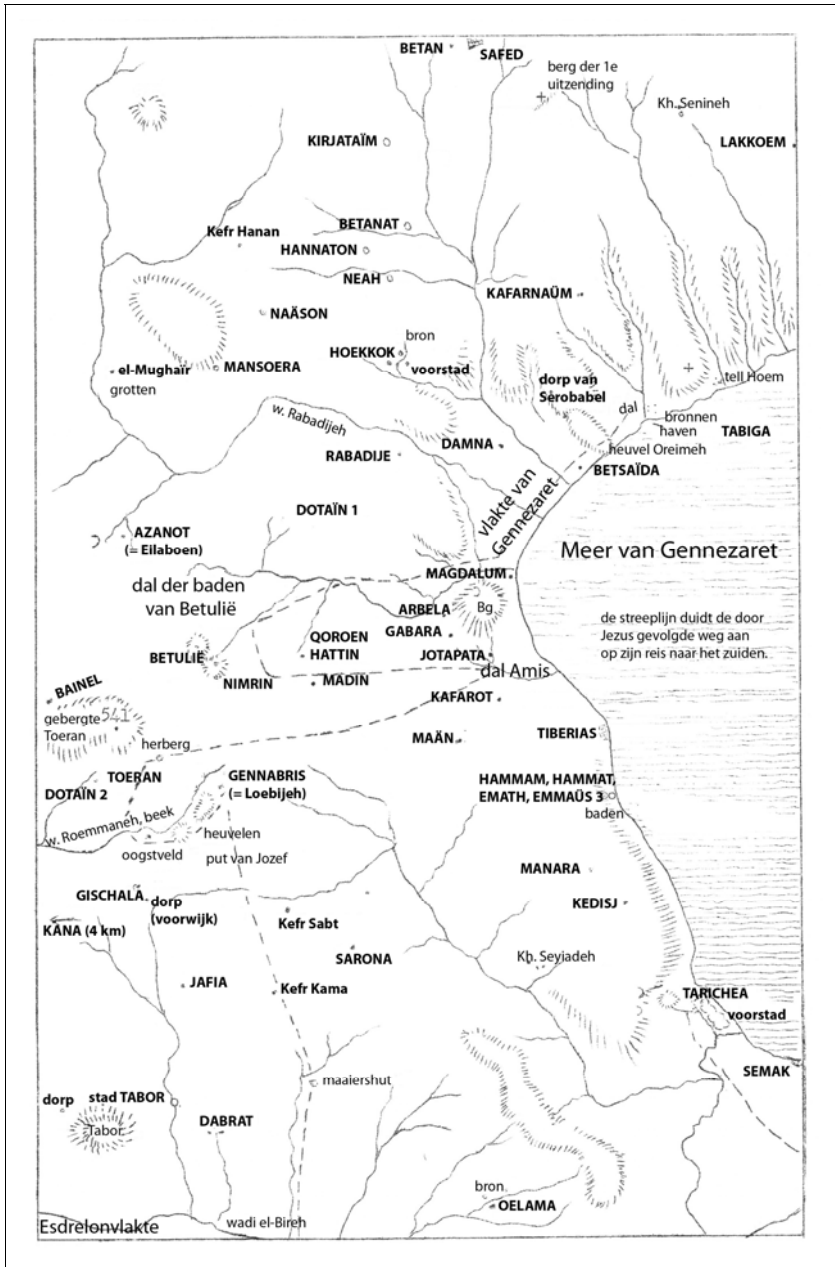
Wie mijn leerling wil worden, moet alles verwerpen.”

---

⁶⁴¹ Jezus gaat van Kafarnaüm zuidwaarts over het dorp van Serobabel, waarvan de resten nog bestaan in de ruïnes Koreibeh, el-Koer en Oreimeh. Hij begeeft zich naar een rustig gewest tussen Magdalum en Tiberias.

Dit gewest is te vereenzelvigen met de kleine vallei el-Amis tussen twee bergen. Een kleine rivier vloeit erdoor, die in het Meer uitmondt en el-Amis heet, zoals ook de kleine vallei in haar oostelijk gedeelte; de vallei en de beek komen uit het noordwesten uit de richting van Arbela en om deze reden heet de kleine vallei ook, vooral in haar westelijk gedeelte vallei of vlakke van Arbela.

Men kan de ligging van dit mooi hoekje grond nazien op grote kaart 2 en ook in fasc. 16, nr. 626 en fasc. 19, nr. 844. De vruchtbaarheid is dezelfde als van de vlakke Gennezaret. Op de noordelijke berg komt Jezus straks weer preken.

Aankondiging van een grote preek op de berg Gabara.

1215.

20 april. –

Jezus trok met de leerlingen door het gewest of land Gennezaret, *terwijl Hij hen op zijn rondwandeling onderrichtte. Hij zond een groot getal leerlingen uit om het volk uit te nodigen tot een grote prediking, die Hij gedurende meerdere dagen op de berg boven Gabara zou houden en waarmee Hij woensdag wilde beginnen.* Ik hoorde de aanduiding van die dag op een andere wijze, die ik nu niet meer weet, maar gedurende mijn visioen begrijp ik het en ik weet dat het de naaste woensdag is.

Jezus zond de oudere leerlingen ver in het rond uit en velen voeren ook naar de overkant van het Meer tot de Gergesenen en naar Dalmanoeta en tot diep in de Dekapolis. Zij moesten alle mensen oproepen en uitnodigen, omdat Hij niet lang meer bij hen zou zijn; zij moesten allen meebrengen, die komen konden.

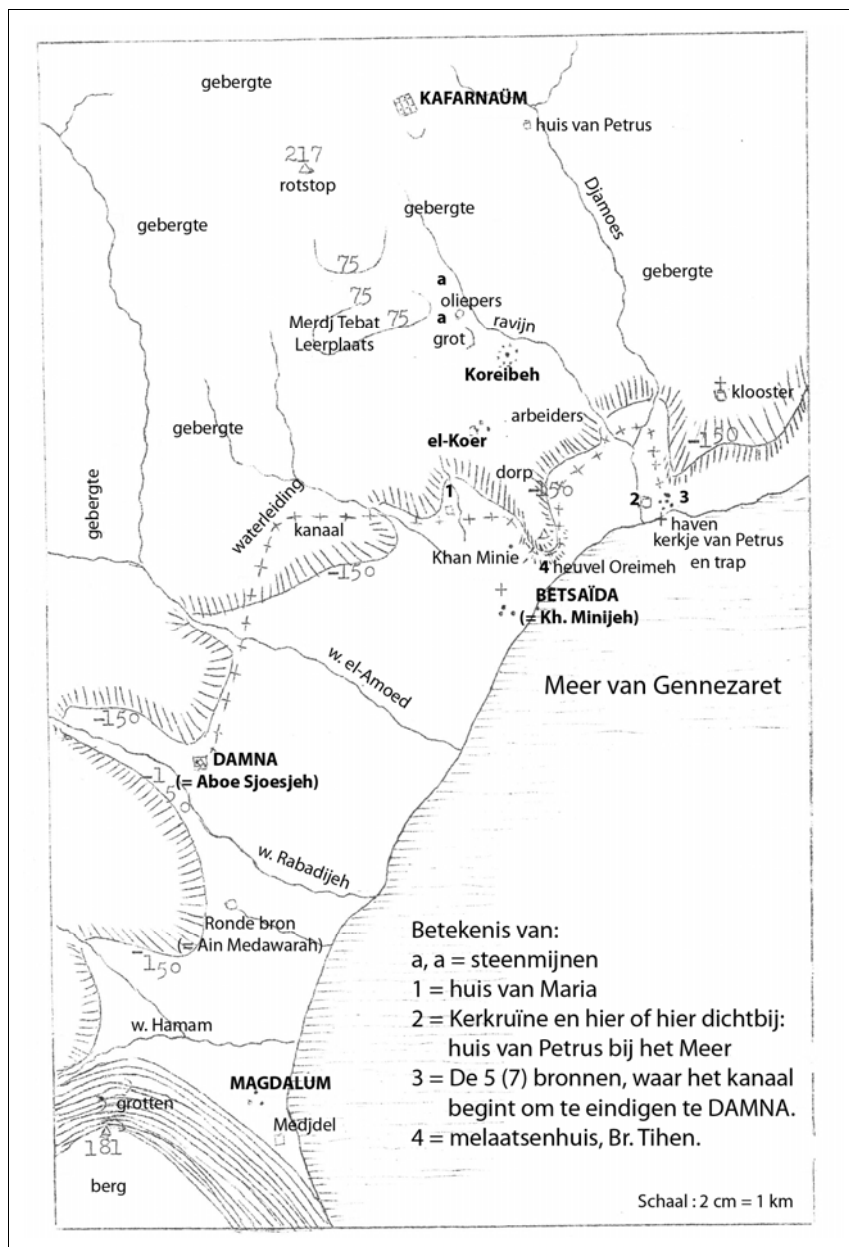
Wel 40 leerlingen trokken er op uit. *Hen die het laatst teruggekeerd waren, hield Hij bij zich en onderrichtte hen verder over allerlei nuttige onderwerpen.*

Ook de apostelen bleven bij Hem.

Het land Gennezaret.

Nota:

- de beschrijving van het LAND Gennezaret vindt men in fasc. 19, hoofdstuk XII, Vaderland van Jezus – vóór nr. 856.
- Die van de vlakte Gennezaret eveneens in fasc. 19.

Gennezaret is de wonderschone LANDSTREEK tussen Kafarnaüm en Tarichea, beginnend bij het Meer⁶⁴², 4 uren van Kafarnaüm. Het dringt als land vanaf het Meer bijna 3 uren ver (tot bij de Tabor) het land in. In het zuiden reikt het tot bij de uitstroming van de Jordaan uit het Meer onder Tarichea.

Het verrukkelijke dal van de baden bij Betulië (3 uren ten westen van Kafarnaüm) behoort nog tot dit gewest of is een verlenging ervan; en de beek, die het meertje van die badplaats vormt, zoals nog andere bronnen (of beken), vloeien door Gennezaret en monden in het Meer van Galilea uit.

Met behulp van deze beek werden verscheidene, kleine, mooie, kunstmatige vijvers en watervallen in het land Gennezaret bekomen⁶⁴³. Dit land bestaat in een ononderbroken opeenvolging van luthoven, landhuizen, kastelen, dierentuinen, dreven, wijngaarden, plantages en boomgaarden. Het jaar door ziet men er een overvloed van de meest verscheiden vruchten en bloemen.

Vele rijken uit het land, ja, zelfs uit Jeruzalem, hebben hier luthuizen met parken. Ook Herodes heeft er een kasteel en een dierentuin.

Alles is hier goed verzorgd, met smaak en kunstzin ingericht. Men ziet er allerlei sierlijk aangelegde tuinen en groene gangen, groene doolhoven en heuvelen als piramiden met paden omslingerd. De steden zijn er niet groot en hun inwoners zijn als

---

⁶⁴² Beginnend bij het Meer. – Dus bij Tarichea.

K. spreekt meerdere malen met grote geestdrift over de schoonheid van het land Gennezaret, b.v. fasc. 19, nr. 839 en fasc. 22, nr. 1091.

Heel in 't bijzonder is ook de omgeving van Tarichea zeer vruchtbaar. Intens wordt er gedaan aan landbouw, kuddenteelt, vruchtbomenteelt en wel met buitengewone resultaten.

⁶⁴³ Vijvers en watervallen. – De laatste kunnen wij ons gemakkelijk indenken, als men b.v. weet dat 2 km ten noordoosten van Nimrin bij de baden van Betulië de bodem voor een afstand van slechts 900 m een verval heeft van 200 m. Hier daalt een beek af naar de baden.

tuiniers en herders, in dienst bij de bezitters van die landgoederen; dezer kudden bestaan in zeldzame, zeer fijne schapen en ook in vreemde fijne geiten. Buiten dit worden een groot aantal mooie, edele dieren en vogelen gehouden en gekweekt.

Door dit gewest loopt geen eigenlijke grote weg, doch 2 wegen sluiten het in; de ene komt van het Meer, de andere van de Jordaan.

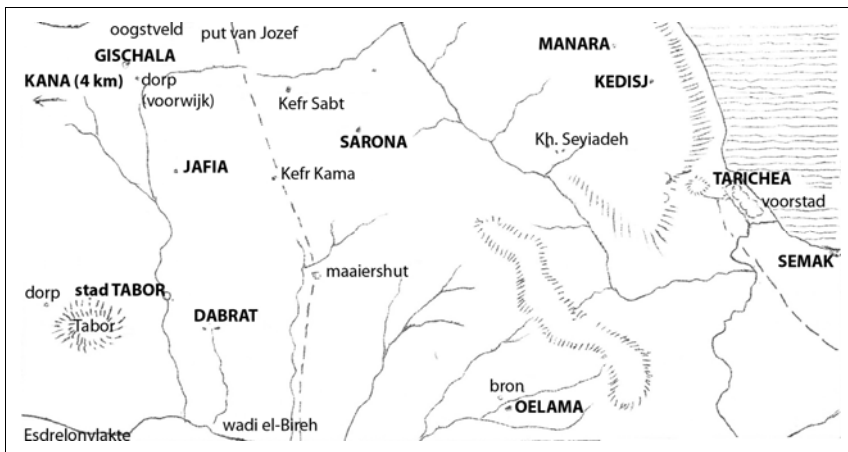
Jezus heeft in dit gewest overnacht; Hij werd in een herdersverblijf, *waar Hij de leerlingen onderrichtte*, op een maaltijd van brood, honing, vruchten en vissen onthaald.

Jezus te Tarichea.

1216.

21 april. –

Heden ging Jezus met de zijnen naar Tarichea aan het zuidoende van het Meer. Op de oever van het Meer kon men niet tot bij Tarichea komen, want 1 of 2 uren vóór Tarichea daalt het rotsgebergte tot de oever van het Meer af.

Jezus ging langs de westkant van Tarichea om, en ik zag Hem ten zuiden van Tarichea (van de eigenlijke stad of heuvel Simi en-Nabra) over een brug naar een soort van voorstad gaan. Daar ligt een moerassige arm van het Meer, waarover de brug naar de zwarte steendam loopt, die vanaf Tarichea tot aan de uitstroming van de Jordaan het Meer afzoomt en insluit.

Op deze dam (of lange smalle heuvel die ten westen door een zwarte muur van basaltsteen versterkt is) ligt de voorstad; ze heeft een speciale naam die ik vergeten ben (nl. Bet-Iërah, thans el-Kerak). Bij de brug staan twee rijen huizen.

Alvorens aan de brug te komen, moest Jezus voorbij het melaatsenhuis gaan⁶⁴⁴, waar Hij het vorige jaar meerderen van hen genezen had. Deze mensen hadden zijn nabijheid vernomen en zij kwamen hem nog dank betuigen. Andere melaatsen die sedertdien in het huis gekomen waren, riepen zijn hulp in en *Hij genas ook dezen*.

---

⁶⁴⁴ **Tarichea.** – Voor de punten betreffende Tarichea verwijzen wij naar fasc. 16, nr. 594, voetnoot 281, waar al K.'s aanduidingen over deze stad opgehelderd zijn en de ligging van de stad klaar aangetoond wordt ook met kaart.

Men kon, zegt K. verder, niet op de oever tot Tarichea komen, d.i. niet op effen grond. En inderdaad, tussen Tiberias en Tarichea komt het gebergte op twee plaatsen over een zekere afstand tot tegen of zelfs in het Meer: "In tegenstelling met de oostoever, waar het gebergte overal op een minder of groter afstand van het Meer blijft, rijst tussen Tiberias en Tarichea de oever schielijk uit het Meer op en biedt het uitzicht van steil opgaande rotsbergen, maar dit gebergte laat hier en daar op andere plaatsen tussen het Meer en zijn voet een tamelijk brede strook effen grond." (D.B. Génésareth, k. 177).

Wij lezen ook bij Guérin ondermeer: "Ik ga van Tarichea noordwaarts. Ten noorden van de meerbocht naderen de heuvelen tot tegen het Meer Mijn weg naar het noorden vervolgend (ongeveer 2 km ten noorden van Tarichea) dalen de heuvelen van west naar oost tot tegen het Meer." (Gali. I, 281).

Dit schielijk oprijzen van het gebergte uit het Meer laten ook sommige foto's zien die uit de noordelijke richting zijn opgenomen.

Toen Jezus vervolgens over de brug naar de dam ging, die een eiland vormde en de voorstad droeg, *bracht men hem nog vele zieken die Hij genas*. Ook van Dalmanoeta, waar de leerlingen reeds gisteren aangekomen waren, had men zieken met schepen naar hier overgevoerd en *ook dezen hielp en genas Hij*.

Deze steendam is bij Christus' dood ten gevolge van de aardbeving, die de Meer-oevers aanzienlijk wijzigde, ingezakt, en zo ook het grootste deel van de voorstad, die in het vervolg verlaten bleef en niet meer vernieuwd is geworden⁶⁴⁵.

---

⁶⁴⁵ De steendam ingezakt. – Aan de noord- en westkant van de heuvel werd een basaltmuur blootgelegd, die op sommige plaatsen nog een hoogte van 3,50 m heeft en onder de aarde bedolven was. Aan de oostkant van de heuvel werd er geen gevonden. Is het mogelijk dat hier een steendam geheel in de grond gezakt is???

Leroux verhaalt dat hij in 1910 zag hoe de kaai van Messina door de aardbeving van 1908 op sommige plaatsen over een breedte van 2 m zo diep ingezonken was, dat de zee haar overspoelde (Pèlerins, 289).

Aan Morton vertelde men te Puteoli dat enkele delen van deze haven nog uit de Romeinse tijd dagtekenen en dat men 2 m onder het water massieve bronzen ringen kan zien liggen, waaraan de galeien vastgebonden werden; er zijn nog andere Romeinse overblijfselen onder het water te zien, waarin ze verdwenen bij gelegenheid van verzakkingen, die zich hier op de kust herhaaldelijk voordeden (In de voetst. van Paulus, 374).

De geschiedenis vertelt nog markanter gevallen (zie Mislin, I, 284).

Lagrange spreekt van grondinstortingen aan de zuidkant van het Meer (Ev. de J. Chr., 183).

Ook het grootste deel van de voorstad is ingezakt en bleef verlaten. Zo verstaan, biedt de Duitse tekst geen moeilijkheid. Het noordelijk gedeelte van de lange heuvel is misschien wel een tijd verlaten geweest, maar was in elk geval in de 6^e eeuw weer bewoond en is dit nu nog.

De plaats heet el-Kerak; de rest van de heuvel bleef onbewoond en werd tot heden toe niet vernieuwd, tenzij misschien in de allerlaatste jaren onder de Israëli's.

Hier in een herberg (van de voorstad) overnachtte Jezus. Tiberias begint eerst nu op een stad te gelijken. De helft is nog in aanbouw en aan die kant ligt ze nog geheel open.

Jezus trekt naar Gabara.

1217.

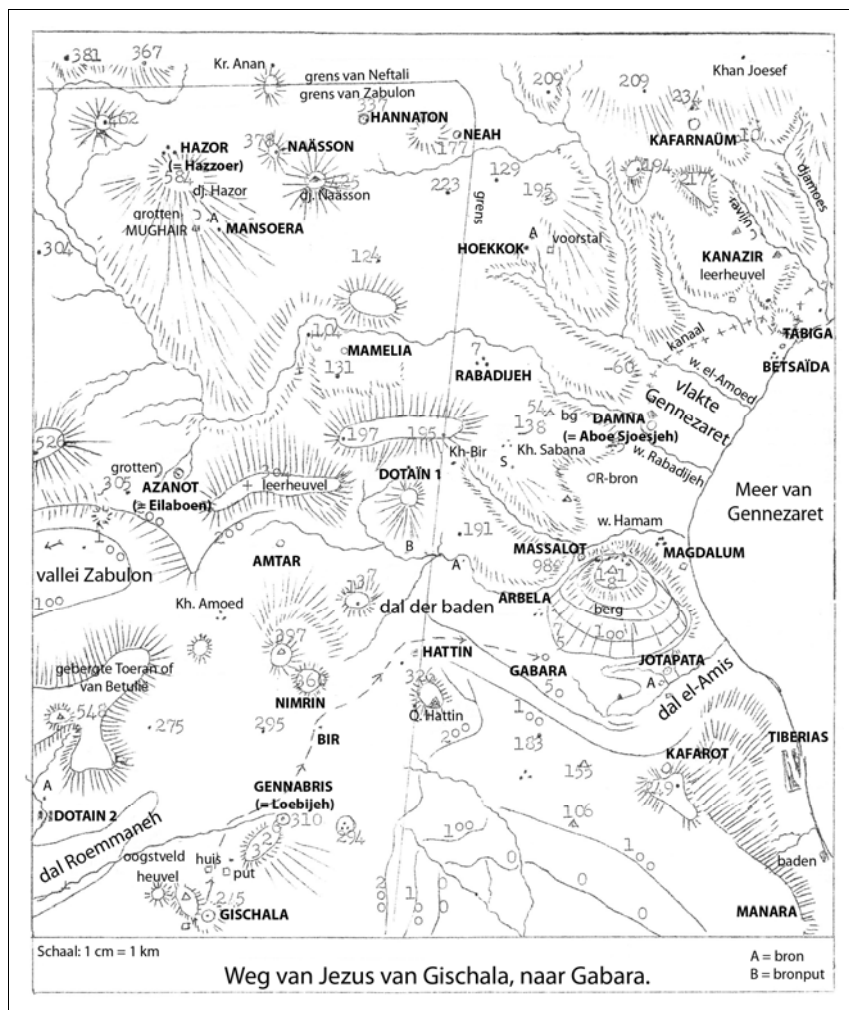
22 april. –

Jezus ging deze morgen van Tarichea nog verder zuidwaarts naar de Jordaan toe, waar ziekengestichten afgezonderd liggen en *Hý genas er verscheidene*.

Van alle zijden trekken reeds grote volksmenigten naar de berg van Gabara en vele schepen vol mensen komen het Meer overgevaren. Zij hebben hun tenten en allerlei voorraad bij zich, en de zieken die zij aanbrengen, zitten in korven, die aan de zijden van hun muildieren hangen.

Reeds gisterenavond zijn verscheidene leerlingen met zulke mensen naar Gabara gegaan, terwijl enige andere tot Jezus gekomen zijn. Heden zijn de meeste leerlingen daar reeds aangekomen; zij rangschikken de vreemdelingen in afdelingen, wijzen hun de kampeerplaatsen aan en helpen hen in alles.

Ook Jezus trok heden met de apostelen en de overige leerlingen naar Gabara. Hij had een herberg tussen die berg en Magdalum, dezelfde waarin Magdalena vóór haar bekering, op haar weg naar de H. Vrouwen (of beter: na te Damna de heilige vrouwen ontmoet te hebben) haar intrek had genomen. (De herberg is te lokaliseren aan de zuidvoet van de berg in de kleine vallei el-Amis, het kleine verrukkelijke dal waar Jezus onlangs was, zie nr. 1214, voetnoot 641; het woordje ‘tussen’ is dus niet te verstaan in rechte lijn).

Die herberg was zeer ruim en (haar afdaken waren) door palen ondersteund. Jezus overnachtte hier. Onderweg kwamen enige Farizeeën tot Jezus en vroegen Hem wat al die drukte te beduiden had, wat al dat volk toch wilde en hier kwam doen, want ze trokken in grote scharen naar de berg. Het hele land is in beweging en oproer, zeiden zij.

Jezus antwoordde dat Hij hen morgen onder de toehoorders van zijn toespraak wenste te zien, dat Hij het volk had uitgenodigd, omdat Hij niet lang meer bij hen zou zijn.

De H. Vrouwen waren hedenavond te Damna. Morgen komen zij naar de herberg om voor de maaltijden van de leerlingen te zorgen.

Eerste dag te Gabara.

1218.

Woensdag, 23 april. –

Jezus kwam heden om 10 uur in de morgen op de leerberg.

De leerlingen hadden de mensen gerangschikt en aangeduid hoe zij achtereenvolgens groep na groep om de beurt naar voren moesten treden om de lering aan te horen, want er waren veel meer mensen dan de ruimte om de leerstoel kon bevatten.

De mensen waren allen onder tenten gelegerd, in afdelingen volgens hun woonplaats: de lieden van eenzelfde gewest lagen bij elkaar. Ieder gewest had zijn kampeerplaats opgeluisterd met een zegeboog, waaraan zijn specifiek eigen vruchten prijkten. De boog vormde de ingang van zijn kampeerplaats. Boven in die boog hing een krans en bussel van de edelste vruchten, die elk gewest eigen en zijn onderscheidend kenmerk waren. Bij de enen waren het wijnranken, koornschoven; bij de anderen waren die vruchten boomwol, suikerriet, welriekende kruiden, allerlei vruchten en bessen. Elk kenteken in de poortboog was zeer schoon met bloemen versierd en kunstzinnig geschikt. De aanblik van dit alles maakte op de waarnemer de aangenaamste indruk.

Een menigte vogelen, duiven en kwakkels waren tussen de tenten neergestreken om de broodkruimels op te pikken, en ze waren zo tam dat ze uit de hand van de mensen kwamen eten. (Van de vele

duiven in dat gewest heeft de w. Hamam, duivenvallei, haar naam.)

De Farizeeën, Sadduceeën en Herodianen, schriftgeleerden en stadsoversten waren eveneens naar de berg gekomen en hadden de plaatsen om de leerstoel ingenomen. Nader bij deze stoel hadden zij zich betere zitplaatsen laten bereiden en deels zaten zij op een soort van stoelen, die zij daar hadden laten aanbrengen. Velen van hen waren er aangekomen met volksscharen, die eerst nu van Jeruzalem terugkeerden en hier nog vertoefden om Jezus' prediking te horen. Tot deze categorie kunnen wel de Farizeeën behoren, die Jezus gisteren aanklampten en vroegen wat die toeloop van volk naar de berg te betekenen had. Jezus verzamelde zijn leerlingen dicht rondom zich en de Farizeeën voelden zich gekrenkt, omdat die gewone lieden de voorrang kregen.

1219.

Jezus begon met het gebed en deed dan een kleine inleidingsrede tot het volk, waarin Hij om stilte, orde en aandacht verzocht. Hij zegde dat Hij hun wilde aanleren wat hun niet door anderen aangeleerd was geworden, ofschoon het tot hun zaligheid nodig was dit te weten (en te doen). Wat zij nu niet konden vatten, dit zou hun later herhaald en uitgelegd worden door zijn leerlingen, die Hij tot hen zou zenden, daar Hij niet lang meer onder hen zou blijven.

Hierna begon Hij luidop en openbaar de leerlingen die om Hem verzameld waren, te onderrichten. Hij waarschuwde hen tegen de Farizeeën en valse profeten (Mt. 16, 5-12). Vervolgens onderwees Hij het volk over het gebed en de naastenliefde.

De leerlingen leidden het volk bij groepen beurtelings heen en terug. De Farizeeën en andere geleerden, nu deze, dan gene,

vielen Jezus dikwijls in de rede met allerlei opwerpingen en tegenspraak, maar *Hij stoorde er zich niet aan en leerde zeer streng tegen hen, en waarschuwde het volk tegen hun schijnheiligheid*, zodat de Farizeeën zich zeer ergerden.

Jezus bewerkte heden geen genezingen, maar Hij beval dat de vermoeide zieken op hun bedden beurtelings (van de voet van de berg, waar zij lagen) in de nabijheid onder open tenten gebracht zouden worden om zijn leringen te aanhoren. Hij liet alle zieken verzoeken om tot het einde van zijn leringen geduld te hebben.

1220.

Zijn toespraken duurden ononderbroken tot de avond toe. De mensen namen beurtelings hun maaltijd, maar Jezus heb ik niet zien eten. Hij had zo lang het volk onderwezen, dat zijn stem tegen de avond geheel zwak en hees was.

Hij daalde nu van de berg in de vlakte (el-Amis) naar de genoemde herberg af. Ze behoorde voorheen tot het bezit van Magdalena te Magdalum en werd bij de verkoop van haar goederen en eigendommen voor de Gemeente achtergehouden.

Lazarus en Marta, Dina, de Sufanietin Maria, Maroni van Naïm, de Moeder van Jezus en de andere Galilese vrouwen zijn heden hier met een grote voorraad van spijzen en kleergoed en ook van gemaakte klederen aangekomen. Zij hadden voor Jezus en de leerlingen een eenvoudig maal bereid; het overschot ervan werd aan de behoeftigen uitgedeeld.

Tweede dag te Gabara.

1221.

24 april. –

Jezus zette heden zijn prediking op de berg voort; Hij handelde daarin nog steeds over het gebed, over de naastenliefde, de waakzaamheid in het goede, het vertrouwen op Gods goedheid; Hij waarschuwde de mensen om zich niet door de verdrukkers, eerrovers en valsaards te laten misleiden.

De Farizeeën (vooral hen had Jezus op het oog) waren heden nog woeliger dan gisteren. Ik zag ook dat zij heden in nog groter getal opgekomen waren en dat zij hardnekkig tegen Jezus redetwisten; zij noemden Hem een demagoog en volksopruier, een onruststoker, die de mensen van hun arbeid wegtrok, zodat zij Hem overal naliepen en met Hem het land doorreisden; zij zeiden dat zij hun sabbat, hun feestdagen en hun godsdienstleer hadden en zijn nieuwigheden en hervormingen best konden missen. Zij brachten tegen Hem en zijn leerlingen alle oude bezwaren in, die reeds duizendmaal beantwoord waren, en tenslotte wilden zij Hem intimideren met de bedreiging dat zij bij Herodes klachten tegen Hem zouden indienen over zijn drijfverijen en openbare predicaties. “Herodes,” zeiden zij, “heeft reeds een oog op U en zal aan uw opstokerijen spoedig een einde maken.”

Jezus antwoordde vrijmoedig dat Hij geen vrees had voor Herodes en preken en genezen zou tot Hij zijn zending had volbracht (cfr. Lk. 13, 31-33). Doch de Farizeeën waren zo woelig, schaamteloos en geweldig, dat het volk vooruit drong en de mensen elkander stieten en vertraden en de Farizeeën zich hierdoor genoodzaakt zagen te zwichten voor de woede van het volk, hoewel met tegenzin en uiterst verbitterd.

1222.

Jezus ging door met op een zeer roerende en treffende wijze te leren, en toen vele van de pelgrims, die van Jeruzalem huiswaarts keerden, en ook andere van de toehoorders uit de omstreken geen mondvoorraad meer hadden, liet Jezus door de oudste leerlingen spijsen onder hen uitdelen, brood, honig en vissen, waarvan er uit de herberg hele korven hierboven werden aangebracht.

De vrouwen hadden voor een overvloedige voorraad gezorgd. Ook werden klederen, stoffen, dekens en zolen en kinderrokjes aan de behoeftigen uitgedeeld. De H. Vrouwen hadden zich dit alles in grote overvloed aangeschaft. De uitdeling aan de vrouwen geschiedde door de H. Vrouwen en aan de mannen door leerlingen.

Inmiddels onderrichtte Jezus verder de nieuw aangekomen leerlingen, want Hij had de oudste en reeds goed onderlegde leerlingen met deze bezigheden belast.

De vrouwen keerden daarna naar de herberg terug om voor hen allen de maaltijd te bereiden.

Jezus sprak ook nog tot het volk en beloofde hun leerlingen te zullen zenden, die hen verder zouden troosten, waar Hijzelf zich voor enige tijd van hen moest verwijderen (om een reis naar Cyprus te maken).

Toen besloot Hij zijn prediking, zegende het volk en liet het uiteengaan, na hun de genezing van zieken morgenvroeg aangekondigd te hebben.

Hij bleef nog lang met de leerlingen alleen om hen te onderrichten. Hij sprak over de geest van de Farizeeën en zei hun hoe zij zich in de toekomst (jegens hen) moesten gedragen.

Hij kwam laat met hen in de herberg aan, waar een algemene maaltijd plaats had. *Hier sprak Lazarus Hem over de moord op de Galileeërs in de tempel.* Dit was heden ook reeds het onderwerp geweest van de gesprekken, zowel van het volk als van de leerlingen. Lazarus vertelde ook dat de verwante vrouwen van Hebron en enige van Jeruzalem naar Macherus gereisd waren, om het hoofd van Joannes de Doper te bekomen. Het was hiervoor nu een geschikt ogenblik, want men voerde er bouwwerken uit aan de vesting en ruimde de vuilnisput; hijzelf had daarvoor stappen gedaan.

Ik weet niet meer nauwkeurig of ook de tijding van de resultaten der onderneming hier nog aankwam, maar ik geloof van wél, want, afgezien van wat ik weer vergeten ben, zag ik het volgende in verband met de ontdekking van het hoofd van Joannes.

Het hoofd van Joannes gevonden.

1223.

In Macherus was men naarstig bezig met alles weg te ruimen en met te bouwen. Ik meen dat men zich voor een oorlog gereed maakt. Vele toerusting en feestgereedschappen, die hier tot het hofleven van Herodes hadden gediend, worden van kant gemaakt en weggebracht en alles meer voor soldaten, voor verschansing en verdediging ingericht. De grachten worden gereinigd en uitgedolven, de muren worden veranderd en nieuwe verdedigingswerken er omheen uitgevoerd.

Ik zag hier iets vreemds, wat ik nu niet goed meer begrijp. Om de vesting maakte men allerlei groeven⁶⁴⁶, die men met ontvlambare

---

⁶⁴⁶ Groeven. – Bedrieglijke valputten; zulke listen behoorden tot de krijgskunde van die tijd.

Flavius Josephus verhaalt hoe hijzelf tot dit middel zijn toevlucht heeft genomen bij de verdediging van Gamala, als Vespasiaan in aantocht was (B.J. II, 5).

materie vulde en daarna toedekte en met boompjes beplante, zodat er niets meer van te bemerken viel. Aan die explosieve brandstof kon men heimelijk het vuur aanbrengen, zodat er een ontploffing plaats had, waardoor alles als zand in de lucht vloog en de bodem instortte. Zulke voorbereidselen werden in een wijde omtrek rond de vestingsmuren gemaakt.

Hier waren vele armen die alle afbraak (stenen, palen, enz.) kregen en wegvoerden. Velen zochten ook hout in de grachten en grote beenderen en allerlei weggeworpen huisraad. Tot het slijk toe voerden zij op hun velden.

Onder deze arme buitzoekers bevonden zich onbekend en verkleed verwante vrouwen van Joannes de Doper; het waren dochters van Heli, de man van de zuster van Elisabet uit Hebron en andere vrouwen. Ook de dienstmeid van Joanna Chusa was er bij, in het geheel zes vrouwen, waaronder er ook uit Jeruzalem waren, en nog een paar knechten.

Zij hielden zich reeds meerdere dagen tussen deze zoekende armen en arbeidslieden op, toen eindelijk de enge, diepe en steile groef gereinigd werd, waarin het hoofd van de heilige Doper geworpen was; zij waren te weten gekomen – ik meen door openbaring – dat het weggeschopte hoofd zich in die kelder bevond; **zij baden alle nachten en smeekten onder vasten tot God** dat Hij hen dit hoofd toch zou laten vinden.

De bodem van deze groef was zeer ongelijk; door de berghelling verhief hij zich; het uiteinde dat het diepste gedeelte was, had men reeds geruimd; het was volkomen ledig. Men moest langs vooruitspringende stenen uit deze diepste plaats tot een hoger plaats opklimmen⁶⁴⁷, namelijk tot de plaats waar de onreinheden,

---

⁶⁴⁷ Langs vooruitspringende stenen. – Zo'n primitieve trap vinden de oosterlingen in vele gevallen voldoende. "De trap die naar het huisterras leidt, is dikwijls niet anders dan zulk een steenladder." ('t H.L. 1^e jg. 31).

"Te Kana daalt men in de bron af langs vooruitspringende stenen, die in het cirkelvormig metselwerk aangebracht zijn." (D.B. Cana, k. 117).

de knoken en afval van de keuken ingeworpen werden en waar ook het hoofd van Joannes in terecht was gekomen en nu nog lag. Allerlei beenderen en overschot lagen daar zeer hoog opgehoopt; men moest zeer ver in de groef doordringen om die plaats te bereiken.

1224.

Toen de arbeiders eens hun maaltijd waren gaan nemen, lieten enige omgekochte mensen de vrouwen in de groeve gaan en bleven aan de ingang de wacht houden. De groef was rein tot aan die plaats, waarin ook slechts droge afval en rommel lag. Zij baden gedurig tot God dat Hij hen toch het heilig hoofd mocht laten vinden en zij stegen met grote moeite in de groef opwaarts. Opeens ontwaarden meerdere van hen het hoofd op een vooruitspringende steen; het stond op de hals, alsof het hen tegemoet zag, en zij waren getroffen door een glans als van twee vlammen, die uit het hoofd schenen te komen. Anders hadden zij het wellicht niet kunnen onderscheiden, want daar lagen nog andere mensenhoofden in de vuilnisput. Dit van Joannes was deerniswekkend om aan te zien; het bruine magere aangezicht was met bloed overvloedig; de door Herodias doorstoken tong was zichtbaar in de openstaande mond. De blonde haren, waarbij de beul en Herodias het vastgegrepen hadden, stonden stijf en verward recht. De vrouwen namen in allerijl het hoofd, wierpen er een doek over, hulden het erin, borgen het in een lederen zak en spoedden zich met bange schreden uit de groef.

Gelukkig was het nog juist bijtijds, want nauwelijks hadden zij zich een weinig verwijderd, of wel duizend soldaten van Herodes trokken naar het kasteel, waar zij de paar honderd die er lagen, aflosten. De vrouwen verborgen zich voor dat naderend bataljon in een spelonk.

Wanneer zij hun weg door het gebergte weer voortzetten, troffen zij op hun weg een soldaat aan, die zich door een val aan zijn knie erg gewond had en daar bewusteloos was blijven liggen. Terwijl zij zich met die soldaat bezig hielden, voegden zich bij hen de

neef van Zakarias, nl. de leviet Zakarias en een paar Essenen die hen tegemoet gekomen waren. Ik zag dat zij, vol medelijden, zich alle moeite gaven om de gewonde tot zichzelf te brengen, maar dit gelukte niet.

Dan legden de vrouwen de lederen zak met het hoofd van Joannes naast hem en onmiddellijk ontwaakte de soldaat uit zijn bewusteloosheid. Hij richtte zich op en zei dat hij Joannes de Doper gezien had en hulp van hem bekomen had⁶⁴⁸. Zij waren daar diep door ontroerd, wasten zijn wonden met olie en wijn en brachten hem in een naburige herberg, zonder hem nochtans iets van het hoofd van Joannes te zeggen.

Nu zag ik hen hun weg voortzetten en zich eenzaam houden, zoals men deed bij de afhaling van Joannes' lichaam. De volgende dag zag ik hen het hoofd tot de Essenen bij Hebron brengen, waar enige zieke Essenen door de aanraking van het hoofd eveneens gezond werden. Ik zag de Essenen daarna het hoofd reinigen, zeer kostelijk balsemen, en het met dezelfde lijkplechtigheden, waarmee zij vroeger het lichaam begraven hadden, in de grafkelder dragen en het bij het lichaam plaatsen.

De verering van heilige gebeenten heb ik altijd door de Essenen ijverig beoefend gezien; zij bewaarden heilige gebeenten van de oudvaders en profeten onder gewelven in muren, wonden die in boomwol en vereerden ze met kostbare sieraden. Veelvuldig mochten zij de heilzame uitwerkselen ervan ondervinden. Ook bestond bij de leerlingen van Jezus en andere verlichte, deugdzame Joden in deze tijd de vrees voor verontreiniging door

---

⁶⁴⁸ Prachtig wonder, dat als de inzet is van de lange reeks wonderen en genezingen, die in het christendom door tussenkomst van de heiligen en het gebruik van hun relikwieën in de loop der eeuwen zullen geschieden: het hoofd van Joannes werd naast de soldaat gelegd en hij zag Joannes tot zich komen.

Zo heeft K. tal van keren heiligen, ja, zelfs hun geschiedenis gezien, wanneer men haar hun relikwieën bracht.

de doden volstrekt niet meer⁶⁴⁹, zoals bij de Farizeeën. Zo ver herinner ik mij deze aandoenlijke gebeurtenis.

Lazarus en de heilige vrouwen namen hedenavond nog afscheid van Jezus. Lazarus was bij de openbare leringen van Jezus niet tegenwoordig geweest, want wegens zijn positie te Jeruzalem nam hij een zekere omzichtigheid en terughouding in acht.

Derde dag bij Gabara. – Genezingen.

1225.

25 april. –

Deze morgen gingen Lazarus en de H. Vrouwen in alle vroegte naar huis. Jezus echter begaf zich met de apostelen uit de herberg tot de zieken, wier hutten en tenten men reeds gisterenavond gedeeltelijk in de nabijheid van de herberg gebracht had.

De overige had men nog in de kampementen van het volk aan de voet van de leerberg laten staan. *De apostelen en Jezus genazen alle aanwezigen en gingen niet eerder vandaan, dan wanneer alle zieken weer gezond en te been waren.*

De leerlingen deelden nog het overschot van de levensmiddelen, klederen en stoffen onder hen uit; de geheelden en hun vrienden vervulden de lucht met hun psalmgezing van dank, en allen begaven zich op de weg om nog vóór de sabbat hun woonplaatsen te bereiken.

---

⁶⁴⁹ Geen vrees meer voor verontreiniging door de doden. – Dezelfde gedachte, doch anders uitgedrukt vinden wij bij D. Rops: "Men kan een zeker verband tussen het Evangelie en het Farizeïsme niet ontkennen, wanneer men rabbi Johannan ben Zakkai hoort verklaren:

- "niet het contact met de dood maakt onrein "
- "niet het water reinigt "
- of ook: "de liefde gaat boven de Wet uit "" (Jezus in zijn tijd, 321).

Over Kafarot naar Garisima.

Maar Jezus vertrok naar Garisima, ongeveer een half uur ten noorden van Sefforis, en op een hoogte aan het einde van het dal (Zabulon) gelegen. Hij zond leerlingen vooruit om de herberg te bestellen. Wegens de zieken ging Hij er langs een omweg naartoe en Hem en zijn gevolg zag ik een kort bezoek brengen aan de kleine stad Kafarot bij Jotapata⁶⁵⁰.

---

⁶⁵⁰ **Garisima = (thans) Ibdawijeh.** – K.'s mededelingen brengen ons hier nogmaals tot de ontdekking van een belangrijke plaats.

Flavius Josephus die de vormen Garis en Garizim gebruikt, was in de vesting gelegerd, toen Vespasiaan in het begin van de Joodse oorlog tot de grenzen van Galilea naderde. Deze wilde uit de buurt van Akko, waar hij in de kustvlakte gekampeerd was, door een bergpas in het binnenland dringen om het Romeinsgezinde Sefforis te helpen.

De vesting Garisima ligt in de buurt van twee bergpassen en om Vespasiaan dit te beletten, had Flavius Josephus zijn leger hier samengetrokken.

Garisima heet thans Ibdawijeh en goede kaarten tekenen hier het teken van vesting aan. Ibdawijeh ligt 4 km ten westen van Kh. Er-Roema en 5 km ten noordnoordwesten van Sefforis en 23 km ten zuidoosten van Akko.

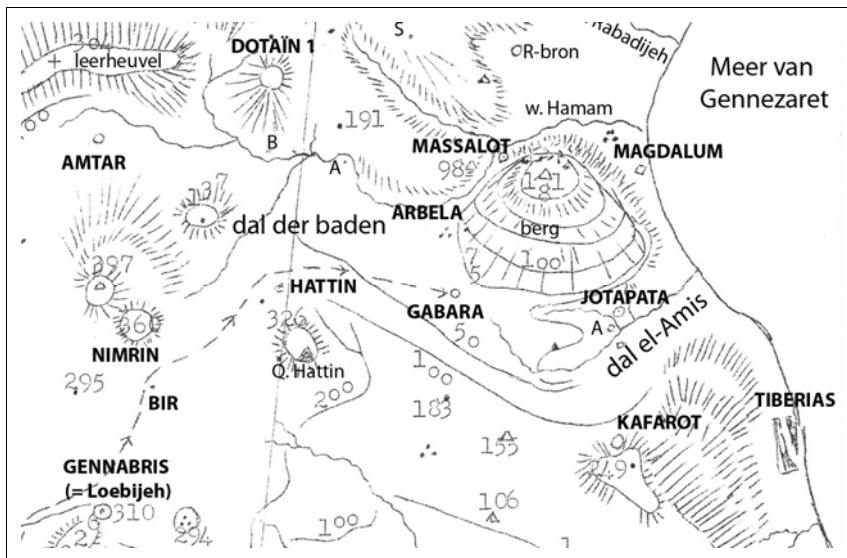
De vesting ligt op een sterke heuvel. De top verheft zich 64 m boven de vlakte ten oosten en ten noorden, minder hoog boven de vlakte of bodem ten westen en ten zuiden. Zijn zachte hellingen, waarlangs terrassen aangelegd zijn, zijn sedert lang in landbouwgrond herschapen, maar de ontelbare potscherven en stenen die men er nog aantreft, bewijzen voldoende dat die hellingen oudtijds bewoond zijn geweest.

Wat meer is, Mislin trof er in de voorgaande eeuw nabij de heuvel een herberg aan, die men mag beschouwen als de opvolgster van de herberg, die door Jezus op deze reis bezocht werd: "Bij mijn aankomst," zegt Mislin, "bezoek ik eerst de Bir of Put Bedawijeh (= Ibdawijeh). Hij is ZEER OUD en van binnen met BEHOUWEN stenen gemetseld.

Niet ver van daar liggen de resten van een Arabische herberg met afmetingen van 70 bij 50 stappen; het was zeker een voorname herberg, want het binnenhof was omgeven door een opeenvolging van kleine kamertjes (aangeleund tegen de omheiningmuur).

Boven Put en herberg verheft zich ten westen de mooie ronde heuvel Ibdawijeh, waarvan de zachte hellingen van terrassen voorzien zijn."

"De kruin," weet V. Guérin te zeggen, "is geheel met ruïnes bedekt; het zijn die van een muzelmans dorp, doch gebouwd op de plaats van een kleine

Kafarot lag rechts van zijn herberg, maar links op de weg die Hij ingeslagen was, nadat zij een weinig op die weg gevorderd waren. Door dit stadje (versta: over het gebied) liep de weg van

---

OUDE STAD. Van deze laatste blijven nog over de grondlagen van een machtig bouwwerk in prachtige behouwen stenen; het was op één van zijn zijden geflankeerd door twee vierkante torens.

Onder dit FORT bestaat een ruime kelder, die verlicht werd door meerdere venstertjes die thans gestopt zijn; hij is eveneens gebouwd met regelmatig behakte hardsteen.

De gewelven zijn gebouwd met wat kleiner stenen, die echter nog in goede staat zijn en met dezelfde vakkundigheid samengevoegd werden.

Ik beschouw dit bouwwerk als daterend uit het Grieks-Romeinse tijdperk.” (Gali. 490-491).

Voor de identificatie van Garisima komt de heuvel met deze ruïne zeker in aanmerking, meent Guérin; hier heeft een belangrijke plaats gelegen; de ruïne is die van een vesting; vanop de heuvel overziet men de gehele vlakte Bathoef (= Asochis, Nettofa, Zabulon. Gali. I, 494; 496).

Wij mogen dus onze vereenzelviging van Garisima met deze plaats als zeker beschouwen, en Garisima als een van de vele plaatsen die K. ons heeft helpen ontdekken.

Kafarnaüm naar Jeruzalem en ik heb Jezus en de zijnen vroeger dikwijls daar gezien. Hier in het gewest had ook Saül rondgezworven, kort vóór zijn bezoek bij de toverheks van Endor en vóór de noodlottige veldslag.

De handelingen van Jezus te Kafarot weet ik niet meer nauwkeurig, tenzij dat Hij hier enige weldenkende Farizeeën ontmoette, die van Jeruzalem naar huis terugkeerden en dat dezen ondermeer Hem voor Herodes waarschuwden.

Te Jeruzalem en onderweg hadden zij vernomen, verzekerden zij, dat de viervorst Hem gevangen wilde laten nemen en met Hem doen gelijk met Joannes. *Maar ook aan dezen antwoordde Jezus dat Hij geen vrees had voor de vos Herodes, noch zijn houding en handelwijze voor hem zou veranderen; Hij zou tot het einde de opdracht uitvoeren, die zijn Vader Hem toevertrouwd had.* Ik weet niet of dit het feit is, dat het Evangelie op het oog heeft in de passus, waarin Jezus Herodes een vos noemt (Lk. 13, 31-32).

1226.

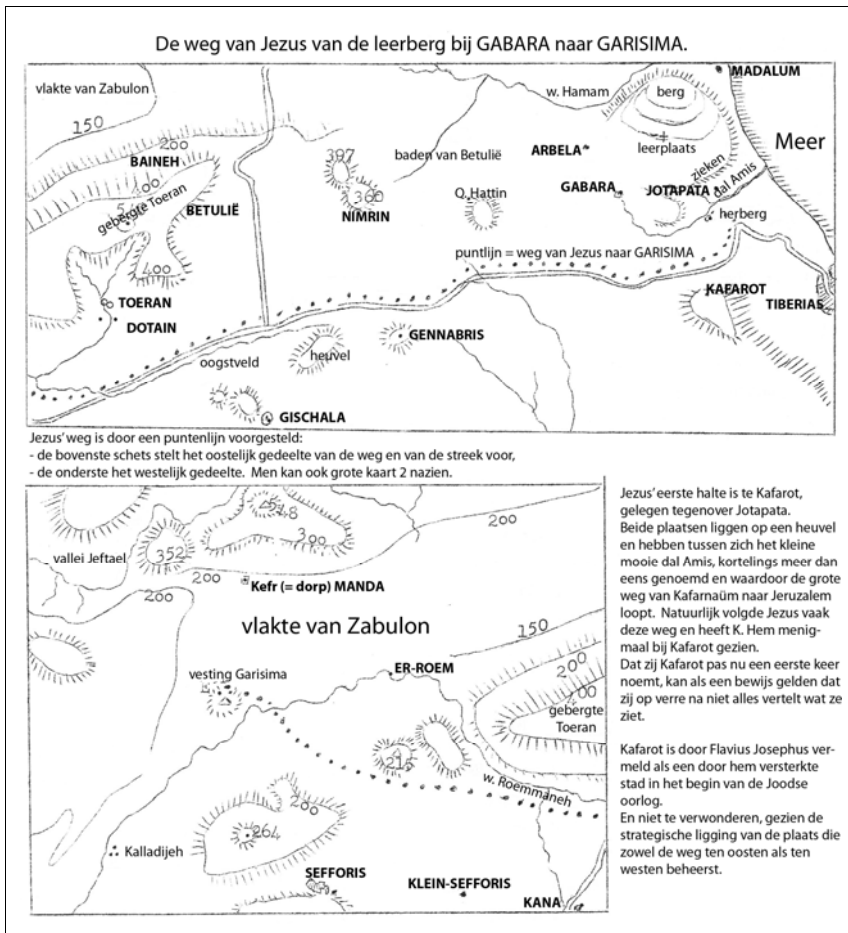
Hij vertoefde hier niet lang en begaf zich op weg naar Garisima, een uur of 5 van hier. Deze stad ligt hoog en is met wijnbergen vermengd; ze heeft de morgenzon en ook een weinig van de middagzon, maar van de west- en de noordkant heeft zij schaduw. (Dit is: zij heeft een ver uitzicht over de gehele vlakte Zabulon naar het oosten, ook wat uitzicht, maar minder ver naar het zuiden. Ten westen en noorden begint het gebergte vrij dicht.)

De vooruitgezonden leerlingen kwamen Jezus reeds een eindweegs tegemoet. Hij had zijn herberg vóór de stad; zij wasten elkanders voeten en gebruikten het welkomsmaal.

Daarna ging Jezus naar de synagoge ten sabbat. Hij las voor uit het boek Leviticus en uit Ezekiël en verklaarde de lezing. Hij ontmoette hier geen tegenspraak,

integendeel, zijn diepe kennis van de Wet en zijn bewonderenswaardig commentaar verwekte ieders verbazing.

Na deze leerrede nam Hij slechts met zijn leerlingen en met nog enige verwanten, die uit het gewest Sefforis hierheen gekomen waren, een maaltijd in de herberg. *Ook heeft Hij hier van zijn aanstaande einde gesproken.* Ik meen dat Hij na de sabbat de apostelen en leerlingen zal uitzenden.

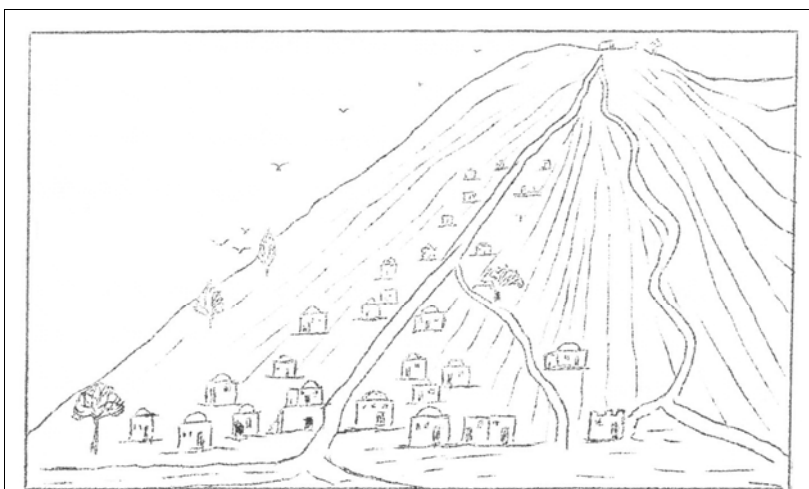

1227.

26 april. –

Ik zag Jezus hier in rust de sabbat vieren, en daarenboven de leerlingen openbaar op een heuvel onderrichten nopens hetgeen zij op hun aanstaande zending in acht te nemen hadden.

Deze heuvel ligt tussen de verstrooide huizen en wijnbergen van de stad. (Bedoeld is het hoogste van de heuvel waarop Garisima ligt, spreekwijze te vergelijken met die in fasc. 13, nr. 417, voetnoot 179).

Hoe men zich de berg (kleine Hermon) kan voorstellen die in het midden boven het dorp of de stad Soenem uitsteekt. Vaak wordt door de Bijbel een plaats nu eens dorp, dan weer stad genoemd.

Jezus vertelde hier, zoals in al deze dagen, de gelijkenissen van het verdwaalde schaap, van het verloren muntstuk en van de tien maagden.

De apostelen meegerekend, zijn er nu in totaal wel 100 leerlingen bij Jezus; ze zijn hier ten sabbat samengekomen. Morgen of overmorgen zal de uitzending plaats hebben.

De twee zonen van (de heiden) Cyrinus, die te Dabrat gedoopt werd, waren in deze stad bij hun vader en zijn tot Jezus gekomen op de weg die van Gabara naar hier leidt. Ook waren hier nog enige andere Cyprische Joden bij Jezus. Hier vertoeft een talrijke groep van Cyprische Joden, die van het paasfeest en van Jeruzalem naar Cyprus teruggaan; zij hebben de lering van Jezus op de sabbat met bewondering aanhoord. Op Cyprus ziet men met ongeduld uit naar Jezus' komst. Ook daar wonen vele Joden, doch helaas! ze zijn geheel aan hun lot overgelaten.

Uitzending van apostelen en leerlingen.

1228.

27 april. –

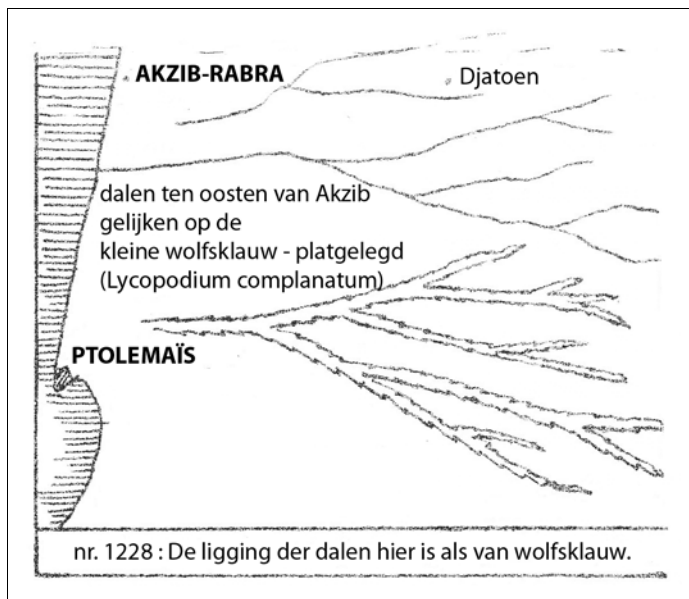
Af en toe in bezwijming vallend kan K. heden slechts het volgende verhalen.

Jezus heeft deze morgen nog de leerlingen op een heuvel te Garísima onderricht. Omdat er hier velen waren, die tot nog toe slechts als boden tussen de verspreide leerlingen en vrienden van Jezus dienst gedaan hadden, en anderen die nog meest thuis waren geweest, zo onderwees Jezus dezen onvermoeid; zij waren immers nog slechts oppervlakkig onderricht en kenden Jezus' methode nog niet om zijn leer te verspreiden en te pas te brengen en waren evenmin geoefend in het verhalen en verklaren van parabelen.

Jezus legde hun nu hier alles zeer eenvoudig uit als aan kinderen; Hij herhaalde en overliep

overzichtelijk alles wat Hij tot nog toe geleerd had, vooral de onderrichtingen uit de laatste tijd.

's Namiddags ging Hij met allen van Garisima 4 à 6 uren noordwestwaarts (noord- of noordnoordoostwaarts) het gebergte in en kwam in een zeer eenzaam gewest; zij trokken tussen twee steden door en bleven gedurende de nacht hier in de wildernis. Daar ter zijde in de dalen graasden kudden ezels en kamelen en ook kudden schapen; de natuur was hier schoon; zij waren hier op de westzijde van de grote centrale bergketen, die midden door het land loopt (in de lengte). De dalen lopen hier zeer zigzag; juist gelijk het wolfsklauwkruid, dat zijn ranken op de grond her en der wendt⁶⁵¹.

⁶⁵¹ Wolfsklauwkruid. – Hoe zijn vertakking treffend gelijk op die van de beken in dit gewest, zie afbeelding. Er zijn meerdere variëteiten van dat kruid.

De onderste stengel ligt en kruipt op de grond. Uit die stengel dringen worteltjes in de grond, terwijl er takjes omhoogschieten, die zich gaffelvormig splitsen.

In deze wildernis stonden vele palmbomen, ook bomen van het soort dat zijn door elkaar gestrengelde takken tot op de grond laat hangen⁶⁵². Onder zulke bomen kan men zich als in een hut verbergen. Daaronder hielden zich de herders van het gewest op en hier overnachtten nu ook Jezus en de leerlingen.

Maar de meeste tijd brachten zij toch door in gebed of *luisterend naar de onderrichtingen van Jezus. Hij heeft hun nogmaals veel voorgehouden van wat Hij hun reeds bij vroeger uitzendingen had bevolen. Meer bepaald hoorde ik dat Hij hun zei dat zij geen reiszakken mochten dragen (Lk. 9, 3), dat zij ze aan de overste moesten afgeven. Iedere groep van tien man had een overste*⁶⁵³. *Hij verklaarde hun hoe zij de*

---

⁶⁵² Op zijn terugkeer van Sinai naar Egypte door de woestijn, rustte De Tesson onder zo'n boom: "Doodop van hitte en dorst gingen wij schuilen onder zo'n boom, een variëteit van de acacia triakanta. Zijn neerhangende takken vormen een laag, maar dicht, ondoordringbaar gewelf of tent waaronder wij rechtop konden staan; zijn fijne en tengere bladertjes, waaiervormig en tamelijk breed aan de takjes geplaatst zijn dicht door elkander gedrongen; de doornen zijn gedeeltelijk recht en twee duim lang, gedeeltelijk klein en haakvormig." (cfr. D.B. Acacia).

⁶⁵³ Hier lezen wij in verband met de uitzending van apostelen en leerlingen: iedere groep van 10 man had een overste. Evenzo in nr. 1229: ieder van de vijf apostelen (die Jezus begeleidden) had 10 leerlingen onder zich.

Zeer bemerkenswaardig lijken ons deze mededelingen van de zienster over zulke **werk- en gebedsgroepen van 10**, gewild door de Heer zelf.

Belangstellende lezers mogen wij hierbij verwijzen naar de Encyclopedie Judaica (1971), artikel JAHAD, in T. 16, k. 700: "Ook in Qumran bestonden zulke groepen van 10."

Ook de regel van Sint-Benedictus spreekt van zulke groepen van 10.

Trouwens volgens sommigen zijn er in het leefpatroon van de vroegchristelijke monniken nog wel meer elementen die merkwaardig overeenstemmen met dat van de Essenen.

steden konden erkennen, waar zij goed zouden kunnen doen; dat zij, de slechtgezinde steden verlatend, het stof van hun voeten moesten schudden (Mt. 10, 11-15); verder hoe zij zich moesten verantwoorden en verdedigen als men hen aanhouden zou; zij behoefden zich niet te bekreunen om het antwoord, want het zou hun in de mond gegeven worden (Mt. 10, 19-29; 29-33). Zij moesten vooralsnog alle vrees van zich afzetten, want zij liepen nog geen gevaar voor hun leven.

Na deze onderrichting aten zij gezamenlijk nog van het brood, de honing en de vissen, die zij meegebracht hadden (en namen wat rust, zoals gezegd).

Tegen de avond zag ik hier en daar in het gewest enige mannen staan met een soort van jachtspiezen, nl. lange schachten met aan het uiteinde ijzeren haken. Het waren wachters tegen de wilde dieren, die van de zeeoever opwaarts in het gebergte drongen om de kudden aan te randen⁶⁵⁴.

Zie b.v. WUKU: *“Die Essäer nach Flavius Josephus und das Mönchtum nach der Regel des heiligen Benedikt”*, in *Studien und Mittheil. aus dem Benediktus und Cisterciënzer Orden*, 1880, T. XI.

⁶⁵⁴ Wachters tegen wilde dieren. – In Jezus' tijd waren er nog talrijke voorhanden.

Zie fasc. 9, nr. 213, voetnoot 15 en fasc. 14, nr. 481, voetnoot 229.

In de H. Schrift belooft God op meerdere plaatsen, b.v. Lev. 26, 6, dat Hij tot beloning voor hun getrouwe wetsonderhouding de wilde dieren zal uitroeien, maar deze, in geval van ontrouw, integendeel zal vermenigvuldigen (Lev. 26, 22; Deut. 28, 26; 32, 24).

Ze kwamen van de zeeoever, zegt K. Hier hielden zij zich op in de bossen en struikgewassen, die de moerassen en strandmeren omzomen.

Heden is de panter nog een zeer geducht roofdier dat des nachts het ondoordringbaar struik- en boomgewas van de Jordaan en andere plaatsen verlaat en op verre afstanden uittrekt op buit en de kudden aanrandt (cfr. D.B. Jourdain, k. 1738).

1229.

28 april. –

Hier in het gebergte zag ik *Jezus heden morgen zeer vroeg de leerlingen en apostelen uitzenden*. (Wij stellen ons Jezus voor, gekomen in het gewest van Tersjiha, 5 à 6 uren ten noorden van Garisima, 4 uren ten oosten van Akko).

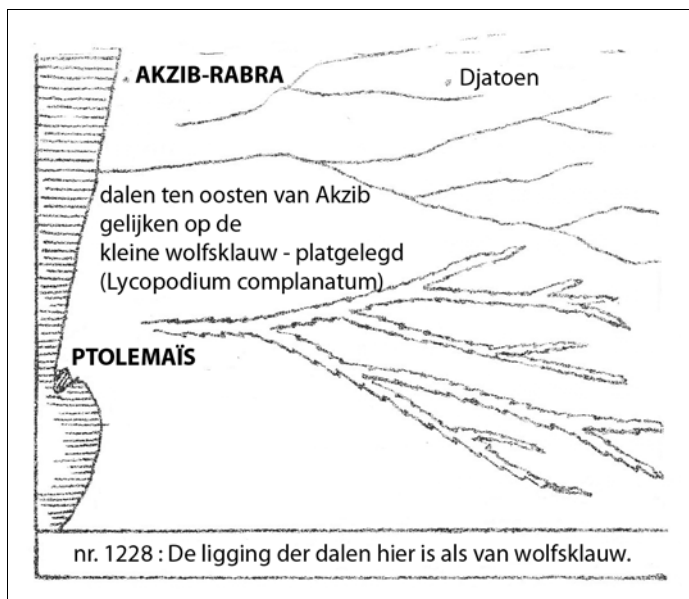
Hij legde zijn handen op de apostelen en verscheidene oudste en eerste leerlingen; de overige zegende Hij slechts; Hij vervulde hen daardoor met nieuwe kracht en sterkte. Dit was nog geen priesterwijding, maar een ruime mededeling van kracht. *Hij scherpte hun nogmaals met nadruk de plicht in van de gehoorzaamheid aan hun oversten*.

Petrus en Joannes trokken niet met Jezus mee, maar naar het zuiden, Petrus naar het gewest van Joppe. Ook Joannes (moest in die richting), maar meer oostelijk. Enige trokken naar Opper-Galilea, andere naar de Dekapolis.

Tomas bekwam als zendingsgebied het gewest van de Gergesenen; ik zag hem langs een omweg zich daarheen begeven. 's Avonds zag ik hem, van de weg af, met een schare leerlingen, in zuidwestelijke richting naar een stad gaan, waarvan de naam een klank heeft gelijk de naam van een leerling; hij klinkt, zo ik meen, als 'Asach'. Deze stad ligt op een hoogte tussen twee dalen, die gelijk de bladeren of ranken van het wolfsklauwkruid uit mekaar lopen.

Een water dat om deze stad vloeit en aan haar ene zijde neervalt, zag ik glinsteren. Het komt aan zijn noordkant uit een klein meer of moeras en vloeit er ook ten zuiden rond en vormt een waterval; ik hoorde het bruisen; het mondt in de zee uit.

Deze stad ligt ongeveer 9 uren van Sefforis en ten hoogste een uur ter linkerzijde van de weg die Jezus volgde. Ook lag ze lager of dieper dan deze weg; van op de weg zag men uit de hoogte er op neer⁶⁵⁵. Er zijn vele Joden in die stad, welke, naar ik meen, aan de levieten toebehoort. Ik heb ook de naam Hakoek of Hokoek gehoord, maar er bestaat nog een andere stad met een soortgelijke naam (nl. HOEKKOK, thans Jakoek, bijna een uur ten westen van Kafarnaüm, waar wij Jezus reeds zagen in fasc. 21, nr. 956).

⁶⁵⁵ **Asach = Aksaf = Jasif.** – Een stad met een naam als ‘Asach’. Bedoeld is Aksaf, thans Jasif, 10 km ten noordoosten van Akko.

De aanwijzingen van K. komen overeen met de bijzonderheden welke nauwkeurige kaarten aangeven, afgezien van het feit dat de stad niet door HETZELFDE water OMGEVEN is, maar door twee beken, die nochtans op een bepaald punt mekaar dicht benaderen.

Jasif vertoont de gewone kentekenen van oudheid, b.v. resten van bouwwerken met mooi behouwen, regelmatige steenblokken (cfr. Gali. II, 4).

Jezus ging in noordwestelijke richting; Hij nam 5 apostelen mee; ieder van hen had 10 leerlingen onder zich.

Ik herinner me Judas, Jakobus de Mindere, Taddeüs, Saturninus, Natanael, Barnabas, Asor, Mnason en de Cyprische jongelingen onder hen gezien te hebben; zij gingen heden nog wel 6 à 8 uren ver; zij lieten verscheidene steden ter linker- en ter rechterzijde van de weg. Enige groepen scheidden van de stoet af en begaven zich naar die steden⁶⁵⁶.

Jezus liet Tyrus links beneden op de zeeoever liggen.

Indien ik het me goed herinner, *heeft Hij aan de apostelen en leerlingen een plaats aangeduid, waar Hij, na ongeveer een dertigtal dagen met hen weer zal samenkomen.* (Na zijn verblijf op Cyprus zal Hij te Haïfa landen en daar op de oever door hen verwelkomd worden).

Met degenen die nog bij Hem waren, overnachtte Hij nogmaals onder zulke hoothutten, gelijk de vorige nacht.

---

⁶⁵⁶ **Hukak (= Hukok = Alkat = Helkat) = Jerka.** – De andere stad waar Jezus voorbijkwam, was Hukak; andere vormen van de naam zijn: Hukok, Alkat en ook Helkat.

In Jos. 19, 25 wordt ze met de laatste naam genoemd aan het hoofd van de steden van de stam Aser. Volgens Jos. 21, 31 is het een levietenstad. Als zodanig wordt ze in I Kron. 6, 75 Hukok genoemd, in de Vulgaat weergegeven door Hukak. Door de Palestinologie wordt ze vereenzelvigd met Jerka, 5 km ten oosten van Jasif (Aksaf).

Dit komt treffend overeen met de mededelingen van K. Inderdaad, Jerka ligt op een niveau van 334 m en Jasif op een niveau van 65 m. Van Jerka heeft men naar het westen een heerlijk vergezicht op het lager land en de kustvlakte en de Middellandse Zee.

Aksaf lag dieper zegt K. en men kon van op de weg (te Jerka) op de daken van de huizen zien.

Belangrijke waarschuwing.

1230.

Hier sluiten wij hoofdstuk XVI af, hoewel er in het oorspronkelijke werk nog vijf paragrafen bijkomen, waarna daar een bemerking van Brentano geplaatst is, welke wij hier vóór die vijf paragrafen plaatsen. Met deze vijf paragrafen laten wij liever het volgende hoofdstuk beginnen.

***

Bemerking van Brentano. – Tot en met 28 april had K. haar dagelijkse gezichten op het leven van Jezus verteld.

Vanaf 29 april brachten onbeschrijfelijke smarten haar in de onmogelijkheid haar visioenen langer mee te delen, en dit zou een hele tijd zo blijven. Daarom verwijderde zich de Pelgrim en bleef vijf en een halve maand weg, die hij in zijn vaderstad Frankfort-am-Main doorbracht.

K.'s visioenen gingen ondertussen hun gang en ze zouden dus verloren zijn geweest, indien God ze niet door een wonder van zijn barmhartigheid een tweede keer had verleend.

Nu kon Brentano ze noteren.

De herhaling begon op 21 oktober en duurde tot 4 januari 1824 (76 dagen) en beantwoordden volkomen aan de verloren visioenen, die K. reeds had gehad van 29 april tot 15 juli 1823 (76 dagen).

Brentano heeft echter aan deze visioenen de datum gegeven, waarop K. ze de eerste maal had gehad.

Vanaf 4 januari 1824 tot 9 februari kon Brentano nog slechts haar dagelijks toenemend lijden noteren.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XVII – Jezus' reis naar Cyprus. – Zijn verblijf op het eiland (van 29 april tot 5 juni 1823).

Op weg naar Ornitopolis.

1231.

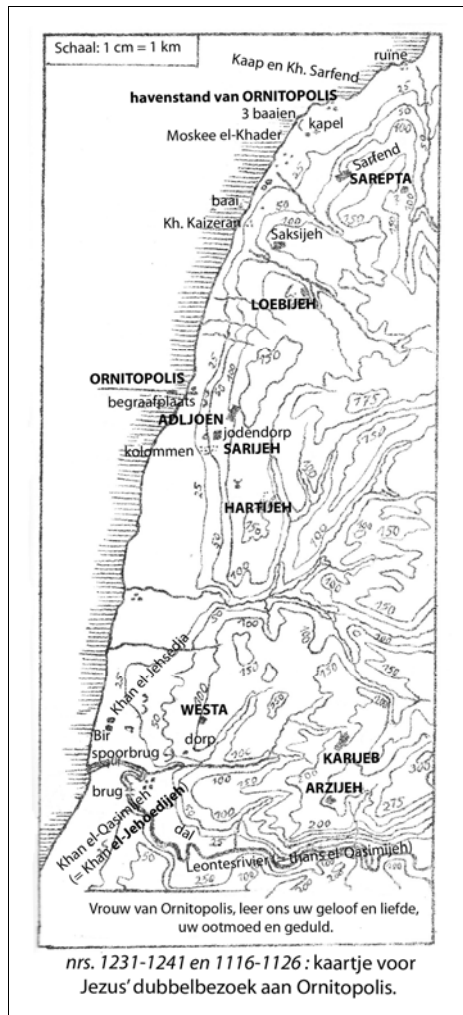
29 april of 21 oktober. –

Ik zag Jezus met een talrijke groep: leerlingen en ook andere mensen, wel 50 man sterk, een diepe bergvallei volgen (dus gaan in de richting noordwesten) Het schijnt mij in de morgenstond geweest te zijn, want de hemel was zo helder; het was een eigenaardige berg.

Wel een uur lang waren aan beide zijden in de bergwanden woningen met een aangetimmerde voorhut van lichte sparren, hier en daar open zodat men erin kon zien; daarin woonden de mensen als in spelonken. De voorhutten waren meestal met riet en mos of graszoden bedekt. Hier en daar zag men versterkingswerken of steunmuren, opdat de aarde van de berg op de weg niet zou neerstorten. (Bedoeld zijn dus muren die terrassen schragen, waarop tuinen aangelegd zijn). In die hutten woonden arme, verworpen heidenen; zij waren hier geplaatst om de weg te bewaken en het gewest van gevreesde dieren te zuiveren.

Deze mensen kwamen nu tot Jezus en baden Hem om hulp tegen deze dieren; het waren lange, breedvoetige gespikkelde beesten als grote hagedissen. Ik zag enige zulke dieren daar in de nabijheid lopen en zich op een bevel van Jezus, die ook het gewest zegende, in een naburig zwart moeras, als in een meer van

kolenpap, begeben. Ook alle overige dieren van dit soort zag ik uit het hele gewest daarheen vluchten⁶⁵⁷.

⁶⁵⁷ Staande waters bestaan niet alleen aan de kust, maar ook hier en daar tussen de bergen; dit zijn overblijfselen van voorhistorische meren, zegt men, die gevormd werden door neerstromend water, dat door dwarse heuvelruggen tegengehouden werd (D.B. Galilée, k. 89; Géogr. univ. V, 84).

Op de door Jezus gevolgde weg stonden hier en daar enige groepjes wilde oranjebomen en ook andere wilde bomen. Hier waren zij zowat 4 uren van Tyrus. *Jezus verdeelde hier zijn gezelschap en volgde verder met de weinigen die Hij bij zich behield, nog enige tijd deze kloof. (Onmogelijk te zeggen welk van de verschillende parallel lopende ravijnen bedoeld kan zijn). Met het ravijn liep zijn weg nog steeds afwaarts. Hier en daar leerde en vermaande Hij vóór hun spelonkhutten de bewoners.*

Asach (of Aksaf), de stad waarheen Tomas gisteren bij de uitzending der apostelen gegaan was, lag een negental uren van hier.

De weg daalde af naar een klare, snelle, tamelijk grote rivier (de Leontes, thans el-Qasimijeh); ze stroomt in een diepe bedding en mondt 2 uren ten noorden van Tyrus in de zee uit.

Jezus ging langs een hoge stenen brug over de rivier; de brug was dik en sterk als een steendam, en beneden zag en hoorde men het water ruisen⁶⁵⁸.

---

⁶⁵⁸ De weg daalde af naar een snelle vloed. – namelijk naar de Leontes, die in een diepe bedding en vallei vloeit en de natuurgrens daarstelt tussen het Libanongebergte en Opper-Galilea.

Vooraf in zijn loop van oost naar west maakt hij vele bochten. Hier heet hij thans ook Nahr of stroom el-Qasimijeh. Bruisend rent hij over rotsen en kleine eilanden tussen bijna loodrechte en schrikwekkende oevers van 200 à 300 m en zelfs bij de kromming van 400 m hoog. Bij zijn uitmonding is hij 40 m breed; hier schijnt zijn loop langzamer en rustiger, hoewel nog steeds geweldig. Hij en de Hiëromax zijn, na de Jordaan, de grootste stromen van Palestina.

In de kustvlakte aangekomen, gaat Jezus niet tot aan de zee, maar richt zich naar het noorden en bereikt de stenen brug over de Leontes ongeveer 1 km van de zee en 1 ½ km van de uitmonding. De brug is hoog en geplaveid en bestaat uit een enkele boog. In wezen dateert ze uit het Romeinse tijdperk (cfr. Mislin, I, 218, 319, 321); ze werd in 1835 nog eens hersteld door Ibrahim Pasja (Guide, 679); ze is gericht van west naar oost.

Aan de overkant lag een lang dorp langs de weg, dat uit meerdere woningen bestond. Niet ver van de vloed lag ook een grote herberg, waar de leerlingen weer met Jezus tezamen kwamen.

Judas Iskariot naar Kana van Sidon gezonden.

Hier zond Jezus verscheidene personen uit zijn gevolg naar de steden in het land Kaboel, en Judas Iskariot met meerdere leerlingen naar Kana van Sidon (Groot-Kana).

De leerlingen moesten al hun geldbuidels, die zij bij zich hadden, met de hele inhoud in bewaring afgeven aan de apostel die over hen aangesteld was.

Om de grote omweg rond de bocht te vermijden heeft men een nieuwe brug over de rivier gelegd, 600 m ten oosten van haar uitmonding in de zee en 700 m ten noordwesten van de oude brug uit de tijd van Jezus; ze is gericht van zuid naar noord en eraast ligt over de rivier een viaduct voor de spoorweg.

Zowat 800 m ten noorden van deze brug ligt in de kustvlakte de herberg Khan el-Qasimijeh, misschien wel op dezelfde plaats van de herberg uit de tijd van Jezus.

Aan V. Guérin werd ze door de inlanders aangeduid onder de naam Khan el-Jehoedijeh, herberg van de Joden en niet onwaarschijnlijk stamt deze naam nog van de Joden die in Jezus' tijd hier woonden. In Guérins tijd, dit is 1850 heette hier ook een dorp el-Jehoedijeh, d.i. 'dorp van de Joden'.

De Joden die Jezus hier zal aantreffen, zijn van hetzelfde geslacht, dat Jezus reeds aantrof in het dorp der Joden bij Ornitopolis bij zijn eerste bezoek. Toen zei K. ervan: "Ze zijn uit de stam Aser." (Waarschijnlijk moest ze zeggen: "Uit de stam Juda", ten ware ze bedoelde: "UIT HET STAMGEBIED Aser.").

Ik vergat om welke schuld hun voorvaderen genoodzaakt werden zich hier te vestigen; zij waren daarom zeer schuchter en zij hielden zichzelf in hun verlatenheid voor verstoten uit hun natie en voor verloren (fasc. 23, nr. 1123, Jezus leert in de synagoge).

Straks zal K. deze zogenaamde schuld en hun geschiedenis vertellen.

Deze gaf niets daarvan uit voor zichzelf. Alleen aan Judas gaf Jezus een som voor hem alleen. Hij kende zijn liefde voor het geld en wilde hem de bekoring besparen zich aan het geld van medeleerlingen te vergrijpen, want Hij had zijn hang naar geld wel bemerkt. En toch beroemde Judas er zich op, dat hij uiterst matig was en het gebod van de armoede streng wilde onderhouden. Het geld uit Jezus' hand in ontvangst nemend, vroeg Judas hoeveel hij dagelijks daarvan mocht gebruiken en *Jezus antwoordde hem: "Wie zich zo streng en matig voelt, heeft geen voorschrift of maat of gebed nodig; hij draagt zijn wet in zich (in zijn geweten en gezindheid)."*⁶⁵⁹

De nakomelingen van een sinds lang afgescheiden Jodenstam.

1232.

Hier in de herberg vond Jezus een honderdtal mensen van dezelfde Jodenstam, die Hij te Ornitopolis (nr. 1123) en bij Sarepta (nr. 1125) reeds getroost had; zij waren Hem tot hier tegemoet gekomen en een deel van hen woonde hier; hier hadden zij zelfs een synagoge. Zij ontvingen Jezus en de zijnen met ware ootmoed en vreugd; zij wassen hun de voeten en boden hun een welkomsmaal aan. Deze Joden waren in hun feestklederen zeer ouderwets op de oudvaderlijke wijze gekleed; zij droegen lange

---

⁶⁵⁹ Wie zich zo streng en matig voelt. – Een zeer merkwaardig woord.

Het komt neer, ons inziens, op een waarheid, die ook anders uitgedrukt wordt:

- De letter doodt, de geest schenkt leven; of
- Als gij door de geest geleid wordt, zijt ge niet meer onder de wet (Gal. 185, 18. 23); of
- De liefde bevrijdt ons; of
- Bemijn en doe wat U wil (H. Augustinus).

baarden en aan de armen als afhingende manipels of streken van pels; zij hadden menig oud gebruik bewaard en iets specifiek eigen in geheel hun handel en wandel, zoals Essenen.

Ook de heidenen waren hier zeer eerbiedig jegens Jezus en hadden ook achting voor de Joden, wat in deze streek overal meer het geval is dan in de Dekapolis.

De Joden hier stammen af van een bijzoon van de Patriarch Juda. Suë⁶⁶⁰, de vrouw van Juda, had een gezellin en vriendin, die Lea, de moeder van Juda, uit Mesopotamië had meegebracht.

Daar nu Suë, na de geboorte van Her en Onan een tijdlang onvruchtbaar bleef (Gen. 38, 1-5)⁶⁶¹, gaf zij aan Juda haar

---

⁶⁶⁰ Suë. – In een paar passages van de H. Schrift komt deze naam voor en telkens zo, dat men een man of een vrouw er door kan verstaan.

De kortste tekst is die van I Kron. 2, 3: “De zonen van Juda waren Her, Onan en Sela; deze drie werden hem geschonken, door Bat-Soeë, de kanaänietische.” Men kan ‘Bat-Soeë’ vertalen door: ‘het meisje of dochter Soeë’ en ook door ‘dochter van Soeë’.

Op dezelfde manier kan men de tekst van Gen. 38, 2 verstaan: “Daar zag Juda de dochter van een Kanaäniet, die Soeä heette en nam haar tot vrouw.”

De bepaling ‘die Soeä heette’ kan men laten slaan op dochter, zowel als op Kanaäniet. Vandaar dat een deel der exegeten de naam Soeä (of Suë) beschouwen als de naam van een man, een ander deel zien er de naam in van de vrouw van Juda.

Onze zienster vertelt hier alles zo duidelijk dat wij aan de juistheid van de tweede interpretatie niet kunnen twifelen. Ook de rede kan hier argumenten aanvoeren, maar dit zou ons zonder nood te langdradig maken.

⁶⁶¹ Hier lezen wij dat de vrouw van de aartsvader Juda, na de geboorte van Her en Onan, een TIJDLANG onvruchtbaar bleef, en er wordt op die plaats verwezen naar Genesis 38, 1-5, waar die omstandigheid wel niet uitdrukkelijk wordt vermeld, maar in de samenhang toch heel goed past en vertrouwen wekt in Katarina’s helderziendheid.

Sjela, de derde zoon van Juda, was blijkbaar een nakomertje, en nog niet rijp om voor een zwagershuwelijik met Tamar in aanmerking te komen, zodat tussen Onan en Sjela een periode van onvruchtbaarheid aan te nemen is.

vriendin tot bijvrouw⁶⁶², en de zoon die deze bijvrouw hem baarde, was de stamvader van de Joden dezer plaats. Hij trouwde met zijn eigen zuster – de zienster zegde niet of deze een volle, of een halve zuster was – wier naam klonk als Eezjen (Ezchen), nl. als wilde men zeggen: de kleine Eza, doch dan op zijn Hebreeuws.

Deze bijzoon van Juda heette gelijk deze plaats hier, waar Jezus nu is; deze naam echter ben ik jammerlijk vergeten.

Na zijn geboorte werd Suë weer vruchtbaar en baarde de derde rasechte zoon van Juda, die Sela genoemd werd (Gen. 38, 4).

De beide oudste zonen van Juda, Her en Onan, vervolgden hun halve broer op alle wijzen en stierven (Gen. 38, 1-12). Na met zijn familie uit het huis gewelddadig verdreven te zijn, had die bijzoon zich hier gevestigd en alle gemeenschap met de kinderen van Israël was verbroken. Zijn familie had zich met de heidenen van deze plaats vermengd, was niet mee naar Egypte getrokken en was verwilderd en ontaard.

De heidenen van hier, waarmee zijn familie zich vermengde, hadden reeds vroeger, wanneer Jakob na de val van Dina op het erfdeel van Jozef bij Samaria woonde, het vurig verlangen gehad om zich door huwelijken, zoniet met de kinderen van Jakob, dan toch ten minste met dienaren en dienstmeiden van Jakob te veredelen. Zo trokken zij de bergen over en gingen hem zeer

---

⁶⁶² We lezen over een anonieme bijvrouw van Juda. – We herhalen wat we reeds deden opmerken in fasc. 3, nr. 76, voetnoot 172 en fasc. 17, nr. 720: “Niet zelden bevatten K.’s verhalen elementen die wij ook aantreffen in de Oud- en Nieuw testamentische apokriefe en pseudepigrafische geschriften.

Zo b.v. is het juist zeer kenmerkend voor het ‘Boek der Jubileeën’, dat daarin bijzondere aandacht wordt besteed aan alle stammoeders uit de patriarchentijd, vanaf Adam tot aan de twaalf zonen van Jakob-Israël.

Precies daarom wordt dat ‘Boek der Jubileeën’ ook genoemd ‘De Kleine Genesis’, omdat het namelijk in heel wat (kleine) bijzonderheden treedt, die in de Bijbel niet voorkomen.

Anderzijds hebben de verhalen van onze zienster toch altijd iets oorspronkelijks en een heel persoonlijke klank.”

ootmoedig hun begeerte voorleggen om met zijn onderhorigen huwelijken aan te gaan; zij verklaarden zich zelfs bereid de besnijdenis aan te nemen, maar Jakob verwierp onvoorwaardelijk hun verzoek.

1233.

Later kwam nu deze verdreven bijzoon van Juda zich met zijn familie onder hen vestigen (d.i. onder de heidenen, die reeds vroeger verlangd hadden zich met het geslacht van Jakob te vermengen) en hij werd uiterst welwillend ontvangen om reden van het genoemde verlangen, dat hen nog steeds bezielde, om zich met de stam van Jakob te vermengen, en zijn kinderen gingen met deze heidenen huwelijken aan.

Hoe wonderbaar komt hier Gods Voorzienigheid en barmhartigheid aan het licht, doordat die begeerte van deze ruwe heidenen naar verbinding met de heilige stam, waarop de Belofte rustte, niet helemaal verworpen werd, en doordat, dank zij later lotgevallen, een verbannen bijzoon uit die stam hen nog veredelen kwam.

Niettegenstaande hun ontarding door de gemengde huwelijken, had zich nochtans één familie onder hen rein en rasecht bewaard en werd naderhand door Elias, die hier in het gewest veel verkeerd heeft (cfr. fasc. 9, nr. 210, voetnoot 8), in de Wet onderwezen.

Salomo had zich veel moeite gegeven om hen weer met de Joden te verenigen, zonder daar evenwel in te slagen. In oorlogen kwamen er vele om, vooral onder hen die zich met de heidenen vermengd hadden. Nu zijn er nog een honderdtal deugdzame mannen van zuivere afkomst onder hen. Elias heeft hen het eerst weer met de kudde verenigd; zij behoorden tot Israëls verloren schapen.

Hier riep de vertelster uit: “Ach! waarom moet ik al die onnodigheden zien?! Welk nut is daar voor mij in gelegen? Ach!

indien men wist welk een ontzettend lijden het mij veroorzaakt dit alles te moeten verhalen!”

Dit lijden kwam zonder twijfel voort, meent Brentano, uit haar diepe kennis van de heiligheid van Jezus' stam en uit haar afkeer van gemengde huwelijken en uit de afscheiding van sommige geslachten uit de stam der zaligheid.

Deze Joden waren zeer ootmoedig en achtten zich niet waardig de joodse grond te betreden. Zij zijn in contact met de inwoners van Safed, doch ik weet niet meer in welk verband.

De Cyprioot Cyrinus uit Dabrat had het eerst over hen met Jezus gesproken, en hoewel Jezus alles wist, deed Hij toch alsof de mededeling van Cyrinus de aanleiding was van zijn lang en vertrouwelijk gesprek met hen.

Preek. – Genezingen. - Maaltijd.

1234.

Vóór de herberg sprak Jezus hier eerst voor een paar honderd mensen; zij stonden om Hem heen onder loofhutten of (met loof bedekte?) afdaken. De herberg hier behoorde aan de Joden toe of was door hen gehuurd. Daarna leerde Jezus ook in hun synagoge en vele heidenen luisterden van buiten toe. De synagoge is hoog en schoon; men kan op haar dak, waar men een wijd vergezicht geniet, rondgaan. (Een laag muurtje of borstwering in traliewerk belet immers ongevallen).

Het overige van de dag was Jezus met zijn gezelschap in het dorp en in de omstreken gedurig op rondgang; Hij genas verscheidene zieke Joden en heidenen.

Met de avond ging Hij tot een luisterrijk gastmaal, waarmee de Joden Hem in de herberg vereerden en waarbij zij alle middelen aanwendden om Hem hun grote dankbaarheid ervoor te betuigen

dat Hij zich gewaardigd had ook tot hen, de verloren schapen van Israël te komen en hun het Heil te verkondigen. Hun stamboeken waren zorgvuldig bijgehouden, perfect in orde, en zij toonden die aan Jezus en waren er diep door getroffen dat zij en Hij uit dezelfde stam gesproten waren (nl. uit de stam Juda).

(Over de nauwkeurigheid waarmee stambomen in orde gehouden werden en bewaard bleven, zie fasc. 3, nr. 79, voetnoot 181).

Op deze maaltijd heerste een vrolijke feeststemming; alle Joden waren er tegenwoordig; zij spraken veel over de profeten, doch vooral en met voorliefde over Elias en zijn aankondigingen van de Messias, alsook over de profeet Malakias en waren van oordeel dat de tijd van de vervulling van die profetieën nu gekomen moest zijn.

Jezus legde hun alles uit en beloofde dat Hij hen van hier naar Judea zou brengen. Ik heb in de geest gezien, dat Hij hen later op de zuidgrens van Judea, tussen Gaza en Hebron (nl. in het gewest van Eleuteropolis) zal plaats⁶⁶³.

---

⁶⁶³ Tussen Gaza en Hebron. – Waarschijnlijk is Eleuteropolis bedoeld.

Daar werden later Cyprioten geplaatst, die met Jezus meegekomen waren uit Cyprus (nr. 1400), wat niet belet dat er ook mensen van hier, Groot-Sidon, daar een onderkomen vonden. Maar hoofdzakelijk werden deze laatsten als groep gevestigd in Ramot-Gilad (nrs. 1376, 1400, 1412).

K. kan zich ook vergist hebben in de naam.

Jezus overnachtte hier; Hij heeft een lang wit reiskleed aan. Hij en zijn reisgezellen dragen gordels, waartussen zij op de reis hun klederen opschorten en omhoogtrekken. Allerlei pakken met reisbenodigdheden hebben zij niet; zij dragen ze in de wijde boezem van hun kleed boven de gordel om het lijf.⁶⁶⁴

Sommigen gebruiken gaanstokken. Ik heb nooit gezien dat Jezus een hoofdbedekking droeg, tenzij dat Hij somtijds de doek of soort sjaal, die men om de hals draagt, over het hoofd trok.

Gewest en havenstad van Ornitopolis.

1235.

De mensen maken hier jacht op een walg-inboezemend soort van dieren, die gespikkeld zijn en huidachtige vleugelen hebben, waarmee ze zeer snel vliegen; het zijn als gedrochtelijke vleermuizen, die mensen en vee in hun slaap het bloed uitzuigen; ze komen uit de dichte, moerassige bosschage waarin men niet kan doordringen, van de zeeoever opwaarts naar hier en richten grote schade aan.

In Egypte zijn er eveneens vele zulke dieren geweest; het zijn geen eigenlijke draken en ze zijn ook minder gruwelijk. De draken zijn minder talrijk en houden zich zeer eenzaam in gans woeste gewesten op⁶⁶⁵.

---

⁶⁶⁴ De boezem van een kleed, waarin men veel kon verbergen, werd gevormd door het optrekken van het kleed tussen de gordel, cfr. fasc. 10, nr. 249, voetnoot 65.

⁶⁶⁵ Giftige dieren. – Zulke dieren waren er ook vele in Egypte, zegt K. We zegden er reeds een woord over in fasc. 7, nr. 192, voetnoot 409).

Hier een kort woord over een soort reusachtige vleermuizen die de mensen en dieren in hun slaap het bloed uitzuigen. Dit is moeilijk aan te nemen, omdat de aangerande, meent men, moet ontwaken. Dit wordt echter zeer aannemelijk als men het volgende leest over de 'vampier spectrum' of 'reusachtige vleermuis', waarvan de uitgespreide vleugelen een span van 75 cm bereiken.

Men zamelt hier vruchten in als noten. Ook zag ik vruchten als kastanjes, ook bomen met gele bessen, die in trossen hangen gelijk druiven (waarschijnlijk dadels); hier en daar ook dennenbomen en ceders. De teelgrond is in dit gewest niet diep; de wortelen van grote bomen kruipen dikwijls bloot en met mos bedekt als slangen boven de grond⁶⁶⁶.

Het dier voedt zich met vruchten en insecten. Bij gebrek daaraan zuigt het slapende mensen en dieren het bloed uit het lichaam; het bestaat heden nog in tropicale landstreken speciaal vanaf Centraal-Amerika en de Antillen tot diep in Brazilië. In dit land leven bijzonder vele dieren op aarde, in de lucht en het water, die de mens vijandig en gevaarlijk zijn.

Tot zulke noodlottige luchtdieren behoort de vampier. Zijn methode om aan voedsel, (dit is bloed) te komen is een bron van voortdurende zorg voor de inlanders. Dit geldt in de eerste plaats voor de mensen die vee bezitten, paarden, of koeien. Het is vaak nodig 's nachts de wacht bij de dieren te houden om ze tegen de verraderlijke aanvallen van de vampiers te beschermen.

Een slapend paard weet niet, voelt niet dat zich een vampier in zijn nek heeft vastgebeten en bezig is zich goed te doen aan zijn levenssappen. De bek is nl. zo scherp, dat deze methode van aderlaten pijnloos is.

Ook voor in open huizen slapende kinderen vormt hij een groot gevaar; het is geen zeldzaamheid dat deze ontwaken met aangevreten tenen en bebloede lippen.

Zijn sterkste kracht is het vermogen zich geluid- en pijnloos aan zijn slachtoffer te vergrijpen. Zelden wordt hij in zijn werking betrapt en in dit geval toont hij zich een dappere vechter die zich tot het laatste fanatiek verdedigt. (Uit: 'Het land dat God vergat', blz. 127-128).

***

K. spreekt hier ook van draken en later zal zij er een beschrijven. Volgens vele exegeten zou de draak een fabelachtig, ingebeeld, verzonnen dier zijn. Waarom zou dit dier, zo vele keren in de H. Schrift genoemd, minder bestaan hebben dan vele andere, uitgestorven diersoorten, zo goede als wilde en schadelijke.

In het genoemde boek drukt de auteur Anthony van Kampen het vermoeden uit, dat een ernstige expeditie in de oerwouden van Brazilië zou stoten op vele dieren, waarvan de wereld tot vandaag het bestaan niet heeft vermoed (blz. 124).

⁶⁶⁶ Bomen met wortelen boven de grond. – “Bedoeld is de olijfbom; hij gedijt goed op schrale rotsige bodem, daar hij weinig water behoeft; zijn

Ik zie hier maar weinig vrouwen te voorschijn komen; die welke ik af en toe zag, droegen pakken en schenen slavinnen te zijn.

De havenstad, waar Jezus nu heen wil, ligt 3 uren meer noordelijk dan Ornitopolis, dat wel drie kwartier van de zee aflight (overdreven afstand, zelfs voor de meest oostelijke wijk, waar de Syrofenicische vrouw woont).

Van Tyrus tot de havenplaats is de afstand 5 uren over zee en 3 uren over land. (Over zee moet men een boog maken, omdat een brede zone langs de kust ondiep is en onbevaarbaar voor schepen met diepgang). Aan de haven springt een bergkaap als een schiereiland ver in de zee vooruit en op deze kaap ligt de heidense stad. (Thans een loutere, uitgestrekte ruïne met name Sarfend).

Er zijn daar slechts weinige, maar deugdzaame Joden, die allemaal schijnen te leven van de arbeid die zij voor de heidenen verrichten. Ik bemerkte in de stad en de omstreken wel een dertigtal afgodentempels. Menigmaal schijnt het mij toe als behoort de havenstad nog tot Ornitopolis⁶⁶⁷.

1236.

De Syrofenicische vrouw heeft daar nog zo vele huizen, weverijen, ververijen en schepen, dat ik somtijds vermoed heb, dat haar overleden man of zijn voorouders de heren en eigenaars van die stad zijn geweest; zij woont niet in Ornitopolis zelf, maar in een soort van voorwijk (nl. de meest oostelijke wijk bij het gebergte en op zijn eerste helling). Achter Ornitopolis ligt een

---

wortel loopt vrij ver boven de grond en vormt soms onder zijn bochels holten die aan spelonken doen denken." (Sert. 153).

⁶⁶⁷ **Sarfend.** – De heidenstad of haven van Ornitopolis, waarvan K. herhaaldelijk sprak en nog zal spreken is Sarfend op de kaap, 2 uren ten noorden van Ornitopolis.

Over Ornitopolis en zijn haven, hun plaatselijke gesteldheid, enz. is genoeg gezegd in fasc. 23, nr. 1109, voetnoot 584).

hoog gebergte (niet bedoeld is het oostelijk, maar een gebergte ten noorden⁶⁶⁸, en van dit laatste zegt K.:).

Men kan er niet overheen zien en daarachter ligt Sidon. Er is nog een riviertje (zelfs meer dan één) tussen Ornitopolis en de haven. De oevers tussen Tyrus en Sidon zijn, met uitzondering van de haven, weinig toegankelijk, ruw en wild door rotsen, moerassen, bomen, kreupelhout en struikgewas. De haven is de grootste tussen Tyrus en Sidon; de vele schepen die er meren (in de haven) vormen zelf een kleine stad⁶⁶⁹.

Het domein van de Syrofenicische vrouw met de talrijke gebouwen, pleinen en tuinen ziet eruit als een grote grondbezitting met fabrieken en tuinen, waar vele dagloners en slavenfamilies van leven. Nu echter is dit alles een weinig vervallen en de industrie is er niet meer volop in bloei.

Ornitopolis ligt (bijna) 3 uren van het dorp dat bij de brug over de rivier ligt en waar Jezus heden overnacht heeft. Het gehucht der arme Joden ligt slechts 1,5 uur van dat dorp. (Het gehucht ligt feitelijk in de buurt van Ornitopolis).

Als Jezus van dat dorp over het gehucht recht naar de haven zou gaan, zou Hij (het eigenlijke, nabij de zee gelegen) Ornitopolis ter linkerzijde laten liggen. Het (derde) gehucht van Joden ligt tegen

---

⁶⁶⁸ **Sidon, nu Saïd.** – De berg een paar uren ten noorden van Ornitopolis komt minder goed tot zijn recht op gewone kaarten, maar dat het zelfs een hoge berg is, blijkt hieruit: “Op een geringe afstand van Sarfend treft men grotten aan in de rotsvoet van een zeer hoge berg.” (Mislin I, 315).

Daarachter, 3 uren verder, ligt Sidon, nu Saïd.

⁶⁶⁹ De oevers weinig toegankelijk, enz. – “Tripoli is bedrijvig, hoewel haar haven, zoals ALLE havens aan deze kust, noch gemakkelijk, noch veilig is.” (Géogr. univ. V, 87).

“Alle havens aan deze kust zijn niet alleen klein, maar ook onveilig.” (D.B. Pal. k. 1996-1997).

“Van op de zee biedt de kust een allertreurigst uitzicht.” (De Géramb, I, 69).

De kust is rotsig, hoewel op sommige plaatsen met zand bedekt, enz.

Sarepta, dat de morgenzon heeft, want van deze zijde stijgt het gebergte zacht omhoog. Van de noordkant integendeel is Sarepta nauwelijks verlicht. In het algemeen is zijn ligging zeer gunstig.

De vertelster beschreef nog veel nauwkeuriger de ligging van Sarepta, maar met zulk een vlugheid, dat het onmogelijk was haar te volgen. Dan sprak ze nog: “O mocht ge dat alles eens zo klaar zien als ik! Tussen Ornitopolis, de haven en de Jodenplaats vindt men zo vele afzonderlijke huizen en nederzettingen, dat men zou zeggen, wanneer men uit de hoogte erop neerziet, dat dit alles voortijds een samenhangende agglomeratie is geweest.”⁶⁷⁰

Afscheidsmaal bij de Syrofenicische vrouw.

1237.

30 april. –

(Volgt als verhaal op nr. 1234).

‘s Morgens ging Jezus met zijn gezelschap 1,5 uur verder naar het Jodengehucht, dat misschien een uur ten oosten van Ornitopolis en 3 uren van de haven kan liggen (oostelijk staat hier voor zuidzuidoosten).

Bij Jezus zijn alleen nog Jakobus de Mindere, Barnabas, Mnason, Azor, de twee zonen van Cyrinus en een Cyprische jongeling (Jonas genaamd, zie nr. 1243, einde), die door de twee zonen van

---

⁶⁷⁰ Veel huizen en nederzettingen. – Na zijn tocht langs de kust van Sidon naar Tyrus, scheef Mislin: “Bij elke stap vindt men graven en ruïnes half begraven onder de baren van de zee en onder het zand van de kustvlakte.” (I, 314).

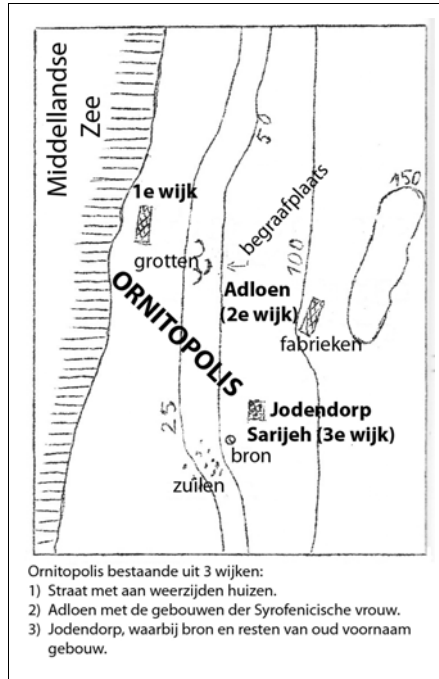
Ook V. Guérin ontmoette tijdens zijn exploratietocht grote ruïnes op de kaap Sarfend, die zich langs de kust bijna zonder onderbreking uitstrekten tot voorbij de aanzienlijke ruïnes van Adloen (= Ornitopolis) (Gali. II, 468-482).

Dus juist gelijk K. de streek beschrijft.

Cyrinus tot Jezus gebracht was. Deze leerlingen en vele Joden van hier vergezelden Hem.

De overige apostelen en leerlingen, die Jezus hier in het land gevolgd waren, hebben zich reeds verspreid.

Judas die met zijn groep naar Groot-Kana ging, was als laatste vertrokken (Groot-Kana, 2 uren ten zuidoosten van Tyrus).

In het Jodengehucht werd Jezus door de mannen, vrouwen en kinderen zeer luisterrijk verwelkomd, ja, ook de schoolkinderen kwamen Hem tegemoet. *Jezus bezocht de synagoge, onderrichtte en troostte de mensen; Hij gaf hier zeer duidelijke verklaringen en toonde vooral overtuigend aan dat de voorspellingen, waarin zij beslagen en zeer ervaren waren, hun vervulling gekregen hadden.*

Van hier ging Jezus oostwaarts (versta: noordoostwaarts, zie schets in fasc. 23, nr. 1109), naar de wijk van de Syrofenicische vrouw, die Hem en de zijnen door haar genezen bloedverwant tot een maaltijd had laten uitnodigen. Deze man leidde hen daarheen.

1238.

De gebouwen van deze vrouw liggen tussen het Jodengehucht en Ornitopolis, afgezonderd. (Echter niet in rechte lijn er tussen). Er zijn daar grote ververijen en weverijen. *Vele mensen, ook vele armen en kreupelen, waarvan Jezus er velen genas*, waren daar verzameld. Het Jodengehucht, waaruit Jezus hierheen kwam, is door enige afgezonderde huizen met deze gebouwen verbonden.

De inrichting van de Syrofenicische vrouw is met tuinen en pleinen en allerhande bijgebouwen wel zo groot als Dülmen; en dan zijn daar nog allerlei gebouwen die op hun plat dak wandelplaatsen hebben en waarop de geverfde stoffen te drogen uitgespannen worden. Men ziet er van gele, purpere, rode en hemelsblauwe kleur. Het 'geel' wordt met het uittreksel van een plant geverfd, die daar in de nabijheid gekweekt wordt⁶⁷¹. Voor het rood en het purper gebruiken zij slakken uit de zee; ik zag daar grote slakkenbanken, waar zij gevangen, verzameld of gekweekt worden; het waren plaatsen vol slijm gelijk kikvorsenzaad.

In de buurt wordt ook een heester gekweekt, die boomwol voortbrengt, maar hier niet inheems is. De grond is hier in het

---

⁶⁷¹ Een PLANT om geel te verven is vermeld bij Mislin in I, 261 als een voortbrengsel van de Libanon; ook vermeldt hij het katoen, de struik- of boomwol in de kustvlakte.

De zeeslakken om rood en purper te verven zijn algemeen van oudsher vermaard.

In fasc. 23, nr. 1122, voetnoot 593 en elders zijn de strandmeren en moerassen bij K. en profane auteurs herhaaldelijk vermeld.

algemeen niet zo vruchtbaar als in het Beloofde Land; in deze kuststreek vindt men ook vele staande wateren.

1239.

Wanneer men op de zee ziet, schijnt ze hoger te liggen dan het land; ze verheft zich blauw ten hemel en schijnt er mee ineen te smelten. Aan de zee staan hier en daar zeer dikke, zwarte bomen, maar niet zeer hoog; hun takken breiden zich wijd uit. Dikwijls ligt er boven (nl. op de wortels, die zich boven de grond vertonen) weer slijk en mos op en andere stammen schieten eruit omhoog; ze hebben beneden als een nest van wortels, zo breed dat men daarop een heel eind ver boven het water kan gaan; die zwarte stammen zijn meestal aan één zijde hol, zodat er allerlei gedierte in kan schuilen⁶⁷².

De Syrofenicische vrouw moet wel zeer rijk en aanzienlijk zijn, want in de havenstad behoren haar ganse uitgestrekte gebouwencomplexen toe, waaruit volgt dat haar man een geweldig grote handel, nijverheid en scheepsvaart gehad zal hebben. Nu echter wil ze zich van alles ontdoen en zij heeft reeds tot haar bedienden gezegd dat zij iemand onder hen tot hun meester moesten kiezen.

Jezus werd aan de ingang van haar etablissementen door het voltallig huisdienstpersoneel zeer luisterrijk ontvangen en daarna, vóór de hoofdwoning in het voorhof door de genezen moeder zelf en haar dochter. Vijf leerlingen en de twee Cyprische jongelingen waren bij Hem. *Jezus genas nog enige mensen in de omringende gebouwen (van de binnenplaats) en*

---

⁶⁷² Zwarte bomen. – Zeer waarschijnlijk olijfbomen, waarvan de wortels vaak op de grond liggen en de stam door ouderdom hol wordt. De rijpe vrucht is zwart en het gebladerte donkergroen.

“Van verre zagen wij, zegt Mislin enige BREDE ZWARTE olijfbomen op de top van de Olijfberg.” (III, 320).

Ook nu ligt het DORP Sarfend tussen twee heuvelen midden in een woud van olijfbomen. (Mislin, I, 317); zie nr. 1235, voetnoot 666).

aanvaardde dan een maaltijd van de vrouw. De zaal en de maaltijd waren juist ingericht, geschikt en geregeld, gelijk bij Jezus' eerste bezoek.

Het riet met (de trossen als) druiven, dat ik bij dit eerste bezoek zag, groeit bij Sarepta.

1240.

Terwijl Jezus aan tafel aanlag, goot de dochter van de weduwe een flesje welriekende zalf op het hoofd van Jezus uit. De moeder begiftigde Hem nog met kostbare klederstoffen, gordels en driehoekige goudstukken, en de dochter met goudstukken die met een kettinkje aan mekaar geregen waren. Moeder en dochter willen zich uit hun zaken terugtrekken; ze zijn nu reeds tot het Jodendom overgegaan. De leraren van deze Joden, die bekenden waren van Zakarias van Hebron, zijn ten tijde van Joakim en Anna uit het gewest van Hebron naar hier gekomen en hebben er de Joden geheel hervormd en de oude tucht en vrome levenswijze bij hen hersteld⁶⁷³. Nu maken zij verscheidene voorbeeldige families uit en door hen zijn de Syrofenicische vrouw en al haar onderhorigen met de Joden verenigd geworden.

Jezus bleef niet lang aan tafel; Hij ging spoedig onder de aanwezigen rond, en kwam ook bij de talrijke armen, die hun deel van de spijzen ontvingen; *Hij gaf hun nog geschenken en aan enige zieken de genezing.*

---

⁶⁷³ We lezen dat de Syrofenicische vrouw van Ornitopolis zich aansloot bij de vrome Joodse gemeenschap aldaar, Esseens gevormd door godsdienstleraars uit Hebron, bekenden van priester Zakarias. We weten reeds uit fasc. 3, nr. 77 dat Zakarias in feite de overste was van de priesters in Hebron en Joetta.

Inscheping voor Cyprus.

1241.

Om 4 uur verwijderde zich Jezus met zijn reisgezellen in alle stilte en zij gingen 3 uren noordwestwaarts naar de havenstad, die, niettegenstaande zulk een afstand, toch de haven van Ornitopolis is. Tussen beide liggen vele gebouwen (nr. 1236, voetnoot 670). Hier begaf Jezus zich in het door de Joden bewoonde deel van de stad, die zeer rotsachtig en ongelijk is (zoals reeds gezegd is van de ganse kust, nr. 1236, voetnoot 669). De meeste inwoners van de havenstad zijn heidenen.

Ik zag Hem hier door Cyprische Joden, die van het paasfeest naar huis trokken en reeds vooruit waren, alsook door de Joden van de stad, zeer luisterrijk ontvangen worden. *Hij hield een leerrede in de synagoge* en vele heidenen stonden buiten er omheen en aanhoorden Jezus' rede; zij zijn zeer schuchter en ootmoedig. *Hij genas hier ook enige zieken* en daarna was er nog een grote maaltijd voor Hem en zijn mede-afreizenden. De maaltijd duurde tot in de nacht.

Bij het sterrenlicht vergezelden zij Hem allemaal naar de haven en zij scheepten in. Het was een heldere nacht. (Morgen is het volle maan). De sterren schenen daar groter dan bij ons⁶⁷⁴.

---

⁶⁷⁴ Reeds meerdere malen heeft K. de wonderschone oosterse nachten vermeld, b.v. te Hebron, toen Zakarias de H. Jozef, die huiswaarts keerde, een eindweegs vergezelde, ook bij de één of andere nachtelijke redevoering van Jezus. Over die tovermooie nachten hebben wij vele uitlatingen van reizigers en auteurs verzameld. Hieruit doen wij een kleine greep tot voldoening, hopen wij, van de lezer.

- De Tesson noemt het oosterse manelicht overheerlijk (Voyage, 21).
- "Op het eiland Cyprus, dat Jezus nu wil bezoeken, als het werk overdag wegens te grote hitte te zwaar en ondoenlijk is, werkt men bij het manelicht." (Dapper, Cypr. 47).
- "In het Oosten is het te middernacht soms bijna zo klaar als bij ons tegen de middag." (Charmes, aangehaald door Portmans, 78-79).

-
- “Vanaf mei tot september is de lucht in Perzië, ten gevolge van de nachtbries, zo helder, dat men een boek of brief kan lezen zonder ander licht dan dat van de sterren.” (Géogr. univ. V, 193).
  - “De sterren schitteren er als magische lantaarnen.” (Nik. Belina, 197; Mislin, I, 253, 260).
  - “Wat ons te Marissa in de Libanon vooral betoverde, waren de verrukkelijke nachten, waarin het oog bij het heldere, zachte manelicht die miljoenen sterren beschouwt. De prachtigste diamanten kunnen slechts een flauw denkbeeld geven van hun schoonheid. Met welk een vervoering beschouwt men vanop een heuvel of dakterras het goddelijk schouwspel van die ontelbare pinkelende lichten op elk punt en in elk deel van het eindeloze luchtruim. In het hemelgewelf hangen als het ware miljoenen lichtbollen als fakkels. Hier vaart een siddering door de ziel, terwijl dit psalmwoord zich opdringt: de hemelen verkondigen Gods glorie.” (De Géramb, II, 217).
  - “De sterrenhemel boven Bethlehem is waarlijk iets enigs. Een maand lang kon ik hem elke avond opnieuw bewonderen van op een dakterras op het hoogste punt van het stadje. Het is nacht. Overal zijn de lichten gedooft, doch hoog in de lucht hangen overal vuistdikke brokken licht in de zwarte lucht, en daartussen, dicht opeengepakt, flikkeren myriaden andere in alle grootten. Heel dat eindeloos lichttapijt leeft en beweegt. Onverpoosd schieten daarbij vallende sterren met een gloeiende lichtstaart er dooreen en worden manden nieuwe nieuwe kostbaarheden blikkend en ritselend naar beneden geschud.” (P. Verhaeghe, in ‘Voorposten’, 1957, blz. 5).
  - De Géramb onderscheidde bij het manelicht de stad Tiberias, het Meer Gennezaret en de omgeving zo duidelijk als overdag, maar bij nachte is het schouwspel kalmer, zachter en vrediger. (II, 217).
  - Bij het nachtelijk maanlicht zag hij op een afstand van 3 uren duidelijk de puinen van het beschoten St. Jean-d’Acre (II, 242, 243, 247). Hij onderscheidde van op de Libanon de 5 grote kolommen van Baalbek (II, 295, III, 42). “Wonderbaar is de glans en schittering van de sterren”. “Nooit zagen wij heerlijker maan”.
  - Volgens de vrouw van Mostaganem schijnt de maan in Noord-Afrika zo helder, dat de auto’s rijden zonder lichten.
  - De hemellichamen stralen niet alleen mooier, maar ook groter en ze zijn in groter getal zichtbaar. Bij een naderend onweer zag Mislin tussen de wolken de zon wonderlijk VERGROOT ondergaan (III, 300).
  - De genoemde vrouw beschrijft in Algerië de ondergaande zon als ‘kolossaal groot’.

Een kleine vloot lag tot de overvaart gereed. Een groot vrachtschip behelsde de pakken, het reisgoed en veel vee, in het bijzonder vele ezels. De Cyprische Joden die van het paasfeest terugkeerden, namen plaats in tien roeischepen, die ook zeilen hadden. Bij hen waren ook Jezus en zijn leerlingen en nog andere reizigers ingescheept. Ongeveer 5 van deze roeischepen lagen met lange kabels vast aan de zijden en bij de voorsteven van het vrachtschip en ze trokken het voort. De 5 overige zeilden er omheen. Al de schepen hadden ook, gelijk het schip van Petrus op het Meer van Tiberias, hoge roeibanken om de mast met daaronder rustplaatsen. *Op één van deze schepen stond Jezus bij de mast en hield een toespraak; Hij zegende land en zee en zij voeren af.*

Nu zag ik vele vissen de kleine vloot volgen. Vele daaronder hadden zonderlinge, vreemde snuiten en waren wel acht voet lang. Ze zwommen mee, terwijl ze rond de schepen speelden en hun koppen boven het water uitstaken, alsof ze toelusterden⁶⁷⁵.

Overvaart naar Cyprus.

1242.

1 mei. –

Ik heb Jezus tijdens de overvaart genezingen zien doen en leren. Het schip waarop Hij zich bevond, was aan de ene zijde van het grote vrachtschip met nog andere vastgehecht, en ook aan de andere zijde waren roeischepen. Deze roeischepen aan weerszijden trokken het vrachtschip voort en ze waren bovendien ook van zeilen voorzien. Bij een zeer kalme zee ging

---

- "Wij zagen de zon te 7 uur langzaam dalen en in de zee met grote majesteit ondergaan." schreef in Judea V. Guérin (Jud. II, 249-250).

⁶⁷⁵ De vissen die spelend en de koppen boven water stekend volgen, zijn dolfijnen. Ze vergezellen vaak een tijdlang voorbijvarende schepen, terwijl ze spelend op- en onderduikelen.

de vaart zo ongewoon snel en onder het prachtigste weer, dat de scheepslieden en Joden en heidenen uitriepen: “Wat een gelukkige vaart. Dat komt zeker van U, o Profeet!”

Doch Jezus die op het verhoog hij de mast stond, zegde hun te zwijgen en alle eer alleen te geven aan de almachtige God, van Wie alle goed komt (Jezus houdt nog steeds zijn Godheid verborgen).

Hij hield ook een toespraak over de enige almachtige God, over zijn wonderbare werken en de nietigheid van de afgoden der heidenen, over de nabije, of liever, reeds aangebroken tijd, waarin de zaligheid, het hoogste heil en geluk van de mensen, op aarde gekomen was, en ook nog over de roeping van de heidenen tot het Heil. Deze lering van Jezus was hoofdzakelijk afgestemd op de heidenen.

Op de schepen waren ook een klein aantal vrouwen, doch van de mannen afgezonderd. Ik zag vele mensen op de schepen onpasselijk worden; zij werden in hoge mate duizelig en lagen, als gingen zij sterven, in hoeken en kanten en waren aan pijnlijke brakingen onderhevig. *Ook op Jezus' schip waren meerdere zulke zieken en Jezus genas hen en dan riep men ook van de andere schepen tot Jezus om hulp en Hij genas allen uit de verte.*

1243.

Ik heb hen op het schip zien eten; men maakte vuur in een metalen vat; ik zag hen geen vlees braden, maar zij deden iets in heet water, waarin het smolt; het waren lange, bruine, heldere, taaie opgerolde repen; zij plooiden de reep en braken er stukken van af, en deze glansden op de breuk zoals lijm.

(Is wellicht bedoeld ‘dibbs’, d.i. bruin gestold druivensap? of gestolde balsem? (*une espèce de sucre de raisin.*)

(Géogr. univ. V, 98)? Dit product smelt in warm water. (’t H. L. 3e jg. 85; 9e jg. 13).

Zij gaven de spijzen bij wijze van gerechten rond op schotels, die rondom een rand hadden en van een handgreep voorzien waren; zulk een schotel had meerdere borddiepten, waarin gescheiden verschillende spijzen lagen, ronde koeken en kruiden; de saus werd erover gegoten.

Van hieruit (uit deze haven van Ornitopolis) naar Cyprus ziet de zee er niet zo breed uit als van meer zuidelijk, van Joppe uit. (K. ziet dit uit de hoogte). Daar ziet men in de verte slechts water.

Deze vloot vervoerde het merendeel van de Joden uit Cyprus, die van het paasfeest en Jeruzalem terugkeerden; zij hadden Jezus' prediking op de berg bij Gabara gehoord en hadden daardoor vertraging gehad. Bij Jezus waren Jakobus de Mindere, de Cyprioot Barnabas, Mnason, Azor en Jonas, een Cyprische jongeling, die door Jezus bij zijn laatste lering op de berg bij Gabara tot leerling aangenomen was. De twee zonen van Cyrinus, die eveneens bij Jezus waren, hadden hem tot Jezus gebracht (reeds gezegd in nr. 1237).

Aankomst in de haven van Salamis.

1244.

De schepen kwamen tegen avond in de haven van Salamis aan. (De haven van Salamis heeft de wetenschap tot heden toe niet teruggevonden, maar K. wijst ze ons ontegensprekelijk aan; uit het commentaar dat we verder geven, zal dit duidelijk blijken.) Deze haven is zeer breed en veilig, en de beide oevers springen ver in de zee vooruit; ze is met stenen dammen (of barenbrekers, *môles*) en hoge bolwerken versterkt.

De stad zelf ligt wel een goed half uur landwaarts in (ja, indien Ammochostos bedoeld is, doch wel 1,5 uur, indien het eigenlijke Salamis bedoeld is, en dan bijna zo ver van haar haven als Ornitopolis van de hare).

Maar die afstand valt niet op, want tussen haven en stad is het land met mooie tuinen en bomen bedekt. In de haven lagen vele schepen. Het schip waarmee zij aankwamen, kon niet dicht bij het land komen, want de oever, als een hoge versterkingswal, liep schuin af, en het schip kon, wegens zijn diepgang, niet tot bij de oever komen. Het anker werd dus op enige afstand uitgeworpen.

Aan de oever lagen vele, aan kabels vastgemaakte kleine boten gemeerd. Deze nu voeren er naartoe, namen de passagiers van de vloot aan boord⁶⁷⁶, en werden dan bij de kabels naar de oever getrokken.

In één van die groep dergelijke boten werd ook Jezus aan land gebracht. In zijn sloopje waren twee joodse mannen die Hem verwelkomden. Maar op de oever stonden nog vele andere Joden uit de stad en allen in hun feestklederen. Zij hadden het grote schip uit de verte zien naderen en gebruikelijk is het die Joden welke van het paasfeest terugkeren, telkens aldus te ontvangen (zie nr. 1202, voetnoot 634). Het waren meestendeels hoogbejaarde mensen, huisvrouwen, dochters en kinderen, inzonderheid de schoolkinderen met hun leraars; zij droegen kransen en kleine wapperende wimpels en hadden fluiten; zij droegen ook kransen aan stokken en takken en hieven een vreugdegezing van verwelkoming aan.

Cyrinus, drie ouder broers van Barnabas en enige joodse ouderlingen in feestklederen ontvingen Jezus en de zijnen en brachten hen een eind ver van de haven op een liefelijk groen terras, waar tapijten uitgespreid en wasbekkens met water gereedgezet waren. Op tafels stonden daar ook verscheidene

---

⁶⁷⁶ Met kleine boten van het schip afgehaald. – Ter vergelijking: de pelgrim Mislin bereikte Cyprus in de haven van Larnaka, vanwaar Jezus later weer naar Palestina zal afvaren.

Ook daar kunnen grote schepen nog minder binnenvaren dan in de haven van Salamis; hij werd door de Engelse consul afgehaald: "Hij kwam tot ons schip met een boot en nodigde mij en enkele anderen uit om met zijn boot aan land te komen."

verversingen in bekers; zij wasten Jezus en de zijnen de voeten en boden hun de verversingen aan.

Dan bracht men hun daar ook een hoogbejaarde man, nl. de vader van Jonas, Jezus' nieuwe leerling. Hij viel zijn zoon wenend om de hals en deze leidde hem tot Jezus voor wie hij een buiging maakte. Deze vader was volstrekt onwetend gebleven van wat er met zijn zoon gebeurd was, want zij, met wie hij samen vertrokken was, waren hier reeds vroeger teruggekeerd.

Ik heb heden middag de naam van de vader gehoord, maar ben hem nu weer vergeten. Onder alle aanwezigen heerste een grote bezorgdheid zij drongen tussen de menigte der aangekomenen door en zochten naar hun bekenden; ik hoorde hen vragen en roepen: "Is die of deze hier?" en zij noemden een naam. En na hun verwanten en bekenden gevonden te hebben, omhelsden zij hen en leidden hen met zich mee. Zulk een bezorgdheid was hoofdzakelijk het gevolg van de gebeurtenissen te Jeruzalem, want de tijding van het oproer en van de moordpartij in de tempel door de soldaten van Pilatus was reeds doorgedrongen tot hier en de berichtgevers hadden het gebeurde nog aangedikt; daarom waren allen zo vol bezorgdheid voor de hunnen.

Blik op Salamis en zijn haven.

1245.

Het was een uiterst aangenaam plaatsje waar Jezus verwelkomd werd. Tegen de avond zag men in het westen (beter noordwesten) de vele koepels en hoge gebouwen van de uitgestrekte stad, allemaal roodgekleurd door de rood- en groot ondergaande zon. In het oosten reikte de blik over de zee tot de hoge gebergten van Syrië, die tegen de horizon op wolken geleken.

(Met een menigte voorbeelden kan ik deze mogelijkheid bewijzen. Wegens andere uitweidingen die straks volgen en de voorkeur verdienen, beperk ik een lange nota tot een enkel voorbeeld.

In gunstige omstandigheden is Cyprus zichtbaar vanaf het Libanongebirge. Van Bzommar, op de eerste hellingen van de Libanon en 4 uren van de kust, zag Mislin de zon achter Cyprus ondergaan; de bergen van Cyprus tekenden zich zwart af op de onmetelijk grote zonnescijf (I, 252).

Dus zijn van Salamis de zonbeschenen toppen van de Libanon even goed zichtbaar.)

Rondom Salamis strekt zich een grote vlakte uit (de vlakte Messaria, straks te vermelden). Salamis (en haar haven) zijn omgeven door vele, mooie, hoge bomen, grasgronden, tuinen en plantages. De grond scheen me tamelijk fijn, als fijn zand of stof. (Het zand is er heden nog overvloedig en een dikke laag zand bedekt de ruïnes van het oude Salamis). Ook is er niet veel drinkbaar water, dunkt mij.

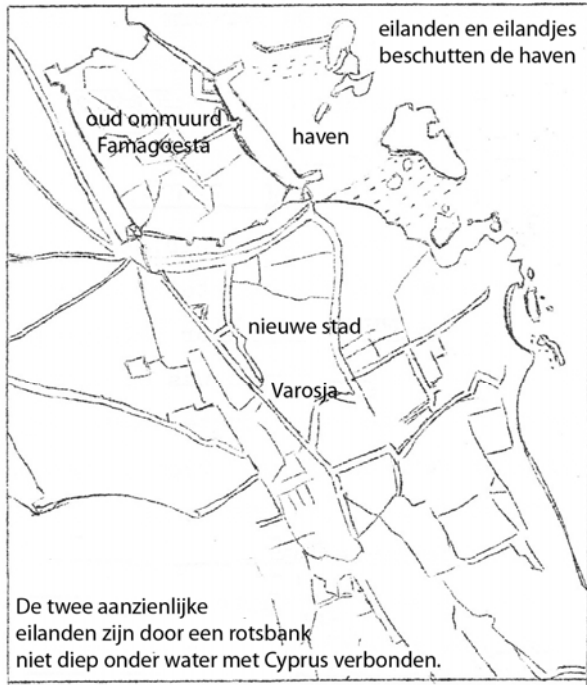
(Het werd inderdaad uit het westen door een leiding aangebracht, zoals we verder zullen zien).

De toegang tot de haven ligt niet wijd open; ze heeft tussen versterkte eilanden één brede en verscheidene smaller toegangen. De kleine eilanden zijn op hun oevers door halfronde, dikke, lage torens versterkt; deze hebben boven vensters, waaruit men alles gade kan slaan⁶⁷⁷.

---

⁶⁷⁷ De haven van Salamis. – Tot nog toe, zeggen de Palestinologen en Cypriologen, is deze haven nog niet teruggevonden.

Geen wonder, in zijn onmiddellijke nabijheid heeft Salamis nooit een haven gehad. Onze zienster heeft ze ontdekt en wijst ons die aan in de haven van het huidige Famagoesta.

Haven van Salamis vastgesteld.

Tot hoeveel ontdekkingen brengt ons K.!!

Toch heeft niemand, tenzij op devotieel terrein, haar boeken uitgebaat!!

Hierboven plaatsen wij het kaartje ervan en daarop passen haar gegevens, die wij hier samen plaatsen:

- "De haven is breed en veilig en de beide oevers springen ver in de zee vooruit.
- De STAD Salamis ligt wel een flink half uur (ja, 1,5 uur) landwaarts in (naar het noordwesten toe en zo toch dicht bij de zee.)
- Tussen haven en de stad is het land met mooie tuinen en bomen bedekt.

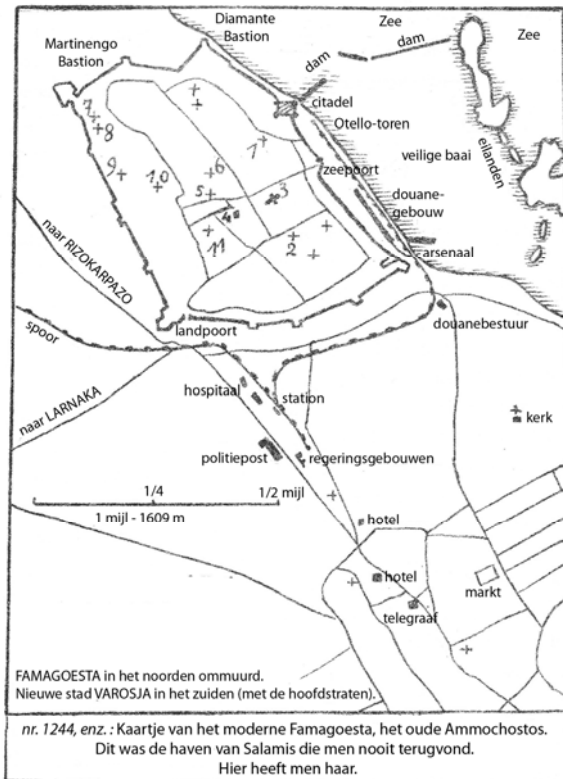
De haven is ondiep en ontoegankelijk voor grote schepen; het schip waarmee zij aankwamen, kon niet dicht bij het land komen, want de oever liep schuin af en het schip kon, wegens zijn diepgang, de oever niet bereiken; het bleef dus op een afstand liggen.

Van hier gezien, gaat de zon achter Salamis onder en kleurt in het westen (versta noordwesten) zijn vele koepels en hoge gebouwen rood.

Rondom Salamis (en ook zijn haven) strekt zich een lage vlakte uit (Massaria).

De 'toegang' tot de haven ligt niet wijd open; ze heeft tussen versterkte eilanden één brede en verscheidene smaller toegangen." (Tot hier K.'s aanduidingen).

***

Op grond van deze weinige gegevens kunnen wij met zekerheid zeggen: In Jezus' tijd was de haven van het huidige Famagoesta de haven van Salamis, dat er geen had in zijn onmiddellijke nabijheid.

K.'s gegevens vinden wij terug op de schets en het kaartje hiervoor, gegevens die elders aan de oostkust nergens te vinden zijn, allerm minst tegenover de ruïne van het oude Salamis.

Deze handelsstad lag 9 km ten noordwesten van haar haven, en K.'s vermelding van de zon die achter Salamis ondergaat, is een nieuw bewijs van onze stelling. Juist in die richting gaat de zon in dat seizoen onder. Bewijs: Recht. 19, 14 en deze passage uit Mislin, III, 124: hij bevond zich 30 km ten noordoosten van Beyroet en zag de zon ondergaan achter Cyprus in de richting noordwesten.

***

Ammochostos = Famagoesta. - De naam van de haven of van een klein stadje in de buurt was in Jezus' tijd Ammochostos, d.i. 'diep gelegen', 'in het zand verborgen', uit welke naam ook blijkt dat er aan de kust en de aangrenzende vlakte veel zand was. De plaats lag zo laag, dat men van op de schepen in de stad kon zien (Dapper, in Cyprus.)

De naam Ammochostos werd in de loop der eeuwen vervormd tot Famagoesta; het kreeg naderhand ook muren en ten oostzuidoosten ervan ligt de haven.

De toegang tot deze haven is versmald, zoals K. zegt, door twee grotere en meerdere kleine eilandjes. Deze maken anderzijds de haven veilig. Dezelfde rol vervullen stenen dammen, bolwerken op de eilandjes en een kaap aan de beide einden van de haven.

Famagoesta heeft een mooie, maar tragische geschiedenis. De hoofdtrekken ervan zijn de volgende.

Een eerste zeer grote eer voor deze havenplaats is het geweest, de poort te mogen zijn, waardoor Christus zijn intrede deed op het eiland. Ook als poort van Salamis en het eiland was de haven belangrijk. Hoewel klein, volgens onze maatstaven, was ze de voornaamste haven van het eiland, ook de veiligste en meest bezochte, ja, het verbindingspunt voor de handel tussen oost en west.

Nadat de stad Salamis in 648 door de Arabieren verwoest was om nooit meer te herrijzen erfde Ammochostos haar handelsbelang. De overlevende bevolking trok naar Ammochostos.

Na de kruisvaarten en na de val van St Jean d'Acre, laatste bolwerk in Palestina van de kruisvaarders kwamen ook de gevluchte christenen zich te Ammochostos vestigen, welke naam ondertussen vervormd was tot Famagoesta.

Guy de Lusignan werd er in 1191 tot koning van Cyprus en Jeruzalem gekroond in de kathedraal.

De heerschappij van de Lusignan's moest in 1372 wijken voor die van de Genuezen en in 1489 kwamen stad en eiland Cyprus in de macht van de Venetianen, die de stadsmuren moderniseerden.

In al die eeuwen was het christendom tot een hoge bloei gekomen. In een bepaalde periode beschikten de 70.000 inwoners over 20 mooie kerken, gotische en romaanse uit de 13^e, 14^e en 15^e eeuw, waaronder vooral de gotische kathedraal uitmuntte. Nog bewondert men de resten ervan, die ontsnapten aan de Turkse beschieting.

Na een belegering van 10 maanden namen de Turken in 1571 de stad in en veranderden alles wat kerk was in moskee. Zolang deze barbaren en vandalen de scepter zwaaiden, werd geen christen geduld in de stad.

Zo kreeg een voorspelling van de H. Brigitta haar vervulling.

Toen deze op haar reis naar Palestina Famagoesta aandeed, voorzegde zij de ondergang van de stad en het eiland (in april 1372), ter oorzaak van de ondankbaarheid waarmee de inwoners de voordelen en grote rijkdommen, waarmee God het eiland begunstigd had, beantwoordden (Openb. VII, 16).

Nog in 1925 schreef de toerist kan. Halfants: "Binnen de enorme wijde vestingsmuur ligt nu slechts een schamel gehucht van 600 inwoners. Niets zo aangrijpend als de aanblik van die gotische ruïnes, omgeven door heerlijke palmbomen in een half tropisch landschap. Waar men zich ook wendt, alles ziet treurig en vreemd en schilderachtig." De stad, ligt vol ruïnevelden. Van de oude mooie kerken en muren zijn slechts bouwvallen over.

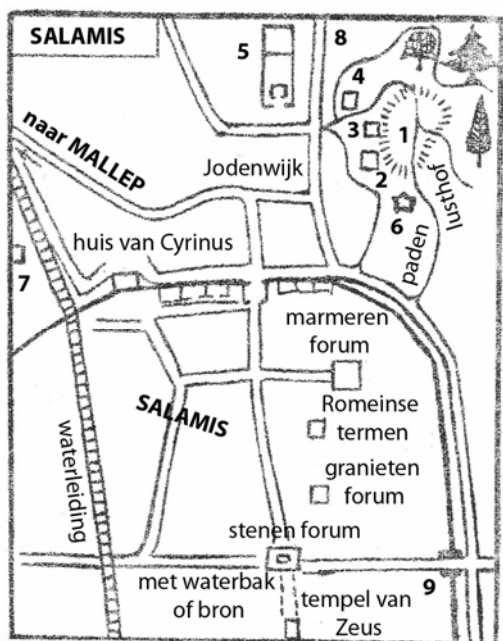
Ten zuidoosten echter ontwikkelt zich in vlug tempo de nieuwe, aangrenzende wijk Varosja, die een nieuw bloeitijdperk schijnt aan te kondigen. Met haar 16.000 inwoners begint die wijk op een stad te gelijken. Grote voordelen bezit deze in de gaven, waarmee de natuur haar heeft begunstigd. Het subtropisch klimaat maakt er de winters zacht en warm; de zee mildert de hitte in de zomer; de omgeving telt vele boomgaarden van oranje-, granaat- en andere zuiderse vruchten, waarvan in de bloeitijd de bloesems aan het gewest een toverschoon voorkomen geven.

***

Salamis. – Op de tekening hierna vindt men een schets van het noordelijk gedeelte van Salamis en van de Jodenstad, doch dit is louter voorstelling op grond van K.'s mededelingen. Immers de stad ligt nog onder zand bedolven.

Tot nog toe werd slechts een bepaald gedeelte, namelijk het centrum opgegraven met de drie forums. Toch reeds genoeg om bepaalde plaatsen die door K. vermeld worden, terug te kennen.

Te zijner plaats zal dit vermeld en aangetoond worden.

nr. 1244: Jodenwijk aan de noordkant van Salamis, vrije voorstelling.

1. Verzamelplaats op heuvel;
2. Synagoge + school;
3. Huis van oudste of Overste;
4. Huis der rabbijnen;
5. Ziekenhuis;
6. Doopvijver;
7. Huis van Jonas, wellicht meer westwaarts;
8. Weg noordwaarts naar de Jodenstad.

De stad was, en haar ruïne is gelegen aan de noordkant van het benedeneinde van de rivier Pedias, aan het oosteinde van de vlakte Messaria en in de buurt van de zee, 9 km ten noordwesten van Famagoesta.

Volgens de algemene overtuiging bezat ze een goede en veilige haven, maar deze, zegt men, heeft men nog niet kunnen vinden of lokaliseren. Geen wonder ook! Vlak tegenover de stad Salamis is nooit en kan nooit geweest zijn de veronderstelde veilige haven. De goede en veilige haven van Salamis kon geen andere geweest zijn dan die van Ammochostos.

De stad kwam in 58 vóór Christus onder de Romeinen. Vandaar dat Jezus er een Romeinse landvoogd aantrof; Salamis werd toen ook wel beschouwd als de hoofdstad van Cyprus, hoewel allereerst Pafos op deze eer aanspraak kon maken.

In een opstand van de Cyprische Joden onder keizer Trajanus in 115-117 na Chr. werd Salamis gedeeltelijk verwoest, doch twee geweldige aardbevingen in de eerste helft van de 4e eeuw brachten de stad groter schade toe; het werd herbouwd door keizer Konstantius (337-361), die er de naam Konstantia aan gaf.

De H. Epifanius, geboren in 315 is één van de roemrijkste bisschoppen van Salamis en Cyprus geweest. Na de verwoesting van de stad in 648 is deze

---

niet meer uit haar puinen herrezen. Tot op heden is ze een uitgestrekt ruineveld gebleven, onder een dikke laag zand bedolven. Als handelscentrum werd de stad, zoals gezegd, door Famagoesta opgevolgd. Vandaar dat Salamis ook wel eens oud-Famagoesta genoemd wordt, zoals bij Dapper (anno 1680).

De stad, schreef in de 17^e eeuw deze laatste, was groot van omtrek, want men ziet er nog enorme bergen van fraaie, grote en sterke gebouwen. De grond doorploegend, vindt men er soms gouden, zilveren en koperen penningen, ja, ook vele oude tomben en gewelven met graven daarin. (Cyprus, blz. 42).

Deze onderaardse plaatsen of 'vele tomben en gewelven met graven' vermeldt ook K.; ze maakt ook gewag van de wal met vele kelders buiten de stad en bij de tempel, alsook van de gevangenis van de H. Katarina, nrs. 1282, 1334. Deze gevangenis is ondergronds en in de rots gehouwen.

Het grootste gedeelte van Salamis ligt nog steeds met een zandwade bedekt; tot nog toe werden geen systematische opgravingen op ruime schaal ondernomen. Het opgegraven deel behoort tot het Romeinse tijdperk en daar werden blootgelegd: drie forums, een tempel van Jupiter, een grote laan, een Romeinse villa en termen, benevens een reservoir (waarschijnlijk de door K. vermelde ruime waterbak) dat van water voorzien werd door de waterleiding van Kythrea of Chytrus, die meer dan 6 uren lang was

"Wanneer men van zuid naar noord de stad doorkruist, komt men eerst op het grote stenen forum. Midden over deze marktplaats liep van zuid naar noord een gang die door Korinthische zuilen afgezet was. Het begon in het zuiden bij het grote overwelfde waterreservoir midden op de markt en eindigde ten noorden bij de ingang van de tempel van Jupiter. Meer ten noorden heeft men een granieten forum en nog eens meer noordelijk een marmeren forum. Tussen de laatste twee vond men resten van Romeinse termen." ('t H. L. 27^e jg. 91-92).

Het voormelde, overwelfde waterreservoir zal wel de overbouwde waterbak op de markt zijn, die K. vermeldt.

Er werd nog geen synagoge ontdekt, wat evenmin verwonderlijk is, aangezien de Joden een aparte wijk buiten de stad bewoonden en de opgravingen bij het Romeinse stadsdeel beperkt bleven.

K. zal straks een heuvel vermelden, in of naast de Jodenwijk aan de noordkant van de stad.

Nu, op een afbeelding in 't H. L., 27^e jg. 91, zien wij achter het noordelijkste van de drie forums, een heuvel oprijzen. De gevangenis van de H. Katarina vindt men tussen Salamis en het klooster van de H. Barnabas, dat 1 km van de stad verwijderd ligt naar het zuidwesten. Hier werd het lichaam van de apostel in 473 teruggevonden in zijn graf onder een St-Jansbroodboom.

Aankomst in de joodse wijk.

1246.

De Jodenwijk ligt aan de noordkant van Salamis, en na (vanaf de rustplaats) een half uur ver gegaan en bij de stad gekomen te zijn, sloegen zij rechts af en gingen buiten de stad nog wel een half uur ver noordwaarts.

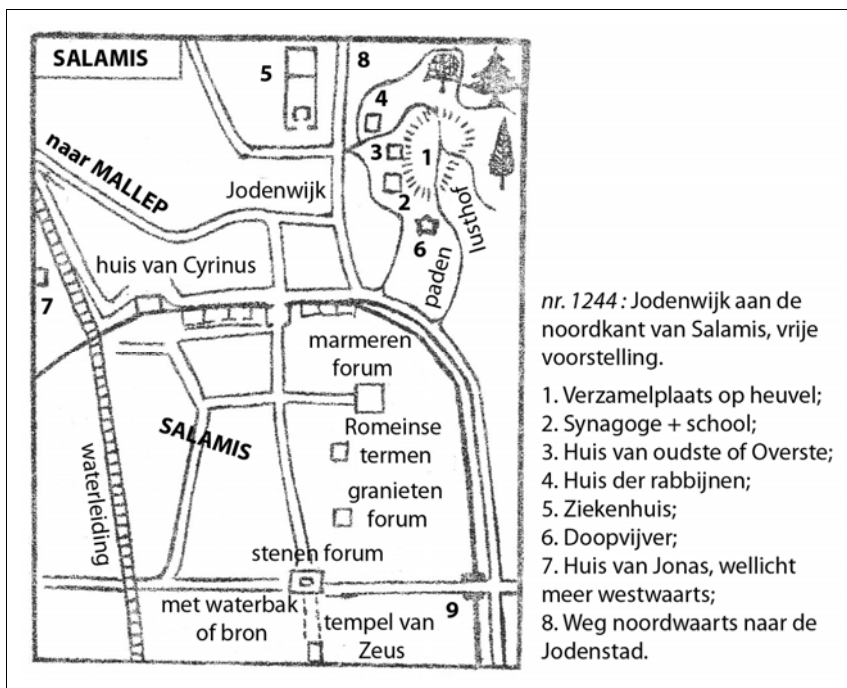
Toen Jezus daar (in de Jodenwijk) aankwam, waren de andere joodse paasbedevaarders daar reeds op een mooie, terrasvormige vrije plaats verzameld. Een joodse oudste, de synagoge-overste, stond boven op de hoogte, vanwaar hij allen kon overzien, en ik had de indruk alsof een officier appèl hield en naging of al zijn manschappen aanwezig waren. Hij deed navraag over alles, of iemand onrecht of nadeel geleden had, of iemand tegen zijn reisgezellen te klagen had. Hij won ook inlichtingen in over de gebeurtenissen te Jeruzalem. Hierbij waren Jezus en de zijnen nog niet tegenwoordig.

Jezus werd hier nog door vele bejaarde, aanzienlijke Joden plechtig begroet en *hield dan vanaf de hoogte (of heuvel) een toespraak tot het volk dat op deze plaats verzameld was*. Daarna keerden allen met de hunnen naar hun woningen terug.

Hier, vóór de twee joodse straten van de stad, stonden tussen mooie wandelpaden verscheidene openbare gebouwen van de Joden (zie voetnoot hiervoor).

Op zijn borst lag het evangelie volgens de H. Matteüs, dat hij eigenhandig gekopieerd had. Keizer Zeno (473-491) liet naast dat graf op eigen kosten een mooie kerk in byzantijnse stijl oprichten.

De verscheidene gebouwen merken wij met een cijfer, zoals op de plaat. Als later een van die gebouwen genoemd wordt, plaatsen wij er hetzelfde cijfer bij tot gemak van de lezer, die het dan aanstonds zal herkennen.

De gebouwen zijn:

- de prachtige synagoge (2),
- de woningen van de oudsten (3) en
- van de rabbijnen (4),
- de scholen behorend tot de synagoge (2),
- en op enige afstand een ziekenhuis met een watergracht of vijver (5). (Te onderscheiden van een verder genoemde doopvijver).

De weg naar de stad was zeer vast, met fijn zand bedekt en met prachtige bomen overlommerd. (Zulke vaste wegen zijn de macadamwegen van die tijd, die bekomen worden door het stampen van zandsteen, cfr. 't H. L. 1940, blz. 46).

Ook stond op de top van deze open-lucht-verzamelplaats een brede en zeer dichtgebladerde boom met zulke sterke takken, dat men er in kon zitten als in een loofhut.

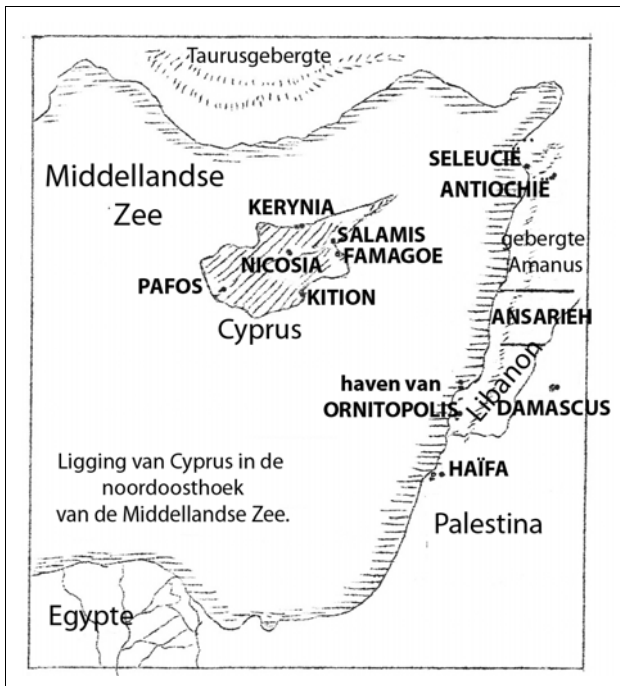
De herberg van Jezus.

Jezus en de zijnen werden door de oversten in een groot hallenhuis (4, huis of herberg der rabbijnen) gebracht, dicht bij hun woning (3) en bij de synagoge (2) en daar overnachtten zij. Ik herinner me niet meer bepaald of zij niet eerst in het grote huis van de oudsten (3) geweest waren; ook niet of zij deze avond een eigenlijke maaltijd of enkel maar een kleine collatie hebben genomen.

Jezus genas nog enige waterzuchtigen, die men Hem op het binnenhof van zijn herberg (4) op draagbedden aanbracht. Dit huis was een groot gebouw, waarin men geleerden en reizende rabbijnen herbergde (cfr. fasc. 12, nr. 399, 12 januari; zo'n huis of herberg behoorde tot een aanzienlijke synagoge). Dit huis was prachtig gebouwd in de heidense stijl met zuilen rondom (vandaar de naam 'hallenhuis', door K. hierboven gebruikt). Het binnenste was een ruime zaal met verheven terrassen (zitbanken) en leerstoelen tegen de wanden (*mit erhöhten Terrassen und Lehrstühlen an den Wänden*), maar op de effen grond lagen tegen de wanden bedden opgerold en men kon tentdaken, die hogerop aan de wanden opgeschort waren, neerlaten, zodat ieder bed een

afzonderlijke cel vormde. Hier sliepen Jezus en zijn leerlingen deze nacht⁶⁷⁸.

Ook de vader van de nieuwe leerling Jonas bleef hier met hen overnachten, want hij was niet uit de stad zelf. Cyrinus echter was met zijn zonen naar huis gegaan. Buiten kon men op deze zaal klimmen en daar, boven op dat dakterras stonden allerlei planten in bakken en had men een mooi vergezicht.

⁶⁷⁸ Het is mogelijk dat zitplaatsen aangebracht waren op een verhoog tegen de wanden en onder het verhoog bedden ingericht waren, eveneens tegen de wanden ??

Jezus heelt en leert.

1247.

2 mei. –

Alvorens met haar visioen van deze dag te beginnen, verhaalde de zienster dat zij, om bij Jezus te komen, een zeer lange reis had moeten doen, waarop zij vele werken van barmhartigheid te verrichten had. Daarna vertelde zij het volgende.

Ik weet niet meer waar ik overal was; ik herinner me slechts nog dat ik meermalen de wonden van gekwetsten moest verbinden. Ook doorkruiste ik een zeer stormachtige zee. Ik had dikwijls zoveel werk dat ik de hoop verloor er klaar mee te geraken, maar onverwacht bevond ik mij op een andere plaats, het doel van mijn reis; ik kwam te Salamis bij Jezus en ik zag wat Jezus heden deed, maar ongelukkig ben ik veel daarvan weer vergeten.

‘s Morgens zag ik dat de oudste, een zeer eerbiedwaardig man, met nog andere rabbijnen Jezus afhaalde uit zijn herberg (4) en met Hem in het ziekenhuis (5) ging. *Hier genas Jezus verscheidene waterzuchtigen en jichtigen en ook mensen met niet kwaadaardige melaatsheid.*

Ondertussen hadden zich de mannen op de open leerplaats verzameld. (Hoewel ‘open leerplaats’ doet denken aan de leerheuvel, zal waarschijnlijker bedoeld zijn een open voorhof met leerstoel tot onderricht in het ziekenhuis (5).

Jezus ging op de plaats van de leraar en sprak indrukwekkend over het inzamelen van het manna in de woestijn, en Hij zei dat nu, op dit eigenste ogenblik, de tijd van het ware, hemelse manna der goddelijke leer en der bekering gekomen was, en dat hun een nieuw hemels brood gegeven zou worden. Ik verstond dit van het H. Sacrament.

Na deze uiteenzetting verlieten ‘s namiddags de mannen de plaats van de toehoorders en de vrouwen namen ze in. Ook kwamen

zelfs vele heidense vrouwen daar aan en deze stonden verderaf, afgezonderd. Voor de vrouwen leerde Jezus meer in het algemeen, omdat onder hen heidenen tegenwoordig waren.

Hij sprak over de ene almachtige God, de Vader en Schepper van hemel en aarde; Hij brandmerkte de dwaze afgoderij, de waanzinnige veelgoderij en openbaarde hun Gods liefde voor de mensen.

Feestmaal bij de overste der Jodengemeente.

1248.

Van hier ging Jezus met de zijnen naar het huis van de oudste tot een maaltijd (3). Deze oudste en verscheidene rabbijnen hadden Jezus afgehaald. Zijn huis was een zeer aanzienlijk gebouw, op heidense wijze ingericht met voorhoven, open zuilengangen en allerhande terrassen. Hier was alles tot een groot feest bereid. Onder zuilengangen stonden vele tafels. Er waren zegebogen opgericht en slingerkransen er op aangebracht. Het scheen een feestmaal voor Jezus te zijn en in het algemeen voor de vrienden die van het paasfeest teruggekeerd waren.

De oudste leidde Jezus in een zijgebouw, waar zijn vrouw was met nog andere vrouwen en waar ook enige leraars kwamen. Nadat de vrouwen – ze waren gesluierd – Jezus hier met een diepe buiging gegroet hadden en *Hij tot hen enige vriendelijke woorden gericht had*, kwam hier een stoet van kinderen aan, die met kransen versierd waren en op fluiten en andere instrumenten speelden en op deze manier Jezus tot de maaltijd afhaalden.

De tafel was prachtig met bloemgarven in mooie vazen versierd; ze was iets hoger dan de tafels in Judea en ook de disgenoten lagen aan tafel dichter en niet zo lang uitgestrekt. Zij wasten zich de handen en onder velerhande spijzen zag ik er ook ene als een

lam, dat Jezus verdeelde en op ronde, platte koeken rondgaf; het scheen mij vooraf ontleed geweest te zijn en weer aaneengelegd.

Maar nu kwamen musicerende kinderen hier weer binnen en onder hen waren er ook met blindheid of met een andere gebrekkelijkheid behept; zij werden gevolgd door een schaar mooi versierde meisjes van 8 tot 10 jaren, waaronder zich ook dochtertjes en kleindochtertjes van de gastheer bevonden; zij waren allen in fijne, kostbare, witte en ietwat blinkende stoffe gekleed. De kleding is hier niet zo wijd en los en omhullend en verschilt dus veel van die in Judea; hun haar hing in drie delen lang neer; onderaan waren die delen overgelegd en eindigden met een lok of sierrand, waaraan velerhande kleine versierselen, kwasten, parelen of rode vruchten hingen. Dit scheen zo gedaan met het doel de haren te beletten op te vliegen. Ik zag er menige met zwart en ook met rosbruin haar. Verscheidene van deze meisjes droegen samen een grote kroon, die van kransen en velerlei sieraden samengesteld was; ze was van (horizontale) stevige ringen of hoepels gevormd, want ze boog niet ineen, maar was vast. Uit een eerste wijde ring of band stegen (verticale) staven opwaarts naar een tweede ring of hoepel, waarmee ze zich verenigden en waarop zich een waiende bloemtuil, bos of vaantje verhief. Ik meen niet dat het levende bloemen waren, ten minste gedeeltelijk niet, want veel daaraan scheen mij zijde of wol of ook pluimen of ander glanzend sierwerk te zijn.

1249.

De meisjes plaatsten die grote kroon gelijk een troonhemel op zuilen die eveneens versierd waren, boven de zitplaats van Jezus, en andere brachten welriekende kruiden en specerijen op kleine schalen, en ook reukolie in albasten flesjes, die zij vóór Hem op de tafel neerzetten. Een kind van het huis brak en goot zulk een flesje over Jezus' hoofd uit en streek met een doek de olie over zijn haren. Daarna trokken zij zich terug; zij deden dit met schroom en zeer stil, zonder te spreken, met neergeslagen ogen en zonder een enkele maal naar de gasten te zien. *Jezus liet dit*

stil geschieden en dankte ze met enige vriendelijke en kalme woorden. Hierna begaven de kinderen zich weer, ook nu zonder op te zien, naar het verblijf van de vrouwen, die eveneens samen aten.

Ik zag dat Jezus en de zijnen niet lang aan tafel bleven. Hij zond door zijn leerlingen, die bijna altijd de anderen dienden, spijs en drank naar de tafels der armen. Daarna ging Hijzelf ook van tafel tot tafel, reikte spijsen toe en voedde met leerrijke verhalen, vermaning en waarheid hun zielen.

Jezus laat de doopvijver bereiden. – Preekt in de synagoge.

1250.

Na de maaltijd gingen de oudste en enige leraren met Jezus en de zijnen naar de waterleidingen buiten wandelen⁶⁷⁹. Deze kwamen uit het westen en waren verbazingwekkende bouwwerken, als grote bruggen, met zeer vele, zelfstandige grote bakken, als regenbakken. Ieder deel van de stad had zijn eigen waterplaats met bakken of troggen, want de stad zelf heeft maar slecht water. Bij enige moest men pompen; uit andere moest men het water scheppen; de Joden hadden eigen, aparte waterbakken.

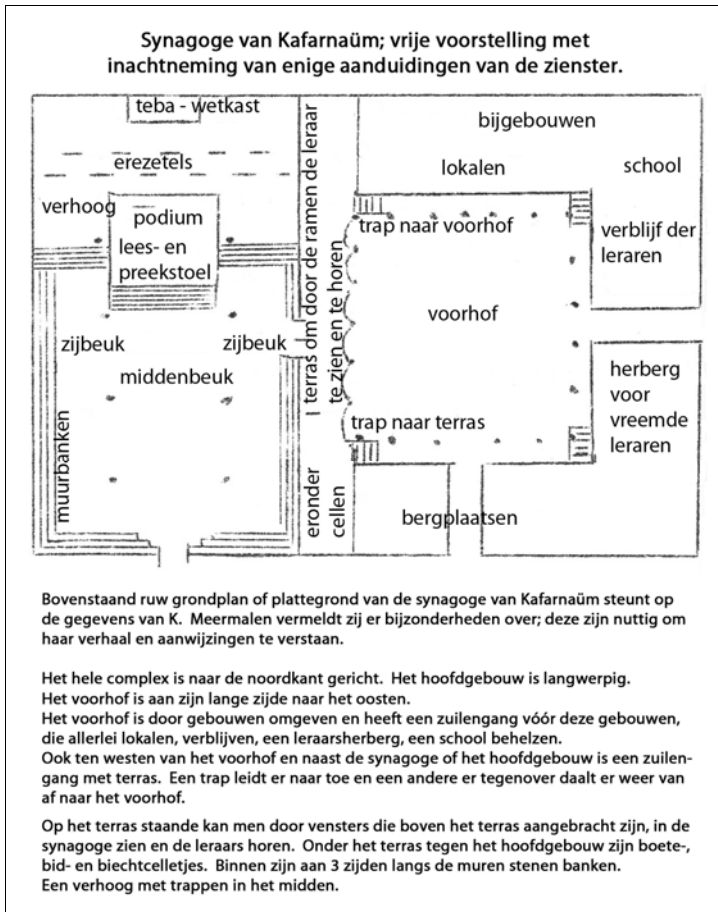
⁶⁷⁹ De waterleidingen. – Waarschijnlijk is daar nu niets meer van over, maar dat ze bestaan hebben staat vast. Wij zien ze op een kaart van nogal groot formaat in het boek van Dapper 'Cyprus' (anno 1680).

De leiding komt uit het noordwesten, nl. van Chytrus en loopt voorbij Salamis, tot aan de zuidkant van de rivier Pedias.

Wij lezen in het boekje 'The Island of Cyprus', blz. 37 en 63: "In de oudheid werd Salamis van water voorzien door een waterleiding van 6 uren lang, die het water aanbracht uit de bron van Kythrea." (= Chytrus).

Later leren wij deze bron nader kennen.

Zij lieten Jezus hun waterbakken zien en klaagden over het gebrek en slechte hoedanigheid van hun water en wensten dat Hij het zou verbeteren. *Naar aanleiding hiervan sprak Jezus over een nieuwe waterbak, die gemaakt moest worden en waaraan men werkte en waarin Hij wilde laten dopen. Hij sprak hun over de vorm en inrichting ervan.* (Van deze bijzonderheden verklaarde Jezus hun waarschijnlijk ook de betekenis).

Van hier keerden zij naar de synagoge (2) terug, want de sabbat brak aan. De school (2) was buitengewoon schoon en groot; ze was met vele lampen verlicht en vol volk. Van buiten waren rondom terrassen, waarnaar trappen opvoerden, zodat men van daarboven in de school kon zien en de leraar horen⁶⁸⁰. Al deze buitenplaatsen waren door vele heidenen ingenomen. Zelfs beneden hadden vele heidenen zich tot binnen gewaagd, waar zij ongestoord onder de Joden stonden.

De lering uit het derde boek van Mozes handelde over de offeranden en allerlei wetten (Lev. 1-7) en was gevolgd door een voorlezing met verklaring uit Ezekiël. In het begin lazen enige leraren voor en dan legde Jezus de lezing uit en door de schoonheid van zijn verklaringen verstomde Hij zijn toehoorders.

Leviticus 1 Brandoffers

1. De HERE nu riep Mozes en sprak tot hem uit de tent der samenkomst:
2. Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer iemand onder u de HERE een offergave brengen wil, dan zult gij uw offergave brengen van het vee, zowel van het rundvee als van het kleinvee.
3. Indien zijn offergave een brandoffer van rundvee is, dan zal hij een gaaf dier van het mannelijk geslacht brengen. Naar de ingang van de tent der samenkomst zal hij het brengen, opdat hij welgevallig zij voor het aangezicht des HEREN.
4. Dan zal hij zijn hand op de kop van het brandoffer leggen; zo zal het, hem ten goede, welgevallig zijn, om over hem verzoening te doen.
5. Vervolgens zal hij het rund voor het aangezicht des HEREN slachten, en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed brengen en dat sprengen rondom op het altaar, dat bij de ingang van de tent der samenkomst staat.
6. Daarna zal hij het brandoffer de huid aftrekken en het in stukken verdelen.
7. Dan zullen de zonen van de priester Aäron vuur op het altaar leggen en stukken hout op het vuur schikken.
8. En de zonen van Aäron, de priesters, zullen de delen, de kop en het vet, schikken op het hout dat op het vuur op het altaar ligt.
9. En de ingewanden en de onderschenkels ervan zal men met water wassen, en de priester zal alles op het altaar in rook doen opgaan als een brandoffer, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.

---

⁶⁸⁰ Kon zien en de leraar kon horen. – Uit wat K. over de synagoge zegt, moeten wij afleiden dat ze ingericht was ongeveer zoals de synagoge van Kafarnaüm. Van het binnenhof leidde een of meer trappen naar het terras van een zuilengang aan een zijde van de synagoge. Van het terras kon men door de vensters in de synagoge zien (zie fasc. 16, nr. 619 en schets).

10. Indien zijn offergave een brandoffer van kleinvee is, van schapen of van geiten, dan zal hij een gaaf dier van het mannelijk geslacht brengen.
11. Hij zal het aan de noordzijde van het altaar slachten voor het aangezicht des HEREN; de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed rondom op het altaar sprengen.
12. Dan zal hij het in stukken verdelen, en de priester zal die, met de kop en het vet, schikken op het hout dat op het vuur op het altaar ligt.
13. De ingewanden en onderschenkels zal hij met water wassen en de priester zal alles brengen en het in rook doen opgaan op het altaar; het is een brandoffer, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.
14. Indien zijn offergave voor de HERE een brandoffer van gevogelte is, dan zal hij zijn offergave brengen van tortelduiven of van jonge duiven.
15. De priester zal die op het altaar brengen en de kop afknippen en ze op het altaar in rook doen opgaan; en het bloed zal tegen de zijde van het altaar worden uitgedrukt.
16. Hij zal de krop met de spijsresten erin verwijderen en die naast het altaar aan de oostzijde op de asbelt werpen.
17. En hij zal ze bij de vleugels inscheuren, zonder deze eraf te trekken, en de priester zal ze in rook doen opgaan op het altaar, op het hout dat op het vuur ligt; het is een brandoffer, een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.

***

Leviticus 2

Spijsoffers

1. Wanneer iemand de HERE een offergave van spijsoffer brengen wil, dan zal zijn offergave bestaan uit fijn meel, en hij zal olie daarop gieten en wierook daarbij doen.
2. En hij zal het tot de zonen van Aäron, de priesters, brengen; hij zal een handvol fijn meel en olie daarvan nemen met al de daarbij behorende wierook, en de priester zal dat als gedenkoffer op het altaar in rook doen opgaan, als een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.
3. En wat overblijft van het spijsoffer, is voor Aäron en zijn zonen, als het allerheiligste van de vuuroffers des HEREN.
4. Wanneer gij als offergave van spijsoffer een baksel uit de oven zult brengen, dan zal het uit fijn meel bestaan: ongezuurde koeken, met olie aangemaakt, en ongezuurde, dunne koeken, met olie bestreken.
5. Indien uw offergave een spijsoffer van de bakplaat is, dan zal het van fijn meel, aangemaakt met olie, en ongezuurd zijn.
6. Men zal het in stukken breken en gij zult olie daarop gieten; het is een spijsoffer.
7. Indien uw offergave een spijsoffer uit de pan is, dan zal het van fijn meel met olie bereid worden.
8. En gij zult het spijsoffer, dat hieruit bereid is, de HERE brengen; men zal het tot de priester brengen en deze zal het naar het altaar dragen.
9. En de priester zal het gedenkoffer van het spijsoffer opheffen en het op het altaar in rook doen opgaan, als een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.
10. En wat overblijft van het spijsoffer, is voor Aäron en zijn zonen, als het allerheiligste van de vuuroffers des HEREN.
11. Geen spijsoffer, dat gij de HERE brengt, zal gezuurd bereid worden, want van zuurdeeg noch honig zult gij iets als een vuuroffer voor de HERE in rook doen opgaan.
12. Als offergave der eerstelingen zult gij ze de HERE brengen, maar zij zullen niet tot een liefelijke reuk op het altaar komen.
13. En elke offergave van uw spijsoffer zult gij zouten, gij zult het zout van het verbond uws Gods aan uw spijsoffer niet laten ontbreken; bij al uw offergaven zult gij zout voegen.
14. Indien gij de HERE een spijsoffer der eerste vruchten zult brengen, dan zult gij in het vuur geroosterde aren, fijngevreven graankorrels, als spijsoffer uwer eerste vruchten brengen.
15. Gij zult daar olie bij doen en wierook daarop leggen; het is een spijsoffer.

16. En de priester zal een deel van het fijngewrevene en van de olie, met al de daarbij behorende wierook, als gedenkoffer in rook doen opgaan, als een vuuroffer voor de HERE.

***

Leviticus 3 Vredeoffers

1. Indien zijn offergave een vredeoffer is: indien hij dat brengt van rundvee, dan zal hij een gaaf dier, hetzij van het mannelijk, hetzij van het vrouwelijk geslacht, voor het aangezicht des HEREN brengen.
2. Hij zal zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten bij de ingang van de tent der samenkomst, en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed rondom op het altaar sprengen.
3. En als vuuroffer voor de HERE zal hij van het vredeoffer brengen het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt;
4. benevens de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen.
5. En de zonen van Aäron zullen het op het altaar in rook doen opgaan, op het brandoffer, dat op het hout op het vuur ligt, als een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HERE.
6. Indien zijn offergave een stuk kleinvee is als vredeoffer voor de HERE, dan zal hij een gaaf dier, hetzij van het mannelijk, hetzij van het vrouwelijk geslacht, brengen.
7. Indien hij een schaap als zijn offergave brengt, dan zal hij het voor het aangezicht des HEREN brengen,
8. en zijn hand op de kop van zijn offergave leggen en die slachten voor de tent der samenkomst, en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan rondom op het altaar sprengen.
9. Van het vredeoffer zal hij het vet brengen als vuuroffer voor de HERE: de gehele vetstaart, die hij dicht bij de ruggegraat moet afsnijden, het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt.
10. Ook de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen.
11. En de priester zal het in rook doen opgaan op het altaar, als een spijs ten vuuroffer voor de HERE.
12. Indien zijn offergave een geit is, dan zal hij (het dier) brengen voor het aangezicht des HEREN,
13. hij zal zijn hand leggen op zijn kop, het slachten voor de tent der samenkomst, en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan rondom op het altaar sprengen.
14. Dan zal hij daarvan zijn offergave als vuuroffer voor de HERE brengen: het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt;
15. ook de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen.
16. En de priester zal het in rook doen opgaan op het altaar als een spijs ten vuuroffer, tot een liefelijke reuk; al het vet is voor de HERE.
17. Dit zij een altoosdurende inzetting voor uw geslachten in al uw woonplaatsen: gij zult volstrekt geen vet en geen bloed eten.

***

Leviticus 4 Zondoffers

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Spreek tot de Israëlieten: Wanneer iemand zonder opzet zondigt in een van de dingen die de HERE verboden heeft te doen, en één daarvan doet –

3. dan zal, indien de gezalfde priester zonde gedaan en daardoor het volk in schuld gebracht heeft, hij voor de zonde die hij begaan heeft, een jonge, gave stier de HERE tot een zondoffer brengen.
4. Hij zal de stier naar de ingang van de tent der samenkomst brengen voor het aangezicht des HEREN, zijn hand op de kop van de stier leggen en de stier slachten voor het aangezicht des HEREN.
5. De gezalfde priester zal een deel van het bloed van de stier nemen en dat brengen naar de tent der samenkomst.
6. De priester zal zijn vinger in het bloed dopen en van het bloed zevenmaal sprenkelen voor het aangezicht des HEREN, vóór het voorhangsel van het heiligdom.
7. En de priester zal van het bloed strijken aan de horens van het reukaltaar, dat voor het aangezicht des HEREN staat in de tent der samenkomst; al het (overige) bloed van de stier zal hij uitgieten aan de voet van het brandofferaltaar, dat bij de ingang van de tent der samenkomst staat.
8. En al het vet van de stier van het zondoffer zal hij eruit nemen: het vet dat de ingewanden bedekt, en al het vet dat op de ingewanden ligt;
9. en de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden zit, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen,
10. zoals het weggenomen wordt van het rund van het vredeoffer; en de priester zal het in rook doen opgaan op het brandofferaltaar.
11. En de huid van de stier en al zijn vlees, benevens zijn kop en zijn onderschenkels en zijn ingewanden en zijn mest,
12. alles van de stier zal hij buiten de legerplaats brengen, op een reine plek, waar men de as stort, en hij zal hem op een houtvuur verbranden; op de plaats waar de as wordt uitgestort, zal hij verbrand worden.
13. Indien de gehele vergadering Israëls zonder opzet zonde gedaan heeft, en dit voor de ogen der gemeente verborgen is gebleven, en zij tegen één van al de geboden des HEREN iets gedaan heeft, dat niet gedaan mocht worden, en dus schuldig geworden is,
14. dan zal de gemeente, wanneer de zonde die zij begaan heeft, haar bekend geworden is, een jonge stier ten zondoffer brengen en zij zal die leiden vóór de tent der samenkomst.
15. En de oudsten der vergadering zullen hun handen op de kop van de stier leggen voor het aangezicht des HEREN, en men zal de stier voor het aangezicht des HEREN slachten.
16. De gezalfde priester zal een deel van het bloed van de stier in de tent der samenkomst brengen,
17. en die priester zal zijn vinger in het bloed dopen en zevenmaal voor het aangezicht des HEREN vóór het voorhangsel sprenkelen.
18. En een deel van het bloed zal hij strijken aan de horens van het altaar, dat voor het aangezicht des HEREN in de tent der samenkomst staat; al het overige bloed zal hij uitgieten aan de voet van het brandofferaltaar, dat bij de ingang van de tent der samenkomst staat.
19. En al het vet zal hij eruit nemen en op het altaar in rook doen opgaan.
20. En met de stier zal hij doen, zoals hij met de stier van het zondoffer gedaan heeft, zó zal hij daarmee doen. Zo zal de priester over hen verzoening doen, en het zal hun vergeven worden.
21. En hij zal de stier buiten de legerplaats brengen en hem verbranden, zoals hij de eerste stier verbrand heeft. Dit is het zondoffer der gemeente.
22. Als een vorst gezondigd heeft en zonder opzet tegen één van al de geboden van de HERE, zijn God, iets gedaan heeft dat niet gedaan mocht worden, en dus schuldig geworden is,
23. dan zal hij, als hem de zonde die hij begaan heeft, bekend geworden is, als zijn offergave een geitebok brengen, een gaaf dier van het mannelijk geslacht.
24. Hij zal zijn hand op de kop van de bok leggen en hem slachten op de plaats waar men ook het brandoffer voor het aangezicht des HEREN pleegt te slachten; een zondoffer is het.
25. En de priester zal met zijn vinger een deel van het bloed van het zondoffer nemen en dat strijken aan de horens van het brandofferaltaar; het overige bloed zal hij aan de voet van het brandofferaltaar uitgieten.

26. Maar al het vet zal hij op het altaar in rook doen opgaan, zoals het vet van het vredeoffer. Zo zal de priester over hem verzoening doen voor zijn zonde, en het zal hem vergeven worden.
27. Indien iemand uit het volk des lands zonder opzet gezondigd heeft door een van de dingen te doen, die de HERE verboden heeft, en dus schuldig geworden is,
28. dan zal hij, als hem de zonde die hij begaan heeft, bekend geworden is, voor de zonde die hij begaan heeft, als zijn offergave een geit, een gaaf dier van het vrouwelijk geslacht, brengen.
29. Hij zal zijn hand op de kop van het zondoffer leggen en het zondoffer slachten op de plaats van het brandoffer.
30. En de priester zal met zijn vinger een deel van het bloed nemen en het strijken aan de horens van het brandofferaltaar; al het overige bloed zal hij aan de voet van het altaar uitgieten.
31. Maar al het vet ervan zal hij wegnemen, zoals het vet bij het vredeoffer weggenomen wordt, en de priester zal het op het altaar in rook doen opgaan, tot een liefelijke reuk voor de HERE. Zo zal de priester over hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.
32. Indien hij een schaap brengt als zijn offergave ten zondoffer, dan zal hij een gaaf dier van het vrouwelijk geslacht brengen.
33. Hij zal zijn hand op de kop van het zondoffer leggen en het slachten ten zondoffer op de plaats waar men het brandoffer pleegt te slachten.
34. En de priester zal met zijn vinger een deel van het bloed van het zondoffer nemen en het strijken aan de horens van het brandofferaltaar; al het overige bloed zal hij aan de voet van het altaar uitgieten.
35. Maar al het vet ervan zal hij wegnemen, zoals het vet van het schaap van het vredeoffer weggenomen wordt, en de priester zal het op het altaar in rook doen opgaan op de vuuroffers des HEREN. Zo zal de priester over hem verzoening doen voor de zonde die hij begaan heeft, en het zal hem vergeven worden.

***

Leviticus 5

1. Wanneer iemand zondigt, in geval hij een overluide gesproken vervloeking hoort en getuige is, hetzij hij het zelf gehoord heeft of het te weten gekomen is, dan draagt hij, indien hij het niet aanbrengt, zijn ongerechtigheid.
2. Of als iemand iets onreins aanraakt, hetzij het aas van een onrein wild dier, of van een onrein stuk vee, of van een onrein kruipend dier, zonder er zich van bewust te zijn, dan is hij onrein en schuldig.
3. Of wanneer hij de onreinheid van een mens aanraakt, door welke onreinheid hij ook maar onrein geworden is, zonder er zich van bewust te zijn, en hij bemerkt het, dan is hij schuldig.
4. Of wanneer iemand onbezonnen een eed uitsprekt, om iets te doen, hetzij kwaad, hetzij goed, hoe een mens ook maar in een eed onbezonnen spreken kan, zonder er zich van bewust te zijn, en hij bemerkt het, dan is hij schuldig aan een van deze dingen.
5. Wanneer hij nu aan een van deze dingen schuldig is, dan zal hij belijden, waarin hij gezondigd heeft,
6. en aan de HERE als boete voor de zonde die hij begaan heeft, een dier van het vrouwelijk geslacht uit het kleinvee, een schaap of een geit, ten zondoffer brengen; zo zal de priester over hem voor zijn zonde verzoening doen.
7. Maar indien zijn draagkracht ontoereikend is voor een stuk kleinvee, dan zal hij als boete voor de zonde die hij gedaan heeft, twee tortelduiven of twee jonge duiven de HERE brengen, een ten zondoffer en een ten brandoffer.
8. Hij zal ze tot de priester brengen, en deze zal het eerst offeren die, welke ten zondoffer bestemd is. En hij zal haar kop van haar nek afknippen, maar die niet afscheiden.
9. Hij zal van het bloed van het zondoffer tegen de zijde van het altaar sprenkelen, maar wat van het bloed overblijft zal aan de voet van het altaar uitgedrukt worden; het is een zondoffer.

10. En de tweede zal hij als brandoffer bereiden, volgens het voorschrift. Zo zal de priester verzoening over hem doen voor de zonde die hij begaan heeft, en het zal hem vergeven worden.
11. Indien echter zijn draagkracht ontoereikend is voor twee tortelduiven of twee jonge duiven, dan zal hij als offergave voor de zonde die hij gedaan heeft, een tiende efa fijn meel ten zondoffer brengen. Hij zal er geen olie op gieten en er geen wierook bijvoegen, want het is een zondoffer.
12. Hij zal het tot de priester brengen, en de priester zal daarvan een handvol nemen als gedenkoffer en op het altaar in rook doen opgaan op de vuuroffers des HEREN; het is een zondoffer.
13. Zo zal de priester verzoening over hem doen voor de zonde die hij in een van deze dingen begaan heeft, en het zal hem vergeven worden. En het zal, evenals het spijsoffer, voor de priester zijn.

Schuldoffers

14. De HERE sprak tot Mozes:
15. Wanneer iemand ontrouw wordt en zonder opzet zonde doet tegen iets van wat de HERE geheiligd is, dan zal hij, als zijn boete, de HERE een gave ram van het kleinvee brengen ten schuldoffer, de waarde geschat in zilveren sikkels, naar de heilige sikkel.
16. En het heilige waartegen hij gezondigd heeft, zal hij vergoeden en daaraan een vijfde toevoegen: hij zal het aan de priester geven, en de priester zal over hem verzoening doen met de ram van het schuldoffer, en het zal hem vergeven worden.
17. Indien iemand zondigt en doet één van de dingen die de HERE verboden heeft, zonder dat hij het weet, dan is hij toch schuldig en draagt zijn ongerechtigheid.
18. Hij zal een gave ram van het kleinvee, in waarde geschat, ten schuldoffer tot de priester brengen, en de priester zal verzoening over hem doen voor wat hij zonder opzet gedaan heeft, zonder dat hij het wist, en het zal hem vergeven worden.
19. Het is een schuldoffer; hij heeft de HERE zijn schuld volkomen geboet.

***

Leviticus 6

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Wanneer iemand zonde doet en ontrouw wordt jegens de HERE, en tegenover zijn volksgenoot ontkent, dat hij iets in bewaring heeft, of dat hem iets is ter hand gesteld, of dat hij iets weggeroofd heeft;
3. of hij heeft zijn volksgenoot iets afgeperst, of hij heeft iets dat verloren was, gevonden en hij ontkent het, en doet een valse eed ten opzichte van enige zaak die een mens doen kan, zodat hij zich daaraan bezondigt,
4. wanneer hij zo zonde doet en schuldig wordt, dan zal hij teruggeven het geroofde dat hij wegroofde, of het afgeperste dat hij afperste, of het in bewaring gegevene dat hem in bewaring gegeven was, of het verlorene dat hij gevonden had,
5. of alles, ten opzichte waarvan hij een valse eed zwoer. Hij zal de volle waarde ervan vergoeden en nog een vijfde daaraan toevoegen; aan degene wie het behoorde, die zal hij het geven, op de dag wanneer hij zijn schuldoffer brengt.
6. Als zijn schuldoffer zal hij voor de HERE brengen een gave ram uit het kleinvee, in waarde geschat, ten schuldoffer tot de priester.
7. En de priester zal over hem verzoening doen voor het aangezicht des HEREN, en hem zal vergeving geschonken worden, ten aanzien van elke zaak waardoor hij schuld op zich laadt.

Het brandoffer

8. De HERE sprak tot Mozes:

9. Gebied Aäron en zijn zonen het volgende: Dit is de wet op het brandoffer. Het brandoffer zal op de vuurhaard op het altaar de ganse nacht tot de morgen blijven liggen, en het vuur van het altaar zal daarop blijven branden.

10. En de priester zal zijn linnen kleed aandoen en een linnen broek over zijn lichaam aantrekken; dan zal hij de as wegnemen, waartoe het vuur het brandoffer op het altaar verteerd heeft, en hij zal die naast het altaar storten.

11. Daarna zal hij zijn klederen uitdoen en andere klederen aantrekken, en de as zal hij brengen buiten de legerplaats, op een reine plaats.

12. En het vuur op het altaar zal brandende gehouden worden, het mag niet uitgaan. Daarop zal de priester elke morgen hout aansteken, het brandoffer erop schikken en daarop de vetstukken van het vredeoffer in rook doen opgaan.

13. Een vuur zal voortdurend brandende gehouden worden op het altaar, het mag niet uitgaan.

Het spijsoffer

14. Dit is de wet op het spijsoffer. De zonen van Aäron zullen het voor het aangezicht des HEREN voor het altaar brengen.

15. En een zal daarvan een handvol nemen, van het fijn meel van het spijsoffer en van de olie daarvan, en al de wierook die op het spijsoffer ligt, en zo zal hij dit op het altaar in rook doen opgaan, tot een liefelijke reuk ten gedenkoffer daarvan voor de HERE.

16. Wat daarvan overblijft, zullen Aäron en zijn zonen eten: als ongezuurde koeken zal het gegeten worden op een heilige plaats; in de voorhof van de tent der samenkomst zullen zij het eten.

17. Het zal ongezuurd gebakken worden; als hun aandeel aan mijn vuuroffers heb Ik het gegeven; het is allerheiligst, evenals het zondoffer en het schuldoffer.

18. Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de nakomelingen van Aäron, zullen het eten; dit zij een altoosdurende inzetting voor uw geslachten ten aanzien van de vuuroffers des HEREN; al wie het aanraakt, zal heilig worden.

19. De HERE sprak tot Mozes:

20. Dit is de offergave, die Aäron en zijn zonen de HERE zullen brengen op de dag, dat hij gezalfd wordt: een tiende efa fijn meel als een dagelijks spijsoffer, de helft des morgens en de helft des avonds.

21. Het zal op een bakplaat in olie bereid worden, gij zult het doorgeroerd brengen, als een spijsoffer, aan brokken zult gij het offeren, tot een liefelijke reuk voor de HERE.

22. En de priester, die uit zijn zonen in zijn plaats de gezalfde zal zijn, zal dit doen; het is een altoosdurende inzetting, het zal geheel voor de HERE verbrand worden.

23. Elk spijsoffer van een priester zal geheel verbrand worden, het zal niet worden gegeten.

Het zondoffer

24. De HERE sprak tot Mozes:

25. Spreek tot Aäron en zijn zonen: Dit is de wet op het zondoffer: ter plaatse waar het brandoffer geslacht wordt, zal ook het zondoffer geslacht worden voor het aangezicht des HEREN, het is allerheiligst.

26. De priester die het als zondoffer offert, zal het eten; op een heilige plaats zal het gegeten worden, in de voorhof van de tent der samenkomst.

27. Al wat met het vlees daarvan in aanraking komt, zal heilig zijn, en als iets van het bloed ervan op een kledingstuk spat, zult gij hetgeen waarop het spatte, op een heilige plaats wassen.

28. En het aarden vat waarin het gekookt is, zal stukgeslagen worden, en indien het in een koperen vat gekookt is, dan zal dit geschuurd en met water gespoeld worden.

29. Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de priesters, zullen het eten, het is allerheiligst.

30. Maar geen zondoffer, van welks bloed in de tent der samenkomst gebracht werd om in het heiligdom verzoening te doen, zal gegeten worden; met vuur zal het verbrand worden.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Leviticus 7

Het schuldoffer

1. Dit is de wet op het schuldoffer: het is allerheiligst.
2. Ter plaatse waar men het brandoffer slacht, zal men het schuldoffer slachten; en het bloed daarvan zal men rondom op het altaar sprengen.
3. Al het vet daarvan zal men offeren, de vetstaart en het vet dat de ingewanden bedekt.
4. Ook de beide nieren en het vet dat daaraan zit, dat aan de lenden is, en het aanhangsel aan de lever, dat hij met de nieren moet wegnemen.
5. De priester zal dit op het altaar in rook doen opgaan als een vuuroffer voor de HERE; het is een schuldoffer.
6. Allen die van het mannelijk geslacht zijn onder de priesters, zullen het eten; op een heilige plaats zal het gegeten worden; het is allerheiligst.
7. Wat voor het schuldoffer geldt, geldt ook voor het zondoffer; een zelfde wet geldt daarvoor: het zal zijn voor de priester die daardoor verzoening doet.
8. En de priester die iemands brandoffer brengt – de huid van het brandoffer dat hij brengt, zal voor die priester zijn.
9. Elk spijsoffer dat gebakken wordt in de oven, en al wat bereid is in de pan en op de bakplaat, is voor de priester die het brengt, voor hem zal het zijn.
10. Elk spijsoffer dat met olie aangemaakt of droog is, zal voor alle zonen van Aäron zijn, voor de een zowel als voor de ander.

Het vredeoffer

11. Dit is de wet op het vredeoffer, dat men de HERE brengen zal.
12. Indien men het zal brengen als een loffer, dan zal men met het loffer ongezuurde koeken brengen, met olie aangemaakt, en ongezuurde dunne koeken, met olie bestreken, en doorgeroerd fijn meel, koeken met olie aangemaakt.
13. Met koeken van gezuurd brood zal hij zijn offergave brengen, nevens zijn vredeoffer als loffer.
14. En van elke offergave zal hij er een brengen als heffing aan de HERE; voor de priester die het bloed van het vredeoffer sprengt, zal die zijn.
15. En het vlees van zijn vredeoffer als loffer zal op de dag van zijn offergave gegeten worden; niets daarvan zal hij tot de morgen over laten.
16. Indien het slachtoffer dat hij als offergave brengt, een gelofteoffer of een vrijwillig offer is, dan zal het op de dag waarop hij zijn slachtoffer brengt, gegeten worden, en op de volgende dag zal ook hetgeen daarvan overbleef, gegeten worden.
17. Maar wat dan nog van het vlees van het slachtoffer overblijft, zal op de derde dag met vuur worden verbrand.
18. Indien toch op de derde dag gegeten wordt van het vlees van zijn vredeoffer, dan zal hij die dat gebracht heeft, niet welgevallig zijn; het zal hem niet ten goede gerekend worden, het zal iets verfoeilijks zijn, en wie daarvan eet, zal zijn ongerechtigheid dragen.
19. En vlees dat met iets onreins in aanraking komt, zal niet gegeten worden, het zal met vuur verbrand worden; wat overigens het vlees betreft, ieder die rein is, mag vlees eten.
20. Maar iemand die, terwijl onreinheid hem aankleeft, vlees eet van het vredeoffer dat de HERE toebehoort, die zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.
21. En wanneer iemand iets onreins aanraakt, onreinheid van mensen of onreine dieren of enig onrein kruipend gedierte, en eet van het vlees van het vredeoffer dat de HERE toebehoort, dan zal hij uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

Verbod van vet en bloed

22. De HERE sprak tot Mozes:
23. Spreek tot de Israëlieten: Gij zult in het geheel geen vet van rund, schaap of geit eten.
24. Het vet van een gestorven of verscheurd dier mag voor allerlei doeleinden gebruikt worden, maar eten zult gij het in geen geval.
25. Want ieder die vet eet van het vee, waarvan men een vuuroffer voor de HERE brengt, – wie dat eet, zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.
26. Ook zult gij in al uw woonplaatsen in het geheel geen bloed eten, van gevogelte noch van vee.
27. Alwie enig bloed eet, die zal uit zijn volksgenoten uitgeroeid worden.

Het priesterlijk aandeel in de vredeoffers

28. De HERE sprak tot Mozes:
29. Spreek tot de Israëlieten: Hij die de HERE zijn vredeoffer offert, moet de HERE een deel van zijn vredeoffer als offergave brengen.
30. Eigenhandig zal hij de vuuroffers des HEREN brengen; het vet met de borst zal hij brengen, de borst, om die als beweegoffer te bewegen voor het aangezicht des HEREN.
31. En de priester zal het vet in rook doen opgaan op het altaar, maar de borst zal voor Aäron en zijn zonen zijn.
32. De rechterschenkel zult gij als een heffing van uw vredeoffers aan de priester geven.
33. Diegene van de zonen van Aäron, die het bloed van het vredeoffer en het vet offert, hem zal de rechterschenkel ten deel vallen.
34. Want de beweegborst en de hefschenkel neem Ik van de Israëlieten van hun vredeoffers en geef die aan de priester Aäron, en aan zijn zonen, als een altoosdurende inzetting voor de Israëlieten.
35. Dit is het gewijde deel van Aäron en zijn zonen in de vuuroffers des HEREN, ten dage dat Hij hen deed naderen om als priester de HERE te dienen,
36. hetgeen de HERE gebood hun te geven, ten dage dat Hij hen zalfde uit de Israëlieten, als een altoosdurende inzetting voor hun geslachten.
37. Dit is de wet op het brandoffer, het spijsoffer, het zondoffer, het schuldoffer, het wijdingsoffer en het vredeoffer, 38 die de HERE Mozes gebood op de berg Sinai, ten dage dat Hij de Israëlieten gebood hun offers de HERE te brengen, in de woestijn Sinai.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Daarenboven sprak Hij ook van zijn zending die weldra een einde zou nemen; zij geloofden dat Hij een Profeet was, maar zij vermoedden bovendien dat Hij ook nog iets meer moest zijn, dat Hij ten minste Degene was, die de Messias vooraf zou gaan (cfr. Joa. 1, 21). Jezus verklaarde hun dat JOANNES die voorloper was geweest (cfr. Joa. 7, 40), en Hij noemde alle tekenen op, waaraan de Messias te herkennen zou zijn, zonder hun nochtans duidelijk te zeggen dat Hijzelf dit was. Maar zij begrepen zijn bedoeling en waren vol eerbied en vrome vrees.

1251.

Daarna ging Jezus met zijn leerlingen nog ten huize van de oudste (3); zij aten daar wat brood en enige kruiden, waarna zij naar hun woning (herberg, 4) terugkeerden.

Jezus bad nog steeds eenzaam en langdurig in de nacht. Het nauwkeurig verloop van de feiten van deze avond ben ik min of meer vergeten. Alles tezamen heeft men Jezus hier met een bijzondere liefde ontvangen. Allen wilden Hem zien en Hem eer bewijzen; men verdrong zich om Hem. Hier zijn geen sekten en dus geen strijd of verdeeldheid. *Hij heeft ook verscheidene zieken in huizen genezen.* Joden en heidenen leven hier zeer gemeenzaam met elkaar, maar toch in eigen aparte straten. De Joden hebben twee straten. Het huis van Cyrinus' zonen is een groot vierhoekig gebouw; het zijn kooplieden die schepen bezitten.

Hier is een geheel andere bouwtrant. Ik zag (op de gebouwen) vele torentjes en spitsen, aan terrassen en vensters veel traliewerk en allerlei mopswerk (zij bedoelt: figuren, koppen van leeuwen en andere dieren, soms fabelachtige dieren en meer andere heidense siermotieven; zulke sieradiën zijn al genoemd in fasc. 3, nr. 73; fasc. 23, nr. 1121, voetnoot 592). De mensen hebben Jezus en de leerlingen aanstonds bij hun aankomst vereerd met sandalen, nieuwe klederen en andere geschenken. *Jezus droeg ze slechts zolang tot de zijne uitgeklopt en gereinigd waren en gaf ze dan aan de armen.*

Jezus' gebed vroeg in de morgen. – Lering in de synagoge.

1252.

3 mei = 16 Ijjar; Sabbat. –

Ook heden vertelde de zienster Cyprus pas bereikt te hebben na het afleggen van een lange reis, waarop zij belangrijke liefdewerken te verrichten had; zij heeft gisteren de ene zijde en heden de andere van Italië bereisd en is daarna, via Judea, op Cyprus gekomen; tweemaal heeft zij de zee overgestoken.

Van haar werken op deze reizen herinnert zij zich nog slechts dat zij veel onderhandelingen had met geestelijken, die lange klederen, gordels en een speciale hoofdbedekking droegen. Zij wandelden biddend rond in het veld en zagen rond als zochten zij een geschikte grond, gelijk iemand die zich in een plaats zou willen vestigen en er bouwen; zij moest hen tot vele invloedrijke personen zenden, regelingen helpen treffen en hun de toegang tot enige harten verschaffen; zij gelooft dat het wel Jezuïeten geweest kunnen zijn.

Verder vertelde zij: *Jezus stond, volgens zijn gewoonte, vóór de dageraad op en bad zeer lang alleen; zo deden ook de leerlingen. Waar de gelegenheid daartoe is, gaat Jezus gewoonlijk op de buiten in een eenzame bosschage en leunt gedurende zijn gebed tegen een rots of tegen een met gras begroeide hoogte; Hij houdt dan meestal de handen omhoog geheven en spreekt zeer vurig, innig en dringend tot God.*

Ik heb dikwijls **aan Hem gezien hoe voordelig, rechtmatig en navolgenswaard het vroege gebed is**⁶⁸¹.

---

⁶⁸¹ Het vroege gebed. – Op de beschrijving van het manna laat het Boek der Wijsheid deze woorden volgen: “**Leren moet men hieruit dat men vóór het verschijnen van de zon U dank moet zeggen en vóór het dagaanbreken U moet aanbidden.**” (6, 28).

1253.

Heden heb ik weer het ziekenhuis bezichtigd (5), *waar Jezus gisteren zieken genezen heeft.*

Het is een militair gebouw rondom een binnenhof met tuinen, waarin in het midden een grote waterbak of vijver is. Deze bak dient om er badwater uit te halen, maar het water bestemd om te koken of te drinken wordt altijd eerst in grote vaten gedaan en daarin door zekere vruchten die zij erin werpen, gereinigd⁶⁸². Op dit binnenhof groeien rond dit water geneeskrachtige kruiden. Het derde deel van de omringende gebouwen wordt door zieke vrouwen bewoond en is door twee gesloten poorten van het overige afgezonderd. Rondom het gebouw is van buiten een overdekte gracht met moeras, dat men als mest op het veld voert. Gisteren genas Jezus hier slechts enige mannen die aanstonds opstonden, mee rondgingen en met Hem het huis verlieten.

Deze morgen bezocht Jezus de synagoge (2); ze was reeds vol Joden en van buiten belegerd door talrijke heidenen. *Hij leerde zo meeslepend over de tijd van de genade en over de vervulling van de profetieën, dat vele mensen weenden. Hij vermaande hen tevens tot boetvaardigheid en tot de doop. Daarenboven verklaarde Hij een voorlezing uit het boek Levitikus en uit Ezekiël; zijn lering duurde wel van 3 tot 4 uur.*

---

⁶⁸² Water reinigen door er vruchten in te werpen. – De Arabieren kennen meerdere soorten van doornstruiken, waarvan de zoete bessen de kracht bezitten om slecht water goed te maken.

Twee zulke struiken heten in het Arabisch 'Ghurkud' en 'Lassaf'. De natuurkundige Lesseps noemt ook de berberisboom.

Volgens De Géramb hebben 'bittere amandelen' die kracht. De laatste meent dat de vrucht of bes de zuivering van het water alleen bespoedigt, terwijl deze feitelijk bekomen wordt door bezinking.

Jezus op een maaltijd bij Cyrinus.

1254.

Vervolgens ging Jezus met enige van de leraars, met zijn leerlingen, met Cyrinus en diens zonen naar het huis van de laatste. Salamis heeft 8 straten, waarvan er 2 uitsluitend door Joden bewoond worden. Ook nu volgden zij niet deze, maar een weg die tussen de heiden- en Jodenstad, langs de achterkant van de huizen, voorbij de grote open poorten (poort met drie openingen?) der stad naar het huis loopt. In deze poorten stonden eerbiedig vele heidenen, mannen, vrouwen en kinderen; zij groetten Jezus en de zijnen schuchter en zeer eerbiedig van verre. Een deel van hen hadden zijn lering in de school gehoord en hierop hun huisgenoten aan deze poort gebracht (om Hem te zien voorbijgaan).

Half in de muren van de heidenstad ingebouwd ligt aan het einde van de straat het grote huis van Cyrinus; het heeft voorhoven en bijgebouwen (of zijvleugels). Zodra men het huis in de verte kon zien, naderden reeds de vrouw en de dochters en de dienaren van Cyrinus en zij groetten Jezus en de zijnen. Hij had 5 dochters, nichten en andere verwanten; en al deze kinderen (en huisgenoten) brachten geschenken aan.

Na een diepe buiging voor Jezus gemaakt en na vóór zijn voeten tapijten opengespreid te hebben, zetten zij hun geschenken daarop neer. Onder deze geschenken waren vele zeldzaamheden; daar waren er in allerhande vormen of figuren; er was barnsteen bij, ook een rood boompje op een voetstuk en nog iets wat ik onlangs heb gezien in de Rode Zee. Het scheen als wilde ieder kind het liefste en kostbaarste brengen wat het bezat; en daar zij niet allen tot Jezus konden doordringen, reikten zij het zijn leerlingen over. (Rood boompje en nog iets: vermoedelijk koralen, rijk voorhanden in de Rode Zee).

Het huis van Cyrinus is een complex van gebouwen, ingericht op heidense wijze met binnenhoven en met trappen van buiten.

Boven op het dak is een ordentelijk (miniatuur) tuintje aangelegd, waar in potten velerhande planten groeien. Alles was er als voor een feest versierd. De tafel was hoger dan gewoonlijk (= dan in Judea) en met een rode doek bedekt en hierover lag een blinkende, doorbroken, (kantachtige) doek, waarvan ik niet weet of hij van zijde was of van gevlochten fijn stro. Ook de ligstoelen rond de tafel waren meer volgens het heidense model en minder lang dan de joodse. Men lag er niet zo uitgestrekt op als in Judea. Buiten de leerlingen waren zowat twintig man aan tafel; de vrouwen aten afzonderlijk.

In het ouderlijk huis van Jonas en aan de doopvijver.

1255.

Na de maaltijd deed men de gewone sabbatwandeling. Men trok uit en kwam bij de waterleidingen. Nu bracht de nieuwe leerling Jonas, (die te Gabara onlangs aangenomen was, nr. 1243) Jezus met de leerlingen naar het huis van zijn vader, dat van de Jodenstad afgescheiden en tussen tuinen gelegen is: het is een soort van groot landbouwershuis; het heeft meerdere indelingen of verblijven, zodat het iets wegheeft van een klooster.

De oude man is een Esseen; bij hem wonen in een afgezonderd verblijf verscheidene reeds bejaarde vrouwen; het schijnen verwante weduwen, nichten of dochters te zijn; ze zijn enigszins verschillend gekleed, in het wit en gesluierd. De oude man was kinderlijk blij en ootmoedig en liet zich door zijn kinderen tot Jezus leiden. Hij wist niet wat hij Jezus zou geven; hij bezat geen schatten; hij wees om zich heen, op zichzelf, op zijn zoon en dochters, als wilde hij zeggen: “Heer! alles wat wij hebben en zijn, wijzelf behoren U toe; mijn zoon, die mij als mijn oogappel lief en duurbaar is, ja, mijn zoon is de Uwe!” Hij nodigde Jezus en de leerlingen tegen morgen op een maaltijd uit.

Van hier ging Jezus opnieuw naar de waterleiding en *sprak met de stadsoversten over de afwerking en inrichting van een doopvijver* die nu bijna klaar is; alleen is er nog geen dak over aangebracht en geen water ingelaten; zij moesten ook nog eerst het water van de heidenen vragen of kopen; het komt van de waterleiding; deze is hier in de vlakte slechts één verdieping hoog en heeft aan beide zijden waterbakken; het water komt met de leiding uit het westen uit het gebergte (nl. van de bron in de buurt van Chytrus, een paar uren ten noorden van de hoofdstad Nikosia). De nieuwe badvijver waarin gedoopt zal worden, heeft meer dan vier hoeken, men daalt er met trappen in af. Rondom zijn komvormige uitdiepingen, waarin water gevloeid komt, als men in de middelste vijver een handboom beweegt of er op duwt. De hele inrichting is met een wal omringd, waaraan ook een mooie leerplaats grenst en deze is met tentdaken overspannen.

Hier waren vele Joden en ook heidenen verzameld en *Jezus kondigde aan dat Hij morgen hier degenen zou onderrichten, die verlangden de doop te ontvangen. Hij hield een korte redevoering.* De Joden die Hem volgden, spraken veel over Elias en Elizeüs; ik meen dat oudtijds deze profeten hier geweest zijn.

Op Jezus' weg hierheen stonden hier en daar joodse vrouwen met scharen van *kinderen, op wie Jezus strelend zijn hand legde en die Hij dikwijls ook tot zich trok en zegende.* Ook stonden daar, doch afzonderlijk, verscheidene heidense leermeesteressen of moeders met gele sluiers, vergezeld van bevallige slanke meisjes en van knaapjes, de laatste gescheiden van de eerste, en *Jezus zegende hen gezamenlijk in het voorbijgaan op enige afstand.*

Sluiting van de sabbat in de synagoge. – De stem van Jezus.

1256.

Van hier gingen zij allen met Jezus naar de synagoge om de sabbat te sluiten. *Hij leerde nogmaals over het offer uit het derde boek van Mozes (Lev. 1-7) en uit Ezekiël. Hij sprak zeer zalvend en indrukwekkend en toonde aan dat de betekenis van al Mozes' wetten in de tegenwoordige tijd haar vervulling vond.* (Wat er door voorafgebeeld en voorspeld was werd nu werkelijkheid).

Hij sprak van de offerande van een rein hart en zei dat de duizendvoudige offers voortaan geen zin noch nut meer hadden, dat men zijn ziel moest reinigen en zijn driften slachtofferen, ten offer brengen (cfr. Ps. 50, 8; Ps. 51, 12). Hij ontkende geen enkele wetsbepaling, doch maakte de Wet door de verklaring, die Hij van haar inhoud en betekenis gaf, verhevener en eerbiedwaardiger. Hij deed meteen ook een lering als voorbereiding tot de doop en vermaande de mensen tot boetvaardigheid, want de tijd was nabij.

Zijn woorden en de toon van zijn stem waren hier, zoals altijd, zeer bedaard, maar krachtig en met klem, nooit zeer vlug, tenzij tot de Farizeeën, want dan waren zijn bestraffende woorden als scherpe pijlen en zijn stem strenger. (cfr. Mt. 23, 13; Lk. 11, 42).

De klank van zijn stem is een zeer welluidende tenor, zeer helder en zonder weerga. In een groot gedruis klinkt zijn stem boven alle stemmen uit, zonder dat Hij schreeuwt.

De lessen en gebeden werden in de synagogen op een zingende toon gezegd, op de wijze van de koorzangen en missen onder de

christenen. Zo geschiedt het zingen van de Joden dikwijls ook afwisselend of koorsgewijs. *Ook Jezus deed de lezingen aldus.*

Een reizend rabbijn geeft getuigenis van Jezus.

1257.

Na Jezus hield nog een oude, vrome leraar een toespraak; hij was mager en had een lange witte baard en een vriendelijk voorkomen. Het was hem ook aan te zien, dat hij een man van ware deugd was. Hij was niet van Salamis, maar een reizende, goede, oude en arme leraar; hij trok op het eiland van stad tot stad, bezocht de zieken, troostte de gevangenen, zamelde aalmoezen in voor armen, onderwees de onwetenden en kinderen, hielp en bemoedigde weduwen en gaf voordrachten in de synagogen.

Deze man werd hier als door de H. Geest aangegrepen en hij hield nu voor de gehele verzameling een redevoering, zoals ik er nooit één van een rabbijn in het openbaar gehoord heb, want zijn woord was een getuigenis voor Jezus. Hij somde hun in volgorde alle weldaden op, die de almachtige God aan hun vaders en aan henzelf had bewezen, en hij spoorde hen ook aan tot dankbaarheid voor het feit dat God hen de komst van zulk een Profeet en Leraar had laten beleven, een Leraar die bovendien nog zo goed was geweest om uit het heilig Land hen in den vreemde te komen bezoeken.

Hij prees Gods ontferming over hun stam, want zij waren uit Issakar gesproten, en hij wekte hen op tot boetvaardigheid en bekering. Ik herinner me dat hij zei dat God voortaan niet meer zo streng zou zijn, zoals toen Hij de aanbidders en vervaardigers van het gouden kalf met de dood strafte. Ik weet er de nauwkeurige samenhang niet meer van, maar ik vermoed dat vele van die kalfaanbidders en afgodendienaars uit de stam Issakar geweest zijn.

Hij sprak ook zeer wonderbaar over Jezus en zei dat hij Hem voor meer dan een profeet hield en het niet waagde te zeggen wie Hij was; dat de beloften nu in vervulling gingen; dat allen zich gelukkig moesten achten zulke onderrichtingen en openbaringen uit zulk een mond te vernemen, de hoop en de troost van Israël te hebben mogen beleven (cfr. Lk. 2, 25-32). Hierdoor ontstond een grote ontroering onder het volk en velen weenden van vreugd. Dit geschiedde in het bijzijn van Jezus, die onder zijn leerlingen bedaad ter zijde stond.

Hierna ging Jezus met de zijnen de maaltijd bij de oudste nemen. Hier was het gesprek zeer levendig; zij verzochten Jezus dringend bij hen op Cyprus te blijven; zij spraken van de voorzeggingen van enige profeten, noemden vervolgingen en smarten, die men op de Messias toepaste, maar zij wensten dat zo iets Hem bespaard mocht blijven. (Vele rabbijnen namen terecht aan dat in Jes. 53 het lijden van de Messias voorspeld is.)

Dan vroegen zij Hem of Hij soms de Voorloper van de Messias was, maar *Jezus antwoordde dat Joannes dit was en dat Hij hun verzoek bij hen te blijven, niet kon voldoen.*

Een der aanwezigen die in Palestina was geweest, bracht het gesprek op de haat van de Farizeeën tegen Jezus en liet zich zeer hard tegen hen uit, maar *Jezus duidde hem zijn strenge beoordeling ten kwade; Hij trachtte hun handelwijze milder uit te leggen en hun schuld te verminderen.* Hierbij viel mij in dat ik heden mijn oppasseres kwaad van anderen hoorde spreken en haar daarover niet zacht genoeg berispt had. Ik dacht: "Helaas! Helaas! dit woord van Jezus is ook voor mij!"

1258.

Op de volgende wijze werd ik heden andermaal betrokken in mijn visioen. Ik zag dat op enige plaatsen de mensen de tarwe begonnen af te snijden, hoewel het nog niet de eigenlijke oogsttijd

was, en ik dacht: “Dit zijn hongeroogsters”, zoals men bij ons de landlieden noemt, die vroeger dan de anderen hun oogst afdoen. Ik zag ook hier en daar in het veld zulke mooie kamillebloemen staan, veel groter en dikker dan bij ons en ik dacht: “O kon ook Maria-Kathrientje (mijn nichtje) maar van die bloemen verzamelen voor mijn zieke ogen, eer men oogst (en ze vernietigt).” Ook scheen het mij zo vreemd dat het hier nu mei was, want ik dacht aan de maand oktober, waarin wij hier bij ons nu zijn. (Zie de bemerking nr. 1230).

De tarwe hier is dik en busselig of dichtgebladerd, bijna als riet; met de aar wordt de halm slechts een paar handbreedten ver afgesneden. Benevens veel andere vruchten is hier ook een struikachtige plant als de erwt en haar bonen zitten in lange peulen. Op het gebergte zijn vele wijngaarden en olijf- en vijgenbomen⁶⁸³, die in lange rijen geplant staan en men vindt er ook vele wolbomen en boomwolstruiken en zeer vele andere vruchtbomen. Er groeien kruiden waaruit men verf trekt, alsook welriekende kruiden en vele bessen.

Zij noemt nog veel andere gewassen die zij beschrijft, doch in haar gewesttaal en met plaatselijke uitdrukkingen, die niet weer te geven zijn.

In de verte zie ik grote kudden van dieren grazen, die, naar het mij dunkt, schapen zijn. Ik geloof dat hier ook veel koper of een

---

⁶⁸³ Wijngaarden, Kamillebloem. – De laatste is in twee geslachten ingedeeld. Het geslacht *Antemis* is in ‘The Island of Cyprus’, blz. 159 vermeld als algemeen verspreid op het eiland. Uit haar gedroogde witte bloemen trekt men de geneeskrachtige kamille-thee.

Overigens vindt men alle door K. vermelde landbouwproducten heden nog op het eiland.

Dit is ook het geval met de wijnstok: “Cyprus heeft de naam de grootste druiventrossen ter wereld voort te brengen.”

Volgens Plinius was de trap die te Efeze naar het dak van de Diana-tempel leidde, uit een enkele wijnstam van Cyprus vervaardigd. “De grootte der druiventrossen was in evenredigheid; de wijn is zoet, geurig, gezond en 80 jaar bewaarbaar.”

ander dergelijk metaal moet bestaan en ontgind worden, want de mensen hebben hier vele gele (koperen) vaten en emmers.

Ik meen mij te herinneren dat Lazarus, terwijl Magdalena in een spelonk in Frankrijk woonde, uit het gewest van Marsillia, wegens een opstand, naar hier gevlucht is⁶⁸⁴.

Ik zie de geboorteplaats van Barnabas zowat 3 uren van hier (nl. aan de westkant van Chytrus); ze ligt landinwaarts, nabij een bos, en ik meen dat zijn ouders een houthandel hebben en ook bomen tot stukken of onderdelen voor de scheepsbouw bereiden. Mnasons ouders wonen nog verderop (nl. bij Kerynia).

⁶⁸⁴ Lazarus zou naar hier gevlucht zijn. – Hier geeft K. een Cyprische traditie weer. Hij zou op zijn schip zonder roer hier aangeland zijn en te Kition (nu Larnaka) 30 jaren het bisschopsambt uitgeoefend hebben.

In 890 zou men er zijn lichaam ontdekt hebben en zou dit door Keizer Leo naar Konstantinopel overgebracht zijn.

K. laat hem echter te Marseille gewoond hebben en gestorven zijn. Ondertussen blijft het mogelijk dat hij wegens vervolgingen de wijk uit Marseille voor een tijd naar Cyprus genomen heeft.

Hierover kan niets met zekerheid gezegd of bevestigd worden.

Even buiten Salamis zie ik verbazend lange koorden draaien⁶⁸⁵, met bestemming, naar ik meen, voor de schepen of ook tot netten. Ook worden hier deksels en lijnwaad vervaardigd. Aan de ene zijde van de stad staan lange stellages, waaraan allerlei stoffen te waaien hangen.

Ik vergat te zeggen dat er bij het huis van Cyrinus grote keldergewelven zijn, waarin vele vaten met specerijen en allerlei welriekende kruiden staan; hij verzamelt er ook vele op de Tabor (cfr. fasc. 19, nr. 834). Bij hem worden allerhande reukwerken bereid; het riekt er gelijk in de winkel van een apotheker.

Doop bij de nieuwe vijver.

1259.

4 mei. –

Ik zag Jezus zich zeer vroeg tot het gebed afzonderen; doorgaans is Hij reeds weg, terwijl de anderen nog slapen. **Ik voelde opnieuw hoe aangenaam aan God het gebed in de vroege morgen is.**

Daarna ging Jezus met de leerlingen in het ziekenhuis. *Hij genas er nog verscheidene en bereidde ze bij de vijver in het binnenhof op hun doopsel voor. Sommigen traden met Hem in de hoek van het gebouw en biechtten in het geheim hun zonden.* Hij liet ook hier water tot de doop in bijzondere badkommen gieten, waarin zij daarna door de leerlingen gedoopt werden.

---

⁶⁸⁵ Verbazend lange koorden. – Cyprus brengt veel hennep voort.

Jute is een hennepvariëteit. Met deze vervaardigt men touwen, zakken, zeildoek, gordels, zwepen, tentdoek, enz. Jute wordt ongeveer bewerkt als vlas bij ons. Zie een afbeelding van touwfabricatie hierboven.

Hierna zag ik Jezus tot de nieuwe doopvijver gaan, waar velen nog met allerlei schikkingen en versieringen bezig waren.

Jezus was hun met raad en aanwijzingen behulpzaam. Veel volk verzamelde zich rondom de leerheuvel die in de nabijheid was, want uit de omstreken waren vele mensen aangekomen, en bij de waterleiding stonden hier en daar groepen van tenten en lichte loofhutten.

Reeds gisteren nacht, na de sabbat, waren zij daar aangekomen, de enen om de lering van Jezus te horen, de anderen voor hun zaken en hun arbeid. Het waren deels pikkers voor de aanstaande oogst, deels kooplieden en marktkramers, die zich wegens hun vee bij de waterleidingen gelegerd hadden. Ook waren onder hen vele heidenen uit Salamis en vele Joden uit de Jodenstad.

Jezus leerde tot tegen 10 uur onder een tentdak voor een grote massa mensen, die, eveneens tegen de zon, onder loofhutten, tenten en uitgespannen zeildoek stonden. Hij sprak over zijn zending, de boetvaardigheid, de verzoening, de doop en zegde ook het een en ander over het gebed en speciaal het Onze Vader.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XVII – Reis naar, en verblijf op Cyprus (van 29 april tot 5 juni 1823) (vervolg).

Op uitnodiging van Jezus bij de Romeinse landvoogd.

1260.

Maar daar naderde een heiden, iemand als een soldaat of rechtsbeambte tot de stadsoversten met de mededeling dat de Romeinse landvoogd in Salamis de nieuwe Leraar wenste te spreken en dat hij Hem bij zich ontbood. Hij zegde dit met een ernstig gelaat, als nam hij het kwalijk, dat zij niet aanstonds met Jezus tot de landvoogd gekomen waren. Deze stadsoversten lieten dit door de leerlingen aan Jezus melden bij een tussenpoos in zijn lering. *Hij antwoordde dat Hij zou komen en Hij zette zijn lering voort.*

Daarna volgde Hij met de leerlingen en oudsten de bode van de landvoogd; zij hadden wel een half uur op dezelfde weg te gaan, waarlangs Jezus van de haven hierheen was gekomen, alvorens aan de hoofdboog van Salamis te komen. Deze poort bestaat uit een hoge prachtige boog met zuilen. Onderweg kwamen zij voorbij vele grote muren en tuinen en ik zag op deze plaatsen hier en daar heidense inwoners en arbeiders nieuwsgierig op de uitkijk staan en naar Jezus zien; en velen zag ik, toen Hij naderde, zich bevreesd achter struiken en muren verbergen.

In Salamis hadden zij wel een (nieuw) half uur te gaan om een grote openbare plaats te bereiken. Vele mensen stonden hier en daar achter traliën op de terrassen boven de gaanderijen (of zuilengangen) der voorhoven of ook in voorhofpoorten.

(De blinde voorhofmuur grensde aan de straat. Achter deze muur liep een zuilengang rond het voorhof; de bewoners stonden op het terras van de zuilengang en dit terras was afgezet met traliewerk. Over deze tralies ziende of er op leunend keken zij Jezus op de straat na.)

Op de hoeken van enige straten en onder bogen (d.i. onder openbare zuilengangen, die parallel met de straat vóór de huizen liepen) stonden heidense vrouwen met scharen van kleine kinderen, die steeds drie en drie achter elkander gerangschikt waren. De vrouwen waren gesluierd, zij bogen diep voor Jezus; hier en daar traden kinderen en ook wel vrouwen vooruit en reikten Jezus of zijn leerlingen kleine geschenken over. Dit waren bundeltjes welriekende kruiden, kleine busjes reukwerk, ook kleine bruine koeken en welriekende figuren in verschillende vormen, b.v. van sterren. Dit scheen hier in het land het gebruikelijke teken van eerbiedige verwelcoming te zijn.

Jezus vertoefde enige ogenblikken met een vriendelijk en toch ernstig gelaat bij deze kinderen en vrouwen en zegende ze met de hand, zonder ze aan te raken.

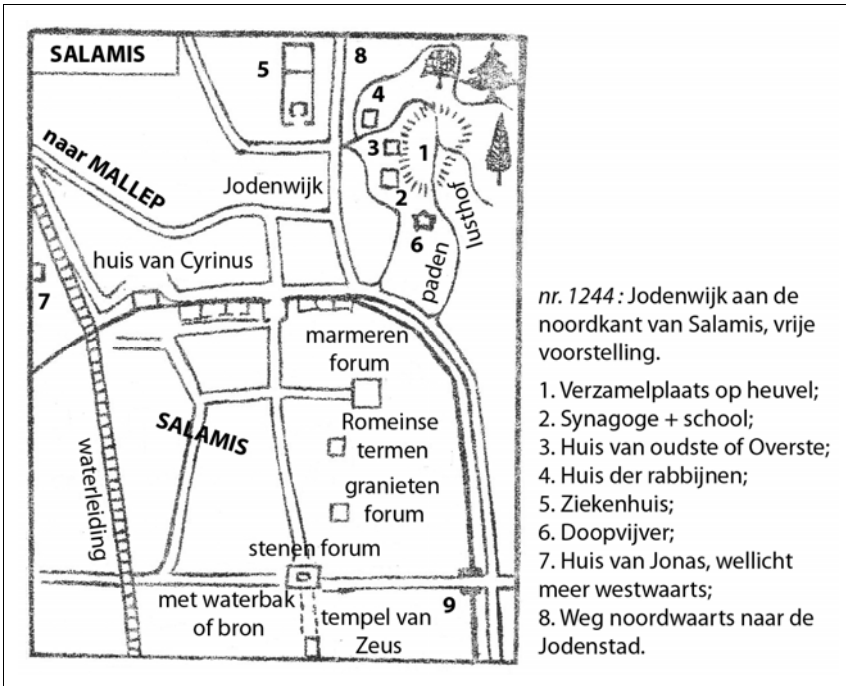
Hier en daar zag ik afgodsbeelden staan, maar het waren geen kunstige, naakte beelden in menselijke gestalte, zoals in Griekenland en te Rome, maar figuren of beelden, zoals in Sidon, Tyrus en Joppe. Ik zag er die van onderen als met vleugelen of schubben bedekt en in het midden dunner en omgordeld waren; ze hadden een vrouwenborst en van boven armen en stralen, ofwel vele groter en kleiner vleugelen. Ik zag er ook enige die als busselkinderen omwonden waren.

1261.

Dieper in de stad kwamen hoe langer hoe meer mensen op de weg van Jezus toegelopen en op de grote markt stroomden zij van alle kanten samen.

(Zie fasc. 24, nr. 1245, voetnoot 677 –beschrijving van Salamis. Het aldaar vermelde waterreservoir is de hier vermelde bron, ‘Brunnen’,

woord dat ook waterbak betekent; dat het water hier opborrelt, zal het gevolg zijn van een kunstmatige inrichting, daar, volgens 'The Island of Cyprus', het opgegraven reservoir, evenals de gehele stad, zijn water ontving door een leiding uit de bron van Chytrus (blz. 63). Uit de opgravingen is gebleken dat het een overwelfde waterbak was (H.L. 27^e jg., blz. 91). Het had een dak met zuilen, zegt K. De identiteit van 'Brunnen' en waterreservoir kan dus als zeker beschouwd worden).

In het midden van deze markt is een prachtige bron (*Brunnen*). Men daalt er met trappen in af en in het midden van het bekken borrelt het water op; ze is overbouwd met een dak op zuilen en rondom zijn er open gaanderijen en mooie boompjes en bloemen. De toegang tot de bron is gesloten; de mensen krijgen slechts door bevoorrechtiging van haar water; het is immers het beste in de stad en wordt voor zeer heilzaam gehouden.

(Wellicht wegens de nabijheid van de tempel van Jupiter, die door een laan met het reservoir verbonden was?? – zie fasc. 24, nr. 1245 en schets hiervoor).

Tegenover deze bron staat het paleis van de landvoogd met zuilen. Op een open vooruitspringend terras zat onder een dak dat met zuilen ondersteund is, de Romeinse landvoogd, een krijgsman, op een stenen zitplaats en zag Jezus aankomen. Zijn wit kleed sloot nauw en bevallig om het lichaam en had hier en daar rode strepen. Dit lijfskleed daalde tot op de heupen en eindigde met afhangende riemen of franjes. Zijn benen waren met linten of banden omsnoerd (tot aan de knieën, zoals oude afbeeldingen het laten zien). Hij droeg een korte rode mantel (de Romeinse chlamis of soldatenmantel) en op het hoofd een hoed die aan een barbiersbekken deed denken. Hij was een sterke gezette man met een korte, gekrulde zwarte baard.

Ik zag achter hem en op de trappen van het verheven terras enige Romeinse soldaten.

Alle heidenen stonden verbaasd over zijn eerbied voor Jezus, want bij Jezus' aankomst daalde de landvoogd van zijn terras af, vatte Jezus bij de hand met een doek, die hij in zijn ene hand hield, en drukte haar met zijn andere hand, waarin hij het ander einde van de doek hield, en maakte meteen een middelmatige buiging. Hierna besteede hij met Jezus het terras.

Hier sprak Hij nu zeer vriendelijk met Jezus en stelde benieuwd allerlei vragen.

- Hij had vernomen, zo sprak hij, dat Hij een wijze leraar was en dat Hij de joodse Wet eerbiedigde; dat Hij verbazende wonderen deed en hij vroeg of al die geruchten, die over Hem de ronde deden, waarachtig waren.
- Van wie Hij zulk een macht gekregen had, of Hij, ja, de beloofde vertrooster, de Messias van de Joden was. Hij wist wel dat de Joden een Koning verwachtten en of Hij nu deze Koning was?
- Met welke macht Hij zijn rijk in bezit hoopte te krijgen.
- Of Hij ergens krijgsvolk in reserve had, of Hij hier op Cyprus misschien strijdkrachten onder de Joden kwam werven?
- Of het nog lang zou duren, eer Hij zijn macht zou ontplooiën en als heerser optreden?

Veel dergelijke vragen stelde de landvoogd aan Jezus met een vriendelijke ernst, met een zichtbare ontroering en eerbied.

Maar Jezus antwoordde hem zeer algemeen en onbepaald, zoals Hij reeds vroeger aan overheden op zulke vragen geantwoord had, bij voorbeeld: "Ge zegt het! zo gelooft men; de tijd van de Belofte is aanstaande; de profeten hebben het aldus voorzegd!"

Op de vraag betreffende zijn Rijk en krijgsvolk, antwoordde Jezus dat zijn Rijk niet van deze wereld was, dat de koningen van deze wereld soldaten nodig hebben, maar dat HIJ de zielen van de

mensen verzamelde tot een Rijk van de almachtige Vader, de Schepper van de hemel en de aarde (cfr. Joa. 18, 36). *Hij kruigde zijn antwoorden met allerlei diepzinnige lering en verrassende uitspraken*, zodat de landvoogd niet minder over zijn woorden dan over zijn persoon ten zeerste verwonderd was.

Ondertussen had hij bevolen een verversing bij de bron op de markt te brengen en hij nodigde Jezus en de zijnen uit hem daarheen te volgen; zij bezichtigden de bron en namen enige spijzen die opgediend waren op een stenen bank, waarover men een tapijt uitgespreid had. Er waren verscheidene bruine schotels met een vocht van dezelfde kleur, waarin zij hun koeken doopten. Ook gebruikten zij iets dat, zo ik meen, suikergoed of kaas kon zijn en er uitzag als stokken van een arm lang en twee duim dik.

(Hetzij werkelijk kaas, want in nr. 1297 herhaalt K: “Zij aten van de lange geitenkaas.”; hetzij suikerwaar. In ‘t laatste geval ligt het voor de hand dat de eetwaar gestold druivensap was, een zoete spijs, door de Arabieren ‘DIBS’ genaamd en die ook in Israëel bekend was (*espèce de sucre de raisin*), Géogr. univ. V, 98; dit product smelt in warm water, ‘t H. L. 3e jg. 85; 9e jg. 13).

Zij aten ook vruchten en gebak in de gedaante van sterren en bloemen. Kleine kruiken met wijn werden opgediend; andere kruikjes van bontgeaderde stof, van geheel dezelfde vorm als de kruiken van Kana, maar veel kleiner, werden met water uit de bron gevuld. De landvoogd bracht het gesprek ook op Pilatus en zijn gewelddadig optreden in de tempel en op zijn gedrag en handelwijze en gaf over dit alles zijn strenge afkeuring te kennen. Hij sprak ook nog van de instorting van de waterleiding van Siloë.

1262.

Jezus had hier bij de bron nog een gesprek met de landvoogd, waarvan het onderwerp was: het water, de verschillende soorten van bronnen, troebele en klare, bittere, brakke en zoete, en van het groot

verschil hunner uitwerkselen, en hoe de bronnen in vijvers opgevangen, gekanaliseerd en voor het gebruik geleid en verdeeld worden.

En zo kwam Hij op een lering voor de heidenen en de Joden, en op het water van de doop en op de wedergeboorte van de mensen door de boetvaardigheid en het geloof, en hoe zij hierdoor allemaal kinderen van God werden.

Het was een wonderbare lering die veel gelijkenis had met de inhoud van zijn gesprek dat Hij had met de Samaritaanse vrouw bij de Put van Jakob.

De landvoogd die de Joden reeds zeer genegen was, kwam diep onder de indruk van zijn woorden.

Na 12 uur ging Jezus met zijn gezellen naar het huis van de Esseen, de vader van Jonas, en vóór zijn heengaan drukte de landvoogd de wens uit Hem nog dikwijls te mogen horen.

Hier was zulk geen scherpe scheiding tussen Joden en heidenen; de meer verlichte Joden, vooral de volgelingen van Jezus, namen zelfs in Palestina van voorname heidenen spijs en drank aan, doch, zowel hier als daar, aten en dronken zij uit verschillende borden en bekers.

In het weerkeren werd Jezus door vele heidenen nog eerbiediger gegroet dan voorafgaandelijk; zij waren hiertoe opgewekt door de eerbied die zij de landvoogd Jezus hadden zien bewijzen.

Hier in het land zijn buitengewoon vele bloemen⁶⁸⁶, maar er worden ook kunstbloemen gemaakt van veelkleurige wol, zijde en pluimpjes en hierin zijn zij zeer vaardig.

---

⁶⁸⁶ Buitengewoon vele bloemen. – Zijdenijverheid.

Even verder na nr. 1282 zullen wij ons in een beknopte beschrijving een denkbeeld trachten te vormen van het eiland Cyprus dat thans ook, door de troebelen die er actueel heersen, in de algemene belangstelling staat.

Ik zag dat de heidense kinderen, die Jezus zegende, grotendeels met zulke bloemen versierd waren. De meisjes waren, evenals de knaapjes, zeer kort en dun gekleed. Zeer kleine en arme kinderen liepen zonder klederen, behalve een doek die om hun middellijf gewonden was. De meisjes van beter gestelde mensen droegen een voorschootje en hierboven een dun, licht, geel, bijna doorzichtig rokje, dat nauwelijks tot aan de knieën reikte en waarop, aan de gordel, aan de zoom en op nog andere plaatsen zulke kunstbloemen genaaid waren. Daarenboven hadden zij om borst en schouders een stuk dunne stoffe gekruist, en om armen en hoofd meest kransjes van zulke wollen kunstbloemen.

Ik geloof dat hier ook aan zijdeteelt wordt gedaan, want ik zag bomen zorgvuldig tegen de muren uitgebreid, waarop vele wormen kropen, zulke die zich in een cocon inspinnen, maar ik weet niet of het wel eigenlijke, echte zijderupsen waren.

Wij zullen dan zien dat alle voortbrengselen van het eiland, welke K. vermeldt, daar ook genoemd worden. Daaronder figureert ook de zijde. Bloemen zullen later nog worden genoemd.

Dapper noemt Kytheria (= Chytrus) als de voornaamste plaats van de zijdenijverheid, althans in zijn tijd, 1680. In de 17^e eeuw was de zijdenijverheid nog bloeiend.

Op Chytrus volgt het gewest tussen Pafos en Limassol in het zuiden (Cyprus, 42, 52, 92).

'The Island of Cyprus' laat deze nijverheid onvermeld, maar in 'Larousse' wordt de moerbezieboom, die de zijdeworm voedt, onder de Cyprische gewassen gerekend.

Voor andere producten kan men het art. Cyprus nazien.

Jezus in het huis van de vader van Jonas.

1263.

Tegen 2 uur kwam Jezus in het huis van de Esseen, de vader van Jonas. Enkel zijn leerlingen en enige leraren waren bij Hem; men ontving Hem met de voetwassing; men vergastte Hem hier eenvoudiger en landelijker, dan waar Hij tot nog toe ontvangen werd.

De familie van Jonas was van dat soort Essenen die trouwen, maar zeer deugdzaam, eenvoudig en van zuivere zeden zijn. De vrouwen waren weduwen met reeds volwassen kinderen; zij waren de dochters van de oude en woonden bij hem in. Jonas, de leerling, was een laattijdige zoon van de oude en de moeder was in zijn geboorte gestorven; hij beminde hem als zijn enige zoon des te meer en hij had in grote droefheid om zijnenwil verkeerd, want hij was meer dan een jaar afwezig geweest; hij hield hem reeds voor verloren, toen hij door Cyrinus, wiens zonen hem op het feest en te Dabrat aan de Tabor ontmoet hadden, nieuws over hem bekwam.

Jonas had een studiereis gemaakt; hij had de merkwaardigheden der heilige plaatsen bezocht, was in Judea bij de Essenen geweest, had het graf van Jakob bij Hebron bezocht en het graf van Rachel tussen Jeruzalem en Bethlehem (2 km ten noorden van de laatste stad; thans ligt het onmiddellijk aan de weg; in zijn huidige vorm dateert het van 1679. Binnen gelijk het gedenkteken op een miniatuurdak van 3,50 m hoog en is als op de grond gezet; de schuine vlakken zijn bedekt met arabesken). Het graf, vervolgt K., lag toen aan de weg, nu een weinig ter zijde.

Hij was ook op alle herinneringsplaatsen in Bethlehem, op de berg Karmel en op de Tabor geweest. De geruchten over Jezus hadden hem op de Heer aandachtig gemaakt en hij had dan een bergpredicatie bijgewoond (nrs. 917-932), nog in de tijd eer Jezus naar het land van de Gergesenen ging (nrs. 934-945).

Dan was hij na het paasfeest met de zonen van Cyrinus, van de stad Dabrat uit, naar Jezus' jongste lering bij Gabara gegaan. Na daar door Jezus tot leerling aangenomen te zijn, was hij (met Jezus) naar hier teruggekeerd.

De maaltijd was in een soort tuin met lange, dichte, groene hagen. De tafel was een natuurlijk, met gras begroeid aarden verhoog of bank. Hierop lagen platen (of planken) die met een tafelkleed bedekt waren. De aanligplaatsen waren aan de ene zijde van het smalle tafelvlak, dat een kleine wal vormde; ook die bestonden uit een aarden wal, die met gras begroeid en daarenboven met matten belegd was. De maaltijd bestond uit koeken, saus en groente die men in de saus doopte, uit lammerenvlees, vruchten en drank in kleine kruikjes, alles uiterst eenvoudig.

De vrouwen waren afgezonderd, doch vertrouwelijker dan elders; gesluierd droegen zij de spijzen op, dienden de gasten en aanhoorden daarna, op enige afstand neergezeten, *de lering van Jezus*.

Aan de zijden van de tuin waren gehele rijen afzonderlijke, dichtgebladerde loofhutten van levend groen. Ik meen dat die tuin bij het huis een bidplaats voor de Joden is. Deze familie vormde een hele, kleine Essenergemeente; ze leeft van landbouw, van veeteelt, van weven en spinnen⁶⁸⁷. *De oude sprak met Jezus ondermeer over de moord op Joannes en van de profeten*. Het overige ben ik vergeten.

---

⁶⁸⁷ Weven en spinnen. – Ook een bedrijf dat er heden nog bloeit. “De vrouwen gaan nooit naar koffiehuzen, maar houden zich thuis onledig met de kinderen, breien, spinnen of weven voor het gezin en voor de verkoop in het dorp en op de stadsmarkt.” (‘The Island of Cyprus’, blz. 133).

Doop van Joden en heidenen.

1264.

Van hier ging Jezus met zijn leerlingen naar de nieuwe doopvijver en *bereidde daar vele Joden door een boetpredikatie op hun doopsel voor*; ik heb ook gezien hoe het doopwater door Hem gezegend werd. Rondom de middenvijver waren enige komvormige bekkens of diepten gemaakt, waarvan de randen met de grond gelijk kwamen. Deze diepten waren met kleine grachten omringd, waarin de dopelingen gingen staan; men ging er met twee trappen in neer. Aan de rand van deze kleine vijvers stond de Doper en schepte water op het hoofd dat de dopeling voorover gebogen boven de vijver hield. De peters die hem de handen oplegden, stonden achter hem. Door het bewegen, openen of drukken van een handboom in de middenvijver vloeide het water in de kleine grachten en bekkens. Ik zag de dopelingen aan 3 zulke kleine vijvers (bekkens) door Barnabas, Jakobus en Azor gedoopt worden.

Vóór de doop zag ik Jezus uit een platte, lederen zak, die zij uit Judea meegebracht hadden, een weinig Jordaanwater van de doopplaats van Jezus in de kleine vijvers (of bekkens) gieten en het water zegenen dat ermee vermengd werd.

Na de doop werd al dat water niet alleen weer in de middenvijver geschept, maar ook de rest tot de laatste druppel toe met een doek uitgewist en de doek in de middenvijver uitgewrongen.

Ik zag dat de dopelingen om hun bovenlijf een wit manteltje hangen hadden.

Daarna zag ik Jezus in meer westelijke richting tussen tuinen en muren gaan (tussen de muren van voorhoven), waar verscheidene heidenen op Hem wachtten. Dit waren mensen die Cyrinus voorbereid en van alles op de hoogte gebracht had en die naar de

doop verlangden. *Hij trad met enige ter zijde en bereidde hen nog nader voor.* Wel een dertigtal zulke heidenen werden in verscheidene tuingebouwen door Barnabas gedoopt; het water had men er in badkuipen laten aanbrengen. *Ook dit water werd door Jezus gezegend.*

Bijzonderheden over Salamis. – Een karavaan. – Lering bij de doopvijver.

1265.

5 mei. –

Buiten de twee Jodenstraten ligt nabij Salamis een andere ganse Jodenstad (noordelijk). Aan de ene zijde van Salamis staat een buitengewoon dikke, ronde toren met allerlei opzetstukken (kroonwerk, kantelen, torentjes); het is als een vesting. In de stad zijn vele tempels en één van deze is buitengewoon groot; men kan er van buiten en van binnen opklimmen. Er staan zeer vele zuilen in en enige zijn zo dik, dat er trappen en kamers in zijn en een deel van het volk daarlangs tot verheven zitplaatsen of tribunen opklimmen kan.

(Bij Dapper vinden wij opgesomd: de tempels van Jupiter Epicena, Jupiter van Salamis, van Venus prospiciens, van Palas Agraulos en Diomedes. Deze 3 hadden hun eigen heiligdom, doch binnen hetzelfde bestek (Cyprus, 27).)

Een paar uren van Salamis zie ik nog een belangrijke stad liggen. (Hetzij de havenstad Ammochostos, hetzij nog meer zuidelijk Kition, thans Larnaka).

Ten westen van de stad zag ik een karavaan vreemdelingen aankomen, die zich in tenthutten legerden; zij moeten van het ander uiteinde van het eiland komen; eerst meende ik, wegens hun richting, van Rome; zij hebben ook vrouwen bij zich en vele dikke, trage ossen met brede hoornen en neerhangende koppen; ze gaan twee en twee en op de rug van ieder paar liggen staken of

balken, waarop de vrachten geladen zijn. Ik meen dat die vreemdelingen gedeeltelijk wegens de oogst hier gekomen zijn met koopwaren welke zij tegen graan zullen ruilen.

Jesus hield deze morgen (5 mei) een zeer langdurige lering voor de Joden en de heidenen, die op de leerplaats bij de doopvijver vergaderd waren.

Hij leerde over de oogst en de vermenigvuldiging van het graan, en welk een zwarte ondankbaarheid het was zo onachtzaam, lauw en lichtzinnig om te springen met Gods grootste wonderen en weldaden; en hoe die ondankbaren gelijk het stro en het onkruid in het vuur geworpen zouden worden en branden. Hij gebruikte ook deze gelijkenis: zoals uit één graantje eindelijk (na verloop van tijd) een ganse oogst voortspruit, zo zijn ook alle wezens voortgekomen uit de hand van de enige almachtige God, de Schepper van hemel en aarde, de vader van alle mensen, die hun het voedsel verschaft, hun beloner of straffer zal wezen.

Hij zegde ook dat zij zich wendden tot de schepselen en tot dode blokken (van afgoden) in plaats van tot hun God, hun Vader, en dat zij aan de wonderen van God ongevoelig voorbijgingen, terwijl zij de schitterende, maar toch zo armzalige werken van mensen, ja, van elke goochelaar en tovenaars aangaptten en bewonderden en - erger nog - hem eer en hulde bewezen.

1266.

Hier kwam zijn redevoering op de heidense goden, op de belachelijke, verwarde, tegenstrijdige denkbeelden, welke de heidenen er van hadden, op de dienst waarmee zij ze vereerden en eindelijk op de

gruwelen die zijzelf van hun valse goden vertelden (cfr. Jes. 44, 9-20).

Voorts sprak Hij over enige bepaalde goden in het bijzonder, en Hij beantwoordde zelf de vragen die Hij in zijn rede stelde: "Wie is dan die god? wie is deze? en wie is zijn vader?" en Hij toonde de verwarring aan van hun families, van hun afstamming en hoe, wat zij van hen tot hun eer vertelden, louter schandelijkheden waren.

Hij wees hun op de miserabele, onsamenhangende verwarring van heel hun mythologie of godenleer en beklemtoonde met nadruk dat zulke gruwelen niet thuis konden horen in het Rijk van God, maar wel in dat van satan, de vader van de leugentaal.

Eindelijk sprak Hij van de talrijke tegenstrijdige betekenissen van die goden en Hij loste ze op (und löste sie auf)⁶⁸⁸.

Hoe streng en onverbloemd en duidelijk Jezus ook sprak, was zijn onderricht toch zeer aangenaam en leerrijk voor zijn toehoorders; het bracht hun lumineuze, verrassende

---

⁶⁸⁸ Dit betekent wellicht: Hij wees de valsheid van die betekenissen aan, maar wij menen eerder te doen te hebben met een onnauwkeurige weergave van Jezus' woorden door K. of Brentano.

Op grond van verdere passages (nr. 1272, midden en 1299), menen wij dat hier gezegd had moeten zijn: "*Hij sprak van de tegenstrijdige betekenissen, waartoe zij hun goden wilden herleiden, b.v. tot natuurkrachten, zoals de vruchtbaarheid, het leven, de dood, het herleven in de lente, enz.*"

Zij wilden hun goden waaraan zij niet meer geloofden, in betekenissen oplossen, (*Er löste sie auf*) om er zich mee te kunnen verzoenen.

Dit was een stroming onder de filosofen in Jezus' tijd, zoals wij door Eusebius en Filo weten.

gedachten bij, wierp een licht in hun geest en wekte zozeer hun belangstelling dat er geen ergernis uit kon voortspruiten.

Inderdaad, Hij vermaande de heidenen hier veel zachter dan in Palestina.

Hij maakte ook gewag van de roeping der heidenen tot het Rijk van God en zei dat vele vreemdelingen van het oosten en het westen de tronen van de kinderen des huizes, die de zaligheid afwezen, zouden innemen. (Mt. 8, 11-12).

Hierna onderbrak Jezus zijn lering, en terwijl Hij dan een verversing nam, besprak het volk onder mekaar de waarheden die Hij onderwezen had.

Verscheidene heidense wijsgeren naderden nu tot Hem en ondervroegen Hem nopens enige punten, die zij niet goed begrepen hadden en ook nopens iets wat hun door hun voorouders overgeleverd was als een uitspraak van Elias, die in dit land was geweest, maar ik ben vergeten wat dit was.

Jezus gaf hun de gewenste opheldering en hernam dan zijn redevoering. Hij kwam terug op de doop en op het gebed en bracht zijn leer in verband met de oogst en het dagelijks brood.

Vele heidenen werden door zijn lering op een heilzame wijze ten goede bewogen en tot een vruchtbaar nadenken gebracht, maar andere, aan wie zijn toespraak niet behaagde, hebben zich verwijderd.

Ik zag vervolgens vele Joden aan de vijver gedoopt worden. *Jezus zegende weer het water.* Ik vergeet telkens weer de doopformule; steeds komt de naam Jehova er in voor. Telkens stonden 3 dopelingen tegelijk om een bekken en het water in de omringende gracht reikte tot hun kuitzen.

Jezus gaat naar de Jodenstad.

1267.

Jezus ging hierop met de zijnen en enige van de leraren een half uur noordwaarts naar de afgezonderde Jodenstad. Velen van hen die zijn redevoering gehoord hadden, volgden Hem en *onderweg sprak Hij voortdurend beurtelings met verschillende groepen.*

De weg loopt dikwijls (op een hoger niveau) over hoge plaatsen (*über erhöhte Stellen*) en dan liggen de weiden en tuinen dieper. Aan de weg staan hier en daar dikke bomen, hetzij afzonderlijk, hetzij in rijen. (De kenmerken door K. opgegeven, schijnen die te zijn van de St-Jansbroodboom, die overvloedig voorkomt op Cyprus, dik en hoog en horizontaal vertakt is, cfr. Dapper, Cyprus, 51 en D.B. Carroubier). Men kan op deze bomen klimmen en men vindt er schaduwrijke zitplaatsen. Ik ben menigmaal in zulk een boom gaan zitten en van daar kon ik ver in het rond verscheidene dorpen en de rijpe, gele tarwevelden zien. Enige malen loopt de weg ook over brede oppervlakten van naakte rots, en ik zag er hele reeksen van cellen in uitgehakt; de veldarbeiders maken er gebruik van.

Vóór de Jodenstad is een schone herberg of een lustplaats. *Hier trad Jezus met zijn leerlingen binnen en Hij zei tot de overige gezellen Hem hier niet te volgen en terug te keren.*

Hier wasten de leerlingen Jezus en elkander de voeten, lieten hun klederen neer en gingen daarna met Hem naar de Jodenstad. Gedurende de voetwassing zag ik in de nabijheid van dit huis, aan één zijde van de grote weg, langs of naast de stad, lange lichte gebouwen als afdaken of stallen staan. Daarin waren vele joodse vrouwen of dienstmeiden bezig met vruchten uit te zoeken, te rangschikken en in bewaring te leggen. Deze werden door een soort van slavinnen of dienstmeiden in korven uit verscheidene tuinen of boomgaarden aangebracht; dit waren allerlei vruchten,

grote en kleine en ook bessen; zij zonderden de goede van de slechte af, maakten verschillende indelingen en legden zelfs enige vruchten in boomwol op vruchtenhorren (of houtstellages) boven elkander. Andere vrouwen hadden boomwol zelf te bereiden, welke zij uiteen trokken en verpakten. Ik bemerkte daarbij dat de huisvrouwen hun sluiers vóór hun aangezicht lieten vallen, zodra zich mannen op de weg vertoonden. (Getrouwde vrouwen waren hiertoe gehouden). In deze schuren waren meerdere afdelingen; het scheen mij een algemeen gebouw, een magazijn voor de fruitoogst te zijn, waar ook de tienden en het deel voor de armen ter zijde gelegd werden; er heerste een grote bedrijvigheid.

Jezus ging met zijn gezelschap naar de woning van de rabbijnen bij de synagoge (een bijgebouw dat de rabbijnen tot woning diende). De oudste rabbijn ontving Hem hoffelijk, maar met een koele onaangename terughouding. Hij bood Jezus de gewone verversing aan en richtte tot Hem met een koud hart enige oppervlakkige woorden over zijn bezoek in dit land en over zijn grote vermaardheid, enz.

Maar Jezus' aankomst was bekend en verscheidene zieken baden Hem om genezing. *Toen ging Jezus met de leerlingen en rabbijnen in de huizen van die zieken en genas verscheidene lammen en jichtigen.*

De genezenen en hun familie volgden Hem uit hun huizen en verkondigden zijn lof. *Doch Hij deed hen terugkeren en zwijgen.*

Op de straten traden Hem ook vrouwen tegemoet met kinderen die Hij zegende. Enige kwamen aandragen met zieke kinderen, die Hij genas.

Feestmaal bij een rabbijn.

1268.

Zo verliep de namiddag tot tegen de avond, toen Jezus de rabbijnen volgde tot een maaltijd te zijner eer, maar die tevens gedeeltelijk ook wel enige betrekking had op de beginnende oogst. Ook de armen en dagloners werden daarbij gespijzigd (cfr. fasc. 9, nr. 222, voetnoot 30). *Jezus was vol lof over deze gewoonte*; zij werden groepsgewijs van het veld afgehaald en kregen spijzen opgediend op afzonderlijke, lange tafels als stenen banken.

Jezus diende hen dikwijls met de leerlingen en richtte ondertussen korte en leerrijke spreuken tot hen of vertelde parabellen voor hen.

Ook waren nog verscheidene joodse leraren bij het maal, doch dit hele gezelschap hier was niet zo goed gesteld, openhartig en eerlijk als de Joden in Jezus' herberg bij Salamis; zij hadden iets Farizees en zodra zij wat verwarmd en stoutmoediger geworden waren, lieten enigen zich op hatelijke wijze uit.

- Zo vroegen zij Hem of het niet gemakkelijker en voordeliger voor Hem geweest zou zijn in Palestina te blijven?
- Wat Hij hier was komen zoeken?
- Of Hij misschien voornemens was hier nog lang te blijven?
- Zij durfden hopen dat Hij hier toch geen paniek en geen onlusten zou verwekken.
- Ook raakten zij menig punt uit zijn lering en uit zijn handelingen aan, welke de Farizeeën in Palestina Hem telkens opnieuw vóór de voeten wierpen.

Jezus antwoordde als gewoonlijk, hetzij hard en raak en op de man af, hetzij zachter, al naar gelang van hun beleefdheid en gesteldheid.

Hij zei dat Hij gekomen was om de werken van barmhartigheid te beoefenen en alles te doen wat de Vader in de hemel wilde, en zó gelijk Hij het wilde.

Het gesprek werd zeer levendig en gaf Jezus aanleiding tot een strenge strafrede, waarin Hij nochtans hun milddadigheid jegens de armen, en alles wat bij hen goed en prijzenswaardig was, loofde, maar alle schijnheiligheid ongenadig afstrafte.

Het was reeds laat, toen Jezus met de zijnen terugkeerde.
De rabbijnen deden Hem uitgeleide tot aan de poort.

De afgodenpriesteres Merkuria.

1269.

Zodra Jezus met de leerlingen in de herberg (bij Salamis) teruggekeerd was, kwam een heidens man Hem vragen, enige stappen met Hem mee naar een tuin te willen gaan, waar iemand op Hem wachtte; het was een vrouw die in haar nood hulp van Hem verlangde te bekomen. Anstonds ging Jezus met de leerlingen naar de aangewezen plaats, en toen Hij tussen muren naast de weg een heidense vrouw zag staan, die Hem buigend groette, *deed Hij zijn leerlingen een weinig achteruit treden en vroeg de vrouw wat zij wilde.*

Dit was een zeer bevreemdende vrouw, volslagen onontwikkeld en diep aan het heidendom verslaafd: zij zat in de meest ontorende godendienst verstrikt. Een oogslag van Jezus had in haar ziel de onrust geworpen (fasc. 12, nr. 407, voetnoot 166); zij kreeg het gevoel dat zij in dwaling was en ongelijk had, maar zij had geen eenvoudig geloof en kon zichzelf niet oprecht en zonder omwegen beschuldigen. Zij zegde tot Jezus gehoord te hebben dat Hij Magdalena en ook de bloedverliezende vrouw, die slechts de zoom van zijn kleed had aangeraakt, genezen had.

Ook zij nu bad Hem om hulp, bekennd dat zij de dienst van haar godin niet langer kon verdragen, dat zij de eisen van die valse dienst buitensporig en onrechtvaardig vond; zij bad Hem dus haar te willen genezen en onderrichten, maar zij gaf Hem haar vrees te kennen: wellicht was zij niet te genezen, omdat zij niet, gelijk de bloedverliezende vrouw, lichamenlijk ziek was.

1270.

Zij beleed dat zij getrouwd was en 3 kinderen had, maar dat een van deze kinderen buiten weten van haar man, in overspel gewonnen was; zij bekende eveneens dat zij omgang had met de Romeinse landvoogd; ook dat zij gisteren Hem, toen Hij door Salamis naar de Romeinse landvoogd ging, door een tralievenster had gezien en een glans om zijn hoofd had ontwaard (fasc. 13, nr. 438, voetnoot 199). Deze aanblik had haar diep geschokt; zij had aanvankelijk gemeend dat dit het uitwerksel van (menselijke) liefde voor Hem was, maar bij deze gedachte had een verschrikkelijke angst haar overweldigd en in onmacht doen vallen.

Tot het bewustzijn teruggekeerd had zij gans haar binnenste, haar leven, bestaan en situatie zo afschuwelijk gezien, dat zij geen rust meer had kunnen vinden; zij had toen inlichtingen over Hem ingewonnen en van joodse vrouwen de genezing van Magdalena vernomen en van de bloedverliezende vrouw van Cesarea-Filippi; zij smeekte Hem nu dringend ook haar, indien dit mogelijk was, te genezen.

Op dit betoog antwoordde Jezus haar dat het geloof van de bloedverliezende vrouw eenvoudig was geweest; zij had niet geaarzeld noch geredeneerd en geen lange verklaringen afgelegd, maar zich in stilte tot bij Hem voortgesleept, met de vaste geloofszekerheid dat zij genezen zou zijn, indien zij ook maar de zoom van zijn kleed kon aanraken. Dit geloof was haar redding geweest.

De onwetende vrouw vroeg nog hoe Hij dit had kunnen weten dat zij hem aangeraakt en dat Hij haar geholpen en genezen had? Zij had hoegenaamd geen idee van Jezus en zijn macht, maar zij verlangde toch hartgrondig naar hulp.

Jezus zond haar weg, na een strenge en heilzame vermaning met het bevel haar schandelijk leven te verzaken. In deze vermaning sprak Hij haar over de almachtige God en zijn geboden: "Gij zult geen overspel bedrijven." Hij toonde haar de ontucht in al haar afschuwelijkheid, waartegen haar natuur zelf in de onzuivere dienst van haar afgoden, in verzet kwam; en Hij trof haar met zulke ernstige en tevens barmhartige woorden, dat zij wenend en gans vermorzeld van daar heen ging.

Zij heette Merkuria en was een grote vrouw van zowat 25 jaren; zij was in een witte mantel gehuld, van achteren breed en lang, van voren even afvallend. Om het hoofd vormde hij een kap; haar overige kleding was wit, doch alle zomen waren veelkleurig. Die klederen zijn bij de heidinnen zo licht, dun en nauwsluitend, dat men er de lijn van het lichaam door ziet.

Ook de H. Katarina is uit Salamis; ik heb reeds nu haar voorouders als heidenen hier aangetroffen.

Er zal hier aan verscheidene vijvers gedoopt worden; het volk is op verschillende plaatsen gelegerd.

1271.

6 mei. –

Heden werd de hele morgen door de leerlingen aan de vijver gedoopt. Ik zag Jezus op verschillende plaatsen, hier en bij de waterleidingen leren. *Hij sprak nog hoofdzakelijk in parabelen van de oogst en over het dagelijks brood, over het manna, het brood van het leven dat aanstaande is en over de ene God.*

De oogstarbeiders waren voor het oogstwerk in ploegen ingedeeld en ik zag Jezus ook deze voorbijtrekkende scharen onderwijzen.

De mensen die hier in tenten lagen, waren Joden, die omwille van Jezus naar hier gekomen waren. Zij hadden op hun lastdieren ook zieken meegebracht en deze waren nu onder tenten en bomen in de nabijheid van de leerplaats op draagbedden neergelegd. *Jezus genas een twintigtal lammen en jichtigen.*

Ondervraagd licht Jezus heidense wijsgeren in over de valsheid van hun afgodendienst. – Over het ontstaan der heidense goden.

1272.

Om 10 uur zag ik Jezus aangesproken worden door meerdere geleerde heidense mannen, die gisteren ten dele zijn toespraken gehoord hadden; zij baden Hem om nadere verklaring nopens verscheidene punten. Ook hadden zij met Hem in de nabijheid van de waterleiding, terwijl zij op wandelpaden heen en weer gingen, een lang gesprek over hun goden, vooral over een godin, die hier, naar zij beweerden, uit de zee gekomen was, en over nog een andere, die in de tempel afgebeeld was met het lichaam van een vis en Derketo heette⁶⁸⁹.

---

⁶⁸⁹ Godin uit de zee gekomen. – Het is de Fenicische Astarte, Atargatis, de zogenaamde koningin van de hemel, gemalin van Baäl, koning van de hemel.

Dezelfde of een soortgelijke godin heette bij de Grieken Afrodite, bij de Romeinen Venus.

Op Cyprus waren vele tempels, hele steden en het eiland zelf aan Venus toegewijd.

Een legende wijst bij Pafos de plaats aan, waar ze uit de zee kwam. Haar tempel in deze stad, de jaarlijkse plechtigheden en processies haar ter ere trokken er telkens stromen pelgrims heen.

Een andere naam voor Atargatis is Derketo, in de grond dezelfde naam (zelfde medeklinkers, VOORREDE, nr. 4). De gemaal van Derketo was Dagon, die, evenals zijn wijf, afgebeeld wordt met het bovenlijf van een mens (man-vrouw) en met het onderlijf van een geschubde vis.

afgod Dagon

Soms wordt hij voorgesteld met een onderlijf als een gekronkelde slang. De figuur hierboven is een oude Assyrische voorstelling.

De gemaal van Astarte was Baäl; beiden werden meest voorgesteld als een zuil, breed van onderen, en versmallend naar boven, maar alles wat de ouden over hun afgoden vertellen, wat de verschillende volken er aan toekenden is een doolhof van varianten en vaagheden en tegenstrijdigheden, onmogelijk met mekaar te rijmen ('The Island of Cyprus' blz. 100).

Haar dochter Semiramis, verwekt met een gewoon man, heeft een geschiedenis die half historisch, half legendarisch is; zij wordt door de traditie, die onder de Achemieden vaste vorm kreeg, koningin van Assyrië en Babylonië genoemd; in deze functie verrijkte zij Babylon met trotse gebouwen en scheppingen, zoals de hangende tuinen, die onder de wereldwonderen gerekend worden; zij onderwierp aan haar heerschappij – bij haar veroveringen was haar schoonheid een machtig wapen – alle omliggende landen tot Egypte, Syrië en Ethiopië toe.

Een nederlaag bij de Indus zette haar veroveringen stop. Na een regering van 42 jaar zag zij zich genoodzaakt het rijk aan haar zoon Ninias over te laten.

Zij ondervroegen Hem betreffende een verhaal dat onder de Joden over Elias in omloop was en volgens hetwelk hij een wolk, die een Maagd zou geweest zijn, uit de zee had zien opstijgen. (Klaarblijkelijk is het verhaal bedoeld uit I Kon. 18, 42-46 en door K. beschreven in fasc. 2, nr. 31).

1 Koningen 18

42. Toen ging Achab heen om te eten en te drinken. Elia echter klom naar de hoogte van de Karmel, boog zich ter aarde en legde zijn aangezicht tussen zijn knieën.

43. Daarop zeide hij tot zijn knecht: Klim omhoog, zie uit naar de zee. Hij klom omhoog en zag uit, maar zeide: Er is niets. Daarop zeide hij: Ga weer. Tot zevenmaal toe.

44. Bij de zevende maal nu zeide hij: Zie, een wolkje als eens mans hand stijgt op uit de zee.

Toen zeide hij: Ga heen, zeg aan Achab: Span in en daal af, laat de stortregen u niet ophouden.

45. Toen, in een oogwenk, werd de hemel zwart van wolken en wind, en viel er een zware stortregen. Daarop reed Achab weg en ging naar Jizreël.

De oude schrijvers hebben rondom de ware en valse gebeurtenissen uit haar leven, vooral rond haar geboorte en dood op de leeftijd van 62 jaar, allerlei verhalen gesponnen. Op deze fantastische bijzonderheden gaan wij natuurlijk niet in.

De Assyriologen gissen dat Semiramis de Griekse vorm is van de naam Sammoerammat, gemalin van de Assyrische koning Sjamsji-Adad V (823-810). Dit is misschien dezelfde naam als Djemsjid, waarover verder sprake zal zijn, en die wij om deze reden hier vermelden.

(Voor de letterverwisseling en de verwantschap van medeklinkers, 'b', 'dz', 'dj', 'dzj', 'ds', cfr. fasc. 5, nr. 123, voetnoot 275).

Wij lezen bij de geograaf Dapper (Assyrië, 259-261):

“Volgens Strabo voerde Semiramis, niet alleen te Babylon, maar door het hele land grootse bouwwerken uit, want men toonde hem overal de door haar uitgevoerde dijken van Semiramis, overal muren en vestingen, waterleidingen, trappen, grachten, wegen en bruggen.”

“De geschiedenis durft de wonderbare krijgsondernemingen van Semiramis noch waarborgen, noch negeren.” (Géogr. univ. V, 137).

Hier achten wij op zijn plaats het volgende citaat: “De H. Katarina van Salamis bestreed de afgodendienst door aan te tonen dat al die zogenaamde goden eenvoudige stervelingen geweest zijn, die hun roem verworven hadden door een eindeloze reeks van misdaden en schrikkelijke ondeugden; dat de duivel, de vader van de leugen, de uitvinder was van al die bijgelovigheden, die rondom hun persoon gesponnen waren en waarvan de heidense wijsgeren zelf de waardeloosheid inzagen.” (Pet. Boll. T. 13, blz. 591).

“Die bijgelovigheden waren ontstaan,” zegt ook K., “onder de invloed van een helse macht, van duivelse openbaringen en inwerkingen.”

46. Maar de hand des HEREN was over Elia, zodat hij zijn lendenen gordde en vóór Achab uit snelde tot waar men de richting naar Jizreël inslaat.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Gaarne wilden zij weten waar die Maagd neergestreken was, want een machtige Koning, een Verlosser der gehele wereld, moest er uit voortspruiten. Volgens gemaakte berekeningen was het nu de tijd van zijn komst. Meteen verwarden zij dit met de legende van een ster die hun godin op Tyrus had laten vallen en zij vroegen of deze ster soms die wolk niet was?

Één onder hen zei dat men nu veel sprak van een dweper in Judea, die de wolk van Elias en de omstandigheden (de algemene verwachting) te baat nam, om zich voor die koning uit te geven.

Jesus deed niet alsof Hij deze was, maar zegde toch dat die man in Judea geen dweper was, noch zich uitgaf voor wat Hij niet was, dat men veel valse geruchten over Hem uitstrooide en dat de ondervrager slecht ingelicht was, maar dat nu de tijd gekomen was, waarop de profetieën in vervulling gingen.

De spreker was een slechtgesteld man, een snoever die zich gewichtig wilde aanstellen; hij vermoedde niet dat hij met Jezus zelf sprak, die hij belasterde; hij had maar vaag over Hem horen spreken.

Deze mannen waren filosofen die de waarheid vermoedden. Terzelfder tijd hadden zij enerzijds enig geloof in hun goden, terwijl zij die anderzijds ook weer tot allerlei betekenissen poogden te herleiden. (*Und sie doch auch wieder in allerlei Bedeutungen auflösen wollten*). De personen en goden die zij wilden verklaren, waren reeds volkomen onder elkander verward geraakt, en nu wilden zij er nog zelfs de wolk van Elias en de

Moeder van God mee vermengen; deze was hun nochtans een absolute onbekendheid.

Hun godin Derketo noemden zij ook de koningin van de hemel; zij spraken over haar alsof zij alle wijsheid en genot op de aarde gebracht had, maar dat haar aanhangers haar vervolgens niet meer teruggekend hadden, dat zij alles had voorzegd, ook dat zij in het water zou nederdalen en als een vis weerkeren, en daarna eeuwig met hen blijven. Dit is ook, beweerden zij, zo geschied, enz. Haar dochter die zij in de heilige dienst ontvangen had, was Semiramis, die de wijze en almachtige koningin van Babylon werd, zoals zij deze kwalificeerden.

Eigenaardig genoeg, terwijl zij spraken, zag ik de hele geschiedenis van die godinnen, hun oorsprong en hun leven, en vandaar dat ik in dat visioen gedurig in een groot ongeduld verkeerde om die wijsgeren hun grove dwalingen onder het oog te brengen. Het leek me een echte stommiteit van hun kant die valsheden niet handtastelijk aan te voelen en ik dacht gedurig: “Het is toch zo eenvoudig, zo klaar; ik zal het hun eens duidelijk gaan maken.” Maar daarna sprak ik weer bij mezelf: “Moei er u niet mee; die geleerde mannen moeten het toch uit zichzelf begrijpen en inzien.” (zoniet, ze kunnen het weten!). En zo kwelde ik mijzelf gedurende dit gesprek meerdere uren lang, en nu weet ik er zo weinig behoorlijk van te vertellen.

1273.

Jezus toonde hun klaar al hun dwalingen en dwaasheden aan. Hij verhaalde hun de geschiedenis van de schepping, van Adam en Eva, van hun val in de zonde, van Kaïn en Abel, van de kinderen van Noë, van de Babylonische torenbouw, van de afscheiding van de bozen en de aangroei van hun steeds groter goddeloosheid, en hoe zij, om de band met God, van wie zij afgefallen waren, te herstellen, allerlei goden uitgevonden hadden, maar door de

boze geest misleid en op de donkerste dwaalwegen gebracht waren.

“De belofte van het zaad van de vrouw,” vervolgde Jezus, “dat de kop van de slang moest vertreden, loopt (als een draad) door al uw verdichtzels, uw vruchteloos streven en pogen en heilloze toeverwerken. Hieruit zijn de menigvuldige personages ontstaan, die de wereld het geluk moesten aanbrengen, maar niets dan groter zonden en gruwelen opgehaald hebben uit de onreine bronnen waaruit zijzelf geschept zijn.”

Jezus sprak ook van de afzondering en uitverkiezing van Abraham en van de ontwikkeling van de stam der Belofte, van de leiding, opvoeding, reiniging en verbetering der kinderen van Israël (door God).

Hij sprak over de profeten, over Elías en diens voorzegging en over de tegenwoordige tijd, waarin alles op het punt stond in vervulling te gaan.

Hij sprak zeer eenvoudig, overtuigend en indringend, zodat voor enige wijsgeren een groot licht opging, terwijl anderen zich in hun verwarde verdichtzels weldra weer verloren.

Jezus sprak tot één uur met hen en ik voorzie dat enigen hunner geloven zullen. Zij zitten echter in hun spitsvondige verklaringen van allerhande verwarde, gekke denkbeelden nog zeer verstrikt. Maar Jezus heeft in hun geest toch een licht doen opgaan, doordat Hij er hen op gewezen heeft dat nog altijd een spoor, min of meer juist, van Gods plannen met de mensen, in de gevallen mensengeslachten, in hun ontwikkeling en geschiedenis overgebleven is; doordat Hij hun aangetoond heeft hoe zij, in een rijk van duisternis en verwarring levend, gegrepen hebben, hun toevlucht genomen hebben naar de

verzonnen wangestalten en gruwelen van de afgodendienst, die, niettegenstaande hun valsheid en gekheid, toch een uitwendige schijn van de verloren waarheid, een herinnering eraan bewaren.

Voorts wees Hij er hen op dat God ondertussen, uit medelijden met het ellendige, gewonde, ontaarde mensdom zich uit de weinige, zuiver gebleven mensen een nieuw volk had gevormd, waardoor de Belofte vervuld zou worden en waaruit de Verlosser zou komen. Hij toonde hun aan dat het nu de tijd van deze genade was, dat al wie boetvaardigheid deed, zich bekeerde en de doop ontving, andermaal geboren werd, een nieuw (geestelijk) leven kreeg en verheven werd tot de waardigheid van kind van God.

Tafereel uit het ontstaan der heidense goden.

1274.

Gedurende dit hele gesprek kreeg ik een reeks taferelen te zien uit het leven en de geschiedenis van de goden, die men hier vereerde, en daarnaast kreeg ik als tegenhanger van dit visioen de hemelse verschijningen van profeten en weldadige stamvaders van het mensengeslacht. Dit vertoonde zich aan mij zo, gelijk wanneer ledig, graanloos stro zou opgroeien naast goede tarwe en de halmen van beide soorten op gelijke hoogte of op hetzelfde tijdstip hun knopen zouden krijgen.

Nadat de kinderen van Noë reeds uit elkander gegaan waren en toen zij in verschillende landen nederzettingen begonnen te doen, zag ik onder de boze geslachten allerlei gruwelen ontstaan.

De mensen van die stammen verstrikten zich steeds meer in ondeugd en dwaling en gaven zich over aan hun eigen dromerijen, verzinselen, valse ideeën, ongebreidelde fantasieën.

Ik zag bij hen enige sporen van de heilige geheimenissen van Noë en Sem, doch afschuwelijk misvormd en wanstaltig.

Zij dachten afgodische, ontuchtige theorieën en systemen uit (*Grübeleien*), goddeloze handelingen en toverpraktijken, zinden op vermengingen (*Vermischungen*, van rassen in geslachtsverbindingen), die zij vergezeld lieten gaan van kinderoffers, ten einde een heilige stam voort te brengen.

Ik zag een grote menigte mensen steeds dieper zinken en afdwalen naar een donker, duivels rijk; zij geraakten dikwijls in zeer verscheiden profetische, vooruitziende, extatische toestanden; zij dreven hun noodlottige werkingen in alle richtingen door en verspreidden overal verwarring en dwaalleer.

Hun toverpraktijken, waarzeggerij en goochelarij oefenden zij vooral uit bij waterspiegels (cfr. fasc. 19, nr. 826, voetnoot 415). Ik zag hoe zij, daarin schouwend, fantastische en schitterende, doch bedrieglijke valse taferelen zagen.

Ook hun ontuchtige omgang pleegden zij meestal bij zulke waterspiegels en voor deze handelingen richtten zij zich naar niet minder goddeloze profetieën en bijgelovige sterrenwichelarij, die zij hielden voor gezichten.

Uit zulke verenigingen met dochters, die niet zelden met geweld aan andere stammen waren ontroofd, ontstonden geheel buitengewone mensen met een verschrikkelijke lichaamskracht en vol vleselijk geweld, die op hun beurt zich van jongsaf met al hun krachten aan zulk een gruwelijk leven overgaven.

Zo was er na enige generaties een ras van machtige, toverkrachtige mensen, of, om het zo uit te drukken, een soort bovenmenselijke wezens gevormd, die door hun gemeenschap en nauwe verbinding met de boze geesten de anderen beheersten, aanvoerden en misleidden; zij leefden in een roes van opgetogenheid, waarvan zij zichzelf geen rekenschap gaven, want zij verkeerden meest in een dierlijke, helse, toverkunstige, helderziende toestand.

Van Derketo tot Semiramis zag ik 3 geslachten, waarvan het ene de dochter van het andere was.

Ik zag Derketo, een grote, machtige vrouw, gekleed in een dierenhuid met vele afhanginge riemen en dierenstaarten en met op het hoofd een muts vol vogelpluimen, met veel ander vrouwenmannenvolk, uit het gewest waar Babylon lag, oprukken. Zij was altijd met profetieën, gezichten, stichtingen en offeranden bezig en staakte nooit haar zwerftochten.

Zij leidden verschillende stammen met hun kudden met zich mee, voorzegden goede woonplaatsen, richtten hoge, soms enorme, ongelooflijk grote stenen als torens op. (Waarschijnlijk reusachtige dolmen's of natuursteenblokken, die met godsdienstige bedoelingen geplaatst of opgericht werden). Zij offerden daarop en pleegden ontucht.

Allen voelden zich tot haar aangetrokken; zij was nu hier, dan daar en werd overal vereerd; zij had in haar toestanden van duivelse verrukking een zeer late dochter ontvangen, die na haar dood haar rol voortspelde.

Ik zag geheel dit visioen meer op de effen grond in een vlakte, waardoor beduid werd dat deze gruwel in zijn beginstadium was. Ik zag haar eindelijk als een oud, vreselijk wijf in een soort van stad aan de zee (nl. Askelon, 4 uren ten noorden van Gaza), ook hier dus aan het water, haar toverij voortzetten en in een duivels-extatische toestand voor al het volk verkondigen dat zij voor allen sterven en zich opofferen wilde, dat zij niet bij hen kon blijven, maar zichzelf in een vis zou veranderen en als zodanig altijd in hun nabijheid zou zijn. Zij regelde ook de eredienst die men haar moest bewijzen, en stortte zich daarop vóór al het volk in de zee.

In al deze profetieën mengden zich geheimenissen en allerlei betekenissen in verband met de aard van het water, enz. Ik zag dat ook spoedig daarna zich een vis verhieft (door tovermacht of duivelse tussenkomst), en dat het volk hem met allerlei offers en

gruwelen ontving en begroette, en dat uit al die handelingen en gekheden van Derketo een grote afgodendienst ontstond.

1275.

Na haar zag ik een andere – het was haar dochter Semiramis – zich op een lage berg vertonen. Dit wees op een reeds geweldiger toestand en machtiger werking. Dit gebeurde nog in Nemrods tijden⁶⁹⁰; ik meen ook dat zij uit één geslacht waren. Deze dochter zag ik dezelfde handelingen verrichten als haar moeder, doch nog onstuimiger, woestaardiger en schandelijker. Zij trokken doorgaans in zeer grote benden rond, zwierven op hun jachttochten vaak 100 uren ver, vochten tegen de wilde dieren en droegen daar tussenin offeranden op, gaven zich over aan ontucht, toverij en waarzeggerij. Ondertussen bouwden zij vele steden en regelden de afgodendienst, die zij er invoerden. Ik zag deze in de zee neerstorten, terwijl zij vocht tegen een Nijlpaard.

Haar dochter was Semiramis, eveneens in de afgodendienst ontvangen. Deze zag ik op een hoge berg met alle schatten van de wereld omringd, alsof de duivel haar die toonde en gaf en ik zag haar de maat van de gruwelen van haar ras vol maken.

In de eerste tijden waren zulke toestanden rustiger en bij vele mensen. Later werden ze in enigen zeer geweldig. Deze werden dan toonaangevers, aanvoerders en goden der anderen en stichtten op grond van hun visioenen allerlei afgodendiensten; zij deden ook hier en daar allerlei kunsttoeren, krachtvertoningen,

---

⁶⁹⁰ Wat de H. Schrift zegt over Nemrod, zoon van Chus, zoon van Cham, zoon van Noë en wat de joodse traditie over hem bevestigt, wordt onrechtstreeks beaamd door K.'s beschrijvingen van Derketo, haar dochter en kleindochter: stedenbouwers, jagers, uitroeiers van wilde dieren, veroveraars, tovenaars, vereerders van boze geesten, zelfaanbidders.

Zulke toestanden in die uitgestrekte landen kunnen ons bij een eerste aanblik verbazen, maar een eenvoudige blik op wat wij in deze eeuw in Europa, ja, in heel de wereld reeds hebben zien gebeuren, neemt die verbazing weg.

geweldenarijen en uitvindingen, want zij waren vol van de boze geest.

Hieruit ontstonden gehele stammen, eerst van heersers en priesters tegelijk, en pas later van priestergeslachten alleen. Ik heb in de eerste tijden meer vrouwen dan mannen van dit soort gezien en deze waren overal in hun denkbeelden, in hun opvattingen, kennis en werking aan elkaar gelijk, hoewel zij niets van elkander wisten. Vele gezegden die men van hen afkomstig beweert te zijn, zijn slechts de onvolkomen weergave van hun verrukte of magnetische verklaringen en uitlatingen over zichzelf, hun oorsprong en bedrijvigheid, gedeeltelijk door henzelf gedaan, gedeeltelijk door andere duivelse slaapwandelaars over hen verwoord.

1276.

Ook de Joden hadden in Egypte vele geheime praktijken, maar Mozes roeide die uit; hij was de ziener van God. Bij de rabbijnen nochtans bleven veel zulke geheime kunsten en handelingen over, evenwel als iets eigen aan geleerden. Later verscheen bij enige volkeren een soort van toverij, onbeduidend in vergelijking met de eerste. Soms vertoont zij zich ook nog hier en daar, zelfs bij ons in een soort van spokerij, doch meer als bijgeloof. Maar alles is uit dezelfde boom of stam van het bederf voortgesproten, uit één en hetzelfde helse rijk. Mijn visioenen over die spokerij of dat bijgeloof zie ik ook dicht boven of zelfs onder de aarde; ook het magnetisme maakt er deel van uit.

Voor deze eerste afgodendienaars was het water zeer heilig; al hun praktijken en diensten oefenden zij bij het water uit, en hun profetische toestand en helderziend schouwen begonnen altijd met een speuren in het water; het duurde niet lang of zij hadden daartoe bestemde heilige vijvers. Later werden die toestanden bestendig en zij zagen ook zonder water hun noodlottige gezichten. Bij deze gelegenheid heb ik enige van die gezichten gezien; het was zeer curieus, men zou gezegd hebben dat onder het water de gehele wereld nog eens bestond met alle dingen die

boven de grond zijn, maar alles geheel in een akelige, duistere, boze kring gehuld. Daar stond boom onder boom, berg onder berg, water onder water. Ik zag dat die toverheksen daarin alles zagen: oorlogen, volkeren, gevaar, enz., zoals zulke gezichten ook in onze tijd gezien worden; zij echter werkten uit en verwezenlijkten aanstonds wat zij zagen.

Zo zagen zij: Dáár is een volk, je kan het onder het juk brengen; ginds een ander, de gelegenheid is gunstig om het te overvallen; die plaats dáár is geschikt voor het stichten van een stad, enz. Zij zagen voorname mannen en vrouwen, hoe zij ze door list konden domineren, magnetiseren en aan hun doel dienstbaar maken. Ja, geheel hun duivelendienst en hellepraktijk zagen zij voorop.

Zo zag Derketo vooraf dat zij zich in het water stortte en een vis werd, en dit deed zij dan ook; zelfs al haar gruwelen zag zij bij voorbaat in het water en werkte die dan ook uit.

De dochter van Derketo leefde in een tijd, dat men reeds grote dammen bouwde en wegen aanlegde; zij zwierf tot in Egypte en haar gehele leven was een gedurig reizen, zwerven en jagen. Haar aanhangers behoorden tot de rovers die Job in Arabië zo grote schade toebrachten.

In Egypte kwam dit alles volop in gang en wel als iets normaal, als hoorde die ondeugd daar thuis en men was er zo diep in gedompeld, dat vele zulke toverheksen bijna gedurig op eigenaardige spitsen (op scherpe, b.v. driepikkelige stoeltjes) vóór allerhande spiegels in tempelkamers zaten, en dat al hun gezichten, terwijl zij er verrukt in opgeslorpt waren, door priesters werden beluisterd en vervolgens overgebracht aan honderden vaklieden die alles in de rots wanden van spelonken beitelde⁶⁹¹.

---

⁶⁹¹ Op vele plaatsen in Egypte zijn zeer uitgestrekte spelonken.

Zo dringt het graf van Seti I 110 m ver in de schoot van de berg en het verste gedeelte is 50 m lager dan de ingang.

Het is ook wonderbaar hoe ik die vreselijke hoofdwerktuigen van de duisternis in een onbewuste gemeenschap met elkander zag (zonder dat zijzelf die verbondenheid kenden), en dat ik op verschillende plaatsen door meerderen van hen dezelfde of analoge handelingen zag verrichten en gruwelen bedrijven, met geen ander onderscheid of verschil dan datgene wat voortvloeyde uit de karakteristieke eigenschap en de eigen boze aanleg en noodwendigheid der volkeren (waartoe zij behoorden).

Maar enige volkeren waren toch niet zo diep in die gruwelen gedompeld en minder ver van de waarheid. Dit was het geval b.v. met de stammen waaruit de familie van Abraham, het geslacht van Job en die der H. Driekoningen gesproten waren; hetzelfde dient gezegd van de sterrendienaars, die Jezus in Chaldea nog aantrof en die de Glandssterre (Zoroaster) hadden.

Nadat Jezus Christus op aarde gekomen was en deze met zijn bloed besproeid had, verminderde die geweldige tovermacht van de hel in aanzienlijke mate en zulke toestanden werden veel zwakker.

Mozes had van jongsaf de zienersgave, die bij hem geheel van God kwam; hij volgde altijd trouw wat hem geopenbaard was.

De spelonken van de Tebaïde liggen verspreid over een afstand van 20 uren in de lengte en het beeldschrift dat men er ziet, bewijst dat ze door de Egyptenaren uitgehouwen zijn in een verwijderd tijdperk.

Ammianus Marcellinus, een heidens, maar ernstig geschiedschrijver uit de 3^e eeuw vermeldt een traditie volgens welke de mensen, uit vrees voor een tweede zondvloed, waardoor wellicht de verworven kennis verloren mocht gaan, de wanden van de spelonken met hiëroglfyngeschrift bedekten, om de veroverde kennis voor het nageslacht te bewaren.

Zulke spelonken met begraveerde wanden noemde men 'syringes' en op verschillende plaatsen bestonden er (cfr. Mislin, I, 283; III, 167; Ruime spelonken in Egypte worden vermeld in Géogr. univ. VI, 44, 45, 49, 50, 51, enz. Ook bij De Gryse, 280).

Derketo, haar dochter en kleindochter werden, volgens de normale levensduur van die tijd, zeer oud; het waren geweldige, grote, machtige mensen, die ons nu met hun schoonheid bijna schrik zouden inboezemen; zij waren ongelooflijk stoutmoedig, geweldig, agressief, schaamteloos en zij handelden met een uitzonderlijke zekerheid, gedurig in hun boze geest in de toekomst vooruitziend en vol zelfvertrouwen, want zij voelden zich uitverkoren en als goden; zij waren een herhaling van die oudere, nog woeliger tovenaars op het hoog gebergte, die in de zondvloed omkwamen.

De weg van het heil.

1278.

Aandoenlijk is het te zien hoe de rechtvaardige oudvaders, hoewel met vele goddelijke openbaringen begunstigd, zich toch ten koste van voortdurend lijden en strijden, tussen al die gruwelen doorheen moesten werken en hun eigen weg banen; en hoe de zaligheid langs verborgen, moeilijke wegen eindelijk tot de aarde kwam, terwijl aan die duiveldienaars alles ten dienste stond en meesloeg. (Treffende beschouwing! te vergelijken met de eindbeschouwing van fasc. 23, nr. 1100).

Toen ik dit alles zag en rondom die godinnen de wijde kring vol intense bedrijvigheid en de schitterende erediens, die zij op aarde wijd en zijd genoten, en dan daarnaast dit klein gezelschap van Maria, met wiens voorafbeelding, nl. de wolk van Elias, die wijsgeren hun afstotelijke dwalingen wilden verbinden; en toen ik ook Jezus, de vervulling van alle beloften, die daar arm en geduldig zijn leer verkondigde, vóór hen staan en het kruis tegemoet treden zag, ach! wat stemde dat me treurig, wat vond ik dat toch spijtig! en toch was het niet anders dan de geschiedenis van de waarheid en van het licht, dat in de duisternis is gekomen om haar te verlichten, maar door de duisternis niet werd begrepen noch aangenomen tot de dag van heden.

Maar oneindig is de goddelijke barmhartigheid!

Ik heb inderdaad gezien dat in de zondvloed zeer vele mensen zich uit schrik en angst bekeerd hebben, in het vagevuur gekomen zijn en door Jezus bij zijn nederdaling ter helle verlost werden. In de zondvloed bleven zeer vele bomen op hun wortelen staan, die ik daarna weerom groen heb zien worden; de meeste zijn onder de modder bedolven gebleven.

***

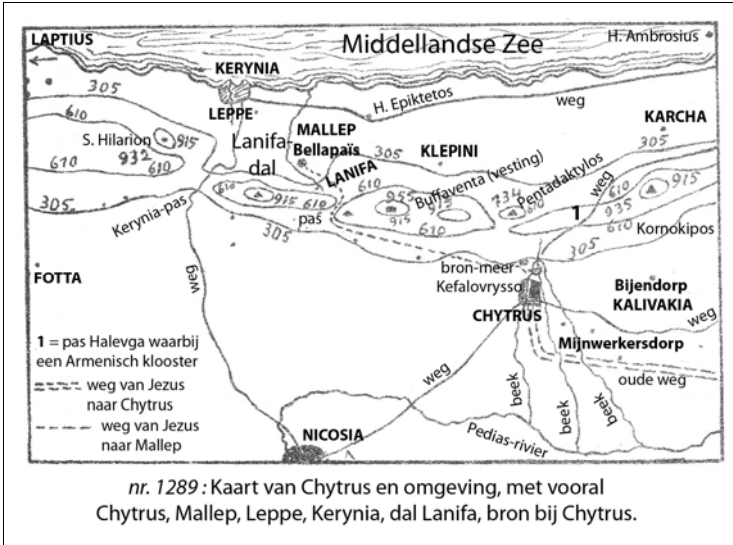
Ik kreeg na mijn visioen op de visgodin Derketo nog een ander, waarvan ik slechts onthouden heb, dat de Pelgrim (Brentano) een wondergrote vis met een zeldzame kop op mijn bed bracht, en dat ik hem wilde verdelen, maar dat het vlees van de ene zijde geheel uit elkaar viel. Ik greep daarop de vis bij de staart en behield onverdeeld geheel het geraamte. De huid rolde ik op en zei: “Het vlees zullen wij aan de kinderen geven.”; het geraamte stelden wij ter bewondering en tot onderricht ten toon.

Bij dit slotvisioen plaatst Brentano de volgende nota: “Dit is kennelijk een zinnebeeld waarvan de betekenis is, dat K. niet meer de bijzonderheden (het vlees), doch slechts nog de hoofdzaak (het geraamte) van dit groot visioen kon weergeven, en dat zij de bijkomstigheden als iets waardeloos, als verzinsels, aan de kinderen overliet.”

Jezus onderwijst oogstarbeiders.

1279.

Reeds vóór dit gesprek met de wijsgeren, aanstonds na de doop (zie nr. 1271) *had Jezus aan Barnabas en de andere leerlingen verlof gegeven om vooruit te gaan*. Jakobus de Mindere had nog mensen te dopen. Barnabas en de anderen begaven zich op weg naar Chytrus (waarover weldra een woord), waar de familie van Barnabas woont en dat enige uren van hier ligt (zie het kaartje verder of grote kaart 3).

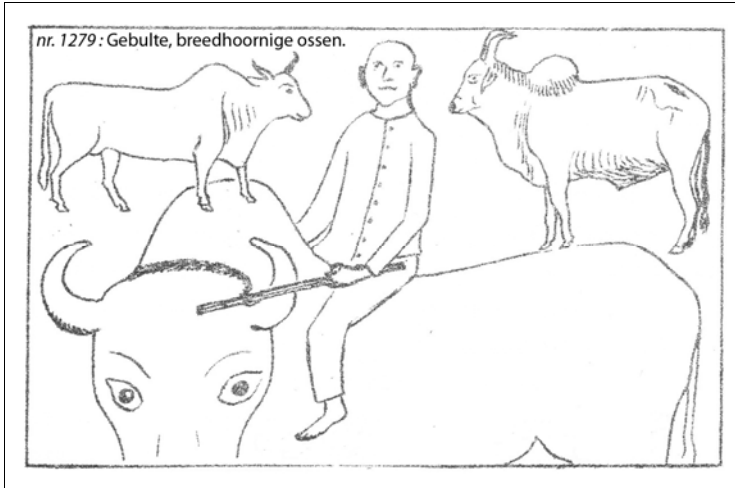

Jezus had alleen de leerling Jonas en een leerling uit Dabrat bij zich. (Deze laatste heeft zij bij de overvaart – nr. 1237 – vergeten met de anderen te noemen. In dit nr. 1237, zie fasc. 24 is Jonas te verstaan onder de aanduiding ‘Cyprische jongeling’).

Jezus werd nogmaals verzocht om met de landvoogd te spreken, maar *Hij sloeg het verzoek (voorlopig) af* en ging ongeveer een half uur westwaarts van Salamis in een rijk en vruchtbaar landschap (reeds volop in de vruchtbare middelvlakte van Cyprus, de vlakte Messaria). Daar lag een soort verstrooid boerendorp met vele boerderijen en het volk werkte overal in de oogst. Het waren meestendeels Joden, wier velden hier schijnen te liggen; het gewest is zeer aangenaam en het wordt anders bewerkt dan bij ons. De oogst groeide op zeer hoge ruggen of bermten als op wallen, en hiertussen strekten zich diepe weigronden uit met veel vruchtbomen, inzonderheid olijven beplant en omringd. In deze weigronden graast veel vee, doch binnen afsluitingen, zodat het zich mooi in de schaduw bevindt en aan de oogst geen schade kan toebrengen. Ook verzamelt zich in deze diepe weiden water

en overvloedige dauw (cfr. fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128), en het water dat in dit land zeer zeldzaam is, wordt in die diepten langer bewaard.

Ik zag er vele zwarte koeien zonder hoornen en ossen met op de rug een bult⁶⁹² en met zeer brede hoornen en een langzame gang; ze worden als lastdieren gebruikt; ik zag er ook vele ezels⁶⁹³, zeer

---

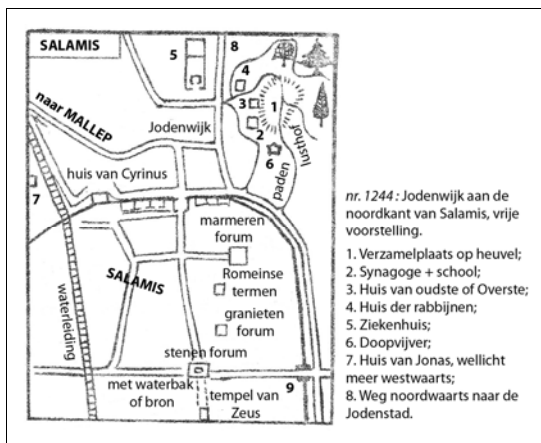
⁶⁹² Ossen met bult op de rug. – Bij zijn oosterse naam heet zulk bultrund 'ZEBU'.

In Géogr. univ. V, 145 is gezegd: "Het vee van Perzië gelijkt op dat van Europa, behalve in het oostelijk deel dat grenst aan Hindoestan, waar het een bult boven de schoften heeft (dus niet in het midden van de rug). De ossen van Arabië hebben over het algemeen een bult boven de schouders, zoals ook die van Syrië. In Indië is dat ras, vanwaar het ook afkomstig is, overal verspreid. Men vindt het ook in Egypte, op Cyprus, in de meeste streken van Noord-Afrika en verder overal in heel Afrika." (cfr. Géogr. univ. V, 445, 144, 78, enz.).

⁶⁹³ Vele ezels. – Men fokt er ook nu nog een heel mooi ras; het is een prachtig soort muilnier, dat men 'Spaans paardje' noemt, de vrucht van een ezelin en inheemse hengst. Die ezel is vlug, sterk, moedig als een paardje; jaarlijks worden er zowat 1500 stuks geëxporteerd (cfr. 'The Island of Cyprus', blz. 38 en foto's op meerdere plaatsen).

grote schapen met dikke staarten⁶⁹⁴ en, afgezonderd van de voorgaande dieren, zag ik kudden van bokken of gehoornde schapen. Verspreid stonden hier en daar schuren.

De mensen hadden hier een zeer mooie school en een leerstoel in de open lucht en ook een eigen leraar, maar op de sabbat gingen zij niettemin naar de synagoge (fasc. 24, nr. 1244 - zie punt 2) bij de herberg van Jezus in Salamis.

⁶⁹⁴ Grote schapen met dikke staarten. – Men noemt ze vetstaart- of breedstaartschapen. Een geweldige hoeveelheid vet, in de staart opgehoopt, is zeer goed bruikbaar in de keuken; het gebeente is zeer ontwikkeld, de gestalte groot, de staart plat, dik en lang. Het kwam en komt veel voor in Palestina. De oude Israëlieten schijnen uitsluitend dit schaap gehouden te hebben (cfr. Ex. 29, 22; Lev. 5, 9, 11).

De Wet beschouwt het vet van de staart als behorend tot de beste delen, die de Heer toegewijd moeten worden.

Dapper zegt: “Daar zijn op Cyprus grote en vette schapen met staarten van een el, ja, van 3 voet lang en zo breed en dik dat ze het hele achterlijf dekken. Sommige wegen 12 en 20, ja ook 30 pond.” (Cyprus, 54, 58; Arabië, 70).

“De hoofdbron van de melkproducten op Cyprus is het vetstaartschaap en de geit.” (‘The Island of Cyprus’, 139).

Dat vet brandt ook voortreffelijk als licht (cfr. Mislin, II, 88; Géogr. univ. V, 84, 159, 145, 109, 226, 445).

De weg was zeer schoon. De meeste oogstarbeiders hadden Jezus reeds in de synagoge of ook bij de doop gezien.

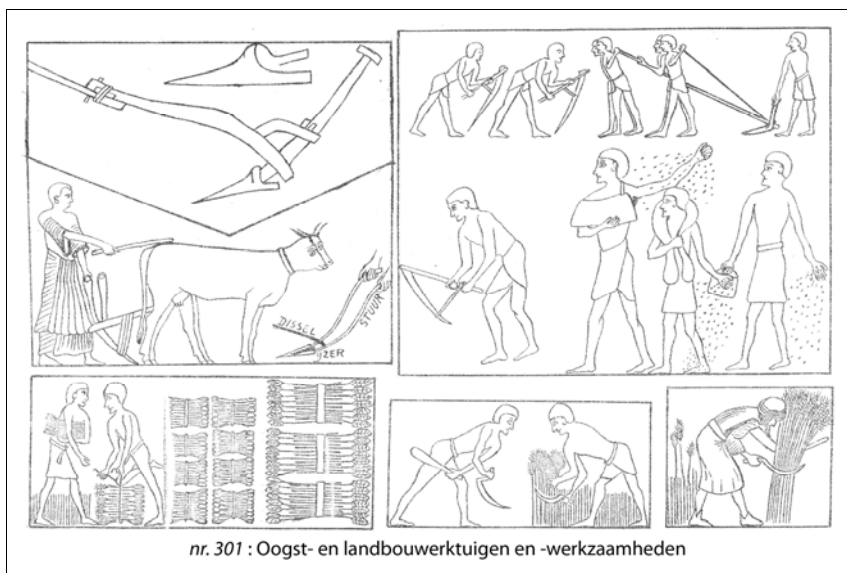
Zodra zij Jezus nu bemerkten, verlieten zij hun arbeid, eveneens groepsgewijs (zoals zij groepsgewijs naar hun werk gekomen waren, zie nr. 1271), legden hun gereedschap neer, en ook het stuk boomschors, dat zij als een soort hoed tegen de zon op hun hoofd droegen, daalden haastig af van de hoge berm, waarop zij werkten en bogen op de weg voor Jezus neer; menigeen wierp zich geheel ter aarde. *Jezus groette en zegende hen* en zij keerden naar hun werk terug.

1280.

Toen Hij de school naderde, was de leraar van zijn komst reeds verwittigd, en deze met andere voorname mannen trad Jezus nu tegemoet, heette Hem welkom, bracht Hem bij een schone bron (nabij de school), waste Hem de voeten en nam Hem de mantel af; deze werd uitgeklopt en glad gestreken en dan werden Jezus drank en spijzen aangeboden.

Met deze mannen en enige andere, die eveneens van Salamis hier aangekomen waren, zowat 20 in getal, *ging Jezus nu van veld tot veld en onderrichtte hier en daar de graansnijders in korte parabelen van de zaaier, van de oogst, van de verwijdering van het onkruid uit het graan, van het bouwen van nieuwe schuren en van het onkruid dat in het vuur geworpen wordt.*

Wanneer een groep arbeiders zijn onderrichtingen gehoord had, hervatten zij weer de arbeid en Hij ging naar een andere groep.

De mannen gebruikten een krom mes (over oogstwerk zie fasc. 11, nr. 301, voetnoot 96), en het werk vorderde zeer vlug; zij sneden de halmen een paar handen onder de aren af en overhandigden de handvollen aan de vrouwen die achter hen kwamen en die ze in bundels bonden en in korven wegdroegen. Ik zag dat vele, minder hoog opgeschoten aren bleven staan en dat arme vrouwen, die achter de oogstwerkers kwamen, ze afsneden en ook de aren die men had laten vallen, opraapten, als hadden zij recht daarop (cfr. Lev. 19, 9; Deut. 24, 19). Deze vrouwen droegen een zeer korte kleding; zij hadden het middellijf tot de lendenen omwonden met doeken en daarboven een rok rond het middellijf opgeschort tot een zak, waarin zij de gelezen aren bergen. Hun armen waren bloot, doch hun borst en nek met doeken omwonden; het hoofd was tegen de zon beschermd door een boombastschijf, met of zonder een hoofdomhulsel daaronder, volgens dat zij getrouwd of nog jong waren. Op deze leertocht ging Jezus wel een half uur ver het landschap in.

Daarna keerden zij tot de bron bij de school terug, waar voor Jezus en de anderen op een stenen bank een kleine maaltijd opgediend werd. Deze bestond uit een soort saus in schotels, die wel honig kon zijn, uit lange stokken van een zekere spijs (cfr. fasc. 24, nr. 1243), waarvan men sneden of stukjes op het brood legde, uit broodkoeken en ook vruchten; men dronk uit kleine kruikjes.

1281.

Deze bron was waarlijk prachtig en lag binnen een hoge wand of wal die vol bomen stond; men daalde met vele treden in de omvang van de bron; hier was het zeer koel en lommerrijk. De vrouwen woonden afgezonderd van de school; gesluierd dienden zij de spijzen op. *Jezus leerde over het Onze Vader.*

‘s Avonds vergaderden de graansnijders in de school en *Jezus gaf nog de uitleg van de parabelen, die Hij verteld had. Hij leerde over het manna, over het dagelijks brood en het HEMELSE brood.*

Genezing van een waterzuchtige vrouw.

Daarna ging Jezus nog met de leraar en enige anderen in verschillende hutten tot zieken en *genas verscheidene lammen en waterzuchtigen*. Deze zieken lagen meestal in kleine kamers, tegen de huizen aangebouwd; zo kwam Hij ook bij een lijvige vrouw met de waterzucht; haar hokje was niet groter dan haar bed en open aan het voeteinde, waar zij op een klein bloementuintje kon zien; het dak was licht en kon geopend worden, zodat zij de hemel kon zien.

Mannen en vrouwen naderden met Jezus tot haar hut. Zij namen er het dak van weg en *Jezus vroeg haar: “Vrouw, wilt ge weer gezond worden?”*

Zij antwoordde zeer ootmoedig: “Gelijk de Profeet het beveelt, zo wil ik het!”

Toen sprak Jezus: “Sta op, uw geloof heeft u geholpen.”

Toen stond de vrouw op, ging uit haar kamertje en zei: “Heer, nu erken ik uw macht, want velen wilden mij helpen en konden het niet.” Met al haar huisgenoten bedankte en loofde zij de Heer. Vele mensen kwamen toegelopen en waren over haar genezing zeer verwonderd.

Jezus keerde naar het onderwijsgesticht terug; zij vertoefden nog bij de bron en *Hij hield voor het daar nog verzamelde volk een toespraak.*

Hij verdeelde weer, zoals gewoonlijk, de nacht tussen slaap en gebed.

Oogslag op Merkuria en de tempel.

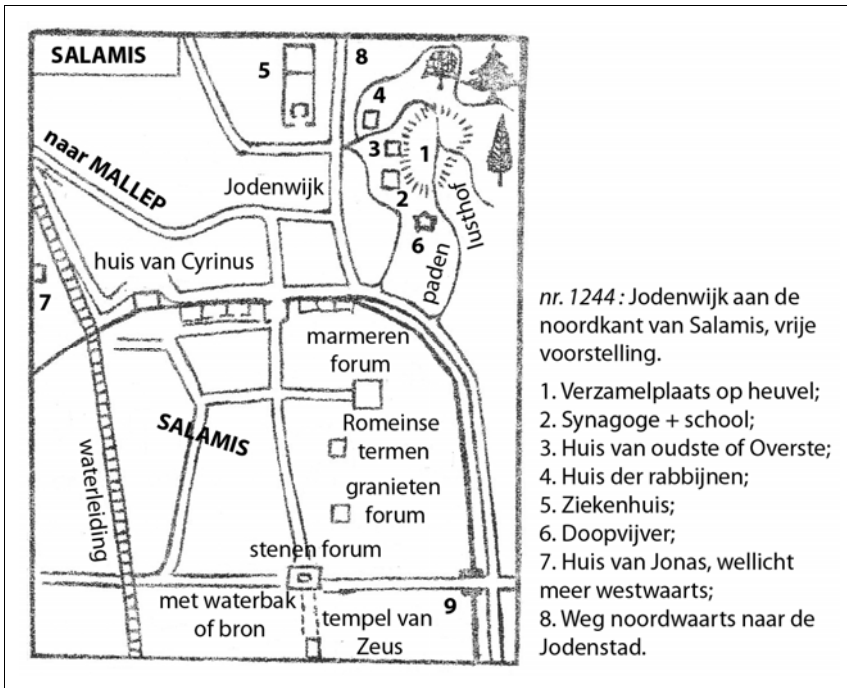
1282.

Heden zag ik in Salamis Merkuria, de zondares, met grote onrust en droefheid in haar kamers op en neergaan; zij weende, wrong de handen en, geheel in haar sluier gehuld, lag zij dikwijls in een hoek te huilen. Haar man, die me wat dom toeschijnt, en ook de dienstmeiden hielden haar voor waanzinnig, maar wat haar verscheurt, is spijt en berouw; haar enig verlangen en bekommernis is, hoe zij hier weg en bij de H. Vrouwen in Palestina zal geraken. Zij heeft twee dochters van 8 en 9 jaar en een zoontje van 5 jaar. Haar huis staat dicht bij de grote tempel: het is groot en omgeven door logge muren, door zijgebouwen met verblijven voor dienstpersoneel, door zuilengangen, terrassen en tuinen.

Men ontbood haar naar de tempel, maar zij weigerde te gaan onder voorwendsel van ziekte.

Ik heb meteen ook een oogslag op de grote tempel geworpen; het is een verbazingwekkend gebouw, vol zuilen, kamers, woningen

en gewelven of kelders (zie fasc. 24, nr. 1245, voetnoot 677 – SALAMIS).

Al de priesters wonen daarin en ook vrouwspersonen. Ik zag er ook mannen en gesluierde vrouwen binnengaan. Daarin staat een reusachtig beeld van hun godin (Derketo, met het lijf van een vrouw en het onderlichaam van een vis); het was zo groot als een kristoffelbeeld; het blinkt als was het van goud; het heeft een lichaam als een vis die zijn staart van achteren omhoog krult, vrouwenborsten en een kop met hoornen, gelijkend op een koe-kop; het legt zijn korte poten of klauwen op een beeld dat het vóór zich heeft. Deze beeldengroep verheft zich op een groot voetstuk met trappen, waarin openingen zijn om er wierook en andere reukwerken in te verbranden.

Ik zag daar nog allerlei andere gruwelen. Alle deuren van de tempel waren gesloten; men verrichtte een geheime goddelijke dienst. Voortijds offerden zij hier ook menigmaal kinderen, vooral kreupele⁶⁹⁵. Hun schanddaden plegen zij ter ere van hun godin. Ik kan noch mag alles zeggen wat ik daar zag gebeuren. In die tempel is veel prachtig traliewerk, vol sierkrullen.

***

Straks gaat Jezus dieper in het binnenland van Cyprus. Menige mededeling over Cyprus van de zienster zullen wij beter begrijpen, wanneer wij ons een zeker idee van het eiland gevormd hebben. Daarom de volgende beknopte elementaire beschrijving.

---

⁶⁹⁵ Mensenoffers. – “In Salamis was een tempel van Pallas, Agraulos en Diomedes. Jaarlijks werd in de maand, die door de Cyprioten ‘Afrodisium’ genoemd wordt, een mens geofferd Zeus of Jupiter genoot er een hoge verering.

Er bestaat een overlevering volgens welke de gewoonte bestaan heeft om aan deze god mensenoffers te brengen; deze werden later door het offer van een stier vervangen.

Sommigen zijn van mening dat het gebruik mensen te slachtofferen teruggaat tot Teucer, de stichter van Salamis.” (‘The Island of Cyprus’, blz. 86).

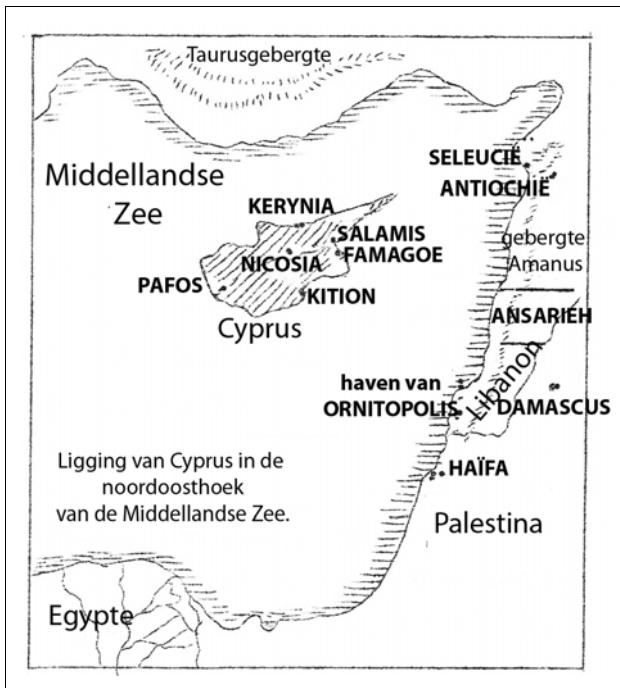

Eiland Cyprus.

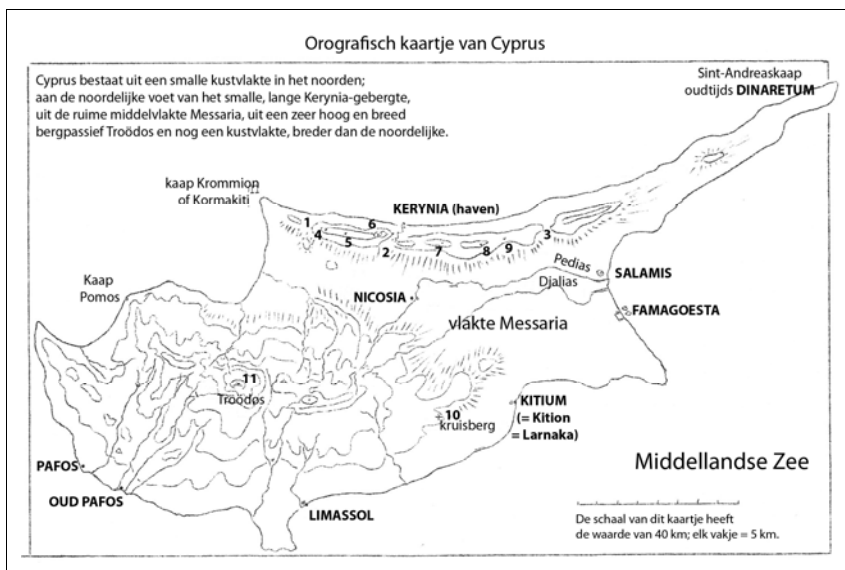
De oudste naam of namen laten wij onbesproken.

De naam Cyprus verschijnt in de Bijbel voor het eerst in de 2^e eeuw vóór Chr. (1 Makk. 15, 23), en daarna in het Nieuw Testament. De betekenis van de naam is onzeker. Een paar gissingen zijn genoemd in dit artikel.

Cyprus ligt in de noordoosthoek van de Middellandse Zee, 65 km ten zuiden van de kust van Turkije. De afstand van de kust bij Salamis tot de kust van Syrië is 150 km en vanaf de noordoostkaap tot dezelfde kust 90 km (zie fasc. 24, nr. 1246).

De grootste lengte van oost naar west is 220 km; de gemiddelde breedte 80 km. Gemakkelijkshalve plaatsen wij hierna een klein kaartje, hoewel men alle te noemen bijzonderheden best kan nagaan op grote kaart 3.

Het eiland bestaat uit twee bergketens, uit een middelvlakte en uit twee smalle kustvlakten, één in het noorden, de andere in het zuiden. Beide ketens lopen parallel met de kust en ook enigszins met elkaar. Op het kaartje zijn deze ketens in hun hoogste gedeelten met hoogtelijnen aangeduid.

1. Kyreniagebergte

De noordelijke draagt de naam Kyreniagebergte, naar de havenstad Kyrenia, hoewel de oude juiste vorm Kerynia is. Het begint in het noordwesten bij de kaap Krommion (thans Kormakiti) en volgt oostwaarts een bijna rechte lijn om eerst bij de St-Andreaskaap (oudtijds Dinaretum) te eindigen. Lengte: 160 km.

De kustvlakte onder dit gebergte is nergens breder dan één uur. Voegt men er de noordelijke berghelling bij, dan wordt de breedte 12 km. Hieruit kan men afleiden het steile karakter van deze helling; ze is weelderig bedekt met bossen van olijf- en St-Jansbroodbomen en allerlei ander boom- en struikgewas en bloemen.

De grijze kalkrotsbergketen telt verscheidene toppen van bijna 1000 m hoogte; we noemen de berg

- Kornos (4), 955 m;
- Akromandra (5), 1050 m;
- Sint-Hilarion (6), 952 m;
- Buffavento (7), 955 m;
- Pentadaktylos (8), 734 m;
- Jalas (9), 726 m.

Anderzijds is de bergketen door enkele passen of openingen onderbroken, waarvan de 3 voornaamste zijn:

in het westen de Panaga-pas (1);

in het midden de Kyrenia-pas (2);

in het oostelijk gedeelte de Akantoe-pas (3).

De zuidelijke hellingen van die lange keten zijn meestal dor en naakt, de noordelijke weelderig bedekt met bossen, zoals reeds gezegd, en ander boom- en struikgewas en bloemen.

2. Bergmassief Troödos

Het tweede grote bergmassief Troödos omvat de zuidelijke helft van het eiland, strekt zich in het westen verder en in het oosten minder ver uit dan de noordelijke keten. Kenmerkend voor dit gebergte zijn de ronde toppen. Het hoogste blok in het midden (11) draagt ook de speciale naam Troödos; het is de Cyprische Olympus uit de oudheid. Daar draagt ook nu nog een plaats de naam Olympoes.

Het gebergte begint in het westen bij de Pomoskaap en verlengt zich in het oosten tot de berg Stavrovoeni (10) 4 uren ten westen van Larnaka. Van deze berg gaat de bodem geleidelijk over in de oost- en middelvlaakte Messaria. Het hoogste punt in het midden van dit bergmassief, oudtijds Olympos geheten, draagt nu de naam Kionistra. Hoogte 1954 m.

Andere toppen tellen 1300 m, 1416 m, 1410 m, 1618 m, 1563 m, 1405 m, 1432 m en de geïsoleerde bergtop aan het einde van de keten 690 m.

Rondom dit hoog en uitgestrekt middenblok ligt een zone lager heuvelland met hoogten tussen 1000 m en 1340 m, dat geleidelijk naar

de kust afdaalt.

De zuidelijke kustvlakte vanaf 305 m en lager is tweemaal zo breed als de noordelijke.

Het hoogste centraal gedeelte van de Troödos is in de zomer de luststreek van Cyprus. Het koele klimaat, de schoonheid van de streek, de vele heerlijke vergezichten en magnifieke schilderachtige zichten trekken elke zomer talrijke bewoners aan. Dit hoogland is bedekt met tuinen, bossen, landhuizen, wijnbergen, koloniën, hotels en gestichten. Troödos onder de sneeuw biedt magnifieke gezichten van berglandschappen.

De oostelijke voorberg Stavrovoeni, d.i. Kruisberg of Oros agios Stavros, d.i. Santo Croci, berg van het H. Kruis, ontleent zijn naam aan het klooster dat daar op een rotstop gelegen en aan het H. Kruis toegewijd is. Op deze meest oostelijke top van de Troödosketen geniet men de prachtigste vergezichten.

De berg is ook klaar zichtbaar vanop de zee bij Larnaka.

Het genoemde klooster werd, luidens een traditie, gesticht door de H. Helena na haar ontdekking van het ware heilig kruis. Zij stond aan dit klooster het kruis af van de goede moordenaar en een stuk van het kruis van Jezus. In de middeleeuwen was dit klooster beroemd en trok vele pelgrims aan (cfr. Dapper, Cyprus; ook: Groot Leven van Christus, Kochem, blz. 707, 1e k.).

De vlakte Messaria strekt zich tussen de twee beschreven bergketenen uit met een geleidelijke nederhelling naar het oosten. In deze richting is zij 88 km lang en van noord naar zuid 24 km à 30 km breed.

Ze is buitengewoon vruchtbaar, vooral in haar oostelijk gedeelte, waar zij ook het breedst is. Naar het westen toe versmalt ze even door de bergketens die mekaar benaderen en bij Nicosia het dichtst bij elkander komen. Die vlakte is de graanschuur van Cyprus.

Ze wordt door twee rivieren doorsneden, die om het zo uit te drukken zij aan zij oostwaarts lopen en even ten zuiden van de ruïne van Salamis in de zee uitmonden. Het zijn de Pedias (Pediaeus) en de Djalias, de enige rivieren van het eiland die deze naam verdienen. Nochtans zijn ook deze rivieren, zoals alle overige op het eiland, onbestendig.

Alleen enkele beken in het hoogste gedeelte van de Troödos drogen nooit uit in hun bovenloop. Zelfs de Pedias en de Djalias staan in de zomer maandenlang droog.

Om water te hebben verzamelt men het in voorraadputten in de regentijd. Deze valt samen met de winter, zoals in Palestina; het klimaat is overigens geheel hetzelfde als in het H. Land; de regenval is er ook het sterkst in de bergstreken, vooral in het Troödosgebergte en in dit gebergte is zelfs de sneeuwval aanzienlijk.

In het zuid-, vooral zuidwestgedeelte van het eiland zijn de beken rijker van water voorzien. Het verbruik ervan is door staatswetten en aloude gebruiken en rechten geregeld.

Oudtijds was Cyprus zeer bebost. Na eeuwen van Arabisch en Turks Vandalisme en bosuitrooiing was het nog 17 % met woud bedekt. In deze eeuw is die oppervlakte weer verdubbeld, maar nog vragen zeer vele voor bos geschikte delen van het land om beplanting. De voornaamste bomen zijn: 3 soorten van pijnbomen of sparren. De cipres vindt men vooral in het noordelijk gebergte, doch ook in de Troödos, waar de terpentijnbomen eveneens talrijk zijn. Pogingen worden aangewend om vooral de cederboomwouden uit te breiden. Ook verdienen vermelding: de eik, platanus, acacia, olijf- en St-Jansbroodboom, de terebint-, mastik- en elzenboom, de populier, de jeneverstruik, de mirte, enz.

Van februari tot mei toveren de wilde bloemen de vlakten van Cyprus om tot een paradijs dat de ogen verrukt. Is hier de bloeitijd voorbij, dan begint hij in de hogere zones.

De herfst heeft zijn eigen bloemen.

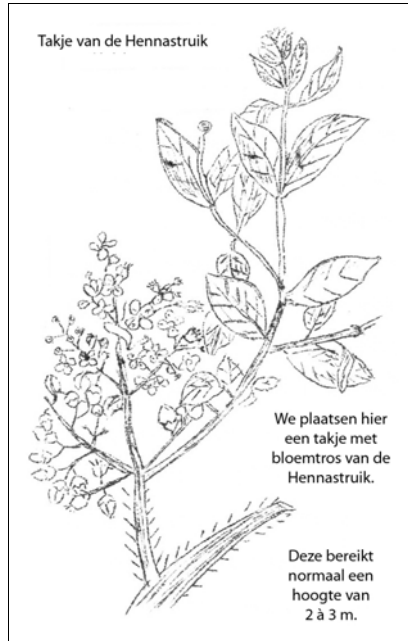
Bloemen die hier zeldzaam zijn en grote zorgen vergen, zoals jacinten, anemonen, ranonkels en de geurige Hennaplant (Cyprusbloem) groeien daar in het wild; ze herscheppen velden en berghellingen tot grootse bloembedden.

De gele welriekende Cyprusbloem die in trossen groeit zou een bijzondere beschrijving verdienen, omdat ze zeer eigen is aan Cyprus en

ook door K. herhaaldelijk vermeld wordt, maar tot onze spijt zullen wij er slechts enkele regels aan kunnen wijden.

Cyprus was oudtijds een zeer rijk en vruchtbaar land. Dit is het gebleven tot aan de overheersing van de Turken (1571).

Zijn naam was synoniem met weelde, overvloed; zijn vruchten en voortbrengselen waren wereldvermaard en werden duur verkocht.

Oude schrijvers, Plinius, Strabo en andere roemen zijn sappige boomvruchten, zoals van de oranje-, granaat-, olijf-, en vijgenboom; zijn enorme wijnstokken, katoen- en balsemstruiken, zijn hennep en wouden, zijn moerbeziebomen, zijn geurige honing en vette tarwe, zijn pleister en edelgesteenten (Pafosdiamant), zijn wonderbaar amiant of asbest (onverbrandbaar aard- of steenvlas), zijn rijke kopermijnen.

Aan deze laatste heeft het eiland zijn grootste vermaardheid en misschien ook zijn naam te danken. Ook zilver en goud werd er ontgonnen.

Herodes heeft er kopermijnen in pacht gehad. Er waren er op meerdere plaatsen van het eiland. Katarina spreekt van de kopermijnen bij Chytrus en het koper wordt tot heden toe op het eiland ontgonnen.

- Misschien heeft het eiland er zijn naam aan te danken, is hierboven gezegd. In acht genomen dat de 'C' in het woord Cyprus de waarde heeft van een 'K' zowel in het Latijn als het Grieks, begrijpt men hoe Koper en Kuper (Kupros) hetzelfde woord zijn.
- Toch menen anderen dat de aan Cyprus specifiek eigen Cyprusbloem, de Hennaplant, in het Hebreeuws Kofer, Koper, Kuper, aan het eiland zijn naam gegeven heeft.
- En weer anderen menen dat Cyprus zijn naam kan gegeven hebben aan dit metaal, aan die plant die men daar zo overvloedig vond. Zelfs zou het koper eerst op Cyprus zijn ontdekt.

Om die overloed en rijkdom heette het eiland ook 'Makaria', d.i. 'gelukkig land'. Dit bleef zo, buiten beschouwing gelaten de tijd dat de Mohammedanen er de heersers waren, tot het einde van de heerschappij der Venetianen (1571).

Met de Turken deed de armoede er haar intrede.

Na de overname van het bestuur door de Engelsen, kwam verbetering in de toestand. Nieuwe bossen werden aangelegd; de besproeiing van de Messariavlakte verbeterd en men won er weer rijkelijk olie, gezochte wijn en graan, katoen of boomwol, bouwhout, terpentijn, oranjeappelen, wol en zijde.

Aan het einde van hun heerschappij bleef nog onzeglijk veel te doen. Nog wachten grote stukken braak land op bewerking, vele bergen op bebossing, verwaarloosde waterleidingen op herstelling, moerassige gronden, die door hun uitwasemingen de omgeving ongezond maken op drainering en drooglegging. Buiten deze plaatsen en sommige districten bij de kusten is het klimaat van Cyprus gezond.

In 59 vóór Christus maakten de Romeinen zich van Cyprus meester onder voorwendsel dat de Egyptische koning de zeerovers begunstigde. Hun landvoogd resideerde te Pafos.

Paulus bekeerde er de proconsul Sergius.

Volgens K. trof Jezus een landvoogd aan te Salamis, toen Hij er de Joden kwam bezoeken en volgelingen kwam werven, zelfs onder de heidenen. Het eiland telde vele joodse kolonisten.

In 116 roeiden onder keizer Trajanus de Joden tijdens een opstand onder aanvoering van een zekere Artemis 80.000 inlanders uit en verwoestten bij die gelegenheid de stad Salamis. Toch leden zij de eindnederlaag en voortaan was het de Joden op doodstraf verboden nog een voet op het eiland te zetten.

Een straf welke wij Jezus hun weldra zullen horen voorspellen: dat er een tijd zal aanbreken waarin geen enkele Jood nog op Cyprus zal leven (nrs. 1299, 1314, 1362).

Op Cyprus bewondert men nog de overblijfselen van de grootse bouwwerken, kathedralen en kastelen die in het kruisvaarderstijdperk en ook daarna ontstonden; door zijn ligging is het eiland staatkundig en strategisch zeer belangrijk; ook voor specialisten in de Bijbelse geschiedenis en studie, en heel bijzonder voor hen die geloven in de historische waarde van het leven van Christus naar de visioenen van Anna Katarina Emmerick.

Jezus leert en heelt.

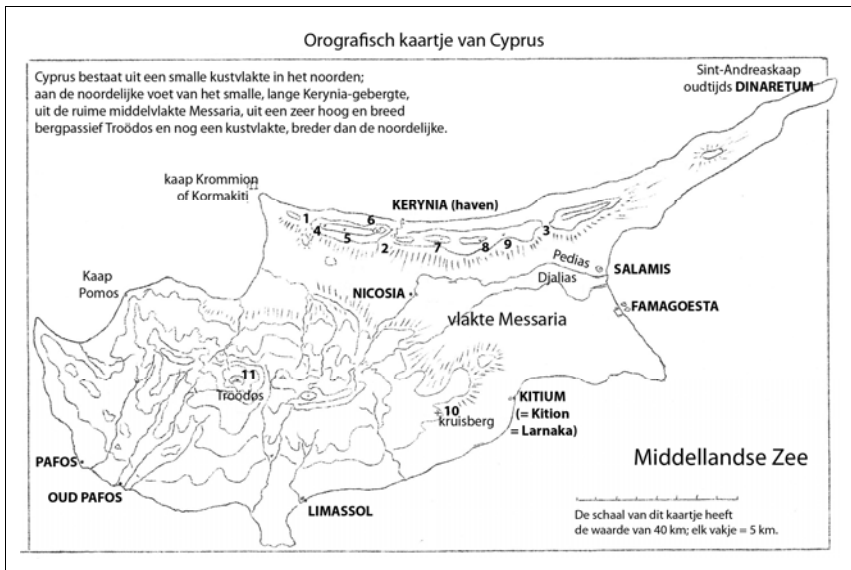
1283.

7 mei. –

Jezus ging deze morgen weer van veld tot veld de arbeiders onderrichten.

Heden hing er de gehele dag een zeer dichte nevel, zodat men elkander nauwelijks kon zien. Boven scheen de zon als een witte vlek erdoor. De witte mistwolk was bij de aarde zeer dicht. Dit gehele dal en deze vruchtenrijke streek (vlakte Messaria) richt zich noordoostwaarts.

(Hier moest K. heel zeker zeggen noordwestwaarts; zie kaartje en ook verder nr. 1285).

Ze eindigt met een smal punt tussen de omhoog stijgende gebergten (tussen het noordelijk en zuidelijk gebergte), die voorbij Nicosia het dichtst bij elkander genaderd zijn.

Hier zijn zeer vele veldhoenen en kwakkels en verbazend vele grote duiven met dikke kroppen⁶⁹⁶. Ook herinner ik mij een soort van dikke, grauwe, geribde appelen op spalier- of uitgespreide leibomen gezien te hebben (cfr. fasc. 18, nr. 742, voetnoot 375). Deze appelen hebben roodgestreept vlees en, zo ik meen, acht kernen, die twee en twee tezamen liggen.

Gelijk gisteren leerde Jezus in parabelen over de oogst en het dagelijks brood. Hij nam hier geen deel aan een eigenlijke maaltijd, maar aanvaardde hier en daar bij hutten een geringe verversing, zoals de mensen daar te lande gewoon zijn die aan te bieden. *Hij genas verscheidene lamme kinderen,* die in een soort van bak of trog in de wol, en, zo ik meen, ook op schapehuiden lagen. Enige van die mensen die Hij bezocht, liepen zeer hoog op met zijn onderricht, maar *Hij verzocht hen te zwijgen, herinnerde hen aan Gods geboden en zegde hun iets dat goed geleek op deze uitspraak: "Aan hem die heeft, zal nog gegeven worden, maar aan hem die niet heeft, zal nog ontnomen worden wat hij heeft."* (cfr. Luk. 8, 18).

1284.

Ik zag de Joden over vele punten uit Jezus' leer in twijfel en *Jezus beantwoordde hun opwerpingen en moeilijkheden.* Zij vreesden geen aandeel in het Beloofde Land te hebben; zij meenden dat Mozes onredelijk had gehandeld met de omweg door de Rode Zee (en over het Sinai-gebergte) te nemen en met zolang in de woestijn te dwalen, daar er korter wegen bestonden.

---

⁶⁹⁶ Vele veldhoenen. – "Cyprus voedt een zeer grote menigte van allerlei vogels als duiven, patrijzen, kwakkels, veldhoenen. Eenden en ganzen zijn er in een oneindig getal en tortelduiven zoveel als mussen in ons land; ze zijn er zeer tam en komen in benden op de daken zitten of strijken neer in de tuinen en straten en schijnen met de mensen om te gaan." (Dapper, Cyprus, blz. 54).

Hierop antwoordde Jezus hun dat het Beloofde Land niet alleen in Kanaän bestond, maar dat men het Rijk Gods tot zich kon trekken, in zijn hart tot stand kon brengen, en dat men dus waarachtig niet zo lang in de woestijn rond hoefde te dwalen (cfr. Lk. 17, 20-21). En Hij vergde van hen, aangezien zij Mozes zulk een verwijt van zijn omzwervingen maakten, dat zij zelf niet lang in de woestijn van de zonde, op de dwaalwegen van het ongeloof en het morren verloren zouden lopen, maar de kortste weg van de boetvaardigheid, van de doop en het geloof zouden inslaan.

Ik kwam hierop in een groots visioen over de zwerftocht van de Israëlieten in de woestijn en ik zag dat jaarlijks vele sterfgevallen en geboorten plaats hadden, en stond verbaasd over zulk een vermenigvuldiging. Ik vernam ook nauwkeurig hun getal, de redenen en de betekenissen (van dit getal en allerlei gebeurtenissen), maar ik ben dit alles weer vergeten.

Hier op Cyprus hebben de Joden zich menigvuldig met de heidenen vermengd, met dien verstande echter, dat de heidenen Joden geworden zijn.

Mij werd ook het doel bekend gemaakt waarom Jezus naar Cyprus gekomen is, en ik zag dat het Hem erom te doen was meer dan 500 zielen te winnen, Joden en heidenen die Hem gedeeltelijk nu zullen vergezellen, gedeeltelijk later volgen, en dat alle overigen Hem zullen vergeten.

Gedurende Jezus' verblijf op Cyprus brak ook de oorlog tussen Herodes en zijn schoonvader Aretas uit, en dáárom was Macherus versterkt geworden.

Ik geloof dat Jezus ondertussen uit het oog verloren, om niet te zeggen vergeten werd.

Barnabas komt Jezus afhalen. – Een heidense karavaan.

1285.

Op het middaguur kwam Barnabas met één van zijn broers en twee joodsgezinde heidense jongelingen tot Jezus. Zij kwamen uit de noordwestelijke richting uit de geboortestreek van Barnabas. Zijn woonplaats is een stad van betekenis en heet Chytrus; zij kwamen Jezus afhalen om daar de sabbat te gaan vieren.

Jezus ging in de namiddag met hen mee en Hij leerde onderweg de arbeiders. Zij gingen in de richting van het punt, waarmee het dal in dat gewest (van Barnabas' geboorteplaats) eindigt of uitloopt. (Een bewijs dat in het begin van nr. 1283 staan moest 'noordwestwaarts', niet 'noordoostwaarts').

In die richting stapten zij tot zij kwamen aan een heerbaan, die kwam van een haven in het noordwesten van het eiland (nl. van Lapitus) en liep naar een andere in het zuidoosten (waarschijnlijk Kition, nu Larnaka). Ze passeerde op een afstand van een paar uren westelijk van Salamis.

(Op de oude kaart van Peutinger is een grote weg getekend, die best aan deze heerbaan beantwoordt; ze komt van Lapitus en Kerynia en ten zuiden van Chytrus gekomen, wendt ze zich oostwaarts tot tegen Salamis en loopt dan rond het eiland op enige afstand van de kust. We veronderstellen de herberg waar Jezus in gaat, een drietal uren ten oosten van Chytrus).

Hier stond een grote herberg voor de Joden waar zij ingingen. Niet ver van daar staan nog een menigte hutten, een herberg met een bron (of waterbak) voor de lastdieren en de doorreizende heidenen. De landweg is altijd vol reizigers. Hier was geen vrouw in het huis, of liever woont zij, naar ik meen, afgezonderd.

Na de voetwassing en een verversing kwamen hier ook nog de andere leerlingen aan, die in Salamis gebleven waren om te dopen; het gezelschap van Jezus was nu wel 20 man sterk.

Hij onderwees nog de mensen in het open veld, die van hun arbeid huiswaarts keerden, en deze brachten enige zieke arbeiders tot Hem, die hun brood niet meer konden verdienen. Daar zij geloofden, genas Jezus hen en Hij beval hun aanstonds hun werk te hervatten.

's Avonds kwam hier ook een karavaan van Arabieren aan. De waard zond hen door naar de hutten (naar de heidense herberg). Zij dreven last-ossen, die twee en twee op twee stokken, grote pakken droegen, die tot boven hun kop uitstaken. (Volgens het systeem dat men hieronder getekend vindt).

Waar de weg in het gebergte smal was, gingen zij achter elkander en hadden dan de last tussen zich. Ook waren er beladen ezels bij en dan kwam daar nog een stoet aan met enige kamelen en grote bokken, die bundels wol droegen. Zodra deze reizigers de dieren ontladen en te drinken gegeven, ook de nodige zorg voor hun bagage en gezin genomen hadden, groetten zij Jezus en baden Hem ook zijn leer te mogen aanhoren. *Hij toonde de waarheid aan deze heidenen, doch op zachtige en omzichtige wijze.* Chytrus ligt 4 à 5 uren ten noordwesten van hier.

Lokale bijzonderheden.

1286.

De steden zijn hier volstrekt niet zoals bij ons, waar de huizen naast elkander staan en iedereen zijn eigen huis heeft. Er zijn hier nogal veel grote gebouwen met terrassen en dikke muren en in deze muren zijn vele kamers, waarin geringer lieden wonen. Dikwijls zijn daar straten als dikke wallen, waarover men rijdt, en ook in deze wallen wonen vele mensen en boven staan er bomen op.

Te Salamis heerst ook een allerbeste orde en ik zie dat ieder soort van bedrijfs- en ambachtslieden hun eigen straat hebben⁶⁹⁷. Ik herinner mij dat ik de schoolkinderen en andere jongens meestendeels in één en dezelfde straat zag gaan. Zo lopen door de stad ook straten waarin men altijd slechts lange rijen lastdieren ziet.

---

⁶⁹⁷ Kamers in muren gebouwd, dit is tegen muren aangebouwd, volgens oosterse gewoonte, zoals dit ook zijn de kamertjes van een herberg die rondom het plein tegen de omheiningmuur gelegen zijn.

Het is ook een oosterse gewoonte dat de beoefenaars van hetzelfde ambacht of bedrijf in dezelfde straat gevestigd zijn, hun eigen winkel of werkplaats hebben.

In de bazaarstraat te Kaïro bezit ieder bazaar de artikelen van een speciale nijverheid, zoals eetwaren, klederstoffen, leder, huisraad, reukwerken, enz. (Delancker, 36, Leroux, 32; Janssens, 73; H. L. 13^e jg. 29).

Alzo hadden de wevers, zadelmakers, timmerlieden, goudsmeden hun werkhuizen bij elkaar in dezelfde wijk. (H. L. 11^e jg. 56).

In Chytrus hebben volgens K. de Rekabieten hun eigen straat, de smeden hun eigen wijk. Zie verder nr. 1298.

Andere gelijke uitlatingen vindt men b.v. nog bij Hilarion Thans, in 'Vertellen', blz. 184, deel III: "Te Pompeji was een straat van wassers en blekers."

Andere getuigenissen vindt men in Géogr. univ. VI, 135; Nieuw Afrika, 1955, blz. 174; 'The Island of Cyprus'.

Ook de wijsgeren hebben een groot eigen huis met binnenhof en ik zie ze meestal in hun eigen straat wandelen; zij gaan in hun mantels in rijen van vier of vijf naast elkaar, terwijl zij beurtelings spreken, en ik zie dat degenen die opgaan steeds de ene kant der straat houden, en dat de terugkerenden de andere kant houden. Deze regeling onderhoudt men in meest alle straten.

De plaats met de prachtige bron waar Jezus met de landvoogd sprak, is verheven. Vanuit de omliggende, geplaveide straten bereikt men die met trappen. Rondom dat forum lopen gaanderijen met bogen, waarin allerhande winkelkramen geïnstalleerd zijn. Ter zijde is de markt (of een deel van het forum) met rijen van dichtgebladerde piramidevormige bomen, waarop men klimmen en als in loofhutten zitten kan. Het paleis van de landvoogd ziet op deze plaats.

Bijzonderheden over de H. Katarina.

1287.

Van de woning der H. Katarina, van haar voorouders en ouders te Salamis heb ik veel gezien, doch ik weet er maar enige dingen meer van. Het groot huis van de zondares Merkuria is later het woonhuis geworden van Katarina's vader, die Kosta heette. In dat huis werd Katarina geboren en opgevoed. Ik zag dat haar vader uit Mesopotamië was en van een koning of vorst afstamde. Deze ofwel zijn ouders werden hier met grote goederen begiftigd, hetzij tot schadeloosstelling voor een groot verlies, hetzij tot beloning voor bewezen diensten.

Het is een geschiedenis gelijk die van Lazarus' vader in Palestina.

Hij trouwde hier met een dochter uit het priesterlijk geslacht en **één van de wijsgeren, die ik met Jezus zag spreken, is één van haar voorouders. Misschien dat de genade die hij kreeg en niet verwierp, hem vrucht aanbracht en dat hij beloond is geworden in zijn nakomelinge (Katarina), omdat hij niet**

ondankbaar was. (Een gedachte die wij bij K. reeds meermalen aantreffen).

Ik zag Katarina reeds als kind vol wijsheid. Vaak ontving zij inwendige verlichtingen en volgde zeer trouw haar inwendige leiding op. Zij sprak steeds met grote verachting van de afgoden, kon die niet uitstaan, en waar zich de gelegenheid ertoe aanbood, maakte zij die van kant. Daarom werd zij eens door haar vader in een andere plaats opgesloten. Zij moest aan een vorst van Alexandrië uitgehuwd worden. Haar vader was toen juist bezig met de bouw van een paleis, wanneer men haar daarheen tot haar verloofde leidde. Onderweg ontving zij velerlei verlichtingen en zij maakte die aan haar begeleiders bekend. Dit is het enige wat ik mij, van wat ik zag, nog herinner.

8 mei. –

Deze morgen trok Jezus nog bij enige huizen in de nabijheid rond, genas verscheidene zieken en leerde bij herders.

Van Salamis tot hier toe strekt zich een zeer vruchtbaar gewest (het oostelijke vruchtbaarste gedeelte van de vlakte Messaria) uit; de gehele streek waar Jezus doortrok, bestond uit vruchtbare akkers en weilanden die aan de Joden toebehoorden.

Gisterenavond is ook Jakobus de Mindere met verscheidene andere leerlingen hier aangekomen. (Dit is reeds gezegd in nr. 1285, midden).

Mnason is nog niet te huis geweest; ik geloof dat zijn geboorteplaats niet ver verwijderd ligt; zijn ouders zijn van voornam afkomst, maar arm. Hij ging in de vreemde een plaats of betrekking zoeken, en op die manier is hij met Jezus in aanraking gekomen. (Zijn woonplaats is Kyrenia).

Jezus onderricht nogmaals een heidense karavaan.

1288.

Ik zag Jezus de karavaan onderrichten van de reizende Arabieren, die uit het gewest waren, waar Jetro, de schoonvader van Mozes, gewoond heeft; zij reisden met vrouw en kinderen en met vele dieren; zij leidden met zich bepakte kamelen, draagossen, ezels, geiten en bokken, die de vrouwen met grote pakken hoog beladen hadden; zij waren bruiner dan de inlanders hier, zeer levendig en vrolijk van aard.

Zij waren met koopwaren uit hun land te scheep hierheen gekomen, hadden deze in de mijnen tegen koper en andere metalen verruild, en nu trokken zij op de grote weg naar het zuidoosten om in te schepen. Hun dieren droegen het zware metaal in lange kisten en hun pakken waren kleiner dan gewoonlijk, wegens de zwaarte van de inhoud.

Ik vermoed dat het staven of lange platen waren; zij hadden ook bewerkt metaal mee, ketels of emmers en ander vaatwerk en deze laatste waar was rond- of tonvormig verpakt.

De vrouwen waren zeer vlijtig; zij sponnen al gaande en al rijdend, en vlochten dekens en banen op de plaatsen waar zij legerden. Daarmee konden zij onderweg weer in hun onderhoud en klederen voorzien. Zij bewerkten de wol waarmee de bokken

beladen waren⁶⁹⁸. Zij hadden een hoeveelheid wol aan hun schouderen gehecht, sponnen met de ene hand de draad en wonden hem op om een soort klos, die zij met de andere hand gedurig draaiden, en wanneer de klos vol was, wonden zij de draad er weer af op een andere rol of haspel, die zij aan hun gordel vastgehecht droegen.

Jezus nam het aanknopingspunt voor zijn gesprek met hen uit hun arbeid. Hij begon met hen te loven om hun vlijt en zo kwam Hij op de vraag: "Voor wie doen jullie al deze moeite en arbeid?" Dan vestigde Hij hun aandacht op de Schepper en Behoeder van alle dingen, op de dankbaarheid jegens God en op Gods barmhartigheid met de zondaars en alle verloren schapen, die rond dwalen en hun Herder niet kennen.

Hij onderrichtte hen zeer zacht en liefelijk, en zij waren diep ontroerd en blij en zij wilden Hem allerlei dingen ten geschenke geven, maar *Jezus zegende hun kinderen en verwijderde zich.*

---

⁶⁹⁸ Bokken beladen met wol. – "Een bepaald soort van grote schapen werden in het Oosten als lastdieren gebruikt." (Géogr. univ. V, 445), zoals ook nu nog op Cyprus het inheems melkvee als trekdieren gebruikt wordt ('The Island of Cyprus', 138).

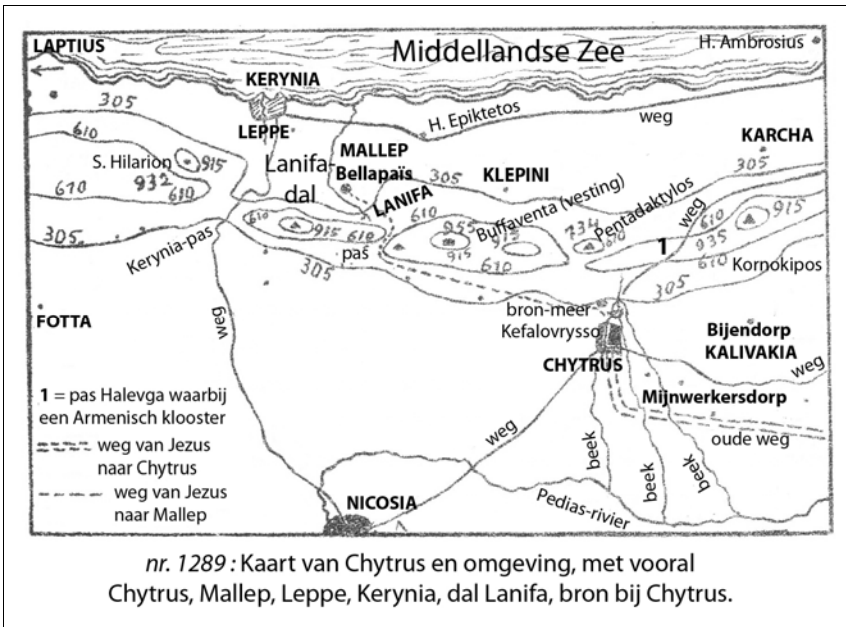
Meerdere trekken van K.'s beschrijving van het spinnen dezer Arabische vrouwen vindt men terug in de beschrijving van het spinnen van geitenhaar tot tentdoek in 't H. L. 7^e jg. blz. 4.

Om goed te verstaan zou men het eerst moeten zien, te meer omdat dit werk misschien wel van persoon tot persoon of gewest tot gewest verschilt.

Beschrijving van het gewest. – In een herberg bij Chytrus.

1289.

Met zijn gezelschap wendde Jezus zich meer naar de noordelijke zijde (van de rivier Pedias?) en trok naar Chytrus dat nog 4 uren van hier ligt en zowat 6 uren van Salamis (zie kaartje hierna of grote kaart 3).

Ik zag hen hier en daar van de veldarbeiders, *tot wie Jezus een korte toespraak richtte*, een verversing aanvaarden.

De weg liep nu opwaarts. (De Messaria-vlakte stijgt geleidelijk in westelijke richting).

Ik zag hier in het land olijf- en katoenbomen en ook een plant waarvan zij, zo ik meen, een soort van zijde maken; ze lijkt niet op ons vlas, maar eerder op kemp en geeft lange, zachte draden.

Maar overheersend is hier een boompje met mooie gele bloemen in groot getal; het is zeer liefelijk om te zien; het draagt vruchten bijna van het model der mispelen, en schijnt mij saffraan te zijn.

Links heeft men een mooi gezicht op de hoge bergen (Troödos-gebergte), dat vol grote wouden staat. Hier zijn vele cipressen en kleine, welriekende harsstruiken. Links in het gebergte zag ik ook een riviertje met een waterval neerkomen.

Verder, doch meer recht vóór mij, het gebergte op, is aan de ene kant (links) woud en aan de andere naakt gebergte (nl. het Kerynia-gebergte).

Van op de weg (van Jezus, dus dichtbij) lopen gangen in de berg, waarin men koper en wit metaal als zilver uitgraaft.

Ik zag de mijnwerkers ook van boven naar beneden boren. Zij moeten hier ook smelten en dit geschiedde met een geelachtige brandstof. Een hele berg van zulke brandstof is hier in de nabijheid. Ik zag dat zij die stof tot grote ballen kneedden en dan droogden. Ik hoorde ook zeggen dat die berg niet zelden vuur vatte.

Na 4 uren wegs kwam Jezus in een herberg vóór Chytrus op een afstand van meer dan een half uur. Tot daartoe liggen overal nog mijnen. In deze herberg namen zij hun intrek en de vader van Barnabas en enige andere mannen ontvingen de Heer en bewezen Hem de gewone verwelkomende liefdediensten.

Jezus rustte hier, *hield een toespraak* en nam met zijn gezelschap een kleine maaltijd. Ik herinner me verder niets anders.

Chytrus ligt in de diepte op een vlakte. (Onder de voet van het Kyreniagebergte en in een kleine vallei, waar 3 beken ontstaan). Jezus benaderde de stad van de zijde, waar de kopermijnen zijn (zie kaartje hiervoor); ze heeft joodse en heidense inwoners. Om de stad heen liggen vele afzonderlijke woningen als boerderijen, die door tuinen en velden met elkander verbonden zijn.

Reden van Jezus' komst naar Cyprus.

1290.

Ik had vandaag groot verdriet bij het vooruitzicht dat Jezus' onvermoeide inspanningen op Cyprus zo weinig vruchten zouden dragen, zo weinig dat men, zoals de Pelgrim zegt, nergens, ook in de H. Schrift niet, iets van deze reis vermeld vindt, en dat er zelfs niet in gezegd wordt dat Paulus en Barnabas daar veel tot stand gebracht hebben; maar ik had een visioen daarover en ik herinner me nog het volgende ervan.

Jezus heeft op Cyprus 570 zielen gewonnen, heidenen en Joden; zij zijn Hem gedeeltelijk aanstonds, gedeeltelijk later gevolgd.

Ik heb gezien dat de zondares Merkuria met haar kinderen Jezus spoedig gevolgd is en veel geld en goed met zich heeft meegenomen. Ik heb haar bij de H. Vrouwen gezien. Later, bij de stichting van een christelijke nederzetting rond Ofel tot tegen Betanië, zag ik haar aan de diakens grote geldsommen geven voor het onderhoud en de onderbrenging van de gelovigen.

Ik zag ook dat Merkuria tijdens een opstand tegen de christenen vóór de bekering van Saulus gedood geworden is; het geschiedde, toen deze met grote woede naar Damascus trok.

Na de afreis van Jezus weken vele Cyprioten, heidenen en Joden, met geld en goed naar Palestina uit; zij trokken er geleidelijk al hun rijkdommen uit en dit verwekte een grote weerstand en gemor onder de andersgezinden van hun familie, die zich daardoor gekrenkt, verongelijkt en benadeeld waanden; men maakte Jezus uit voor een bedrieger.

Joden en heidenen spanden tezamen, niemand mocht nog van Hem spreken. Vele mensen werden aangehouden en geseseld; de heidense priesters martelden hun onderdanen en dwongen hen te offeren.

De landvoogd die met Jezus gesproken had, werd naar Rome geroepen en uit zijn ambt ontzet. Romeinse soldaten kwamen de havens bezetten en lieten niemand meer sloop gaan.

Na Jezus' kruisdood ging de herinnering aan Hem aldaar geheel verloren en men sprak toevallig alleen nog van Hem als van een onrustzaaier en valse verrader. De mensen met nog enig geloof wankelden en schaamden zich over hun gevoelens. Twaalf jaren later vonden Paulus en Barnabas geen spoor meer van zijn bezoek; zij bleven hier niet lang, maar namen toch enige bekeerlingen mee.

Jezus onderricht mijnwerkers.

1291.

9 mei. –

's Morgens zag ik Jezus met de leerlingen tot de mijnwerkers gaan en het woord richten tot enige groepen van hen. Enige van die mijnen behoorden aan de heidenen, andere werden door de Joden gepacht en uitgebaat. De arbeiders zagen er ellendig, mager en bleek uit. Hun naakt lijf was op enige plaatsen met grove stukken bruin leder gepantserd; zij staken daarin gelijk een schildpad in haar schild.

Jezus leerde (zoals gewoonlijk, naar aanleiding van hun bezigheden) over de goudsmid, die zijn metaal in het vuur reinigt. De heidenen en Joden arbeidden aan verscheidene zijden van de weg en stonden altijd aan weerskanten om naar Jezus te luisteren.

Hier waren ook enige bezetenen of aangevochtenen, die aan koorden vastgebonden hun werk moesten doen. Bij Jezus' aankomst begonnen zij te razen, te schreeuwen en uit te roepen wie Hij was en te vragen wat Hij hier tegen hen kwam doen? *Jezus gebod hun te zwijgen en zij hielden zich stil.*

Maar enige joodse mijnwerkers kwamen Jezus hun beklag doen dat de heidenen onder de weg door tot in hun domein gemijnd en hen bestolen hadden en nu verzochten zij Jezus daarover uitspraak te doen.

Toen liet Jezus, dicht bij de scheidslijn, op de joodse grond in de aarde boren en men stiet op de gangen der heidenen. Men vond daar nesten of lagen van brokken wit metaal, ik meen dat het zink of zilver was en dit kostbaar metaal had hen over hun grens gelokt.

Jezus leerde nu over de ergernis, over het onrechtvaardig goed en vooral over deze stelregel: "Wat je niet wil dat jou geschiede, doe dat ook anderen niet aan!" (Mt. 7, 12).

De heidenen waren overtuigd, hun onrecht was bewezen en bevestigd door vele getuigen. Nochtans daar geen overheden aanwezig waren, bleef dit zonder gevolg; alleen waren de heidenen erg ontevreden; zij gingen al morrende weg.

Jezus leert te Chytrus in de synagoge.

1292.

De heerbaan waarop Jezus met de Arabieren gesproken had, loopt in westelijke richting voorbij Chytrus. Jezus had lang deze weg gevolgd, maar, zich vervolgens meer naar het noorden wendend, was Hij naar hier gekomen. Hij ging heden in de namiddag zowat drie kwartier verder. Deze weg tussen tuinen en afzonderlijke huizen bracht Hem te Chytrus.

Dit is een zeer nijverige stad; men fabriceert er immers allerhande metaalartikelen en ook wordt op grote schaal aan bijenteelt gedaan. Hier wonen vele heidenen en Joden, die met elkander gemeenzamer zijn dan waar ook elders, hoewel zij in eigen gescheiden straten wonen. De heidenen hebben verscheidene

tempels en de Joden twee synagogen; zij hebben met elkander ook veel huwelijken aangegaan, doch altijd zó, dat de heidenen tot het Jodendom overgingen.

Vóór de stad kwamen de joodse oudsten en leraren Jezus tegemoet, en ook twee van de wijsgeren uit Salamis, die, door zijn leer bewogen, Hem gevolgd waren om Hem verder te horen. Wanneer men Jezus in het ontvangsthuis de voeten gewassen en verversingen aangeboden had, baden zij Hem enige zieken te genezen, die met groot verlangen op Hem wachtten.

Jezus ging met hen in de wijk of straat der Joden en hier en daar lagen vóór de huizen wel een twintigtal zieken, die de genezing ontvingen. Onder hen waren lammen, die op staan-krukken leunden, die mij aan staan- en loopstoelen deden denken en die op 3 pikkels rustten. De genezenen en hun verwanten verkondigden de lof van Jezus met korte spreuken, meestal aan de psalmen ontleend; zij riepen Hem die na, maar de leerlingen temperden hun geestdrift.

1293.

Jezus ging nu in het huis van de synagoge-overste, waar ook andere geleerden verzameld waren, en onder deze verscheidene mannen uit de sekte der Rekabieten (fasc. 17, nr. 710, voetnoot 344). Dezen onderscheidden zich van de overige Joden door hun kleding, door zekere eigen gebruiken, strenge zeden en meningen. Nochtans hadden zij vele van hun oude overleveringen laten varen. De aanhangers van deze sekte bezaten hier een eigen straat voor zich alleen. Zij baten hoofdzakelijk de metaalmijnen uit en zijn van hetzelfde geslacht als die van Efron in het koninkrijk Basan (tevens in Gilad), waar ook metaalmijnen zijn in de nabijheid van Efron (22 km ten zuidoosten van het Meer).

Jezus werd hier door de overste tot een maaltijd uitgenodigd, die hij tegen na de sabbat (tegen vrijdagavond na de sabbatoefening) voor Hem gereed had laten maken. *Maar daar Jezus beloofd had bij de vader van Barnabas te gaan, zo*

nodigde Hij allen uit om Hem daarheen te vergezellen, en Hij bad de overste de arme arbeiders en mijnwerkers na de synagoge met zijn maaltijd te vergasten.

De synagoge was vol mensen en vele heidenen luisterden buiten van op de terrassen (der zuilengangen die naast de synagoge aangebouwd waren. Een inrichting zoals te Kafarnaüm, zie fasc. 16, nr. 619).

Jesus leerde uit Mozes over de bijdragen die men bracht voor de bouw van de Tabernakel (Ex. 25 en 26) en uit Jeremias over de Belofte (Jer. 23, 26-28).

Exodus 25

De heffing voor de tabernakel

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Zeg tot de Israëlieten, dat zij voor Mij een heffing inzamelen; van iedere man, wiens hart hem dringt, zult gij voor Mij een heffing inzamelen.
3. Dit nu is de heffing die gij van hen inzamelen zult: goud, zilver, koper;
4. blauwpurper, roodpurper, scharlaken, fijn linnen, geitehaar;
5. roodgeverfde ramsvellen, tachasvellen en acaciahout;
6. olie voor het licht, specerijen voor de zalfolie en voor het welriekend reukwerk;
7. chrysopraasstenen en vulstenen voor de efod en voor het borstschild.
8. En zij zullen Mij een heiligdom maken, en Ik zal in hun midden wonen.
9. Gij zult het maken overeenkomstig alles wat Ik u toon, het model van de tabernakel en het model van al zijn gerei.

De ark

10. Zij moeten dan een ark van acaciahout maken, twee en een halve el lang, anderhalve el breed, en anderhalve el hoog.
11. Gij zult die overtrekken met louter goud; van binnen en van buiten zult gij die overtrekken en er rondom een gouden omlijsting op maken.
12. Gij zult er vier gouden ringen voor gieten en die bevestigen aan de vier voetstukken en wel twee ringen aan de ene zijwand en twee ringen aan de andere zijwand.
13. Gij zult draagstokken van acaciahout maken en die met goud overtrekken.
14. Gij zult de draagstokken steken in de ringen aan de zijwanden van de ark, om daarmee de ark te dragen.
15. De draagstokken zullen in de ringen van de ark blijven, zij zullen er niet uit verwijderd worden.
16. In de ark zult gij de getuigenis leggen, die Ik u geven zal.
17. Ook zult gij een verzoendeksel van louter goud maken, twee en een halve el lang en anderhalve el breed.
18. En gij zult twee cherubs van goud maken, van gedreven werk zult gij ze maken, aan de beide einden van het verzoendeksel.
19. Maak één cherub aan het ene einde en één cherub aan het andere einde; uit één stuk met het verzoendeksel zult gij de cherubs op zijn beide einden maken.
20. De cherubs zullen twee vleugels uitgespreid houden naar boven, met hun vleugels het verzoendeksel bedekkende en hun aangezicht naar elkander gericht; naar het verzoendeksel zullen de aangezichten der cherubs gericht zijn.
21. Gij zult het verzoendeksel bovenop de ark leggen en in de ark zult gij de getuigenis leggen, die Ik u geven zal.
22. En Ik zal dáár met u samenkomen en van het verzoendeksel af, tussen de beide cherubs op de ark der getuigenis, over alles met u spreken wat Ik u voor de Israëlieten gebieden zal.

De tafel

23. Gij zult een tafel van acaciahout maken, twee el lang, een el breed en anderhalve el hoog.
24. Gij zult die overtrekken met louter goud en er een gouden omlijsting omheen maken.
25. Gij zult er een rand van een handbreedte omheen maken en een gouden omlijsting rondom haar rand.
26. Gij zult vier gouden ringen ervoor maken en de ringen zetten op de vier hoeken aan haar vier poten.
27. Dicht bij de rand zullen zich de ringen bevinden als houders voor draagstokken, om de tafel te dragen.
28. Gij zult de draagstokken van acaciahout maken en ze met goud overtrekken, opdat daarmee de tafel gedragen worde.
29. Gij zult schotels, schalen, kannen en kommen maken, waarmee geplengd wordt; van louter goud zult gij ze maken.
30. En gij zult op de tafel geregeld toonbrood leggen voor mijn aangezicht.

De kandelaar

31. Gij zult een kandelaar van louter goud maken, van gedreven werk zal de kandelaar gemaakt worden, het voetstuk zowel als de schacht; de bloemkelken, met knoppen en bloesems, zullen daarmee één geheel vormen.
32. Zes armen nu zullen uit zijn zijden uitsteken: drie armen van de kandelaar uit de ene zijde en drie armen van de kandelaar uit de andere zijde.
33. Drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de ene arm, met knop en bloesem; en drie bloemkelken in de vorm van amandelbloesem aan de andere arm, met knop en bloesem; aldus voor de zes armen, die uit de kandelaar uitsteken.
34. Op de kandelaar vier bloemkelken in de vorm van amandelbloesem, met zijn knoppen en bloesems.

35. Ook een knop onder het eerste paar armen, die uit hem voortkomen, en een knop onder het tweede paar armen, die uit hem voortkomen, en een knop onder het derde paar armen, die uit hem voortkomen; (aldus) bij de zes armen, die uit de kandelaar uitsteken.
36. De knoppen en de armen zullen uit hem voortkomen, terwijl het geheel één gedreven werk van louter goud is.
37. Gij zult er zeven lampen voor maken en men zal die lampen erop zetten en het licht laten vallen naar de voorkant.
38. Zijn snuiters en zijn bakjes zullen van louter goud zijn.
39. Van een talent louter goud zal men hem maken, met al dit gerei.
40. Zie nu toe, dat gij alles maakt naar het model dat u daarvan op de berg getoond is.

***

Exodus 26

De tabernakel

1. De tabernakel zult gij maken van tien tentkleden; van getweerd fijn linnen, blauwpuurper, roodpuurper en scharlaken, met kunstig geweven cherubs zult gij ze maken.
2. De lengte van elk tentkleed zal achtentwintig el zijn en de breedte van elk tentkleed vier el: eenzelfde maat voor al de tentkleden.
3. Vijf van de tentkleden zullen verbonden zijn aan elkander, en nog eens vijf tentkleden zullen verbonden zijn aan elkander.
4. Ook zult gij blauwpuurperen lussen maken op de rand van het ene tentkleed aan het einde, aan het ene stel, en evenzo zult gij doen op de rand van het laatste tentkleed aan het andere stel.
5. Vijftig lussen zult gij maken op het éne tentkleed en vijftig lussen zult gij maken aan het einde van het tentkleed, dat tot het andere stel behoort, zodat de lussen tegenover elkaar staan, de éne tegenover de andere.
6. En gij zult vijftig gouden haken maken en de tentkleden aan elkander door de haken verbinden, zodat de tabernakel één geheel is.
7. Ook zult gij tentkleden van geitewool maken tot een tent over de tabernakel, elf tentkleden zult gij maken.
8. De lengte van elk tentkleed zal dertig el zijn en de breedte van elk tentkleed vier el: eenzelfde maat voor de elf tentkleden.
9. Gij zult vijf van de tentkleden afzonderlijk verbinden en zes van de tentkleden afzonderlijk, en gij zult het zesde tentkleed dubbel leggen, aan de voorkant van de tent.
10. Gij zult vijftig lussen maken op de rand van het ene tentkleed, het laatste aan het ene stel, en vijftig lussen op de rand van het tentkleed, aan het andere stel.
11. Gij zult vijftig koperen haken maken en de haken in de lussen steken en de tent samenvoegen, zodat zij één geheel is.
12. Wat het overhangende betreft, dat overhangt aan de tentkleden der tent, de helft van het overhangende tentkleed zal overhangen aan de achterkant van de tabernakel.
13. Een el aan deze zijde en een el aan gene zijde van wat overhangt in de lengte van de tentkleden der tent zal overhangen aan de zijde van de tabernakel, aan deze en aan gene zijde, om haar te bedekken.
14. Ook zult gij een dekkleed voor de tent maken van roodgeverfde ramsvellen, en een dekkleed van tachasvellen daaroverheen.
15. Gij zult de planken voor de tabernakel maken van acaciahout, rechtopstaande;
16. tien el zal een plank lang zijn en anderhalve el breed.
17. Elke plank zal twee tappen hebben, zodat zij aan elkaar kunnen worden verbonden; zo zult gij met al de planken van de tabernakel doen.
18. Gij zult de planken voor de tabernakel maken, twintig planken aan de zuidkant.
19. En veertig zilveren voetstukken zult gij maken onder de twintig planken, twee voetstukken onder de ene plank voor haar beide tappen, en twee voetstukken onder de andere plank voor haar beide tappen.

20. Evenzo voor de andere zijde van de tabernakel aan de noordkant twintig planken
21. met veertig zilveren voetstukken: twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.
22. Voor de achterzijde van de tabernakel aan de westkant zult gij zes planken maken.
23. Twee planken zult gij maken voor de hoeken van de tabernakel aan de achterkant.
24. Volkomen gelijk nu zullen zij zijn aan de onderkant en aan de bovenkant, tot de ene ring; zo zal het voor die beide zijn: zij zullen de beide hoeken vormen.
25. Er zullen dus acht planken zijn met haar zilveren voetstukken: zestien voetstukken; twee voetstukken onder de ene plank en twee voetstukken onder de andere plank.
26. Ook zult gij dwarsbalken maken van acaciahout: vijf voor de planken van de ene zijde van de tabernakel,
27. vijf dwarsbalken voor de planken van de andere zijde van de tabernakel, en vijf dwarsbalken voor de planken van de zijde van de tabernakel aan de achterkant naar het westen,
28. met de middelste dwarsbalk, in het midden der planken, dwars dóórlopende van het ene einde naar het andere.
29. De planken nu zult gij met goud overtrekken, de ringen zult gij van goud maken als houders voor de dwarsbalken, en de dwarsbalken zult gij met goud overtrekken.
30. Dan zult gij de tabernakel oprichten overeenkomstig het plan dat u daarvan op de berg getoond werd.
31. Gij zult een voorhangsel maken van blauwpurper, roodpurper, scharlaken en getweerd fijn linnen; met kunstig geweven cherubs zult gij het maken.
32. Gij zult het hangen aan vier pilaren van acaciahout, met goud overtrokken, van gouden haken voorzien, op vier zilveren voetstukken.
33. Gij zult het voorhangsel onder de haken hangen en daarheen, binnen het voorhangsel, de ark der getuigenis brengen, zodat het voorhangsel voor u scheiding maakt tussen het heilige en het heilige der heiligen.
34. Gij zult het verzoendeksel op de ark der getuigenis leggen in het heilige der heiligen.
35. Gij zult de tafel buiten het voorhangsel zetten, en de kandelaar tegenover de tafel aan de zuidzijde van de tabernakel, en de tafel zult gij plaatsen aan de noordzijde.
36. Ook zult gij een gordijn voor de ingang der tent maken van blauwpurper, roodpurper, scharlaken en getweerd fijn linnen: veelkleurig weefwerk.
37. Gij zult voor het gordijn vijf pilaren van acaciahout maken en ze met goud overtrekken, van gouden haken voorzien, en gij zult daarvoor vijf koperen voetstukken gieten.

***

Jeremia 23

Over de profeten

26. Tot hoelang? – is er iets in het hart van de profeten, die leugen profeteren en profeten zijn van de bedriegerij van hun hart;
27. die erop bedacht zijn mijn volk mijn naam te doen vergeten door hun dromen, die zij elkander vertellen, evenals hun vaders mijn naam hebben vergeten door de Baäl?
28. De profeet die een droom heeft, vertelle een droom, en die mijn woord heeft, sprek mijn woord naar waarheid; wat heeft het stro met het koren gemeen? luidt het woord des HEREN.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hij maakte onderscheid tussen het dode en het levende offer en zij vroegen Hem naar het verschil tussen beide. Daarna leerde Hij over de acht zaligheden.

Genezing van een bejaard rabbijn.

In de vergadering was ook een oude, deugdzame rabbijn aanwezig; hij was reeds lang waterzuchtig en, volgens zijn gewoonte, had hij zich in de synagoge op zijn plaats laten brengen. Terwijl de geleerden nog met Jezus over allerlei punten twistten, riep de man luidkeels: “Zwijg toch een keer en laat mij eens iets zeggen!” En toen zij nu allen zwegen, riep hij uit: “Heer, U hebt anderen barmhartigheid bewezen, helpt ook mij en gebied mij tot U te komen!”

Hierop sprak Jezus tot hem: “Indien gij gelooft, sta op en kom tot Mij!” En de zieke sprong op, terwijl Hij riep: “Heer! ik geloof!” Hij was gezond en ging de trappen op tot Jezus en bedankte Hem. (Bedoeld zijn de trappen van het verhoog vanwaar Jezus het volk toesprak in het midden van de synagoge).

De gehele vergadering brak los in vreugdegeroep en lofprijzing.

Jezus en de anderen gingen nu aanstonds naar het huis van Barnabas. Van zijn kant verzamelde de spijzmeester (van de synagoge-overste) de armen en arbeiders voor de maaltijd die Jezus hun had overgelaten.

Ouderlijk huis en familie van Barnabas.

1294.

De vader van Barnabas woont vóór de westzijde van de stad; zijn huis maakt deel uit van een groep huizen die daar verspreid

liggen, want rondom Chytrus liggen meer dergelijke verzamelingen van huizen die op dorpen gelijken⁶⁹⁹.

Dit huis is zeer aanzienlijk en heeft aan de ene zijde terrassen, waarvan de muren bruin zijn, alsof ze met olieverf of hars bestreken waren. Maar is dat soms niet de natuurlijke kleur van de steen? Er staan planten en prieeltjes op. (Planten in bakken en loofhutten, waaruit blijkt dat hier dakterrassen bedoeld zijn). Daarenboven is het huis met een omlopende zuilengang, een open gaanderij omgeven. Bij het huis staan ook prachtige bomen.

In de omgeving zijn wijngaarden en een plaats vol grote stukken bouwhout, in de beste orde gerangschikt; het zijn vooreerst enorme en dikke stammen, voorts stukken hout in allerhande vormen; en dit is alles zo gestapeld, dat men er tussendoor kan gaan; ik meen dat het bestemd is voor de scheepsbouw. Zij hebben ook van die lange wagens, niet breder dan het hout (of de bomen) en met dikke wielen, die, naar ik meen, van ijzer zijn; ze worden door ossen getrokken, die wijd uit elkaar ervóór gespannen zijn. Niet ver van hier ziet men een zeer schoon woud.

De vader van Barnabas is een weduwnaar; zijn zuster woont met enige dienstmeiden in de buurt en bestuurt zijn huishouding, zoals zij nu ook voor de maaltijd zorgde. Noch Jezus' heidense begeleiders, noch de wijsgeren van Salamis gingen mee ter tafel, omdat het een sabbatmaaltijd was, maar zij wandelden in de open galerij of zuilengang en aten uit de hand, en *luisterden*

---

⁶⁹⁹ Barnabas' huis aan de westzijde. – Het oude Chytrus ligt bijna 1 km ten oosten van het huidige Kythrea; we mogen dus aannemen dat dit huis, indien het nog bestond, deel uitgemaakt zou hebben van het huidige Kythrea.

Chytrus was door zulke gehuchten of dorpen omgeven. Ook nu nog ziet men rond Kythrea meerdere dorpen zonder naam, vooral aan de zuidkant; wellicht een situatie gelijk in Jezus' tijd.

Wij zien hier ook meisjes op de maaltijd verschijnen en de wijsgeren voelen zich in het binnenhof tot onder de zuilengangen als thuis (zie hierover fasc. 16, nr. 656, voetnoot 306).

ondertussen vanuit de galerij naar de onderrichtingen van Jezus.

De spijsen bestonden uit broodkoeken, honing en vruchten, doch de hoofdgerechten uit vogelen en brede platte vissen (barbue, koffervis van zowat 70 cm hoog en lang, bijna rond, doch plat). De maaltijd bestond ook nog uit verscheidene schotels met vlees, zoals ik er nog nooit gezien had; het waren repen vlees, slak- of schroefvormig ineen gewonden, waarop allerlei kruiden gestoken waren.

Jezus sprak nog over de offerande (bijdrage voor de Tabernakel), de offers, de Belofte en zeer uitvoerig uit de Profeten.

Onder de maaltijd verschenen meerdere groepen van vier- of zesjarige arme, halfgeklede kinderen; zij hadden grof gevlochten korven met een grote verscheidenheid van eetbare kruiden, die zij in de omstreken geplukt hadden en nu aan de disgenoten tegen een geschenk van spijs of brood aanboden; zij naderden meestal naar de kant, waar Jezus en de zijnen aanlagen. *En de Heer stond op, ledigde hun korven, vulde die met spijsen en zegende hen.* Dit was zeer liefelijk en het beviel mij het meest.

In al mijn kinderjaren bracht ik Hem ook altijd de mooiste bloemen en kruiden uit onze weide; en nu valt er mij niets meer voor Hem te verzamelen dan mijn zonden, en bovendien verlies ik (door nalatigheid) nog de helft onderweg.

Zulke sabbatmaaltijden gaan steeds van bepaalde gebeden en ceremonieën vergezeld. De Heer en de zijnen overnachtten hier; de vreemdelingen in de stad.

Jezus onderricht en heelt.

1295.

10 mei; Sabbat. –

Ik zag Jezus de ganse morgen mensen onderrichten achter het huis van Barnabas, waar een mooie heuvel met een leerstoel is. Van het huis uit bereikt men hem langs heerlijke wijngaarden.

Jezus onderwees hier vooreerst een grote menigte mijnwerkers en andere arbeiders, dan een schaar heidenen en het laatst een grote schaar Joden, die met heidense families getrouwd waren. Vele zieke heidenen hadden Jezus om hulp (genezing) laten verzoeken en ook om de toelating zijn leerrede te mogen aanhoren; het waren meest verminkte, zieke arbeiders en zij waren op hun draagbedden in de nabijheid van de leerstoel neergezet.

Jezus onderrichtte de arbeiders over het Onze Vader, over de zuivering van het metaal door het vuur. Daarna onderrichtte Hij de heidenen in gelijkenissen van de wilde scheuten der bomen en wijnstammen, die afgesneden moeten worden; ook over de enige God en over de zoon des huizes en de knecht en over de roeping van de heidenen tot zijn rijk, enz.

Vervolgens leerde Hij over de gemengde huwelijken (die hier talrijk waren), maar niet te begunstigen zijn, doch slechts uit tegemoetkoming of barmhartigheid te dulden zijn, en dan nog alleen tot bekering en veredeling, maar niet tot bevrediging van de zinnenlust, en onder voorwaarde dat beide partijen een heilige wil en zuivere bedoeling hebben. Hij sprak meer ertegen dan ervoor. Hij prees die genen gelukkig die reine spruiten in het huis van de Heer voortbrachten. Hij legde de nadruk op de zware

verantwoordelijkheid van de joodse partij en op de waakzame opleiding der kinderen in deugd en godsdienstigheid. Hij spoorde allen aan tot het waarnemen en benuttigen van de tijd der genade, tot de boetvaardigheid en tot de doop.

Daarna genas Jezus de zieken en nam de maaltijd bij Barnabas.

Hierop gingen zij met Hem naar de andere zijde van de stad (noordzijde), waar zich enorm lange bijenstallen tussen zeer grote boomgaarden en bloementuinen bevinden. In de nabijheid ligt ook een bron en een klein meer⁷⁰⁰. *Jezus leerde en vertelde.*

Daarna gingen zij in de stad naar de synagoge, waar de lering over het offer (of bijdrage tot de Tabernakel) en de Belofte gesloten werd.

Hier waren enige geleerde, reizende Joden, die Jezus allerlei ingewikkelde vragen voorlegden, die Hij oploste; zij hadden een slechte bedoeling: het ging over gemengde huwelijken, ook over Mozes die vele mensen had laten neersabelen en over Aäron en

---

⁷⁰⁰ Jezus gaat met zijn gezelschap naar de imkerij van Chytrus. – Heel het eiland, maar vooral Chytrus was eertijds vermaard om de kwaliteit van zijn honing (cfr. na nr. 1282, Eiland Cyprus).

In de buurt kwamen zij bij een bron en een klein meer.

Op de grote Cyprus-kaart in het werk van Dapper 'Cyprus' is dit meertje aangetekend.

De bron door K. hier vermeld, draagt de naam Kefalovyrsso.

Wij lezen erover in het boek 'Chypre d'Aujourd'hui' van Marina Sacopoulo, blz. 85: "De mooie bron van Kythrea, Kefalovyrsso geheten, voorzagt oudtijds Salamis van water door een waterleiding van 40 km lang; van deze leiding bestaan nog steeds overblijfselen. Ze voedde ook Nicosia, doordat ze watermolens onderhield, die aan de hoofdstad het meel leverden.

Ook heden doet ze nog meerdere molens draaien en begunstigt het schildersambacht, voorziet van het nodige sap de beste olijven van het land. Van zijn overlommerde boorden loopt een wondermooie weg noordwaarts over het gebergte, doorkruist een woud en verbindt de middelvlakte van het eiland met de kustvlakte".

het gouden kalf, dat deze had laten maken, over zijn straf en dergelijke onderwerpen.

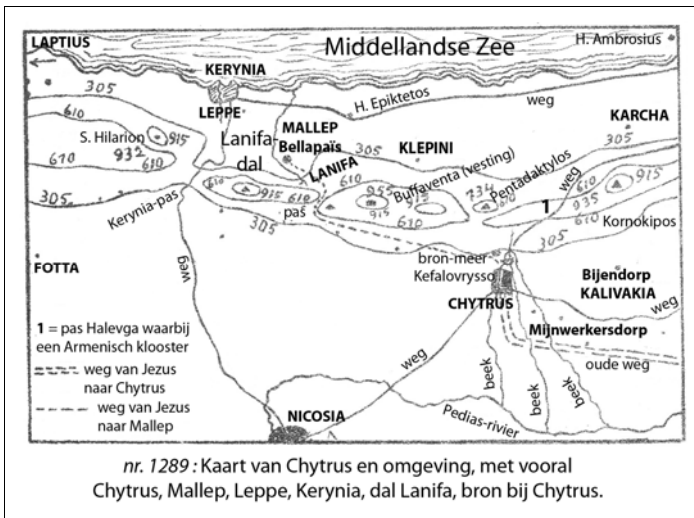
Op de bijenplaats bij Chytrus. – Jezus leert.

1296.

11 mei. –

Gisterenavond at Jezus in het huis van de leraren, waar Hij ook sliep. Op heden moet het een feest- of vastendag bij de Joden geweest zijn. (Wellicht een plaatselijk feest of vasten, daar men er geen in de joodse kalender vindt. – K. spreekt zich ook maar aarzelend uit).

's Morgens was er gebed en onderricht in de synagoge. Daarna ging Jezus met al zijn leerlingen en met de heidense jongelingen buiten de stad aan de noordzijde. Bij het gezelschap voegden zich ook nog enige joodse leraren en Rekabieten, zodat het gevolg van Jezus wel uit 100 mannen bestond; zij gingen nagenoeg een uur ver naar een plaats, die als de zetelplaats van de bijenkweek is.

Daar stonden over een grote lengte in lange rijen talrijke, manshoge witte bijenkorven, die naar de morgenzon gekeerd waren; ik geloof dat ze van biezen of bast gevlochten waren. Zij hadden vele openingen en waren boven elkander geplaatst (steeds hoger op de helling). Vóór elke bijenstal was een bloementuin. Inzonderheid groeide daarin veel melisse, d.i. de bijenbloem. Elke tuin was omheind en al die afsluitingen gaven aan het geheel het voorkomen van een hele stad. Het heidense gedeelte was goed te herkennen, want zowat overal stonden daar beelden in nissen; het waren als busselkinderen; ze hadden visstaarten, die zich naar achteren omhoog krulden; ze hadden kleine poten met klauwen en geen volmaakt mensengezicht.

Het dorp zelf bestond uit vele kleine huizen van de imkers, waarin dezen hun gereedschap bewaarden. De herberg was een groot hoofdgebouw met allerlei bijgebouwen, en om de binnenpleinen kruisten zich allerhande afdaken of open hallen, waarin velerlei toerusting en allerhande lange matten waren. De waard leverde alle benodigdheden aan allen die hier wat te verrichten hadden; het is een heiden. De Joden hebben er ook eigen zalen en een bidplaats. Ik geloof dat in dit huis en onder de lange afdaken het was en de honing verzameld en bereid worden; het is als het algemeen oogsthuis (van de imkers, waar zij de honing verzamelen).

1297.

Hier heb ik ook vele van die boompjes gezien, die zulke liefelijke gele bloesems dragen. De bladeren zijn meer geel dan groen (gelijken op die van de olijfboom, doch zijn korter, breder, tengerder en met een aangename groene tint vermengd, Dapper, 'Cyprus', 50); de bloemen vallen zo dicht af, dat ze de grond als met een zacht tapijt bedekken. Eer zij beginnen af te vallen, spreidt men onder de bomen zeer lange matten uit. Ik heb gezien dat die bloemen geperst worden en dat men er een gele verf uit trekt. De jonge scheuten van deze boompjes worden ook wel vaak eerst in potten gekweekt en dan overgeplant in rotsholten die

men eerst met aarde gevuld heeft. Men vindt deze bloem ook in Judea⁷⁰¹. Ik heb hier ook een soort van groot vlas gezien, waarvan men lange draden trekt.

---

⁷⁰¹ Eindelijk een woord over de Hennastruik of Cyprusplant, de welriekende gele bloemenstruik. –

De Cyprusbloem groeide ook in Judea en daar heette ze in het Hebreeuws 'KOFER', in het Grieks 'Kupros', in het Latijn 'Cyprus'.

In het Arabisch luidt de naam: 'Hinna', 'el-Henna' of 'al-Kana', vanwaar in het Frans 'Hennéh' en bij ons 'Henna'.

Op Cyprus groeide dit gewas zo overvloedig dat velen menen dat het eiland er zijn naam aan heeft ontleend, of omgekeerd. De wetenschappelijke naam is 'Lawsonia inermis' of 'Lawsonia alba'.

Dit is een heester of struikgewas van 2 à 3 m hoog en dus geschikt voor hagen. De stengels zijn houtig en de bloem die zeer welriekend is, bestaat uit trosjes; deze hebben een gele of witgele kleur; de bladeren gelijken, zoals reeds gezegd, op die van de olijfbloem en ook op die van de myrtestruik en zijn doorlevend. De takjes hebben bijna dezelfde kleur als de bloemen.

Van onheuglijke tijden werd die struik met zijn bloemen in het gehele Oosten hoog gewaardeerd om de aangename geur van de bloem en vooral ook om het poeder of de aangename rode kleurstof, eveneens Henna genaamd, die men trekt uit de bloemen, bladeren, takken en wortels.

Tot heden toe werd en wordt er in het Oosten een overdadig gebruik van gemaakt en wel tot allerhande doeleinden. Vooral wordt er een rode kleurstof mee gemaakt en daar deze zich zeer gemakkelijk op het buitenste van het lichaam neerzet, kleurt men ermee de huid, nagels, voeten, handen, haar en baard, wenkbrauwen en wimpers.

Ook aan leder en pels deelt ze door eenvoudige overstroking een mooie saffraankleur mee. De kleur kan verhelderen of verdonkeren volgens de hoeveelheid stof die in de bereiding gebruikt wordt, en ook wel naar de bereidingswijze die aangewend wordt.

Aan wit hout kan men met Henna de kleur geven van mahoniehout; ook wol, zijde, enz. kunnen er geverfd mee worden.

In Europa wordt Henna gebruikt als ingrediënt in vele haarkleuringen.

In Egypte gebruikte men het om de handpalmen, nagels, oogranden, enz. van mummies te kleuren. Volgens de hoeveelheid gebruikte kleurstof bekomt men verschillende schakeringen vanaf het geel tot het vermiljoenrood, ja, ook naar het zwart toe.

Niet ver van hier, ongeveer een half uur ten noorden van Chytrus, komt een rijke bron uit een rotsheuvel⁷⁰², en vloeit eerst door de stad en dan door het gewest, waar Jezus nu kwam. Op sommige

---

In Perzië zijn er zowel de mannen als de vrouwen verslingerd op. De mannen kleuren er zelfs de hoeven, de manen en de staart van hun paarden mee.

Flavius Josephus vermeldt het gebruik van Henna door de mannen. Met Henna blankette zich reeds de slechte koningin Izebel in de 9^e eeuw vóór Chr. (II Kon. 9, 30).

In het Hooglied is de Henna of Kofer genoemd in 1, 14.

Voor de goede geur kwam, volgens Plinius de 'Cyprus Canope' op de oevers van de Nijl op de eerste plaats, die van Askelon in Palestina op de tweede, die van Cyprus op de derde.

In Noord-Afrika groeit de Henna overvloedig. Daar wordt het poeder of de kleur gebruikt tegen het uitvallen van het haar; bovendien als een remedie tegen de hoofdpijn en bloedwonden en als versterkingsmiddel van de huid; ze kleurt sterk en zet zich zeer vast, de tint gaat van oranjegeel tot zwart met blauwe weerschijn; het bevordert de groei van het haar en kan in niets de gezondheid benadelen.

De geur van de bloem is zo sterk, dat wijnstokken in de nabijheid ervan doortrokken worden. De Cyprusbloem kent vele variëteiten, zoals het keelkruid of liguster (troène), die vooral voorkomt in Italië en bijkomstige verschillen vertoont.

⁷⁰² Rijke bron uit de rotsheuvel. – Het is dezelfde reeds vermelde Kefalovyrsso.

Bij hetgeen er in nr. 1295, voetnoot 700 reeds over gezegd is, citeren we nog deze regels uit 'The Island of Cyprus', blz. 37: "Kythrea is één der grootste dorpen van het eiland en is zeer beroemd door zijn springbron Kefalovyrsso; ze vormt een stroom die vele graanmolens in beweging brengt en een vrij grote oppervlakte besproeit. In de oude tijd voorzag een leiding de stad Salamis van water uit deze bron. Ten oosten van het dorp is de situs van het oude Chytrus. Hier vonden in 1928 de dorpelingen een meer dan manskroot standbeeld van de Romeinse keizer Septimus Severus; het berust thans in het Cyprus-museum.

Van Kythrea uit kan de toerist, een weg naar het noordoosten volgend, het Kyreniagebergte oversteken door de Halevga-pas.

Hier, midden in aangename pijnboomwouden ligt het klooster van Surp Magar."

In Kythrea en omgeving bezitten meerdere kerken interessante iconen.

plaatsen ligt haar beek open, op andere plaatsen is ze overbouwd. Ik geloof dat ze ook de leiding van Salamis van water voorziet. Bij haar oorsprong vormt ze een bevallig klein meer. Bij dit water zal nog gedoopt worden. Me dunkt dat daar sprake van was en dat ik er toespelingen op heb horen maken. Hier groeiden in het wilde verbazend vele en mooie bloemen (zie na nr. 1282, Eiland Cyprus). Langs de weg staan oranjebomen, vijgenbomen, korenten (= krenten) en rozijnen⁷⁰³.

Jesus was hoofdzakelijk naar hier gekomen om zonder stoornis en overdreven toeloop de heidenen en Joden te kunnen onderrichten. Hij deed dit gedurende het overige van deze dag in de tuinen en groene gangen van het gebouw. Sommige toehoorders zaten neer, andere stonden recht en *Jesus leerde over het Onze Vader en één der acht zaligheden, over de achtste*, geloof ik.

Tot de heidenen sprak Hij voornamelijk over de gruwel van hun afgoden en hoe deze ontstaan waren; hoe wegens al die gruwelen Abraham uitverkoren en afgezonderd, en hoe het godsvolk dat uit hem ontstaan was, door God geleid en bestuurd werd. Hij sprak zeer duidelijk en streng. Zijn toehoorders waren niet minder dan ten getale van honderd. Zij aten in het huis, de heidenen evenwel van de Joden afgezonderd; zij aten alleen brood en van die lange (stokken) geitenkaas, ook honing en vruchten.

De waard van dit huis was een heiden, maar ootmoedig en bescheiden. 's Avonds gingen de Joden in een afzonderlijke

---

⁷⁰³ Korenten en rozijnen. – In het artikel 'Cyprus' zijn deze onder de moderne voortbrengselen niet vermeld.

Nochtans: "Op Cyprus groeien buitengewoon vele rozijnen, die 'Zibobo' genoemd worden

Korenten zijn de slechtste kwaliteit van rozijnen en komen van gedroogde druiven." (Aldus Dapper in zijn boek 'Cyprus', blz. 51, in 1680).

plaats. *Vóór het gebed hield Jezus nog een toespraak;*
zij overnachtten hier allen.

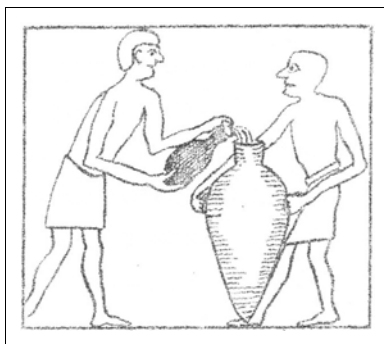
Bijzonderheden over Chytrus.

1298.

In Chytrus heerst er bijna meer leven dan in Salamis. Hier is alle handel en bedrijvigheid aan de haven (dus op een verre afstand) en in een paar straten. Maar in Kythrea heerst overal beweging en nijverheid.

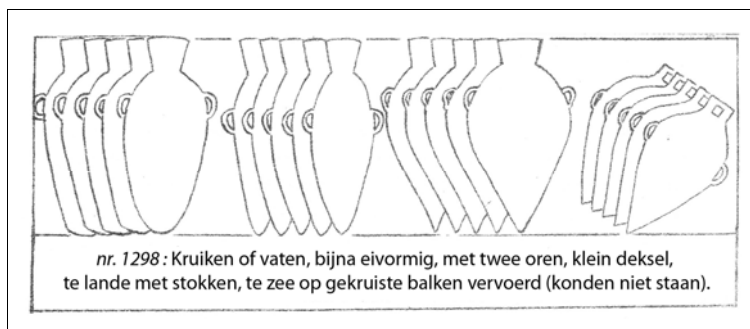
Aan de kant waar Jezus aankwam, loopt een grote marktstraat van vee en vogelen. Rond een schone, hooggelegen markt van de stad hangt onder hoge bogen een grote hoeveelheid van veelkleurige dekens te koop.

Aan de andere zijde van de stad wonen meest metaalarbeiders en smelters. Daar weerklinkt hele dagen zulk een verbazingwekkend hameren en slaan, dat men er zijn eigen woorden niet hoort. Nochtans zijn de meeste metaalfabrieken vóór de stad (in een buitenwijk).

Zij vervaardigden daar allerlei ketels en ander vaatwerk, en vooral een soort van dunne, grote vaten, zoals bij ons de vleespotten; ze

zijn bijna eivormig, met een klein deksel en met van boven twee oren⁷⁰⁴.

De metalen platen worden eerst in de nodige gebogen vorm gebogen en dan in de ovens met zeer lange pijpen (aan elkaar) geblazen of gesoldeerd. Van buiten zijn ze geel en van binnen wit. Daarin worden allerlei vruchten en honing of stroop verzonden. Op zee worden ze getransporteerd op gekruiste balken. Men draagt ze (te lande) ook aan stokken, die door de oren gestoken worden. Om weke, niet harde vruchten te verzenden over zee, gebruikt men zulke potten.

---

⁷⁰⁴ K. zal wel zulke potten bedoelen, die men hierboven afgebeeld, en die de reproductie zijn van Egyptische reliëfs; ze kunnen niet alléén staan.

Recente opgravingen (1925) hebben ook te tell Zakarija in Palestina zulke kruiken aan het licht gebracht.

Toevallig vond ik eens in een stuk krant de afbeelding van twee soortgelijke kruiken, evenwel zonder oren, met als onderschrift: "Door duikelvissers werd in 1952 in de Middellandse Zee, bij het eiland Riou, ter hoogte van Marseille de lading van een schip teruggevonden, dat omstreeks 200 vergaan was; het was Romeins en Grieks vaatwerk, kommen, schalen, borden en amforen of kruiken, alles samen een schat van zeer grote archeologische waarde."

Op de foto vertoonde een duikelaar twee kruiken. Er viel uit te besluiten dat ze een hoogte van 70 of 80 cm hadden; ze zijn enigszins peervormig, hebben boven een lange hals en lopen van onderen scherp uit, kunnen dus niet staan en beantwoorden aan K.'s beschrijving.

Tweede dag bij het bijendorp.

1299.

12 mei. –

Jezus leert heden nog in het bijendorp bij Chytrus voor een menigte die wel tot 200 man gestegen is.

Hij weerlegde krachtdadig de dwalingen en dwaasheden van het heidendom. Uit het feit zelf dat zij hun godheden tot allerlei betekenissen herleiden wilden om er zich mee te kunnen verzoenen, leidde Hij af welke ellendige en miserabele goden zij aanbadten.

Hierna vermaande Hij hen toch af te zien van hun eindeloze, onuitkoombare verdichtzelen, verzinselen, dromerijen en theorieën, om in kinderlijke eenvoud de éne ware God te erkennen en zijn aanbiddelijke openbaringen te aanvaarden.

Hierdoor voelden enige heidenen zich gekrenkt; dit waren een soort van rondreizende geleerden, die, met een wandelstok in de hand hier voorbijkomend, Jezus' uiteenzetting en betoog gehoord hadden; zij gingen morrend van daar weg, maar *Jezus zegde dat men hen maar best liet heengaan. Dit was beter dan dat zij uit hetgeen zij van Hem hoorden, nog nieuwe goden uitdachten.*

Vervolgens kondigde Hij als Profeet de verwoesting van dit heerlijk gewest aan, de ondergang van zijn steden en tempels, door een strafgericht van God over dit land. (Profetie die volledig in vervulling zal gaan, zie na nr. 1282, Eiland Cyprus, einde).

“Wanneer de gruwel ten hoogste gekomen zal zijn, sprak Hij, dan zal het heidendom te gronde gaan.” Ook weidde Hij lang uit over de straf die de Joden

hier te verwachten hadden en over de verwoesting die Jeruzalem boven het hoofd hing.

De heidenen namen dit alles nog beter op dan de Joden, die vele moeilijkheden maakten en steeds beroep deden op de hun gedane beloften, waarachter zij zich als het ware verschansten.

Jezus doorliep met hen alle profeten, paste alle plaatsen op de Messias toe en verklaarde dat zijn tijd gekomen was. Hij zou midden onder de Joden verschijnen en zij zouden Hem niet erkennen; zij zouden Hem misprijzen, belachelijk maken en bespotten. Wanneer Hij duidelijk en plechtig zou verklaren dat Hij de Messias was, zouden zij Hem gevangen nemen en doden.

Dit wilde er bij velen niet in; zij konden het niet geloven, maar Jezus toonde hun aan hoe al hun profeten behandeld geworden waren en zei dat zij de aangekondigde Messias niet beter zouden behandelen dan zij degenen behandeld hadden, die Hem aangekondigd hadden.

De Rekabieten spraken veel met Hem over Malakias, voor wie zij een grote verering hadden. Zij vertelden dat hij voor een engel Gods werd aanzien, dat hij reeds als kind deugdzaam mens bezocht, en nadien dikwijls weerom verdween en dat men ook niet wist of hij gestorven was. Zij spraken met Jezus lang over Malakias' Messiaanse profetieën en over het door hem voorzegde nieuwe offer. *Jezus paste dit alles op de tegenwoordige en naaste tijd toe.*

Luisterrijk onthaal in het huis van Barnabas.

1300.

1 mei. –

In de namiddag verliet Jezus met de zijnen na een verversing het bijendorp. De talrijke schaar die Hem vergezelde, verminderde geleidelijk, daar nu de ene groep, dan de andere zich van het gezelschap afscheidde om naar hun woonplaats terug te keren.

Onderweg (een omweg van zowat een uur om de oost- en zuidkant van Chytrus) sprak Jezus nog steeds over hetzelfde onderwerp. Zij gingen van het bijendorp over de berg (rotsheuvel waaruit de bron ontspringt, nr. 1297, 1343), en dan richtten zij zich weer naar de weg, waarlangs Jezus, naar Chytrus reizend, bij de mijnen gekomen was (nr. 1289, einde, 1291, begin).

Daar in de buurt ligt nog een dorp (mijnwerkersdorp in de nabijheid van de mijnen, nr. 1345), waar Hij, gelijk de eerste maal (1292, begin) voorbij ging. En nu wendden zij zich een weinig naar het noorden en kwamen zo aan de woning van Barnabas. Zij hadden een afstand van verscheidene uren afgelegd.

De zienster zegde nog meer over het gewest, doch te onduidelijk, dan dat het kon opgenomen en hier weergegeven worden.

Toen zij daar aankwamen, was hun gezelschap fel geslonken; het had hoofdzakelijk bestaan uit jonge mannen van de joodse gemeenschap, die weggegaan waren om voor het Pinksterfeest te Jeruzalem sloop te gaan. De overblijvenden vormden toch nog een aanzienlijke groep.

Hier, vóór hun tuinen en woningen waren wel een dertig- of veertigtal heidinnen, vrouwen en jonge dochters verzameld, doch afgezonderd van een tiental joodse meisjes, die hier eveneens op Jezus wachtten. Allemaal wilden zij Jezus hun hulde bewijzen; zij speelden op fluiten, zongen allerhande lofrijmpjes, droegen bloemenkransen en bestrooiden met takken de weg. Ook

spreidden zij vaak matten op de weg open (cfr. fasc. 6, nr. 142, voetnoot 319), bogen zich voor Jezus en boden Hem als geschenk voortbrengselen van hun gronden aan, zoals bloemen, welriekende kruiden, gevlochten kronen en ook flesjes met reukwerk.

Jezus dankte ze en sprak ermee; zij trokken mee tot in het voorhof van het huis van Barnabas en plaatsten hun geschenken in de vergaderzaal (wellicht grote voorzaal, die naar de kant van de voorhal geopend was en er als één mee uitmaakte). Hier was alles met bloemen en kransen versierd. De ontvangst die Jezus hier te beurt viel, geleek op die van Palmenzondag, behalve dat het er rustiger en hier te lande veel eenvoudiger toeging. Stilaan werd het avond en dan verwijderden zich de vrouwen.

1301.

Vooraf viel mij de klederdracht van de heidinnen op; de jonge dochters droegen een vreemdsoortige hoofdbedekking, gelijkend op de koekoekskorven, die ik als kind dikwijls vlocht van biezen (wat de vorm betreft een soort hen).

Bij enige waren die hoeden eenvoudig zonder versierselen; andere hadden er nog kransen om gevlochten, waarvan draden tot op het voorhoofd neerhingen; die draden eindigden met allerhande sieraden. De benedenrand was bij allen een krans van bloemen, die van wol of pluimen gemaakt waren. Hun sluier droegen zij onder die hoed en zij sloegen hem van voren (naar weerszijden) uit elkaar; of zij wierpen hem in de hoogte op de hoed, en van achteren lag hij in de nek. Hun gordel was nauw om het lijf gespannen; zij droegen van voren een borststuk en om de hals hingen aan kettinkjes allerlei sieraden. Onder de gordel waren zij zeer breed, want zij hadden vele rokken van dunne stoffe boven elkander aan; de ene was telkens een spanne langer dan de andere, en de onderste was eindelijk zeer lang.

De armen waren niet rondom bedekt; ze waren bij de bewegingen dikwijls bloot, want het waren geen eigenlijke mouwen, maar slechts lange lappen of halve mouwen, die met kransjes om de armen gehouden werden; de stoffen waren van verschillende kleuren, geel, rood, wit, blauw, gestreept en gebloemd.

Hun haren hingen lang af en waren aan het ondereinde door een snoer of lint verenigd tot een rand, waaraan kwasten hingen; hierdoor bedekten ze als een vlak of haarnet de rug en konden ze ook niet omhoog vliegen. Aan de blote voeten droegen zij sandalen met omhoog gebogen tippen en met linten vastgebonden. (Of de punt van de zolen was omhoog gebogen, of een kapje bedekte de tenen). De gehuwde vrouwen droegen een ander hoofdsieraad. Dit was niet zo hoog (als de hoeden der jonge dochters, die een soort hennin waren) en had op het voorhoofd als een vaste scherm, die dikwijls met een punt tot op

de neus (tussen de ogen) neerdaalde en zich van daar weer omhoog boog boven de met parelen versierde oren. De muts was mazig (als kant) en doorstrengeld met haarvlechten, parelen en allerlei sieraden. Zij droegen mantels die van achteren breed neerhingen. Zij hadden kinderen bij zich wier enige kleding bestond in een baan of stuk stof, dat dwars van de ene schouder over de borst neerdalend, het middellijf bedekte. Deze vrouwen hadden hier reeds meer dan 3 uren op Jezus staan wachten. (Voor vrouwelijke, overdadige opschik, zie fasc. 15, nr. 541, voetnoot 259).

1302.

Bij Barnabas was een soort maaltijd bereid. Nochtans ging men niet aan tafel, maar men bood iedereen wat spijs aan op een plankje, zoals men deed op de schepen. Hier waren vele oude mannen verzameld, en onder hen was ook de oude geleerde rabbijn, die Jezus in de synagoge genezen had. De vader van Barnabas is een forse, brede en kerngezonde grijsaard; het is hem aan te zien dat hij in het hout werkt. Alle mannen van die tijd waren veel sterker dan de mensen van tegenwoordig.

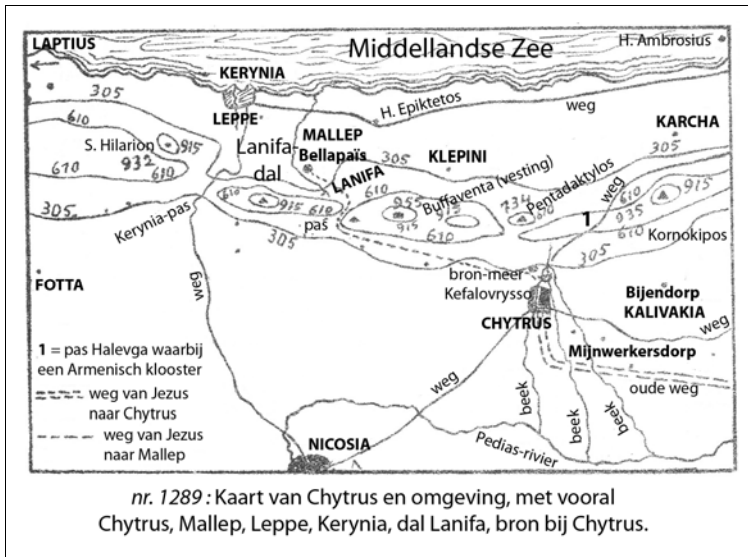
Jezus onderwijst joden en heidenen.

13 mei = 26 Ijjar. –

Jezus deed heden een lering op een leerstoel bij een bron tot voorbereiding op de doop, die de leerlingen toedienden. (Het is dezelfde bron als in nr. 1297, die uit een rots komt, aanstands een meer en dan 3 beken vormt.

Toen vernam Katarina dat er daar gedoopt zou worden; ze heet nu Kefalovyrsso; zie nr. 1297, voetnoot 702).

De Joden werden eerst en dan de heidenen aan dezelfde bron gedoopt. De bron ligt vóór de wijk waar zo vele smeden arbeiden, en als men naar het bijdorp gaat, laat men ze links liggen.

Daar (in de buurt van bron en leerstoel) ligt ook een soort van dorp, bestaande uit verscheidene grote gebouwen, namelijk het joodse badengebouw tussen tuinen, andere lustplaatsen en ook een leerstoel in de open lucht onder bomen.

1303.

De bron heeft meerdere wateraders (3 ervan lopen naar de rivier Pedias, zie nogmaals kaartje hierna of grote kaart 3).

Een andere vloeit door de waterleiding naar Salamis; de baden van de heidenen zijn aan de andere zijde; dit water vloeit ook naar de werkplaatsen van de smeden; aanstonds, na de vijver, waarin het opgevangen wordt, vormt het een klein meer, waar het weerom uit wegvloeit.

Ook noordwaarts, waar Jezus naartoe ging, vloeit water uit deze bron; het loopt nu eens onder de grond, dan weer door leidingen van laag muurwerk.

(Dit noordwaarts lopen van water, zal wel rivierverwarring zijn, zie VOORREDE, nr. 11. Wellicht daalt nog een beekje neer, of de beek of de noordhelling van het gebergte moet bedoeld zijn).

De doopbron was onmiddellijk bij de eerste opvang(-vijver) van de bron, en gelijk te Salamis ingericht.

Jezus onderwees de Joden en heidenen afzonderlijk. Ik heb Hem ook met enige leraren over de besnijdenis horen spreken. Ik hoorde Hem zeggen dat men ze de heidenen niet moest opdringen (fasc. 9, nr. 221, voetnoot 26), tenware dat zijzelf er om verzoeken.

Anderzijds konden zij van de Joden ook niet eisen dat zij in hun synagogen zouden toegelaten worden, want men moest de ergernis vermijden en God er voor bedanken dat zij de afgodendienst verlieten en het Heil verwachtten.

Men moest hun in de plaats verstervingen aanraden, zoals de besnijdenis van het hart en van alle kwade driften. Hij zou er voor zorgen dat zij apart onderricht en eigen godsvrucht oefeningen kregen.

1304.

14 mei = 27 Ijjar. –

Toen ik deze namiddag om 3 uur mijn geweldige oogpijnen bijna niet meer kon uitstaan noch verzachting vinden – het was alsof men er met hamers op sloeg – begon ik te bidden en ik voelde enige verzachting in mijn foltering en ik zag dan in wakende toestand het volgende.⁷⁰⁵

Rond de doopvijver ten noorden van Chytrus stonden mannen die hem eerbiedig toedekten. Vele andere toehoorders en gedoopten wandelden dooreen en schenen op het punt te staan van elkander te scheiden en zich in verscheidene richtingen op weg te begeven; zij schenen slechts nog weerhouden te zijn door enige reizende Joden, die met opgeschorte kleren en met stokken in de hand daar juist aankwamen en ergens naar informeerden.

Hierop antwoordden enige van de aanwezigen, naar ik zag, terwijl zij in noordelijke richting wezen: “De grote Profeet en Leraar heeft van de vroege morgen tot de middag hier geleraard en zijn leerlingen hebben gedoopt (cfr. Joa. 4, 2), maar dan is Hij, na een kleine maaltijd, met zijn leerlingen en 7 gedoopte wijsgeren van Salamis, die richting opgegaan.”, en meteen wezen zij naar het noordwesten. “Een paar uren geleden, vervolgden zij, hadt U Hem hier nog gevonden. Nu is Hij langs daar op weg naar het grote dorp Mallep. (Onzeker tastte K. naar de naam: Mallep, Mallepo, Lapeto). Zeer zeker is Hij de beloofde Messias of ten minste een profeet die de Messias moet voorafgaan (cfr. Joa. 1, 21. 25). Zulke onderwijzingen en wijsheid werden heel zeker sinds het bestaan van de wereld door geen mensenmond verkondigd.”

---

⁷⁰⁵ In dit nr. 1304 is er sprake van K.'s oogpijnen. Deze had zij overgenomen van een roomse kardinaal en ze duurden van 3 november tot Kerstdag. Voor deze datums, zie fasc. 24, nr. 1230.

K. zag een tweede maal een hele reeks visioenen van 21 oktober tot 4 januari 1824.

De aangekomenen wedervoeren: “Hadden jullie Hem niet wat langer kunnen houden? Hoe spijtig toch dat wij nu te laat gekomen zijn.”⁷⁰⁶.

1305.

Nu vertelden de eersten nog vele dingen over Jezus; de aangekomen reizigers verhaalden op hun beurt wat zij over Hem gehoord hadden in de stad van waar zij kwamen.

“Geruchten van grote onrust,” zeiden zij, “van ophitsing en muiterij in Jeruzalem doen overal de ronde. Pilatus is er teruggekeerd. Het gepraat gaat er nog steeds over de vermoorde Galileeërs.

Ook is Herodes nu in oorlog met zijn schoonvader Aretas (zie fasc. 21, nr. 1014, voetnoot 519). Herodes heeft hem verraderlijk in een hinderlaag gelokt. Hij hield zich met zijn leger in Macherus verschanst, en toen de vijanden naderden, nodigde hij hen geveinsd en listig tot een vriendschappelijke onderhandeling op een bepaalde plaats uit. Zodra het gezantschap van het vijandelijke leger daar aangekomen was, stortte de grond plotseling in; het vuur sloeg er langs alle kanten uit en hele bomen vielen brandend op de bedrogen vijanden neer.” (Zie fasc. 24, nr. 1223).

Bij dit verhaal gaven allen hun afkeuring te kennen en dan herinnerde ik mij de werken die ik te Macherus had zien uitvoeren, toen de H. Vrouwen van Hebron daar het hoofd van Joannes kwamen halen. Gedurende die korte blik op Macherus zag ik tevens, bijna een uur van daar, Jezus en zijn reisgezellen als een processie van verstrooide pelgrims hun weg voortzetten.

---

⁷⁰⁶ **Mallep = Bellapaïs.** – Jezus gaat naar het noordwesten.

Hij gaat naar Mallep, het tegenwoordige Bellapaïs, op de noordelijke helling van de bergketen, naar de vlakte toe, 3 uren ten noordwesten van Kythrea. Jezus volgt de zuidelijke voet van het gebergte en komt door een pas op de noordelijke helling en dan te Mallep (zie kaartje).

Daarna verdween het tafereel en mijn pijnen herbegonnen met nieuw geweld.

Jezus te Mallep.

1306.

Het grote dorp Mallep – daar zij deze naam het eerst noemde, zullen wij ons aan deze vorm houden – is de verrukkelijkste plaats die men zich kan verbeelden. Het hele gewest is onbeschrijfelijk schoon, geheel groen en vruchtbaar. Ik kan het niet onder woorden brengen hoe heerlijk en ordelijk en regelmatig alles daar is. De stad is uitsluitend door Joden bewoond, een louter joodse volksplanting, en ik geloof dat het ook de verste is, die hier in het land bestaat. In later eeuwen, als het christendom hier bloeide en dit dorp verwoest lag, stond hier een klooster⁷⁰⁷.

---

⁷⁰⁷ Vooreerst de nota die Brentano hier plaatste:

“Meerdere jaren na deze mededeling vond de Pelgrim in Martini’s ‘Reis naar Cyprus’ de vermelding van een bekoorlijk gelegen kloosterruïne met een wonderschone bron ten oosten van Cerines (Kerynia) met name Lapis of Bellapaïs.

Uit de plaatsbeschrijving van die reiziger volgt dat dit zeer waarschijnlijk het klooster is dat K. op het oog heeft.

Ook Pokoke wijst het op zijn kaart ten oosten van Kerynia aan en noemt het 'Telebaïse'." Tot hier de nota van Brentano.

De plaats is te belangrijk, het gewest te heerlijk, de kloosterruïne te belangrijk en te aanzienlijk, dan dat wij er niet een ogenblik bij stil zouden blijven. Toch willen wij beknopt samenvatten het vele dat er over te zeggen zou zijn.

***

Bellapaïs = Mallep (= Mali).

Vooreerst de naam. De plaats met de kloosterruïne wordt op gedetailleerde kaarten van Cyprus aangeduid met de naam Bellapaïs.

Dit is de laatste vorm die de naam gekregen heeft; hij komt van de benaming van het klooster 'Notre Dame DE LA PAIX', of, volgens anderen 'ABBAYE DE LA PAIX'. Vandaar de vormen 'Lapaïs', 'Lapaïse' of 'Delapais', 'Belapaïs' en tenslotte 'BELLAPAÏS', dat de officiële naam geworden is. Deze naam is natuurlijk niet ouder dan het klooster.

K. duidt de plaats aan met een naam, waarvan ze maar half zeker was: Mallep. Vandaar dat de volgende veronderstelling zeer redelijk is.

Bij Dapper in 'Cyprus', blz. 67 lezen wij: "De koning van Egypte, Ptolemeüs, zoon van Lagus, overviel in 312 vóór Chr. het eiland en nam Praxippus, de koning van de districten Lapius en Kerynia gevangen, alsook de koning van Mali, nl. Staciekus."

***

Mallep = Mali = Episcopia (= Bellapaïs).

Aangezien Mallep tot hetzelfde gewest behoort als Lapius en Kerynia, ligt het voor de hand dat Mali de plaats is, die door K. met aarzeling Mallep genoemd wordt. Dat haar Mallep dezelfde plaats is als het huidige Bellapaïs, laat geen ogenblik twijfel over.

Vooreerst legt K. de nadruk op de heerlijkheid van de plaats: de verrukkelijkste die men zich kan verbeelden.

Nu, wat zeggen ooggetuigen en reizigers. Vooreerst, de naam Episcopia waarmee de Grieken de plaats lange tijd aangeduid hebben, wijst op hetzelfde verschijnsel: hij wijst op het wijde uitzicht dat men heeft vanaf Mallep op de heerlijke omgeving in alle richtingen, ook op de havenplaats Kerynia en de zee.

Op een afbeelding in 'The Island of Cyprus', blz. 84 is op de achtergrond ook de zee te zien.

In haar boek 'Chypre d'aujourd'hui' legt Marina Sacopoulo, herhaaldelijk de nadruk op de heerlijkheid van het gewest.

Bellapaïs noemt zij een verrukkelijk dorp, gelegen in een toverschone omgeving, (*dans un site féerique, inoubliable*). Het ligt vreedzaam te dromen in het zicht der oneindigheid: (*Bellapaïs rêve paisiblement devant l'immensité*). Zijn ligging is van een uitzonderlijke schoonheid.

Verheven op een loodrechte klip in het zicht van het Taurusgebergte (in Zuid-Turkije), verloren tussen de bergtoppen Buffavento en St-Hilarion in een beboste bocht van het Keryniagebergte, beheerst het een smalle kustvlakte die neerglijdt vanaf het klooster tot de zee, als het ware meerukkend in zijn val tuinen, olijf- en St-Jansbroodbomen, palmen en populieren

Van op het terras van de kloosterslaapzaal is het vergezicht bewonderenswaardig. Zonder verzadigd te worden laat men zijn blik dwalen in eindeloze verten, naar groene en blauwe horizonten, op de zeesteden aan de noordkust, op de met kastelen en vestingen bekoonde bergtoppen in het zuiden.

Te of bij Mallep vermeldt de zienster de joodse begraafplaats; overigens was Mallep een zuiver-joodse stad. Op een geringe afstand, op een plaats die nu Voenoës heet (Voenoës-Bellapaïs) is een archeologische situs ontdekt die doorzocht werd tussen 1930-1940; ze dateert uit het 3^e millenium en heeft ons het beschavingspeil in dat verwijderde tijdperk uitgeleverd.

In 'The Island of Cyprus', blz. 99 ziet men een rituele vaas afgebeeld met het onderschrift: *Ritual vase from early bronze age, cemetery of Voenoës-Bellapaïs*.

Ook zijn onder het klooster zelf ruime kelders.

***

Zoals K. ook de aandacht vestigt op het goede overvloedige water van de bron van Mallep, zo hebben ook reizigers en schrijvers melding gemaakt van de voortreffelijke bron van Bellapaïs.

Vooral hebben dezen met lof en bewondering gesproken over de heerlijke resten van het klooster op deze plaats. Het klooster is een historisch monument en de overblijfselen behoren tot de best bewaarde gebouwen van het eiland in gotische stijl.

Toch is er reeds een aanzienlijk deel aan de westkant verwoest of zijn daar de stenen als bouwmetaal weggehaald door inlanders en Arabieren.

Begonnen in 1206 kwamen de gebouwen slechts geleidelijk tot stand. Eerst in de 13^e eeuw was de kerk voltooid.

De nog tamelijk gaaf overgebleven gedeelten zijn: refter, panden, slaapzaal, kerk, kapittel, versterkte ingangspoort. Hiervoor wordt nu de beste zorg gedragen; de heerlijke ruïne wordt beschermd tegen vandalisme.

In Dappers tijd (1680) was het klooster nog door monniken bewoond; deze auteur weet te zeggen dat de gehele streek rondom veel katoen voortbracht, dat het voornaamste bestaansmiddel van het klooster was; niet alleen beschikte men over het water van de lokaliteit, maar ook de zuidelijke bergketen voorzag heel het gewest van fris en voortreffelijk water (Dapper, Cyprus, 42).

Heeft dit water iets te maken met dat ten noorden van de bron van Chytrus, waarvan K. te Chytrus gesproken heeft?

Drong een leiding dwars door de schoot van het gebergte?

Dit is wel moeilijk aan te nemen.

Ook in het vervolg zal K. nog op verwarde wijze spreken van het waternet bij en rond Mallep.

Wij weten dat zij op dit gebied zelf niet klaar ziet (VOORREDE, nr. 11).

Wij zullen daarom verder aan haar watergegevens weinig belang hechten en niet proberen alles te verklaren. Alleen weten wij dat naast de heuvel van

Het dorp ligt op een hoogte, op de helling van het gebergte; het heeft naar alle kanten een verrukkelijk uitzicht en van daar is ook de zee zichtbaar. Het heeft 5 straten die naar het midden lopen en op dit middelpunt is op een rotsgrond een mooie waterbak of vijver uitgehouwen, die door een waterleiding haar water uit de bron van Chytrus ontvangt (?).

Deze vijver ligt hoog, en het water dat van hoog afkomt, stijgt er in op. Rondom zijn schone zitplaatsen en lommerrijke bomen. Men heeft van daar een heerlijk uitzicht op de stad en op het landschap dat vol vruchten staat.

Het dorp is door een dubbele wal omringd; de binnenste wal is lager, de buitenste hoger; aanzienlijke gedeelten ervan zijn uit de rots gehouwen. Buiten deze walversterking lopen in een wijde omtrek, als kleine dalen zeer schone grachten vol riet (K. zei: *Rieder*, rietgrachten).

Men heeft daar de weligste, de meest frisse grasgrond, die bezaaid is met de heerlijkste bloemen, tussen twee rijen rijk beladen vruchtbomen, waaronder ik grote, gele vruchten in het gras zag liggen. Overvloedige dauw houdt er alles fris en groen. (Dauw, fasc. 2, nr. 60, voetnoot 128). Nu is men er nog volop in de oogst.

Mallep een dal met een beek liep, waaraan zij de naam Lanifa geeft en dat Jezus het zal volgen in zuidelijke richting opwaarts.

Mallep ligt ongeveer 5 km ten zuidoosten van Kerynia, de stad van Mnason, waar Jezus ook nog zal komen, en 3 à 4 km van de kust.

In 'Chypre d'aujourd'hui' schrijft Marina Sacopoulo met enthousiasme en uitvoerig over de kunstwaarde van dit monasterium. Zij roemt er de schoonheid van, de mooie gotische stijl, de goede proporties tussen de gebouwen en onderdelen, de fijn afgewerkte beelden, de kunstzin en kunstmaak die overal in het oog valt.

De kerk is in 't bezit van de orthodoxe Grieken. De bewoners van 'het verrukkelijke dorp' wonen er elke zondag de goddelijke diensten bij.

Zichten op de ruïnes van het klooster van Bellapais.

Katarina vermeldt het als opgericht ter plaats waar de resten van het oude Mallep gelegen waren.

Is Jezus werkelijk op Cyprus geweest? Niets verhalen hierover de Evangelien, doch deze bevatten ook slechts de hoofdtrekken van Jezus' leven en voornaamste wonderen.

"Moest alles beschreven zijn," zegt Joannes, met een oosters overdreven doch veelzeggende uitdrukking, "de wereld zou de boeken niet kunnen bevatten."

Het argument tegen deze reis: "De Evangelien zeggen er niets over." is geheel waardeloos.

Klaarblijkelijk was dit ook de overtuiging der kerkelijke censoren, die hun Imprimatur aan K's verhalen verleenden. Deze bevatten overigens in zich het bewijs van hun waarheid.

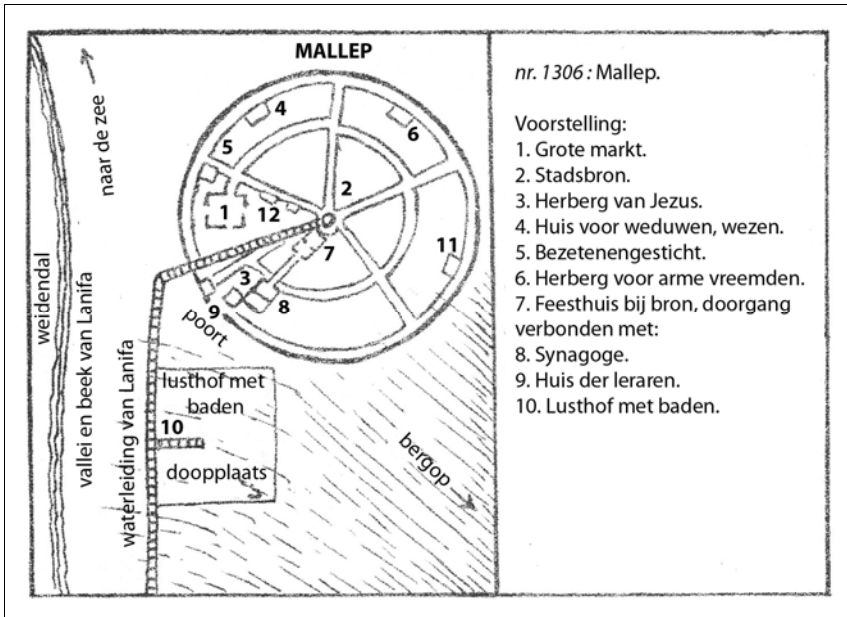
De mensen drogen vele vruchten om te verzenden; zij maken ook deksels, tapijten en andere stoffen; ook vele matten en lichte, lage (of platte) van spint gevlochten korven of manden, waarin zij de vruchten te drogen leggen.

1307.

Bij Jezus' aankomst gingen de synagoge-leraren en de schoolkinderen, vele meisjes en jongens en veel volk, Hem tot buiten de poort tegemoet. Zij waren op hun best gekleed, hadden fluitspelende kinderen hij zich, terwijl de overigen liederen aanhieven en palmtakken in de hand droegen. De meisjes gingen vóór de jongens. *Jezus dankte hen en ging zegenend midden tussen de kinderen door.*

De woning van de leraren ligt niet ver van de ingang van het dorp (zie schets van Mallep).

Zij brachten Jezus en zijn gezelschap, dat zowat 30 man sterk was, in een zaal, wasten hun de voeten en boden hun een verversing aan.

Ondertussen waren reeds wel 20 zieken, lammen en waterzuchtigen in de straat vóór het huis gebracht, en *Jezus*

ging buiten, genas hen en gebod hun Hem naar de bron in het midden van de stad te volgen. Zij trokken allen gezond, onder de vreugdebetuiging van hun verwanten, naar de bron mee. Daar onderrichtte Jezus hen over de dankbaarheid jegens God en over het dagelijks brood (steeds in verband met de oogst).

Hierna ging Hij naar de synagoge en leraarde hier over de vraag van het Onze Vader: Moge komen Uw Rijk! Hij sprak over het Rijk van God in ons, dat zo nabij is, dat iedereen, die maar wil, het grijpen kan (Lk. 17, 20-21). Hij zegde hun dat het een geestelijk en geen wereldlijk rijk was, en welke straf zij te verwachten hadden, die het miskenden en afwezen.

De heidenen die Hem gevolgd waren, stonden buiten afgezonderd. Hier waren zij voortdurend meer afgezonderd dan in de heidense steden.

Daarna nam Jezus deel aan een maaltijd bij de leraren (in het huis der leraren), waarna zij Hem in een herberg leidden (in de herberg der vreemde en reizende leraren), die zij voor Hem en zijn gevolg hadden doen bereiden. Er was een opzichter bij, die hun al het nodige moest verschaffen. Jezus sliep hier in een grote zaal, doch gescheiden, en de 7 gedoopte heidenen hadden een eigen kamer. *Zodra de leerlingen sliepen, ging Jezus bidden buiten in het open veld.*

Oogslag op Merkuria.

1308.

Ik heb nogmaals de priesteres van Derketo gezien; zij heet Merkuria en werd later na de dood van Christus te Jeruzalem gedoopt onder de naam Famula; zij is een priesteres in de tempel en wordt om haar grote schoonheid een godin van de mannen

genoemd; zij is van priesterlijk geslacht en van de familie, waaruit later de moeder van de H. Katarina voortgekomen is; deze heeft hetzelfde huis bewoond.

Men heeft haar verzocht om nog eens in de tempel haar dienst te gaan verrichten, doch zij heeft er mee gebroken en haar schandelijke betrekking opgezegd. Deze gruwelen worden in het donker in geheime kamers gepleegd.

De kinderen van deze tempeldienaressen worden als heilig in de tempel opgevoed. Hun bezigheden bestaan in het vervaardigen van borduur- en sierwerk, in zingen en dansen in de tempel. Meestal worden zij later op hun beurt ook priesteressen en leveren zich aan dezelfde schanddaden over⁷⁰⁸. Sommige trouwen ook in de stad. Ook Merkuria heeft dergelijke kinderen uit zulke omgang in de tempel. Thuis heeft zij twee dochters van haar man en een buitenechtelijke zoon. De dochters volgden haar, toen zij wegluchtte, maar haar zoon kon zij niet meenemen.

Haar man is een zonderlinge gast; ik weet niet wat van hem te denken. Hij leidt een gemakkelijk, genotzuchtig leventje en is zeer dom. Hij laat zich dienen, eet en drinkt, doet wat hij wil, en is niet zelden bedronken. Hij laat zich aan zijn vrouw en aan haar leven niet gelegen zijn.

Merkuria blanket zich; zij maakt haar oogranden zwart, en rond de rode wangen en de mond komen fijne, roodgele strepen, die zacht overgaande vervloeien; zij ziet er uit als een geschilderd beeld. Haar nagels en het binnenste van haar handen schildert zij

---

⁷⁰⁸ Schanddaden in de tempeldienst. – “ Overigens was in al die afgodendiensten de prostitutie tot een dogma verheven.

De prostituees van beide geslachten maakten een integrerend deel van het tempelpersoneel uit

De zedeloosheid onder het masker van godsdienstigheid was eigen aan heidense godsdiensten.

Zo wist de duivel van de laagste instincten der menselijke natuur gebruik te maken om de mens te brengen tot de afgoderij, die zijn werk is.” (D.E. Idole, c. 829-830).

rood, wanneer zij naar de tempel gaat of een feest bijwoont. In de tempel heeft zij een lang, doorzichtig en wit kleed aan, en daaronder een geel met bloemen en met in het oog lopende zomen. De heidense vrouwen en dochters zijn bij feesten aldus geschminkt. Dit geschiedde met (de verf van) een plant⁷⁰⁹.

---

⁷⁰⁹ Merkuria maakt haar oogranden zwart. – We zagen reeds in nr. 1297, voetnoot 701 hoe de kleur- of verfstof voortkomend van de Hennastruik door de grote hoeveelheid gebruikte materie, bijna zwart kan zijn.

Aan die heel donkere Henna geven de Arabieren ook de naam 'Surmah' en 'kohl'. Mogelijk is 'Surmah' of 'kohl' van eigenlijke Henna te onderscheiden; dit kan ik niet met zekerheid zeggen.

Wij lezen over zulke zwarte kleurstof in 't H. Land, 1^e jaargang, blz. 113, het volgende: "Vrouwen, maar ook mannen kleuren de randen van hun oogleden en hun wenkbrauwen met 'kohl'. De donkere omlijsting doet het wit van de ogen opvallender en mooi uitkomen; de ogen lijken helderder en schitterender.

Die mode bestond oudtijds ook in Egypte, hetgeen blijkt uit de monumenten. Zo vond men in de graven allerlei naalden en poederdoosjes die in vorm bijna niet verschillen van die welke men tegenwoordig gebruikt om de ogen met 'kohl' te omschilderen. Het zwarte blanketsel noemen de Arabieren 'Surmah'."

De minder of meer zwarte kleur van de Henna hangt wellicht ook enigszins af van de variëteit. Men beoogde ook wel een doel of effect in het gebruik van helderder of donkerder kleurstof: zwart rond de ogen om het wit te doen uitkomen. In fasc. 20, nr. 984 staat een afbeelding van een jonge vrouw die de lippen verft met een kwastje.

Genezingen onderweg. – Leerrede in de synagoge.

1309.

15 mei = 28 Ijjar. –

Men heeft gisteren ook over Samuel gesproken. Ik meen dat het de gedachtenisdag van zijn dood was.

‘s Avonds (hedenavond, de 15^e mei; de avond behoort reeds tot de 16^e) begon men de Nieuwe Maan te vieren, waarschijnlijk omdat de sabbat op de dag zelf viel⁷¹⁰.

De huizen en de synagoge worden mooi versierd (*es ist ein grosses Schmücken der Häuser und Synagogen*), hetzij voor het Nieuwe-Maan-Feest, hetzij tot voorbereiding op het Pinksterfeest (binnen 7 dagen).

Heden vroeg waren *vóór de herberg en op de weg van Jezus naar de synagoge vele zieken gebracht, die Hij genas*. De synagoge is hier prachtig, bijna gelijk die in Jeruzalem. Er staan 2 leerstoelen in; al het volk was er bijeengekomen. Ik heb heden volstrekt niet zien arbeiden; het was ook als vierden zij het sluiten van de oogst. *Jezus leraarde gedurende het grootste gedeelte van de morgen*. Enige malen lazen en zongen ook andere leraars en het volk.

---

⁷¹⁰ De verjaardag van Samuels dood valt volgens D.B., Jeûne, op 28 Ijjar, maar hij kan ook vallen, volgens een andere kalender, op 29 Ijjar.

‘s Avonds (op de 15^e mei, dus feitelijk met het begin van de 16^e) begint men de Nieuwe Maan te vieren. In feite begon nog niet de Nieuwe Maan, maar K. geeft te verstaan dat men ze een dag vroeger vierde, omdat ze samenviel met de sabbat.

Op de 17^e mei valt inderdaad de sabbat en de Nieuwe Maan, of eerste dag van de volgende maand Siwan.

Ik herinner mij dat *Jezus de parabel van de zaaier en van de verschillende aard van de akkergronden verhaalde; ook het onkruid kwam daarbij te pas.*

Voorts de parabel van het kleine, maar vruchtbare mosterdzaadje dat een boom wordt en overvloedige vruchten voortbrengt.

Hij illustreerde zijn leer ook met de gelijkenis van een heester of plant, die hier veel gekweekt wordt en die uit een zeer kleine kern een scheut voortbrengt, die een bijna manshoge en armdikke stam of stengel wordt. Een zeer nuttige heester; het zaad ziet er zeer vast uit, gelijk dit van het wrang- of longkruid, een onkruid dat bij ons in het vlas groeit. Ginds wordt de vrucht zo groot als een eikel en ze is rood en zwart. Men perst er een slijm uit als lijm; de bladeren zijn geel en rood; ze wordt ook gebruikt, zo ik meen, om te verven. De kleuren die men er uit trekt, zijn geel, rood en bruin; men kan er alles van benutten, tot de steel toe. (Hennastruik ?).

De gedoopte heidenen waren niet in de synagoge; zij luisterden naar Jezus van buiten, boven op de verheven plaats of het dakterras (terras van de zuilengang die naast de synagoge liep of er tegen aangebouwd was, cfr. nr. 1293, midden).

Genezing van drie blinde kinderen.

1310.

‘s Middags woonde Jezus met de leerlingen een maaltijd bij in het huis van de overste. Drie blinde knaapjes van 10 tot 12 jaren werden door andere kinderen binnengeleid; zij speelden op fluiten en op een ander aan de mond gehouden instrument en zij regelden er de tonen op met de vingers; het was geen fluit, het had een ronkende, zoemende toon, gelijk een mondharmonica. Daar tussenin zongen zij ook met een welluidende stem.

De ogen van de blinde kinderen stonden open, maar het scheen alsof zij de staar of een schel op de oogappel hadden.

Jezus vroeg hun of zij niet gaarne het licht zouden zien, om deugdzaam en vlijtig de wegen van de gerechtigheid te bewandelen.

Zij antwoordden vol vreugd en verwachting: “Heer, indien Gij ons helpen wilt, Heer, help ons! Wij zullen doen wat Gij beveelt!”

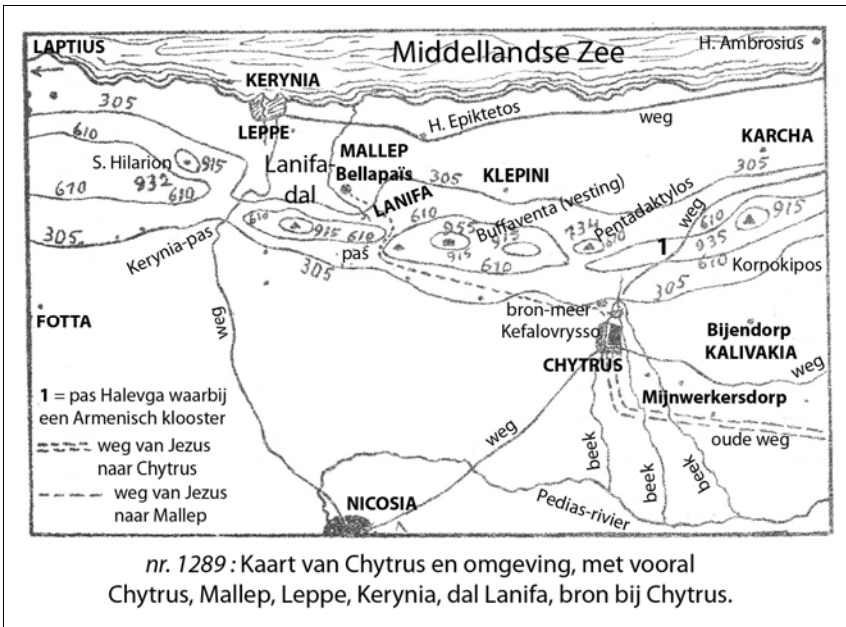
Nu zegde Jezus: "Leg uw schalmeien neer." En Hij plaatste ze vóór zich, Hij bracht zijn duimen aan zijn mond en streek deze vanaf de ooghoek (bij de neus) over de ogen naar de slapen, en dit bij elk van de kinderen. Dan nam Hij een schotel met vruchten van de tafel, hield hun deze voor en vroeg hun: "Zien jullie dit?" en Hij zegende ze en gaf hun de vruchten. Verstomd en bedwelmd van geluk keken zij vreugdig rond en vielen wenend voor Jezus' voeten neer. Er was een grote ontroering, vreugd en verbazing in de gehele vergadering.

De knaapjes ijlden met hun gidsen vol vreugd de zaal uit en de straten op naar hun ouders, en aanstonds ontstond in de gehele stad een grote opschudding en de kinderen keerden met hun

verwanten en vele andere mensen (die door het wonder aangetrokken waren) in het voorhof van de zaal (vóór de zaal) terug. Zij kwamen, om Jezus te bedanken, blijde liederen zingen, die zij met de muziek van hun speeltuigen begeleidden.

Hierop hield Jezus nog een treffende toespraak over de dankbaarheid, waarin Hij ondermeer zei: “De dankbaarheid is een gebed dat nieuwe genaden bekomt. Zó goed is de hemelse Vader!”

Na de maaltijd zag ik Jezus met zijn leerlingen en de heidense wijsgeren door de bekoorlijke, groene, lommerrijke riet- en grasdalen (*Rieder*) verre rond de stad wandelen en ondertussen bijna voortdurend *de heidense jonge mannen en nieuwe leerlingen onderwijzen*. Zijn eigen leerlingen onderwezen ook enige scharen. (Het groene dal loopt naast Mallep dat er zich op een heuvel boven verheft; zie kaartje).

's Avonds leerde Hij nogmaals in de synagoge.

Nadat daarna de leerlingen nauwelijks te ruste gegaan waren, verliet Jezus zijn slaapkamer om in het open veld te gaan bidden.

Jezus bij de ouders van de geheelde kinderen.

1311.

16 mei = 29 Siwan. –

Jezus bezocht in de morgen verscheidene huizen, troostte de bewoners, deelde aalmoezen uit, heelde en gaf raad. Zo deden ook zijn oudere leerlingen.

Hij bezocht ook de ouders van de genezen blinde knaapjes; het waren Arabische Joden, d.i. Joden afkomstig uit het gewest waar Jethro, de schoonvader van Mozes, gewoond heeft; zij hadden een eigen zonderlinge naam⁷¹¹, reisden veel rond en waren reeds bij

---

⁷¹¹ Hier lezen we: "Die Arabische Joden uit het gewest van Jethro hadden een eigen zonderlinge naam."

Wij denken hier spontaan aan de Banu-Qaynuqa, één van de voormalige joodse clans in Jathrib (sinds Mohammed Medina geheten), in Teima, Kheiber en andere plaatsen in Saoedie-Arabië en Jemen.

Arabische geschiedschrijvers vermelden wel 20 zulke joodse clans, b.v. ook nog de Banu-Nadir en de Banu-Qurayza, die genoemd worden 'al-Kahinan' = 'de clans van de uitgeweken priesters' (zie Encyclopedie Judaica, artikel Arabia, Joden in Arabia.)

Namen als Banu-Qaynuqa, enz. zijn dus geen etnische namen, maar beroepsnamen, min of meer te vergelijken met onze voormalige gilden van (edel-) smeden, wevers, enz.

Het Arabische woord 'Qayna' betekent 'handarbeider', soms meer bepaald metaalbewerker.

Vergelijk Genesis 4, 22: Toebal-Kain, de stamvader van de smeden: Toebal de Smedt!!!

De eigennaam 'Caïnan' (hebreeuws 'Qenan') 'Keniet', komt ook voor in de stamboom van Onze Heer Jezus Christus bij Lk. 3, 36-37.

Kafarnaüm gedoopt, waar zij op hun doorreis een bergprediking van Jezus gehoord hadden.

Deze mensen, een paar families van een twintigtal personen in het geheel, vrouwen en kinderen meegerekend, waren kooplieden en fabrikanten, die rondreisden voor hun zaken, gelijk bij ons de Italianen, Tyrolers, Zigeuners en Zwarte Woudbewoners rondtrekken met houten uurwerken, muizenvallen en plaasterbeelden en die nu hier, dan daar, enige tijd verblijven en tevens allerlei werkjes verrichten en ook handel drijven. Om deze tijd bleven zij gewoonlijk een paar maanden hier. Zij bewoonden vóór de noordzijde van de stad een herberg en waren voorzien van allerhande werktuigen, vooral om te weven. Ook hun blinde knaapjes moesten op hun zwerftochten hier en daar bij gelegenheid met hun gezang en fluitenspel een stuiver verdienen.

Jezus hielp deze zwerfers met lering en raad en nam nogmaals hun dank en de dank van de kinderen aan. Hij zei hun dat zij de kinderen voortaan niet meer mochten laten meereizen, maar dat zij hier blijven en ter school gaan moesten.

Ook wees Hij hun de liefdadige mensen aan, die ze bij zich zouden nemen en voor hun onderricht zouden instaan.

Hij had reeds gisteren voorzorgen daartoe genomen en de ouders waren met zijn voorstel ingenomen en beloofden Hem het te doen.

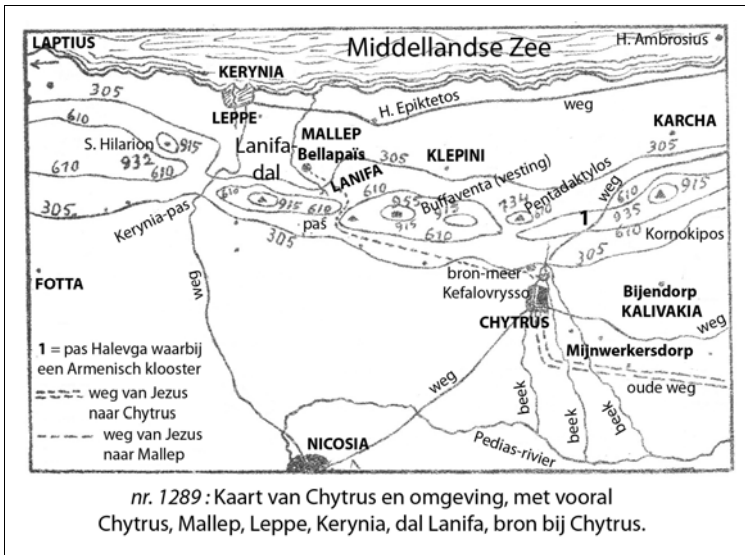
Volgens Dr. van den Bom in 'Bijbels Woordenboek' 1960 moeten de Kenieten gezien worden als een Midianietische nomadenstam in de Negeb van Arad, het uiterste zuiden van Palestina, een stam die zich blijkbaar verenigd heeft met de stam Juda.

Als nomaden komen ze ook voor in Galilea (Recht. 4, 11. 17; 5, 24). Het zullen daar handwerkslieden geweest zijn (en kooplui), zoals de hier bedoelde Arabische Joden op Cyprus.

Gesprek met heidense wijsgeren over Dsemsjid en Melchisedek.

1312.

Jezus nam met de zijnen een kleine maaltijd in de herberg en ging 's namiddags met de leerlingen en de 7 gedoopte wijsgeren westelijk in een verrukkelijk weidedal (dal van Lanifa dat uit het zuidelijk gebergte komt en ten westen westen voorbij Mallep loopt). Hij richtte zich naar het dorp Lanifa⁷¹² en *onderrichtte onderweg zijn gezelschap.*

⁷¹² **Lanifa (= ten zuiden van Bellapaïs).** – Brentano plaatst hier de volgende korte nota: “Zou Lanifa soms niet het dorp Casafani kunnen zijn, dat door Martini aangewezen wordt bij Lapasis (= Bellapaïs) en waarvan hij het water roemt?” – Aldus Brentano’s vraag.

Wij antwoorden: “Neen! Lanifa wijst K. aan ten zuiden van Bellapaïs, terwijl Casafani 1,5 km te noorden ervan gelegen is. Bellapaïs met de ruïne van het klooster en van het oude Mallep behoort eerder tot Casafani.”

Hier zijn wij weer getuige hoe de zienster zelf niet klaar ziet in het waternet van beken en waterleidingen. We zouden ter plaats het hele gewest onderzocht moeten hebben, om er het laatste woord over te zeggen.

Ten westen van Mallep ligt een dal (het zo juist genoemde) , dat, zacht opwaarts stijgend, zuidwaarts in het gebergte dringt. Uit deze zuidelijke richting komt van de bron van Chytrus een beek hierheen. (Dat ze uit de bron van Chytrus komt, lijkt me volkomen onmogelijk, zie VOORREDE, nr. 11).

Ze is ongeveer 3 voet breed en loopt overdekt door het gebergte, dan door het dorp Lanifa en vervolgens door het dal naar Mallep toe en in de grachten rondom. Deze beek is nochtans het water niet, dat te midden van Mallep in de hooggelegen bron stijgt, hoewel de straat, waarlangs Jezus uitging, de 5^e straat van de stad is, waardoor de waterleiding tot de bron loopt.

1313.

Het is eenvoudig niet te beschrijven welk een bekoorlijkheid en stille wijding over dit dal hangt; het is aan alle zijden afgesloten en uiterst aangenaam door zijn groen uitzicht en zachte wendingen. Tot tegen Mallep liggen verstrooid aan beide zijden van de weg verscheidene boerenhofsteden van het dorp Lanifa, dat aan het (boven-) einde van het dal ligt. Alles is er groen en staat vol met de mooiste bloemen en vruchten, zowel wilde als gekweekte.

Jezus ging links aan de zuidkant (oost- of westkant?) van de beek opwaarts naar Lanifa. *Daar sprak Hij met een schaar jeugdige mannen*, die op weg waren om in te schepen voor de overvaart naar Palestina; zij wilden het Pinksterfeest te Jeruzalem gaan vieren. *Jezus verzocht hen Lazarus van zijnentwege te groeten, maar daarbuiten tegen niemand gewag van Hem te maken.*

Verder wandelend trok Jezus de beek over en kwam aan haar noordzijde weer het dal af naar Mallep. (Het dal zal dan enigszins van het zuiden schuin naar het noorden gelopen hebben).

Hij ontmoette op de overkant van de beek nog een dorp dat een nog vreemder naam draagt; hij is me zo-even weer ontgaan. (Op 18 mei noemde zij het dorp Leppe).

Het is belachelijk dat ik in mijn visioenen telkens opnieuw verwonderd ben over de namen. Dan komt ook de bedenking in mij op: moesten de mensen van daar de namen van onze Westfaalse dorpen horen, dan zouden die ongewone namen door hun klank niet minder hun bevreemding wekken.

Ik heb deze morgen en nu bij deze uitstap gezien dat de oogst geëindigd is, en de mensen de schoven die zij voor de armen bestemmen, op hopen stapelen.

1314.

Gedurende geheel deze wandeling onderrichtte Jezus de heidense wijsgeren, nu eens al gaande, dan somtijds ook vertoevend op een aangename plaats. *Hij sprak hun over het volslagen bederf van de mensen vóór de zondvloed en het behoud van Noach (= Noë). Dan over het nieuwe bederf na Noach; over de uitverkiezing en roeping van Abraham en zijn geslacht, die door God zelf afgezonderd, geleid, ontwikkeld en bestuurd werden tot op het tijdstip waarop de beloofde Ver trooster eruit zou kunnen voortspruiten.*

De heidenen verlangden vele ophelderingen en kwamen voor de dag met menig grote naam van oude godheden en helden; zij somden de weldaden op die men hun toeschreef. *Maar Jezus antwoordde hun dat alle mensen, de een in meerder, de ander in minder mate, natuurlijke gaven ontvingen en dat zij met hun gaven en wijsheid menige wenselijke ontdekking of nuttige uitvinding deden, die tijdelijk nut en gemak aanbrachten, maar dat uit deze verbeteringen tevens vele ondeugden en gruwelen voortsproten.*

En Hij toonde hun hoe die volkeren, niettegenstaande het vernuft van die grote mannen, in de afgoderij verzonken en grotendeels ten onder gegaan waren.

Hij wees hun ook op dat weefsel van belachelijke, fabelachtige, wanstaltige godengeschiedenissen, gemengd met duivelse waarzeggerij en toverkunst, die er tussen geweven zijn en als waarheid willen doorgaan. (Dit antwoord van Jezus is zeer toepasselijk op onze tijd).

Zij brachten het gesprek ook op een wijze koning uit de oertijd, die in de hooggebergten (van het huidige Iran of Perzië over de Tigris) tot zelfs voorbij Indië geheerst had. Hij heette Dsemsjid⁷¹³.

---

⁷¹³ Dsemsjid. – De gebergten waar hij heerste zijn de bergen en het hoogland van Perzië en Iran tussen de Tigris en de Indus. Vele eeuwen, ook oudtijds heeft Perzië zich tot de Indus uitgestrekt.

Dsemsjid wordt beschouwd als de grondlegger van de Perzische monarchie, die een band van eenheid schijnt gelegd te hebben tussen de vele Perzische volksstammen. Volgens sommigen is hij de stichter van de stad Sijraz en van de waterleidingen die tot heden toe dwars door een berg water naar deze stad brengen.

Men beschouwt hem nog als de ontwerper van de Perzische kalender en als zodanig ook de invoerder van het Perzische Nieuwjaarsfeest. Dit valt samen met de herfst-nachtevening en wordt in Perzië van oudsher tot op heden met alle mogelijke luister gevierd.

Volgens velen is de mogelijkheid niet uitgesloten dat hij dezelfde historische persoon is die door de Grieken Achemenes genoemd wordt.

Men neemt gewoonlijk aan dat deze Achemenes geleefd heeft in de 9^e of 7^e eeuw vóór Christus, maar zijn identiteit met Dsemsjid is niet zeker.

Weer anderen beschouwen Dsemsjid als de 5^e koning van Perzië en voorganger van Chedorlahomar, tijdgenoot van Abraham; hij zou dan geleefd hebben na de zondvloed en niet lang na de dood van Noach.

Achemenes (Asjemenes, Adsjemenes) en Dsemsjid worden als dezelfde naam beschouwd, die 'zon' betekent. Sjid is een uitgang.

Op hem toegepast betekende de naam: de stralende, schitterende, wegens zijn mooi uitwendig voorkomen en briljante begaafdheden.

Naar hem heet thans nog een uitgestrekte provincie van Perzië: 'Irak-Adjemi'.

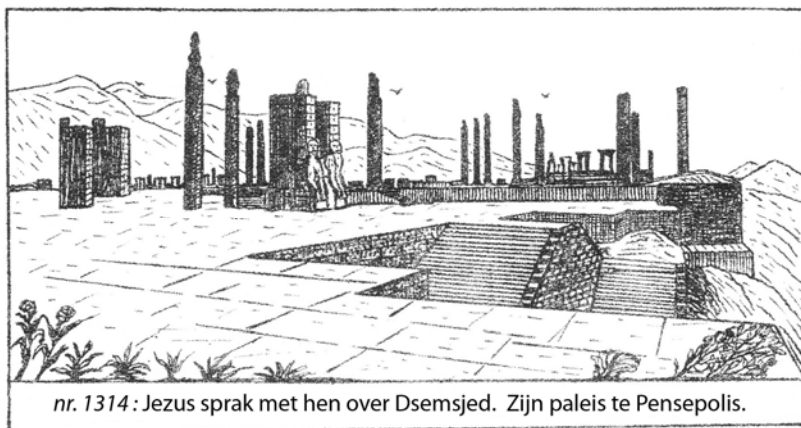
Ook aan vele monumenten is de naam Dsemsjid verbonden.

Onder deze neemt de eerste plaats in de machtige ruïne van een geweldig

---

groot paleis, waarvan nog vele reusachtige zuilen, kamers, stukken muur, beelden overeind staan op een kunstmatig aangelegd plein in de trant van het tempelplein te Jeruzalem en bijna even uitgestrekt.

De vermaarde ruïne wordt 'de troon' of 'het paleis' van Dsemsjid genoemd en is gelegen te Persepolis, ten oosten van de Arabische gulf, 12 uren ten noordoosten van Sjiraz. Het is hieronder in tekening gebracht.

Het is de grootste en mooiste ruïne uit die tijd, zoals het oudtijds ook wel het heerlijkste bouwwerk in die tijd zal geweest zijn.

Wanneer Perzië in 1971, oktober de 2500^e verjaardag van het bestaan van het Perzische rijk vierde, koos het als theater van de feestelijkheden het eenzame, onbewoonde gewest, de blote zandwoestijn, waar het paleis van Dsemsjid aan verleden grootheid herinnert. Kapitalen werden besteed om die eenzame plaats in een levendige stad te herscheppen, waar alle staatshoofden der wereld met alle comfort en de hoogst mogelijke pracht ontvangen zouden worden.

Rondom Dsemsjid ontstonden talrijke legenden en verdichtfels, zodat legende van geschiedenis moeilijk onderscheiden kan worden en de held een schim blijft in een ver en donker verleden (cfr. Géogr. univ. V, 146, 156, 195, enz. Dapper, Perzië, 4, 9, 13, 17, enz.)

De heidense wijsgeren spraken met Jezus ook nog over andere goden en helden met een roemrijke naam. Een van dezen was wel Roestam, niet minder populair dan Dsemsjid, wiens naam ook nog aan sommige monumenten in Perzië verbonden is. (Dapper, Perzië, 12; Géogr. univ. V, 150-151).

Volgens de legende had Hij met een gouden dolk, die hij van God zou ontvangen hebben, vele landen verdeeld en bevolkt en overal zegen verspreid.

1315.

Zij ondervroegen Jezus nopens de wonderen die men aan deze Dsemsjid toeschreef.

Jezus antwoordde hun dat deze Dsemsjid een vorst geweest was met grote natuurlijke begaafdheden, een man van vernuft, met grote wereldse wijsheid, die zich na de verstrooiing van de mensen - deze was het gevolg van de talenverwarring bij de torenbouw van Babel - aan het hoofd van een volkssam geplaatst had, waarmee hij volgens zekere regels landen in bezit genomen had en deze onder hen wijselijk verdeeld had. Andere stamaanvoerders hadden op erger wijze huisgehouden dan hij. Dat Dsemsjid het minder bont gemaakt had dan die anderen, dit kwam alleen daaruit voort dat het volk, waartoe hij behoorde, minder bedorven was dan de meeste andere stammen.

Jezus toonde hun evenwel ook aan hoe vele grote daden die hem toegedicht werden, hoe vele verhalen die voor zijn rekening in omloop waren, uit louter fabels bestonden. "Hij is," zegde Jezus, "een vals evenbeeld, een mislukt namaaksel, een soort kunstmatig tegenhanger van de heilige priester en koning Melchisedek.

Vestig liever uw aandacht op deze hogepriester en op het geslacht van Abraham, want op het tijdstip dat de volkerenstroom in beweging kwam, zond God Melchisedek tot de beste families om ze te leiden, te verenigen, hun landen en woonplaatsen te bereiden

en aan te wijzen, opdat ze onbedorven zouden blijven en volgens de maat van hun verdienste meer of minder geschikt zouden zijn om de genade der Belofte te benaderen, (ja, te verkrijgen)."

"Wie Melchisedek feitelijk geweest is, voor het ogenblik laat Ik het aan u over," sprak Jezus, "erover na te denken. Ik zal alleen dit als zeker bevestigen: in die verre tijd is hij een voorafbeelding van de Messias, een aankondiger geweest van de toen nog zo verwijderde, maar nu zo nabije genade der Belofte. Zijn voorafbeeldend offer van brood en wijn (Gen. 14, 18-20) dat hij opdroeg, staat op het punt zijn vervulling te krijgen. De verwezenlijking van dit beeld zal blijven bestaan tot het einde der wereld."

Jezus sprak zo duidelijk, overtuigend en onweerlegbaar over Dsemsjid en Melchisedek, dat de wijsgeren in grote bewondering uitriepen: "Meester, hoe groot is uw kennis! het is juist alsof U in die tijden geleefd hadt. U kent die mensen beter dan zij zichzelf hebben kunnen kennen."

Hij sprak hun verder nog omstandig over de profeten, ja, ook over de zogenaamde kleine profeten, en in het bijzonder over Malakias, de laatste in de rij der kleine profeten.

Met het begin van de sabbat ging Jezus naar de synagoge en leerde daar uit het 3^e boek van Mozes over het jubeljaar (Levitikus, 25, 8), en uit Jeremias.

Leviticus 25 Sabbat- en jubeljaar

1. En de HERE sprak tot Mozes op de berg Sinai:
2. Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: Wanneer gij in het land komt, dat Ik u geef, dan zal het land rusten, een sabbat voor de HERE.
3. Zes jaar zult gij uw akker bezaaien en zes jaar zult gij uw wijngaard snoeien, en de opbrengst daarvan inzamelen,
4. maar in het zevende jaar zal het land een volkomen sabbat hebben, een sabbat voor de HERE: uw akker zult gij niet bezaaien en uw wijngaard niet snoeien.

5. Wat vanzelf opkomt van uw oogst, zult gij niet inoogsten en de druiven van uw ongesnoeide wijnstok zult gij niet inzamelen; het zal een jaar van rust voor het land zijn.
6. De sabbatopbrengst van het land zal u tot voedsel zijn: u en uw slaaf en uw slavin, uw dagloner en uw bijwoner, die bij u vertoeven.
7. Ook voor uw vee en voor het gedierte, dat in uw land is, zal de gehele opbrengst daarvan tot voedsel zijn.
8. Voorts zult gij u zeven jaarsabbatten tellen, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen van de zeven jaarsabbatten negenenveertig jaren zijn.
9. Dan zult gij bazuingeschal doen rondgaan in de zevende maand op de tiende van de maand; op de Verzoendag zult gij de bazuin doen rondgaan door uw ganse land.
10. Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren.
11. Een jubeljaar zal dit vijftigste jaar voor u zijn, dan zult gij niet zaaien, en wat dan vanzelf opkomt zult gij niet oogsten en dan zult gij de ongesnoeide wijnstok niet aflezen.
12. Want het zal u een jubeljaar zijn, heilig zal het u zijn; van de akker zult gij eten wat hij opbrengt.
13. In dit jubeljaar zal ieder van u zijn bezitting terugkrijgen.
14. Wanneer gij iets aan uw volksgenoot verkoopt of iets van hem koopt, dan zal de een de ander niet benadelen.
15. Rekening houdend met de jaren na een jubeljaar, zult gij het van uw volksgenoot kopen; rekening houdend met de oogstjaren zal hij het u verkopen.
16. Bij een groter aantal jaren zult gij de koopsom naar verhouding hoger stellen; bij een geringer aantal jaren zult gij de koopsom naar verhouding lager stellen: want het getal der oogsten verkoopt hij u.
17. Gij zult elkander niet benadelen, maar voor uw God vrezen, want Ik ben de HERE, uw God.
18. Zo zult gij mijn inzettingen opvolgen en mijn verordeningen nauwgezet in acht nemen; dan zult gij veilig wonen in het land.
19. En het land zal zijn vrucht geven, zodat gij tot verzadiging eet en daarin veilig woont.
20. Wanneer gij zegt: wat zullen wij in het zevende jaar eten, zie, wij mogen niet zaaien noch onze oogst inhalen –
21. dan zal Ik mijn zegen in het zesde jaar over u gebieden, dat het u een opbrengst geve voor drie jaren.
22. In het achtste jaar zult gij zaaien, maar van de vorige oogst eten, tot het negende jaar; totdat de oogst daarvan binnenkomt, zult gij van de vorige eten.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hij zegde in het bijzonder dat men zijn veld goed moest bebouwen, opdat onze broeder, die het van ons zou overnemen, onze liefde zou herkennen.

Na de maaltijd had Hij nog een gesprek met de wijsgeren en enige Joden⁷¹⁴.

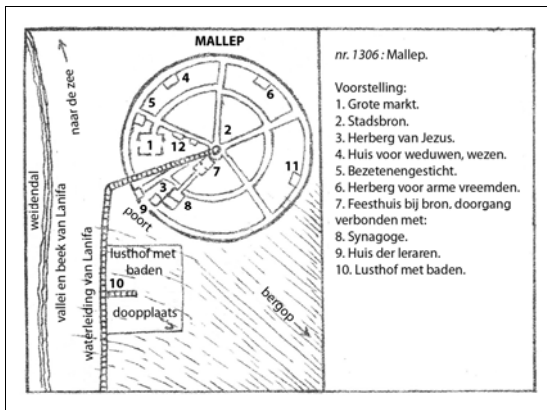
⁷¹⁴ In het jubeljaar kwamen verkochte, of in feite slechts verpachte, akkers tot hun eigenaar terug. Het kon gebeuren dat iemand die een akker voor

Jezus leert in de synagoge en bij de doopplaats.

1316.

17 mei = 1 Sivan; Nieuwe Maan; Sabbat. –

's Morgens zette Jezus zijn lering over het jubeljaar in de synagoge voort, over het bebouwen van het veld en uit Jeremias. Daarna ging Hij met de leerlingen en veel volk, Joden en enige heidenen, buiten de stad naar het zuiden (of zuidwesten; zie plan), waar de Joden een tuin met baden hadden.

Deze bestonden uit een middelvijver, die door badcellen omgeven was. De tuin was vol aangename wandelplaatsen en lange, lommerrijke groene lovergangen. De vijver kreeg zijn water van de bron van Chytrus(?). Hier was reeds alles tot de doop ingericht, en vele mensen volgden Jezus naar een leerplaats bij de

---

een aantal jaren gepacht had, b.v. voor 8 jaren, het 7^e jaar zegde: "Voortaan zal ik het niet meer mesten, niet meer zorgvuldig bewerken of van onkruid zuiveren, ik zal daar toch geen voordeel meer van hebben."

"Dit is tekort aan liefde," zegt Jezus. *"Voor uw broeder, die het met het jubeljaar weer in bezit zal krijgen, moet u doen wat u zou wensen dat uw broeder doet voor u, indien de rollen omgekeerd waren. Dit versterkt de liefdebanden onder de mensen; het veredelt hen, het verrijkt hen voor God."*

doopbron of -vijver. Onder hen waren 7 huwelijksparen met hun opleiders en verwanten.

Hier handelde Jezus in zijn redevoering over de val in de zonde, over het bederf van de mensen, over de Belofte, de verbastering, de ontaarding van de geslachten, over de afscheiding van betere mensen, de voorzichtigheid in het aangaan van huwelijken om de deugden en genaden der ouders op de kinderen te doen overgaan, over de heiliging van het huwelijk door zelfbeheersing, het onderhouden der geboden, matiging en onthouding.

1317.

Zo kwam Hij op bruid en bruidegom te spreken en Hij bracht in zijn rede een voorbeeld bij van bomen die op dit eiland groeien en die door ver verwijderde bomen, ja, zelfs door bomen van overzee, bevruchting ontvangen.

“En zo maakt,” zegde Hij, “de hoop, het vertrouwen in God en het vurig verlangen naar het Heil, de ootmoed en kuisheid de moeder van de Belofte.”

Aldus kwam Hij op de geheimzinnige betekenis van het huwelijk, dat een beeld is van de vereniging van de vertrooster van Israël met zijn Kerk.

Hij noemde het huwelijk een groot geheim (Ef. 5, 21-33) en sprak hierover zo treffend en mooi, dat ik niet proberen durf het te herhalen.

Efeziërs 5

21. en weest elkander onderdanig in de vreze van Christus.

Het huwelijksleven

22. Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here,

23. want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente; Hij is het, die zijn lichaam in stand houdt.

24. Welnu, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus, zo ook de vrouw aan haar man, in alles.

25. Mannen, hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft,
 26. om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord,
 27. en zo zelf de gemeente voor Zich te plaatsen, stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zó dat zij heilig is en onbesmet.
 28. Zo zijn [ook] de mannen verplicht hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief;
 29. want niemand haat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het, zoals Christus de gemeente,
 30. omdat wij leden zijn van zijn lichaam.
 31. Daarom zal een man [zijn] vader en [zijn] moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn.
 32. Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en [op] de gemeente.
 33. Intussen ook gij, laat ieder voor zich zijn eigen vrouw zó liefhebben als zichzelf en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Tenslotte leerde Hij over de boetvaardigheid en de doop die de ziel reinigen en de schuld delgen van 's mensen afvalligheid en scheiding van God en hem bekwaam maken om aan het Verbond van de zaligheid deelachtig te worden.

Jezus trad ook met enige dopelingen ter zijde om hun schuldbekentenis te ontvangen. Hij vergaf hun hun zonden en legde hun tot penitentie verstervingen en goede werken op. Jakobus de Mindere en Barnabas doopten. De dopelingen waren meestal ouderlingen en enige heidenen, ook de 3 van blindheid genezen jongetjes, die bij de doop van hun ouders in Kafarnaüm niet gedoopt geworden waren.

Jezus onderricht de heidense wijsgeren.

1318.

Jezus en de zijnen en nog vele anderen namen hier nog een verversing en deden dan een sabbatwandeling ten zuiden van het dorp. Hier vloeit de beek van Lanifa een eind ver om de stad en dan naar de zee: zij moesten de beek overschrijden; in het dal van

Lanifa is ze zeer smal, maar hier wordt ze veel versterkt met de wateren die uit de stad komen. Ook de vrouwen en dochters gingen wandelen, doch op andere wegen.

Jezus zette zijn onderrichtingen voort, en wel vooral met het oog op de gedoopte heidenen, die altijd op een kleine afstand van de anderen stonden. Na een eindweegs gewandeld te hebben, gingen zij allen neerzitten in een kring om Jezus, die hen onderrichtte. Hierop keerden zij naar de synagoge terug, waar Jezus de sabbatlering sloot.

Na een maaltijd die daarna plaats had, kwamen enkelen van de wijsgeren nader, luisterden aandachtig toe en stelden Jezus vervolgens de vraag of God niet anders had gekund dan de verschrikkelijke zondvloed op de aarde te zenden? of het Hem ook nodig was geweest de mensen zolang op de Vertrouster te laten wachten? God zou toch wel andere maatregelen hebben kunnen nemen en aanstonds naar de aarde iemand hebben kunnen zenden om alles te herstellen.

Maar Jezus antwoordde hierop dat zo iets niet in Gods raadsbesluiten had gelegen;

- *dat Hij de engelen met een vrije wil en met de krachten van een geest had geschapen, en dat deze door hovaardigheid van God afgefallen en in een duister rijk neergestort waren;*
- *dat hierop ook de mens tussen dit duister rijk en het Rijk van het licht, eveneens met een vrije wil geplaatst was geworden; dat hij zich, door van de verboden vrucht te eten,*

vrijwillig aan het rijk van de duisternis had overgegeven, maar dat de mens verlost is kunnen worden, onder voorwaarde nochtans dat hij meewerkte met God, die bereid is hem te helpen.

De mens moet het Rijk van God neertrekken, indien hij wil dat God het hem geeft.

“De mens,” zegde Jezus, “is als God willen worden door het eten van de verboden vrucht, en hij kon niet geholpen of verlost worden, tenzij dat de Vader zijn Zoon onder de mensen liet opstaan, om hen weer met God te verzoenen.

De mensen waren in hun wezen en bestaan zo misvormd geworden, dat er barmhartige en wonderbare maatregelen nodig geweest waren om het Rijk van God opnieuw op de aarde te brengen, aangezien het rijk van de duisternis in de mens het Rijk van het Licht van zich afstoot.”

Hij verklaarde duidelijk dat dit Rijk geen wereldse heerschappij, macht noch heerlijkheid is, maar wel de vernieuwing, de herschepping van de mens in God, zijn verzoening met de hemelse Vader en de vereniging van alle goede mensen in één (mystiek) lichaam.

Lering bij de doopplaats.

1319.

18 mei = 2 Sivan. –

Deze morgen onderwees Jezus op de doopplaats nogmaals vele mensen, inzonderheid de nieuwgetrouwden. Daar waren er 7 paren, onder wie 2 heidenen, die de besnijdenis aangenomen hadden en nu met joodse meisjes trouwden. Zij waren van hun verwanten en vrienden, mannen en vrouwen vergezeld, zodat ik eerst gemeend had dat er veel meer paren waren. De bruidegoms werden gedoopt en enige heidenen die het Jodendom genegen waren, hadden de toestemming gevraagd om met de anderen Jezus' lering te mogen aanhoren.

Eerst leerde Jezus in het algemeen over de plichten van de huwelijke staat, en in het bijzonder over de plichten van de vrouwen. Zij moesten naar de ogen van de man zien, en buiten dit de ogen neergeslagen houden. Hij prees de gehoorzaamheid, ootmoedigheid, kuisheid, naarstigheid en de goede opvoeding van de kinderen aan.

Nadat de vrouwen weggegaan waren om in Leppe de maaltijd gereed te maken, bereidde Jezus de mannen tot de doop voor; Hij sprak over Elías, over de grote droogte van het land in die tijd en over de regenwolk, waarom Elías had gebeden, en die hij uit de zee had zien opstijgen.

Ook heden hing dicht bij de aarde zulk een mistwolk gelijk onlangs, en men kon niet ver om zich heen zien.

Jezus zei dat de droogte ten tijde van Elías een straf van God was voor de afgoderij van Achab (I Kon. 17, 1). Toen was tegelijkertijd een verschrikkelijke dorheid en droogte in de harten ontstaan, want de genade en zegen hadden zich teruggetrokken.

Hij vertelde hoe Elías zich bij de beek Krit verborgen had gehouden en hoe de vogel hem spijs had gebracht; voorts hoe hij de afgodendienaars op de Karmel had beschaamd en verslagen en hoe de wolk daarna opgestegen was en alles door de regen had verkwikt (I Kon. 18; fasc. 2, nr. 31).

Jezus vergeleek deze regen met de doop en vermaande hen zich te bekeren, en niet, gelijk Izebel, in zonden en in de dorheid en ongevoeligheid des harten te blijven na de val van deze doopregen. Hij legde dit alles breedvoerig uit.

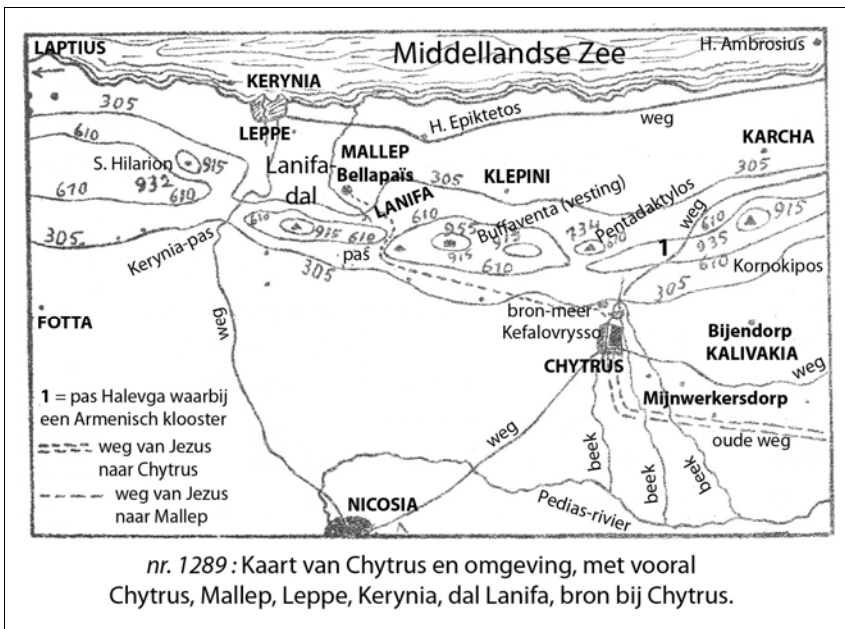

Hij sprak ook over Segola, die deugdzame heidense vrouw uit Egypte, die zich bij Abila aan de beek Krit was komen vestigen en zoveel goeds had gedaan en genade bij God had gevonden (fasc. 17, nr. 720).

Hij zei vervolgens welke pogingen de heidenen moesten doen, hoe zij naar deugden streven en zich heiligen moesten, opdat Gods genade hen zou bezoeken. Hij zegde dit in 't bijzonder met het oog op zijn heidense toehoorders, die de geschiedenis van Elias en deze heidense vrouw kenden.

Jezus op een feestmaal te Leppe bij Mallep.

(Leppe is te veronderstellen tussen Mallep en Kerynia; zie kaartje).

1320.

Na de doop van de bruidegoms (de vrouwen werden niet vóór Pinksteren gedoopt) werden Jezus en de zijnen, ook alle trouwers en de rabbijnen door een joodse leraar tot een feestmaal uitgenodigd. Hij had dit laten bereiden in het dorp Leppe, ten westen van Mallep. De dochter van de joodse leraar van dit dorp was de bruid van een heidense wijsgeer van Salamis, die daar reeds de onderrichtingen van Jezus gehoord en de besnijdenis aangenomen had.

Zij gingen nu naar Leppe, dit dorp waarvan ik, gisteren en eergisteren de naam niet wist. De weg naar dit mooie dorp, dat bijna even groot is als Koesfeld (dat in 1820 maar klein was) loopt zacht (uit het dal Lanifa) opstijgend, en dan dieper afdalend, door schone lanen, als was geheel het gewest een heerlijke tuin; de weg is ongeveer drie kwartier lang. Mallep is bijna zo groot als Münster.

Bij Leppe loopt de baan naar de niet grote havenstad Kerynia (= Kyrenia), die ongeveer 2 uren van daar ligt (fel overdreven afstand). De andere weg, waarop Jezus met de doortrekkende Arabieren sprak, loopt naar de grote haven Lapidus, die (2 uren) meer westelijk ligt.

Te Leppe wonen de heidenen in een rij huizen aan de grote weg; er is veel handel en nijverheid. De Joden bewonen een afgezonderde eigen wijk en hebben een schone synagoge. In heidense tuinen zag ik afgodsbeelden van het type der busselkinderen. Ook zag ik op een openbare plaats, en ook nog in een beluik even ter zijde van de weg, een afgodsbeeld van meer dan een mansmaat hoog, met een soort van ossenkop, en tussen de hoornen had het een korte korenschoof; het beeld zat op zijn achterste poten gehurkt en had kleine vooruithangende handen. Ik had dit soort beelden reeds in Gaulonitis gezien; het heeft openingen, waarin verschillende offers gebracht worden (cfr. fasc. 17, nr. 726).

De maaltijd was feestelijk, doch eenvoudig; hij bestond uit vogelen, vissen, honing, brood en vruchten. De bruiden en bruidsmeisjes zaten ook hier aan het einde van de tafel afgezonderd. Zij droegen sluiers en hun lange gestreepte klederen waren zeer eerbaar. Door de mouwen zag men hier en daar de blote arm; zij hadden kransen van veelkleurige fijne wol of pluimpjes op het hoofd.

1321.

Jezus leerde zonder ophouden gedurende en na de maaltijd. Hij sprak van de heiligheid van het huwelijk, waarin zij zich met één vrouw tevreden moesten houden; want hier bestond de gewoonte gemakkelijk te scheiden en een andere te nemen. Jezus kwam daar krachtig tegen op. Hij vertelde ook parabelen van het bruiloftsmaal, van de wijnberg en de koningszoon (Mt. 22, 1-14; 21, 33-41).

De eerste parabel werd hier om zo te zeggen in de daad omgezet; Jezus' leer werd geïllustreerd door de werkelijkheid, want de bruidegomsgezellen en bruidsgezellinnen stonden aan de deur en gingen zelfs de straat op en nodigden de voorbijgangers uit om binnen te komen; en alle fatsoenlijk gekleden werden binnengelaten en mochten aan tafel aanliggen, en ook de armen werden gespijzigd en onderwezen.

Ook de 3 van blindheid genezen knaapjes zag ik op het feest, dat zij met hun muziek opluisterden, terwijl ook meisjes zongen en musiceerden.

Het was reeds donker, toen Jezus met de zijnen naar Mallep terugkeerde. Boven op de hoogte van de weg (heuvelhelling waarover zij in het heengaan ook gekomen zijn), was het zeer

schoon; men kon er de zee zien, die een glans, een eigenaardige schijn van zich afwierp⁷¹⁵.

Ik meen dat het Pinksterfeest zeer nabij is (nog 4 dagen). Nochtans willen de toekomstige echtgenoten nog eerst het huwelijk sluiten en hun bruiloft vieren.

Te Mallep liggen bij enige huizen en op hoeken nog grote hopen koornschoven gestapeld. Ik weet niet of het ten teken is dat men hier aan de armen graan zal uitdelen of ten teken van feestviering en opluistering. De oogst van granen en boomvruchten is geëindigd, maar nog niet de wijnoogst (die eerst in september, ook nog in oktober plaats heeft).

Nog Mallep. - Trouwplechtigheden.

1322.

19 mei = 3 Sivan. –

Deze morgen werden in Mallep grote voorbereidselen getroffen tot de trouw van 7 paren. De ganse stad scheen aan het feest deel te nemen (wat eigen is aan het Oosten).

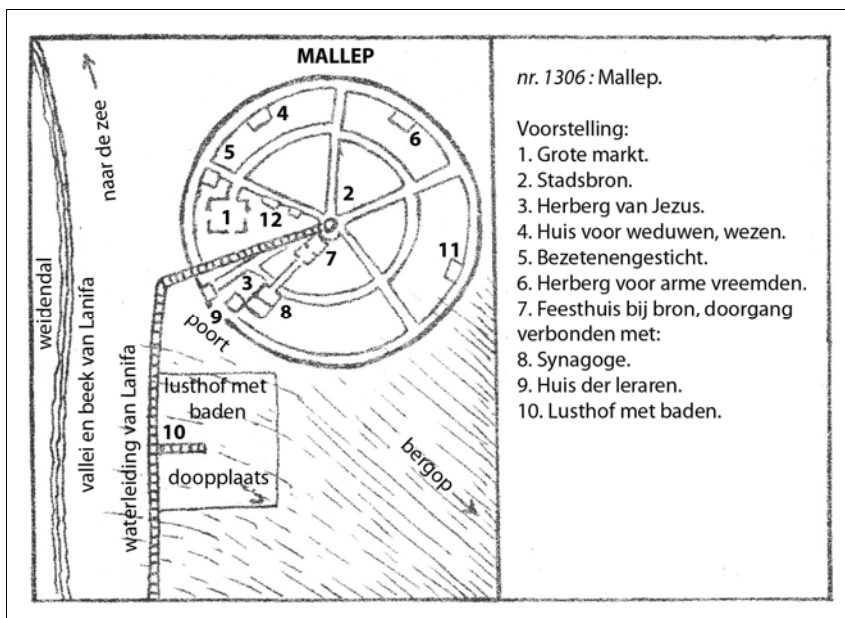
⁷¹⁵ De zee wierp een schijn van zich af. Dit kan aan meerdere oorzaken toegeschreven worden:

- a) een schijn of glans die ze nog ontving van de reeds ondergegane zon. Van op de Libanon te Bzomar en ook te Mar-Sciallita zag Mislin de zon achter Cyprus ondergaan, terwijl de bergen van het eiland zich zwart op de onmetelijke zonneschijf aftekenden. Kort voor de zon achter het eiland in de zee verdween, zag hij haar beeld vóór het eiland omgekeerd in de waterspiegel, stralend als de zon zelf, en, nadat ze geheel verdwenen was, bleef dit beeld van de zon nog een tijdlang in het water schitteren (I, 252). In Jezus' geval kon de zon al enige tijd verdwenen zijn.
- b) De schijn kon van de maan komen, die 3 dagen begonnen is;
- c) Of ook van zeediertjes, zeevonken genaamd. Het fosforisch licht van sommige plantjes en diertjes draagt ertoe bij om het 'lichten' van de zee te veroorzaken (Modern Woordenboek bij 'lichten').

(Men versta hier door stad een groot dorp. Heden nog deelt bij de bedoeïenen de gehele stam aan de feestvreugde van een trouw of bruiloft).

Alle inwoners zijn er immers als geheel verbroederd. Eigenlijke armen ziet men niet; ze wonen afgezonderd tegen de muren en worden onderhouden.

De ligging en inrichting van de stad is uiterst regelmatig. Mallep doet door zijn vorm denken aan een pannenkoek die in 5 gelijke stukken verdeeld is. De 5 hoofdstraten die de stad in deze delen snijden, lopen alle naar de hoge, in het midden van de stad gelegen bron, die door schone bomen en terrassen omgeven is. Vier van deze stadsdelen zijn door 2 cirkelvormige, rondlopende dwarsstraten, die de bron tot middenpunt hebben, doorsneden.

In één van deze kringvormige straten staat een huis, waarin de weduwen en oude moeders, die geen kinderen hebben, samen

wonen en op de kosten van de gemeente leven; zij houden school en zijn met de opvoeding en zorg der wezen belast.

Nog een ander huis is hier ingericht ten behoeve van arme vreemdelingen en reizigers, die er onderhoud en verzorging vinden. Jezus is reeds tweemaal in het huis van de weduwen geweest, *om ze te troosten en te bemoedigen* en Hij heeft bij deze gelegenheid ook een bezoek gebracht aan hun school en leerlingen.

Het 5° en laatste deel van de stad behelst openbare gebouwen; het is in 2 helften gescheiden door de waterleiding, die naar de bron loopt (of er van komt ?).

- In de ene helft ligt de grote markt, meerdere herbergen en een bewaarhuis voor de bezetenen, die hier niet los mogen lopen; van deze heeft Jezus er reeds enige, die Hem met andere zieken aangebracht werden, genezen.
- In de andere helft ligt in de nabijheid van de bron het openbaar gebouw, dat voor bruiloften en andere feesten bestemd is. Zijn dakterras komt gelijk met het niveau van de bron. Zijn ingang ziet niet naar de kant van de bron, maar afwaarts in de tegenovergestelde richting. Van zijn voorhof daalt een gang tussen wanden of aftuiningen van levend groen enige honderden schreden ver de straat af tot bij het punt, waar het voorhof van de synagoge begint. Dit betekent (die lovergang heeft) ongeveer twee derde van de lengte der straat. Ook leiden toegangen uit de kringvormige straten erheen, maar het volk mag niet te allen tijde deze wegen gebruiken, en zelfs op feesten slechts met een bijzondere vergunning.

Heden werd dit feesthuis gedurende de gehele morgen versierd. *Ondertussen hield Jezus zich met zijn leerlingen in de herberg op, en daar kwamen lieden uit alle standen tot Hem, mannen en vrouwen, om onderricht, raad en troost te ontvangen.* Hieronder waren ook enige van die weduwen en enige oude mannen, die

door omgang met de heidenen in hun geweten vaak verontrust waren.

1323.

Ook de huwelijksparen waren lang bij Jezus. Hij sprak met de bruiden alleen, en wel met elke van hen in het bijzonder; het was als een biecht, waarop onderricht en vermaning volgde.

- *Hij vroeg hun waarom zij trouwden?*
- *Of zij aan het kruost dachten en aan de zaligheid van hun kinderen, aan de zaligheid die de vrucht is van de vrees voor God?*
- *Of zij voornemens waren tucht en maat in acht te nemen, of slechts op eigen lust en begeerlijkheid bedacht waren?*

De meesten waren hierin niet onderricht en zij gingen ontroerd en ernstiger van Jezus weg. *Op dezelfde manier onderrichtte Jezus ook de bruidegoms.*

Gedurende deze onderrichtingen waren de familieleden van de toekomstige echtgenoten bezig met het feesthuis, de lovergang en de trouwplaats te versieren en een kleine maaltijd te bereiden. Over de groene wandelweg die boven open was, werden hier en daar zegebogen opgericht en de loofwanden met tapijten, bloemenkronen en vruchten behangen. Ook werden (aan de buitenkant) trappen en terrassen aangelegd, om vandaar boven in de wandelgang neer te kunnen zien.

Vóór de synagoge was een speciale open loofhut opgericht, waarin rondom vele mooie, in bakken groeiende boompjes geplaatst waren. In de voorhoven, pleinen en loofhutten rond het feesthuis zag ik de mensen allerhande toebereide eetwaren aanbrengen. Al wie uit de stad daar iets bracht, nam deel aan het feest. Zij brachten de spijsen aan in een soort van lange, platte

kisten, die ook tevens tot tafel dienden (cfr. fasc. 1, nr. 13, voetnoot 31 en fasc. 14, nr. 495, voetnoot 236).

De spijzen, broden en kleine kruiken stonden overdekt daarin en konden door kleine zijopeningen door de gasten, die deze plaatsen bezetten, eruit getrokken worden. Op de kisten werd een tapijt gespreid, waarop zij aten. Deze kisten waren lage, maar lange gevlochten korven, waarin onder een deksel de spijzen stonden, die door de zijopeningen eruit gehaald werden. De gasten lagen vóór deze zijopeningen op tapijten en kussens.

1324.

In de loofhut waarin het huwelijk moest plaats hebben, was een troonhemel van tapijten opgericht. Jezus en zijn leerlingen gingen op hun verzoek erin. Daar er onder de toekomstige echtgenoten mannen waren, die te voren heidenen geweest waren, kwamen ook heidense wijsgeren en andere heidenen de trouw bijwonen, maar zij bleven toch op een bescheiden afstand.

De 7 bruiden en hun bruidegoms⁷¹⁶ kwamen van tegenovergestelde zijden aan, voorafgegaan door meisjes en jongens, die met kransen versierd waren en muziek maakten; zij werden opgeleid door hun gezellen en gezellinnen en waren omgeven door hun verwanten. De hele stoet trad onder de lange open loofhut.

- De bruidegoms droegen lange mantels, en om hun kleed gordels met neerhangende uiteinden. Er prijkten lettertekens op; zij droegen witte schoenen en hielden gele doeken in de hand.

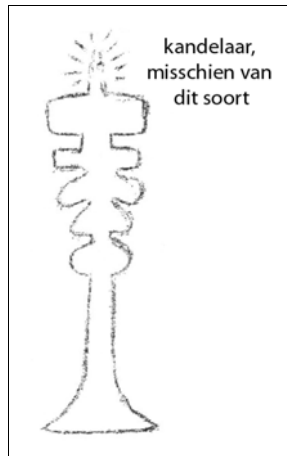
⁷¹⁶ Zeven paren. – Dit groot aantal houdt verband met de tijd van het jaar.

In het Oosten trouwde men eertijds, zowel als nu, aan het einde van de oogst, om de grote onkosten die gedaan moesten worden, te kunnen dekken en om voldoende eetwaar te hebben, en ook wat de bruidegom betreft, de bruidsprijs te kunnen betalen. Vermoedelijk kwam het ook goedkoper uit, wanneer meerdere paren de bruiloft gemeenschappelijk hielden.

Een huwelijksfeest duurde ook 7 dagen.

- De bruiden droegen zeer mooie witte klederen van fijne wol, overal met goudbloemen en strepen versierd. Hun haren, waaronder ook gele, hingen als een net op de rug en waren met parelen en gouddraad doorvlochten. Beneden waren ze omgelegd tot een zoom of rand. De sluier hing over hun nek en aangezicht neer. Op het hoofd zelf hadden zij een ring of kroon met 3 omhoog staande uitsteeksels of tanden en met een hoger beugel van voren, waarachter zij de sluier konden opslaan. Zij droegen ook een kroontje van pluimen of zijde. Verscheidene van die sluiers waren zeer glanzend, als waren ze van zijde of enige andere zeldzame stoffe of weefsel. Zij hadden lange vergulde fakkels in de handen, gelijkend op kandelaars zonder voet (cfr. fasc. 2, nr. 66).

Boven brandden er lichten of lampen in. Zij hielden elkander vast met een zwarte of donkerkleurige doek en hadden ook witte schoenen aan, of liever sandalen, want ze bedekten de voet niet geheel.

Bij de trouw die vóór de rabbijn geschiedde, werden vele gebruiken onderhouden, die ik niet meer nauwkeurig in volgorde weet te herhalen. Er werden rollen, die, zo ik meen,

huwelijksakten of verbintenissen waren, en ook gebeden afgelezen.

1325.

Het paar trad onder de troonhemel. De verwanten wierpen tarwegraan naar hen en spraken een zegen uit. De rabbijn kwetste de bruid en de bruidegom aan de kleine vinger en liet een druppel bloed van ieder in een beker wijn vloeien en dezen dronken zij samen uit. Dan gaf de bruidegom de beker aan iemand achter hen en de beker werd in een bekken met water gelegd. Zij lieten ook wat bloed in hun handholte vloeien, en, elkander de hand reikend, wreven zij dit elkaar in de handen. Daarna werden de wonden met een wit lint of draad verbonden en de trouwringen gewisseld. Ik meen dat zij later 2 ringen aan de hand hadden, één aan de kleine vinger en één aan de wijsvinger.

Ondertussen werd een geborduurde doek of baan op het hoofd van beiden gelegd. De bruid nam de fakkel die haar bruidsmeisje ondertussen had bewaard, met de zwarte doek in de rechterhand en gaf hem in de rechterhand van de man. Deze nam hem nu in de linkerhand en plaatste hem in de linkerhand van de bruid, die hem aan haar bruidsmeisje weergaf. Ook werd een beker wijn gezegend, waaruit alle verwanten dronken.

Zodra de bruid nu getrouwd was, namen haar bruidsmeisjes haar het hoofdsieraad af en legden haar een sluier op. Hierbij bemerkte ik dat het grote haarnet vals haar was. Nu trokken het eerst de bruiden met hun gevolg in optocht naar het feesthuis door de groene lovergang. De mannen volgden onder de zegenwensen van de toeschouwers. Het duurde lang eer alles geëindigd was. In het feesthuis vertoefde men een korte tijd om een verkwikking te nemen.

Jezus ging met de zijnen en de wijsgeren een weinig wandelen. *Hij onderrichtte hen op die tocht.* De nieuw-getrouwden en hun gezelschap gingen dan naar de tuin van de baden bij de waterleiding, waar zij zich met spelen verlustigden.

‘s Avonds werd in de synagoge voor de getrouwden een lering gehouden; nadat de rabbijnen lang gesproken hadden, deden zij Jezus het aanbod de nieuwe echtgenoten op zijn beurt te onderrichten. *Dan sprak Jezus nog over de echt en zijn betekenis, over de gehoorzaamheid van de vrouwen, de plicht in de huwelijksstaat, waarin de echtgenoten zich moeten heiligen.* Een maaltijd zag ik hierna niet meer.

Vervolg van de trouwplechtigheden.

1326.

20 mei = 4 Sivan. –

Jezus is met Mnason, de wijsgeren en enige mannen heden niet meer naar de bruiloft gekomen.

Hij ging ‘s morgens uit, *onderrichtte bij verscheidene boerderijen groepen arbeiders* die de velden ontruimden, arenlezers die de overgebleven aren afsneden en verzamelden. Zo bracht Hij de gehele dag door, nu wandelend, dan rustend.

Eindelijk was een grote menigte volk om Hem verzameld en *Hij leerde over het Pinksterfeest (dat overmorgen gevierd*

wordt), *over de wetgeving op de Sinai en over de nabijheid van de voltooiing van de Wet*. Er was geen maaltijd; zij aten hier en daar met de mensen een stuk brood en 's avonds keerde Jezus terug.

Gisteren werden de huwelijksinzegeningen door 3 rabbijnen verricht en niettemin duurde de plechtigheid wel 4 uren. Pas deze morgen begonnen de eigenlijke vermakelijkheden. De 7 paren en alle vrienden en vele gasten trokken mooi uitgedost, onder het spel der muziek, naar het feesthuis.

Ook de leerlingen van Jezus waren er tegenwoordig, doch zij namen er slechts als dienaren deel aan. Gebak en vruchten op sierlijke schotels werden door de aanwezigen aan de huwelijksparen aangeboden; hieronder waren vergulde appelen, waarop allerhande vergulde kruiden en bloempjes gestoken waren.

Ook kwamen scharen kinderen met gezang en muziek. Het waren vreemde kinderen die zongen en speelden om den brode; zij kregen geschenken en gingen dan weer weg. Hierna speelden de 3 gewezen blinde kinderen en dan nog andere koren uit de stad en er werd een eigenaardige speciale dans uitgevoerd: zij dansten in een langwerpige rechthoekige loofhut op gekussende grond, die wiegend op en neer ging. Ik meen dat het planken waren die doorbogen, doordat ze op een dikke laag gras of wat ook anders, gelegd waren. De dansers stonden in 4 dubbele rijen, die met de rug naar elkander gekeerd waren. Mekaar de handen met de doeken vattend, dansten de paren beurtelings van de eerste plaats der eerste rij naar de laatste plaats van de vierde rij, en alles was weldra in een slingerende beweging (cfr. fasc. 12, nr. 379, voetnoot 141). Zij huppelden niet, maar brachten het gehele lijf in beweging, dat zij bevallig heen en weer wiegden, alsof zij geen benen aan het lijf hadden.

1327.

Tenslotte kwamen alle huwelijksparen in het midden dansen, en de anderen dansten er omheen in een kring. De bruiden en andere vrouwen hadden hun sluiers in de gouden beugels van hun hoofdsieraad een weinig opgeschort. Jezus' leerlingen dansten niet mee en de dans duurde vrij lang.

Daarna nam men nog allerlei verversingen, die in de vier hoeken van de loofhut op sierlijke tafeltjes tentoongesteld waren. Daarna trokken zij weer met de muziek aan het hoofd de stad uit naar de badtuin, die bij de waterleiding en vóór dezelfde weg buiten de stad gelegen was. De Joden van deze stad zijn zelfstandig⁷¹⁷; hun onafhankelijkheid steunt op oude voorrechten; zij moeten alleen hun belastingen betalen en genieten voor het overige zelfbestuur; zij hebben de grond aangekocht en de stad gebouwd. Wel heeft men hun reeds wegens hun voorrechten moeilijkheden veroorzaakt, maar zij hebben ze behouden en zich kunnen handhaven.

In de badhof werden in de loofhutten en op grasperken allerlei spelen gedaan; ze bestonden hoofdzakelijk in lopen, springen en werpen naar een doelwit. Mannen en vrouwen speelden gescheiden; het geschiedde voor kleine prijzen en boeten in geld, gordels, kleine stukken stoffe en doeken voor om de hals. Wie zulks niet had, bestelde het bij een kramer, die met zijn voorraad in de nabijheid geïnstalleerd was. De oudsten ontvingen de winsten en boeten en deelden die aan de armen uit, die naar de spelen stonden toe te zien.

---

⁷¹⁷ Zelfstandig. – Dit voorrecht wisten de Joden in vele steden te bekommen, b.v. te Alexandrië, volgens Flavius Josephus.

Ook te Efeze genoten zij aanzienlijke voorrechten.

In Géogr. univ. is vermeld een onafhankelijke groep Joden in het district Kheiber in Arabië ten noordoosten van Medina.

In Abessinië vormden zij een echte onafhankelijke staat; zie fasc. 17, nr. 710, voetnoot 344.

De bruiden en jonge dochters hadden ook ring- en kringspelen. Hun kleed was tot bij de knieën opgeschort; daaronder waren hun benen met witte banden omwonden; hun sluiers waren opgelicht en op het hoofd achter de voorhoofdbeugel en de zijtanden van de kroon gelegd; zij zagen er mooi en flink uit; zij hielden mekaar met de linkerhand aan de gordel vast en vormden een kring. Terwijl deze gedurig ronddraaide, wierp ene van hen met de rechterhand een appel naar een andere, die hem moest trachten te snappen. Miste zij hem, dan moest zij onder het draaien van de kring zich buigen en hem van de grond oprapen; zij speelden nog andere spelen en eindelijk een laatste spel met de mannen tezamen; zij gingen in rijen op het gras tegenover elkander zitten en wierpen elkaar door een geul gele zachte vruchten toe. Als deze botsten, barstten ze open en allen proestten het uit van het lachen.

Tegen avond trokken zij stoetsgewijs naar het feesthuis terug; het was een vrolijke optocht. De nieuw-getrouwden werden op rijk versierde ezels afgehaald, die voor de vrouwen met dwarszittingen gezadeld waren. De muziek ging voorop en allen volgden met grote vreugd tot in het feesthuis, waar nog een maaltijd gehouden werd.

De bruidegoms gingen ook nog tot de rabbijnen en legden in de synagoge de belofte van onthouding af gedurende zekere feesttijden⁷¹⁸. Zij moesten een boete volbrengen, indien zij hun belofte ontrouw waren; zij beloofden ook in de Pinksternacht gezamenlijk te zullen waken en die nacht in gebeden door te zullen brengen.

---

⁷¹⁸ De gewoonte om zich op sommige heiligdagen van het huwelijk te onthouden, bestaat ook nog bij de Mohammedanen (Géographie universelle. V, 169).

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XVII – Reis naar, en verblijf op Cyprus (van 29 april tot 5 juni 1823) (vervolg).

Lering over Pinksteren en het doopsel.

1328.

21 mei = 5 Siwan. –

Deze morgen waren bij Jezus in zijn herberg zijn leerlingen en de gedoopte heidenen en verscheidene Joden. *Hij leraarde over het Pinksterfeest, over de afkondiging van de geboden op de Sinai en de doop. Hij gaf vele diepzinnige beschouwingen ten beste en haalde daarin veel uit de profeten aan, dat er betrekking op had. In dit verband sprak Hij ook veel over de heilige broden die op het Pinksterfeest gewijd worden, over het offer van Melchisedek en het door Malakias voorspelde offer (Lev. 23, 15-21; Gen. 14, 18-20; Mal. 1, 10-11). Hij zei dat de vervulling van deze profetie, de instelling van dat offer, nabij was, en dat met de terugkeer van dit feest het volgende jaar een nieuwe genade over de doop zou komen (bij de Nederdaling van de H. Geest), en dat alle gedoopten, die dan aan de vertrooster van Israël, de Messias, geloofden, aan deze genade deelachtig zouden worden⁷¹⁹.*

---

⁷¹⁹ Hieruit kan men afleiden dat het doopsel nu nog niet ingesteld is, dus ook niet ingesteld werd in de nacht van Jezus' gesprek met Nikodemus, maar de voorlopige doop kon sommige uitwerkselen voortbrengen van het definitieve doopsel onder zekere voorwaarden, zoals het doopsel van begeerte dit ook kan.

Toen hierover strijd en moeilijkheid ontstond en enigen het volstrekt niet wilden verstaan, *zonderde Jezus een vijftigtal van hen af, die rijper waren voor zijn leer, en de anderen zond hij heen, om ze bij een andere gelegenheid grondiger voor te bereiden.*

Hierop ging Hij met de uitgekozenen buiten de stad naar de tuin van de baden bij de waterleiding; Hij onderrichtte hen al wandelend. Ik zag hen weldra stilstaan en de luisteraars met allerlei bewegingen en gebaren vragen stellen en opwerpingen maken en Jezus hun antwoorden en verklaringen geven, en dit niet zelden met opgeheven vinger. Het gesprek was zeer levendig, met gebaren van handen en vingers.

Toen Hij hun uiteenzettingen had gegeven van de grote genade, van de zaligheid, die de mens alleen kan bekomen door de doop, die eerst toegediend zou worden na de voltooiing van het offer, waarvan Hij hun voorgaandelijk had gesproken, vroegen enigen Hem of ook de doop die zij nu ontvingen, deze genade meedeelde, en Hij antwoordde: "Ja, indien gij in het geloof volhardt en de waarde van dit offer erkent, want zelfs de oudvaders, die de doop niet ontvangen, maar er naar verzucht en hem in de geest voorzien hebben, zullen door dat offer en die doop hulp (genade) ontvangen."⁷²⁰

---

⁷²⁰ Doden deelachtig maken aan het doopsel. – Een soortgelijke vraag heeft bij de eerste christenen bestaan.

"Als er geen verrijzenis bestaat," zegt de H. Paulus, "waartoe dan zich voor de doden laten dopen?"

Hier wordt een doopsel aangeduid dat ten gunste van de afgestorvenen ontvangen wordt. De exegeet Jos. Keulers stelt zich hierbij de vraag: "Is er in deze woorden sprake van het eigenlijk doopsel of van een ceremonie die erop lijkt?"

Verscheidene moderne exegeten spreken zich uit voor de eerste opvatting. Catechumenen, zo veronderstellen zij, ontvingen het doopsel met de bedoeling om daardoor tevens hun afgestorven bloedverwanten of vrienden, over wier lot zij zich ongerust maakten, nuttig te zijn. Wanneer deze gestorven waren met de impliciete begeerte naar het doopsel, dan zou het doopsel dat hun vrienden of verwanten op aarde ontvingen, met de gebeden die zij daaraan toevoegden, hen misschien uit het vagevuur verlossen. Deze mening is niet onkatholiek.

Anderen zien in het dopen van Joden alleen een gebruik, geen doopsel, maar een simpele besproeiing ontvangen voor in het heidendom afgestorven bloedverwanten, die het doopsel van begeerte gehad hadden, om hen uit het vagevuur te verlossen. Mening met het geloof overeen te brengen.

Meestal echter wordt aangenomen dat Paulus een slechte praktijk op het hoofd heeft, waarbij een reeds gedoopte zich nogmaals liet dopen in de hoop dat deze dezelfde uitwerkselen zou hebben voor een dierbare dode. Sommige ketters hebben dat gebruik om zich voor overledenen te laten dopen nog lang behouden.

Ten gevolge van wat wij Jezus hier zien voorhouden, kunnen we misschien aannemen dat er bij de eerste christenen nog een tijdlang zulk een praktijk op wettige wijze bestaan heeft. Dat Paulus er zich afkeurend over uitlaat, blijkt niet zo duidelijk uit de tekst I Kor. 1, 29.

Schmöger plaatst bij deze passage de volgende nota:

“Deze genade van algehele verlossing verleent de Zaligmaker slechts aan de zielen, die bij hun scheiding van het lichaam, in staat van genade waren, in zover deze vóór de voltooiing van het verlossingswerk meegedeeld werd.

Immers, dezen hadden het recht op de voordelen van de staat van genade, welke voordelen de nog levende gelovigen hun bezorgden op de wijze onzer huidige aflaten.

Deze toepassing van de volkomen doopgenade op de afgestorvenen bestond slechts voor die zielen welke vóór de afkondiging van het Nieuw Verbond uit het leven gescheiden waren met het recht op die genade, maar de mededeling van die genade aan afgestorvenen moest ophouden, zodra het Nieuw Verbond gesloten was, want van dit ogenblik af scheidden de zielen uit dit leven

- ofwel met het volle uitwetsel van de doop- of verlossingsgenaden
- ofwel zonder deze en dus in de onmogelijkheid om na hun dood aan de genade van de rechtvaardiging deelachtig te worden.”

Nu vroeg iemand Hem nog of dan ook de doden enig deel in de doop konden hebben, en dus ook de zielen in de louteringsplaats, die nochtans niets daarvan wisten?

1329.

Toen verklaarde Jezus hun dat de afgestorvenen de doopgenade konden ontvangen, door het gebed en goede werken van de levenden, indien deze met het volle geloof en de volle liefde verlangden aan de zielen der afgestorvenen de doop mee te delen, indien zij dit konden, en dat die zielen dan, na de voltooiing van het offer (van Kalvarië) de volle genade van de doop zouden bekomen.

De heidenen spraken hier veel over en schenen het uit hun eigen gebruiken nog beter te verstaan dan de Joden. Daar zij juist aan een beekje kwamen, nam één der heidenen een tak, bracht hem bij het water en vroeg Jezus of het geoorloofd was de tak, na een vurig gebed, in het water te dompelen en er besproeiingen mee te doen, met de bedoeling de zielen te dopen, die naar de doop verlangden. *En de Heer noemde dit een allerbeste en zeer nuttige praktijk, indien men ze met geloof, hoop en liefde volbracht en met het verlangen zulke zielen te helpen.*

Hij sprak ook over het nut van het ijverig en dringend gebed in deze feesttijd, waarin de deugdzame Joden altijd vurig hadden gebeden, en waarin zij met dringende verzuchtingen om de vervulling en komst van de Troost van Israël gesmeekt hadden. Jezus sprak over zeer veel diepzinnige dingen, die ik niet goed meer kan herhalen.

***

In verband met het dopen van doden herinner ik me een vroeger visioen.

Ik heb vroeger namelijk gezien dat Jezus na zijn verrijzenis met de zielen van de oudvaders door Palestina wandelde, hen bij zijn doopplaats in de Jordaan bracht en zelf hen doopte. Misschien was dit een geestelijke toepassing van het gebruik, waarover de heiden met de tak aan de beek Jezus ondervroeg, maar deze zielen heb ik werkelijk gezien.

Ik heb het echter tot nog toe niet willen vertellen.

(Wanneer Jezus binnen een jaar naar het land der H. Driekoningen zal reizen, zal het aangezicht van de overleden koning Sair, die met het doopsel van begeerte gestorven was, ook gewassen worden. Misschien heeft dit enig verband met het hier behandelde gebruik).

***

Ik zag dat men van het bruiloftsfeest voor Jezus en zijn leerlingen spijzen naar de herberg zond, waarheen Hij met de leerlingen tegen de sabbat weerkeerde. (Hier wordt nogmaals een feest, nl. het hoogfeest van Pinksteren sabbat genoemd, zie fasc. 13, nr. 432, voetnoot 194). De nieuwe echtelingen werden heden naar hun nieuw thuis geleid; zij waren in het feesthuis verzameld. Dit deel (partner) dat (van zijn familie) een huis meegegeven kreeg, stond vóór dit huis, en de verwanten haalden het ander deel in het feesthuis af en leidden het met muziek en slaande trom driemaal rond het huis en het eerste deel ontving het met allerhande spreuken en vermaningen. Ook alle bruiloftsgeschenken werden plechtig en met vertoon in het huis binnengedragen en vele aalmoezen aan de armen uitgedeeld.

Vorbereiding tot het Pinksterfeest.

1330.

Bovendien zag ik in de stad allen met reinigen, poetsen, schuren en baden bezig. De synagoge en vele huizen waren met groene bomen en bloemkransen versierd en de grond met bloemen bestrooid. Ook werd de synagoge bewierookt. Ook werden de

wetsrollen met bloemen omkranst. In het voorhof van de synagoge werden in de namiddag de pinksterbroden gebakken in de daartoe bestemde kamers en het meel ervoor was door de rabbijnen gezegend⁷²¹. Het waren twee tarwebroden van de oogst van dit jaar, en andere broden en grote dunne koeken met kerven om ze in stukken te breken. Het meel ervoor had men uit Judea laten komen⁷²² van het veld waarop Abraham het offermaal van Melchisedek ontvangen had; het meel had men in lange bussen naar hier gezonden; zij noemden dit ‘het zaad van Abraham’. Dit werd niet met zuurdeeg gemengd⁷²³. Alles moest tegen 4 uur gereed zijn. Daar was nog ander meel en ook kruiden, die eveneens gezegend werden.

Vóór de sabbat werden de rabbijnen door de schoolkinderen plechtig naar de synagoge afgehaald, alsook de bruiden door de vrouwen en de bruidegoms door de jonge mannen.

Ook Jezus begaf zich met zijn leerlingen naar de synagoge. Hier bestond de goddelijke dienst niet in speciale onderrichtingen, doch slechts in een afwisseling van gezangen, voorlezingen en gebeden; ik weet niet meer alles nauwkeurig. De gewijde broden werden in stukken gesneden en in de synagoge uitgedeeld. Men bewaarde dit brood als een beschermmiddel tegen ziekten en toverij.

Deze avond zag ik geen maaltijden. Verscheidene Joden, onder wie de 7 jonge echtgenoten, hielden heel de nacht in de synagoge

---

⁷²¹ In de daartoe bestemde kamers. – In navolging van de tempelinrichting waren hier kamers voorbehouden voor het bakken van de toon-, de paas- en Pinksterbroden (cfr. D.B. Temple, k. 2062).

⁷²² Het meel was uit Judea gekomen. – De twee broden immers moesten, volgens de Talmuds, gebakken zijn met meel dat van Israëlietische grond voortkwam (D.B. Pentecôte, k. 120-121).

⁷²³ Niet vermengd. – Dit ‘niet’, ‘*nicht*’ staat ook in het Duits, doch is waarschijnlijk een fout, want ofschoon alle zuurdeeg uit de tempeldienst geweest werd, maakten toch op deze regel de Pinksterbroden een uitzondering; werden dus toch met zuurdesem bereid.

een gebedswake. Vele stadsburgers gingen in groepen, meest van tien tot twaalf man, het open veld in, op heuvelen in tuinen; zij hadden een fakkel op een stok mee en brachten daar de gehele nacht in het gebed door. Ook de leerlingen van Jezus en de gedoopte heidenen deden dit.

Jezus echter begaf zich alleen in het gebed.

De vrouwen baden gezamenlijk in de huizen in de stad.

Pinksterviering.

21 mei = 5 Siwan; Pinksteren. –

Heden, de gehele morgen werd in de synagoge nogmaals (afwisselend) gebeden, gezongen en uit de Wet voorgelezen. Ook werd een soort processie gehouden. De rabbijnen met Jezus aan het hoofd en veel volk trokken door de gangen rond de synagoge en stonden op verscheidene plaatsen stil, naar de vier windgewesten gekeerd, en spraken de zegen over land en zee en alle gewesten uit.

Na een tussenpoos van nagenoeg 2 uren kwam men 's namiddags weer ter synagoge en het beurtelings lezen (uit de H. Schrift, zingen en bidden) werd voortgezet.

In sommige rustpozen zegde Jezus: "Hebben jullie dit verstaan?" en Hij gaf hun een uitleg van die passages. De doortocht door de Rode Zee en de daarop volgende gebeurtenissen tot aan de wetgeving op Sinai werden daar voorgelezen (Ex. van 14 tot 20).

Ik zag vele van de daar verhaalde gebeurtenissen, terwijl zij lazen en herinner me nog het volgende.

Exodus 14

1. De HERE sprak tot Mozes:
2. Zeg tot de Israëlieten, dat zij teruggaan en zich legeren voor Pi-Hachiroth, tussen Migdol en de zee; recht tegenover Baäl-Sefon zult gij u legeren, aan de zee.
3. Dan zal Farao van de Israëlieten denken: zij zijn in het land verdwaald, de woestijn heeft hun de weg versperd.

4. En Ik zal het hart van Faraó verharden, zodat hij hen achtervolgt. Dan zal Ik Mij aan Faraó en aan zijn gehele legermacht verheerlijken, en de Egyptenaren zullen weten, dat Ik de HERE ben. En zij deden also.
5. Toen aan de koning van Egypte bericht werd, dat het volk gevlucht was, veranderde de gezindheid van Faraó en van zijn dienaren ten aanzien van het volk, en zij zeiden: Wat hebben wij gedaan, dat wij Israël uit onze dienst hebben ontslagen?
6. Daarop spande hij zijn wagen aan en nam zijn volk met zich.
7. Hij nam zeshonderd uitgelezen wagens, ja, al de wagens van Egypte, alle volledig bemand.
8. Zo verhardde de HERE het hart van Faraó, de koning van Egypte, zodat hij de Israëlieten achtervolgde. Maar de Israëlieten zetten hun uittocht voort, door een verheven hand geleid.
9. De Egyptenaren nu, al de paarden en wagens van Faraó, zijn ruiters en zijn legermacht, achtervolgden hen en haalden hen in, terwijl zij gelegerd waren aan de zee, bij Pi-Hachiro, tegenover Baäl-Sefon.
10. Toen Faraó naderbij gekomen was, sloegen de Israëlieten hun ogen op, en zie, de Egyptenaren rukten achter hen aan. Toen werden de Israëlieten zeer bevreesd en schreeuwden tot de HERE,
11. en zij zeiden tot Mozes: Waren er soms geen graven in Egypte, dat gij ons hebt meegenomen om te sterven in de woestijn? Wat hebt gij ons aangedaan door ons uit Egypte te leiden?
12. Hebben wij u dit al niet gezegd in Egypte: laat ons met rust, en laten wij de Egyptenaren dienen. Want wij kunnen beter de Egyptenaren dienen dan in de woestijn sterven.
13. Maar Mozes zeide tot het volk: Vreest niet, houdt stand, dan zult gij de verlossing des HEREN zien, die Hij u heden bereiden zal; want de Egyptenaren, die gij heden gezien hebt, zult gij nimmermeer zien.
14. De HERE zal voor u strijden, en gij zult stil zijn.
15. Toen zeide de HERE tot Mozes: Wat roept gij zo luid tot Mij? Zeg tot de Israëlieten, dat zij opbreken.
16. En gij, hef uw staf op en strek uw hand uit over de zee en splijt haar; dan zullen de Israëlieten midden door de zee kunnen gaan op het droge.
17. Maar zie, Ik zal het hart der Egyptenaren verharden, zodat zij hen achterna zullen trekken, en Ik zal Mij verheerlijken aan Faraó en aan zijn gehele legermacht, aan zijn wagens en aan zijn ruiters.
18. En de Egyptenaren zullen weten, dat Ik de HERE ben, doordat Ik Mij verheerlijken zal aan Faraó, aan zijn wagens en aan zijn ruiters.
19. Toen verliet de Engel Gods, die vóór het leger van Israël uitging, zijn plaats en ging achter hen aan; ook verliet de wolokolom haar plaats aan hun spits en ging achter hen staan.
20. Zo kwam zij tussen het leger van de Egyptenaren en dat van de Israëlieten in, – en de wolk was duisternis, maar tegelijk verlichtte zij de nacht – zodat de een de ander niet kon naderen, de gehele nacht.
21. Toen strekte Mozes zijn hand uit over de zee en de HERE deed de zee de gehele nacht door een sterke oostenwind wegvloeien, maakte haar droog, en de wateren werden gespleten.
22. Zo gingen de Israëlieten in het midden der zee op het droge; terwijl rechts en links de wateren voor hen waren als een muur.
23. En de Egyptenaren vervolgden hen en kwamen achter hen aan – alle paarden van Faraó, zijn wagens en zijn ruiters – midden in de zee.
24. Toen dan, in de morgenwake, schouwde de HERE in vuurkolom en wolk naar het leger der Egyptenaren en bracht het leger der Egyptenaren in verwarring.
25. Hij deed de wielen van hun wagens wegglijden en met moeite voortrijden, zodat de Egyptenaren zeiden: Laten wij vluchten voor de Israëlieten, want de HERE strijdt voor hen tegen Egypte.
26. Toen zeide de HERE tot Mozes: Strek uw hand uit over de zee, opdat de wateren terugvloeien over de Egyptenaren, over hun wagens en ruiters.

27. En Mozes strekte zijn hand uit over de zee en tegen het aanbreken van de morgen vloeide de zee terug in haar bedding, terwijl de Egyptenaren haar tegemoet vluchtten; zo dreef de HERE de Egyptenaren midden in de zee.
28. De wateren vloeiden terug en bedekten de wagens en de ruiters van de gehele legermacht van Farao, die hen in de zee achterna getrokken waren; er bleef van hen niet één over.
29. Maar de Israëlieten gingen op het droge midden door de zee en de wateren waren hun rechts en links als een muur.
30. Zo verlostte de HERE op die dag de Israëlieten uit de macht der Egyptenaren. En Israël zag de Egyptenaren dood op de oever der zee liggen.
31. Toen zag Israël, welk een machtige daad de HERE tegen Egypte gedaan had; en het volk vreesde de HERE en zij geloofden in de HERE en in Mozes, zijn knecht.

***

Exodus 15

Het lied van Mozes aan de Schelfzee

1. Toen zong Mozes met de Israëlieten de HERE dit lied en zij zeiden: Ik wil de HERE zingen, want Hij is hoog verheven, het paard en zijn ruiter stortte Hij in de zee.
2. De HERE is mijn kracht en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest. Hij is mijn God, Hem verheerlijk ik, de God mijns vaders, Hem prijs ik.
3. De HERE is een krijgsheld; HERE is zijn naam.
4. De wagens van Farao en zijn legermacht wierp Hij in de zee; de keur van zijn wagenhelden werd in de Schelfzee gedompeld.
5. Watervloeden overdekten hen; in de diepte zonken zij als een steen.
6. Uw rechterhand, HERE, heerlijk door kracht, uw rechterhand, HERE, verpletterde de vijand.
7. In uw grote majesteit vernietigde Gij wie tegen U opstonden; Gij liet uw toorn gloed los, hij verteerde hen als stoppels.
8. Door de adem van uw neus werden de wateren opgestuwd; als een dam stonden de stromen; de watervloeden stolden in het hart der zee.
9. De vijand zeide: Ik achtervolg, haal in, deel de buit; ik koel mijn lust aan hen, trek mijn zwaard; mijn hand roeit hen uit.
10. Gij bliest met uw adem, de zee overdekte hen; als lood zonken zij in geweldige wateren.
11. Wie is als Gij, onder de goden, HERE, wie is als Gij, heerlijk in heiligheid, vreselijk in roemrijke daden, wonderbaar in uw doen?
12. Gij strektet uw rechterhand uit; de aarde verzwolg hen.
13. Gij leidde in uw goedertierenheid het volk dat Gij verlost hebt; Gij leidde het door uw kracht naar uw heilige woonstede.
14. Volkeren hoorden het, zij sidderden; beving greep de bewoners van Filistea aan.
15. Toen verschrikten Edoms stamhoofden, huivering greep Moabs machtigen aan; alle bewoners van Kanaän sidderden.
16. Ontzetting en schrik overviel hen, door uw geweldige arm verstarde zij als een steen, terwijl uw volk, HERE, doortrok, uw volk, dat Gij U hebt verworven, doortrok.
17. Gij brengt hen en plant hen op de berg die uw erfdeel is; de plaats die Gij, HERE, tot uw woning gemaakt hebt; het heiligdom, HERE, door uw hand gesticht.
18. De HERE regeert voor altoos en eeuwig.
19. Toen Farao's paarden met zijn wagenen en ruiters in de zee gekomen waren, deed de HERE de wateren der zee over hen terugvloeien, maar de Israëlieten gingen op het droge midden door de zee.
20. Toen nam Mirjam, de profetes, de zuster van Aäron, de tamboerijn in haar hand, en alle vrouwen gingen achter haar aan met tamboerijnen en in reidansen.
21. En Mirjam zong hun ten antwoord: Zingt de HERE, want Hij is hoog verheven, het paard en zijn ruiter stortte Hij in de zee.

Mara en Elim

22. Toen liet Mozes de Israëlieten opbreken van de Schelfzee en zij gingen naar de woestijn Sur; drie dagreizen trokken zij door de woestijn zonder water te vinden.
23. En zij kwamen in Mara, maar zij konden het water van Mara niet drinken, omdat het bitter was. Daarom noemde men die plaats Mara.
24. Toen morde het volk tegen Mozes en zeide: Wat moeten wij drinken?
25. En hij riep luide tot de HERE, en de HERE wees hem een stuk hout; hij wierp het in het water; toen werd het water zoet. Daar gaf Hij hun inzettingen en verordeningen en daar stelde Hij hen op de proef,
26. terwijl hij zeide: Indien gij aandachtig luistert naar de stem van de HERE, uw God, en doet wat recht is in zijn ogen, en uw oor neigt tot zijn geboden en al zijn inzettingen onderhoudt, zal Ik u geen enkele van de kwalen opleggen, die Ik de Egyptenaren opgelegd heb; want Ik, de HERE, ben uw Heelmeester.
27. Daarna kwamen zij in Elim; daar waren twaalf waterbronnen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich daar aan het water.

***

Exodus 16

Het manna – De sabbat

1. Toen zij van Elim opgebroken waren, kwam de gehele vergadering der Israëlieten in de woestijn Sin, die tussen Elim en de Sinai ligt, op de vijftiende dag van de tweede maand sedert hun uittocht uit het land Egypte.
2. En in die woestijn morde de gehele vergadering der Israëlieten tegen Mozes en Aäron;
3. en de Israëlieten zeiden tot hen: Och, dat wij door de hand des HEREN in het land Egypte gestorven waren, toen wij bij de vleespotten zaten en volop brood aten; want gij hebt ons in deze woestijn geleid om deze gehele gemeente van honger te doen omkomen.
4. Toen zeide de HERE tot Mozes: Zie, Ik zal voor u brood uit de hemel laten regenen; dan zal het volk uitgaan en verzamelen zoveel als voor elke dag nodig is, opdat Ik het op de proef stelle, of het al dan niet wandelt naar mijn wet.
5. En als zij op de zesde dag bereiden wat zij hebben binnengebracht, dan zal dit dubbel zoveel zijn als wat zij op de andere dagen verzamelen.
6. Daarop zeiden Mozes en Aäron tot alle Israëlieten: Vanavond zult gij weten, dat de HERE u uit het land Egypte heeft geleid.
7. En morgenochtend zult gij de heerlijkheid des HEREN zien, omdat Hij uw gemor tegen de HERE gehoord heeft. Want wat zijn wij, dat gij tegen ons mort?
8. En Mozes zeide: Als de HERE u in de avond vlees te eten geeft en in de morgen volop brood, omdat de HERE het gemor waarmede gij tegen Hem gemord hebt, gehoord heeft – wat zijn wij? Niet tegen ons was uw gemor, maar tegen de HERE.
9. En Mozes zeide tot Aäron: Zeg tot de gehele vergadering der Israëlieten: nadert voor het aangezicht des HEREN: want Hij heeft uw gemor gehoord.
10. Terwijl nu Aäron sprak tot de gehele vergadering der Israëlieten, richtten zij hun blik naar de woestijn – en zie, de heerlijkheid des HEREN verscheen in een wolk.
11. Toen sprak de HERE tot Mozes en zeide:
12. Ik heb het gemor der Israëlieten gehoord; zeg tot hen: in de avondschemering zult gij vlees eten en in de morgen zult gij met brood verzadigd worden; en gij zult weten, dat Ik, de HERE, uw God ben.
13. En des avonds kwamen kwakfels opzetten en overdekten de legerplaats; en des morgens was er een dauwlaag rondom de legerplaats.
14. Toen de dauwlaag opgetrokken was, zie, daar lag over de woestijn iets fijns, iets schilferachtigs, fijn als rijm op de aarde.
15. Toen de Israëlieten het zagen, zeiden zij tot elkander: Wat is dit? Want zij wisten niet, wat het was. Maar Mozes zeide tot hen: Dit is het brood dat de HERE u tot spijze gegeven heeft.

16. Dit is wat de HERE geboden heeft: verzamelt ervan naar ieders behoefte; ieder van u kan voor zijn tentgenoten een gomer per hoofd nemen, naar gelang van het zielental.
17. De Israëlieten nu deden zo en verzamelden het, de een meer en de ander minder.
18. Toen zij het in een gomer maten, had hij die meer verzameld had, niet te veel en hij die minder verzameld had, kwam niet te kort. Ieder had naar zijn behoefte verzameld.
19. En Mozes zeide tot hen: Niemand late ervan over tot de morgen.
20. Maar sommigen luisterden niet naar Mozes en lieten ervan over tot de morgen, maar toen was het bedorven van de wormen en stonk. En Mozes werd toornig op hen.
21. Zij nu verzamelden het elke morgen ieder naar zijn behoefte; maar als de zon heet werd, smolt het.
22. En op de zesde dag verzamelden zij tweemaal zoveel brood, twee gomer voor ieder; en al de vorsten der vergadering kwamen het Mozes berichten.
23. Toen zeide hij tot hen: Dit is wat de HERE gezegd heeft: een rustdag, een heilige sabbat is het morgen voor de HERE; bakt wat gij bakken wilt en kookt wat gij koken wilt; laat al wat overblijft liggen om het tot de volgende morgen te bewaren.
24. Zij lieten het dan tot de volgende morgen liggen, zoals Mozes bevolen had; toen stonk het niet, en er waren geen maden in.
25. Voorts zeide Mozes: Eet dit vandaag, want heden is het sabbat voor de HERE, vandaag zult gij het niet vinden op het veld.
26. Zes dagen zult gij het verzamelen, maar op de zevende dag is het sabbat; dan is het er niet.
27. Toen er dan ook van het volk op de zevende dag heengingen om wat te verzamelen, vonden zij het niet.
28. Daarom zeide de HERE tot Mozes: Hoelang weigert gij mijn geboden en wetten te onderhouden?
29. Bedenkt, dat de HERE u de sabbat gegeven heeft; daarom geeft Hij u op de zesde dag brood voor twee dagen. Ieder moet op zijn plaats blijven; niemand mag zijn plaats op de zevende dag verlaten.
30. Toen rustte het volk op de zevende dag.
31. Het huis Israëls noemde het: manna; en het was wit als korianderzaad en de smaak ervan was als die van een honigkoek.
32. Mozes zeide: Dit is wat de HERE geboden heeft: vul er een gomer mee, om het voor de toekomstige geslachten te bewaren, opdat zij het brood zien, dat Ik u in de woestijn te eten heb gegeven, toen Ik u uit het land Egypte leidde.
33. Daarom zeide Mozes tot Aäron: Neem een kruik, doe daarin een volle gomer manna en leg dit voor het aangezicht des HEREN, om het voor de toekomstige geslachten te bewaren.
34. Zoals de HERE Mozes geboden had, legde Aäron het vóór de Getuigenis ter bewaring.
35. De Israëlieten nu hebben veertig jaar het manna gegeten, totdat zij kwamen in bewoond land; het manna hebben zij gegeten, totdat zij kwamen aan de grens van het land Kanaän.
36. Een gomer nu is het tiende van een efa.

***

Exodus 17

Massa en Meriba

1. De gehele vergadering der Israëlieten brak daarna op uit de woestijn Sin, trekkende van pleisterplaats tot pleisterplaats naar het bevel des HEREN, en legerde zich te Refidim, maar daar was geen water voor het volk om te drinken.
2. Het volk begon met Mozes te twisten en zeide: Geeft ons water, zodat wij kunnen drinken. Maar Mozes zeide tot hen: Wat twist gij met mij? Wat stelt gij de HERE op de proef?
3. En het volk dorstte daar naar water, het morde tegen Mozes en zeide: Waarom toch hebt gij ons uit Egypte gevoerd, om mij, mijn kinderen en mijn kudde van dorst te doen omkomen?
4. Toen riep Mozes luide tot de HERE en zeide: Wat moet ik met dit volk doen? Nog een ogenblik en zij gaan mij stenigen!

5. Daarop zeide de HERE tot Mozes: Ga vóór het volk uit en neem enige van de oudsten van Israël met u; neem ook de staf waarmee gij de Nijl geslagen hebt, in uw hand en ga heen.
6. Zie, Ik zal daar vóór u op de rots bij Horeb staan; dan zult gij op de rots slaan en daaruit zal water te voorschijn komen, zodat het volk kan drinken. En Mozes deed alzo voor de ogen van de oudsten van Israël.
7. Hij noemde die plaats Massa en Meriba, wegens de twist der Israëlieten en omdat zij de HERE op de proef gesteld hadden door te zeggen: Is de HERE in ons midden of niet?

Overwinning op Amalek

8. Toen kwam Amalek en streed tegen Israël te Refidim.
9. En Mozes zeide tot Jozua: Kies ons mannen uit, trek uit, strijd tegen Amalek, morgen zal ik op de heuveltop staan met de staf Gods in mijn hand.
10. Jozua nu deed, zoals Mozes tot hem gezegd had en streed tegen Amalek; maar Mozes, Aäron en Chur hadden de heuveltop bestegen.
11. En wanneer Mozes zijn hand ophief, had Israël de overhand, maar wanneer hij zijn hand liet zakken, had Amalek de overhand.
12. Toen de handen van Mozes zwaar werden, namen zij een steen, legden die onder hem neer, zodat hij daarop kon gaan zitten; en Aäron en Chur ondersteunden zijn handen, de een aan de ene en de ander aan de andere zijde, zodat zijn handen onbeweeglijk bleven tot zonsondergang.
13. Zo overwon Jozua Amalek en diens volk door de scherpte des zwaards.
14. En de HERE zeide tot Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek, en prent het Jozua in, dat Ik de herinnering aan Amalek onder de hemel volledig zal uitwissen.
15. Toen bouwde Mozes een altaar en noemde het: de HERE is mijn banier.
16. En hij zeide: De hand op de troon des HEREN! De HERE heeft een strijd tegen Amalek, van geslacht tot geslacht.

***

Exodus 18 Bezoek van Jetro

1. En Jetro, de priester van Midjan, de schoonvader van Mozes, hoorde alles wat God voor Mozes en zijn volk Israël gedaan had, dat de HERE Israël uit Egypte had geleid.
2. Toen nam Jetro, de schoonvader van Mozes, Sippora, de vrouw van Mozes – nadat deze haar had weggezonden –
3. benevens haar beide zonen; van wie de ene Gersom heette, want, had hij gezegd, ik ben een vreemdeling geweest in een vreemd land,
4. en de andere Eliëzer, want de God van mijn vader is mijn hulp geweest en heeft mij gered van het zwaard van Farao.
5. Toen Jetro, de schoonvader van Mozes, met diens zonen en vrouw bij Mozes kwam in de woestijn, waar hij gelegerd was bij de berg Gods, liet hij aan Mozes zeggen:
6. Ik, uw schoonvader Jetro, kom tot u met uw vrouw en haar beide zonen.
7. Daarop ging Mozes zijn schoonvader tegemoet, boog zich voor hem neer en kuste hem; zij vroegen naar elkanders welstand en gingen naar de tent.
8. Toen vertelde Mozes zijn schoonvader al wat de HERE Farao en de Egyptenaren had aangedaan ter wille van Israël, alle moeiten die hen onderweg getroffen hadden, en hoe de HERE hen had gered.
9. En Jetro verheugde zich over al het goede dat de HERE aan Israël gedaan had, dat Hij het uit de macht der Egyptenaren had gered.
10. En Jetro zeide: Geprezen zij de HERE, die u gered heeft uit de macht der Egyptenaren en van Farao.
11. Nu weet ik, dat de HERE groter is dan alle goden; want Hij heeft het volk uit de macht der Egyptenaren gered, omdat dezen overmoedig tegen hen waren opgetreden.

12. En Jetro, de schoonvader van Mozes, nam een brandoffer en slachtoffers voor God; en Aäron en alle oudsten van Israël kwamen om met de schoonvader van Mozes voor het aangezicht van God maaltijd te houden.
13. De volgende dag hield Mozes zitting om recht te spreken over het volk; en het volk stond vóór Mozes van de morgen tot de avond.
14. Toen de schoonvader van Mozes zag al wat hij te doen had met het volk, zeide hij: Wat hebt gij toch met het volk te doen! Waarom houdt gij alleen zitting, terwijl het gehele volk vóór u staat van de morgen tot de avond?
15. En Mozes zeide tot zijn schoonvader: Omdat het volk tot mij komt om God te vragen.
16. Wanneer zij een zaak hebben, komt deze tot mij en spreek ik recht tussen de een en de ander; bovendien maak ik de inzettingen en wetten Gods bekend.
17. Maar de schoonvader van Mozes zeide tot hem: Het is niet goed, wat gij doet.
18. Gij raakt geheel uitgeput, gij zowel als dit volk dat met u is; want dit is te zwaar voor u, gij kunt het alleen niet doen.
19. Luister nu naar mij, ik zal u raad geven en God zal met u zijn. Vertegenwoordig gij het volk bij God en breng de zaken voor God.
20. Voorts moet gij hun de inzettingen en de wetten Gods inscherpen, en hun de weg bekend maken, die zij te gaan, en het werk dat zij te volbrengen hebben.
21. Daarnaast moet gij onder het gehele volk omzien naar flinke, godvrezende, betrouwbare mannen, die winstbejag haten, en hen over hen aanstellen als oversten van duizend, oversten van honderd, oversten van vijftig en oversten van tien.
22. Die zullen te allen tijde onder het volk rechtspreken; dan zullen zij alle grote zaken voor u brengen, maar alle kleine zaken zullen zij zelf berechten, zodat zij u verlichting geven en met u meedragen.
23. Indien gij dit doet en God het u gebiedt, dan zult gij staande kunnen blijven en zal ook al dit volk tevreden naar zijn woonplaats gaan.
24. Mozes nu luisterde naar de woorden van zijn schoonvader en deed al hetgeen hij gezegd had.
25. Onder geheel Israël koos Mozes flinke mannen en stelde hen aan als hoofden over het volk, oversten van duizend, oversten van honderd, oversten van vijftig en oversten van tien.
26. Dezen spraken te allen tijde recht onder het volk; de moeilijke zaken brachten zij tot Mozes, maar alle kleine zaken berechttten zij zelf.
27. Toen liet Mozes zijn schoonvader gaan en deze ging naar zijn land.

***

Exodus 19

De verschijning des HEREN op de Sinai

1. In de derde maand na de uittocht der Israëlieten uit het land Egypte, op dezelfde dag, kwamen zij in de woestijn Sinai.
2. Nadat zij van Refidim opgebroken waren, kwamen zij in de woestijn Sinai en legerden zich in de woestijn; en Israël legerde zich daar tegenover de berg.
3. Toen klom Mozes op tot God, en de HERE riep tot hem van de berg, en zeide: Zó zult gij zeggen tot het huis van Jakob en medelen aan de Israëlieten:
4. gij hebt gezien, wat Ik de Egyptenaren heb aangedaan, en dat Ik u op arendsvleugelen gedragen en tot Mij gebracht heb.
5. Nu dan, indien gij aandachtig naar Mij luistert en mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij.
6. En gij zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk. Dit zijn de woorden die gij tot de Israëlieten spreken zult.
7. Toen kwam Mozes en ontbood de oudsten van het volk en legde hun al deze woorden die de HERE hem geboden had, voor.
8. En het gehele volk antwoordde eenparig: Alles wat de HERE gesproken heeft, zullen wij doen. En Mozes bracht de woorden van het volk weder aan de HERE over.

9. Daarna zeide de HERE tot Mozes: Zie, Ik kom tot u in een donkere wolk, opdat het volk kan horen, wanneer Ik met u spreek, en zij ook voor altoos in u geloven. En Mozes deelde de woorden van het volk aan de HERE mee.
10. En de HERE zeide tot Mozes: Ga tot het volk; heilig hen heden en morgen, en laten zij hun klederen wassen.
11. En tegen de derde dag zullen zij gereed zijn, want op de derde dag zal de HERE nederdalen voor de ogen van het gehele volk op de berg Sinai.
12. Daarom zult gij het volk buiten een bepaalde kring houden en zeggen: Wacht er u voor de berg te bestijgen, of maar de voet ervan aan te raken; ieder die de berg aanraakt, zal zeker ter dood gebracht worden.
13. Geen hand zal hem aanraken, want dan zal men zeker gestenigd of met pijlen doorschoten worden; hetzij dier hetzij mens, hij zal niet blijven leven. Eerst bij de langgerekte toon van de hoorn mogen zij de berg bestijgen.
14. Toen daalde Mozes de berg af naar het volk; hij heiligde het volk en zij wiesen hun klederen.
15. En hij zeide tot het volk: Weest over drie dagen gereed, nadert niet tot een vrouw.
16. En het geschiedde op de derde dag, toen het morgen werd, dat er donderslagen en bliksemstralen en een zware wolk op de berg waren en zeer sterk bazuingeschal, zodat al het volk dat in de legerplaats was, beefde.
17. Toen leidde Mozes het volk uit de legerplaats God tegemoet en zij stelden zich op onder aan de berg.
18. En de berg Sinai stond geheel in rook, omdat de HERE daarop nederdaalde in vuur; de rook daarvan steeg op als de rook van een oven, en de gehele berg beefde zeer.
19. Het geluid van de bazuin werd gaandeweg zeer sterk. Mozes sprak, en God antwoordde hem in de donder.
20. Toen daalde de HERE neder op de berg Sinai, op de bergtop, en de HERE riep Mozes naar de bergtop, en Mozes klom naar boven.
21. Daarna zeide de HERE tot Mozes: Daal af, waarschuw het volk, dat zij niet doordringen tot de HERE om iets te zien; dan zouden velen van hen vallen.
22. En ook de priesters die tot de HERE naderen, zullen zich heiligen, opdat de HERE niet tegen hen losbreke.
23. Toen zeide Mozes tot de HERE: Het volk kan de berg Sinai niet bestijgen, want Gij hebt ons gewaarschuwd: zet de berg af en heilig hem.
24. Daarop zeide de HERE tot hem: Ga, daal af en klim met Aäron naar boven; maar de priesters en het volk mogen niet doordringen om tot de HERE op te klimmen, opdat Hij niet tegen hen losbreke.
25. Toen daalde Mozes af tot het volk en zeide het hun.

***

Exodus 20

De tien geboden

1. Toen sprak God al deze woorden:
2. Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte, uit het diensthuis, geleid heb.
3. Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.
4. Gij zult u geen gesneden beeld maken noch enige gestalte van wat boven in de hemel, noch van wat beneden op de aarde, noch van wat in de wateren onder de aarde is.
5. Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HERE, uw God, ben een naijverig God, die de ongerechtigheid der vadersen bezoek aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde geslacht van hen die Mij haten,
6. en die barmhartigheid doe aan duizenden van hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden.
7. Gij zult de naam van de HERE, uw God, niet ijdel gebruiken, want de HERE zal niet onschuldig houden wie zijn naam ijdel gebruikt.

8. Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt;
9. zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen;
10. maar de zevende dag is de sabbat van de HERE, uw God; dan zult gij geen werk doen, gij noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont.
11. Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die.
12. Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de HERE, uw God, u geven zal.
13. Gij zult niet doodslaan.
14. Gij zult niet echtbreken.
15. Gij zult niet stelen.
16. Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.
17. Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn rund, noch zijn ezel, noch iets dat van uw naaste is.

Israël vreest voor de verschijning des HEREN

18. En het gehele volk was getuige van de donderslagen, de bliksemstralen, het geluid van de bazuin en de rokende berg. Toen het volk het zag, beefde het en bleef van verre staan.
19. En zij zeiden tot Mozes: Spreek gij met ons, dan zullen wij horen; maar God spreke niet met ons, opdat wij niet sterven.
20. Maar Mozes zeide tot het volk: Vreest niet, want God is gekomen om u op de proef te stellen, en opdat er vrees voor Hem over u kome, dat gij niet zondigt.
21. Het volk nu bleef van verre staan, maar Mozes naderde tot de donkerheid waarin God was.

Voorschriften inzake de eredienst

22. Toen zeide de HERE tot Mozes: Zó zult gij zeggen tot de Israëlieten: gij hebt gezien, dat Ik van de hemel met u gesproken heb:
23. gij zult naast Mij geen goden maken; noch van zilver noch van goud zult gij ze u maken.
24. Een altaar van aarde zult gij voor Mij maken en daarop offeren uw brandoffers en uw vredeoffers, uw kleinvee en uw runderen. Op elke plaats waar Ik mijn naam doe gedenken, zal Ik tot u komen en u zegenen.
25. Indien gij echter een altaar van stenen voor Mij maakt, dan moogt gij het niet bouwen van gehouwen steen; wanneer gij dat met uw houweel bewerkt, ontwijdt gij het.
26. Ook moogt gij niet langs een trap naar mijn altaar opklimmen, opdat daarop uw schaamte niet zichtbaar worde.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Doortocht door de Rode Zee.

1331.

(Te vergelijken met het Bijbelse verhaal in Exodus 14).
De Israëlieten lagen wel over de breedte van een uur in een diepte (aan de voet van gebergte) langs de kust van de Rode Zee.
De zee was daar zeer breed en er lagen eilanden in van een half uur lang en ruim een half kwartier breed.

Farao met zijn leger zocht de Israëlieten aanvankelijk hoger op (dus in het gewest van de Bitter-Meren of nog hoger. De doortocht schijnt wel in het district van Suez plaats gehad te hebben, waar men in de Rode Zee nog een aanzienlijk en een kleiner eiland vindt).

Farao vond de Israëlieten door verkenners; hij waande hen definitief in zijn macht hier vóór de zee.
De Egyptenaren waren zeer verbitterd wegens het meenemen van vele hunner heilige vaten, afgodsbeelden en geheimenissen van hun godsdienst (Ex. 12, 34-36)⁷²⁴.

Bij het vernemen van hun nabijheid geraakten de Israëlieten in een dodelijke angst. Maar Mozes bad en zegde hun op God te vertrouwen en hem te volgen. Hierop trad de wolkzuil achter de Israëlieten en spande een zo dikke nevel achter hen, dat de Egyptenaren hen niet konden zien.

Mozes trad nu met zijn staf op de oever, bad en sloeg met de staf in het water. Deze staf had twee takken en aan het bovineinde

---

⁷²⁴ De Egyptenaren verbitterd wegens het ontsnappen van hun vroegere slaven.

Volgens de H. Schrift oefende God ook tegen de goden van de Egyptenaren een strafgericht uit, maar ze zegt niet waarin dit bestaan heeft (Ex. 12, 12, Num. 33, 4).

Dus kan het bestaan hebben in wat K. hier noemt: het meenemen van hun heilige vaten, kostbare afgodenbeeldjes en geheimenissen van de afgodendienst.

een appel. Toen verschenen vóór het midden van de linker- en van de rechtere vleugel van het leger, als wortelend in de zee, twee hoge lichtzuilen, met boven een vlammenbundel. De vlam verenigde zich in de hoogte tot een spitsboog en een sterke wind dreef de zee uiteen over de ganse breedte van het leger, wel ter breedte van een uur. En nu daalde Mozes over een zachte helling tot op de bodem der zee af en het hele leger volgde in rijen van ten hoogste vijftig man breed.

1332.

Eerst was de grond een weinig slibberig, maar weldra gingen zij op de zachtste grasgrond als op tapijten voorwaarts. De vuurzuilen lichtten hen voor en alles was zo klaar als op de lichte dag. Maar het schoonste waren de eilanden waarover ze hun licht uitstraalden en die als drijvende tuinen waren, vol van de heerlijkste vruchten en alle soorten van dieren. De Israëlieten verzamelden die vruchten en dreven de dieren met zich, want daar zonder zouden zij op de overkant gebrek aan voedsel hebben gehad. Het water van de zee was aan weerskanten niet als een muur loodrecht doorsneden, maar als gelei geronnen; zij gingen met snelle, ijelende stappen vooruit, als zwevend, even onweerstaanbaar als iemand die van een berg neerwaarts loopt.

Het was om middernacht, toen zij de zee intraden. De kist met de stoffelijke overblijfselen van Jozef werd in hun midden gedragen (Gen. 50, 25-25; Ex. 13, 19). De lichtzuilen verhieven zich uit het water, stegen omhoog, schenen te draaien en gingen niet over de eilanden, maar er omheen. Op een zekere hoogte verloor zich hun omlijning in een algemene lichtschijs.

Het water week niet op eenmaal, maar slechts naar gelang Mozes naderde, eerst een kegelvormige ruimte latend en zich vervolgens open spreidend tot de volle breedte van de doorwade plaats. Daardoor zag men in de nabijheid van de eilanden de bomen en vruchten zich bij de schijn van deze zuilen in de waterwanden weerspiegelen.

1333.

De Israëlieten trokken miraculeus in de tijd van 3 uren de zee door, ofschoon in een natuurlijke doortocht wel 9 uren nodig geweest zouden zijn. 6 tot 9 uren hoger lag een stad op de oever, die later door het water vernietigd is geworden. Om 3 uur daalde ook Farao tot de oever af, doch werd eerst door de nevel teruggedreven, maar dan vond hij de doorgang en reed met vele schone wagens omneer naar de bodem, ijlings gevolgd door zijn gehele leger.

Doch Mozes, die reeds op de andere oever was, beval aan de wateren terug te keren; en nevel en vuur brachten het leger der Egyptenaren in verwarring en zij verdronken allen ellendig in het water.

Op de overzijde zag Israël 's morgens zijn redding en loofde God (Ex. 15). De lichtzuilen werden daar weer een vuurzuil. Ik ben niet bij machte de schoonheid van dit tafereel te beschrijven.

Afscheid van de bekeerde wijsgeren.

Na de sabbat (d.i. het feest, zie fasc. 13, nr. 432, voetnoot 194) wandelde Jezus met zijn leerlingen nog een weinig in het veld. De heidenen van Salamis trokken hedenavond terug en Jezus vergezelde hen met de leerlingen op de weg. *Hij waarschuwde hen om zich niet meer met hun afgodendienst in te laten, zich niet opnieuw in ijdele bespiegelingen te dompelen en dit land zo gauw mogelijk te verlaten.* Immers, hier was de weg van het geloof voor hen vol hindernissen.

Hij wees hun rustige, afgelegen gewesten aan, b.v. (verlaten valleien bij) Jeruzalem, alsook een district van Judea tussen Hebron en Gaza en een bij Jericho.

Jezus raadde hun aan zich tot Lazarus te wenden, tot Joannes Markus, Zakarias' neven en de ouders van Manahem, de ziende geworden leerling.

Een brief van Merkuria.

1334.

Heden kwam een Jood tot Jezus met een brief van de bekeerde afgodenpriesteres Merkuria uit Salamis. Deze brief was samengerold in de vorm van een bruine, lange papieren puntzak; ook was hij verzegeld; zij raadpleegde Hem daarin nopens iets wat ik me nu niet goed meer herinner, ik meen in verband met een feest. *Jezus was in de herberg, las de brief, schreef er een paar tekens onder en gaf hem toegerold en verzegeld aan de bode terug* en deze trok nu in het gezelschap van de wijsgeren weer naar Salamis.

Ik heb de vrouw de brief heimelijk in het bad zien schrijven, waar zij in een loofhut alleen was; zij bracht hem vandaar, als maakte zij een wandeling, heimelijk tot de baas van de herberg, waar Jezus gedurende zijn oponthoud te Salamis gelogeed had, en zij bad Hem haar een joodse bode ter beschikking te stellen om de brief over te brengen.

Zij is nu ziek van berouw, kommer en verlangen en wordt door haar huisgenoten goed gediend en verzorgd. Ik geloof dat zij de raad van Jezus inwon, of het haar geoorloofd was een groot heidens feest bij te wonen; zij kon er moeilijk van wegblijven zonder opzien te baren.

Eerst was er een grote dienst in de tempel; zij staken daarbij hier en daar ook grote vuren aan, gelijk bij ons de Joannes-vuren, en dan gingen priesters en voorname lieden, mannen en vrouwen, in een wal met vele kelders buiten de stad bij de grote tempel aan de andere zijde van de stad. (Het is dezelfde wal met kelders die

vermeld zijn in de beschrijving van Salamis, in fasc. 24, nr. 1245, voetnoot 677 – Salamis.).

Men zag er boven bomen en lanen op; ik meen dat het grafspelonken waren; zij droegen er schotels vol mooie vruchten binnen en zeer kostbare kussens. Ik meen dat het was om de zielen te verkwikken, die deze nacht daarop moesten rusten; daarna werden de kussens er weer uitgehaald.

Ook Merkuria zag ik er binnentreden; zij had ook haar kinderen bij zich. De vuren werden met riet en stro uit de oogst aangestoken in verscheidene daartoe gemetselde groeven. Iedereen bracht zijn bundel; men verbrandde er vogelen op, terwijl men er omheen treurzangen aanhief; dit feest duurde 3 dagen.

Blik op het land van belofte.

1335.

Te Jeruzalem is opnieuw een muiterij in de tempel geweest. Pilatus heeft gisteren morgen vóór al de ingangen van de tempel aan aldaar staande zuilen koperen tafelen doen plaatsen. (Bij de 13 toegangen die naar het Hiëron leidden en waar aan zuilen bekendmakingen aangebracht werden; zie fasc. 8, deel ‘De Tempel’, V. Het Tempelplein).

Op ieder plaat bovenaan was het borstbeeld van de keizer en daaronder een bevel gegraveerd. Spoedig ontstond daarover een grote opschudding en krachtdadig protest, en toen het volk ‘s avonds ten sabbat ging, ontstond een opstand; zij haalden de tafelen neer en verbrijzelden ze.

Herodes houdt zich in het geheim in Jeruzalem op. Nadat hij de soldaten van Aretas bij Macherus in hinderlaag gelokt had, hebben zij het hem in een veldslag betaald gezet, zodat hij overwonnen naar Jeruzalem gevlucht is. Terwijl hij zijn vijand in de nabijheid van Macherus lokte en hem verraderlijk zulke grote verliezen toebracht, hadden zijn soldaten in het vijandelijke land, in Arabië,

een inval gedaan, doch zij werden daar op de ellendigste wijze in de pan gehakt en hierop is Herodes naar Jeruzalem gevlucht.

Maria en de H. Vrouwen, verscheidene apostelen en ook Joannes zijn te Nazareth in het huis van Maria en vieren daar het Pinksterfeest. (Voor de overwinning van Aretas op Herodes, zie fasc. 21, nr. 1014, voetnoot 519).

Jezus heelt en troost mensen te Mallep.

1336.

23 mei; 2^e Pinksterdag. –

Ik zag de inwoners heden in de voormiddag nogmaals in de synagoge en ook een korte tijd in de namiddag.

Jezus ging 's morgens met zijn leerlingen in twee wijken van de stad, die Hij nog niet had bezocht. Verscheidene inwoners hadden Hem dringend uitgenodigd. *Hij genas er meerdere zieken, mannen en vrouwen, die afgezonderd in aangebouwde cellen van de voorhoven lagen; Hij vermaande en troostte er vele, die om allerlei redenen hartzeer hadden.* Hier waren vele melancholische zieken, die door een geheime kommer verteerd werden. Alles was hier zo behendig ingericht en geregeld, dat ieder leed, waardoor de eer gekwetst kon worden, geheim bleef.

Zo kwamen heden ook verscheidene vrouwen in bevriende huizen tot Jezus en vroegen hoe zij zich moesten gedragen; zij beschuldigden hun mannen van ontrouw en bekenden dat zij bevreesd waren om hen aan te klagen ter wille van de openbare ergernis en van de zware straf; zij verzochten Jezus derhalve hun verbetering te bewerken, en was deze niet mogelijk, dan de echtscheiding uit te spreken.

Jezus troostte en vermaande ze tot geduld en regelde met richtlijnen hun gedrag: zij moesten onderzoeken

wat hun verkieslijker scheen, dat Hijzelf of dat zijn buitenlandse leerlingen hun mannen vermaanden, opdat het vermoeden van de beschuldiging niet op hen zou vallen en het geval niet openlijk bekend zou worden.

Hier waren vele mannen die uiterlijk zeer gerust en opgewekt schenen, maar die heimelijk weenden om de ondeugden die in het verborgen zo veelvuldig bedreven werden.

Men bracht ook vele kinderen tot Jezus in de huizen, opdat Hij hen zegenen zou. Ook kwam Hij bij verscheidene vrouwen en ouders, die in grote kommer verkeerden om hun mannen en kinderen, die naar Jeruzalem het feest waren gaan vieren. Het gerucht had zich voorbarig verspreid dat er tijdens het feest weer een oproer te Jeruzalem losbreken zou, aangezien Pilatus de Joden eisen stelde, die zij niet wilden inwilligen, en dat hij bij dit alles de bedoeling had een voorwendsel te vinden om hen te kwellen; in één woord: de atmosfeer was zwoel; een groot onweer was op handen. Dit gerucht was uitgegaan van de heidense geleerde reizigers, die op de doopplaats te Chytrus aangekomen waren, kort nadat Jezus vandaar vertrokken was (fasc. 25, nr. 1304).

Jezus troostte deze mensen met de verzekering dat aan hun verwanten geen leed zou geschieden; dat Pilatus het alleen op de Galileeërs gemunt had en dat hun verwanten van hier, om reden van de grote afstand, er pas laat, onder de laatsten met hun offer zouden aankomen; zij hoefden zich dus niet bezorgd te maken.

Wegens de opstand tijdens het laatste paasfeest waren er ditmaal voor het Pinksterfeest slechts weinige mensen van Cyprus naar Jeruzalem getrokken.

Jezus aanvaardde hier en daar bij deze mensen een kleine verversing, en ik heb Hem heden geen maaltijd zien nemen.

In de namiddag trad Hij in een groot huis, waarin van achteren op een binnenhof in een gang in aparte cellen aan één zijde vele voornamelijk zieke mannen lagen, en aan de andere zijde ook vele voornamelijk vrouwelijke zieken. *Jesus ging in elke cel, vertoefde er tamelijk lang en sprak met ieder zieke in het bijzonder.* Onder deze waren ook volkomen ontoestembare melancholische zieken die weenden. *Hij genas er een twintigtal, zegde hun wat zij eten en drinken moesten en beval hun zich te baden.* Zij deden dit in het huis zelf. *Hierna liet Hij hen allen samenkomen, eerst de vrouwen en dan de mannen.* Dit duurde tot bijna aan het begin van de sabbat en dan begaf Jezus zich naar de synagoge.

Strengere strafpredicatie.

1337.

Heden werd gelezen hoe God hen vervloekt, die zijn geboden niet onderhouden, ook over de tienden, de afgoderij en het ontheiligen van de sabbat (Lev. 26 en Jer. 17).

Leviticus 26 Zegen en vloek

1. Gij zult u geen afgoden maken; een gesneden beeld noch een gewijde steen zult gij u oprichten; ook een steen met beeldhouwwerk zult gij in uw land niet zetten, om u daarvoor neder te buigen, want Ik ben de HERE, uw God.
2. Mijn sabbatten zult gij houden en mijn heiligdom ontzien, Ik ben de HERE.
3. Indien gij in mijn inzettingen wandelt en mijn geboden nauwgezet in acht neemt,
4. dan zal Ik u te rechter tijd uw regens geven, zodat het land zijn opbrengst geeft en het geboomte des velds zijn vrucht draagt;
5. de dorsttijd zal bij u duren tot de wijnoogst, en de wijnoogst tot de zaaitijd; gij zult uw brood eten tot verzadiging en veilig in uw land wonen.
6. En Ik zal vrede in het land geven, zodat gij nederliggen zult, zonder dat iemand u opschrikt; Ik zal de wilde dieren uit het land uitroeien, en het zwaard zal uw land niet teisteren.
7. En gij zult uw vijanden vervolgen, en zij zullen voor uw aangezicht door het zwaard vallen.
8. Vijf van u zullen honderd achtervolgen, en honderd van u zullen tienduizend achtervolgen, en uw vijanden zullen voor uw aangezicht door het zwaard vallen.
9. En Ik zal Mij tot u wenden, u vruchtbaar doen zijn en u talrijk maken, en Ik zal mijn verbond met u bevestigen.
10. En gij zult het overjarige, dat overgebleven is, eten, en het overjarige zult gij vóór het nieuwe moeten wegdoen.

11. En Ik zal mijn tabernakel in uw midden zetten, en Ik zal geen afkeer van u hebben,
12. maar Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn.
13. Ik ben de HERE, uw God, die u uit het land Egypte heb geleid, opdat gij hun niet meer tot slaven zoudt zijn; Ik heb de stangen van uw juk verbroken en u rechtop doen gaan.
14. Maar indien gij naar Mij niet luistert en al deze geboden niet doet,
15. indien gij mijn inzettingen versmaadt en van mijn verordeningen een afkeer hebt, zodat gij geen van mijn geboden doet en mijn verbond verbreekt,
16. dan zal Ik ook aldus met u doen en met verschrikking u bezoeken: tering en koorts, die de ogen verteren en het leven doen verkwijnen; dan zult gij tevergeefs uw zaad zaaien, want uw vijanden zullen het eten.
17. Ik zal mijn aangezicht tegen u keren, zodat gij voor uw vijanden geslagen zult worden, en die u haten, zullen over u heersen, en gij zult vluchten, zonder dat iemand u vervolgt.
18. En indien gij desniettegenstaande niet naar Mij luistert, dan zal Ik u blijven tuchtigen wegens uw zonden, tot zevenmaal toe,
19. en uw trotse macht zal Ik breken en uw hemel maken als ijzer en uw land als koper.
20. Dan zal uw kracht tevergeefs verbruikt worden; uw land zal zijn opbrengst niet geven en het geboomte des lands zal zijn vrucht niet dragen.
21. Indien gij u tegen Mij verzet en naar Mij niet wilt luisteren, dan zal Ik u nog zevenmaal harder slaan, naar uw zonden;
22. Ik zal het wild gedierte op u loslaten, dat u van kinderen beroven en uw vee uitroeien zal en uw aantal zo zal verminderen, dat uw wegen verlaten zullen zijn.
23. Indien gij u door deze tuchtiging nog niet tot Mij keert en u tegen Mij blijft verzetten,
24. dan zal ook Ik Mij tegen u verzetten en dan zal Ik u ook zevenmaal slaan wegens uw zonden,
25. en over u een zwaard brengen, dat wraak neemt over het verbond; wanneer gij dan in uw steden bijeenkomt, dan zal Ik de pest onder u zenden en gij zult aan de vijand overgeleverd worden.
26. Als Ik u de staf des broods verbreek, dan zullen tien vrouwen uw brood in één oven bakken en zij zullen uw brood afgewogen teruggeven, en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.
27. En indien gij desondanks niet naar Mij luistert en u tegen Mij blijft verzetten,
28. dan zal Ik Mij met grimmigheid tegen u verzetten en Ik, ja Ik, zal u zevenmaal tuchtigen over uw zonden,
29. en gij zult het vlees uwer zonen eten en het vlees uwer dochters zult gij eten.
30. En uw hoogten zal Ik verwoesten en uw wierookaltaren uitroeien; Ik zal uw lijken werpen op de lijken uwer afgoden en Ik zal een afkeer van u hebben.
31. Uw steden zal Ik tot een puinhoop maken en uw heiligdommen verwoesten en Ik wil niet meer uw liefelijke reuk ruiken.
32. Ik zelf zal het land verwoesten, zodat uw vijanden, die daarin wonen, zich daarover zullen ontzetten.
33. Maar u zal Ik onder de volken verstrooien en Ik zal achter u het zwaard trekken, en uw land zal een woestenij zijn en uw steden een puinhoop.
34. Dan zal het land zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, al de dagen dat het woest ligt en gij in het land uwer vijanden zijt; dan zal het land rusten en zijn sabbatsjaren vergoeden.
35. Al de tijd der verwoesting zal het rusten, de rust die het niet gehad heeft gedurende uw sabbatsjaren, toen gij daarin woondet.
36. En Ik zal vrees brengen in de harten van hen die van u zijn overgebleven, in de landen hunner vijanden, zodat het geluid van een opgewaaid blad hen opjaagt, en zij zullen vluchten, zoals men vlucht voor het zwaard, en vallen, zonder dat er een vervolger is.
37. En de een zal over de ander struikelen als voor het zwaard, zonder dat er een vervolger is, en gij zult voor uw vijanden geen stand kunnen houden.
38. En gij zult onder de volken te gronde gaan, en het land uwer vijanden zal u verteren.

39. En wie van u overgebleven zijn, zullen in de landen hunner vijanden wegwijnen vanwege hun ongerechtigheid en ook vanwege de ongerechtigheden hunner vaderen zullen zij, evenals dezen, wegwijnen.
40. Maar belijden zij hun ongerechtigheid en die hunner vaderen, in de ontrouw waarmede zij tegen Mij ontrouw zijn geweest, en ook dat zij zich tegen Mij verzet hebben, –
41. ook Ik verzette Mij tegen hen en bracht hen in het land hunner vijanden – of vernedert zich dan hun onbesneden hart en boeten zij dan hun ongerechtigheid,
42. dan zal Ik mijn verbond met Jakob gedenken; ook mijn verbond met Isaak en ook mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en Ik zal het land gedenken.
43. Maar het land zal door hen verlaten worden en het zal zijn sabbatsjaren vergoed krijgen, terwijl het verwoest ligt zonder hen, en zij zullen hun ongerechtigheid boeten, omdat, ja, omdat zij mijn verordeningen versmaadden en van mijn inzettingen een afkeer hadden.
44. Maar ook zelfs, wanneer zij in het land hunner vijanden zijn, versmaad Ik hen niet en heb Ik geen afkeer van hen, zodat Ik hen zou vernietigen en mijn verbond met hen verbreken: want Ik ben de HERE, hun God.
45. Maar Ik zal hun ten goede gedenken het verbond met hun voorvaderen, die Ik voor de ogen der volken uit het land Egypte heb geleid, om hun tot een God te zijn. Ik ben de HERE.
46. Dit zijn de inzettingen en verordeningen en wetten, die de HERE gegeven heeft tussen Zich en de Israëlieten op de berg Sinai, door de dienst van Mozes.

***

Jeremia 17

1. De zonde van Juda staat geschreven met ijzeren stift, gegrift met diamanten spits in de tafel van hun hart en in de hoornen van hun altaren,
2. als een gedenkteken tegen hen in hun gewijde palen onder elke groene boom en op de hoge heuvels,
3. de bergen in het veld. Uw vermogen, al uw schatten zal Ik ten buit geven zonder prijs, om de zonde in uw gehele gebied,
4. en gij zult uw hand moeten losmaken van het erfdeel dat Ik u gegeven had, en Ik zal u uw vijanden doen dienen in een land dat gij niet kent, want gij hebt een vuur ontstoken in mijn toorn, dat aldoor zal branden.
5. Zo zegt de HERE: Vervloekt is de man die op een mens vertrouwt en vlees tot zijn arm stelt, wiens hart van de HERE wijkt;
6. hij toch zal zijn als een kale struik in de steppe, die het niet merkt, als er iets goeds komt, maar staat in dorre oorden in de woestijn, een ziltachtig, onbewoond land.
7. Gezegend is de man die op de HERE vertrouwt, wiens betrouwen de HERE is;
8. hij toch zal zijn als een boom, aan het water geplant, die zijn wortels tot aan een beek uitslaat, en het niet merkt, als er hitte komt, maar welks loof groen blijft, die in een jaar van droogte geen zorg heeft en niet nalaat vrucht te dragen.
9. Arglistig is het hart boven alles, ja, verderfelijk is het; wie kan het kennen?
10. Ik, de HERE, doorgrond het hart en toets de nieren, en dat, om aan een ieder te geven naar zijn wegen, naar de vrucht zijner daden.
11. Een veldhoen, dat eieren uitbroedt, die het niet gelegd heeft, zó is wie zich rijkdom verwerft, maar op onrechtmatige wijze; op de helft zijner dagen zal hij die moeten achterlaten, en bij zijn einde zal hij een dwaas zijn.
12. Troon der heerlijkheid, van ouds verheven, plaats van ons heiligdom,
13. hope Israëls, HERE, allen die U verlaten, zullen beschaamd worden; wie afwijken, zullen in de aarde geschreven worden, omdat zij de bron van levend water, de HERE, verlieten.
14. Genees mij, HERE, dan zal ik genezen zijn; help mij, dan zal ik geholpen zijn, want Gij zijt mijn lof.
15. Zie, zij zeggen tot mij: Waar blijft het woord des HEREN? Laat het toch komen!
16. Ik echter heb bij U niet op rampspoed aangedrongen, de onheilsdag heb ik niet begeerd, Gij weet het, wat van mijn lippen uitging, was U bekend.

17. Word mij niet tot verschrikking, Gij zijt mijn toevlucht ten dage van rampspoed.
18. Laten mijn vervolgers beschaamd worden, maar laat ik niet beschaamd worden; laten zij verschrikt worden, maar laat ik niet verschrikt worden. Breng over hen de dag van rampspoed, verbreek hen met een dubbele verbreking!

Sabbatsheiliging

19. De HERE zeide tot mij aldus: Ga staan in de poort van de kinderen des volks, waardoor de koningen van Juda ingaan en uitgaan, en in al de poorten van Jeruzalem, en zeg tot hen:
20. Hoort het woord des HEREN, gij koningen van Juda en geheel Juda en al gij inwoners van Jeruzalem, die door deze poorten binnenkomt;
21. zo zegt de HERE: Hoedt u ervoor, om uws levens wil, dat gij op de sabbatdag geen last draagt en door de poorten van Jeruzalem binnenbrengt.
22. Ook zult gij op de sabbatdag geen last naar buiten brengen uit uw huizen of enigerlei werk doen; gij zult de sabbatdag heiligen, gelijk Ik aan uw vaderen geboden heb.
23. Doch zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, maar zij hebben hun nek verhard in plaats van gehoor te geven en zich te laten gezeggen.
24. Indien gij echter wèl naar Mij hoort, luidt het woord des HEREN, en op de sabbatdag geen last door de poorten van deze stad binnenbrengt, maar de sabbatdag heiligt, door daarop generlei werk te doen,
25. dan zullen door de poorten van deze stad koningen en vorsten, die op de troon van David zitten, binnenkomen, rijdende op wagens en op paarden, zij en hun vorsten, de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, en zal deze stad blijven bestaan voor immer.
26. Dan zal men komen uit de steden van Juda en de omstreken van Jeruzalem, uit het land van Benjamin en uit de Laagte, van het Gebergte en uit het Zuiderland, en brengen brandoffer, slachtoffer, spijsoffer en wierook, en ook brengen loffer in het huis des HEREN.
27. Maar indien gij niet naar Mij hoort om de sabbatdag te heiligen en op de sabbatdag geen last te dragen en binnen te komen door de poorten van Jeruzalem, dan zal Ik een vuur ontsteken in zijn poorten, dat de paleizen van Jeruzalem zal verteren zonder te worden geblust.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Jesus legde dit alles uit en hield een zeer strenge en vreselijke strafrede, zodat zeer velen van vermorzeling weenden dat ze snikten.

De synagoge was rondom open en zijn stem klonk zo helder, zo buitengewoon en enig, dat men nooit zulk een mensenstem had gehoord.

Hij verhief zich hoofdzakelijk tegen hen, die zich aan de schepselen vastklampen en van de mensen redding, hulp en genoegens verwachten.

Hij sprak van de ongeregelde, redeloze, blinde geslachtsdrift en van de duivelse trek der echtbrekers en echtbreeksters naar elkander.

In aansluiting daarbij maakte Hij gewag van de vloek der verongelykte echtgenoten, die dan op de kinderen van het overspel neerkomt en Hij zei dat de verantwoordelijkheid van die vloek op de echtbrekers viel⁷²⁵.

---

⁷²⁵ Vloek. – De vervloeking van de ontrouwe vrouw en van het kind dat uit deze ontrouw geboren is, heeft volgens de algemene overtuiging in de oudheid en volgens de H. Schrift zelf, een uitwerking.

In 'Vondsten', blz. 125, schrijft Prof. Van der Ploeg: "Voor de moderne mens hebben vloek en zegen hun betekenis grotendeels of geheel verloren, maar oudtijds werd er een grote kracht aan toegeschreven."

Volgens Num. 5, 19-20 moesten tegen de van echtbreuk verdachte vrouwen vervloekingen uitgesproken worden, die hun uitwerking zouden hebben, indien de vrouw schuldig was.

Ook zegt de H. Schrift: "Wend uw gelaat niet hardvochtig van de noodlijdende af, opdat hij u niet vervloeke, want indien hij u vervloekt in de bitterheid van zijn ziel, zal de Schepper die hem gemaakt heeft, zijn wens verhoren." (Eccles. 34, 29).

Noach vervloekte Kanaän, zoon van Cham.

Jakob duchtte de vervloeking van zijn vader Isaäk.

Echter heeft een niet gemotiveerde vervloeking geen uitwerksel (Prov. 26, 2).

Elizeüs vervloekte in de naam des Heren spottende bengels en op staande voet kwamen twee beren uit het woud die er 42 van hen verscheurden (II Kon. 2, 23-25); enz.

Volgens K. was Judas Iskariot door de man van zijn moeder vervloekt geworden (nr. 800; een ander geval in nr. 2282).

In 1946 vertelde E.P. Emiel van Beernem in een retraite het geval van een jong mens die door zijn vader vervloekt was.

Later verviel hij tot zinneloosheid, naar alle schijn ten gevolge van die vervloeking; hij herhaalde voortdurend: "Mijn vader heeft mij vervloekt; er bestaat geen hoop meer voor mij!"

***

In zijn groot werk 'De Civitate Dei', 22, 8, 22 vertelt de H. Augustinus het volgende tragisch geval: "Te Cesareo in Cappadocië leefde een voorname familie van tien kinderen, zeven zonen en drie dochters. De vader stierf. Enige dagen na de begrafenis kwam de oudste zoon in ruzie met zijn

Ook leerde Hij nog over andere zonden en hun gevolgen.

De mensen waren zo verschrikt, dat velen aan het slot van de lering zeiden: "Ach! Hij spreekt alsof de dag van het oordeel reeds nabij was!"

---

moeder, weerstond haar, beledigde en sloeg haar. Geen van de overige kinderen kwam hiertegen in verzet. Verontwaardigd vervloekte de moeder haar oudste zoon en vervolgens ook haar overige kinderen.

Het gevolg liet niet op zich wachten: de kinderen werden het een na het ander aangetast door een afgrijselijke kwaal, die hen deed sidderen en beven over al hun ledematen tot zelfs in hun slaap (zie ook bij K. nr. 1338, waar zij van zieken spreekt die hun analoge kwaal aan een vervloeking te wijten hadden).

Om de schande van hun straf te verbergen, verlieten deze familieleden hun huis en vaderland en gingen zwerven in de vreemde. Toch waren in hun hart de christelijke gevoelens niet gedooft. Om hun genezing te bekomen bezochten zij vermaarde bedevaartplaatsen en heiligdommen."

Na deze inleiding verhaalt de H. Augustinus de genezing van drie van die kinderen.

Hijzelf, Augustinus verscheen in een visioen aan Paulus, de 6^e, en aan Palladia, de 7^e van het gezin en genas hen.

Toen dezen daarna te Hippos kwamen, herkenden zij aanstonds de heilige bisschop die hun in een droom verschenen was.

***

Hoe treffend illustreert dit geval deze spreuk van Eccl. 3, 11: "De zegen van de vader bevestigt het gezin, maar de vloek van de moeder vernietigt het tot in de wortel."

De plechtige vervloeking van de Joden, die Christus' dood eisten, tegen zichzelf, heeft zijn uitwerksel tot in onze dagen. Nog heden is hun lot tragisch (cfr. nr. 1894).

Als de rechtmatige vloek van de ouders zijn uitwerksel niet mist, zo mogen wij als zeker aanvaarden dat hun vrome zegen over de kinderen, onfeilbaar heilzame gevolgen zal hebben.

Elke morgen en avond gegeven, zal hij hun tijdelijk en eeuwig welzijn bevorderen. Moge dit gebruik stand houden tegen de vernielingscampagne der modernisten.

Jezus leerde ook over de dwaze verkleefdheid aan het tijdelijke goed, aan uiterlijke glans en pracht en vooral ook tegen de hovaardigheid van spitsvondige geleerdheid en geprakkezeer of uitdenken van verzinselen, en ook tegen het overdreven vertrouwen in de hoge wetenschappen dezer wereld.

Door deze tweevoudige brandmerking beoogde Hij vooreerst het hart te treffen van die echtbrekers, wier vrouwen heden bij Hem geweend hadden; en vervolgens de ambitie te bestraffen van meerdere studenten, die zich op allerlei wetenschappen toelegden, en voornamelijk op de joodse wetgeleerdheid aan een soort hogeschool, die hier voor zulke Joden opgericht was. Die studenten moesten daarna reizen om hun wetenschappen te voltooien.

Aan het slot van zijn redevoering zegde Jezus, dat zij die troost en voorlichting van Hem verlangden, Hem morgen vroeg mochten komen opzoeken.

Hij bad in de nacht.

De uitwerkselen van zijn boeteprediking van gisteren. – De aard van de vloek en het ongeluk van onechte geboorten.

1338.

24 mei; Sabbat. –

Heden kwamen de gehele morgen zeer vele mensen tot Jezus in de herberg; zij waren getroffen door zijn lering van gisteren en verlangden nu troost en verzoening.

- Onder hen waren vele geleerden en studenten van de hogeschool der stad. Zij verlangden richtlijnen om zich in hun studiën goed te gedragen.
- Benevens deze kwamen er verscheidene beangstigde mensen, die allerlei ruzie en miserie met de heidenen hadden, omdat hun goederen aan de hunne grensden, want deze heidenen hadden hier in de nabijheid huizen en landerijen.
- Ook waren er de mannen van die vrouwen bij, die gisteren bij Jezus geklaagd hadden, en nog andere, die eveneens aan echtbreuk schuldig waren, maar over wier misdaad geen beklag bij Jezus was gedaan.

Zij traden bij Jezus op een afgezonderde plaats, vielen voor Hem neer, bekenden hun schuld en smeekten om vergeving; zij vreesden vooral dat de vloek van hun vrouwen de onwettige, doch anders onschuldige kinderen zou treffen, en zij vroegen of die vloek uitgewist kon worden.

Jezus weidde breedvoerig over de vloek uit en zei dat hij op het gebied van de voortplanting krachtige uitwerkselen had, dat hij in het lichaam drong, zich met het vlees vermengde en alleen door grote liefde en verzoening van de vervloekende en door de boetvaardigheid en het berouw van wie de vloek had uitgelokt, verdelgd kon worden. De vloek heeft vreselijker, werkzamer gevolgen, verderstreckende uitwerking op het gebied van de voortplanting, dan op welk ander gebied ook. Die vloek moet herroepen worden door een priester die in plaats daarvan een zegen moet uitspreken.

*Jezus zei nog dat de vloek verscheidene geslachten ver kan voortduren, maar dat hij de zielen niet treft, aangezien de almachtige Vader zegt: **“Alle zielen zijn de mijne!”**, maar dat hij het vlees en de tijdelijke goederen treft; het vlees is het huis en het werktuig*

van de ziel, en het vervloekte vlees veroorzaakt aan de ziel veel angst en nood, ofschoon zijzelf reeds zo pijnlijk torsen moet aan de eigen last, die zij, samen met het lichaam, heeft meegekregen.

Ik zag bij deze gelegenheid veel betreffende de aard van de onechte kinderen, wat ik niet meer nauwkeurig kan meedelen. De vloek werkt verschillend door de bedoeling en de wil van de vervloekende en ook ten gevolge van de aard der kinderen zelf. Velen die aan kramptrekkingen onderhevig en door de duivel bezeten zijn, zijn daardoor in die toestand gekomen.

De onechte kinderen zie ik meestal met tijdelijke, zondige (gevaarlijke) voortreffelijkheden (die hen vatbaar maken voor bekoringen en tot zonde verlokken of verleiden). Zij hebben iets gemeen met degenen die uit de vermenging der kinderen Gods met de dochters van de mensen voortsproten (cfr. Gen. 6, 1-7). Ze zijn doorgaans schoon, aantrekkelijk, listig, geveinsd, sluiks, vol begeerlijkheid; zij willen alles tot zich trekken, zonder dit te willen laten blijken. Zij dragen in hun vlees de stempel van hun geheime, begeerlijke, verborgen gehouden en ontkende oorsprong, en zeer dikwijls gaat hun ziel daardoor ten gronde.

Verzoening van onenige echtgenoten.

1339.

Nadat Jezus deze zondaars afzonderlijk gehoord en vermaand had, moesten zij hun vrouwen tot Hem zenden. Aan deze, doch afzonderlijk maakte Hij het berouw van hun mannen bekend en vermaande ze tot hartelijke verzoening, tot het verlenen van vergiffenis en herroepen van hun vloek. Indien zij dit niet van harte deden, zou de schuld van de vloek

en het hervallen in zonde van hun mannen op hen neerkomen.

De vrouwen weenden, dankten Jezus en beloofden alles. Dit gesprek had met ieder van haar in het bijzonder plaats.

Jezus herstelde vervolgens aanstonds de goede verstandhouding van meerdere van die paren; Hij liet ze namelijk vóór zich treden en ondervroeg hen, alsof zij nu pas trouwden; Hij legde hun handen samen, bedekte die met een lange doek en zegende ze.

Een van die mannen had met een heidin uit het gewest te doen gehad en had kinderen van haar die hier in het joodse kinderenhuis opgevoed werden. Zijn vrouw nam van deze haar vloek plechtig af, terwijl zij in het bijzijn van Jezus, over het hoofd van de kinderen heen, aan haar man kruiswijs de hand reikte, haar vloek terugriep en de kinderen zegende. *Jezus legde de echtbrekers tot boete nog aalmoezen, vasten, onthouding en gebed op.*

De man die met de heidin gezondigd had, was grondig veranderd. Hij nodigde Jezus ootmoedig tot een maaltijd uit en de Heer aanvaardde zijn uitnodiging en ging met zijn leerlingen tot hem. Ook een paar rabbijnen waren nog uitgenodigd; en deze, zoals de gehele stad, waren over deze maaltijd zeer verwonderd, want die man stond als een lichte zinnige, wereldgezinde losbol bekend; hij liet zich noch aan priesters, noch aan profeten gelegen liggen; hij was rijk en bezat uitgestrekte landerijen, die hij door zijn knechten liet bebouwen. Het huis stond *niet ver van het ziekenhuis, waar Jezus laatst de zwaarmoedigen genas.* Gedurende de maaltijd kwamen 2 dochttertjes van het huis en goten zelf op Jezus' hoofd uit.

Sluiting van de sabbat in de synagoge. – Dringende oproep van Jezus tot de Joden van Cyprus om het eiland te verlaten.

1340.

Na de maaltijd ging Jezus en al het volk naar de synagoge voor het sluiten van de sabbat. *Jezus zette zijn lering van gisteren voort, doch minder streng; en zei dat God hen toch niet zou verlaten, indien zij tot Hem riepen. Eindelijk verweet Hij hun nog hun ongeregelde gehechtheid aan hun huizen en goederen en vermaande hen, indien zij aan zijn woorden geloofden, de gevaarlijke gelegenheid tot zonde, waarin zij onder de heidenen leefden, te verlaten en in het land van Belofte onder hun gelijkgezinde volksgenoten de waarheid te volgen.*

“Judea,” zei Hij, “is groot genoeg om u allen te voeden en te huisvesten, al zoudt gij in het begin ook eerst in tenten moeten wonen. Het is beter alles te verlaten, dan de ziel te verliezen, want uw verslaafdheid aan uw prachtige huizen en goederen, uw comfortabel, genoeglijk, weelderig leven, dat u in een voortdurende gelegenheid tot zonde brengt, is niets minder dan afgoderij. Wilt gij dat het Rijk van God tot u komt, dan moet gij zelf het tegemoet gaan. Het staat u niet, trots te zijn op deze mooie, sterkgebouwde woningen in een genoeglijk land; zulke trotsheid zou u duur komen te staan, want de hand Gods zal u verrassen en treffen.

(Voorspelling die onder keizer Trajanus in vervulling ging, zie fasc. 25, na nr. 1282, Eiland Cyprus, einde).

Het zal u niets baten hier te blijven, want later zult gij allen van hier verdreven en zullen uw woningen

verwoest worden. Ik weet wel dat uw deugd schijnheiligheid is, gegrond op lauwheid en gemakzucht. Gij streeft naar de goederen van de heidenen en zoekt ze door woeker, handel, uitbating van mijnen en door huwelijksverbintenissen in uw bezit te krijgen. Ik waarschuw u ook tegen huwelijken met heidenen, die voor beide partijen de oorzaak zullen zijn van lauwheid in het geloof, tegen huwelijken die gij alleen aangaat om geld en goederen op te hopen, om groter vrijheid en meer zinnelijke lusten te genieten.”

Door deze rede van Jezus waren zij allen zeer getroffen, ja, ontsteld, en velen baden Hem om een gelegenheid Hem morgen te kunnen raadplegen.

1341.

25 mei. –

Jezus heeft heden tot in de late nacht vele huizen bezocht, *vele mensen getroost, vermaand en verzoend.*

Ook 2 vrouwen kwamen bij Hem, die onwettige kinderen in huis hadden; zij beschuldigden zichzelf en *Jezus liet hun mannen roepen, verzoende en verbond hen.* Zonder te weten wat gebeurde, werden de kinderen door de mannen aangenomen en gezegend.

Ook kwamen heden vele mensen troost bij Jezus zoeken, naar aanleiding van zijn vermaning en oproep van gisteren om uit dit heidens land weg te trekken. Zijn leer hadden zij uitstekend gevonden, en als Joden in den vreemde voelden zij zich met zijn bezoek zeer geëerd, maar Hem te volgen en met Hem weg te trekken, dit viel minder mee. De Joden zaten er hier goed voor; zij leidden een genoeglijk, comfortabel leven; zij hadden een stad die zijzelf gebouwd hadden; hun handel bloeide en ook hun aandeel in het ontginnen van de mijnen bracht veel op; zij deden goede zaken met de heidenen, met wier goederen zij zich

verrijkten, werden niet door Farizeeën gekweld, ook niet door Pilatus verdrukt of verontrust; in één woord, zij waren, wat het tijdelijke betreft, in de allerbeste toestand, maar zij stonden bestendig bloot aan het gevaar zich met de heidenen te verbinden.

1342.

Vele heidense huizen, tuinen en landerijen lagen in de nabijheid; de heidense meisjes trouwden gaarne met Joden, omdat dezen hun vrouwen niet zo slafelijk behandelden gelijk de heidenen, en zo lokten zij de joodse jongens op alle wijzen met geschenken, gedienschtigheid en verleiding aan. Werden zij ook jodinnen, dan was dit hun toch meestal geen ernst; het was niet gemeend; zij beoogden hun persoonlijk, tijdelijk voordeel, en zo sloop de losbandigheid, of ten minste de lauwheid, zeer gemakkelijk in de families binnen. Ook onder de laatste huwelijksparen waren enige heidense dochters.

De Joden waren hier niet zo eenvoudig, gul noch gastvrij als in Palestina; ze zijn behendiger, sluw, beter geïnstalleerd en hebben de geest van het oude Jodendom gedeeltelijk verloren (letterlijk staat er: niet zo op de stam gegroeid).

Zij waren dus minder aan de oude overleveringen verkleefd; zij brachten allerlei moeilijkheden tegen het wegtrekken in, maar *Jesus bracht hun onder de ogen, dat ook hun voorvaderen huizen en landerijen in Egypte hadden, maar deze toch bereidwillig en gaarne verlieten. Hij herhaalde met nadruk zijn voorspelling van de toekomstige ondergang van de Joden in dit land.*

De leerlingen en vooral Barnabas gingen hier veel in de omgeving rond om de mensen voor- en in te lichten en te onderrichten; zij waren minst verlegen voor Barnabas en ondervroegen hem over alles⁷²⁶. Nu zie ik hem met een hele troep volk rondom zich.

---

⁷²⁶ Minder verlegen voor Barnabas. – Barnabas was één van die innemende mensen, die overal de sympathie van allen winnen.

Mnason is niet op Cyprus geboren; zijn arme ouders zijn afkomstig van ver, maar wonen nu op Cyprus; hij heeft hier gestudeerd en is, na afloop van zijn studies, als reizend student naar Palestina getrokken en zo tot Jezus gekomen.

Het vergt van vrouwen altijd grote zelfoverwinning om de onechte kinderen van hun mannen aan te nemen, maar hier slaagden deze vrouwen er in, zulks van harte te doen, en de mannen moesten ze daarom te meer beminnen. Ook verscheidene mannen gedroegen zich in die gevallen op voorbeeldige wijze; zij zegenden van harte de kinderen van hun vrouwen, die niet van hen waren. Zo kwam een grondige verzoening tot stand, terwijl alle ergernis vermeden werd.

Hedenavond is een leerling van Jezus, een neef van de weduwe van Naïm, uit Palestina hier aangekomen. *Reeds heeft Jezus met hem gesproken*: hij brengt tijdingen van Jezus' vrienden mee, en ook berichten over de toestand die nu daar in het land heerst. Hij was niet te Salamis, maar ten zuiden van het riviertje Pedion in de haven Ammochostos aangeland; deze stad zag ik

---

Ook vereerde het kollege der apostelen hem vaak met belangrijke opdrachten. Zijn karakter beantwoordde aan zijn naam die gewoonlijk geïnterpreteerd wordt: zoon der vertroosting (Hand. 4, 36).

Het was een eigenschap van hem te kunnen troosten als een gevolg van zijn goedheid, beminnelijkheid, offervaardigheid. Hij was afkomstig van Cyprus en een verwant, oom of kozijn, van Joannes Markus van Jeruzalem (Kol. 10, 10).

Hij trad herhaaldelijk op als bijlegger van geschillen onder de eerste christenen (Hand. 9, 27, enz.), een taak waarin hij moeilijk kon slagen, indien niet allen van hem hielden. Zo toont K. hem ons hier ook, iedereen tot zich trekkend en vertrouwen inboezemend door zijn aantrekkelijkheid.

Later ondernam hij missiereizen naar Cyprus, eerst met Paulus, daarna met Joannes Markus.

Hij werd begraven bij Salamis en werd er in zijn graf later teruggevonden met op de borst het evangelie van de H. Matteüs, dat hij met eigen hand gekopieerd had.

reeds vroeger bij een hoogte liggen⁷²⁷, 1,5 uur ten zuiden van Salamis.

Jezus bezoekt de mijnwerkers bij Chytrus. – De aangekomen leerling brengt nieuws mee uit Palestina.

1343.

26 mei. –

Heden ging Jezus zeer vroeg weg uit Mallep; Hij was vergezeld van zijn leerlingen, de leerling van Naïm die gisteren aangekomen was en van de zonen van Cyrinus van Salamis, die eveneens in deze dagen hier aangekomen waren; zij waren wel met twaalven.

Jezus ging langs een grote omweg naar een (het vroeger reeds vermelde) mijnwerkersdorp bij Chytrus. Opstijgend volgde Hij een eind ver het dal van Lanifa (zie kaartje, fasc. 25, nr. 1289), wendde zich dan (meer) zuidelijk en draaide om de berg bij Chytrus (de rots of rotsheuvel uit nr. 1297), waaruit de bron (Kefalovryso) te voorschijn komt, dan rond de stad zelf, terwijl Hij zich oostwaarts wendde en zo in dit mijnwerkersdorp kwam.

Ik heb onlangs van dat dorp gesproken, naar aanleiding van Jezus' tocht, toen Hij met vele mensen uit het bijendorp, langs een grote omweg om Chytrus, naar het huis van Barnabas ging.

Hij legde zodoende een weg af van ongeveer 7 uren; Hij rustte hier en daar en vertoefde ook bij enige arbeiders aan de weg en

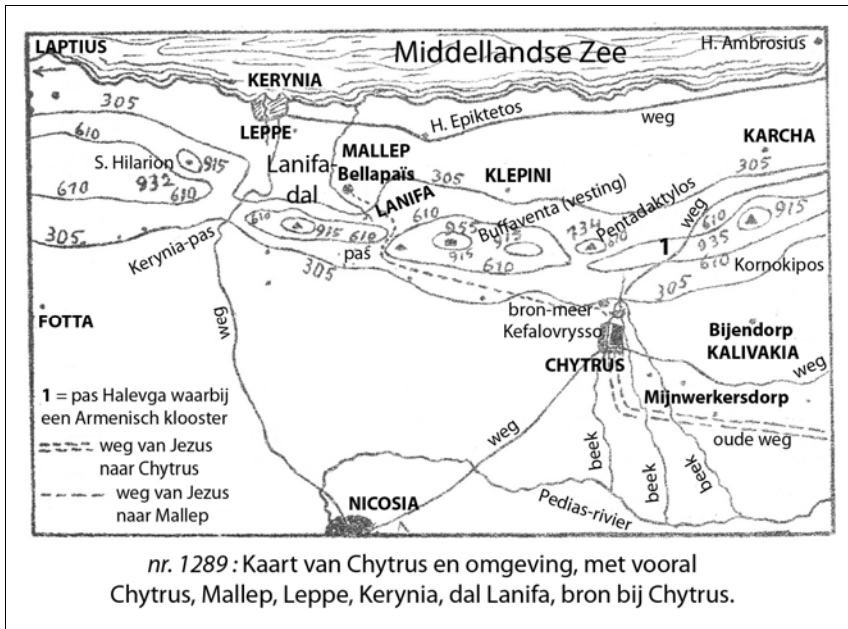
---

⁷²⁷ Geland in de haven Ammochostos. – Zoals we zagen was Ammochostos de haven van Salamis.

De bijzonderheden die K. ervan gaf, laten niet de minste twijfel hieromtrent over.

Het lag 'an einer Höhe', wat hier niet vertaald moet worden 'op een hoogte', maar 'bij of aan een hoogte'; de stad ligt eerder diep, in het zand en heeft een hoogte aan haar westzijde.

Hij sprak van het aanleggen en banen van wegen ten goede.

Jezus was door de familie van Barnabas en verscheidene inwoners van Chytrus naar dit mijnwerkersdorp uitgenodigd, omdat de joodse mijnwerkers morgen daar een feest vieren. Bij die gelegenheid krijgen zij geschenken van hun meesters en hun aandeel in de oogst. Jezus maakte de omweg om met zijn leerlingen ongestoord te kunnen spreken en niet te vroeg in het dorp aan te komen.

Op deze weg liet Hij zich door de leerling van Naïm alles vertellen, wat deze Hem moest meedelen. *Hoewel Hij alles wist⁷²⁸, liet Hij dit toch gewoonlijk niet blijken, omdat*

⁷²⁸ Hoewel Hij alles wist. – Om geen verwarring te stichten, zoals K. zegt, gedraagt Jezus zich ook zo in de Evangeliën:

- “Waar hebt gij hem begraven?” (Joa. 11, 34).

dit zijn omgeving in verlegenheid of verwarring gebracht zou hebben.

De leerling was op de dag vóór Pinksteren⁷²⁹, nadat de offergelden ingebracht waren en de aanslag door Pilatus' soldaten geschied was, uit Jeruzalem naar Naïm, van Naïm over Nazareth naar Ptolemaïs, en van daar naar Cyprus afgereisd.

Hij vertelde Jezus dat zijn Moeder en de overige heilige vrouwen en Joannes met nog enige andere leerlingen het Pinksterfeest te Nazareth in alle stilte gevierd hadden; dat zijn Moeder en vrienden Hem lieten groeten en dat zij Hem ook smeekten toch nog enige tijd op Cyprus te blijven, tot alle onrust wegens Hem geheel zou opgehouden hebben.

Hij verhaalde dat de Farizeeën reeds zeiden dat Hij zich voorgoed uit de voeten gemaakt had.

Nog verhaalde hij dat Herodes Hem naar Macherus had willen roepen onder voorwendsel Hem rekenschap te vragen van de door Hem in Tirza vrijgekochte gevangenen, maar dat het zijn opzet was geweest Hem gevangen te houden, zoals hij met Joannes had gedaan; dat ondertussen de oorlog ontstaan en Herodes vertrokken

-
- "Hoelang reeds heeft de jongen deze kwaal?" (Mk. 9, 20).
  - "Hoe vele broden hebt gij?" (Mk, 6, 38), enz.

"Jezus stelde vragen," zegt een theoloog, "niet omdat Hij het niet wist, maar omdat Hij geen verwarring of onrust wilde stichten." (Janssens, Het mensgeworden Woord, 221).

Nochtans mag men aannemen dat de MENS Jezus sommige dingen niet wist, wanneer Hij deze uit kracht van zijn zending niet nodig had te weten.

⁷²⁹ De dag vóór Pinksteren. – Moet wel zijn: de dag na Pinksteren.

Daags vóór Pinksteren had de muiterij plaats gehad en had Pilatus ingegrepen, volgens nr. 1344, wanneer het feest met de avond reeds begonnen was, dus op de rustdag, en hiervan was de leerling op de hoogte.

Dus zal hij eerst daags na Pinksteren afgereisd zijn.

De plakaten had Pilatus in de morgen van de vigilie van Pinksteren laten aanbrengen. (nr. 1335, begin).

was, maar dat hij weer terug was gekeerd en dat men Jezus daarom verzocht nog enige tijd op Cyprus te vertoeven.

1344.

Jezus antwoordde dat een langer verblijf op Cyprus niet in zijn bedoeling lag, dus onmogelijk was en dat Hij op de bepaalde dag de terugreis wilde aanvaarden.

De leerling vertelde vervolgens de aanslag van Pilatus op de rustdag vóór Pinksteren (dus op de vooravond, wanneer het feest reeds begonnen en de rust reeds verplichtend was), nadat de offers in de tempel gebracht waren. Helaas! twee vrienden van Jezus, tempeldienaars en verwanten van Zakarias (van Hebron), die toevallig in het gedrang geraakten, werden daarbij gedood.

Jezus wist het reeds en was sedert enige dagen daarover in verdriet, de tijding stemde Hem nogmaals met de leerlingen zeer treurig.

***

Pilatus was de avond te voren uit de stad getrokken en had zich met enige van zijn troepen opgehouden in een kasteel dat hij bezat ter zijde van de weg die naar Joppe leidt. In de nabijheid van dit kasteel had één van de twee rovers, die later met Jezus gekruisigd werden zijn schelmstreken uitgehaald⁷³⁰.

---

⁷³⁰ **Amwas (= Emmaüs 1) & Latroen.** – Één der twee rovers had hier zijn schelmstreken uitgehaald. – Verder herhaalt K. deze bewering.

“Het kasteel,” zegt zij, “stond ter zijde van de weg die van Jeruzalem naar Joppe leidt.” Dit is het geval met het huidige Amwas (Emmaüs 1) en Latroen, twee plaatsen aan de noord- en zuidkant van de grote weg.

Aan de zuidkant van de weg wonen bij de heuvel el-Atroen of Latroen thans trappisten. Een traditie beschouwt Latroen als de geboorte- of woonplaats van de rouwmoedige moordenaar, de Egyptenaar Dismas.

Pilatus had de offerpenningen van dit feest geëist, om een waterleiding te bouwen, die van zeer ver moest komen⁷³¹.

Men neemt gewoonlijk aan dat de naam Latroen stamt van het Latijnse woord 'LATRO', 'struikrover', waarvan ook het Franse woord 'larron' (le bon larron) afkomstig is. De Arabieren maakten er 'Latroen' van.

Bij de aankomst van de trappisten zag de heuvel Latroen er uit als volgt (we korten iets in): "Op de top en de hellingen van de geïsoleerde heuvel, vanwaar men de zee ziet, liggen tussen hoog gras en distels aanzienlijke ruïnes ; de meest opvallende daarvan is die van een vesting op de top van de heuvel. Enige gedeelten van de onderbouw dateren uit het Romeinse tijdperk." (Guide bleu, 292).

In het kruisvaarderstijdperk hebben de tempelridders de vesting in de 12^e eeuw herbouwd en er de oude mooie grote steenblokken van het vroeger bouwwerk in aangewend; zij noemden de burg 'het kasteel van de goede moordenaar'.

In vele oorlogen, ook in de laatste tijden speelde de heuvel een belangrijke rol; hij ligt immers op een strategisch punt, dat de toegang naar het binnenland en Jeruzalem beheerst.

De weg dringt het gebergte binnen en stijgt op langs een steeds enger wordende vallei naar het hoogland en de hoofdstad van het land.

Om deze reden was die plaats en menig naburige schuilhoek geschikt om voor struikrovers tot hinderlaag te dienen.

Latroen betekende voor reizigers een gevaarlijke passage, zoals Adoemmim er één was ten oosten van Jeruzalem, tussen deze stad en Jericho (cfr. Guérin, Jud. I, 59).

Door ernstige auteurs wordt de traditie dat de rouwmoedige moordenaar hier geboren zou zijn en gewoond zou hebben in twijfel getrokken (cfr. Guérin, Jud. I, 309-312, ook door Quaresmius).

Misschien geeft K. hier nogmaals de juiste toedracht weer: de rover was een Egyptenaar, geboren in Egypte of een aangrenzend woestijngewest, maar hier heeft hij roverij gepleegd en werd op dit kasteel verrast en gevangen genomen.

⁷³¹ Waterleiding moest van ver komen. – Voldoende water was altijd een voorname bekommernis geweest voor de stadsoverheid van Jeruzalem.

Pilatus vatte het plan op de oude waterleiding, welke water aanvoerde uit Etam, een uur ten zuiden van Bethlehem, te verrijken met het gezonde, overvloedige water uit de bron Ain Aroeb, 11 km ten zuiden van Etam.

Om het vereiste niveau te behouden, moest de leiding talloze bochten om de heuvelhellingen maken en verkreeg hierdoor een lengte van 10 uren.

Ook had hij op koperen tafelen het hoofd van de keizer laten aanbrengen aan de uitgangen van de tempel op de daar staande zuilen (waarschijnlijk aan weerskanten van de 13 trappen die van het voorhof der heidenen naar het Hiëron of complex der heilige tempelgebouwen leidden, zie fasc. 8, deel 'De Tempel', V. Het Tempelplein). Onder de koppen was het bevel gegraveerd waarbij de offerpenningen opgeëist werden (zie ook nr. 1335).

Het volk was om dit bevel zeer verbitterd, vooral om die beelden (of keizerkoppen) en de Herodianen hitsten door hun aanhangers een troep Galileeërs op van de Partij van Judas, de Gauloniet, die bij het laatste oproer in de verwarring doorstoken werd.

Herodes, die zich heimelijk te Jeruzalem bevond, was op de hoogte van de voorgenomen opstand. Dit gespuis werd 's avonds woedend dol, haalde de tafelen neer, wierp ze smadelijk ten gronde, bespote de verminkte afbeeldingen van de keizer en wierp de stukken vóór het pretorium op de markt, terwijl het riep: "Hier hebt gij uw offergeld!" Daarop stoven zij uit elkaar en kwamen voorlopig zonder verontrusting of vervolging ervan af.

Maar toen zij de volgende morgen uit de tempel wilden gaan, waren de uitgangen bezet met wachten die de betaling van de door Pilatus afgekondigde offerpenningen eisten.

Daar de Joden weigerden het geld te geven en met geweld tussen de wachten door naar buiten drongen, slopen enige verklede soldaten met hen naar buiten mee en hier doorstaken zij hen met korte zwaarden (ongeveer even lang als, en iets breder dan de soldatenbajonnetten bij ons).

Op dit ogenblik ontstond een algemene paniek en verwarring en twee tempeldienaars, verwanten van Zakarias, die kwamen

---

Om in de onkosten te voorzien, legde hij beslag op de tempelschat; dit bracht de Joden in verzet.

Om dit te breken en het oproer te onderdrukken, zond hij verklede soldaten op het Tempelplein, waar zij een bloedbad aanrichtten onder de weerspannigen (cfr. Bell. Jud. I, 187-188).

aanlopen, werden eveneens gedood. Maar de Joden verdedigden zich dapper en dreven de soldaten tot in de Antoniaburcht terug. Op verre na was het aantal doden niet zo groot als de eerste maal (fasc. 24, nrs. 1188-1191).

1345.

Herodes heeft in Arabië een geduchte nederlaag geleden; zijn boze vrouw houdt zich te Hesebon verborgen, aan de overzijde van de Jordaan.

Dit gewest ligt vol met soldaten van hem, die na hun nederlaag daar aangekomen zijn. Zijn opzet Jezus gevangen te nemen, werd ter kennis gebracht van vrienden uit Hebron door dezelfde huisbedienden, die hun toegestaan hadden het hoofd van Joannes te zoeken.

***

Onderweg (zie nr. 1343) *sprak Jezus met de leerlingen veel over de inwoners van Mallep, hoe zij verslaafd zijn aan hun tijdelijke bezittingen en woningen, hoe zwaar zijn eis hun valt Hem naar Palestina te volgen.*

Hij gaf hun wenken, hoe zij zich jegens hen moesten gedragen, eens dat zij in Palestina hun medegezellen zouden zijn. Hij deed dit, omdat de leerlingen met die wijsgeren niet goed over de baan schenen te kunnen en zich aan hen ergerden.

Tegen avond kwamen zij in het mijnwerkersdorp aan, een half uur van Chytrus. Het ligt in de nabijheid van de mijnen rondom een hoge rotsheugte, waarin vele huizen met hun achterkant ingebouwd zijn. Op deze rotsheuvel liggen enige tuinen en in het midden een kunstmatige leerhoogte (of verhoog), die met lommerrijke bomen omgeven is. Men stijgt met trappen op die hoge heuvel en vandaar overziet men het hele dorp, waar omheen nog enige tuinen en open plaatsen liggen.

Jezus trad in een soort van herberg waarin de meesterknecht woont, die het bevel en toezicht over de mijnwerkers heeft en hun het arbeidsloon uitbetaalt en de levensmiddelen bezorgt. De inwoners ontvingen Hem vol vreugd. Voor dit feest waren alle toegangen van het dorp en ook het huis van de meesterknecht of opziener met groene zegebogen en bloemenkransen versierd; zij leidden Jezus en zijn leerlingen in het huis, wasten hun de voeten en boden hun een voorgerecht aan.

1346.

Hierna besteeg Jezus met hen de rotsheuvel en ging op de leerhoogte. *Gezeten sprak Hij de menigte toe, die rondom Hem gelegen was, over het geluk van de armoede en van de arbeid; hoe zij veel gelukkiger waren dan de rijke Joden in Salamis; hoe voor God de deugdzame alleen rijk is en in hoeveel geringer gevaar en minder gelegenheid van zonde zij verkeerden. Hij zei hun dat Hij tot hen kwam om te tonen dat Hij hen niet versmaadde, hen beminde, enz. Hij leerde tot in de nacht, ook over het Onze Vader en vertelde parabelen.*

Heidens feest te Salamis.

Het heidense feest te Salamis duurde 3 dagen; het is een feest voor de zielen der beter-denkende heidenen, die het bloedig offer van de gebrekkige of misvormde kinderen afgeschafte hadden en voor de zielen van die slachtoffers zelf.

Men spreidde kussens voor hen uit, opdat zij daar zacht op zouden kunnen rusten en men plaatste vruchten bij de lijkkruiken die hun asse en beenderen bevatten.

Niettemin kunnen zij die dit feest vieren, geen verminkte kinderen zien en zij brengen ze daarom onder in speciale opvoedingshuizen. Ook Merkuria heeft zulk een kind gehad.

In het algemeen hebben zij een afschrik van al wat lelijk, mismaakt en gebrekkig is; zij zoeken alle lichamelijke gebreken, ja, zelfs de dood, te verdoezelen en te negeren.

Tweede dag in het mijnwerkersdorp.

1347.

27 mei. –

Gisterenavond waren reeds voorraden van allerhande aalmoezen, kledingstukken, spijzen en granen uit Chytrus hierheen gezonden en hedenmorgen kwamen de vader en de broer van Barnabas en ook meerdere voorname burgers en mijneigenaars en bovendien enige rabbijnen van Chytrus hierheen. Zij bezochten Jezus in de morgen en nadat alle giften op verscheidene plaatsen van het dorp bijeengebracht waren, waar het volk zich in rijen verzameld had, gingen zij daarheen.

Hier werd in inhoudsmaten graan uitgedeeld, ook grote vlakke broden van ongeveer twee voet in het vierkant, honing en vruchten, ook lederen kledingstukken, gelijk zij er droegen, dekens en allerlei werkgereedschappen. (De maat door K. hier

aan de broden toegekend is dezelfde als van de Pinksterbroden in de tempel).

De vrouwen ontvingen geschenken, waaronder ik stukken van dikke stoffe, gelijk tapijten, van bijna 1,5 el in het vierkant bemerkte. Ik meen dat het diende om rond de voeten te winden of om er voering voor sandalen van te maken, maar dit weet ik niet meer zeker. *Gedurende de uitdeling waren Jezus en de leerlingen op verscheidene plaatsen tegenwoordig en leerden en vermaanden de mensen.*

Daarna leerde Jezus vanaf de leerhoogte op de rotsheuvel, waar alle inwoners zich verzamelden. Hij sprak van de arbeiders in de wijngaard, van de barmhartige Samaritaan, van de dankbaarheid, van de zegen der armoede, van het dagelijks brood en het Onze Vader.

Na deze redevoering hadden de mensen een openluchtgastmaal onder loofhutten, waarbij Jezus, de leerlingen en andere voorname personen hen dienden. Ik zag Jezus ook verscheidene mijnwerkers, die zich aan handen, armen en benen verminkt hadden, genezen.

Deze mensen hadden jongens en meisjes, die op fluiten speelden en zongen. Na hun maaltijd hielden zij allerlei eenvoudige spelen, zoals lopen, springen, ogenverblinden, zoeken en andere dergelijke volksspelen, die veel overeenkomst vertoonden met die van onze kinderen. Hierbij waren de mannen niet van de vrouwen gescheiden. Ook werden dansen gehouden, waarbij zij, in lange rijen, heen en weer tuigend en wiegend aan elkander voorbij schoven, om dan een kring te vormen en te eindigen met een rondedans.

1348.

‘s Avonds ging Jezus met 8 of 10 knaapjes van 6 tot 8 jaren naar de berggroeven wandelen. De kinderen hadden niets aan dan een

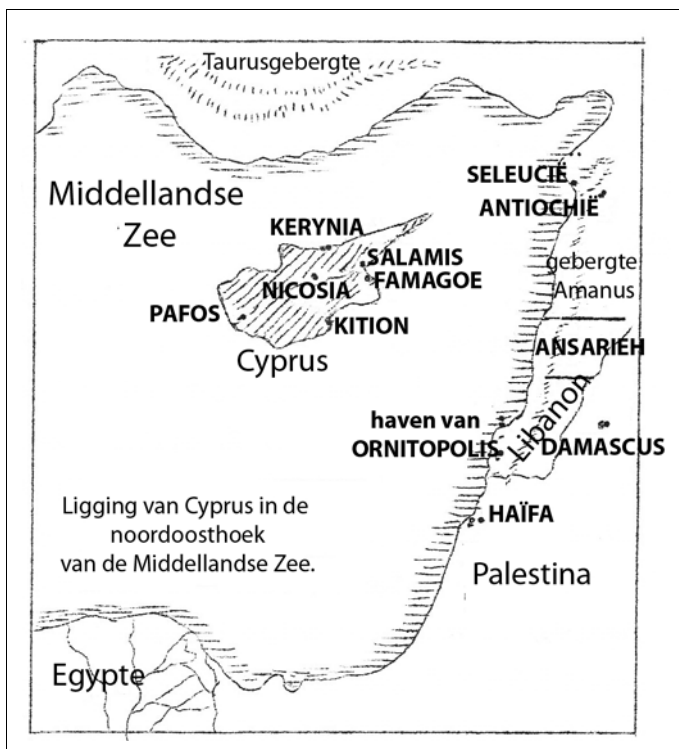
brede gordel om de lendenen en feestkransen van wol of zelfs van pluimen om de gordel en op de borst; zij zagen er zeer lief uit; zij toonden Jezus zeer eenvoudig alle plaatsen, waar goede groeven waren en vertelden al wat zij wisten. *Jezus onderrichtte hen zeer vriendelijk, naar aanleiding van de voorwerpen die zij op de wandeling zagen, waaruit Hij hun een les trok. Hij gaf hun dikwijls een leerrijk raadsel op en vertelde parabelen, aangepast aan hun bevattingsvermogen.* Deze morgen wist ik nog een raadsel, maar nu ben ik het door de stoornis weer vergeten. Dit tafereel was lief en aandoenlijk.

Jezus hield daarna nog een leerrede voor de leerlingen en voorname burgers. Niettegenstaande de vuile arbeid aan het koper in de grond, zijn deze mijnwerkers thuis en op hun feestklederen zeer zindelijk.

De bekeerde wijsgeren trekken voorlopig naar Gessoer.

Hedennacht zag ik de 7 wijsgeren van Salamis naar Berytus overvaren (het huidige Beyroet, thans voortdurend in de kranten genoemd). Zij wilden niet naar Sidon of Tyrus gaan, omdat zij daar te bekend waren; zij zullen van daar oostwaarts over de Libanon reizen en zich dan weer zuidwaarts naar Gessoer wenden, waar Jezus onlangs verscheidene heidenen gedoopt heeft (fasc. 23, nrs. 1127-1130). Zij zullen daar verblijven en wachten op verder bescheid van Jezus; misschien nemen zij daar de besnijdenis aan.

De leerling van Naïm zal niet naar Kition gaan, maar wat oostelijker, niet ver van de zoutheuvelen, waar een lang gebouw staat op een landtong die ver in de zee vooruitspringt. De bruidegom Natanael en de zoon van de hoofdman van Kafarnaüm zijn na hem daar aangekomen; hij zal hen afhalen en tot Jezus brengen.

(De leerling gaat niet naar Kition, d.i. niet naar de stad zelf, die een half uur landwaarts in ligt, maar naar de haven van Kition, dat nu Larnaka is. Iets meer zuidelijk is een uitgestrekt zoutmeer, en de zoutheuvelen waarvan K. spreekt zijn daarmee in verband te brengen).

Jezus vergezelt de leerling van Naïm en keert terug.

1349.

28 mei. –

Heden zeer vroeg zag ik Jezus met zijn leerlingen de leerling van Naïm (die de voornoemde leerlingen in de haven van Kition ging afhalen) uitgeleide doen. Deze leerling begeeft zich naar de haven, waaruit Jezus naar Palestina terug zal varen. Zij gingen zuidwaarts en ongeveer een uur meer westelijk dan de weg, waarop Jezus met de reizende Arabieren gesproken had, toen Hij van Salamis kwam (fasc. 25, nr. 1288). Zij lieten de grote stad Tremitus ter rechterzijde op een berg liggen (waarschijnlijk in de verte vóór zich, rechts), hoger dan Chytrus (dat midden in de vlakte ligt), maar men kan toch niet tot daar zien, want er ligt een andere berg tussen⁷³². Zij vergezelden de leerling wel 5 uren ver. Een groep ging vooruit, een andere volgde en Jezus ging meestentijds in het midden. Afwisselend was de leerling van Naïm of waren enige anderen bij Hem.

De leerling reist naar het zoutgewest bij Kition.

De haven is hier niet zo ver van de stad, gelijk te Salamis (hier 3 km; te Salamis 9 km). De zee maakt er een diepe bocht in het land en men heeft de indruk dat de stad in de zee ligt.

---

⁷³² **Tremitus = Tremithoussa.** – Volgens het boek 'Chypre d'Aujourd'hui' van M. Sacopoulo ligt Tremithoussa 30 km ten zuidwesten van Salamis en 20 km ten noorden van Larnaka of Kition.

Dit Tremithoussa is het oude Tremitus. Dit is overigens ook de ligging aangegeven op de kaart, zogenaamd van Peutinger.

Deze kaart is een voorstelling van de heirwegen van het Romeinse keizerrijk. Die kaart ontstond in de 3^e eeuw. Een kopij ervan, daterend van 1264 werd te Worms in Duitsland teruggevonden en kwam bij de Duitse antiquair Peutinger terecht. Hij publiceerde ze in 1520. Als een onderdeel behoort ook Cyprus tot deze kaart.

Ondertussen werd in 1714 ook het origineel teruggevonden.

Op onze kaart van Cyprus (grote kaart 3) staat Tremitus goed aangetekend.

(Het zoutmeer ten zuiden van Kition met zijn omtrek van 10 km is slechts door een dijk van de zee gescheiden.

Vanaf de hoogten ten noorden van Kition schijnt het stadje dus in de zee te liggen, gelijk in Palestina vanaf de berg Ras en-Naçoera St. Jean d'Acra ook volop in de zee schijnt te liggen.)

Niet ver van daar ligt een zeer hoge berg.

(Zeer waarschijnlijk is bedoeld de kruisberg, 'oros stavro-voeni', 20 km ten westen van Kition, door een pas gescheiden van het groots gebergte Troödos met een gemiddelde hoogte van 1500 m, zie fasc. 25, na nr. 1282, Eiland Cyprus).

In de nabijheid is ook een zoutberg

(of -gebergte; in een kring rondom Kition hebben vele heuvelhellingen, speciaal de bergen in het Larnaka-district, een witte kleur, cfr. 'The Island of Cyprus', vermoedelijk van het zoutgehalte, waarvan de wateren in het afdalen iets meevoeren naar het zoutmeer onder Larnaka).

Aan de landingplaats bij de zoutstad liggen slechts kleine schepen en ook vlotten (dewijl de haven zeer klein en ondiep is).

Ook ligt daar veel bouwhout in het water.

Ik vermoed dat Jezus op een klein schip van hier naar Syrië zal terugkeren. Hij zal te Sikamin aanlanden (juister: in de haven Haifa, die ook Sikamin tot haven diende; verder een woord hierover) en van daar naar Misal gaan, waar nu Bartolomeüs, Judas en nog andere leerlingen zijn (nrs. 1373-1374); ik geloof dat Hij dan (met een grote omweg) naar Kafarnaüm zal trekken.

Jezus en de leerlingen aten in de velden nog enige spijzen, die zij bij zich hadden en de Heer zegende de verder reizende leerling; zijn gezellen omarmden hem en lieten hem alleen voortreizen; zij keerden hierop naar het mijnwerkersdorp terug, waar de familie van Barnabas, en verscheidene andere personen op hen wachtten. Hier was nu nog een gezamenlijke maaltijd en *Jezus onderwees ook nog het volk dat bij de herberg samengestroomd was.*

Oogslag op de apostelen.

1350.

Bartolomeüs, Judas en nog andere leerlingen zijn, zoals hierboven gezegd, te Misal.

Joannes was gedurende het feest bij Maria en de H. Vrouwen te Nazareth en hij is van daar met Andreas, die hem uit Kafarnaüm tegemoet was gekomen, naar Safed gegaan; zij bezochten in het gebergte verscheidene steden, waar zij nog niet geweest waren. Ook Natanael Chased is thans bij hen.

Tomas bevindt zich met zijn leerlingen in het gewest van Gaza.

Simon en Taddeüs zijn bij Mizpa in Judea.

Petrus en Jakobus de Mindere (moet zijn Jakobus de Meerdere) vertoeven bij Dalmanoeta ten oosten van het Meer van Galilea. Bij dezen is de leerling die men Kobeke (*Jaköbchen*) of de kleine Jakob noemt.

(Dit schijnt te moeten zijn: de kleine Kleofas of Jakobus Kleofas, zie de nrs. 815, 1044; hij is de zoon van Anna Kleofas, een onechte dochter van een broer van de H. Jozef, met name Kleofas, en zo is hij een verwant van Jezus.)

(Hogerop wordt ook foutief als apostel die bij Petrus was, Jakobus de Mindere genoemd; er moest staan: de Meerdere, want de Mindere is met Jezus meegekomen naar Cyprus.)

De kleine Jakob is een verwant van Jezus en wel, zo ik meen, als zijnde afkomstig van een broer van Anna of Jozef. Ik zegde dit reeds eenmaal en ik meen dat hij van een onechte vader (een broer van Jozef) of moeder afstamt. De weduwe van Naïm heeft hem bij zich gehad; hij is te Kafarnaüm gedoopt geworden, toen Jezus' verwanten daar waren, en hij is, geloof ik, later op Jakobus' schip in dienst getreden; hij dient nu als loopjongen of bode.

Bij al die apostelen waren verscheidene leerlingen. Geen was thuis aan het werk gebleven; zij hebben al die tijd gepredikt,

gedoopt en geheeld en alles is hun tamelijk goed gelukt. De hoofdman van Kafarnaüm en andere vrienden hebben hen dikwijls tegen de Farizeeën verdedigd.

Ik meen dat Jezus binnen een twaalftal dagen met hen weer zal samenkomen (nl. op 5 juni, nr. 1373).

Merkuria en het heidense dodenfeest.

1351.

Ook een gehandicapt kind van Merkuria, dat zij in de afschuwelijke tempeldienst ter wereld gebracht had, was de offerdood gestorven. Dit zweefde haar nog gedurig voor de ogen en dit droeg tevens bij tot haar bekering. Dit offeren van zulke kinderen was weer heimelijk ingeslopen, nadat het reeds vroeger afgeschaft was⁷³³. Maar de tegenwoordige landvoogd van Salamis had eindelijk de afschaffing radicaal doorgevoerd en dit dodenfeest ter gedachtenis aan de slachtoffers en aan de eerste afschaffers van het mensenoffer weer in voege gebracht, en wel op verzoek van Merkuria, die vroeger zondige betrekkingen met hem onderhouden had.

Voor de zielen van de kinderen droegen zij de kussens in de grafkelder en de offervuren met de vogelen werden voor hen ter ere van de godin ontstoken en geofferd. Merkuria, van haar dochters vergezeld, weende ontzettend in de spelonk bij de lijkvaas of as-urne van haar kind. De smart, het verdriet, de onvoldaanheid, het heimwee (naar beter) verscheurden haar hart; zij had aan Jezus laten vragen of zij dit feest mocht bijwonen en

---

⁷³³ Afschaffing van mensenoffers. – Bij de nota in fasc. 25, nr. 282, voetnoot 695, kan nog het volgende worden gevoegd:

“De gewoonte om aan Agraulos in de maand Afrodísium een mens te offeren heeft geduurd tot de tijd van Diomedes. Defilus, koning van Cyprus, die leefde ten tijde van de godgeleerde Seleukus, heeft het mensenoffer in dat van een os of stier veranderd.” (Porfirius, Eusebius, Cyrillus, Theodoretus, zie bij Dapper, Cyprus, blz. 27).

Hij had haar “Ja” geantwoord, maar (overeenkomstig de gestelde voorwaarde) offerde zij niet.

De landvoogd is aanstonds na de afreis van Jezus (op 6 mei, dus 26 dagen geleden) naar Rome vertrokken⁷³⁴. Hij had eerst met Merkuria gesproken en haar bekering met ontroering vernomen; hij had te Rome verscheidene kwesties voor te leggen, waarover hij Jezus eerst geraadpleegd had, maar ik ben vergeten waarover het ging.

Jezus bezoekt te Kerynia de ouders van Mnason.

1352.

29 mei = 13 Siwan; Octaafdag van Pinksteren. –

Heden vroeg verliet Jezus met de leerlingen het mijnwerkersdorp bij Chytrus er ging over het gebergte in noordwestelijke richting naar de haven van Kerynia toe.

(Jezus volgt in het begin wel dezelfde weg als op het kaartje in fasc. 25, nr. 1289: puntlijn, eerst naar het noordwesten, dan door een bergpas en komt in het dal Lanifa, maar niet te Mallep).

Zij lieten Mallep rechts, gingen door een deel van het dal Lanifa, (bestegen westwaarts de helling van dit dal) en kwamen voorbij het dorp Leppe.

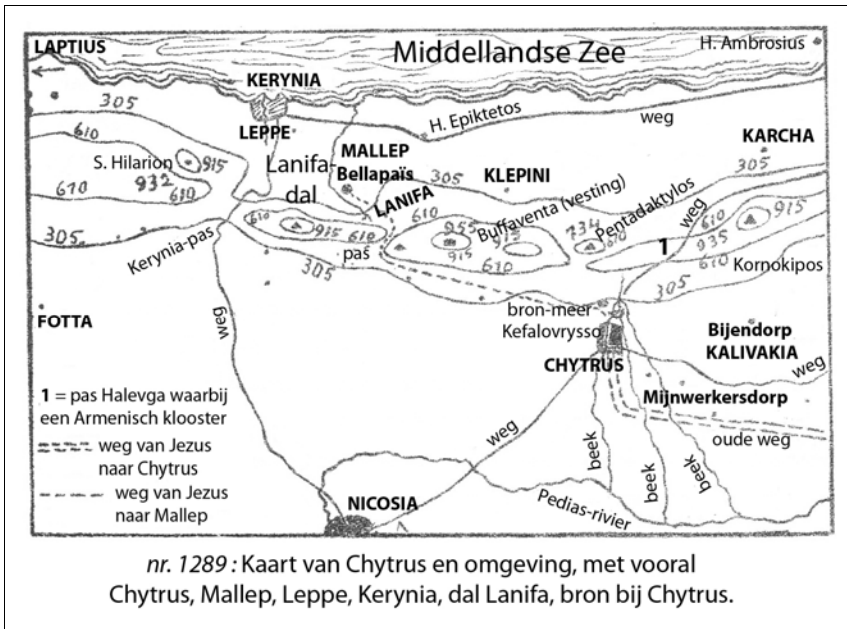
Onderweg rustte Jezus eens in de schaduw van bomen op een mooie, stille heuvel en hield daar een onderrichting.

Zo kwamen zij om 4 uur in de namiddag ongeveer drie kwartier van Kerynia aan, waar zij in een tuin, die tot bidplaats diende en die een lommerrijke hoek was in de bocht van een heuvelhelling,

---

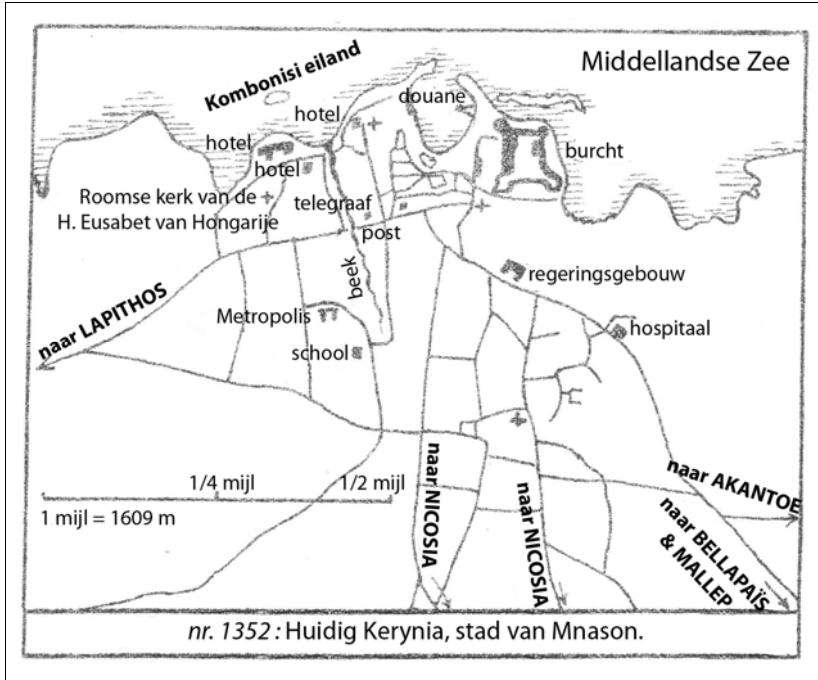
⁷³⁴ Reis naar Rome. – Op 2 juni zal de landvoogd te Salamis terug zijn. In 26 dagen is een reis, heen en terug, goed af te leggen, ook met de schepen van die tijd.

door de familie van Mnason en verscheidene andere Joden ontvangen werden.

Deze familie woont een kwartier van hier en een half uur van Kerynia, zijwaarts van de weg. Mnasons vader is een mager, oud, voorover gebogen man, met lange baard, maar nog zeer vitaal, vlug en fit; hij is een Jood van geboorte; hij heeft nog twee dochters en drie zonen, een schoonzoon en een schoondochter. Sedert een tiental jaren wonen zij hier allen tezamen. Voorheen waren zij rondreizende kooplieden; zij ontvingen en verwelkomden Jezus zeer vreugdig en ootmoedig, wasten Hem en zijn leerlingen de voeten in een bekken en boden hun de welkomversing aan. Hier waren terrassen en lommerrijke lovergangen; hier was het de bidplaats van deze familie.

Jezus hield hier tot 's avonds toe een toespraak over de doop, het Onze Vader en de zaligheden.

1353.

Daarna volgde Jezus de vader van Mnason, die Mozes heette, en diens broers naar hun huis. Hier kwamen vier kinderen, door Mnason aangebracht, Hem tegemoet en Hij zegende hen. Ook de moeder en zusters van Mnason, die gesluierd waren, naderden tot op een zekere afstand en *Jezus richtte het woord tot hen*. Vervolgens had in de tuin onder een loofhut een maaltijd plaats voor de gehele familie en die mensen gaven het beste dat zij hadden: brood, honing, vogelen en vruchten die nog op kleine takken samen (in trossen) hingen.

(Deze tuin is te onderscheiden van de voorgaande, die drie kwartier van Kerynia lag, deze echter maar een half uur; deze afstanden zijn wel fel overdreven; hier is het de tuin van het huis).

Jezus besloot de maaltijd met een lering; zij herbergden in een lange loofhut die van binnen met wanden van spinthout winddicht gemaakt was, maar van buiten overgroeid was met groen; er stond een rij bedden in.

De moeder van Mnason was een sterke, forse vrouw; ik heb vroeger gemeend dat de ouders van Mnason, omdat ik hen toen veel rondreizen zag, veel verder woonden en dat Mnason hier in het land slechts zijn studies gedaan had; maar de zaak zit ineen als volgt: Mozes, de vader van Mnason, is uit de stam van Juda; zijn voorouders waren in de Babylonische gevangenschap te gronde gegaan en niet teruggekeerd. Hij leidde later een rondreizend leven en was een karavaandrijver. Hij woonde ook enige tijd in Arabië, niet ver van de Rode Zee.

Een jaar of tien geleden heeft hij zich, zeer verarmd, met gans zijn familie, hier gevestigd. Zo kwam Mnason in de school te Mallep en ondernam later een studiereis naar Judea. En zo kwam hij tot Jezus.

Mnason is de jongste van de kinderen, die hier met hun vader in verscheidene lichte hutten tezamen wonen. Zij hebben geen andere veldbouw dan die van enige tuinen, die zij achter hun huizen met vruchtbomen beplant en met lovergangen en priëlen ingericht hebben. Vroeger bracht de vader per karavaan koopwaren tot hun bestemming, maar hier heeft hij zich gevestigd als een herbergwaard, die in de noodwendigheden van de handelskaravanen voorziet en ze helpt.

Hier bij Kerynia houden de karavanen een halte. Mozes ontvangt de kleiner vrachten, die naar de dorpen ter zijde van de weg moeten, en hij brengt ze met zijn ezels en vrachtossen ter bestemming. In één woord, eerst was hij een zelfstandig voerman, maar nu een waard (gewestelijke voerman van mindere rang) voor de voerlieden geworden; zij hebben het niet ruim, maar komen toch rond en leven volgens strenge, oude joodse zeden. Naar Kerynia komen niet veel handelskaravanen. De grote weg

immers loopt naar Lapis, dat 2 uren meer westelijk ligt (op de noordkust van het eiland).

1354.

30 mei. –

Deze morgen leerde Jezus weer op dezelfde plaats als gisteren. Daar waren verscheidene Joden van Kerynia tegenwoordig, alsook het personeel van een kleine karavaan, die daar juist aangekomen was. Deze karavaanlieden waren onbeschrijfelijk verheugd Jezus hier aan te treffen, want zij hadden Hem reeds bij Kafarnaüm gehoord, waar zij ook de doop ontvangen hadden.

Jezus leerde heden zeer streng tegen de woeker en tegen de zucht om zich door koophandel ten nadele van de heidenen te verrijken. Daarenboven leerde Hij over de doop, het Onze Vader en de zaligheden.

‘s Middags was er een gezamenlijke maaltijd en Jezus diende meer aan tafel en ging meer rond, terwijl Hij leerrijke woorden sprak, dan dat Hij zelf ter tafel aanlag.

De dood van een meisje.

1355.

Een getrouwde zuster van Mnason kwam niet te voorschijn; haar dochtertje was eergisteren gestorven; zij zat, in haar sluier gehuld, bij het lijkje te treuren. Het kind kon gisteren – ik weet niet meer door welk beletsel – niet begraven worden.

Heden om 4 uur verwachtte zij de rabbijnen van Mallep, die het kwamen halen, want daar hadden de Joden hun begraafplaats⁷³⁵.

---

⁷³⁵ Begraafplaats. – Ik weet niet meer om welke reden het kind gisteren niet kon begraven worden. Ligt het niet voor de hand dat het was, omdat het gisteren, 29 mei en 13 Siwan, de octaafdag was van het Pinksterfeest?

Het kind was reeds tamelijk groot, maar het was altijd ziek geweest; het kon niet goed spreken noch gaan, maar het verstond alles en Mnason, die reeds dikwijls hier was geweest, had er met Jezus over gesproken.

Jezus had hem geantwoord dat het kind weldra zou sterven en had hem uiteengedaan hoe hij het op de dood moest voorbereiden.

Dit had Mnason zeer verstandig uitgevoerd, telkens als de moeder afwezig was; hij had het dochtertje gebracht tot het geloof in de Messias en in haar hart gevoelens opgewekt van oprecht berouw over haar zonden en van hoop op de zaligheid. Hij had met haar gebeden en haar gezalfd met olie die door Jezus gewijd was en zo was het meisje een schone dood gestorven. Ik zag haar lijkje naast de gesluierde moeder in een soort van trog liggen, gans in doeken gewonden als een bakerkind en het aangezicht met een neergeslagen lap als met een kap bedekt; zij had een kroontje van bloemen op het hoofd en rondom waren tegen het lijkje bossen kruiden gelegd, die mee ingewikkeld waren. Ook haar armen en handen waren omwonden, maar ze waren toch van het lichaam te onderscheiden. In haar ene arm lag een wit stokje met aan het uiteinde een grote koorbaar, een wijngaardrank, een olijftakje, een roos en nog andere inlandse kruiden tot een bloementuil verenigd en vastgebonden.

Verscheidene vrouwen kwamen tot de moeder om met haar te jammeren en rouw te plegen; zij legden bij het meisje in de kist allerhande speelgoed, ondermeer twee kleine fluiten, een kromme, gedraaide kleine hoorn en een zeer kleine boog. Deze was

---

De grote joodse begraafplaats was te Mallep; dit was immers een uitsluitend joodse stad, door henzelf gesticht. In een aangrenzende heuvel Trypa Vouno is een grote onderaardse begraafplaats.

In 'The Island of Cyprus', blz. 99, staat een eigenaardige rituele vaas afgebeeld met dit onderschrift: "Vaas uit het kerkhof of begraafplaats van de berg Bellapaïs". Bijgevolg heeft Mallep, waar later het klooster Bellapaïs kwam, een begraafplaats in een heuvel of 'voeno'.

gespannen met een pees en had boven een groef (een dwarsgroef in de stok), waarin een staafje als een pijltje gelegd was. Daarenboven had het kind in elke arm een als verguld kort stokje met een knop aan het bovineinde, bijna gelijk trommelstokjes. (Misschien naalden of staafjes om te breien, te weven of te spinnen)⁷³⁶.

Wanneer de rabbijnen die het lijk kwamen halen, daar waren, werd het lichte deksel van de kist slechts met een lint daarop vastgehecht en niet toegenageld. Vier mannen droegen de kist op stangen tussen zich. Een brandende lamp in een soort lantaarn van hoorn werd op een stok er vóór uit gedragen. Een opeengedrongen menigte mensen en kinderen vergezelden het lijk. Jezus, de leerlingen, de burens en familieleden stonden vóór het huis en zagen de stoet vertrekken. *Jezus troostte de moeder en de verwanten door een lering over de opstanding.*

Opening van de sabbat te Kerynia.

1356.

Zij gingen nu allen naar Kerynia ten sabbat. Kerynia heeft 3 straten naar de zee; de middelste is zeer breed. Deze 3 straten

---

⁷³⁶ In wat K. over het gestorven meisje zegt, vinden wij alles terug wat aan een joodse begrafenis eigen is, en waarover wij later een woord zullen zeggen.

- Het lijk wordt met kruiden ingewikkeld en in een doek geslagen. Ook de armen en handen worden omwonden.
- Klaagsters komen bij het lijk treuren en wenen.
- Allerlei speelgoed of andere voorwerpen worden meegegeven, in de mening dat de dode na dit leven zijn bestaan kan verlengen en deze dingen nog kan nodig hebben.

Hierover is reeds het een en ander gezegd, b.v.

- over klaaglieden in fasc. 20, nr. 890, voetnoot 449;
- over meegegeven voorwerpen in fasc. 6, nr. 168, voetnoot 362.

worden door 2 dwarsstraten doorsneden; de stad is aan de landzijde met een versterkingsmuur omgeven, waarin de huizen van de weinige hier wonende Joden aan de buitenkant ingebouwd zijn, zodat zij buiten de stad wonen, maar hun woningen zijn toch nog door een andere muur ingesloten, zodat zij hier tussen 2 stadsmuren wonen, van het heidense Kerynia afgescheiden. Dit laatste heeft wel 10 heidense tempels of afgodische bidplaatsen.

De Joden zijn niet talrijk en ook niet bijzonder rijk, maar in hun inrichtingen en gestichten heerst niettemin een goede orde. Zij hebben in één gebouw hun school, synagoge, woningen der rabbijnen en der leraren, alles bij elkaar. (Dit zijn de afdelingen die gezamenlijk het gebouwencomplex van een gegoede synagoge vormen). Dit gebouw is hoog en heeft 2 verdiepingen; zij hebben een lopende bron, die een ader uit een andere bron is. (Wellicht een vertakking van de beek die door Kerynia vloeit?); zij hebben de waterstraal gesplitst in een bron met drinkwater en in een badbron in een aangename tuin. Ik geloof dat hier gedoopt zal worden.

De leraren ontvingen Jezus zeer eerbiedig aan de ingang van een straat en leidden Hem in de school en vervolgens, na de gewone verwelkoming, in de synagoge. Ook werden zeven zieken op kleine draagbedden aangebracht om zijn lering te aanhoren. In het geheel waren hier een honderdtal man bij elkaar; zij lieten Jezus alleen de lering doen. *Uit Mozes* (Num., de eerste 4 hoofdstukken en hoofdstuk 26) *werd gelezen over de menigvuldige geslachten;*

Numeri 1

De telling van Israëls leger

1. De HERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinai, in de tent der samenkomst, op de eerste dag der tweede maand in het tweede jaar na hun uittocht uit het land Egypte:
2. Neemt het aantal op van de gehele vergadering der Israëlieten naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen, allen die van het mannelijk geslacht zijn, hoofd voor hoofd,
3. van twintig jaar oud en daarboven, allen die in het leger uitrukken in Israël; gij zult hen tellen naar hun legerscharen, gij en Aäron.
4. Daarbij zal u uit elke stam één man behulpzaam zijn, de man, die het hoofd is van zijn families.

5. En dit zijn de namen der mannen die u ter zijde zullen staan: van Ruben Elisur, de zoon van Sedeür;
6. van Simeon Selumiël, de zoon van Surisaddai;
7. van Juda Nachson, de zoon van Amminadab;
8. van Issakar Netanel, de zoon van Suar;
9. van Zebulon Eliab, de zoon van Chelon;
10. van de zonen van Jozef: van Efraïm Elisama, de zoon van Ammihud; van Manasse Gamliël, de zoon van Pedasur;
11. van Benjamin Abidan, de zoon van Gidoni;
12. van Dan Achiëzer, de zoon van Ammisaddai;
13. van Aser Pagiël, de zoon van Okran;
14. van Gad Eljasaf, de zoon van Reüel;
15. van Naftali Achira, de zoon van Enan.
16. Dit zijn degenen die uit de vergadering moeten worden opgeroepen, vorsten van de stammen hunner vaderen; hoofden van Israëls geslachten zijn zij.
17. Toen namen Mozes en Aäron deze met name aangewezen mannen,
18. en zij riepen op de eerste dag der tweede maand de gehele vergadering samen, die zich opstelde volgens geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen, van twintig jaar oud en daarboven, hoofd voor hoofd,
19. zoals de HERE Mozes geboden had. En hij telde hen in de woestijn Sinai.
20. De zonen nu van Ruben, Israëls eerstgeborene, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen, hoofd voor hoofd, allen die in het leger uitrukten,
21. de getelden van de stam Ruben waren zesenzeventigduizend vijfhonderd.
22. Van de zonen van Simeon, hun nakomelingen naar hun geslachten en families overeenkomstig het aantal namen, hoofd voor hoofd, allen die van het mannelijk geslacht waren, van twintig jaar oud en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
23. de getelden van de stam Simeon waren negenenvijftigduizend driehonderd.
24. Van de zonen van Gad, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
25. de getelden van de stam Gad waren vijfenveertigduizend zeshonderd vijfzig.
26. Van de zonen van Juda, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
27. de getelden van de stam Juda waren vierenzeventigduizend zeshonderd.
28. Van de zonen van Issakar, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
29. de getelden van de stam Issakar waren vierenvijftigduizend vierhonderd.
30. Van de zonen van Zebulon, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
31. de getelden van de stam Zebulon waren zevenenvijftigduizend vierhonderd.
32. Van de zonen van Jozef, van de zonen van Efraïm, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
33. de getelden van de stam Efraïm waren veertigduizend vijfhonderd;
34. Van de zonen van Manasse, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
35. de getelden van de stam Manasse waren tweëndertigduizend tweehonderd.

36. Van de zonen van Benjamin, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
37. de getelden van de stam Benjamin waren vijfendertigduizend vierhonderd.
38. Van de zonen van Dan, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
39. de getelden van de stam Dan waren tweeënzestigduizend zevenhonderd.
40. Van de zonen van Aser, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
41. de getelden van de stam Aser waren eenenveertigduizend vijfhonderd.
42. Van de zonen van Naftali, hun nakomelingen naar hun geslachten en families, overeenkomstig het aantal namen van wie twintig jaar oud was en daarboven, allen die in het leger uitrukten,
43. de getelden van de stam Naftali waren drieënvijftigduizend vierhonderd.
44. Dit zijn de getelden, die Mozes telde met Aäron en de vorsten Israëls, twaalf man; ieder vertegenwoordigde zijn families.
45. Dus waren al de getelden der Israëlieten, naar hun families, van twintig jaar oud en daarboven, allen die in het leger uitrukten in Israël,
46. al de getelden waren zeshonderddrieduizend vijfhonderd vijftig.
47. Maar de Levieten naar de stam hunner vaderen werden niet samen met hen geteld.
48. De HERE had namelijk tot Mozes gesproken:
49. Slechts de stam Levi zult gij niet tellen, noch hun aantal onder de Israëlieten opnemen,
50. maar stel gij de Levieten over de tabernakel der getuigenis en over al zijn gerei en over al zijn toebehoren; zij zullen de tabernakel en al zijn gerei dragen; zij zullen daarbij dienst doen en zich rondom de tabernakel legeren.
51. Wanneer de tabernakel moet opbreken, dan zullen de Levieten hem uit elkander nemen, en wanneer de tabernakel moet legeren, dan zullen de Levieten hem oprichten, maar de onbevoegde, die nadert, zal ter dood gebracht worden.
52. Terwijl de Israëlieten zich zullen legeren, ieder bij zijn legerplaats en zijn vendel, naar hun legerscharen,
53. zullen de Levieten zich rondom de tabernakel der getuigenis legeren, opdat er geen toorn ruste op de vergadering der Israëlieten; de Levieten zullen zorg dragen voor de tabernakel der getuigenis.
54. En de Israëlieten deden het; juist zoals de HERE Mozes geboden had, deden zij.

Numeri 2

De opstelling van de stammen

1. De HERE sprak tot Mozes en Aäron:
2. De Israëlieten zullen zich legeren ieder bij zijn vendel onder de veldtekenen van hun families; op een afstand zullen zij zich rondom de tent der samenkomst legeren.
3. Aan de oostzijde, aan de kant waar de zon opgaat, zal het vendel van de legerplaats van Juda zich legeren naar hun legerscharen. De vorst nu der zonen van Juda was Nachson, de zoon van Amminadab;
4. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg vierenzeventigduizend zeshonderd.
5. Naast hem zal de stam Issakar zich legeren. De vorst nu der zonen van Issakar was Netanel, de zoon van Suar;
6. en zijn leger, dat uit zijn getelden bestond, bedroeg vierenvijftigduizend vierhonderd.
7. Voorts de stam Zebulon: de vorst nu der zonen van Zebulon was Eliab, de zoon van Chelon;
8. en zijn leger, dat uit zijn getelden bestond, bedroeg zevenenvijftigduizend vierhonderd.
9. Al de getelden van de legerplaats van Juda waren honderdzesentachtigduizend vierhonderd naar hun legerscharen. Zij zullen het eerst opbreken.

10. Het vendel van de legerplaats van Ruben zal aan de zuidzijde zijn, naar hun legerscharen. De vorst nu der zonen van Ruben was Elisur, de zoon van Sedeür;
11. en zijn leger, dat uit zijn getelden bestond, bedroeg zesenviervertigduizend vijfhonderd.
12. Naast hem zal de stam Simeon zich legeren. De vorst nu der zonen van Simeon was Selumiël, de zoon van Surisaddai;
13. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg negenenvijftigduizend driehonderd.
14. Voorts de stam Gad: de vorst nu der zonen van Gad van Eljasaf, de zoon van Reüel;
15. en zijn leger dat uit hun getelden bestond, bedroeg vijfveertigduizend zeshonderd vijftig.
16. Al de getelden van de legerplaats van Ruben waren honderdeenenvijftigduizend vierhonderd vijftig naar hun legerscharen. Zij zullen in de tweede plaats opbreken.
17. De tent der samenkomst nu, de legerplaats der Levieten, zal te midden van de legerplaatsen opbreken; zoals zij zich zullen legeren, zullen zij ook opbreken, ieder op zijn plaats naar hun vendels.
18. Het vendel van de legerplaats van Efraïm naar hun legerscharen zal aan de westzijde zijn. De vorst nu der zonen van Efraïm was Elisama, de zoon van Ammihud;
19. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg veertigduizend vijfhonderd.
20. Naast hem de stam Manasse: de vorst nu der zonen van Manasse was Gamliël, de zoon van Pedasur;
21. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg tweeëndertigduizend tweehonderd.
22. Voorts de stam Benjamin: de vorst nu der zonen van Benjamin was Abidan, de zoon van Gidoni;
23. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg vijfendertigduizend vierhonderd.
24. Al de getelden van de legerplaats van Efraïm waren honderdachttigduizend éénhonderd, naar hun legerscharen. Zij zullen in de derde plaats opbreken.
25. Het vendel van de legerplaats van Dan zal aan de noordzijde zijn, naar hun legerscharen. De vorst nu der zonen van Dan was Achiezer, de zoon van Ammisaddai;
26. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg tweeënzestigduizend zevenhonderd.
27. Naast hem zal de stam Aser zich legeren: de vorst nu der zonen van Aser was Pagiël, de zoon van Okran;
28. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg eenenveertigduizend vijfhonderd.
29. Voorts de stam Naftali: de vorst nu der zonen van Naftali was Achira, de zoon van Enan;
30. en zijn leger, dat uit hun getelden bestond, bedroeg drieënvijftigduizend vierhonderd.
31. Al de getelden van de legerplaats van Dan waren honderdzevenenvijftigduizend zeshonderd. Zij zullen naar hun vendels het laatst opbreken.
32. Dit waren de getelden der Israëlieten naar hun families; al de getelden der legerplaatsen naar hun legerscharen waren zeshonderddrieduizend vijfhonderd vijftig.
33. De Levieten echter werden niet samen met de Israëlieten geteld, zoals de HERE Mozes geboden had.
34. En de Israëlieten deden het; juist zoals de HERE Mozes geboden had, legerden zij zich naar hun vendels, en braken zij op, ieder naar zijn geslacht, bij zijn familie.

Numeri 3

De Levieten

1. Dit nu waren de nakomelingen van Aäron en Mozes ten dage, dat de HERE met Mozes sprak op de berg Sinai.
2. Dit waren de namen der zonen van Aäron: de eerstgeborene was Nadab, voorts Abihu, Eleazar en Itamar.
3. Dit waren de namen der zonen van Aäron, de gezalfde priesters, die hij gewijd had om het priesterambt te bekleden.
4. Nadat Nadab en Abihu voor het aangezicht des HEREN gestorven waren in de woestijn Sinai, toen zij vreemd vuur vóór de HERE brachten – zij hadden geen zonen – bekleedden Eleazar en Itamar het priesterambt tijdens het leven van hun vader Aäron.

5. De HERE nu sprak tot Mozes:
6. Laat de stam Levi aantreden en stel hem voor het aangezicht van de priester Aäron, opdat zij hem dienen,
7. en zij zullen hun taak vervullen te zijnen behoeve en ten behoeve van de gehele vergadering vóór de tent der samenkomst, door de dienst bij de tabernakel te verrichten;
8. zij zullen zorg dragen voor al het gerei van de tent der samenkomst, en hun taak vervullen ten behoeve van de Israëlieten door de dienst bij de tabernakel te verrichten.
9. Gij zult de Levieten schenken aan Aäron en zijn zonen; uit de Israëlieten zullen dezen hem onvoorwaardelijk geschonken zijn.
10. Maar aan Aäron en zijn zonen zult gij opdragen hun priesterambt waar te nemen; doch de onbevoegde, die nadert, zal ter dood gebracht worden.
11. En de HERE sprak tot Mozes:
12. Zie, Ik zelf neem uit de Israëlieten de Levieten in plaats van alle eerstgeborenen der Israëlieten, die het eerst uit de moederschoot voortkomen, opdat de Levieten mijn eigendom zijn,
13. want alle eerstgeborenen zijn mijn eigendom. Ten dage, dat Ik alle eerstgeborenen in het land Egypte sloeg, heiligde Ik Mij alle eerstgeborenen in Israël, zowel van mens als van dier; zij zijn mijn eigendom; Ik ben de HERE.
14. En de HERE sprak tot Mozes in de woestijn Sinai:
15. Tel de Levieten naar hun families en geslachten; allen die van het mannelijk geslacht zijn, van één maand oud en daarboven, die zult gij tellen.
16. Toen telde Mozes hen naar het bevel des HEREN, zoals geboden was.
17. Dit nu waren de namen der zonen van Levi: Gerson, Kehat en Merari.
18. Dit waren de namen der zonen van Gerson naar hun geslachten: Libni en Simi.
19. De zonen van Kehat naar hun geslachten waren Amram, Jishar, Chebron en Uzziël.
20. En de zonen van Merari naar hun geslachten waren Machli en Musi. Dit zijn de geslachten der Levieten naar hun families.
21. Tot Gerson behoorde het geslacht der Libnieten en dat der Simieten; dit waren de geslachten der Gersonieten.
22. Hun getelden, overeenkomstig het aantal van allen die van het mannelijk geslacht waren, van één maand oud en daarboven, waren zeventuizend vijfhonderd.
23. De geslachten der Gersonieten legerden zich achter de tabernakel aan de westzijde.
24. En het familiehoofd der Gersonieten was Eljasaf, de zoon van Laël.
25. De Gersonieten nu hadden bij de tent der samenkomst, zowel tabernakel als tent, de zorg voor de dakbedekking, het voorhangsel voor de ingang van de tent der samenkomst,
26. de gordijnen van de voorhof en het voorhangsel voor de ingang van de voorhof, die rondom de tabernakel en het altaar was, en de daarbij behorende touwen, naar alles wat daaraan te doen was.
27. Tot Kehat behoorde het geslacht der Amramieten, dat der Jisharieten, dat der Chebronieten en dat der Uzziëlieten; dit waren de geslachten der Kehatieten.
28. Hun getelden, overeenkomstig het aantal van allen die van het mannelijk geslacht waren, van één maand oud en daarboven, waren achtduizend zeshonderd: zij hadden de zorg voor het heilige.
29. De geslachten der Kehatieten legerden zich langs de tabernakel aan de zuidzijde.
30. En het familiehoofd van de geslachten der Kehatieten was Elisafan, de zoon van Uzziël.
31. Zij hadden de zorg voor de ark, de tafel, de kandelaar, de altaren, het heilige gerei, waarmede men de dienst verrichtte, het voorhangsel en alles wat daaraan te doen was.
32. Het opperste hoofd nu der Levieten was Eleazar, de zoon van de priester Aäron, die het opzicht had over hen, die de zorg hadden voor het heilige.
33. Tot Merari behoorde het geslacht der Machlieten en dat der Musieten; dit waren de geslachten van Merari.
34. Hun getelden, overeenkomstig het aantal van allen die van het mannelijk geslacht waren, van één maand oud en daarboven, waren zesduizend tweehonderd.

35. En het familiehoofd der geslachten van Merari was Suriël, de zoon van Abichail. Zij legerden zich langs de tabernakel aan de noordzijde.
36. Aan de Merarieten was opgedragen de zorg voor de planken van de tabernakel, zijn balken, zijn pilaren, zijn voetstukken, al zijn gerei en alles wat daaraan te doen was,
37. eveneens voor de pilaren van de voorhof rondom, de voetstukken, de pinnen en de touwen daarvan.
38. Voorts legerden zich vóór de tabernakel aan de oostzijde, vóór de tent der samenkomst aan de kant, waar de zon opgaat, Mozes en Aäron en diens zonen, die de zorg hadden voor het heiligdom namens de Israëlieten; maar de onbevoegde, die naderde, moest ter dood gebracht worden.
39. Al de getelden der Levieten, die Mozes met Aäron naar het bevel des HEREN naar hun geslachten telde, allen van het mannelijk geslacht, van één maand oud en daarboven, waren tweeëntwintigduizend.
40. Toen zeide de HERE tot Mozes: Tel alle mannelijke eerstgeborenen der Israëlieten van één maand oud en daarboven, en neem het aantal hunner namen op,
41. en gij zult voor Mij de Levieten nemen – Ik ben de HERE – in plaats van alle eerstgeborenen onder de Israëlieten, evenals het vee der Levieten in plaats van alle eerstgeborenen onder het vee der Israëlieten.
42. Toen telde Mozes, zoals de HERE hem geboden had, alle eerstgeborenen onder de Israëlieten.
43. Alle mannelijke eerstgeborenen, overeenkomstig het aantal namen, van één maand oud en daarboven, bleken bij telling te zijn tweeëntwintigduizend tweehonderd drieënzeventig.
44. Toen sprak de HERE tot Mozes:
45. Neem de Levieten in plaats van alle eerstgeborenen onder de Israëlieten, evenals het vee der Levieten in plaats van hun vee, opdat de Levieten mijn eigendom zijn; Ik ben de HERE.
46. Als losgeld voor de tweehonderd drieënzeventig eerstgeborenen der Israëlieten, die het getal der Levieten te boven gaan,
47. zult gij voor ieder per hoofd vijf sikkels nemen, naar de heilige sikkel zult gij het nemen – deze sikkel is twintig gera –
48. en dat geld zult gij aan Aäron en zijn zonen geven als het losgeld voor diegenen onder hen, die het getal (der Levieten) te boven gaan.
49. Toen nam Mozes het losgeld van degenen die het getal van hen, die door de Levieten waren losgekocht, te boven gingen;
50. van de eerstgeborenen der Israëlieten nam hij het geld, duizend driehonderd vijfenzeestig sikkels naar de heilige sikkel,
51. en Mozes gaf het losgeld aan Aäron en zijn zonen naar het bevel des HEREN, zoals de HERE aan Mozes geboden had.

Numeri 4

1. En de HERE sprak tot Mozes en Aäron:
2. Neem het aantal op van de Kehatieten onder de Levieten, naar hun geslachten en families,
3. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder, die dienstplichtig is om werk te verrichten in de tent der samenkomst.
4. Dit zal de dienst der Kehatieten in de tent der samenkomst zijn: de zorg voor de allerheiligste dingen.
5. Bij het opbreken van de legerplaats zullen Aäron en zijn zonen naar binnen gaan en het bedekkend voorhangsel afnemen, en daarmee de ark der getuigenis bedekken;
6. daarover zullen zij een bedekking van tachasvel leggen, en daarover een kleed, geheel van blauwpurper, spreiden en de draagstukken aanbrengen.
7. Ook over de tafel der toonbroden zullen zij een blauwpurperen kleed spreiden, en daarop plaatsen de schotels, de schalen, de kommen en de plengkannen, terwijl ook het steeds aanwezige brood erop zal blijven liggen:

8. daarover zullen zij een scharlaken kleed spreiden en dit bedekken met een bedekking van tachasvel, en de draagstokken aanbrengen.
9. Dan zullen zij een blauwpurperen kleed nemen en daarmee de kandelaar voor het licht bedekken met zijn lampen, snuiters, bakjes, en al zijn gerei voor de olie, waarvan men zich daarbij bedient,
10. en zij zullen hem met al zijn gerei plaatsen op een bedekking van tachasvel en op een draagbaar zetten.
11. Over het gouden altaar zullen zij een blauwpurperen kleed spreiden en dit bedekken met een bedekking van tachasvel en de draagstokken aanbrengen.
12. Dan zullen zij al het dienstgerei nemen, waarmee zij in het heilige dienst doen en dat op een blauwpurperen kleed plaatsen en het bedekken met een bedekking van tachasvel en op een draagbaar plaatsen.
13. En het altaar zullen zij van as reinigen, er een roodpurperen kleed overheen spreiden,
14. en daarop leggen al zijn gerei, waarvan men zich daarbij bedient, de vuurpannen, de vorken, de scheppen, de sprengbekkens, al het gerei van het altaar, en daarover een bedekking van tachasvel spreiden, en de draagstokken aanbrengen.
15. Als Aäron en zijn zonen bij het opbreken van de legerplaats gereed zijn met het bedekken van het heilige en al het heilige gerei, dan zullen daarna de Kehatieten binnengaan om het te dragen; zij zullen echter het heilige niet aanraken, want dan zouden zij sterven. Dit is hetgeen de Kehatieten aan de tent der samenkomst te dragen hebben.
16. En Eleazar, de zoon van de priester Aäron, heeft het toezicht op de olie voor het licht, het welriekend reukwerk, het dagelijkse spijsoffer en de zalfolie; hij heeft het toezicht op de gehele tabernakel en alles wat daarin is, zowel het heilige als zijn gerei.
17. En de HERE sprak tot Mozes en Aäron:
18. Laat de stam van de geslachten der Kehatieten niet uitgeroeid worden uit de Levieten.
19. Maar dit zult gij voor hen doen, opdat zij blijven leven en niet sterven, wanneer zij de allerheiligste dingen naderen. Aäron en zijn zonen zullen naar binnen gaan en hun een plaats aanwijzen, ieder bij hetgeen hij te doen of te dragen heeft.
20. Maar zij zullen niet naar binnen gaan, zodat zij het heilige ook maar voor een ogenblik zien, want dan zouden zij sterven.
21. En de HERE sprak tot Mozes:
22. Neem ook het aantal op van de Gersonieten naar hun families en geslachten:
23. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud zult gij hen tellen, ieder, die dienstplichtig is om arbeid te verrichten in de tent der samenkomst.
24. Dit zal de dienst van de geslachten der Gersonieten zijn bij het dienen en het dragen:
25. zij zullen dragen de tentkleden van de tabernakel en de tent der samenkomst, de bedekking daarvan en de bedekking van tachasvel, die daar overheen ligt, het voorhangsel voor de ingang van de tent der samenkomst,
26. de gordijnen van de voorhof en het voorhangsel van de ingang van de poort van de voorhof, die bij de tabernakel en het altaar rondom is, met de bijbehorende touwen en al hun dienstgereedschap en alles wat daaraan te doen is, daarbij zullen zij dienst doen.
27. Naar het bevel van Aäron en zijn zonen zal de gehele dienst der Gersonieten verricht worden, bij al hun dragen en bij al hun dienen; gij zult hun als taak aanwijzen alles wat zij moeten dragen.
28. Dit is de dienst van de geslachten der Gersonieten aan de tent der samenkomst en hun taak onder leiding van Itamar, de zoon van de priester Aäron.
29. Wat de Merarieten betreft, hen zult gij tellen naar hun geslachten en families;
30. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud zult gij hen tellen, ieder, die dienstplichtig is om de arbeid te verrichten aan de tent der samenkomst.
31. En dit is hun taak in het dragen, wat betreft al hun dienst aan de tent der samenkomst: de planken van de tabernakel, zijn balken, zijn pilaren, zijn voetstukken,

32. de pilaren van de voorhof rondom met de voetstukken, de pinnen en de touwen, al het bijbehorende gereedschap en alles wat daaraan te doen is; en bij name zult gij het gereedschap noemen, dat zij moeten dragen.
33. Dit is de dienst van de geslachten der Merarieten naar al hun dienst aan de tent der samenkomst, onder leiding van Itamar, de zoon van de priester Aäron.
34. Toen Mozes met Aäron en de hoofden der vergadering de Kehatieten telde naar hun geslachten en families,
35. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder, die dienstplichtig was tot de arbeid aan de tent der samenkomst,
36. waren hun getelden naar hun geslachten tweeduizend zeshonderd vijftig;
37. dit waren de getelden van de geslachten der Kehatieten, allen die dienst deden aan de tent der samenkomst, die Mozes met Aäron telde naar het bevel des HEREN door de dienst van Mozes.
38. De getelden der Gersonieten naar hun geslachten en families,
39. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder, die dienstplichtig was tot de arbeid aan de tent der samenkomst,
40. hun getelden naar hun geslachten en families waren tweeduizend zeshonderd dertig.
41. Dit waren de getelden van de geslachten der Gersonieten, allen die dienst deden aan de tent der samenkomst, die Mozes met Aäron telde naar het bevel des HEREN.
42. De getelden van de geslachten der Merarieten naar hun geslachten en families,
43. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder, die dienstplichtig was tot de arbeid aan de tent der samenkomst,
44. hun getelden naar hun geslachten waren drieduizend tweehonderd.
45. Dit waren de getelden van de geslachten der Merarieten, die Mozes met Aäron telde naar het bevel des HEREN door de dienst van Mozes.
46. Al de getelden, die Mozes met Aäron en de hoofden van Israël naar hun geslachten en families telde, namelijk de Levieten,
47. van dertig jaar oud en daarboven tot vijftig jaar oud, ieder, die dienstplichtig was tot dienen en tot dragen aan de tent der samenkomst,
48. hun getelden waren achtduizend vijfhonderd tachtig.
49. Naar het bevel des HEREN door de dienst van Mozes droeg men ieder op, wat hij te dienen en te dragen had, te weten de getelden, zoals de HERE Mozes geboden had.

Numeri 26

Tweede telling van Israël

1. Na de plaag zeide de HERE tot Mozes en tot Eleazar, de zoon van de priester Aäron;
2. Neemt het aantal der gehele vergadering der Israëlieten op, van twintig jaar oud en daarboven naar hun families, allen die in het leger uitrukken in Israël.
3. Toen spraken Mozes en de priester Eleazar, tot hen in de velden van Moab aan de Jordaan bij Jericho:
4. Van twintig jaar oud en daarboven! – zoals de HERE Mozes geboden had, te weten de Israëlieten, die uit het land Egypte getrokken waren.
5. Ruben was Israëls eerstgeborene; de zonen van Ruben waren: van Chanok het geslacht der Chanokieten; van Pallu het geslacht der Palluïeten;
6. van Chesron het geslacht der Chesronieten en van Karmi het geslacht der Karmieten.
7. Dit waren de geslachten der Rubenieten, en hun getelden waren drieënveertigduizend zeshonderd dertig.
8. De zoon nu van Pallu was Eliab,
9. en de zonen van Eliab waren Nemuël, Datan en Abiram. Deze Datan en Abiram waren de opgeroepen der vergadering, die met Mozes en Aäron getwist hadden in de bende van Korach, toen dezen twistten tegen de HERE,

10. maar de aarde had haar mond geopend en hen met Korach verslonden, toen de bende stierf, doordat het vuur de tweehonderd vijftig mannen verteerde, zodat zij tot een teken werden;
11. maar de zonen van Korach waren niet gestorven.
12. De zonen van Simeon, naar hun geslachten, waren: van Nemuël het geslacht der Nemuëlieten; van Jamin het geslacht der Jaminieten; van Jakin het geslacht der Jakinieten;
13. van Zerach het geslacht der Zarchieten en van Saul het geslacht der Saulieten.
14. Dit waren de geslachten der Simeonieten, tweeëntwintigduizend tweehonderd.
15. De zonen van Gad, naar hun geslachten, waren: van Sefon het geslacht der Sefonieten; van Chaggi het geslacht der Chaggieten; van Suni het geslacht der Sunieten;
16. van Ozni het geslacht der Oznieten; van Eri het geslacht der Erieten;
17. van Arod het geslacht der Arodieten en van Areli het geslacht der Arelieten.
18. Dit waren de geslachten der zonen van Gad, naar hun getelden, veertigduizend vijfhonderd.
19. De zonen van Juda waren: Er en Onan; en Er en Onan stierven in het land Kanaän.
20. De zonen van Juda, naar hun geslachten, nu waren: van Sela het geslacht der Selanieten; van Peres het geslacht der Parsieten en van Zerach het geslacht der Zarchieten.
21. De zonen van Peres waren: van Chesron het geslacht der Chesronieten en van Chamul het geslacht der Chamulieten.
22. Dit waren de geslachten van Juda, naar hun getelden, zesenzeventigduizend vijfhonderd.
23. De zonen van Issakar, naar hun geslachten, waren: van Tola het geslacht der Tolaieten; van Puwwa het geslacht der Punieten;
24. van Jasub het geslacht der Jasubieten en van Simron het geslacht der Simronieten.
25. Dit waren de geslachten van Issakar, naar hun getelden, vierenzestigduizend driehonderd.
26. De zonen van Zebulon, naar hun geslachten, waren: van Sered het geslacht der Sardieten; van Elon het geslacht der Elonieten en van Jachleël het geslacht der Jachleëlieten.
27. Dit waren de geslachten der Zebulonieten, naar hun getelden, zestigduizend vijfhonderd.
28. De zonen van Jozef, naar hun geslachten, waren Manasse en Efraïm.
29. De zonen van Manasse waren: van Makir het geslacht der Makirieten; en Makir verwekte Gilead; van Gilead het geslacht der Gileadieten.
30. Dit waren de zonen van Gilead: van Iézer het geslacht der Iézieten; van Chelek het geslacht der Chelekieten;
31. van Asriël het geslacht der Asriëlieten; van Sekem het geslacht der Sekemieten;
32. van Semida het geslacht der Semidaïeten en van Chefer het geslacht der Cheferieten;
33. en Selofchad, de zoon van Chefer, had geen zonen, maar wel dochters, en de namen der dochters van Selofchad waren Machla, Noa, Chogla, Milka en Tirsa.
34. Dit waren de geslachten van Manasse, en hun getelden waren tweeënvijftigduizend zevenhonderd.
35. Dit waren de zonen van Efraïm, naar hun geslachten: van Sutelach het geslacht der Sutchieten; van Beker het geslacht der Bakieten en van Tachan het geslacht der Tachanieten.
36. En dit waren de zonen van Sutelach: van Eran het geslacht der Eranieten.
37. Dit waren de geslachten der zonen van Efraïm, naar hun getelden, tweeëndertigduizend vijfhonderd. Dit waren de zonen van Jozef naar hun geslachten.
38. De zonen van Benjamin, naar hun geslachten, waren: van Bela het geslacht der Balieten; van Asbel het geslacht der Asbelieten; van Achiram het geslacht der Achiramieten;
39. van Sefufam het geslacht der Sufamieten en van Chufam het geslacht der Chufamieten.
40. En de zonen van Bela waren Ard en Naäman; (van Ard was) het geslacht der Ardieten en van Naäman het geslacht der Naämieten.
41. Dit waren de zonen van Benjamin naar hun geslachten, en hun getelden waren vijfenveertigduizend zeshonderd.
42. Dit waren de zonen van Dan, naar hun geslachten: van Sucham het geslacht der Suchamieten. Dit waren de geslachten van Dan naar hun geslachten.

43. Al de geslachten der Suchamieten, naar hun getelden, waren vierenzestigduizend vierhonderd.
44. De zonen van Aser, naar hun geslachten, waren: van Jimna het geslacht Jimna; van Jiswi het geslacht der Jiswieten en van Beria het geslacht der Berïieten.
45. Aangaande de zonen van Beria: van Cheber het geslacht der Cheberieten en van Malkiël het geslacht der Malkiëlieten.
46. En de naam der dochter van Aser was Serach.
47. Dit waren de geslachten der zonen van Aser, naar hun getelden, drieënvijftigduizend vierhonderd.
48. De zonen van Naftali, naar hun geslachten, waren: van Jachseël het geslacht der Jachseëlieten; van Guni het geslacht der Gunieten;
49. van Jeser het geslacht der Jisrieten en van Sillem het geslacht der Sillemieten.
50. Dit waren de geslachten van Naftali, naar hun geslachten, en hun getelden waren vijfenveertigduizend vierhonderd.
51. Dit waren de getelden der Israëlieten: zeshonderdéénuizend zevenhonderd dertig.
52. En de HERE sprak tot Mozes:
53. Onder dezen zal het land ten erfdeel worden verdeeld naar het aantal namen;
54. is dit groot, dan zult gij het erfdeel groot maken, en is dit klein, dan zult gij het erfdeel klein maken; overeenkomstig de getelden zal aan ieder zijn erfdeel gegeven worden.
55. Evenwel zal het land door het lot verdeeld worden; naar de namen van de stammen hunner vaderen zullen zij het erven;
56. naar het lot zal ieders erfdeel toegewezen worden, naar gelang van groter of kleiner aantal.
57. En dit waren de getelden der Levieten, naar hun geslachten: van Gerson het geslacht der Gersonieten; van Kehat het geslacht der Kehatieten en van Merari het geslacht der Merarieten.
58. Dit waren de geslachten van Levi: het geslacht der Libnieten, het geslacht der Chebronieten, het geslacht der Machlieten, het geslacht der Musieten en het geslacht der Korachieten.
59. En Kehat verwekte Amram. En de naam van de vrouw van Amram was Jokebed, de dochter van Levi, die (haar moeder) aan Levi in Egypte baarde; en zij baarde aan Amram Aäron en Mozes en Mirjam, hun zuster.
60. En aan Aäron werden Nadab en Abihu, Eleazar en Itamar geboren.
61. En Nadab en Abihu stierven, toen zij vreemd vuur voor het aangezicht des HEREN brachten.
62. En hun getelden waren drieëntwintigduizend, allen van het mannelijk geslacht, van één maand oud en daarboven; want zij werden niet samen met de Israëlieten geteld, omdat hun onder de Israëlieten geen erfdeel werd gegeven.
63. Dit waren degenen, die geteld waren door Mozes en de priester Eleazar, die de Israëlieten telden in de velden van Moab aan de Jordaan bij Jericho.
64. Onder hen bevond zich niemand van hen, die door Mozes en de priester Aäron geteld waren, toen dezen de Israëlieten in de woestijn Sinai telden, 65 want de HERE had van hen gezegd: Zij zullen voorzeker in de woestijn sterven. En van hen was niemand overgebleven dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

Uit: NBG-vertaling 1951

ook uit de profeet Osee (1, 10 tot 2, 21) een strafrede met strenge bedreigingen tegen ontucht en afgoderij.

Hosea 1

10. Eens echter zullen de kinderen Israëls talrijk wezen als het zand der zee, dat niet te meten of te tellen is. En ter plaatse waar tot hen gezegd wordt: Gij zijt mijn volk niet – zullen zij genoemd worden kinderen van de levende God.

11. Dan zullen de kinderen van Juda en de kinderen van Israël zich bijeenscharen, één hoofd over zich stellen, en optrekken uit het land; want groot zal de dag van Jizreël zijn.

12. Zegt tot uw broeders: Ammi, en tot uw zusters: Ruchama.

Hosea 2

Israëls verwerping en herstel

1. Klaagt uw moeder aan, klaagt haar aan, want zij is mijn vrouw niet, en Ik ben haar man niet. Laat zij haar ontucht van haar gelaat verwijderen en haar overspel van haar boezem,
2. anders zal Ik haar naakt uitkleden en haar laten staan als ten dage toen zij geboren werd, haar maken als een woestijn, haar doen worden als een dor land, en haar doen sterven van dorst;
3. en over haar kinderen zal Ik Mij niet ontfermen, omdat zij uit ontucht geboren zijn.
4. Want hun moeder heeft ontucht bedreven; zij, die van hen zwanger geweest is, heeft schandelijk gehandeld. Want zij zeide: Ik wil achter mijn minnaars aan gaan, die mij mijn brood en water, mijn wol en vlas, mijn olie en drank geven.
5. Daarom, zie, Ik ga uw weg met doornen versperren, Ik ga tegen haar een muur oprichten, zodat zij haar paden niet vinden kan.
6. Dan zal zij haar minnaars nalopen, maar hen niet bereiken; hen zoeken, maar niet vinden. Dan zal zij zeggen: ik wil heengaan en terugkeren tot mijn eerste man, want toen had ik het beter dan nu.
7. Zij echter beseft niet, dat Ik het ben, die haar het koren, de most en de olie heb gegeven, die haar het zilver rijkelijk geschonken heb en het goud, dat zij voor de Baäl gebruikt hebben.
8. Daarom zal Ik mijn koren weer wegnemen in de oogsttijd, en mijn most in zijn seizoen, en wegrukken mijn wol en mijn vlas, die haar naaktheid moeten bedekken.
9. Nu dan, Ik wil haar schaamte ontbloten voor de ogen van haar minnaars en niemand zal haar uit mijn hand redden.
10. Ik zal doen ophouden al haar vreugde, haar feest, haar nieuwemaansdag en haar sabbat, ja, al haar hoogtijden.
11. Dan zal Ik haar wijnstok en haar vijgeboom verwoesten, waarvan zij zeide: Die zijn het loon, dat mijn minnaars mij gaven. Ik zal ze maken tot een woud, en het gedierte des velds zal ze afvreten.
12. Zo zal Ik over haar bezoeken de dagen, waarop zij voor de Baäls het offer ontstak, zich tooide met ring en halssieraad en achter haar minnaars aan ging, maar Mij vergat, luidt het woord des HEREN.
13. Daarom zie, Ik zal haar lokken, en haar leiden in de woestijn, en spreken tot haar hart.
14. Ik zal haar aldaar haar wijngaarden geven, en het dal Achor maken tot een deur der hoop. Dan zal zij daar zingen als in de dagen van haar jeugd, als ten dage toen zij trok uit Egypte.
15. En het zal te dien dage geschieden, luidt het woord des HEREN, dat gij Mij noemen zult: mijn man, en niet meer: mijn Baäl.
16. Ja, Ik zal de namen der Baäls verwijderen uit haar mond; hun naam zal niet meer genoemd worden.
17. Te dien dage zal Ik voor hen een verbond sluiten met het gedierte des velds, het gevogelte des hemels en het kruipend gedierte der aarde. Dan zal Ik boog en zwaard en oorlogstuig in het land verbreken, en hen veilig doen wonen.
18. Ik zal u Mij tot bruid werven voor eeuwig: Ik zal u Mij tot bruid werven door gerechtigheid en recht, door goedertierenheid en ontferming;
19. Ik zal u Mij tot bruid werven door trouw; en gij zult de HERE kennen.
20. Het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, luidt het woord des HEREN: Ik zal de hemel verhoren, en die zal de aarde verhoren,
21. en de aarde zal het koren, de most en de olie verhoren, en die zullen Jizreël verhoren.

Uit: NBG-vertaling 1951

In deze lezing kwam onder andere voor dat God aan Osee beval met een publieke vrouw te huwen en dat de kinderen uit dit huwelijk symbolische namen bekwamen.

De Joden ondervroegen Jezus hierover en Hij legde hun de zaak uit; Hij zei dat die profeet in zijn persoon en in gans zijn leven de toestand van het verbond van God met het huis of de kinderen van Israël verbeelden moest; dat de namen van zijn kinderen de vonnissen uitdrukten, die God over zijn volk gevelde had. Hij verklaarde ook dat de deugdzamen zich vaak door Gods beschikking met de zondaren moesten verbinden om het gebroed der zonde te onderbreken, de vaart van het kwaad te stuiten.

Het huwelijk van Osee met een publieke vrouw en de zinnebeeldige namen van zijn kinderen getuigden van de onuitputtelijke barmhartigheid, de herhaalde ontferming van God en de gruwelen, waarvan het ondankbare volk niet wilde afzien.

De samenhang en verdere bijzonderheden zijn mij ontgaan.

De lering van Jezus was zeer streng; Hij vermaande zijn toehoorders tot boetvaardigheid en tot de doop. Hij sprak over de nabijheid van het Rijk, bedreigde met straffen degenen die het van zich zouden afstoten en kondigde de verwoesting van Jeruzalem aan.

Nieuwe genezingswijze.

1357.

Gedurende Jezus' lering riepen in de tussenpozen de zieken meermalen uit: "Heer wij geloven aan uw lering, maar help ons! Heer, genees ons!" Zodra zij bemerkten dat Hij de synagoge weldra zou verlaten, lieten zij zich vóór Hem naar buiten dragen; zij lagen nu in het voorhof in twee rijen en riepen tot Jezus: "Heer! doe aan ons wat Gij kunt! Heer doe aan ons wat U verleend is!"

Jezus genas deze zieken hier niet aanstonds, en toen ook de rabbijnen bij Hem voor hen ten beste spraken, stelde Hij de zieken deze vraag: "Wat kan ik aan U doen?"

Zij antwoordden: "Bevrijd ons, Heer, van onze ziekte."

Jezus hernam: "Geloof gij dat Ik dat kan?"

Hierop riepen alle aanwezigen: "Ja, Heer, wij geloven dat Gij dat kunt!"

Nu beval Jezus de rabbijnen de gebedsrollen te halen en met Hem over deze zieken te bidden; zij haalden de rollen en baden. Jezus beval de leerlingen de handen op de zieken te leggen en zij legden hun de handen op, op de ogen van de een, op de borst van de ander en zo op nog andere plaatsen van de overigen.

Jezus vroeg hun nogmaals: "Geloof gij en wilt gij genezen worden?"

Zij antwoordden: "Ja, Heer, wij geloven dat Gij ons geneest!"

Toen sprak Jezus: "Staat op! uw geloof heeft u geholpen!"

Nu stonden zij alle 7 op en dankten Jezus, *die hun gebod zich te baden en te reinigen.* Enige van hen waren van het

water zeer opgezwollen geweest; hun ziekte was weggenomen, maar zij waren nog zwak, zodat zij steunend op hun stok, zich weg begaven.

Ik weet nu niet waarom Jezus hen op een enigszins nieuwe wijze genas, en waarom hij ook de rabbijnen liet meebidden. Misschien was het omdat het strenge sabbatjoden waren, of omdat Hij hun de kracht van het gebed wilde leren kennen.

Reeds verscheidene malen heb ik bemerkt dat Jezus op Cyprus te Chytrus, te Mallep en te Salamis de zieken aldus genas, terwijl de rabbijnen meebaden en zijn leerlingen de zieken de handen oplegden. Daar de rabbijnen en leraars goedwillig waren, liet Hij hen, gelijk leerlingen, aan de genezing deelnemen en verwekte daardoor het vertrouwen in hen.

Jezus had deze nieuwe genezingswijze hier ook aangewend om hen op het dienstwerk van zijn leerlingen voor te bereiden, daar ook vele rabbijnen onder de 570 Joden waren, die Hij op Cyprus won. Zo velen zullen Jezus van hier volgen; Hij heeft het nogmaals tot de leerlingen gezegd.

Jezus keerde met de zijnen en de rabbijnen tot Mozes terug, waar zij nog een weinig aten, en *waar Jezus, op en neer wandelend, nog een onderrichting gaf.*

Doop en lering bij het ouderlijk huis van Mnason.

1358.

31 mei = 15 Siwan; Sabbat. –

Deze morgen om 9 uur kwamen uit Kerynia een vijftigtal Joden, waaronder de 7 genezen ouderlingen, op de leerplaats bij het huis van Mozes, om gedoopt te worden. Het nodige water daartoe werd uit een naburige bron aangebracht, want het huis van Mozes lag wat hoog en op die plaats zelf was geen bron, maar hij had

hier zijn waterbak. Dit was een enorm bekken, dat, meen ik, van koper was; het was in de aarde gelaten en met een kleine stenen gracht omringd. Deze gracht had op zijn beurt een afloop in een stenen trog. In dit bekken stond zeer zuiver water. In de gracht deed men de was en de afwas en nam men voetbaden. Met het water echter uit de stenen trog drenkte men het vee, bevroede men het land en begoot men de vruchten. Nu gingen de dopelingen met de voeten in de gracht staan, zoals gewoonlijk en zij werden met het water uit het bekken gedoopt.

Jesus sprak eerst op de leerheuvel (hoger op de heuvelhelling, waartegen het huis van Mozes aanleunde). De leerheuvel heeft een zeer mooie inrichting en een aangename ligging. Hij handelde over de boetvaardigheid en de reiniging door de doop.

De mannen droegen lange witte klederen, repen stoffe (manipels) om de armen en gordels met lettertekens op. Buiten de 7 geheelden waren er slechts 8 andere dopelingen, samen 15. De overigen hadden de doop reeds te Mallep ontvangen; *zij spraken gedeeltelijk afzonderlijk met Jezus en biechtten Hem hun zonden.*

Jezus vermaande hen de tijd der genade zorgvuldig waar te nemen en de wet volgens de geest der profeten te vervullen, maar niet de slaven van de letter der Wet te zijn, want de Wet was aan hen gegeven en niet zij aan de Wet; ze was hun gegeven om er mee de genade te verdienen (cfr. Mk. 2, 27).

1359.

Onder de dopelingen waren de broers en zwagers van Mnason. Zijn vader Mozes was wel een deugdzame, doch oude en ietwat eigenninnige Jood en hij liet zich niet tot de doop overhalen. Mnason had hem reeds de gehele tijd, doch te vergeefs, daartoe aangepord, en ook *Jezus sprak heden nog met hem daarover*, maar de eigenninnige man met zijn vastgeroeste

opvattingen was er niet toe te bewegen. Hij haalde de schouderen op, schudde het hoofd en verschanste zich achter allerlei schijnredenen. Zijn hoofdargument was de besnijdenis, waaraan hij zich hield; zijn overige redenen weet ik niet meer.

Mnason was hierover zo bedroefd, dat hij weende, maar *Jezus stelde hem gerust en zei o.m. dat de man oud was en in zijn eigen gedachten vastgeroest zat en dat hij, aangezien hij overigens altijd deugdzaam had geleefd, zijn blindheid op een andere plaats zou bewenen, waar hem de ogen zouden opengaan*⁷³⁷.

Jezus zegende eerst nog het doopwater en goot er van het water van de Jordaan in. Na de doop werd het overschot er zorgvuldig uitgeschept en in de aarde weggegoten.

Vrouwen getroost en aangemoedigd tot de reis naar Palestina.

1360.

Gedurende de doop ging Jezus achter de leerplaats op de hoogte, waar een mooie tuin was met loofhutten en vele vruchtbomen. Hier wachtten bijna 40 joodse vrouwen op Hem; zij waren gesluiert en bogen zich diep voor Hem. Enige van hen kwamen om troost en Hij trad er mee in een loofhut of wandelde op en neer. Vele van de oudere vrouwen waren in angst en kommer; zij waren vol vrees dat hun mannen hen gingen verlaten om Hem na

---

⁷³⁷ De ogen zouden hem opengaan. – Hij zal zijn onbuigzaamheid op een andere plaats, het vagevuur, uitboeten.

Een troostrijke waarheid voor hen die bedroefd zijn omdat vele mensen, speciaal sommigen die hun dierbaar zijn, in belangrijke zaken onverbeterlijk aan eigen verkeerde zienswijze vasthouden.

Zo zijn andersdenkenden, overigens deugdzame mensen, er niet van te overtuigen dat de katholieke Kerk de enig ware is en dat zij gehouden zijn er lid van te worden.

te trekken en dat zij zonder huis zouden achterblijven; zij baden Hem tot hun mannen toch te willen zeggen hen niet te verlaten.

Jezus troostte hen met de verzekering dat zij niet verlaten zouden worden; wanneer hun mannen Hem naar Palestina volgden, zouden zij meegaan en daar een onderkomen vinden. Hij wees hun op het voorbeeld der vele heilige vrouwen, op de waarde van de tijd en de betekenis van het leven, zeggende dat het nu niet de dagen van het gemakkelijk en rustig leven waren, maar dat het er nu om te doen was het naderende Rijk tegemoet te trekken, de Bruidegom te erkennen en te ontvangen; dit was de grote zaak waar het in dit leven op aankwam.

Hij vertelde ook nog de parabelen van de verloren drachme en van de 5 wijze en de 5 dwaze maagden.

1361.

Andere, jonge vrouwen beklaagden zich bij hen over hun mannen; zij verzochten Hem hen te willen vermanen om niet tot de heidense dochters te naderen, aangezien Hij zo streng over de vermaning van Osee tegen de zondige omgang met de heidenen geleerd had. Ach! wilde Hij hun mannen toch vernemen!

Enige beklaagden zich met reden, doch de meeste slechts uit minnenijd. *Jezus kalmeerde hen en ondervroeg hen over hun eigen gedrag jegens hun mannen. Hij vermaande ze tot zachtmoedigheid, ordelijkheid, inschikkelijkheid, ootmoed, geduld, gehoorzaamheid, vriendelijkheid en vlijt. Hij waarschuwde ze tegen beschuldigingen, praatzucht, gemor en plagerij. Hij sprak wel 2 uren over dit onderwerp.*

Hierna had een algemene maaltijd plaats voor de dopelingen en anderen, die allen er iets toe hadden bijgedragen. De vrouwelijke

familieleden van dit gezin waren in het huis van de vrouw, wier kind gestorven was; het was gesloten en binnen brandden er lampen (waarschijnlijk de sabbatlampen). Zij waren evenmin in de tuin met de voormelde vrouwen geweest. Jezus en de leerlingen dienden meer aan tafel, dan zij mee aanlagen.

Jezus zegende de spijzen en verhaalde parabelen.

Hierna gingen zij allen naar Kerynia ter synagoge, waar Jezus de sabbatlering sloot en uit Osee nog streng leerde, doch meer over de uitverkoren Gemeente van God, dan over de verworpene (Osee, 1, 10-11; 2, 14-24; 5, 14-15; 6, 1-3; 11, 8-11; 14, 5-9).

Hij nam vervolgens van allen afscheid (met het eindigen van de sabbat) en zegende hen. In het voorbijgaan nam Hij ook afscheid in het huis van Mozes en ging met de leerlingen nog recht naar Mallep.

Toebereidselen tot Jezus' afreis. – Herhaalde strafaankondiging. – Nieuwe oproep tot de Joden om Cyprus te verlaten.

1362.

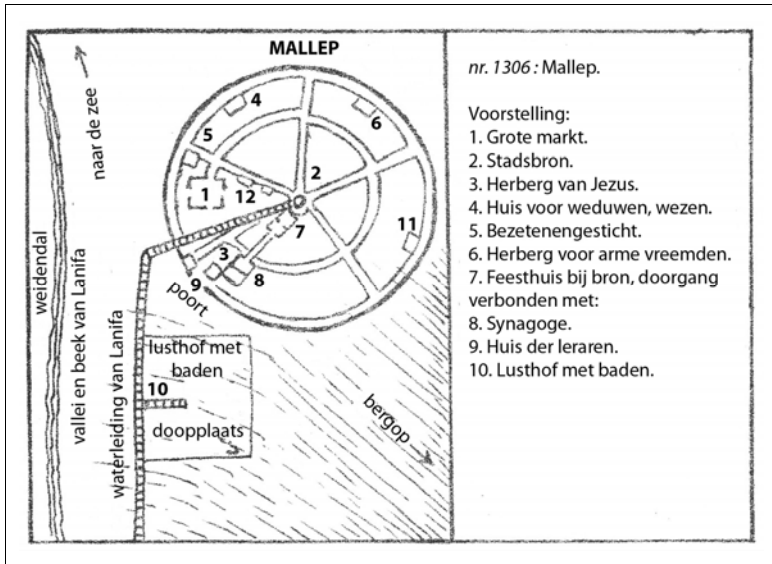
1 juni = 16 Siwan. –

Ik zag Jezus deze morgen in zijn herberg te Mallep met vele mensen uit de stad spreken. *Hij kondigde hun zijn aanstaande afreis aan*, en daar velen onrust voelden over hun besluit Hem naar Palestina te volgen, *stelde Hij hen gerust en troostte hen. Ook vele vrouwen sprak Jezus op dezelfde wijze moed in.*

‘s Namiddags bracht Hij het grootste gedeelte van de tijd door in de tuin bij de badbron met hen die werkelijk wilden wegtrekken.

(De badbron is ten zuidwesten van de stad en te onderscheiden van de bron midden in de stad; zie schets in fasc. 25, nr. 1306 en ook hierna).

Hij onderrichtte hen en bevestigde hen in hun voornemen; zij bespraken en regelden ook de wijze van hun afreis en hoe zij zich zouden verdelen.

Maandag, 2 juni. –

Jezus gaf deze morgen nog een langdurige onderrichting bij de bron IN de stad. Hij herhaalde (samenvattend) alles wat Hij hun tot hiertoe voorgehouden had. Hij sprak over de nabijheid van het Rijk, dat men tegemoet moet gaan, over zijn afscheid, over de korte tijd die Hij in het algemeen nog (op aarde) zou zijn, over de zware voltooiing van zijn werk, en hoe zij van hun kant en voor hun deel Hem navolgen, met Hem en met zijn genade meewerken moesten.

Voorts sprak Hij nogmaals van de aanstaande verwoesting van Jeruzalem, van Gods strafgericht over de heilige stad en over allen die het Rijk van God van zich afstoten zouden, geen boetvaardigheid doen, noch zich bekeren, maar aan hun aardse goed en hun driften verslaafd blijven.

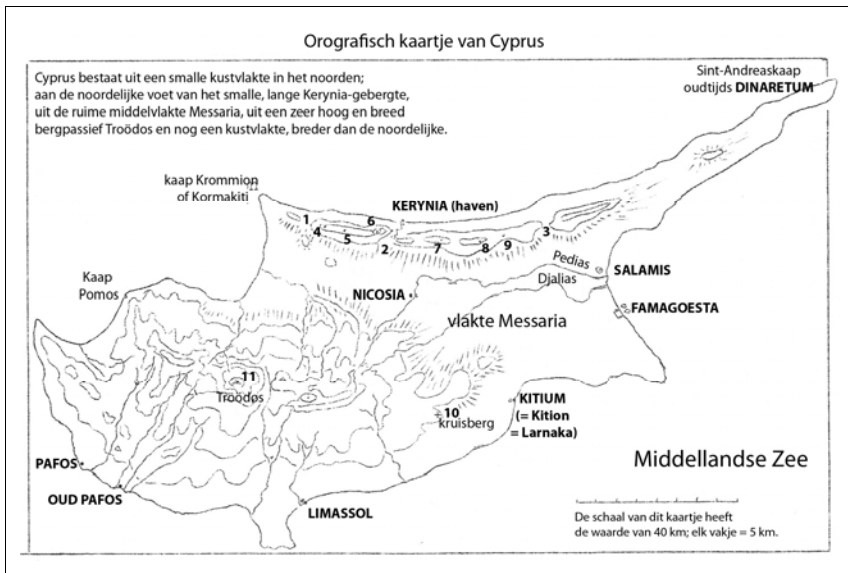
“Laat u niet bedriegen,” zegde Hij, “door schone maar valse schijn, door uw aangenaam, genoeglijk en comfortabel leven in een bekoorlijke omgeving, die niets anders is dan een bontgeverfd graf vol vuil en rotheid. Onderzoekt uw binnenste, kijkt in uzelf, hoe het daar gesteld is bij al die mooie en zinstrelende inrichtingen, bij die uitwendige pracht en heerlijkheid. Gaat na hoe die welvaart bekomen werd door woeker, gierigheid en huwelijken met heidenen uit louter hebzucht. Gijzelf zijt tenslotte de gevangenen, de slachtoffers van uw aardse bezittingen, van uw godsdienstige halfslachtigheid en schijnheiligheid. Bekijkt goed al die pracht, dat comfort rondom u: alles zal verwoest en vernietigd worden; een dag zal komen dat hier op dit eiland geen Israëliet meer zal leven.” (cfr. fasc. 25, na nr. 1282, Eiland Cyprus, einde).

Hij sprak zeer duidelijk over zichzelf en de vervulling van de profeten, doch slechts weinigen begrepen Hem. De mensen wisselden mekaar gedurende deze redevoering groepsgewijze af en namen om de beurt de naaste plaats bij de leerstoel in, en altijd per klassen: ouderlingen, mannen, jongelingen, vrouwen, jonge dochters, enz. en allen waren diep ontroerd; zij weenden dat ze snikten.

Hierop ging Jezus met enige leerlingen en met de Mallepnaren, die met Hem wegtrekken wilden, 2 uren in oostelijke richting,

waar de bewoners van verscheidene boerderijen Hem verzocht hadden te komen; diezelfde mensen had Hij reeds eenmaal van Mallep uit bezocht (nr. 1343, begin; dit heeft K. niet vermeld, maar het kan gebeurd zijn op een van Jezus' omwandelingen, b.v. op 25 mei). Zij hadden daar een lommerrijke leerheuvel. Hier waren ook mensen uit het bij Chytrus gelegen mijnwerkersdorp.

Jezus was voornamelijk daarom hierheen gekomen, omdat ook de leerling van Naïm, met Natanael van Kana en de zoon van Serobabel vanuit Kitium heden (maand) hier aangekomen waren. *Hij wilde hen groeten en hen van de toebereidselen voor zijn afreis uit Cyprus op de hoogte brengen.*

Een klein schip van hen lag in de haven van Kitium. Enige boden die door de landvoogd uit Salamis tot Jezus gezonden waren, hadden hen ontmoet, hun de weg getoond en tot Jezus gebracht; zij waren ook nog van verscheidene burgers van Kitium vergezeld, die begeerden gedoopt te worden.

De landvoogd, uit Rome teruggekeerd, laat Jezus groeten. Hij verlangt vurig Hem te Salamis nogmaals te zien en gedoopt te worden.

Genezing van een blind kind.

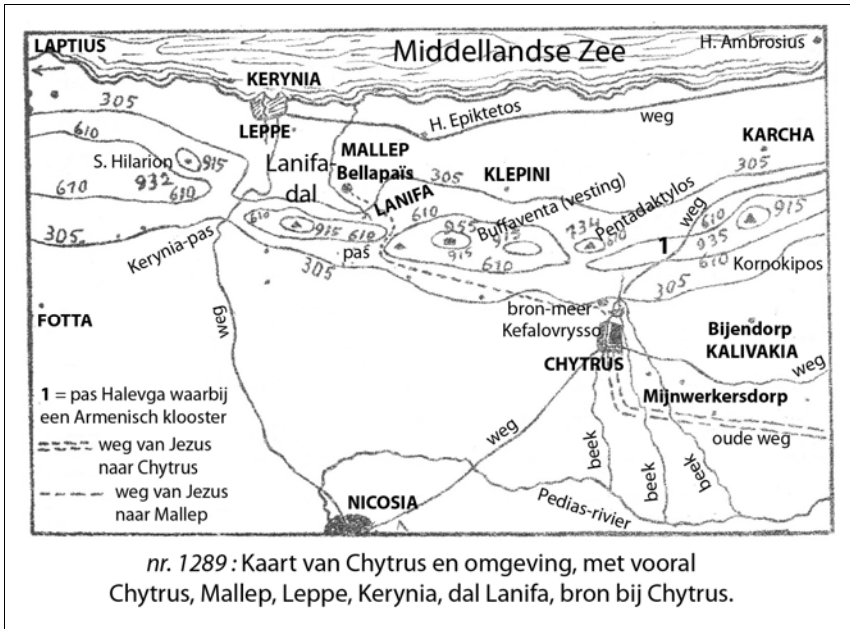
1364.

Ook hier hield Jezus een afscheidsrede, gelijk te Mallep. Hij bezocht daarna enige hutten en genas verscheidene zieken, die Hem om genezing gebeden hadden. Reeds op weg zijnde om naar Mallep terug te keren, werd Hij door een landbouwer verzocht zich de moeite niet te ontzien om naar zijn huis te komen om zich over zijn blind zoontje te erbarmen. In dit huis woonden 3 families, alles tezamen 12 personen: de grootouders en 2 gehuwde zonen met hun kinderen. De gesluierde moeder bracht tot Jezus het blinde knaapje dat op haar arm lag en dat reeds kon lopen en spreken.

Jezus nam het kind op zijn armen, maakte de vingers van zijn rechterhand met speeksel nat en bestreek met dit speeksel de ogen van het kind, zegende het, zette het neer en hield het iets voor de ogen. Het kind wilde dit met de hand haastig vatten en allen barstten los in vreugdekreten. Het kind liep naar zijn moeder, want aan haar stem herkende het haar en zij omhelsde het. Daarna liep het tot de vader, en zo van de ene arm in de andere en zij leidden het tot Jezus en dankten Hem onder tranen en op hun knieën.

Jezus drukte het kind aan zijn borst en gaf het de ouders terug met de vermaning, dat zij het tot het ware licht zouden leiden, opdat het niet met ziende ogen in een dieper duisternis zou vallen, dan die waarin het geweest was. Hij zegende ook de andere

kinderen en geheel de familie. De mensen weenden en onder betuigingen van dank deden zij Hem uitgeleide.

Te Mallep was een maaltijd in het openbaar feesthuis, waar allen deel aan namen. De armen werden gespijzigd en ontvingen geschenken. *Jezus en de leerlingen namen de tafeldienst waar en op en neer gaande onderrichtten zij de disgenoten.*

Leerrede over het slotwoordje 'Amen'.

1365.

Jezus hield nu een slotrede over het woordje AMEN⁷³⁸. Hij zei dat dit woord als het kort begrip, ja, de gehele inhoud, de voltooiing van het gebed was. Wie het lichtvaardig uitspreekt, verklaarde Hij, vernietigt zijn gebed.

Het gebed is een geroep tot God; het verbindt ons met God; het opent ons de schat van zijn barmhartigheid en met het woordje 'AMEN' ontvangen wij, indien ons gebed goed was (en aan de eisen voldeed), de gaven uit Gods handen.

Hij sprak zeer wonderbaarlijk over de kracht van het woord 'Amen'; Hij noemde het 'het begin en het einde

---

⁷³⁸ Het woordje 'AMEN'. – 'Amen' is Hebreeuws en betekent: 'het zij zo', en ook: 'het is zo, waarachtig'.

Men geeft er mee zijn instemming in iets te kennen of sluit zich bij iemand aan, b.v. bij een voorbidder. "*Dicere amen subscribere est*", zegt Augustinus; amen is zoveel als een handtekening; men maakt er mee een gebed, een verzoek tot het zijne, men wenst verhoord te worden.

***

Soms wordt 'amen' vertaald door 'fiat'. Dit 'fiat' is als een scheppingsformule, want met dit Latijnse woord, vertaling van het Hebreeuws 'Jehi', werden door God de elementen van het heelal geschapen: "*fiat lux*", "er ontsta licht".

Daarom zegt K. "Hij sprak alsof God de gehele wereld met dit woord heeft geschapen."

***

De wijze om plechtige verklaringen in te leiden met het woordje 'AMEN', in de zin van 'voorwaar, waarachtig, geloof Mij', enz. is Jezus geheel eigen.

In zekere zin bezit 'Amen' in de tweede betekenis ook een soort scheppingskracht, want Jezus wil er door zeggen: "**Voortaan zal dit zo zijn.**" Hij wil dat men Hem op zijn woord zal geloven.

van alles', ja, Hij sprak schier alsof God de gehele wereld en alles daarmee geschapen had.

Hij sprak ook het 'AMEN' uit over al hetgeen Hij hun voorgesproken had, ook over het afscheid hier en weldra bij de voltooiing van zijn zending.

Hij eindigde tenslotte zijn toespraak met een zeer plechtig uitgesproken 'AMEN'.

Deze leerrede duurde tot laat in de nacht. Hij zegende hen allen; zij weenden en juichten Hem toe, terwijl Hij, de zaal verlatend, tussen hen doorging.

Jezus verwijderde zich en verliet met de leerlingen de stad. Barnabas en Mnason zullen Hem pas morgen volgen; ik meen dat zij onderweg wat gerust hebben. Zij lieten Chytrus rechts en volgden rechte landwegen door de velden en het bosland en over het gebergte⁷³⁹. Daags vóór zijn afreis wilde Jezus zijn herbergingskosten betalen. De leerling van Naïm had geld meegebracht, maar daar de waard weigerde iets te aanvaarden, werd dit geld aan de armen gegeven.

***

Ik heb in verband met het vertrek van Merkuria uit Salamis het volgende gezien: zij heeft verwanten in Tyrus, en weldra is daar een feest, waarop zij moet verschijnen; zij zal zonder haar man, met haar beide dochters en vertrouwde dienaren daarheen varen, maar er niet landen. Enige betaalde mensen, misschien uit Ornitopolis gezonden, zullen haar op enige afstand van Tyrus met een klein schip afwachten; zij zal in hun schip overstappen, met hen meevaren en door hen in zekerheid gebracht worden.

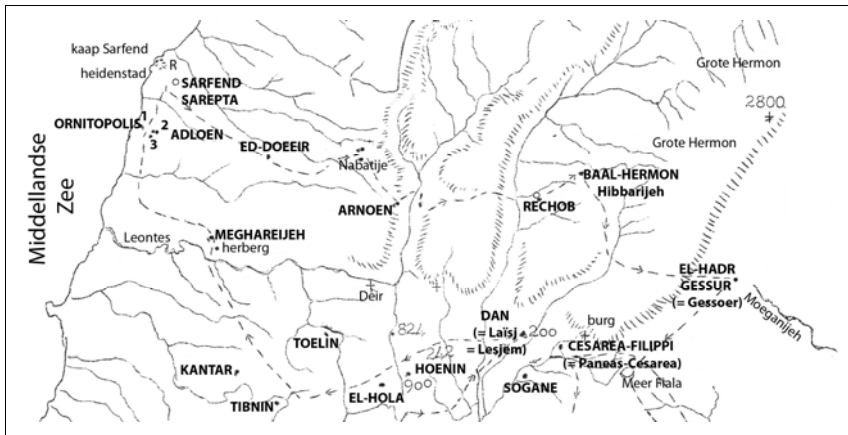
---

⁷³⁹ Jezus keert langs rechte wegen of grote banen naar Salamis terug.

Hij gaat eerst oostwaarts, dan over het gebergte door de pas Halevga, 6 km ten noordoosten van Chytrus, waar op onze kaarten cijfer 1 staat, laat Chytrus rechts en volgt tenslotte de grote weg aan de noordkant van de rivier Pedias parallel met de waterleiding.

Men heeft ook alles geregeld voor de afreis en de te volgen wegen van allen die nu aanstonds of in de naaste tijd Jezus uit Mallep, Chytrus en Salamis zullen volgen. Enigen zullen afvaren van een plaats die ten noordoosten van Salamis ligt (b.v. te Karpazia, vroeger een plaats met een kleine haven, nu nog slechts een gehucht; Dapper, C. 46).

Sommigen die te Tyrus handel hebben, van Salamis zelf; eindelijk nog anderen van nog andere plaatsen; de meeste gedoopte heidenen zullen naar Gessoer trekken.

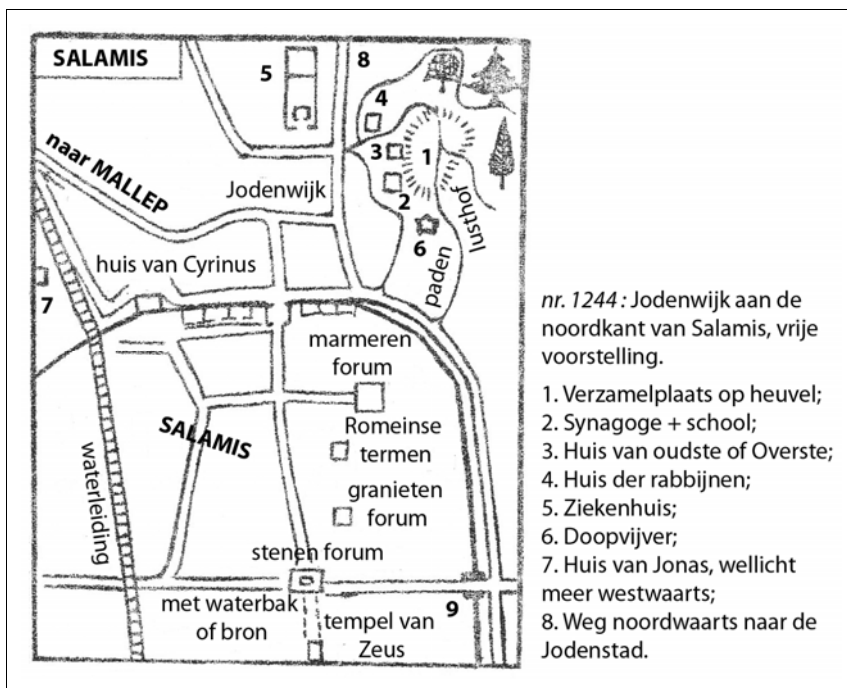

Jezus te Salamis. – Bij de landvoogd. – Bij Merkuria. – Doop van de landvoogd.

1366.

3 juni. –

Heden namiddag om 2 uur zag ik Jezus en zijn reisgezellen in het leerhuis bij Salamis aankomen. Hier was Hij, sedert zijn aankomst op Cyprus, gewoonlijk geherbergd; zij zijn aan de noordwestkant in de stad gekomen. De waterleiding lag aan hun rechterhand en de Jodenstad links (zie fasc. 24, kaart bij nr. 1244).

Ik zag hen met nog opgeschorte klederen, drie en drie, in het voorhof van het leerhuis, aan een kleine vijver neerzitten, die met kleine groeven omgeven is, waarin men zijn voeten zet om die te wassen. Men schept water uit de kleine vijver in de groeven. Drie en drie hadden zij een lange bruine doek waarmee zij hun voeten afdroogden. Niet altijd liet Jezus zijn voeten door anderen wassen; meestal deden zij het allen zelf. Men had hen verwacht en men diende hun spijzen voor.

Daar waren vele vertrouwde mensen, *die Jezus wel een paar uren lang onderrichtte, Hij nam ook nog afscheid van de ouders van de leerling Jonas.*

Daarna had hij een langdurig gesprek met de landvoogd van Salamis, die Hem nog 2 heidense jongelingen voorstelde. Gelijk hij, verlangden dezen

onderrichting en de doop. *Jezus sprak met hen eerst gezamenlijk en daarna met ieder van hen afzonderlijk.* Zij beleden Hem hun zonden onder het storten van tranen en *Jezus ontsloeg hen ervan*; zij werden daarna tegen avond in het voorhof van dit leerhuis heimelijk gedoopt. Zij stonden in de groeven en leunden op een balie die boven de kleine vijver geplaatst was. Jakobus de Mindere doopte hen. De leerling van Naïm en Natanael legden hun de handen op de schouders. De 2 gedoopte jongelingen zullen de wijsgeren naar Gessoer volgen.

1367.

Toen onze zienster in 1823 op 25 november (feest van de H. Katarina) zeer omstandig de afstamming en het leven van deze heilige had gezien, maakte zij in het verhaal van dat visioen ook gewag van deze landvoogd, van wie zij het volgende verhaalde.

Zijn vrouw woonde te Rome⁷⁴⁰ en was een zeer ijverige afgodendienares. Toen hij laatst te Rome was, heeft hij haar van zijn bekering in kennis gesteld en ook haar tot betere gedachten gebracht; anders ware hij van haar gescheiden. Hij heeft allen die het land verlieten om Jezus naar Palestina te volgen, heimelijk ondersteund. Wanneer later over die uitwijking een groot opzien ontstond, werd hij afgesteld, maar toch bleef hij, zonder verder lastig gevallen te worden te Salamis wonen.

Als Paulus, 12 jaren na het tegenwoordig verblijf van Jezus alhier op Cyprus predikte, is de landvoogd met hem weggetrokken; hij is een vermaard leerling geworden en heeft veel in de Kerk gearbeid.

---

⁷⁴⁰ Zijn vrouw woonde te Rome. – Een wet, door keizer Augustus uitgevaardigd, verbood aan legaten en landvoogden hun vrouw naar hun provincie mee te nemen. Nochtans werd die wet vaak, vooral na Augustus' dood, over het hoofd gezien. Zo was de vrouw van Pilatus tijdens de lijdensgeschiedenis te Jeruzalem.

Hij is een gezond en sterk man van ten hoogste 40 jaren. Zijn zoon die hij met Merkuria in echtbreuk gewonnen heeft en die bij de man van Merkuria gebleven is, trouwde met de jongste zuster van Merkuria en van de nakomelingen uit dit huwelijk stamt de moeder van de H. Katarina.

1368.

(Vervolg van het verhaal van het visioen van 3 juni; nr. 1366)

Hierop liet Merkuria Jezus door een dienaar uitnodigen om in een tuin bij de waterleiding met haar te komen spreken.

Jezus volgde de dienaar naar die tuin en gesluierd naderde zij tot Hem met haar 2 dochtertjes die zeer zeldzaam gekleed waren; zij leidde ze bij de hand. De ene was reeds groot en naar het lichaam geheel gevormd (cfr. fasc. 20, nr. 891, voetnoot 450). Zij hadden slechts korte rokjes aan, die nauwelijks tot aan de knieën reikten; het overige van het lijf was met een schone, doorschijnende stoffe omhuld en hier en daar waren aan hun kleedjes kwasten of kransen van wol of pluimen. De armen waren vrij en onbedekt, de voeten (met bandjes) omwonden, de haren loshangend; zij waren bijna gelijk bij ons de engelen bij de kribbe gekleed zijn.

Jezus sprak lang en vriendelijk met Merkuria; zij weende van overgrote ontroering en was zeer bedroefd, omdat zij bij de vlucht haar zoon zou moeten achterlaten en omdat haar ouders haar jongste zuster van haar verwijderd hielden en dat deze dus in hun blindheid zouden blijven. Zij stortte ook tranen over haar zonden en Jezus troostte haar met de herhaalde verzekering dat haar zonden vergeven waren. Zonder te begrijpen keken de beide meisjes verwonderd naar hun moeder op en weenden mee en klampten zich tegen haar aan. *Maar Jezus trok hen tot zich en zegende en troostte ze.*

Zij bespraken ook de wijze, waarop ze zich uit Salamis zou verwijderen, en haar toekomstige verblijfplaats. Hierop verliet Jezus haar en keerde naar het huis van de leraars terug. Nu

kwamen ook Barnabas en Mnason van Chytrus en Kerynia terug en met Mnason een van zijn broers, die eveneens de Heer naar Palestina wilde volgen. *Na een afscheidsmaal gaf Jezus nog een onderrichting en troostte en zegende allen.*

Jezus gaat naar Kition om in te schepen voor Palestina.

1369.

Nu begaven zij zich naar een naburige plaats, waar de Romeinse landvoogd enige van zijn dienaren met een menigte grote gezadelde ezels had gezonden en waar zij allen één daarvan bestegen. (Ezels: cfr. fasc. 25, nr. 1279, voetnoot 693).

Ik zag Jezus zijdelings of overdwars gezeten op een zadel dat een leuning had. Ook de landvoogd reed mee; zij reden onder de bogen van de waterleiding door, achter Salamis over de rivier Pedion. Vervolgens sloegen zij een korter binnenweg in. De eigenlijke grote weg loopt met een boog dicht bij de oever. (Dit is het geval rondom het gehele eiland). Ik zag de landvoogd gedurende heel die schone nacht aan Jezus' zijde rijden. (Mooie nachten, zie fasc. 24, nr. 1241, voetnoot 674; een paar dagen geleden was het volle maan).

- Voorop reed een troep van 12 man;
- dan volgde een troep van 9 man, waarbij Jezus met de landvoogd een weinig afgezonderd meereed, en
- een derde troep van 12 man sloot de stoet.

Ik herinner me dat ik Jezus slechts bij deze gelegenheid en op Palmenzondag heb zien rijden.

Toen de dageraad aanbrak en zij nog ongeveer 3 uren van de zee verwijderd waren, scheidde de landvoogd met enige medereizigers van Jezus om geen opzien te baren. *Jezus reikte hem de hand en zegende hem.*

De landvoogd was van zijn rijdier gestapt en wilde Jezus' voeten omarmen. Dan boog hij een 1^e maal zeer diep en vervolgens, na zich enige schreden teruggetrokken te hebben, een 2^e maal; dit zal een gebruik geweest zijn. (De diepe buiging is in het Oosten een der gebaren van eerbetoon, verering, aanbidding en staat nagenoeg op gelijke voet als onze kniebuiging).

Na deze hulde besteeg de landvoogd weer zijn rijdier en reed terug. De 2 nieuw-gedoopte heidenen keerden eveneens met hem weer. Jezus reed slechts tot op een uur van de plaats die het doel was van hun tocht. Daar stapten zij allen af en zonden de ezels met de knechten terug. Nu trokken zij door de streek van de zoutheuvelen, die door diepe wegen doorkruist is. De grond is daar zeer kaal.

(Het hoge Olympus- of Troödosgebergte verlengt zich met een lager heuvelland tot bijna tegen de oostkust van het eiland. De landvoogd reed mee tot aan de zuidelijke rand van dat heuvelland.

Waar dit land naar het zuiden afdaalt, beginnen de zoutheuvelen. Valleien en beken dalen zuidwaarts naar de zee en het gewest van Kition af. De diepe wegen volgen deze dalen. Alle hellingen in een kring rond Kition zien er wit uit, de grond is kaal, zegt K.).

1370.

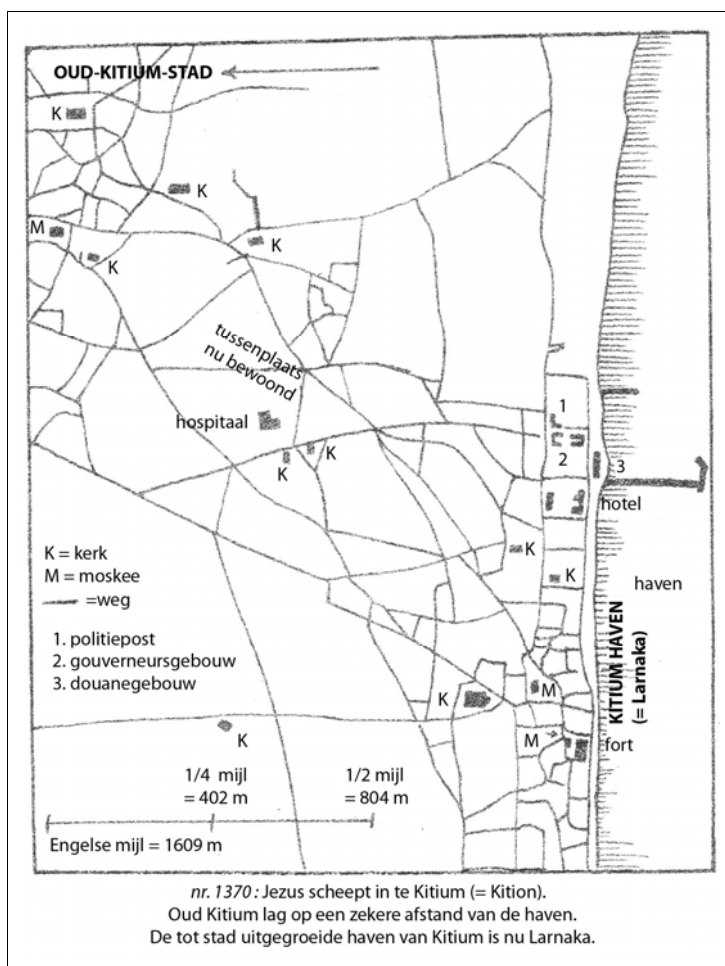
4 juni. –

Zij zijn in de morgen, enige honderden schreden van de zeeoever en ongeveer een uur (3 km) ten oosten van Kition (van de stad zelf, zie kaart), niet ver van de zoutheuvelen, in een lang gebouw met de schippers, die hen verwachtten, tezamen gekomen.

Het is hier een stil en eenzaam gewest aan de zee; men ziet er maar weinige bomen, slechts hier en daar een buitengewoon dikke, korte, als uitgebrande stam, waaruit meerdere nieuwe jonge boompjes uitschieten. Daar ziet men niets dan een verbazend lange dijk, boven met gras, tuinen en boompjes bedekt. Naar de kant van de zee daarentegen waren vele woningen en open, grote hallen (afdaken), waarin verscheidene arme joodse families

huizen⁷⁴¹. In de hutten aan het ander einde van de dijk wonen enige heidense families.

⁷⁴¹ Arme joodse gezinnen. – Even verder noemt K. hen zoutarbeiders.

Zoutwerk, evenals mijnwerk, werd vooral door slaven verricht:
“Slaven houwen het zout, doen het in zakken en brengen het op ezels naar de hoge plaatsen van het dal, waar zij het op hopen gieten.” (Dapper, Cyprus, blz. 35).

Lager op de oever (bij het water, *am tieferen Ufer*) zijn verscheidene gemetselde bochten met trappen naar boven, waarin 3 kleine schepen lagen voor de afvaart en reis van Jezus, en ook nog andere schepen⁷⁴².

Men kan hier zeer gemakkelijk aanlanden en ik meen dat hier het zout geladen wordt om naar de zeesteden vervoerd te worden. De zeer arme Joden die hier wonen, zien er uit als verloren of verworpen mensen, die men uitgedreven heeft. Of zijn het gewone, arme zoutarbeiders? Dicht daarbij ligt een herberg, waar de schippers en zoutmijnarbeiders een onderkomen vinden.

1371.

Jezus was hier verwacht. De schippers hadden voor een welkomsmaal gezorgd. Zij eten vis, honing, brood en vruchten. Het water is hier zeer slecht. (Wat geldt voor geheel Cyprus). Men zuivert het door er iets – ik meen vruchten – in te werpen (zie fasc. 24, nr. 1253, voetnoot 682). Zij bewaren het in kruiken en waterzakken. Zeven Joden van de schepen werden hier uit een bekken gedoopt; ik weet niet meer wie zij waren, zij zijn met de leerlingen meegekomen; misschien waren het Joden die van het Pinksterfeest terugkwamen en nog geen gelegenheid gehad hadden om de doop te ontvangen.

Jezus had medelijden met de arme arbeiders hier; Hij ging van woning tot woning, troostte hen en gaf hun aalmoezen. Ook genas hij enigen, die zich bij het werk in de zoutmijnen gekwetst hadden en ook andere zieken die vol ellende de armen naar Hem uitstaken.

---

⁷⁴² Gemetselde bochten. – Dit is in de haven zelf.

De trappen maken het mogelijk zonder brug op de boot te gaan, zoals te Jaffa, te Alexandrië (De Géramb, III, 76), en zoals in de haven van Hefa of Haïfa (K.E. nr. 1373).

Hij vroeg hun alleen of zij geloofden dat Hij hen kon genezen?

Zij zeiden: “Ja, Heer, wij geloven het!”

En aanstonds genas Hij hen. Hij ging tot aan het einde van de lange wal en daar ook in woningen van de heidenen, die zeer bevreesd en verlegen waren. Hij sprak zeer vriendelijk enige vermanende woorden tot hen; Hij heeft hier ook de arme kinderen gezegend en tot alle verzamelden een toespraak gericht en hun een parabel van het zout der aarde verhaald. Onder de maaltijd die men voor Jezus bereid had, liet Jezus spijzen naar de armen brengen.

De leerling van Naïm was de woensdag (25 mei) hier aangekomen (d.i. op Cyprus in Ammochostos, die de haven van Salamis is), was er blijven wachten op de twee andere leerlingen die pas later aankwamen, en was dan met hen, ‘s maandags, (2 juni), maandag laatst, te Mallep bij Jezus gekomen.

(Dit verliep ietwat anders: van Ammochostos kwam de leerling van Naïm eerst bij Jezus te Mallep (nr. 1342).

Dan keerde hij, door Jezus een eindweegs vergezeld, naar Kition terug om de twee nieuw aangekomen leerlingen af te halen en tot Jezus te brengen (nr. 1349).

Met hun gedrieën en enkele boden van de landvoogd kwamen zij bij Jezus in een boerengehucht 1,5 uur ten oosten van Mallep, nr. 1363).

Ik weet niet meer waar zij onderweg de sabbat gevierd hadden; zij zijn deze morgen reeds afgevaren om Jezus’ terugkeer naar Palestina aldaar aan te kondigen.

Afvaart naar Hefa (het huidige Haïfa).

1372.

Nog 4 juni. –

Het gezelschap van Jezus was 27 man sterk.

‘s Avonds, toen het donker begon te worden, voeren zij met 3 kleine schepen af. Het schip van Jezus was het kleinste. Slechts 4 leerlingen en enige roeiers waren er op aan boord. Alle schepen hadden in het midden, rondom de mast, een trapvormig oprijzende bouw of inrichting, waarin van binnen kleine kajuiten waren, die tot slaapcellen dienden. Indien dus de roeiers niet op het dek geweest waren, had men niemand gezien en kunnen denken dat die schepen ledig waren.

Het kleine scheepje van Jezus zag ik vooruitvaren en het verwonderde mij dat de andere spoedig een slechte richting namen. Maar deze zag ik, nadat het vlug donker geworden was, in de verte, een half uur van de oever, op 2 plaatsen vast geraken en dan zag ik de bemanning fakkels op de mast tot noodsein aansteken.

Hierop beval Jezus aan zijn roeiers terug te varen, en zodra zij het eerste schip genaderd waren, wierpen zij het een kabel toe, maakten het vlot en beide schepen voeren nu tot bij het 3^e schip, dat zij op dezelfde wijze los en vaarklaar maakten. Dan werden ze aan het schip van Jezus vastgehecht en volgden de richting door Hem aangegeven.

Jezus berispte hen erover, dat zij de weg beter hadden willen weten. Hij sprak van de noodlottige eigen wil, van de verplichting en de noodzaak HEM als hun leider te volgen. Zij waren in een draaikolk tussen twee zandbanken, geraakt⁷⁴³.

---

⁷⁴³ **Kition (= Kitium) = Larnaka.** – Alvorens Jezus verder te volgen en definitief van Kition afscheid te nemen, werpen wij nog een blik terug op dit laatste.

Tot nog toe heeft het ons als een onbeduidend stadje toegeschenen. Toch was Kition een voorname stad in de oudheid. Zelfs figureert ze in de lijst van de door Egypte onder Ramses III veroverde steden.

- Als haven volgt ze onmiddellijk op Ammochostos, Famagousta, de haven van Salamis; dus was ze de tweede haven van het eiland.
- Als stad met 11.000 inwoners komt ze op de derde plaats, nl. na de hoofdstad Nicosia (18.000 inwoners) en na Limassol (12.000 inwoners).

De eigenlijke stad lag, zoals we reeds zagen, 2 à 3 km landwaarts in naar het noordwesten.

Nu heet de haven Larnaka en ook Arnaka, zie grote kaart 3.

Bij de geograaf Dapper, (1680) lezen wij: "De stad bestaat uit 2 delen:

- 'Skala' (Turkse naam die haven betekent) rondom de haven en
- oud Larnaka, een half uur landwaarts in.

Aan de oost- en zuidoostzijde van Oud-Larnaka vindt men vele ruïnes en ook monumenten die bewijzen dat deze plaats oudtijds een grote en dichtbevolkte stad is geweest. Er zijn daar ook holen en begraafplaatsen. Oude, in de rots gehouwen graven zijn in de stad in groot aantal te vinden.

Het Griekse woord voor grafsteden is 'Larnakes' (van 'Larnaks', 'Larnakos', wat ook betekent: 'koffer', 'kist', 'sarcofaag', 'urne'.)

Hieraan beantwoordt in het Aramees het woord 'Arnach', d.i. 'sarcofaag'.

Vandaar de moderne namen Larnaka en Arnaka, die in zwang gekomen zijn in het Turkse tijdperk." (cfr. Dapper, Cyprus, 45).

In Dappers tijd werd de haven ten zuidoosten van de stad, door de Italianen 'Commercio' koophandelstad, haven genoemd, maar ook 'Spiaggia di Salines', d.i. 'ree' of 'baai van de zoutpannen', naar het naburige zoutmeer.

Men zeg ook Salines zonder meer, om de haven aan te duiden (Géogr. univ. V, 56; 'The Island of Cyprus', 45).

Dapper vermeldt in 1680 onder het Turks bewind nog steeds een grote zeevaart en handel in zout, doch ook in andere artikelen, zoals vruchten waarvan het eiland overvloedt.

In onze 20e eeuw heeft de haven zich noordwaarts uitgebreid.

Tussen de havenstad en de landstad ziet men, volgens Dapper, van zuidoost naar noordwest wel 20 minuten ver niets dan puinhopen en velden, meest braakliggend, en olijfbomen.

In de 20^e eeuw werd deze tussenruimte met huizen, twee kerken en een hospitaal bebouwd (zie schets hierna).

***

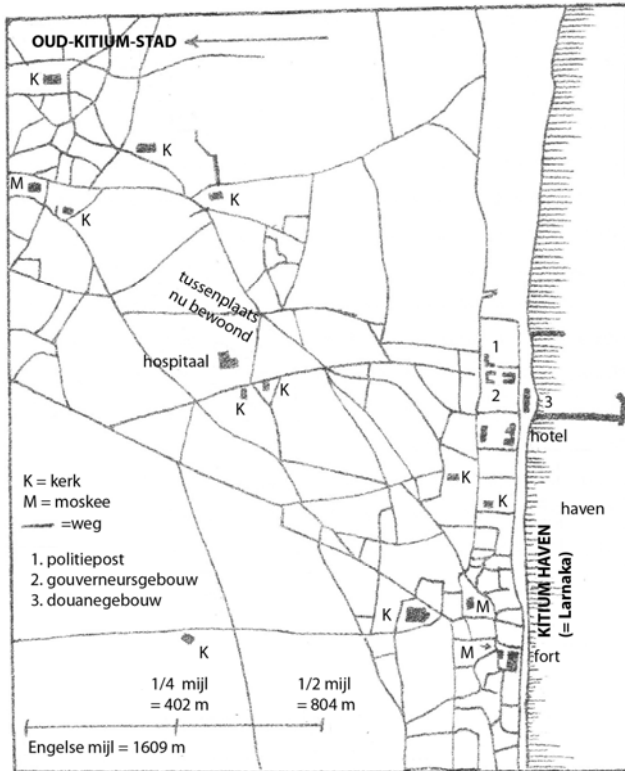
Ruim 2 km ten zuiden van de landstad en 1,5 km ten zuidwesten van de haven strekt zich het zoutmeer (de zoutpannen of -putten) uit, een diep effen dal met een omtrek van 10 km. Het loopt parallel met de kust en is slechts door een brede wal van de zee gescheiden.

K. spreekt van een grote, lange dijk en ik vraag me af of ze niet deze wal tussen de zee en het zoutmeer daarmee bedoeld heeft.

In de regentijd loopt dit meer vol water dat van de naburige westelijke heuvelen, vooral de kruisberg of 'stavroeni' afdaalt.

Het wordt zoutig door het zoutgehalte van de zouthuvelen en onder de inwerking van de zon. Is dit water na de droge zomertijd of ook door wegvloeiing verdwenen, dan is de bodem bedekt met een 4 dm dikke laag mooi wit zout. Dit is door de zomerhitte gestold en zeer hard geworden.

Het wordt met houwelen en bijlen uitgehakt en met vorken bijeengebracht op zeer hoge hopen, gelijkend op tell's of kleine heuvels ('The Island of Cyprus', 49 en 228).

nr. 1370: Jezus scheept in te Kitium (= Kition).
 Oud Kitium lag op een zekere afstand van de haven.
 De tot stad uitgegroeide haven van Kitium is nu Larnaka.

***

De naam 'Kiti' is nog verbonden aan een dorp 10 km meer zuidelijk en aan een naburige kaap, zodat wel heel dit district ook de naam 'Kiti' of 'Kition' zal gedragen hebben.

Nu gaan wij Jezus weer achterna.

1373.

5 juni. –

Ik zag heden Jezus 's middags op de overvaart. Men deelde spijzen uit; de schepen waren aan elkander gehecht en *Jezus hield een toespraak.*

Tegen avond zag ik de 3 schepen van Jezus reeds nabij de wijde bocht, welke de zee in het land maakt tussen Ptolemaïs (= Akko = St. Jean-d'Acree) en Hefa of Haïfa aan de voet van de Karmel⁷⁴⁴.

---

⁷⁴⁴ **Hefa of Haïfa.** – Hier gaat het over het Hefa in Jezus' tijd.

De stad Hefa, een plaats die nu de naam Hefa el-Atiqā, d.i. oud-Hefa draagt, en haar haven lagen 1,5 km van elkander (zie kaart hierna).

Jezus voer voorbij Oud-Hefa om de haven te bereiken.

De plaats waar Hij landde, nl. in de haven van Oud-Hefa is de kern van het huidige Haïfa.

In deze eeuw heeft dit Haïfa zich zuidwaarts uitgebreid over de hellingen tot op de hoogvlakte of bergrug van de Karmelketen en westwaarts heeft het het oude Hefa reeds opgeslorpt en zich zelfs verder verlengd tot de kaap Keroem.

Het oude, ommuurde Hefa had een lengte van 500 m en een breedte van 400 m. Hier werden belangrijke ruïnes, marmerblokken en enorme bewerkte bouwstenen gevonden en naast de zee ook de resten van een oud fort. De onderzoekingen hebben doen denken aan een aanzienlijke stad uit het Grieks-Romeins-Byzantijns tijdperk. Als een versterkt stadje, tamelijk strategisch gelegen heeft het een rol gespeeld in de kruisvaardersoorlogen. Trots alle oorlogswisselvalligheden in deze en de volgende eeuwen bleef Hefa el-Atiqā in leven tot in de 18^e eeuw.

Een geduchte bedoeïenen-emir, Daher el-Amer veroverde oud Hefa, verwoestte het en verlegde het 2 km naar het zuidoosten naar de haven van het verwoeste stadje.

Nog in 1829 telde deze plaats slechts enige families; het getal inwoners was in 1892 nog maar gestegen tot 1700, maar in de 20^e eeuw begon de ontwikkeling een snelle vaart te nemen.

- In 1918 ontnamen de Engelsen Nieuw-Haïfa aan de Turken. In groot aantal stroomden de joodse immigranten toe; de stad breidde zich in alle richtingen uit.
- In 1925 telde ze reeds 65.000 inwoners;

Zij roeiden echter in volle zee terug, want in de ingang van de bocht of baai was een zeegevecht aan de gang. (Zodra ze, komend uit het noordwesten Ptolemaï's voorbij zijn, bemerken zij het gevecht). Een groot schip leverde slag tegen meerdere kleine schepen; het grote overwon en de kleine moesten vluchten en ik zag verscheidene doden in het water geworpen worden.

Toen de schepen van Jezus nader bij de vechtende schepen kwamen, hief Jezus de hand op en maakte een zegenend gebaar naar de strijdende partijen, en hierop verwijderden ze zich spoedig van elkander.

Zij zagen de schepen van Jezus niet, die op enige afstand de afloop afwachtten; het was geen oorlog, maar een burgerstrijd, die bij Cyprus over de scheepslading ontstaan was. De kleine schepen hadden het grote schip in hinderlaag hier afgewacht; zij haakten zich aan elkander vast en bestookten elkaar met stoten door middel van lange stangen. Men zou geloofd hebben dat niemand er heelhuids vanaf zou komen en dit duurde wel een paar uren. Het grote schip nam de kleine gevangen en sleepte ze mee; ik weet de eigenlijke oorzaak niet meer.

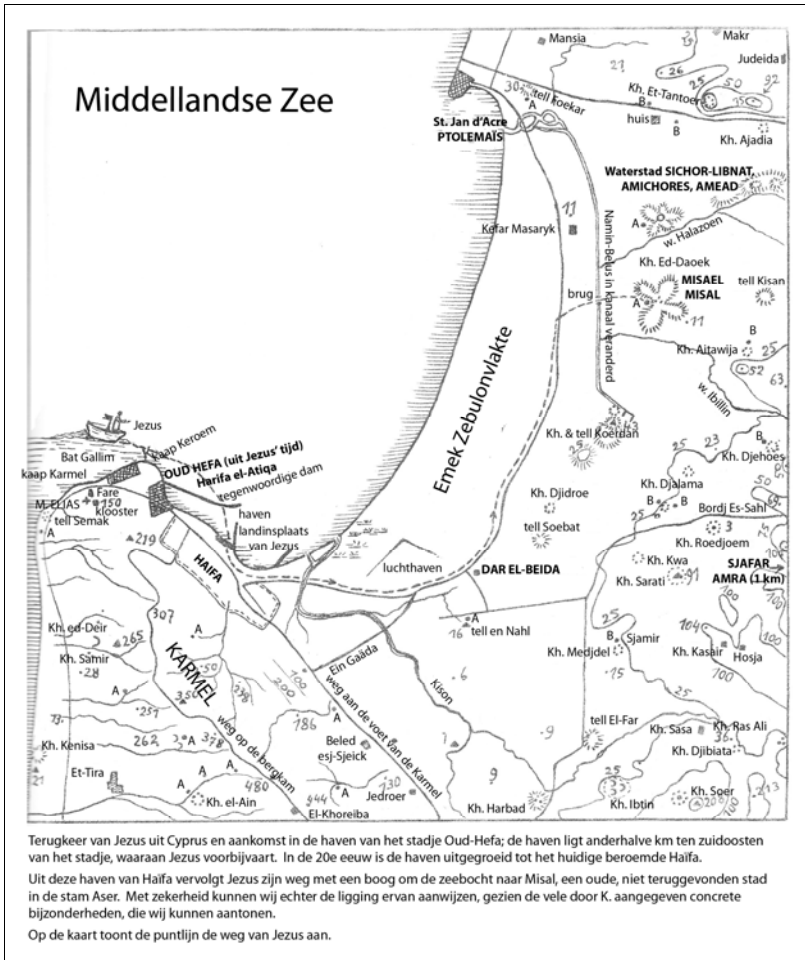
Nadat die schepen van het toneel verdwenen waren, voer Jezus met de zijnen aan de zuidkant van de zeeboezem in de bocht (dus

-
- in 1946 meer dan 145.000 waarvan 74.000 Joden waren. De belangrijkheid van stad en haven namen in evenredigheid toe.
  - In 1931 was het werk van de modernisering der haven voltooid en ze werd in 1933 ingehuldigd; ze was door een golfbreker van 2200 m lang beveiligd en toegankelijk gemaakt voor schepen van 11 m diepgang.
  - De Israëli's namen ze in 1948 van de Engelsen over.

In dit jaar werden door de oorlog de oude wijken vernield met het gevolg dat slechts in een benedenwijk nog enige Arabieren wonen en de stad overwegend joods geworden is.

Grote moerassen werden in het zuidoosten drooggelegd en plannen ontworpen voor de aanleg van een bijhaven, enz. Dit maakte Haïfa tot de eerste haven van Israël, en met haar 240.000 inwoners tot de tweede stad n.l. na tell-Aviv.

langs de Karmelbergkust) en landde ten oosten van Hefa, dat dicht bij de zee ligt (bedoeld is het oude Hefa, dat Jezus voorbijvaart).

Hij landde niet dichtbij de stad; zij voeren daar voorbij (tot in de haven van Hefa), en stegen op trappen en steenmuren uit de schepen. Dit moest nog tot de aanlegplaats behoren; boven waren bemuurde plaatsen en dreven.

Op de oever werd Jezus ontvangen door verscheidene apostelen en leerlingen, wel ten getale van 20. Onder dezen herkende ik Tomas, Simon, Taddeüs, Judas, Natanael Chased, ik meen ook Filippus, Jakobus de Meerdere en Heliakim met zijn broers, die de zonen van Maria's oudste zuster, Maria Heli zijn; dit waren Joannes-leerlingen; ook zag ik nog leerlingen uit Jozefs verwantschap; ik weet ze niet allen aanstonds te noemen; er heerste een onbeschrijflijke vreugde. Zij omarmden Jezus en de aangekomenen.

Nadat alles met de schepen vereffend was volgden zij nog wel een half uur ver op de oever een weg, waar dikwijls trappen waren en zij rustten dan op een plaats onder bomen; zij gebruikten daar een verversing, die de apostelen meegebracht hadden. Hier verdween mijn visioen.

Jezus gaat naar Misal.

1374.

6 juni. –

Jezus is eigenlijk bij de uitmonding van de Kison aangeland⁷⁴⁵.

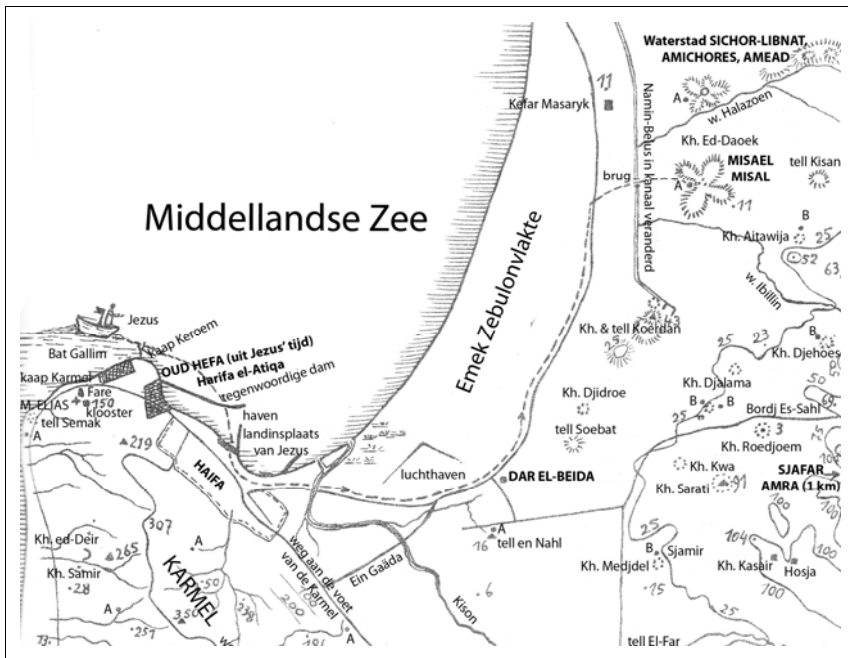
---

⁷⁴⁵ Bij de Kison aangeland. – Sedert Jezus' tijd heeft de Kison zijn uitmonding geleidelijk naar het noorden verplaatst, zodat dit gezegde nu ruimer te verstaan is: "Ten gevolge van de overheersende zuidwestenwind werden geleidelijk nieuwe duinen gevormd naar het noordoosten toe langs de kust. Daarom zochten de wateren zich telkens opnieuw een nauwe uitweg te banen tussen of door het zand. Zo vond de Kison keer op keer een uitmonding meer noordelijk. De strandmeren tussen de zandheuvelen links van de rivier zijn waarschijnlijk overblijfselen van oude rivierbeddingen." (naar D.B. Cison, c. 783).

Dat de haven van Hefa reeds vóór Chr. in gebruik was en dat de Kison dicht daarbij uitmondde, wordt bevestigd door de opgravers van een dorp 2 km ten zuidwesten (der tegenwoordige uitmonding). (zie Suppl. D.B. Fouilles, c. 419-420, nr. 79).

Verder wandelend liet Hij deze rivier achter zich. Hij ging ongeveer 3,5 uur ver rond de zeeboezem en dan in de noordoostelijke richting, en langs een lange brug als over een bemuurde straat over een klein ondiep riviertje, dat bij Ptolemaï's in de zeeboezem uitmondt.

(Bedoeld is het riviertje, oudtijds Belus, nog vóór kort Namin geheten, maar de Joden hebben het, om de moerassen droog te leggen, in een kanaal veranderd, zie kaart).

De genoemde brug reikt tot aan de voet van de hoogte, waarachter het moeras Kendevia ligt; zij stegen de hoogte op en traden in de voorstad van de levietenstad Misal, die, door een wending van die hoogte, van deze voorstad gescheiden ligt.

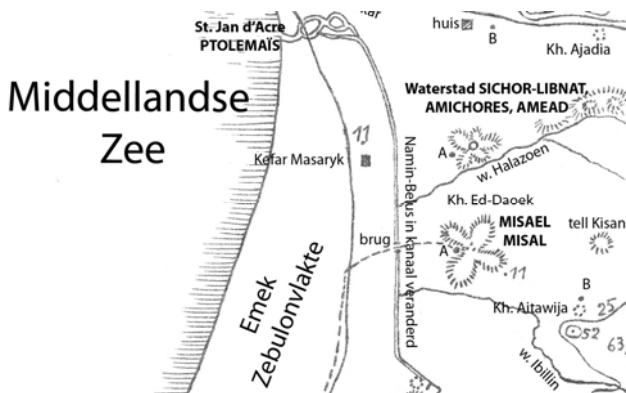
(Die hoogte heeft bijna een kruisvorm, duidelijk herkenbaar op de kaart) ⁷⁴⁶.

⁷⁴⁶ **Misal, een levietenstad = Khirbet Da'oeik.** – Er is een bron, waarin men met trappen afdaald. Ligt op een hoogte, vanwaar men de zee ziet.

Er tegenover ligt over de Belusrivier een brug. Het bestaan van deze brug heeft reeds Brentano willen bewijzen door de volgende nota: “Joannes Heroldus, voortzetter van Wilhelmus’ (van Tigrus’) ‘Geschiedenis van de heilige oorlog’ vermeldt een brug over de Belus, niet ver van Ptolemaïis. Ik vond dit in mei 1838 in Adrichomius’ beschrijving van het H. Land.” Tot hier Brentano.

Op grond van al K.’s aanwijzingen kunnen wij Misal zonder aarzelen vereenzelvigen met Tell Da’oeik, een heuvel van zowat 20 m boven de omgeving, 7 km ten zuidoosten van Ptolemaïis.

Een ruïne op de heuvel heet Khirbet Da’oeik.

De heuvel met zijn vier armen gelijkt op een Sint-Andrieskruis, zie onze kaart en kaart in Guide, blz. 668.

Alle bijzonderheden, door K. opgegeven vinden wij op die plaats terug:

- de grote weg die ook thans nog over de heuvel loopt,
- het uitzicht op de zee,
- de wending van de heuvel door de verschillende richtingen van de armen,
- de groter afstand van de zee dan te Amead of Amad (waterstad) als een gevolg van de schuine richting of uitwijking van de kust,
- de herberg,
- de bron met afdalende trappen op de eerste heuvelhelling,

Elisabet, de moeder van Joannes de Doper, heeft in haar jeugd te Misal gewoond. De voorstad heeft westwaarts uitzicht op de zee,

---

- de afstand van 3,5 uur of 18 km van Hefa,
- de nabijheid van de rivier Belus, zodat de lange brug tot tegen de voet van de heuvel kon reiken.

De ruïne van Da'oeck bestaat hoofdzakelijk in een oude karavaanherberg van 75 stappen lang bij 65 stappen breed; de herberg is vrij goed bewaard.

Zalen of magazijnen met half ogivale (= spitsboogvormig) gewelven staan nog overeind.

***

In de nabijheid ziet men aan de voet van de heuvel de puinhopen van een aantal huizen. Een bronput waarin men met enige trappen afdaalt en die ook van een reservoir (om de dieren te laten drinken ?) voorzien is, bevindt zich nog in goede staat (cfr. D.B. Beth-Dagon).

We hebben hier bijgevolg de rij huizen, door K. in een andere passus vermeld, en de bron waar Jezus het eerst aankwam en de herberg waar Hij zijn intrek nam. De resten van de eigenlijke stad op de heuvel hebben tijdens de kruisvaarten veel geleden. Saladin maakte er gebruik van voor de plaatsing en verdediging van zijn kamp.

De geleerden die het Beth-Dagon uit Jos. 19, 27 vereenzelvigen met de heuvel en de ruïne Da'oeck verkeren in een aperte dwaling.

Als Da'oeck Misal geweest is, wat wij klaar aantoonde, kan het niet Beth-Dagon geweest zijn.

In Da'oeck hebben wij het Misal van Jos. 19, 26, de levietenstad Misal van Jos. 21, 30 en van I Kron. 6, 74.

***

Beth-Dagon was een stad op de zuidgrens van de stam Aser ten zuiden van de Karmel en moet dus ten zuiden van dit gebergte gezocht worden.

Ook moest de naam normaal in het Arabisch in 'Beit-Dedjan' of 'Dedjan' veranderd zijn, terwijl Da'oeck kennelijk in verband te brengen is met het Griekse 'Locheon', tweede lid van 'Pandocheon', d.i. 'herberg', en ontleend schijnt te zijn aan de herberg die daar ter plaats gelegen was en door K. vermeld is.

Ook is het meer of moeras Kendevia, waarover straks een woord, in de buurt van Da'oeck te zoeken.

Iedere lezer zal aannemen dat al deze gegevens vermelding verdienen voor iemand die dieper op de Bijbel en op het leven van Christus verlangt in te gaan.

en in het zuiden op de mooie groene vlakte en op de Karmel; ze bestaat slechts uit een herberg en een straat die over de hoogte loopt. Aan deze weg bij een mooie bron, waartoe men met vele trappen afdaald, kwam een feeststoet van burgers met vele kinderen Jezus uit de stad tegemoet. Zij droegen palmtakken, waaraan nog dadels hingen, en zij begroetten Hem met een lied waarvan ik de inhoud geheel verstaan heb, maar weer vergeten ben. Er kwam iets van de onschuld in voor. (Het kan dus psalm 24 geweest zijn).

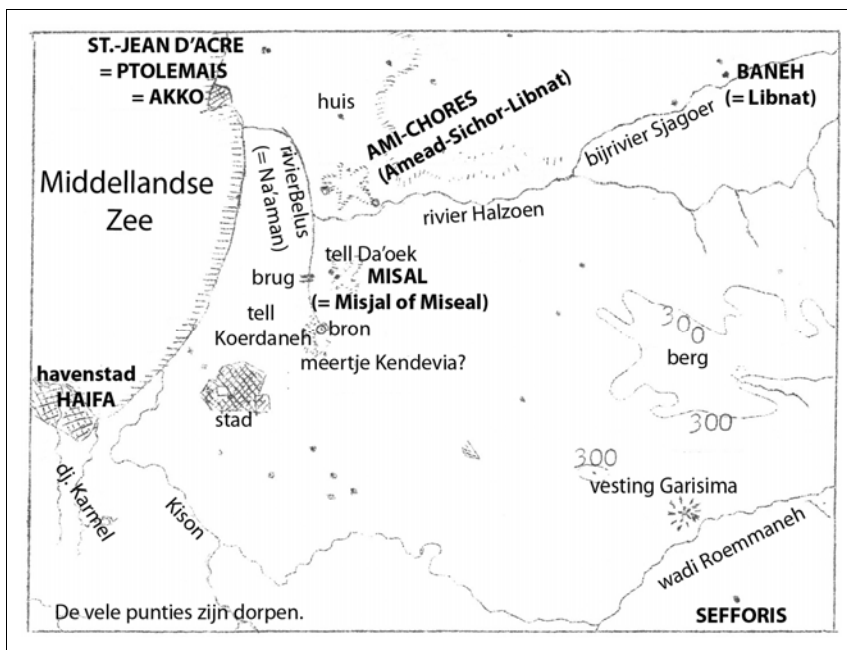
Psalmen 24
Intocht met de Koning der ere

1. Van David. Een psalm. Des HEREN is de aarde en haar volheid, de wereld en die daarop wonen.
2. Want Hij heeft haar op de zeeën gegrond en op de stromen gevestigd.
3. Wie mag de berg des HEREN beklimmen, wie mag staan in zijn heilige stede?
4. Die rein is van handen en zuiver van hart, die zijn ziel niet op valsheid richt, noch bedrieglijk zweert.
5. Die zal van de HERE een zegen wegdragen en gerechtigheid van de God zijns heils.
6. Dat is het geslacht van wie naar Hem vragen; die uw aanschijn zoeken; dat is Jakob. sela
7. Heft, poorten, uw hoofden omhoog, en verheft u, gij aloude ingangen, opdat de Koning der ere inga.
8. Wie is toch de Koning der ere? De HERE, sterk en geweldig, de HERE, geweldig in de strijd.
9. Heft, poorten, uw hoofden omhoog, en verheft ze, gij aloude ingangen, opdat de Koning der ere inga.
10. Wie is Hij toch, de Koning der ere? De HERE der heerscharen, Hij is de Koning der ere. sela

Uit: NBG-vertaling 1951

***

De huisvader Simeon, uit de waterstad Libnat, die het jaar tevoren aldaar gedoopt was, nam met geheel zijn familie deel aan de stoet. Hij is sedertdien naar Misal getrokken, want zijn kinderen lieten Hem niet met rust, eer hij zich weer gans met de Joden verenigd zou hebben. (Zie fasc. 14, nr. 469, voetnoot 220, enz. waar men ook een kaartje vindt).

Hij had dan zelf nog vele anderen bekeerd; hij heeft 5 kinderen, met daaronder nog kleine en hij heeft hier op eigen kosten de gehele inhaling van Jezus op touw gezet.

Men waste Jezus de voeten en allen reinigden zich; zij trokken daarna in een herberg (de reeds genoemde, halverhoogte de heuvelhelling). Men schudde hun klederen uit en gaf hun andere sandalen en zij namen een verversing. *Vervolgens zag ik 9 levieten, drie en drie uit de stad tot Jezus komen, Hem groeten en met Hem spreken.*

‘s Namiddags had een maaltijd plaats, waaraan de levieten deelnamen en waarna zij terugkeerden.

1375.

Jezus begaf zich met zijn leerlingen naar een prachtige lusthof, die ten noorden van de voorstad op een heuvelhelling gelegen is en uitzicht naar het westen heeft. Het was de openbare stadslusthof, want uit de stad bracht men de sleutel ervan naar hier en in de hof waren ook hoeken of delen die aan sommige privaatspersonen voorbehouden waren of ook bij gebedsgelegenheden gebruikt werden. Deze tuin bevatte zeer schone, lommerrijke bomen, gangen, afdaken en loofhutten en had een heerlijk uitzicht op de zeeboezem; hij ligt halverwege de heuvelhelling. Geheel boven op de heuvel ziet men het meertje of moeras Kendevia. En gaat men verder, dan ziet men ook (doch in een andere richting, nl. in het noorden) de zogenaamde Waterstad Libnat (Amichores, Ameid) in een moerashoek⁷⁴⁷.

---

⁷⁴⁷ Meer of moeras Kendevia. – Met waarschijnlijkheid kan men het veronderstellen 4 km ten zuiden van Misal (Da'oe), bij de oorsprong van de rivier Belus, rond de bron waaruit deze ontspringt, aan de oostvoet van de heuvel Koerdaneh.

Bron en omliggend terrein heten 'Basset el-Koerdaneh', d.i. 'moeras en bron Koerdaneh'.

Plinius zegt over dit moeras: "De rivier Belus komt uit het moeras Kendevia, aan de voet van de berg Karmel." (d.i. in de buurt van de Karmel).

De bron Koerdaneh, 10 km ten zuidzuidoosten van Ptolemaï's geeft het ontstaan aan de rivier Belus, die bij haar oorsprong een klein moerassig meer vormt, vooral in de winter- en de regentijd.

"De bronnen Basset el-Koerdaneh, aan de noordoostvoet van de ronde steile heuvel tell Koerdaneh, die 40 m boven de vlakke uitsteekt, vormen een klein moeras dat door een gordel van riet omgeven is en waaruit de rivier haar oorsprong neemt. In de zomer staat dit moeras bijna altijd droog, zoals ook de rivier, maar na de winter- en lenteregens is het veranderd in een klein meer, dat de rivier doet zwellen en bijna doet overstromen." (D.B. Palestine, c. 1988; Verre c. 2401).

Straks zal K. in nr. 1380 een groots monument vermelden boven de bron van de Belus-rivier. Wij kunnen dit zo verklaren dat het monument de bron overdekte, of ook dat het zich verhief op de hoge heuvel die dicht bij de bron steil oprijst.

Libnat ligt 1,5 uur van hier en dichterbij de zee, die daar in het land inspringt, dan Misal, dat wel een paar uren van de zee aflight. Dabbeset ligt 5 uren ten oosten (zuidoosten) van hier aan de Kison; Nazareth zowat 7 uren.

Jezus ging met de leerlingen in de tuin, waar zij op een goede plaats gingen neerzitten. *Onderweg en hier onderrichtte Hij hen en liet zich ook alles door hen vertellen. Één van hen sprak van de laatste opstand in Jeruzalem en verhaalde met een zeker leedvermaak de nederlaag van Herodes, die Jezus gevangen had willen nemen. Maar voor deze onvolmaakte gevoelens diende Jezus hem een afstraffing toe.*

1376.

Jezus vertelde hun hier een parabel van een visser, die de zee overstak om te gaan vissen en die een vangst van 570 vissen deed. Hij zei dat een goed visser de goede vissen uit slecht water in goed water overplaatst en dat hij de bronnen verbetert, gelijk Elizeüs (4 Kon. 2, 19-22). Hij betoogde verder dat hij de goede vissen uit een gevaarlijke omgeving wegbrengt, waar de roofvissen ze zouden verslinden en hoe hij voor hen nieuwe broeivijvers met beter water maakt. Hij trok de gelijkenis zo ver door, dat ook het geval erin voorkwam, hoe zij eergisterenavond uit eigenzinnigheid op een zandbank vastgelopen

---

Volgens Flavius Josephus B. J. I, 191 is het het grafmonument Van Memnon en het bevindt zich bij het riviertje Belus.

***

Een bedenking of eenvoudige vraag: Memnon was een Perzische generaal. Een volksstam in Perzië draagt de naam Koerden. Heeft deze naam soms geen verband met de naam Koerdaneh, die gedragen wordt door de bron, het moeras of Basset en door de hoge steile heuvel bij de bron, waarop misschien dat grafmonument oprees, als heeft men willen zeggen: grafmonument, plaats, bron van de Koerdische generaal?

waren, omdat zij de commandant van de vissers niet gevolgd waren. Het was een mooie en lange parabel, die ik niet meer geheel en al kan herhalen.

Verscheidene van de meegekomen Cyprioten weenden, toen Hij sprak van de vissen die ten koste van veel moeite in beter water overgeplaatst waren.

Jezus bepaalde nauwkeurig het getal geredde, goede vissen, nl. 570 en zegde dat dit de moeite waard was. Enigen van de hier aanwezigen reisden terug om te helpen bij de overvaart (van andere Cyprioten, die naar Palestina wilden komen).

Jezus ging vervolgens ter synagoge in deze voorstad, die ten hoogste uit 20 huisgezinnen bestond. De levieten namen hier de dienst waar, wanneer vreemdelingen in de herberg, waar men dichter bij de grote baan was, op sabbat logeerden.

Jezus verklaarde de sabbatlering, die deels uit Mozes genomen was en handelde over het zonde-offer en deels uit het boek van de Rechters, meer bepaald over Samson (Lev. 4, 21 tot 8, 1; en Recht. 13).

Leviticus 4-5-6-7 (zie fasc. 24, nr. 1250)

***

Richteren 13

De geboorte van Simson

1. De Israëlieten deden opnieuw wat kwaad is in de ogen des HEREN; toen gaf de HERE hen over in de macht der Filistijnen, veertig jaar.
2. Nu was er een man uit Sora, uit het geslacht der Daniëten, Manoach genaamd, wiens vrouw onvruchtbaar was en niet baarde.
3. En de Engel des HEREN verscheen aan de vrouw en zeide tot haar: Zie, gij zijt onvruchtbaar en baart niet, maar gij zult zwanger worden en een zoon baren.
4. Dus neem u in acht en drink geen wijn of bedwelmende drank en eet niets onreins.
5. Want zie, gij zult zwanger worden en een zoon baren; geen scheermes zal ooit op zijn hoofd komen, want van de moederschoot af zal de jongen een nazireeër Gods zijn; hij zal een begin maken met de verlossing van Israël uit de macht der Filistijnen.
6. De vrouw nu kwam en zeide tot haar man: Een man Gods kwam bij mij, die er uitzag als een engel Gods, zeer vreselijk. Ik heb hem niet gevraagd, vanwaar hij was, en hij heeft mij zijn naam niet bekendgemaakt.
7. Maar hij zeide tot mij: Zie, gij zult zwanger zijn en een zoon baren; dus drink geen wijn of bedwelmende drank en eet niets onreins, want van de moederschoot af tot de dag van zijn dood zal de jongen een nazireeër Gods zijn.

8. Toen bad Manoach tot de HERE en zeide: Och, Here, moge de man Gods, die Gij gezonden hebt, nog eens tot ons komen en ons leren, wat wij met de jongen moeten doen, die geboren zal worden.
9. En God verhoorde de bede van Manoach, zodat de Engel Gods wederom tot de vrouw kwam, toen zij in het veld vertoefde en haar man Manoach niet bij haar was.
10. Daarop liep de vrouw haastig heen om het haar man mee te delen, en zeide tot hem: Zie, de man die onlangs tot mij kwam, is mij verschenen.
11. En Manoach stond op, volgde zijn vrouw, en bij die man gekomen, zeide hij tot hem: Zijt gij de man, die tot deze vrouw gesproken heeft? En hij zeide: Ja.
12. Toen zeide Manoach: Wanneer uitkomt, wat gij gezegd hebt, hoe moeten dan de leefwijze en het werk van de jongen zijn? De Engel des HEREN zeide tot Manoach:
13. De vrouw neme zich in acht voor alles, wat ik haar genoemd heb.
14. Zij mag niets eten, dat van de wijnstok afkomstig is; wijn of bedwelvende drank mag zij niet drinken en niets onreins eten. Zij moet alles in acht nemen, wat ik haar geboden heb.
15. En Manoach zeide tot de Engel des HEREN: Wij zouden u gaarne hier houden en een geitebokje voor u bereiden.
16. Maar de Engel des HEREN zeide tot Manoach: Al zoudt gij mij ook hier houden, van uw spijze zal ik niet eten. Maar indien gij het bereiden wilt, offer het als een brandoffer aan de HERE. Manoach immers wist niet, dat het de Engel des HEREN was.
17. Daarop zeide Manoach tot de Engel des HEREN: Hoe is uw naam, want, wanneer uitkomt, wat gij gezegd hebt, dan willen wij u eren.
18. Maar de Engel des HEREN zeide tot hem: Waarom vraagt gij toch naar mijn naam? Immers, die is wonderbaar.
19. Daarop nam Manoach een geitebokje en een spijsoffer en offerde dit op een rots aan de HERE. Toen deed Hij een wonder, terwijl Manoach en zijn vrouw toezagen.
20. Terwijl de vlam van het altaar omhoog steeg naar de hemel, voer de Engel des HEREN op in de vlam van het altaar. Toen Manoach en zijn vrouw dit zagen, wierpen zij zich op hun aangezicht ter aarde.
21. De Engel des HEREN verscheen niet meer aan Manoach en zijn vrouw. Toen begreep Manoach, dat het de Engel des HEREN geweest was.
22. En Manoach zeide tot zijn vrouw: Wij zullen zeker sterven, want wij hebben God gezien.
23. Maar zijn vrouw zeide tot hem: Indien de HERE ons had willen doden, dan zou Hij geen brandoffer en spijsoffer uit onze hand hebben aangenomen en Hij zou ons dit alles niet hebben laten zien en ons nu zulke dingen niet hebben laten horen.
24. De vrouw baarde een zoon en noemde hem Simson. De jongen groeide op, en de HERE zegende hem.
25. En de Geest des HEREN begon hem aan te drijven in Machane-Dan tussen Sora en Estaol.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Vóór de sabbat kwamen een paar leerlingen als boden van de Syrofenicische vrouw van Ornitopolis aan. Van de Joden bij Ornitopolis zijn er reeds vele weggetrokken; zij trokken door Samaria over de Jordaan aan de Jabbok opwaarts aan gene zijde (ter zijde) van Ramot-Gilad. In deze streek hadden Jozef en Joakim weiland gehad.

7 juni; Sabbat. –

Jezus verbleef 's morgens in de voorstad van Misal en *hield op het verzoek van de inwoners de lering op de sabbat.*

De levieten bezochten Hem hierna en gingen nogmaals met Hem in de lusthof. *Jezus sprak hun hier over Cyprus.*

De mensen verheugden zich dat er Joden van daar zouden overkomen. Velen zullen over Ptolemaïs komen en ook hierlangs. Men besprak enige maatregelen en schikkingen.

Jezus sprak van het gevaar waarin zij daar leven.

Zijn toehoorders vroegen met angst of de heidenen ook hier zo machtig zouden worden, dat hun invloed gevaarlijk voor hen zou wezen?

Jezus sprak van het strafgericht (dat door heidenen) over het gehele land (zou komen). Op een toekomstig, aanstaande feest zouden Joden van Cyprus komen en dan niet meer terugkeren.

(Waarschijnlijk zo te verstaan: Joden van Cyprus die nu niet zijn willen meekomen zullen in 't jaar 70 naar het paasfeest te Jeruzalem komen, mee belegerd worden en de dood vinden).

Jezus sprak ook van het gevaar dat Hemzelf boven het hoofd hing en van de (goddelijke) wraak op Jeruzalem; zij konden niet begrijpen dat Hij er weer heen wilde, maar Hij antwoordde dat Hij nog veel te doen had en pas dan zijn werk zou voleinden.

Jezus sprak ook met de leerlingen, die vanwege de Syrofenicische vrouw uit Ornitopolis gisterenavond hier aangekomen waren; zij hadden gouden staafjes meegebracht, alsook gouden, aan elkaar geregen plaatjes; zij brachten Jezus het bericht dat de Syrofenicische vrouw Merkuria van Cyprus met één van haar schepen wilde helpen vluchten. Ik heb vergeten hoe zij dit wilde aanleggen, het is uit mijn gedachten gegaan.

1378.

Hierop had een maaltijd plaats, waar de levieten deel aan namen; zij zijn te Misal met twaalfen. Na de maaltijd ging Jezus op hun verzoek, met hen naar de stad mee; ze is met muren en torens omringd en zeer oud. In haar muren wonen enige heidenen. Jezus vergezelde hen naar het levietenhuis, dat een gebouw met stompe hoeken is. In het midden is de haard en nog enige kamers die door schermwanden gevormd zijn; van buiten is het door kleiner bijgebouwen, waarin de levieten wonen, omgeven.

Elisabet heeft hier een tijdlang bij haar vader gewoond, die hier als leviet zijn dienstwerk verrichtte. Ook Zakarias was eens hier. Elisabet is 2 uren van hier in de vlakte Esdrelon geboren, op een afgezonderd gelegen landgoed; dit behoorde toe aan haar ouders er zij heeft het later geërfd; zij ging in haar 5^e jaar naar de tempel. Na hem weer verlaten te hebben, bleef zij nog enige tijd te Misal en op het buitengoed in de vlakte Esdrelon en trok dan naar het huis van Zakarias in Judea. *Jezus sprak over haar en over Joannes als over de voorloper van de Messias zo duidelijk, dat zij wel konden vermoeden wie Hij zelf was.*

Jezus ging nu met de levieten op hun verzoek de stad rond om in verscheidene huizen zieken te bezoeken. *Hij genas kinderen en vele zieken*, waaronder verscheidene verlamden, die Hem hun verminkte, omwonden handen tegenstaken; hun getal kon wel 16 belopen.

1379.

Hij bezocht ook Simeon van Libnat in zijn huis, die Hem gisteren zo feestelijk ontvangen had. Daarna ging Hij in de synagoge om de sabbat te besluiten. De vrouwen stonden hier hoog in de synagoge en niet ver van de leerstoel (fasc. 4, nr. 98, voetnoot 209).

Jezus leraarde nog over het zonde-offer en over Samson. Hij gaf vele verklaringen van Samsons daden er sprak over hem als over een heilige, wiens leven profetisch was. Hij had niet alle krachten verloren, zegde Jezus, hij had éne behouden, nl. de kracht om boetvaardigheid te doen. Hij had op een goddelijke ingeving de heidense tempel op zichzelf doen neerstorten. Als een God toegewijd persoon had hij zijn sterkte verloren door de wellust en omgang met de vrouw. Jezus sprak ook van de honing in de muil van de leeuw, van welke daad Samson tegen zijn ouders niet gesproken had (Recht. 14, 5-9). Jezus verklaarde de betekenis daarvan, en ook van het ezelskaakbeen (Recht. 15, 14-19) en nog van andere bijzonderheden en omstandigheden, die ik vergeten ben.

Reeds vroeger heb ik vele verklaringen van de geschiedenis van Samson gekregen, maar bijna alles weer vergeten.

De honing in de muil van de leeuw, de bron die uit de maaltand van het kaaksbeen vloeyde, de poorten van Gaza en vele andere trekken waren, zoals het mij aangetoond werd, voorafbeeldingen die op Jezus betrekking hadden, Samson heeft gedurende 10 jaren het ambt als rechter uitgeoefend en 10 jaren oorlog gevoerd (Recht. 15, 20; 16, 31).

Hij was 15 jaar, toen hij rechter werd; hij was wonderschoon, buitengewoon sterk en schrander en gaf aan de rechters in alles wenken, hoe zij de Filistijnen moesten verschalken en van aanvallen en veroveringen doen afzien. Eindelijk stelde men hemzelf tot rechter aan. Zijn huwelijk met de Filistijnse vrouw (Recht. 14, 1-6) en haar dood en zijn wraak op zijn vijanden waren hem in een gezicht bevolen geworden; hij wist dit alles dus voorop. Dit

geschiedde om gelegenheid te hebben om met de Filistijnen te strijden.

Te Gaza had hij zich bij de slechte vrouw slechts verborgen, omdat men op hem loerde (Recht. 16, 1-3), maar hij vergreep zich niet aan haar, en daarom behield hij zijn kracht om de stadspoorten uit hun hengsels te lichten en weg te dragen.

Met Dalila heeft hij zijn belofte van onthouding gebroken, bedwelmende dranken gedronken en is hij in zonde ten onder gegaan (Recht. 16, 4-21).

Zijn zeven haarlokken (Recht. 16, 13) verbeelden de zeven gaven van de H. Geest, die hij geleidelijk verloor.

Het vermaak, het feest in de tempel was een nieuwe smaak die men hem wilde aandoen (Recht. 16, 22-31), maar hij won zijn kracht door de boetvaardigheid terug. De stad die achteraf naar het ezelskaakbeen 'LEHI' genoemd werd, lag op de uiterste grens van Judea. Tot op die plaats (d.i. tot op de grens van Judea, maar veel meer oostelijk) hadden Maria en Jozef zoveel angst geleden, want pas daar verlieten zij het grondgebied van Herodes.

Richteren 14

Simsons huwelijk en raadsel

1. Simson begaf zich naar Timna en zag te Timna een vrouw, een van de dochters der Filistijnen.
2. Hij keerde terug en deelde zijn vader en zijn moeder mee: Ik heb te Timna een vrouw gezien, een van de dochters der Filistijnen: nu dan, neemt haar mij tot vrouw.
3. Maar zijn vader en zijn moeder zeiden tot hem: Is er onder de dochters van uw stamgenoten en onder heel mijn volk geen vrouw, dat gij een vrouw gaat halen bij de Filistijnen, die onbesnedenen? Doch Simson zeide tot zijn vader: Neem háár voor mij, want zij bevalt mij.
4. Zijn vader en moeder wisten echter niet, dat dit zo door de HERE beschikt was, dat hij een voorwendsel tegen de Filistijnen zocht. In die tijd toch heersten de Filistijnen over Israël.
5. Simson nu ging met zijn vader en zijn moeder naar Timna. Toen zij bij de wijnbergen van Timna gekomen waren, zie, een jonge leeuw kwam hem brullend tegemoet.
6. Maar de Geest des HEREN greep hem aan, zodat hij die uiteenscheurde, zoals men een bokje uiteenscheurt – zonder dat hij iets in de hand had. Noch aan zijn vader noch aan zijn moeder deelde hij echter mee, wat hij gedaan had.

7. Daarna ging hij met de vrouw spreken, want zij beviel Simson.
8. Na enige tijd keerde hij terug om haar te huwen; en toen hij van de weg afweek om naar de dode leeuw te zien, was er een bijenzwerm in het lichaam van de leeuw en ook honig.
9. Hij haalde die eruit, nam die in zijn hand en ging al etende verder, waarna hij naar zijn vader en moeder ging en ook hun ervan te eten gaf. Maar hij vertelde hun niet, dat hij de honig uit het lichaam van de leeuw had gehaald.
10. Toen zijn vader naar de vrouw gegaan was, richtte Simson daar een feestmaal aan, want zo plachten de jongelingen te doen.
11. Zodra men hem zag, koos men dertig metgezellen om met hem samen te zijn.
12. En Simson zeide tot hen: Ik wil u een raadsel opgeven. Indien gij mij de oplossing geeft binnen de zeven dagen van het feestmaal en het raadt, dan zal ik u dertig onderklederen en dertig bovenklederen geven.
13. Maar indien gij mij de oplossing niet kunt geven, dan zult gij mij dertig onderklederen en dertig bovenklederen geven. En zij zeiden tot hem: Geef uw raadsel op, dat wij het horen.
14. Toen zeide hij tot hen: Spijze ging uit van de eter, en zoetigheid van de sterke. Drie dagen lang konden zij het raadsel niet oplossen,
15. maar op de zevende dag zeiden zij tot de vrouw van Simson: Haal uw man over om ons de oplossing van het raadsel mee te delen; anders zullen wij u en uw familie met vuur verbranden. Hebt gij ons uitgenodigd om ons arm te maken, of niet?
16. Toen kwam de vrouw van Simson bij hem wenen en zeide: Gij geeft niets om mij en hebt mij niet lief; gij hebt aan mijn volksgenoten een raadsel opgegeven, maar mij de oplossing niet verteld. Hij echter zeide tot haar: Ik heb die zelfs aan mijn vader en moeder niet verteld; zou ik het u dan wel doen?
17. Maar zij weende bij hem de zeven dagen, die hun feestmaal duurde. Op de zevende dag vertelde hij het haar, omdat zij bij hem bleef aandringen, waarna zij de oplossing van het raadsel aan haar volksgenoten meedeelde.
18. Toen zeiden de mannen van de stad op de zevende dag, voordat de zon was ondergegaan, tot hem: Wat is zoeter dan honig, wat is sterker dan een leeuw? Maar hij zeide tot hen: Hadt gij niet met mijn kalf geploegd, gij hadt mijn raadsel niet geraden.
19. En de Geest des HEREN greep hem aan: hij ging naar Askelon, sloeg daar dertig mannen dood, nam hun bovenklederen en gaf die aan hen, die het raadsel hadden opgelost. Maar zijn toorn was ontbrand en hij keerde terug naar het huis van zijn vader.
20. En de vrouw van Simson werd gegeven aan degene, die zijn bruidsjonker geweest was.

Richteren 15

Simsons strijd met de Filistijnen

1. Na enige tijd echter, in de dagen van de tarweoogst, ging Simson zijn vrouw bezoeken, met een geitebokje bij zich, en zeide: Laat mij naar mijn vrouw in de kamer gaan. Maar haar vader stond hem niet toe naar binnen te gaan.
2. En haar vader zeide: Ik dacht stellig, dat gij in het geheel niet om haar gaat; daarom heb ik haar aan uw metgezel gegeven. Is haar jongere zuster niet schoner dan zij? Laat die toch in haar plaats de uwe worden.
3. Toen zeide Simson tot hem: Ditmaal zal ik onschuldig zijn jegens de Filistijnen, wanneer ik hun kwaad doe.
4. En Simson ging heen, ving driehonderd vossen, nam fakkels, bond staart aan staart en bevestigde tussen elke twee staarten een fakkel.
5. Daarna stak hij de fakkels in brand en joeg de vossen in het staande koren der Filistijnen; hij stak in brand zowel de garven als het staande koren en de olijfgaarden.
6. En de Filistijnen zeiden: Wie heeft dit gedaan? En men zeide: Simson, de schoonzoon van de Timniet, want deze heeft diens vrouw genomen en aan zijn metgezel gegeven. Daarna trokken de Filistijnen erheen en verbrandden haar en haar vader met vuur.

7. Toen zeide Simson tot hen: Indien gij zó doet, waarlijk, dan zal ik niet ophouden, vóórdát ik mij op u gewroken heb.
8. En hij sloeg hun de ruggegraat stuk: een zware slag. Toen ging hij heen en hield zich op in de rotsspleet van Etam.
9. Toen trokken de Filistijnen op, legerden zich in Juda en verspreidden zich bij Lechi.
10. En de mannen van Juda zeiden: Waarom zijt gij tegen ons opgetrokken? Toen zeiden zij: Wij zijn opgetrokken om Simson te binden en hem te behandelen, zoals hij ons behandeld heeft.
11. Daarop daalden drieduizend man uit Juda naar de rotsspleet van Etam af en zeiden tot Simson: Wist gij niet, dat de Filistijnen over ons heersen? Wat hebt gij ons toch aangedaan? Maar hij zeide tot hen: Zoals zij mij behandeld hebben, zo heb ik hen behandeld.
12. Zij zeiden tot hem: Wij zijn gekomen om u te binden en u aan de Filistijnen over te leveren. Maar Simson zeide tot hen: Zweert mij, dat gij zelf mij niet zult neerstoten.
13. Hierop zeiden zij tot hem: Neen, wel zullen wij u binden en aan hen overleveren, maar doden zullen wij u niet. En zij bonden hem met twee nieuwe touwen en voerden hem uit de rotsspleet mee.
14. Zodra hij te Lechi gekomen was en de Filistijnen hem met gejuich tegemoet kwamen, greep de Geest des HEREN hem aan en de touwen om zijn armen werden als in het vuur verbrande vlastengels en zijn banden smolten weg van zijn handen.
15. Daarop vond hij een nog verse ezelskaak, strekte de hand uit, greep ze en sloeg daarmee duizend man dood.
16. En Simson zeide: Met een ezelskaak sloeg ik dat ezelstuig, met een ezelskaak duizend man.
17. Toen hij uitgesproken was, wierp hij de kaak weg en noemde die plaats Ramat-Lechi.
18. Toen hij hevige dorst kreeg, riep hij tot de HERE: Gij hebt door uw knecht deze grote verlossing geschonken, en nu moet ik van dorst sterven en zal ik in handen vallen van de onbesnedenen!
19. Daarop deed God een spleet ontstaan in de holte te Lechi, en er stroomde water uit, zodat hij drinken kon, en zijn levenskracht terugkeerde en hij weer opleefde. Daarom noemde hij die bron: Bron van de roepende. Zij bevindt zich te Lechi tot op de huidige dag.
20. Hij richtte Israël in de dagen der Filistijnen, twintig jaar.

Richteren 16

Simson te Gaza

1. Eens, toen Simson naar Gaza ging, zag hij daar een hoer en kwam tot haar.
2. Zodra aan de Gaziëten meegedeeld was: Simson is hier gekomen, stelden zij zich aan alle kanten op en loerden de gehele nacht op hem in de stadspoort; die gehele nacht echter deden zij niets, denkende: als het morgenlicht aanbreekt, zullen wij hem doden.
3. Maar Simson bleef slapen tot middernacht. Te middernacht stond hij op, greep de deuren van de stadspoort en de beide posten, rukte ze met grendel en al los, legde ze op zijn schouders en bracht ze naar de top van de berg, die tegenover Hebron ligt.

Simson en Delila

4. Daarna vatte hij liefde op voor een vrouw in het dal Sorek, Delila genaamd.
5. En de stadsvorsten der Filistijnen kwamen bij haar en zeiden tot haar: Tracht door overreding van hem te weten te komen, waardoor zijn kracht zo groot is, en hoe wij hem kunnen overmeesteren en binden om hem te bedwingen. Wij zullen u dan ieder elfhonderd zilverstukken geven.
6. Toen zeide Delila tot Simson: Vertel mij toch, waardoor uw kracht zo groot is, en waarmee gij gebonden zoudt moeten worden om u te bedwingen.
7. En Simson zeide tot haar: Indien men mij bindt met zeven verse pezen, die nog niet verdroogd zijn, dan zal ik machteloos wezen en gelijk aan ieder ander mens.

8. Toen brachten de stadsvorsten der Filistijnen haar zeven verse pezen, die nog niet verdroogd waren, en zij bond hem daarmee,
9. terwijl zij in haar binnenvertrek in hinderlaag lagen. Toen riep zij: De Filistijnen over u, Simson! Maar hij verscheurde de pezen, zoals een vlassnoer verscheurd wordt, wanneer het vuur geroken heeft. En het werd niet bekend, waarin zijn kracht lag.
10. Delila zeide tot Simson: Zie, gij hebt mij bedrogen en mij leugens verteld. Zeg mij nu toch, waarmee gij gebonden kunt worden.
11. En hij zeide tot haar: Indien men mij stevig bindt met nieuwe touwen, die nog niet gebruikt zijn, dan zal ik machteloos wezen en gelijk aan ieder ander mens.
12. Daarop nam Delila nieuwe touwen, bond hem daarmee en riep hem toe: De Filistijnen over u, Simson! – er lagen in het binnenvertrek mannen in hinderlaag – maar hij scheurde ze van zijn armen af als een draad.
13. Delila zeide tot Simson: Tot nu toe hebt gij mij bedrogen en mij leugens verteld. Zeg mij, waarmee gij gebonden kunt worden. Toen zeide hij tot haar: Als gij de zeven haarvlechten van mijn hoofd met de schering van een weefgetouw samenweeft.
14. En zij hechtte ze vast met een pin, waarna zij hem toeriep: De Filistijnen over u, Simson! Maar, toen hij uit zijn slaap ontwaakte, rukte hij de weverspin en de schering los.
15. Zij zeide tot hem: Hoe kunt gij zeggen: Ik heb u lief, terwijl uw hart mij niet toebehoort? Nu hebt gij mij reeds driemaal bedrogen en mij niet verteld, waardoor uw kracht zo groot is.
16. En toen gebeurde het, nadat zij dag aan dag bij hem met haar vragen was blijven aandringen en aanhouden, dat hij ongeduldig werd tot stervens toe,
17. zijn gehele hart voor haar blootlegde en haar zeide: Geen scheermes is ooit op mijn hoofd gekomen, want van de moederschoot af ben ik een nazireeër Gods. Indien ik geschoren werd, zou mijn kracht van mij wijken, en ik zou machteloos wezen en gelijk aan ieder ander mens.
18. Toen Delila zag, dat hij zijn gehele hart voor haar blootgelegd had, liet zij de stadsvorsten der Filistijnen roepen, en zeide: Ditmaal moet gij komen, want hij heeft mij zijn gehele hart blootgelegd. En de stadsvorsten der Filistijnen kwamen bij haar en brachten het geld mee.
19. Daarop liet zij hem op haar knieën inslapen, riep iemand en liet de zeven vlechten van zijn hoofd afscheren. Zo begon zij hem in bedwang te krijgen, want zijn kracht week van hem.
20. En zij riep: De Filistijnen over u, Simson! Toen ontwaakte hij uit zijn slaap en dacht: evenals de vorige keren zal ik vrijkomen en mij losrukken; maar hij wist niet, dat de HERE van hem geweken was.
21. De Filistijnen grepen hem, staken hem de ogen uit, voerden hem naar Gaza en boeiden hem met twee koperen ketenen. En hij moest in de gevangenis de molen draaien.
22. Maar van het ogenblik af, dat zijn hoofdhaar afgeschoren was, begon het weer aan te groeien.

Simsons dood

23. Daarop kwamen de stadsvorsten der Filistijnen bijeen om een groot offerfeest te vieren voor hun god Dagon en om vrolijk te zijn; zij zeiden: Onze god gaf Simson, onze vijand, in onze macht.
24. En toen het volk hem zag, loofden zij hun god, terwijl zij riepen: Onze god gaf onze vijand in onze macht, de verwoester van ons land, die velen van ons gedood heeft.
25. Toen zij in een vrolijke stemming gekomen waren, zeiden zij: Roept Simson om ons te vermaken. En zij lieten Simson uit de gevangenis halen en hij vermaakte hen; men gaf hem een plaats tussen de zuilen.
26. Toen zeide Simson tot de jongen die hem bij de hand hield: Laat mij los en laat mij de pilaren tasten, waarop het gebouw rust, om daartegen te kunnen leunen.
27. Het gebouw nu was vol mannen en vrouwen; alle stadsvorsten der Filistijnen waren daar, en op het dak bevonden zich ongeveer drieduizend mannen en vrouwen, die naar het spel van Simson keken.

28. En Simson riep tot de HERE en zeide: Here HERE, gedenk toch mijner en maak mij nog slechts ditmaal sterk, o God, opdat ik mij met één wraak voor mijn beide ogen op de Filistijnen wreke.

29. Daarop greep Simson de beide middelste zuilen, waarop het gebouw rustte, met zijn rechterhand tegen de ene steunende en met zijn linkerhand tegen de andere.

30. En Simson zeide: Dat ik met de Filistijnen sterve. Toen boog hij zich met kracht, en het gebouw stortte in boven de stadsvorsten en boven al het volk, dat daarin was. De doden die hij in zijn sterven gedood heeft, waren talrijker dan die hij in zijn leven gedood had.

31. Daarop kwamen zijn broeders en zijn gehele familie, namen hem op, voerden hem mee en begroeven hem tussen Sora en Estaol in het graf van zijn vader Manoach. Hij nu had Israël twintig jaar gericht.

Uit: NBG-vertaling 1951

Na deze treffende lering keerde Jezus naar zijn herberg terug. De leerlingen die met Hem naar Cyprus gereisd waren, gingen na de sabbat in twee groepen verder,

- een groep naar Kafarnaüm en
- een andere naar Dabrat bij de Tabor⁷⁴⁸.

1380.

8 juni = 24 Siwan. –

Ik heb deze nacht menige aanwijzing gekregen over de loop van enige riviertjes en beken in het Land van Belofte.

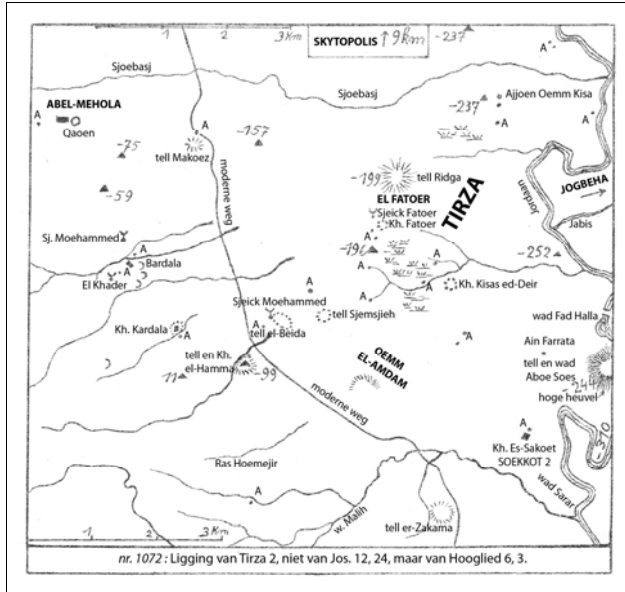
Ik herinner me alleen nog dat door het dal van Magdalum een rivier in het Meer van Galilea en één van Tirza in de Jordaan vloeit (zie fasc. 22, nr. 1062, kaart in voetnoot 571).

---

⁷⁴⁸ Dit verhaal over Samson, hier zowel als in de H. Schrift, levert tal van moeilijkheden op. Zo blijft na alle onderzoek de ligging van 'Lehi' problematiek. Dat uit een maaltand van het kaaksbeen een bron ontsprong – het staat nochtans letterlijk in de H. Schrift – wordt meestal anders verstaan en vertaald.

Volgens K. is Samson 10 jaar rechter geweest; volgens de H. Schrift 20 jaar, maar in deze 20 jaar zullen de 10 jaren begrepen zijn, waarin hij, zoals zij zegt, zijn voorganger met raad en daad bijstond.

Het is wonderbaar hoe K. Jezus over Samson hoort leren, geheel in overeenstemming met de H. Schrift. Doch daar dit niet bijdraagt tot de oplossing van moeilijkheden en hier zo weinig zekerheid heerst, blijven wij er niet bij stilstaan.

Het smalle, ondiepe riviertje, indien men het zo noemen mag, dat Jezus vóór Misal op een brug overschreed, is slechts 2 uren lang.

Zijn bron is met een vreemdsoortig monument overbouwd⁷⁴⁹. Dit gebouw is als een grote, vierhoekige, massale blok; men gaat er met trappen op en boven staan er als torens. Het riviertje vloeit naar Ptolemaï's en is met het moeras of meertje Kendevia verbonden. Hedendaags bestaat het niet meer. (Bedoeld is, of bedoeld moet zijn: dit gebouw. Het riviertje bestaat nog of

⁷⁴⁹ **Riviertje Belus (= Namein = Namin = Naāman).** – Dit monument bestaat nu niet meer.

Wij ontleen aan Guide de Terre sainte, blz. 668: De naam Namein, Namin, Naāman, die de huidige naam van de oude Belus is, is wellicht afkomstig van Memnon.

Van dit monument blijft niets meer over, dat, volgens Flavius Josephus zijden had van 100 el. Doch Godfried van Vinisauw vermeldt dit monument nog in 1191.

bestond althans tot de Joden het vóór kort door een kanaal vervingen).

Jezus ging heden met de levieten ongeveer 1,5 uur zuidoostwaarts naar een dorp, dat een synagoge heeft en een paar honderd inwoners telt, die als in boerenhuizen er omheen wonen. Het ligt op een hoogte en is aan de zuidzijde door een berg ingesloten. Een eind van daar is in het dal een mooie leerheuvel, *waarop Jezus tot een paar honderd mensen het woord richtte.*

Judas die bedrijvig is van aanleg, gaarne allerlei werkzaamheden verricht en toebereidselen treft, en Tomas, wiens familie vlothout in de haven heeft liggen en daar goed bekend is, en nog verscheidene andere leerlingen zijn 's morgens naar Hefa gegaan, om daar de nodige schikkingen te nemen voor de aankomst van Cyprioten. Enige nieuwe Cyprische leerlingen gingen met hen mee. Jezus deed hun uitgeleide tot op de brug over het riviertje, alvorens met de levieten en leerlingen naar dat dorp te gaan. Ik gis dat het heden een feestdag of een vastendag is geweest, want ik heb geen maaltijd gezien⁷⁵⁰.

1381.

9 juni. –

Jezus is heden middag in de stad geweest, waarvan ik zei dat Elisabet in haar jeugd daar gewoond heeft. De plaats is groter dan het voormelde dorp (met de synagoge), maar ze heeft geen synagoge. Er wonen verwanten van Jezus van Elisabets en Jozefs zijde. Het zijn de ouders van de zogenaamde kleine Jakob (Kleofas en ook Jakobus Kleofas, zie nr. 1350).

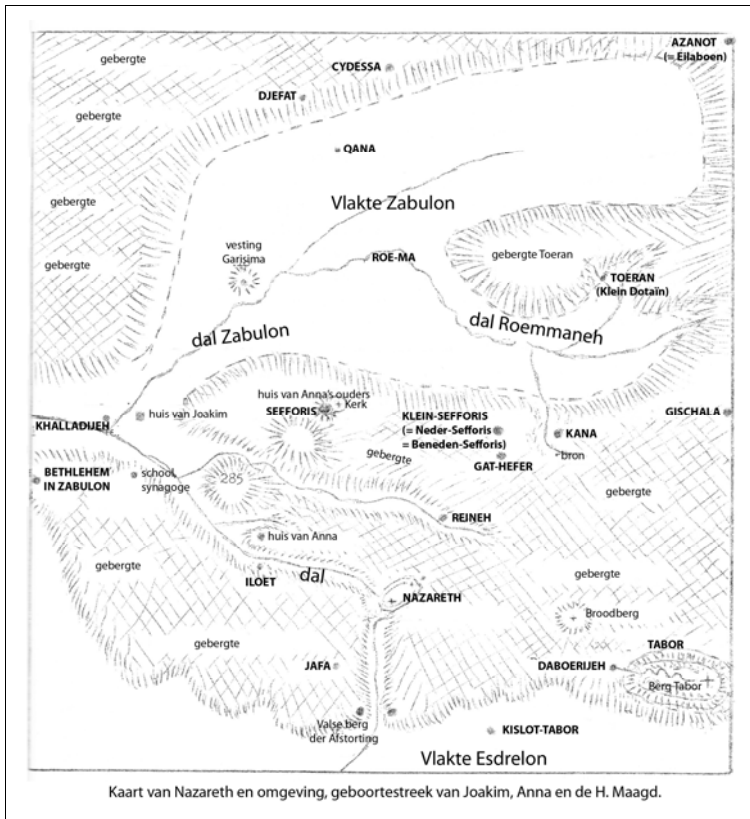
Ook van die verwanten wonen er hier, die met Jezus op 4 november van het vorige jaar in het gewest van Ebez, waar Saül

---

⁷⁵⁰ Heden een vastendag. – In de joodse kalender vindt men voor de scheuring van het Beloofde Land in twee rijken, waarna de noorderlingen op bevel van Jeroboam ophielden hun eerstelingen te Jeruzalem ten offer te brengen, een vastendag op 23 Siwan. Deze is het die K. bedoelt, maar omdat het gisteren sabbat was, werd hij heden op 24 Siwan gehouden.

zelfmoord pleegde, samengekomen waren en Hem hadden willen overhalen om zich ergens een veilig verblijf te kiezen. Onder hen waren oude mensen die zonen onder de leerlingen hadden *Jesus hield zich niet lang bij hen op en genas enige zieken.* Hier zijn nog verscheidene leerlingen tot Hem gekomen.

‘s Avonds ging Hij naar een gehucht, een kwartier van Sefforis gelegen, waar Hij vroeger eens met een rabbijn een dispuut over de echtscheiding had gehad. Het ligt 2 uren van Nazareth ⁷⁵¹,

⁷⁵¹ Gehucht met een synagoge, waar ze ligt een uur ten zuidwesten van Sefforis; wij hebben een nota erover geplaatst in fasc. 9, nr. 215, voetnoot 17.

Ook het veld Ginnim behoort tot dit gewest⁷⁵².

Jezus vestigde in de omstreken verscheidene verhuizers uit Ornitopolis.

Jezus te Taänak. – Genezing van een Farizeeër.

1382.

10 juni = 25 Siwan. –

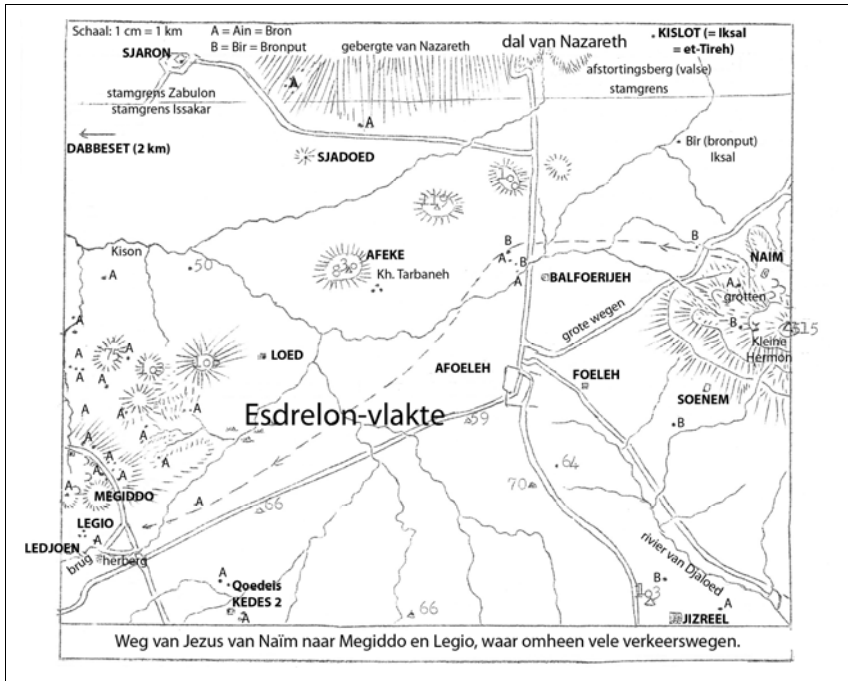
Jezus is heden uit het gewest van Sefforis naar Taänak gegaan, dat een uur ten zuidwesten van Megiddo gelegen is; het was 5 uren gaans daarheen; het ligt een paar uren ten oosten van Dabbeset, een stad aan de Kison.

---

⁷⁵² Ginnim, is het Ginnim uit fasc. 4, nr. 105, voetnoot 223, te zoeken aan de zuidkant van de Tabor.

(Men vindt deze plaatsen het duidelijkst op grote kaart 2, het dichtst bij elkaar op grote kaart 1. Men houde er rekening mee dat afstanden en richtingen door K. uit het hoofd meegedeeld worden en geen aanspraak maken op strikte nauwkeurigheid; zie VOORREDE, nrs. 9 en 10).

Taanak is een oude Kanaänietische stad (Recht. 2, 21), en daar is iets geschied, ik meen een veldslag, waarna een generaal (Sisera) een nagel door zijn kop geslagen kreeg. (Recht. 5, 24-27).
Taanak is een levietenstad (Jos. 21, 25).

Jezus is er nog niet geweest, hoewel Hij reeds vroeger Megiddo heeft bezocht, waar het vorig jaar de Joannes-leerlingen tot Hem gekomen zijn (fasc. 20, nr. 875).

Men verwachtte Hem hier; de synagogeoversten ontvingen Hem, wasten Hem de voeten en boden Hem de welkomsverversing aan.

Heden en ook reeds gisterenavond zijn verscheidene leerlingen hier tot Jezus gekomen. Nu zijn er wel een tiental bij Hem. Onder dezen bevinden zich Saturninus, de zonen van Maria Heli, die ook Jezus' broeders genoemd worden en enige van Dabrat en van Jozefs verwanten.

Wel waren de Farizeeën Hem hier niet uitgesproken vijandig gezind, maar zij meenden het toch ook niet goed met Hem en listig sloegen zij Hem gade. Ik bemerkte dit aan hun dubbelzinnige woorden; zij gaven Hem de wens te kennen dat Hij sommige zieken zou bezoeken en vroegen of Hij dan ook niet onder henzelf naar degene wilde komen zien, die te Kafarnaüm was geweest en zich in een deerniswekkende toestand bevond. Zij veronderstelden dat Jezus dit zou geweigerd hebben, omdat die man deel had uitgemaakt van het gezantschap dat Hem in die stad moest bespieden, en omdat hij zich zeer vijandig gedragen had; hij was daar zeer actief en honend tegen Jezus opgetreden, omdat Hij sommige jongelingen niet tot leerlingen had willen aannemen.

Nu was hij tot straf van dit onwaardig gedrag met een eigenaardige ziekte geslagen: hij snikte bijna gedurig en had daarbij hevige kramp trekkingen in het bovenlijf en ook brakingen; hij kwijnde zienderogen weg; hij had vrouw en kinderen en was tussen 30 en 40 jaar.

Hij lag daar uiterst ellendig en *Jezus vroeg hem of hij weer gezond wilde worden en of hij geloofde dat Hij hem kon helpen.*

Nu had hij zijn dapperheid verloren en verlegen en beschaamd antwoordde hij: "Ja, Heer, ik geloof het."

Hierop legde Jezus hem de hand op het hoofd en zijn andere hand op de borst, bad, en beval hem op te staan en spijs te gebruiken.

De man stond op en dankte Jezus onder tranen en insgelijks deden zijn vrouw en kinderen.

Jezus sprak vriendelijke en troostende woorden tot allen en deed alsof Hij niets wist van het gedrag en de oude vijandschap van de man jegens Hem.

Daarna ging Jezus nog in verscheidene huizen en *genas zieken*. De Farizeeën verloren alle lust om Hem tegen te spreken, als zij de genezen Farizeeër 's avonds in de synagoge zagen verschijnen.

Hier handelde Jezus over de vervulling van de profetieën, over Joannes de Doper, die de voorloper van de Messias was, en over de Messias zelf en dit zo duidelijk, dat zij wel konden vermoeden dat Hij zichzelf bedoelde.

1383.

11 juni. –

Jezus ging deze morgen naar een timmermanswerf, waar Jozef eerst had gewerkt, na uit Bethlehem te zijn weggevlucht. (Juister: zijn eerste verblijf was te Lebona geweest).

Het was een gebouw, waarin rondom een binnenplein wel 12 mensen woonden, die een houthandel waarnamen. De timmerwinkel waar Jozef gearbeid had, was door de nakomelingen van zijn meester bewoond; zij werkten zelf niet meer, maar lieten door arme dagloners alle werken uitvoeren en hadden een magazijn vol voorraad, die grotendeels aan de schepen verkocht werd. Men zaagde en bewerkte planken, balken, lijsten, staven; men vlocht schotten en meer dergelijke dingen. Men wist er nog te zeggen dat de vader van de profeet voortijds hier gewerkt had, maar men wist toch niet meer bepaald of het dezelfde Jozef van Nazareth geweest was of niet. Ik dacht daarbij: als die mensen ter plaats zelf het nu niet meer weten, zo is het geen wonder dat wij in onze tijd na zoveel eeuwen er nog minder van weten.

Jezus bezocht dit huis en ook de andere; zij boden Hem een verversing aan en *Hij hield op de werf een toespraak over de arbeidzaamheid en de woeker.*

Jezus gaat naar Sjion bij de Tabor.

1384.

Jezus heeft in de herberg betaald en is nog 's middags 3 uren oostwaarts (noordoostwaarts) naar het oude en nare dorp Sjion gegaan⁷⁵³. Dit dorp bestaande uit een soort van burcht met dikke muren en omliggende (aangebouwde) huizen ligt ongeveer 2 uren ten westen van de Tabor.

De Kison ontspringt bij de Tabor. Een arm vloeit oostwaarts door het dal, waar Saül verslagen werd en omkwam, en waarin een moeras of meer gelegen is; het richt zich naar Skytopolis. De andere arm vloeit naar het westen door de vlakke van Jizreël en mondt niet ver van Ptolemaïs in de zee uit⁷⁵⁴.

---

⁷⁵³ **Sjion = Seon = Ajjoen esj-Sjaïn.** – Sjion (Vulgaat: Seon) is een stad van Issakar (Jos. 19, 19), maar gelegen op het gebied van Zabulon.

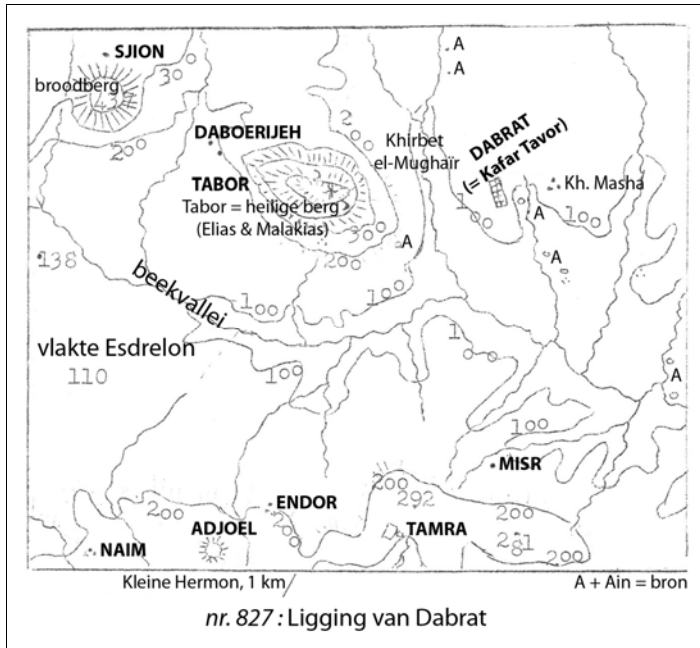
Eusebius en Hiëronymus beweren dat men het in hun tijd aanwees bij de Tabor.

Vele geleerden menen, zonder er zeker van te zijn, dat Sjion te vereenzelvigen is met Ajjoen esj-Sjaïn, 4 km ten noordwesten van de Tabor en op de noordhelling van de djebel Sartahéh, naar de voet van de berg toe. Deze berg wordt door de zienster ook 'broodberg' genoemd. Een half uur meer noordelijk heeft men Aïn-Mahil.

⁷⁵⁴ In de VOORREDE, nr. 11 hebben wij er de aandacht op gevestigd dat K. geen inzicht heeft in de loop van beken, rivieren, kanalen.

In de eerste alinea van nr. 1384 en ook in de paar volgende regels is dit volkomen toepasselijk.

Alle beken en rivieren in een wijde omtrek rond de Tabor zijn voor haar de Kison. Alleen alle beken of beddingen die naar het westen afdalen, behoren tot de Kison.

Sjion, de oude burcht met de omliggende huizen, ligt een weinig hoog. Niet ver van daar, aan de boorden van de Kison, liggen nog als in een donker nest, diep achter wallen waarop bomen staan, een groep huizen bij elkaar. Daar beneden is het niet gezond en over de wallen heen kan men niet zien. Enige Farizeeën wonen

- Naast Sjion vloeit een beek zuidwaarts, komt in de buurt van Iksal voorbij, wendt zich nu oostwaarts en dit behoort reeds niet meer tot de Kison, maar vloeit naar de Jordaan. 't Is het begin van de el-Birehrivier.
- Nog minder behoort tot de Kison de waterrijke rivier tussen het Klein-Hermongebergte en het Gilboagebergte. Op dit laatste sneuvelde Saül.
- Deze rivier, de nahr Djaloeed, passeert aan de noordkant van Skytopolis. Aan de zuidkant van deze stad lagen moerassen.
- Ook hogerop in de vallei bij tell Joesef, hebben de joodse immigranten moerassen drooggelegd. Noch de moerassen noch de rivier die naar de Jordaan afdaalt, hebben iets met de Kison te maken.

boven bij de synagoge. De bewoners beneden schijnen mij afhankelijk te zijn van die uit de bovenwijk, die hen kwellen en onderdrukken.

De Farizeeën van Sjion, hoewel arglistig en trouweloos, ontvingen Jezus toch met de voetwassing en het welkomemaal. Van Naïm uit had men Hem hier een herberg besteld.

In de synagoge verhief Jezus zijn stem tegen de handelwijze van die Farizeeën, aan wie Hij verweet dat zij zware lasten oplegden, welke zijzelf niet droegen en dat zij anderen onderdrukten en domineerden. Hij sprak ook over de Messias en zei hun dat Hij helemaal anders zou verschijnen dan zij Hem zich voorstelden en verwachtten.

Zij maakten opwerpingen, maar Hij bracht hen tot zwijgen.

1385.

12 juni = 28 Siwan. –

Jezus was juist naar Sjion gekomen, om de arme verdrukte mensen te troosten. Het dorp ziet er ordeloos en vervallen uit; het ligt ten zuiden van de weg die voorbij de Tabor loopt. Alles is er verwaarloosd, overeenkomstig de algemene nalatigheid van de Joden ten tijde van Jezus, die zeer slordig en onachtzaam waren om iets in goede staat te houden. Op Cyprus is alles veel beter onderhouden.

Jezus ging deze morgen nog in de benedenwijk, die zeer eng ingesloten ligt; *Hij genas daar verscheidene zieken in hun hutten; het waren meestendeels jichtigen en lammen.* De Farizeeën stuurden alle zieken naar die ongezonde plaats, waar zij nauwelijks een teug frisse lucht konden scheppen.

Jezus en de leerlingen gaven hier aan de armen alles wat zij bij zich hadden aan geld, lijnwaad, banen en klederstoffe, want zijzelf hadden niets nodig, daar zij te Naïm weer nieuwe voorraad konden krijgen. (Waarschijnlijk hadden de

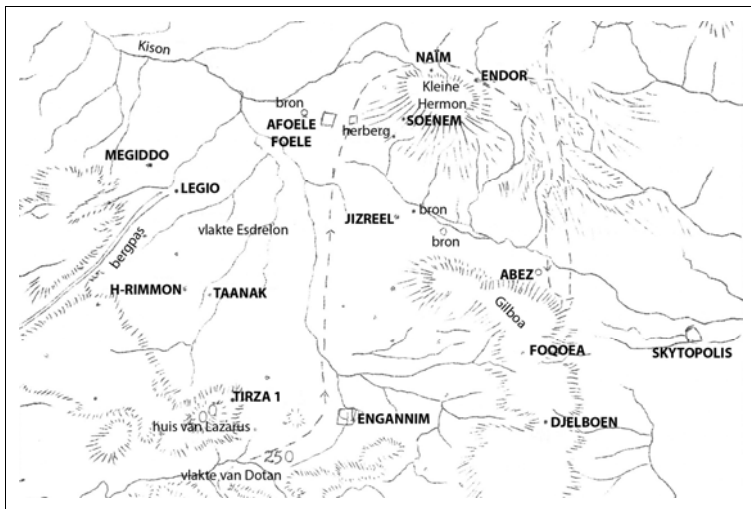
leerlingen, die onlangs tot Jezus kwamen, die kledingstukken tot aalmoezen van Naïm meegebracht).

Van Sjion naar Naïm.

Van hier ging Jezus met de leerlingen naar Naïm in ongeveer 1,5 uur. Sjion ligt ten westen en Naïm ten zuiden van de Tabor.

Hij volgde, zonder over de Kison te trekken, een heuvelachtige weg en liet ter linkerzijde, hoger nabij de Tabor (*höher am Thabor*), een plaats waar hij op 5 januari van dit jaar een preek had gehouden. (Bedoeld is de broodberg, dj. Sartabeh, dien Jezus, zuidwaarts afdalend, links heeft fasc. 21, nr. 998).

Zij gingen nu over een brug een weinig zuidwaarts. Toen zij vóór de stad tot een bron naderden, kwamen hun verscheidene leerlingen en andere mensen tegemoet⁷⁵⁵. Onder hen was de uit de dood opgewekte jongen van Naïm. *Jezus leerde hier nog* en men waste Hem de voeten en bood Hem de welkomsverversing aan.

Zij wisselden van klederen en namen andere zolen. Hier waren nu een twaalfstal leerlingen, maar geen apostelen bij Jezus. De Jeruzalemse leerlingen waren met enige vrouwen van Jeruzalem naar Naïm gekomen. Andere hadden het Pinksterfeest bij Maria te Nazareth gevierd en hadden op de terugreis Naïm aangedaan. Nu wachtten zij hier op Jezus.

---

⁷⁵⁵ Bron te Naïm. – Op een geringe afstand van de Franciscaanse kapel, gebouwd ter plaats waar men een stadspoort veronderstelt en de opwekking uit de dood van de jongen vermoedt, ontspringt ten noordwesten in een soort kamer een overvloedige bron in de rots. Men daalt met enige treden in de rotskamer af.

Daarnaast ligt een vervallen waterbak, met er omheen enige sarcofagen als drinkbakken (cfr. I, Gal. 116).

Jezus ging eerst in zijn eigen herberg die Hij te Naïm had (cfr. fasc. 14, nr. 535, voetnoot 254). Ze was in een der gebouwen van de weduwe ingericht. Hierna ging Hij met de leerlingen tot de weduwe zelf. De vrouwen traden Hem gesluierd in de voorhal of zuilenplaats van het binnenhof tegemoet (d.i. in de open zaal aan het einde van het voorhof), en vielen voor Hem neer.

Hij groette hen en samen begaven zij zich in de zaal.

Benevens de weduwe waren er 5 vrouwen: Marta, Magdalena, Veronika, Joanna Chusa en de Sufanietin. De vrouwen zaten aan het einde van de zaal afgezonderd met de benen onder zich gekruist, op een laag verhoog of bank als een lage lange canapé die met kussens en tapijten belegd was; men zag de pikfels van de bank.

De vrouwen spraken niet eerder tot Jezus, dan wanneer Hijzelf hun het woord toestuurde, en dan spraken zij de ene na de andere. Zij vertelden Hem o.m. over het gebeurde te Jeruzalem en over Herodes die Hem hinderlagen had willen leggen. Maar ik bemerkte dat *Jezus de vinger ophief en hen over hun al te menselijke bezorgdheid en oordeelvellingen terecht wees*. Ik had toen ook reden om mijzelf een vermaning te geven.

Jezus vertelde hun over Cyprus waar velen de waarheid ingezien en aangenomen hadden. Hij sprak ook met een bijzondere, zichtbare liefde over de Romeinse landvoogd te Salamis; en toen de vrouwen hun mening uitten dat het goed zou zijn, indien ook deze daar niet bleef, *antwoordde Jezus: "Neen, hij moet daar blijven en nog vele mensen helpen totdat eens een andere, nadat Ik mijn werk volbracht zal hebben, in zijn plaats komt, die eveneens een vriend van de Gemeente zal zijn."* Het docht mij dat Jezus daarmee die goedgezinde landvoogd over Cyprus ten tijde van Paulus bedoelde (nl. Sergius Paulus, Hand. 13, 7-12).

Hij sprak ook lang over Merkuria, maar wat Hij over haar verklaarde ben ik vergeten. Ik zeg niet gaarne wat ik niet zeker weet. De vrouwen weenden dikwijls en ik weende mee. Het schaadde mijn ogen niet en toch dacht ik eraan⁷⁵⁶. Ook had er nog een maaltijd plaats.

Karakterschets van enige H. Vrouwen.

1387.

13 juni. –

Jezus heeft enige mensen bezocht en is bij de H. Vrouwen in het huis van de weduwe geweest. *Hij was bij hen in de tuin en op- en neerwandeland spraken zij beurtelings en afzonderlijk met Hem.*

- Magdalena en de Sufanietin zijn bij lange zo schoon niet meer als voorheen; zij zijn bleek en vermagerd, hun ogen zijn rood van het wenen; zij zijn zwijgzaam, teruggetrokken en ingetogen.
- Marta is zeer actief en bedreven in allerhande werkzaamheden.
- Joanna Chusa is een lange, bleke, flinke vrouw, ernstig en krachtdadig.
- Veronika heeft in haar wezen (zijn en doen) veel weg van de H. Katarina; zij is onbeschroomd, dapper, beslist en stoutmoedig⁷⁵⁷.

---

⁷⁵⁶ Indien wij de waarschuwing in fasc. 24, nr. 1230, willen nagaan over een lange reeks visioenen die K. een tweede maal kreeg, kunnen we berekenen dat Brentano dit verhaal aangekend heeft op 4 december 1823.

Welnu, vanaf 5 november 1823 tot 25 december 1823 leed K. geweldig aan een oogkwaal die zij van een Romeinse kardinaal had overgenomen, opdat hij voort zijn belangrijke bezigheden zou kunnen verrichten.

⁷⁵⁷ Veronika stoutmoedig. – K. beschrijft haar karakter steeds op dezelfde manier.

Wanneer zij aldus bij elkander zijn, dan werken zij; zij naaien, vervaardigen en bereiden alle voorwerpen, die voor de Gemeente nodig zijn. Dit wordt naar de herbergen en opslagplaatsen verzonden, en daar komen de leerlingen het nodige afhalen, hetzij tot eigen gebruik, hetzij tot aalmoezen voor de armen. Wanneer zij met de nodige voorraad klaar zijn, dan werken zij ook nog voor de arme synagogen. Zij hebben gewoonlijk hun dienstmeiden bij zich, die hen vooruitgaan of volgen en de stoffen en confecties dragen, gedeeltelijk in een lederen reistas als een waterzak, gedeeltelijk om de gordel onder de mantel. De dienstmeiden dragen om het bovenlijf nauwer klederen en hun rokken zijn korter. Wanneer de vrouwen op de een of andere plaats bij elkander zijn, zoals hier te Naïm, dan verwijderen zich ook wel de dienstmeiden en wachten onderweg in herbergen hun meesteressen af. Veronika's meid was lang bij haar; zij diende haar nog na het lijden van Christus.

Jezus nam in zijn herberg de maaltijd. Toen Hij voor de opening van de sabbat ter synagoge ging, trad Hij niet op de leerstoel, maar stond met zijn leerlingen op de plaats van de reizende leraren; doch nadat Hij verwelkomd was en de gebeden gezegd waren, nodigden de rabbijnen Hem uit om vóór de opengelegde rollen te treden en te lezen.

De lezing was uit Num. 8, 1 - tot 13, 1 en uit Zakarias 2, 10 tot 4, 8, over de levieten, de kwakkels, het morren, en de straf van Mirjam, Mozes' zuster.

Uit de profeet Zakarias werd de passage voorgelezen

Men kan het vergelijken met de volgende woorden van Jezus tot Maria van de Drie-eenheid: *“Veronika ontving een prachtige beloning (nl. Christus' aangezicht in de doek geprent), maar weet gij hoeveel moed en hoeveel heldhaftige liefde haar daad haar gekost heeft?”* (blz. 279).

Dit is op te maken uit de omstandigheden waarin zij, een vrouw, haar daad stelde en Jezus' aangezicht afdroogde.

waarin gewag gemaakt is van de uitverkiezing van de heidenen en van de Messias.

1388.

Jezus leerde zeer streng en zei dat de heidenen in het Rijk van de Messias de voorrang zouden krijgen in plaats van de verstokte Joden. Hij zei ook dat de Joden de Messias niet zouden erkennen, daar Hij geheel anders zou verschijnen dan zij Hem verwachtten. Zijn toehoorders waren zeer ontevreden en geërgerd en zij maakten bittere opwerpingen, maar werden tot zwijgen gebracht. Onder hen waren drie dikke, roekeloze kerels, die ook van het gezantschap te Kafarnaüm deel hadden uitgemaakt, en vooral dezen waren het die Hem tegenspraken. Zij konden Hem de genezing van de Farizeeër te Taanak niet vergeven en vol verbittering zeiden zij dat Jezus dit alleen gedaan had, omdat de Farizeeën Hem in die stad door de vingers zouden zien.

Zij kwamen ook weer met het schenden van de sabbat voor de dag en vorderden dat Hij het gebod van de rust zou onderhouden en de sabbat niet door genezingen zou ontheiligen. Best nog zou Hij zich helemaal terugtrekken om alle opschudding te vermijden.

Maar Jezus antwoordde hun dat Hij doen zou, wat zijn zending van Hem eiste, predikend rondgaan en de mensen onderwijzen tot zijn tijd zou vervuld zijn.

Zij nodigden Hem hier te Naïm tot geen maaltijd uit en waren vol haat, omdat Hij door zijn leer en liefde alle armen, ellendigen, eenvoudigen en kleinen tot zich trok, juist hen die zichzelf verstootten en door hun hardvochtigheid van zich vervreemdden.

14 juni; Sabbat. –

Het was heden onbeschrijfelijk schoon weer in Naïm. *Ik zag Jezus 's morgens met de leerlingen om de stad gaan wandelen, terwijl Hij hen onderrichtte.* Hier zijn vele mooie wandelpaden en lustplaatsen met terrassen, waar de mensen op hun sabbatwandeling in de schaduw komen wandelen. Op de velden is het hier nu de zaaitijd⁷⁵⁸.

De baan die van Samaria komt, loopt door Naïm en over de Kison naar de grote baan (cfr. fasc. 15, nr. 559, voetnoot 267).

Alle leerlingen die hier bij Jezus zijn, moeten wel reeds goed in zijn geheimen ingewijd zijn, want *Hij onderrichtte hen zeer ernstig en intiem over de toekomst. Hij vermaande hen om getrouw en standvastig te blijven, daar grote smarten en folteringen Hem te wachten stonden; zij mochten dan geen aanstoot aan Hem nemen; Hij zou hen niet verlaten, en ook zij mochten Hem niet verlaten, maar men zou Hem zo mishandelen, dat hun geloof zwaar op de proef gesteld zou worden.* Zij weenden van ontroering.

Nu traden zij in een prachtige lusthof van de weduwe Maroni; er waren mooie, aangename plaatsen en hij stond vol vruchtbomen en men zag er ook loofhutten. Ook had zij daar een private badplaats, die haar water, naar ik meen, uit de Kison ontving (maar dan van een bovenloop, die langs Naïm loopt), want de tuin lag naar de Kison toe en had uitzicht naar de Tabor. Naïm ligt ook op een heuvel.

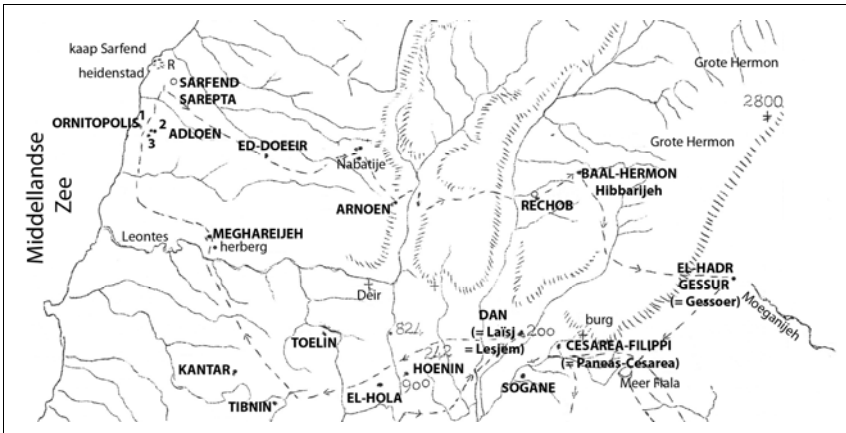
---

⁷⁵⁸ Uit de voetnoot 756 van nr. 1385 kan men besluiten dat dit verhaal gedaan werd (een tweede maal) op 6 december.

De zaaitijd was dus in elk geval nog niet gesloten. Het vroeger of later zaaien hing van de weersomstandigheden en het persoonlijk goedvinden af.

Ook de H. Vrouwen kwamen hier in deze lusthof. Door zijn leerlingen omringd *deed Jezus verhalen in een loofhut*. Aan de ene zijde gezeten luisterden de H. Vrouwen toe.

Hij vertelde ook van de verzoening onder verscheidene echtparen te Mallep, en in het bijzonder over dit paar, waarbij Hij eens een maaltijd aanvaard had (nr. 1339, laatste alinea). Ook deze familie had het besluit genomen naar Palestina te komen wonen. Hij sprak ook over Merkuria, die zich eerst bij de Syrofenicische vrouw zal voegen, welke laatste eveneens reeds aanstalten maakt om Ornitopolis te verlaten. Zij trekken beide eerst naar Gessoer en vandaar verder. Vele bewoners van Cyprus hebben het eiland reeds verlaten. Een zeker aantal van hen zal in het gewest van Joppe landen.

Hier in de tuin kwamen tot Jezus ook verscheidene vrouwen, die Hij verleden jaar op 19 november met hun mannen verzoend had (fasc. 20, nr. 873). Zij onderhouden nauwe betrekkingen met de weduwe van Naïm en helpen haar in haar liefdadigheidswerken.

Zij kwamen hier aan nadat de H. Vrouwen reeds weer vertrokken waren en Jezus met zijn leerlingen een kleine maaltijd had genomen. *Hij vermaande hen en sprak hun moed in om te volharden op de ingeslagen weg.* Hierop vertrokken zij om plaats te maken voor andere. Hier kwamen nog meerdere weduwen en andere mensen tot Hem, die Hem hun ellende, nood en twijfels klaagden; zij hadden veel te lijden van de Farizeeën, die hen verdrukten en zwaar belastten. *Jezus troostte hen en ondersteunde hen met aalmoezen.*

Sluiting van de sabbat. – Tegenspraak der Farizeeën.

1390.

Toen Jezus met de leerlingen uit de tuin ter synagoge ging om de sabbat te sluiten, hadden verscheidene zieken zich op hun draagbedden op zijn weg laten brengen; zij strekten nu hun handen naar Hem uit, baden Hem om hulp en *Hij genas hen.* Zo kwam Jezus bij de synagoge, waar ook enige zieken zich op hun bedden hadden laten aanbrengen. Onder dezen waren er – en onder hen vooral een man – die van de jicht opgezwollen waren, en aan wie **Jezus tijdens zijn laatste verblijf alhier de genezing geweigerd had, omdat hun geloof nog niet zuiver genoeg was; zij moesten nog langer lijden, opdat zij met meer ootmoed en aandrang om hun genezing zouden bidden.**

Hogelijk verontwaardigd kwamen de Farizeeën toegeschoten, omdat Jezus juist diegenen genas, over wie zij het gerucht verspreid hadden, dat Hij hen niet kon genezen. Zij maakten nu ook weer veel lawaai over zijn ontwijding, zoals zij het noemden, van de sabbat door genezing. *Maar Jezus zette zijn genezingswerk voort. Op zijn weg had Hij er 7 genezen.*

Hij weerlegde de woedende Farizeeën door hen op strenge toon te vragen

- *of de wet van de sabbatrust ten doel had het goede te beletten?*
- *Of zijzelf zich op de sabbat niet verkwikten en verzorgden?*
- *Of deze zieken niet genezen geworden waren, juist om beter de sabbat te kunnen heiligen?*
- *Of men op de sabbat geen beproefden mocht vertroosten?*
- *Of men op de sabbat onrechtvaardig goed mocht behouden?*
- *Of men de weduwen en wezen en de armen, die de gehele week gekweld en beladen en lastig gevallen werden, ook op de sabbat in hun kwelling zonder hulp moest laten?*

1391.

Hun huichelarij en onderdrukking van de armen hield Hij hun aldus in harde woorden voor en zegde vrijmoedig dat zij, onder voorwendsel de synagoge te ondersteunen, die toch overvloedig van goederen voorzien was, aan de arme mensen het weinige dat zij hadden, affersten. "In ruil daarvoor," vervolgde Jezus, "verdubbelt gij in dezelfde synagoge de zwaarte van de sabbatrust, aangezien gij niet toestaat dat de armen op die dag Gods genade ontvangen en de gezondheid terugbekomen, terwijl gijzelf op die dag eet en drinkt wat gij hun afgeperst hebt."

Hij bracht hen hierdoor tot zwijgen en zij gingen nu naar de synagoge. Hoewel kokend van woede, legden de Farizeeën Hem hier toch de schriftrollen voor, en verzochten Hem

de lezing te doen en te verklaren. Uit list hoorden zij nu gretig toe, aandachtig lettend op al zijn woorden om Hem op een dwaling te betrappen en Hem te kunnen beschuldigen. *Jesus leerde nog over het morren in de woestijn, over de straf van Mirjam en uit Zakariás.*

1392.

Wanneer Hij over de tijd van de Messias sprak en zei dat vele heidenen bij het godsvolk zouden worden ingelijfd (Zak. 2, 15, 8, 20-23), vroegen de Farizeeën spottend of Hij misschien naar Cyprus gegaan was, om daar de heidenen aan te werven.

Jesus leerde vervolgens over de tienden (Lev. 27, 30-33) en over het opleggen van zware lasten aan anderen, die men zelf niet wilde dragen. Hij brandmerkte de hardvochtigheid, waarmee zij de weduwen en wezen verdrukten.

In de tijd tussen Pinksteren en Loofhutten werden de tienden naar de tempel te Jeruzalem gebracht. De levieten verzamelden de tienden in de ver van Jeruzalem afgelegen plaatsen, zoals hier, maar daarin waren ongeregelheden regel geworden, doordat de Farizeeën meer eisten dan zij hebben moesten en die overmaat of een groot deel voor zichzelf behielden. *Hierover was het dat Jezus hen met strenge woorden bestrafte.* Hun woede kende geen grenzen, en nadat Hij de synagoge verlaten had, vielen zij in hun onderricht hevig tegen Hem uit.

‘s Avonds nam Jezus tot afscheid nog een maaltijd in het huis van de weduwe en zegde vaarwel aan de vrouwen.

Naïm is een bevallige, luchtige stad, wel zo groot als Münster; ze ligt mooi op een heuvel uitgebreid, en, dankzij de tuinen tussen de huizen, is ze niet zo eng als de andere joodse steden, waar niet zelden tapijten boven de straten van het ene huis tot het ander

gespannen zijn, zodat de enge straten er als tentdoekgangen of lovergangen uitzien⁷⁵⁹.

Jezus te Rimmon, Bethlehem en Azanot.

1393.

15 juni = 1 Tammoez; Nieuwe Maan. –

Jezus ging deze morgen van Naïm op de hoogte aan deze zijde van de Kison (beter: rivier el-Bereh, die naar de Jordaan vloeit) naar het noordoosten (of oosten). Hij had nog slechts enige leerlingen bij zich. Na een tocht van een uur kwam Hij bij een stadje, waarvan de naam klinkt als Rimmon⁷⁶⁰.

---

⁷⁵⁹ De straten van oosterse steden zijn veelal zeer eng. Door sommige steegjes kan met moeite een kameel passeren, die aan weerskanten behangen is. Soms overwelden van afstand tot afstand bogen de straat, waardoor deze halfdonker wordt. Ook matten, tapijten en zeildoek spant men dikwijls over de straat.

“Zeildoeken van de ene naar de andere kant van de straat gespannen, vermeederen niet weinig de duisternis van die doolhoven.” (Dubois over Jeruzalem, 155).

“Zelfs het binnenhof van de rijke huizen is boven wel open, maar tegen de hitte kan men er een zeil over spannen.” (id. 28).

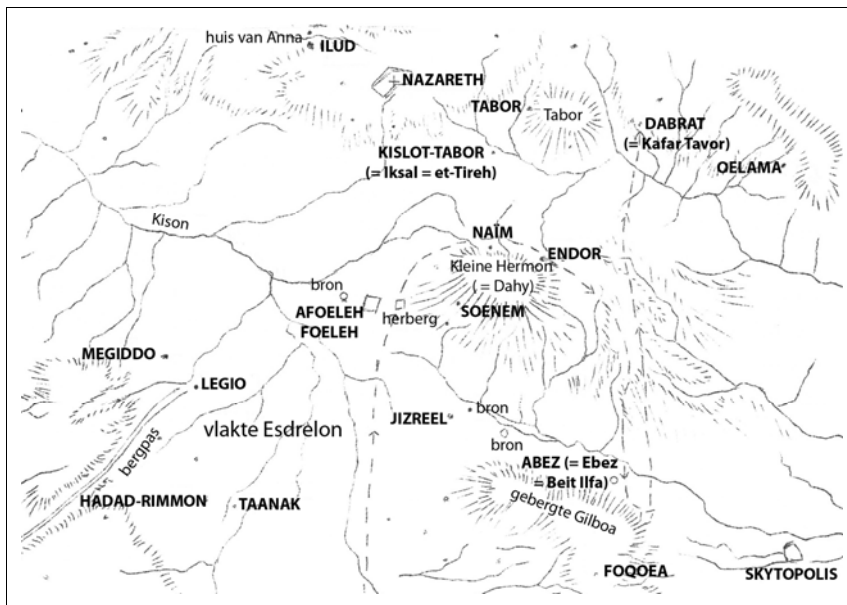
Mislin vermeldt de uitgespannen tapijten die de straten van Beyrout verduisteren. (I, 149; zie nog bij K., nrs. 1573, 2166; 't H. L. 10^e jg. 23).

⁷⁶⁰ **Rimmon = Toemra? = Timmon.** – De naam klinkt als Rimmon, zegt K.

Een plaats die er voor in aanmerking komt, maar geen zekerheid biedt, is Toemra, 4 km ten oosten van Naïm en 2 km ten zuidoosten van Endor. Toemra is nu een arm muzelmans dorp, dat ligt op de plaats van een oude stad die zich amfitheater-vormig rondom een overvloedige bron verhief.

Onder de resten vindt men nog herkenbaar de sporen van een driebeukige, naar het oosten georiënteerde kerk en van een andere kerk die met mozaïek geplaveid was.

In Jos. 19, 21 (volgens de sept.) is in dit geweest een stad genoemd met name Timmon (cfr. Rimmon) en Guérin vermoedt dat met Toemra dit Timmon vereenzelvigd zou kunnen worden (Galilée, I, 124).

Het heeft geen synagoge, maar een school, die, zoals de overige scholen in dit gewest, aan de zorgen en het toezicht van levieten uit een andere stad toevertrouwd is; zij waren nu juist op bezoek en zo kwamen zij Jezus vóór de school tegemoet.

Jezus onderrichtte de knaapjes en jongelingen en bezocht ook de meisjesschool. Hij leerde op een open plaats vóór de school. Ook kwamen hier de overige dorpsbewoners, die Hem reeds te Naïm hadden horen spreken. Hij legde aan de kinderen de algemene grondwaarheden en plichten van de Wet uit, en sprak minder over de bedreigingen van de tijd, dan Hij het deed in de grote volksverzamelingen. Hij bleef hier tot de middag en aanvaardde vóór zijn vertrek nog een kleine maaltijd.

Deze plaats bestaat uit een lange rij huizen op de berg; ze is overwegend bewoond door tuiniers en wijngaardeniers, die hun vruchten naar Naïm gaan verkopen en die ook in de tuinen te

Naïm gaan werken. Hier is ook Saül geweest op zijn omdwaling door het land, eer hij bij de toverheks van Endor belandde. (Endor ligt 2 km ten noordwesten van hier).

Jezus ging van hier (door de vallei el-Bireh) naar de oostkant van de Tabor opwaarts en de levieten vergezelden Hem nog een eindweegs; zij hadden in Rimmon de tienden ingezameld.

Jezus ging tweemaal over een water en kwam na een tocht van ongeveer 3 uren in een vervallen stad, met name Bet-Lehem⁷⁶¹, ten oosten van de stad Dabrat; ze bestond uit slechts een rij woningen van arme landbouwers. Niet ver van daar ligt het veld, waar Jezus op 29 augustus van het vorige jaar een geschil heeft beslecht (fasc. 16, nr. 639; dit geschiedde op of bij het oogstveld van Dotaïn, 12 km ten noordwesten van hier).

1394.

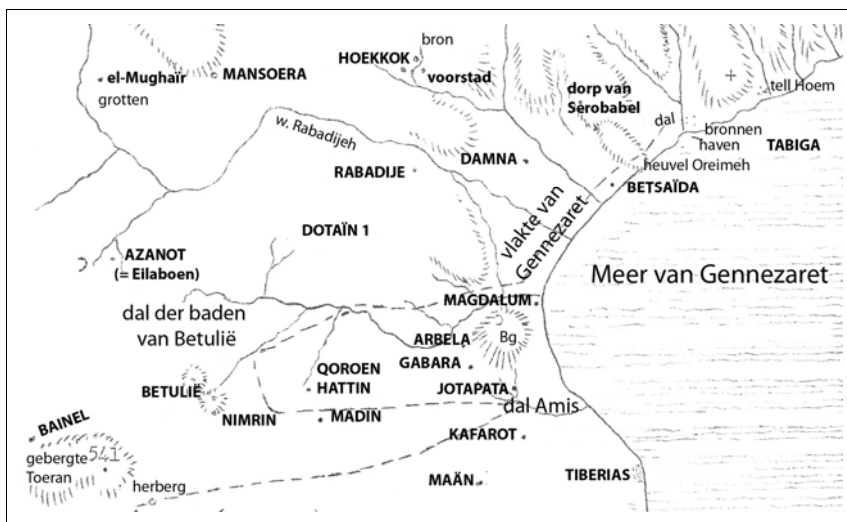
Jezus was hier nog nooit geweest. *Hij ging in de woning van verscheidene van deze mensen, genas er enige en troostte en onderrichtte hen.* Na de terugkeer van de levieten van Rimmon ging Jezus nog 4 uren verder, kwam door het dal waarin de baden van Betulië liggen en bereikte met het vallen van de avond Azanot (fasc. 16, nr. 625).

Azanot is de stad, waar de H. Vrouwen en Magdalena zich op 31 december van het vorige jaar ophielden, toen deze laatste bekeerd en van 7 duivelen verlost werd door de boetprediking die Jezus in de nabijheid hield (fasc. 21, blz. 365).

---

⁷⁶¹ **Bet-Lehem = Helef = Bet-Helef? = Madher.** – In die omgeving ten oosten van de Tabor, is geen Bet-Lehem bekend.

We vermoeden daarom dat K. wel het Helef (eventueel Bet-Helef) zou kunnen bedoelen, dat in Jos. 19, 32 genoemd is als grensstad van de stam Neftali. Bij benadering kunnen wij dit pseudo-Bethlehem lokaliseren te Madher, 7 km ten oosten van de Tabor.

Dit stadje ligt aan de noordoostzijde van de hoogten, die naar het Meer afdalen. Het heeft ten zuiden de hoogte en ziet maar weinig van de Tabor, maar het heeft uitzicht naar Kafarnaüm en zelfs tot tegen Tarichea; het heeft een aangename ligging.

Jezus heeft hier een herberg (fasc. 14, nr. 535, voetnoot 254), waarin Hij met de avondschemering aankwam. Hier waren vrienden van Kafarnaüm, die Hem verwachtten en groetten, Hem de voeten wasten en de verversing aanboden. Het waren Jäirus en zijn dochter, de genezen blinde van Kafarnaüm, een vrouwelijke verwante van de van bloedvloeïng genezen Enuë ook Lia die geroepen had: “Zalig de schoot die U gedragen heeft.” Al deze vrouwen vielen gesluierd op de knieën voor Jezus, *doch Hij beval hun op te staan en zegende hen*; zij weenden van vreugde, omdat zij Hem weerzagen.

De dochter van Jäirus is nu fris en gezond en grondig veranderd; ze is deugdzaam en ootmoedig. Jezus nam met de leerlingen en de mannen een kleine maaltijd. De vrouwen zaten aan het einde van de zaal afgezonderd, maar *zij konden Jezus horen, die*

tot laat in de nacht onderrichtte, vermaande en leerrijke verhalen deed.

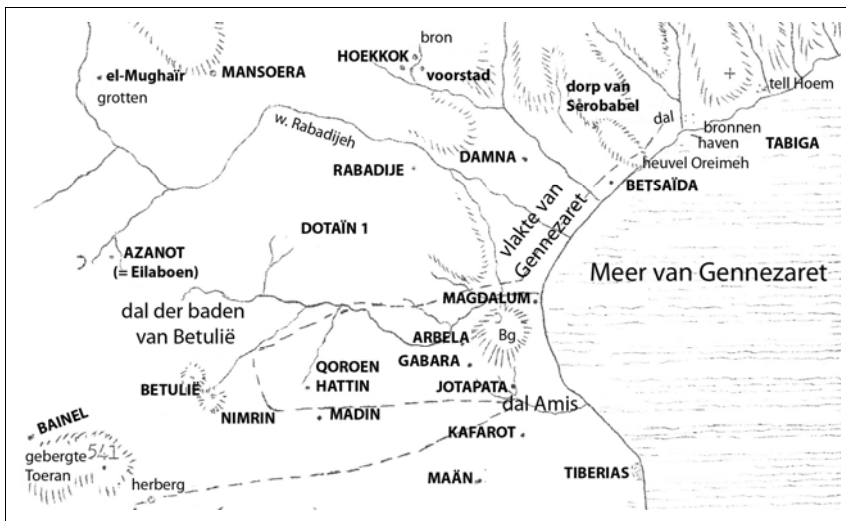
Jezus ontmoet Lazarus te Damna.

1395.

16 juni = 2 Tammoez. –

De vrienden van Kafarnaüm reisden al vroeg in de morgen af, maar Jezus bleef hier nog. *Hij leerde in de synagoge en op een leerheuvel (waarschijnlijk dezelfde waarop Magdalena bekeerd werd), en genas verscheidene zieken, die Hij in hun huizen opzocht.* De schoolleraars van deze plaats waren Hem gunstig gezind en spraken Hem niet tegen.

In de namiddag zag ik Jezus een uur noordoostwaarts naar Damna gaan, vóór welke stad Hij een herberg had (fasc. 14, nr. 535, voetnoot 254). Met het toezicht over deze herberg waren verwanten van Jozefs familie belast.

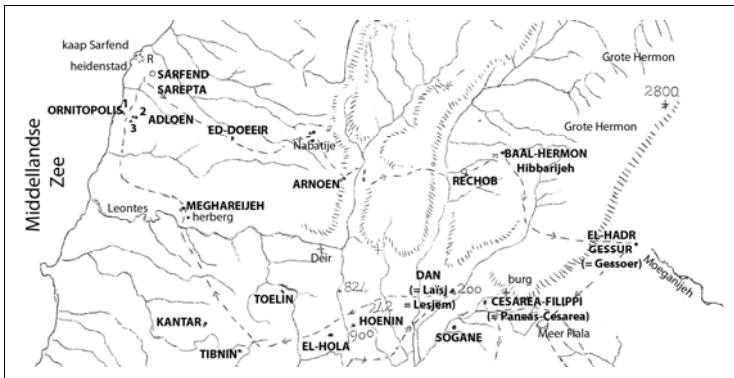

Hier wachtten Lazarus en twee leerlingen van Jeruzalem op Hem; ik meen dat het de twee neven van Jozef van Arimatea waren. Lazarus was reeds 8 dagen in het gewest. Hij had nog zaken te vereffenen betreffende de landerijen en gebouwen te Magdalum, want tot hiertoe waren alleen de huisraad en de overige inboedel verkocht. Bij het terugzien omarmde Jezus Lazarus. Dit placht Hij alleen met Hem, met de apostelen en oudste leerlingen te doen. De overigen reikte Hij slechts de hand. Na de voetwassing verricht en wat gerust te hebben, wandelden zij in de tuin en zaten in de (open) zaal.

1396.

Met de meeste kalmte deed Lazarus een verslag van de gebeurtenissen, zette de toestand te Jeruzalem uiteen en vertelde hoe het bij dit alles de vrienden uit zijn omgeving gegaan was.

Jezus vertelde hem over zijn reis naar Cyprus en over de bekeerlingen, waarvan velen nu reeds naar Palestina overkwamen. Ik hoorde toen ook dat Jakobus de Mindere en Taddëüs naar Gessoer waren om de daar aangekomen zeven heidense wijsgeren en anderen te ontvangen en tot gids te dienen. Jezus zegde tot Lazarus dat in de huisvesting van velen hunner voorzien zou moeten worden. Hij sprak zeer vertrouwelijk met Lazarus en wandelde lang alleen met hem.

Lazarus is een opgeschoten, zachtaardig en ernstig man, bedaard, vol zelfbeheersing, in alles matig, met iets statigs in zijn handelwijze, zelfs in zijn vertrouwelijke omgang met anderen. Hij is blond van haar en lijkt een weinig op de H. Jozef, Jezus' voedstervader, die eveneens blond haar had. Alleen ziet Lazarus er in zijn gelaat beslist en strenger uit dan de H. Jozef, die in heel zijn voorkomen getuigde van een buitengewone goedaardigheid, zachtmoedigheid, dienstwilligheid en inschikkelijkheid; zij aten samen en bleven hier overnachten.

Jezus op het landgoed van Serobabel en in het huis van zijn Moeder.

1397.

17 juni. –

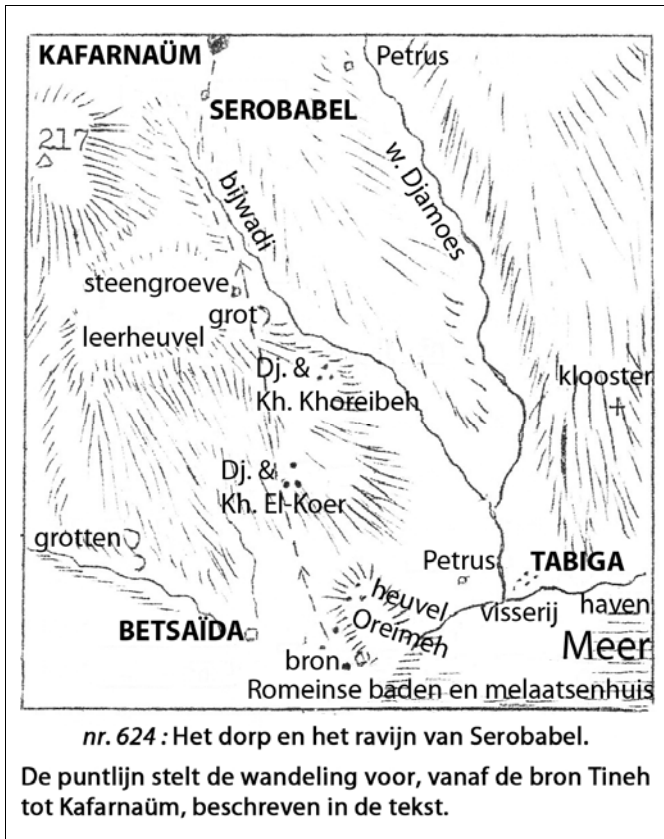
Jezus ging 's morgens met Lazarus en de leerlingen, met de bestuurder van de herberg en diens zoon, die nu ook tot de leerlingen zal toetreden van Damna 2 kleine uren oostwaarts (noordoostwaarts) naar het dorp van de hoofdman van Kafarnaüm, Serobabel, waar de twee melaatse mannen en de twee later genezen schriftgeleerden tot Hem gekomen waren (fasc. 16, nr. 625 en fasc. 20, nrs. 886-887).

Het ligt aan de zuidzijde van die rotsachtige heuvel (Oreimeh), die het dal van Kafarnaüm (Tabiga) ten zuiden afsluit, en op die heuvel (maar ook meer noordelijk hogerop, nl. te el-Koer en te Koreibeh) liggen de tuinen en wijngaarden van de hoofdman. Deze heuvel eindigt zeer rotsachtig tegen het Meer van Galilea (en sprong zelfs er in vooruit, maar nu niet meer, daar hij voor een weg langs de oever plaats heeft moeten maken).

Het (uitgestrekte) dorp ligt (met zijn noordelijk gedeelte) nog wel een half uur (wat zeker een fel overdreven afstand is) van het Meer verwijderd. Zuidwaarts (van Serobabels landgoed) is bij dit

dorp een soort van aangename wildernis (nl. in de bij-wadi van de wadi Djamoës tussen Kafarnaüm en het dorp).

Hier wonen louter veldarbeiders en knechten van de hoofdman. Onder dezen zijn ook heidenen, die hij de een na de ander tot het Jodendom bekeert.

(Hier deelt K. opnieuw meerdere bijzonderheden over dit hoekje grond mee. Wij hebben er een beschrijving van gegeven in fasc. 16, nr. 624, voetnoot 294 en ook de beschrijving van een uitgestreker gebied in fasc. 19, hoofdstuk XII, Vaderland van Jezus – vóór nr. 856.)

1398.

In de herberg die Jezus hier had, werd Hij door enige van zijn oudste leerlingen verwelkomd. De bruidegom Natanael van Kana was er ook weer bij en nog andere die gekomen waren vanwege de apostelen, die nog steeds verspreid rondreizen.

Petrus en Jakobus de Meerdere zijn nog over het Meer bij Dalmanoeta.

Joannes, meen ik, is nu in Judea, doch hiervan ben ik niet volkomen zeker.

De apostelen hebben gedurende de afwezigheid van Jezus vele onderrichtingen en genezingen gedaan en vele doopsels toegediend en onlangs vooral in de omstreken van Joppe.

Nadat Jezus en de zijnen en alle aangekomenen de voetwassing bekomen en de gewone ontvangst genoten hadden, *ondervroeg Jezus hen nopens hun arbeid* en zij vertelden Hem wat zij op hun zendingstochten zoal beleefd hadden. Hierop begaf Jezus zich naar de school van het dorp. Hoewel zij hier een school hebben, gaan zij toch op de sabbatten en feestdagen ter synagoge naar Kafarnaüm. Ook hebben zij een mooie leerstoel op een heuvel (nl. de heuvel Kanazir, waar ook de leer- en genezingsplaats is.)

Jezus hield een toespraak over de komst van de Messias en over de nabijheid van het Rijk. Hij toonde de vervulling aan van alle tekenen, die door de profeten voorspeld waren. Hij spoorde hen aan, ja, smeekte hen zich te bekeren. Hij herhaalde hier opnieuw dat de Messias niet zo zou verschijnen, gelijk de Joden Hem veronderstelden, namelijk in pracht en praal en wereldlijke luister, en dat Hij derhalve slechts door een klein getal boetvaardigen en ootmoedigen herkend zou worden. Hij zei hun ook dat de Messias zijn leer door meer dan één mond zou verkondigen, zoals Hij vroeger door de mond van vele

profeten gesproken had (en aangekondigd was geworden, cfr. Hebr. 1, 1-2). Dit woord vond ik opmerkenswaard.

Jezus ging ook in verscheidene huizen en genas zieken. Men bracht Hem ook verscheidene zwaarmoedigen en stomme bezetenen. *Hij bracht zijn vinger, na hem met speeksel natgemaakt te hebben, onder hun tong en beval de satan te wijken.* Hierop zag ik enigen in onmacht vallen en zich weer gezond oprichten. Anderen kregen rillingen en werden gezond; zij loofden en dankten Hem.

Jezus at een weinig in de herberg met zijn gezellen. Na de maaltijd ontving Hij het bezoek van de hoofdman Serobabel van Kafarnaüm en van de hoofdman of honderdman Kornelius en zijn genezen knecht. Jezus ging met hen in de wildernis bij het dorp wandelen en zij begaven zich tegen avond terug naar Kafarnaüm. Maar Jezus ging nu met zijn gezellen, die weer wel ten getale van 16 of 18 waren, in gescheiden groepen langs eenzame wegen om de heuvel naar het huis van zijn moeder in het dal ten oosten van Kafarnaüm. De afstand kon drie kwartier gaans bedragen.

(Onmogelijk deze weg langs eenzame wegen of omwegen uit te stippelen. De aanwijzing van Maria's huis in het dal ten oosten van Kafarnaüm is hier noodzakelijk foutief; zie kaart 4).

Doch hier waren ook de H. Vrouwen welke Jezus te Naïm ontmoet had, nu aangekomen. Zij hadden de rechtste en kortste weg gevolgd en zij bevonden zich nu allemaal bij de H. Maagd. De vrouwen kwamen Hem niet vóór het huis tegemoet. Nadat Jezus van zijn klederen het stof een weinig afgeschud en zijn kleed neergelaten had, trad Hij in de grote zaal. Nu waren hier aan de ene zijde verscheidene kleine kamertjes met schermen gevormd.

1399.

Hier trad Maria Jezus tegemoet. Het gesluierde hoofd ootmoedig buigend, reikte zij Hem haar hand, daar Jezus het eerst de zijne aanbood. *Hij groette haar vriendelijk en ernstig.* De

andere vrouwen, eveneens gesluierd, stonden in een halve kring een weinig achteruit; zij bogen dieper en *Jezus groette eerst degene die Hij te Naïm nog niet gezien had.*

Wanneer Jezus met Maria gans alleen was, heb ik soms gezien *dat Hij, om haar te troosten en te sterken, haar zeer vriendelijk aan zijn Hart liet rusten en dat Hij haar in die houding toesprak*⁷⁶². Maar zijzelf behandelde Hem, sedert zijn openbaar optreden, steeds met het ontzag, waarmee men een heilige, een profeet bejegt, ongeveer gelijk een moeder zou doen, wier zoon paus, bisschop of koning geworden is, maar dit op een nog waardiger, eerbiediger en heiliger wijze, en dit toch ook weer met die onbeschrijflijke eenvoud, die haar zo eigen is. Uit eigen beweging omarmde zij Hem nooit, ja, zij bood Hem slechts de hand, wanneer Hijzelf haar de zijne toereikte. Ik heb hier geen apostel gezien, ook geen hunner vrouwen, noch van Petrus en Andreas, noch van Matteüs.

---

⁷⁶² Jezus liet Maria aan zijn Hart rusten. – God alleen weet welk een hemels geluk Maria in die ogenblikken ondervond en smaakte.

Deze omhelzingen waren de aanvang van die vele uitzonderlijke genaden en vertroostingën welke Jezus in de loop der eeuwen aan bevoorrechte zielen zou verlenen om hen te vergoeden en schadeloos te stellen voor de doorstane smarten en om hen voor te bereiden en te sterken tegen nieuwe beproevingen.

Zo trok Jezus Zr. Jozefa Menendez af en toe tot zich om haar enige tijd te laten rusten op zijn Hart. Welk een hemels geluk was toen haar aandeel!

Zulk een geval was het volgende: “Toen opende zich zijn Hart, ik ging binnen en ik was als in de hemel!”

Later geven wij andere voorbeelden in nr. 1964, waar de betekenis van Jezus' hartewonde verklaard wordt.

Eens hield Jezus Margareta Maria, nadat deze een moeilijke zelfoverwinning had behaald, 2 of 3 uren met haar lippen tegen de wonde van zijn H. Hart gedrukt: “Het zou moeilijk zijn om te beschrijven,” zegt zij, “wat ik toen ondervond, of welke de uitwerkselen waren, die door deze genade in mijn ziel voortgebracht werden. Uit hetgeen ik zeg blijkt voldoende hoe groot de goedheid en barmhartigheid van zijn God is jegens zijn arm schepsel.” (Autobiografie, 109).

Hierna zag ik Jezus en Maria alleen tezamen eten; tussen hen stond een klein, laag tafeltje; Jezus lag aan de ene zijde aan, en tegenover Hem ZAT Maria. Op de tafel stonden honing, een vis, brood, koeken en twee kleine kruiken. De andere vrouwen waren gedeeltelijk met tweeën en drieën in de kleine provisoire kamertjes, gedeeltelijk maakten zij in een zaal daarnaast de maaltijd klaar voor de leerlingen, onder wie vele verwanten waren.

Jezus vertelde tegen zijn Moeder over Cyprus en over de zielen, die Hij daar gewonnen had. Haar vreugde was stil en bedaard en zij stelde slechts zelden een vraag.

Zij zei Hem daarna op haar beurt het een en ander van wat zij gedurende zijn afwezigheid meegemaakt had, en zij wees Hem uit moederlijke bezorgdheid op het gevaar dat Hem bedreigde.

Jezus keurde haar vrees af en zei dat zij de inzichten en beschikkingen van God in volkomen overgave moest aanbidden, want dat Hij zijn zending moest vervullen tot de tijd van zijn opneming tot de Vader.

Beurtelings werden enige vrouwen tot dit gesprek geroepen. Terwijl Jezus dan leerde of vertelde, waren zij naast Maria gezeten.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XVIII – Jezus te Kafarnaüm, te Betsaïda en in Basan (van 18 juni tot 13 juli 1823).

Jezus in het huis van zijn Moeder.

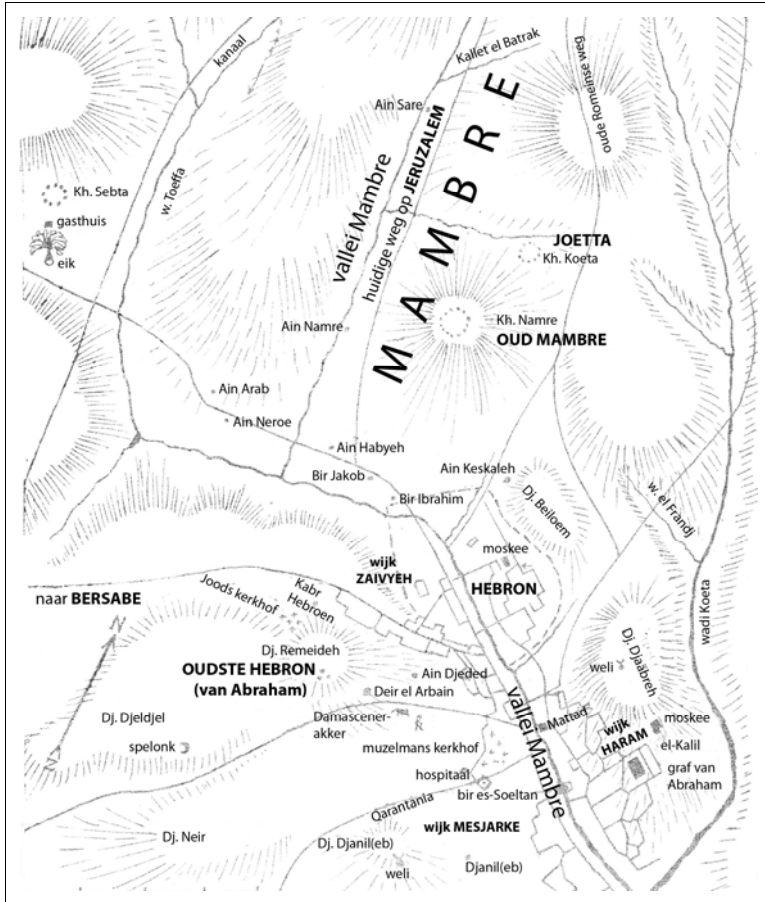
1400.

18 juni. –

De gehele dag door kwamen heden zeer vele leerlingen en ook andere mensen uit de omstreken van Betsaïda, Kafarnaüm en Julias tot Jezus om Hem te groeten en *met Hem te spreken*. Het voorhof met de tuin bij het Huis van zijn Moeder was nooit zonder mensen. Nu zijn wel 30 leerlingen tezamen. Ik heb geen eigenlijke maaltijd gezien maar wel dat aan de aankomenden af en toe verversingen aangeboden werden. De vrouwen waren voortdurend in de weer om spijzen te bereiden, welke de leerlingen hadden aangebracht. De Samarietin en Maria Markus en Maria van Kleofas zijn bij de H. Vrouwen. Joannes Markus en de zonen van Simeon zijn hier eveneens, maar nog geen enkele apostel.

Onder de leerlingen zijn er enige die uit Judea komen; zij brachten de tijding mee van de aankomst van schepen te Joppe met 200 Cyprische Joden. Barnabas en Mnason met zijn broer zijn daar reeds om ze te ontvangen.

Joannes is in Judea en bezoekt te Joetta of te Hebron de verwanten van Zakarias. Hij treft daar maatregelen en maakt schikkingen voor de huisvesting van die aangekomen Joden uit Cyprus. Ook de Essenen waren in de weer om hun een onderkomen te bezorgen. Men zal ze voorlopig in spelonken huisvesten, tot men ze volgens de beschikbare plaatsen verdeeld heeft en een woonplaats aanwijzen kan.

De Syrofenicische vrouw en Lazarus hebben beslist de Joden van Ornitopolis even ten zuiden van Ramot-Gilad te vestigen (dus tussen Ramot-Gilad en Jazer, thans Kh. Sâr, waar Jozef en Joakim weiden hadden (cfr. nr. 1376, laatste alinea). Zij hebben zich ook met de zorg voor die nederzetting belast.

Heden zijn Lazarus, Joannes Markus, de zonen van Simeon en nog een andere leerling met verscheidene opdrachten naar Judea gereisd.

1401.

Toen Jezus de zijnen en de H. Vrouwen weerzag, hoorde ik dat van hun verwanten gesproken werd, die bij de onlusten te Jeruzalem op het Pinksterfeest omgekomen waren. Twee zonen van die Heli van Joetta of van Hebron, die Jezus eens bezocht heeft om hen over de dood van Joannes de Doper te troosten en die bij het avondmaal van het vorige jaar de huisvader (of tafelvoorzitter) was (fasc. 23, nr. 1177), waren onder de doden; zij deden dienst als levieten bij het feest en geraakten onder hun dienstwerk in het gedrang en kwamen onschuldig en weerloos in het bloedbad om. *Jezus verklaarde dat zij een goede dood gestorven waren.* Joannes zal de familie wel een bezoek gebracht hebben om ze te troosten.

De genezen bezeten Gergesenen, die daarna leerlingen werden, zijn bij Petrus en daar zijn ook Andreas, Jakobus de Meerdere en nog anderen. De leerlingen en aankomenden herbergen gedeeltelijk in het huis van Petrus vóór Kafarnaüm, dat daarvoor bestemd en zeer geschikt is, gedeeltelijk te Betsaïda, gedeeltelijk in het leerhuis te Kafarnaüm (vooraan in de stad bij de poort). In het huis van Maria, die geen knechten heeft, verblijft slechts Jezus, doch in de nabijheid vertoeven enige leerlingen.

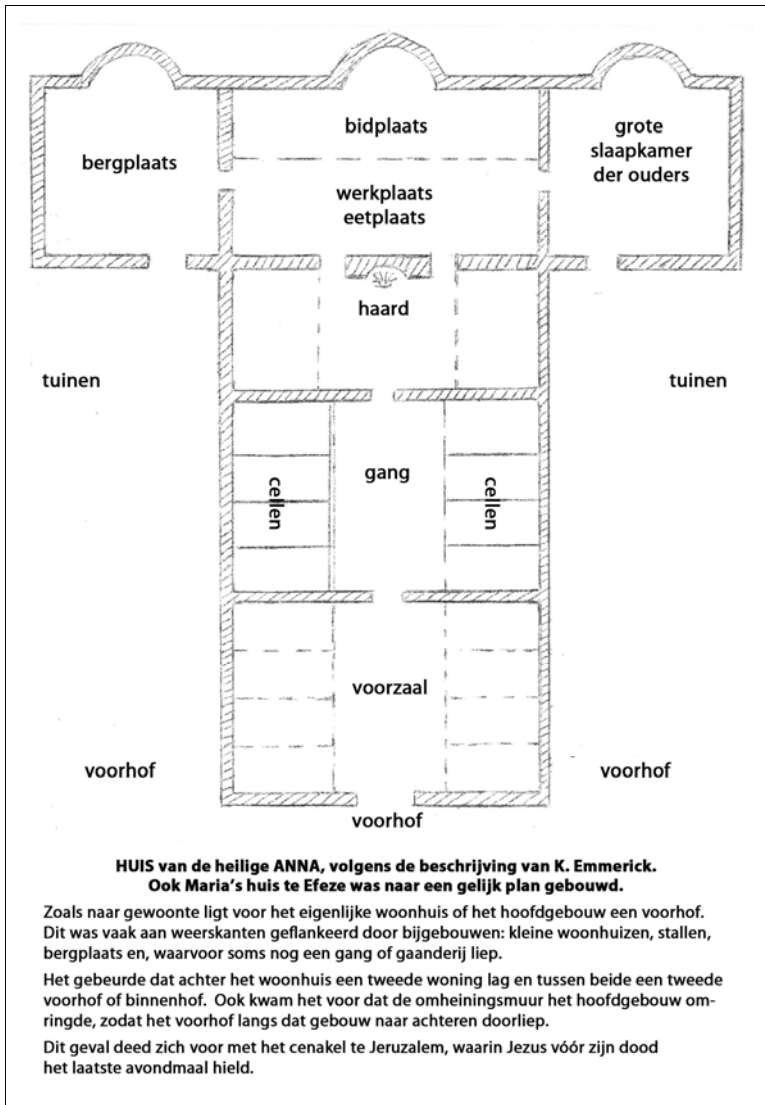
1402.

19 juni. –

De H. Vrouwen zullen hier de sabbat vieren (op 21 juni); zij zijn gedeeltelijk bij Maria, gedeeltelijk in het huis van Petrus vóór de poort, gedeeltelijk in andere huizen van alhier wonende vrienden. Maria heeft in haar huis geen mannelijke dienstboden, maar slechts een verwante meid. Het huis bestaat uit ruime plaatsen, zoals gewoonlijk (met de gebruikelijke inrichting: ruime voorzaal, haardmuur en er achter het woonhuis, zie fasc. 1, nr. 15) en de kamers (vooral in de voorzaal) zijn gevormd met verplaatsbare, wegneembare wanden. Het is voorafgegaan door een voorhof met

open zuilenhal en door een tamelijk grote tuin, die door een bevriend man goed onderhouden wordt.

Jezus geneest zieke kinderen.

Deze morgen ging Jezus met enige leerlingen naar het huis van Petrus vóór Kafarnaüm. Hij bezocht Petrus' vrouw, schoonmoeder en dochter, en daar zij in de zijgebouwen verscheidene hulpbehoevende zieken uit barmhartigheid ter verzorging hadden opgenomen, *ging Jezus tot hen en genas er enige van.*

Hierna ging Hij op de markt van Kafarnaüm in het huis van een tapijthandelaar. Vóór dit huis had hij op 11 april van dit jaar het knaapje van een koopman (in koperwaren, nr. 1409) gezegend en aan zijn leerlingen tot toonbeeld voorgesteld.

Dit knaapje was het, dat de latere bisschop van Antiochië en martelaar Ignatius werd. Zijn vader woonde daar dichtbij. Dit (= de tapijthandelaar en zijn vrouw) zijn brave mensen en jegens Jezus' Moeder en vrienden zeer liefdevol; ook voor Jezus hebben zij de hoogste achting als voor een Profet, die wel de Messias zou kunnen zijn; zij hebben verscheidene kinderen, *welke Jezus in een gemoedelijk onderhoud onderrichtte en die Hij ook zegende. Enige ervan waren ziek en werden op verzoek van de ouders door Jezus genezen.*

Uit sommige van de kinderen zijn leerlingen van Jezus gegroeid en zelfs heeft één van hen zich onderscheiden; hij was te Cesarea, toen Paulus daar gevangen gehouden werd (Hand. 23, 23). Deze had de H. Maagd altijd zeer lief gehad en vereerd. Ik meen dit reeds eens gezegd te hebben.

Toen de ouders van het knaapje, dat op 11 april door Jezus gezegend werd (fasc. 24, nr. 1204), en dat nu met dezelfde ziekte te bed lag, de blijdschap van hun burens over de genezing van hun kinderen vernamen, zonden zij iemand tot Jezus om Hem te bidden ook hun zoontje te komen genezen. Maar Jezus ging er heden nog niet naar toe.

Hij keerde terug naar het huis van Petrus aan het Meer, waar alle aanwezige leerlingen verzameld waren, want Jakobus de Mindere en Taddëüs waren van Gessoer aangekomen met 3 der heidense wijsgeren van Salamis, die de besnijdenis aangenomen hadden. De 4 andere waren nog achter. Het waren zeer liefvallige, fijn-gemanierde en slanke jongelingen. *Jezus stelde hen aan de andere leerlingen voor.* Ook Andreas en Simon kwamen hierop met andere leerlingen te scheep aan; de verwelkoming was aandoenlijk.

Verslag door de leerlingen van hun werking.

1403.

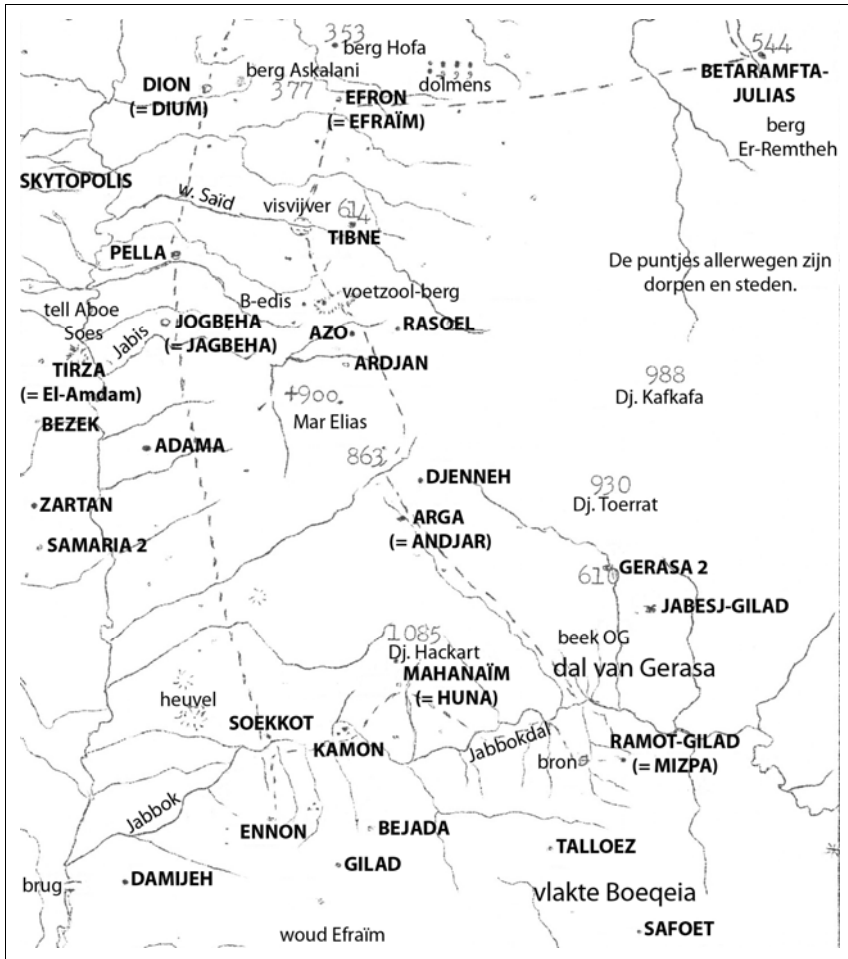
Nadat zij zich een weinig verkwikt hadden, ging Jezus met hen allen naar Betsaïda in het huis van Andreas, wiens vrouw en dochters hier waren. *Hij groette ze en sprak ermee* en nu had hier een sobere maaltijd plaats.

De leerlingen vertelden waar zij geweest waren en hoe het hun gegaan was. Hier en daar had men met stenen naar hen geworpen, zonder dat zij getroffen werden. In enige steden moesten zij zich uit de voeten maken, maar telkens hadden zij een wonderbare bescherming ondervonden. Anderzijds hadden zij ook vele goede mensen ontmoet, hadden er vele genezen, ook vele gedoopt en onderricht.

Jezus had hun bevolen slechts naar de verloren schapen van Israëel te gaan (Mt. 10, 5-6), en dus hadden zij in de heidense steden de Joden opgezocht, zonder zich met de heidenen in te laten, uitgenomen met enige die als knechten bij de Joden in dienst waren.

Nier ver van Gaser ligt nog een stad met torens en haar naam klinkt ongeveer als Gazora (Gaser = Jaser, thans Kh. Sâr; Gazora, wellicht onjuist gespeld, kan de grote Dekapolische stad Gerasa zijn, maar dit is niet zeker). Ze ligt ten noordoosten van Jabes-

Gilad. (Gerasa ligt even ten noordwesten van Jabes of het huidige Nebi Hoûd). Daarheen was Andreas met zijn leerlingen gegaan en zij hadden er verscheidene joodse slaven vrijgekocht (Lev. 24, 47-55). Voor hun losprijs hadden zij alles gegeven, wat zij hadden; zij vroegen Jezus of zij goed gehandeld hadden en *Hij zegde: "Ja."*

Gazora is een prachtige heidense stad. (Dit wijst nogmaals op Gerasa). Na de terugkeer uit de Babylonische gevangenschap hadden zich daar vele Joden gevestigd.

Zo vertelden zij hun werk en wedervaren, maar Jezus liet niet allen aan het woord.

- *Menigeen die met een zeker zelfbehagen gaarne over zichzelf en zijn werken verteld zou hebben, nam Hij het woord onmiddellijk af met de woorden: "Ik weet dat reeds."*
- Anderen die eenvoudig en ootmoedig spraken, liet Hij uitvoerig alles verhalen tot zij uitgesproken waren.
- Hen die bleven zwijgen, nodigde Hijzelf uit om verslag over hun apostolaat uit te oefenen. Wanneer daarna zij, die Hij niet had aangehoord, vroegen waarom, *wees Hij hun op het verschil in stemming, waarmee zij en die anderen gesproken hadden.*

Jezus onderbrak dikwijls hun mededelingen met het verhaal van meerdere parabelen. Hij vertelde eerst van het onkruid, dat onder het goede zaad gestrooid wordt en opschiet met het goede koor, maar in de oogst verbrand wordt (Mt. 13, 24-29; Mk. 4, 26-29).

Hij zei dat niet alles wat gezaaid is, zou opschieten. Hij sprak van verschillende leerlingen die afvallig geworden waren, en vermaande dus de aanwezigen om niet trots op hun werken, noch van zichzelf al te zeker te zijn, daar zij nog grote beproevingen te doorstaan zouden krijgen.

1404.

Hierna, in een andere tussenpoos, vertelde Jezus de parabel van de Heer, die op reis gaat om een vreemd koninkrijk in bezit te nemen, en aan zijn thuis blijvende dienaren een zeker getal talenten

toevertrouwt, waarvan hij bij zijn terugkeer rekenschap vraagt (Lk. 19, 12-26; Mt. 25, 14-30; Mk. 13, 34-36). Deze parabel had hier betrekking op zijn reis naar Cyprus en op de rekenschap die de leerlingen van hun werkzaamheid tijdens zijn reis, hier nu moesten geven.

Gedurende hun verhaal wendde Jezus zich dikwijls tot de één of andere, wiens gedachten Hij kende en sprak dan woorden als deze:

- *“Waarom hebt ge zulke onnuttige gedachten?”, of:*
- *“Denk niet aan dergelijke dingen, verwerp die gedachten.” of:*
- *“Gij meent dit nu anders, laat die mening varen en denk zo!”*

Hij kende de gedachten van zijn toehoorders en berispte hen aanstonds over wat verkeerd daarin was. Doch nu en dan kon de één of ander niet nalaten te denken: “Nu bedoelt Hij deze of die!”

Ik kan niet zeggen hoe vlug de tijd vliegt, als ik dit alles zie en hoor. Ook voel ik dikwijls medelijden, als Jezus naar de één of ander niet wil luisteren en dan denk ik: “Dit had Hij toch wel mogen aanhoren.” Of ik zeg ook bij mezelf: “Je zou ook zo varen, indien je altijd over je goede werken met Hem wilde spreken!”

Jezus sprak zeer ernstig met de leerlingen en dit stemde hen een weinig treurig.

‘s Avonds keerde Hij naar zijn Moeders huis terug en de leerlingen gingen met Hem mee in de tuin, waar ook de vrouwen afgezonderd en gesluierd toelisterden. *Nu was zijn woord weer troostelijk. Hij vertelde ook de parabel van het ongelijke loon der wijngaardarbeiders en Hij legde hun die uit (Mt. 20, 1-16).*

Jezus stelt de bekeerlingen van Cyprus onder Maria's bescherming.

Hier stelde Jezus de nieuwe leerlingen en nieuw bekeerden aan zijn Moeder voor. Ik zag Hem dit in de laatste tijd telkens doen.

Er bestond tussen Hem en haar een verborgen, niet uitgesproken verdrag, een inwendig, maar bewust verbond, overeenkomst en verstandhouding, krachtens welke de H. Maagd de leerlingen van haar Zoon in haar hart en haar gebeden, in haar zegen en bescherming en om zo te zeggen in zichzelf aanvaardde en opnam als haar eigen kinderen en als de broeders van Jezus, en krachtens welke zij dus hun geestelijke moeder werd, gelijk zij de lichamelijke Moeder van Jezus was.

Zij deed die aanneming met een ernstige innigheid, en het voorstellen door Jezus geschiedde met plechtstatigheid. In die handeling was een innigheid, inwendigheid, diepte en heiligheid, die ik niet kan vertolken.

Maria was de wijnstok, de aar van zijn vlees en zijn bloed (die zijn vlees en bloed bevatte en voortbracht)⁷⁶³.

Genezing van melaatsen en andere zieken.

1405.

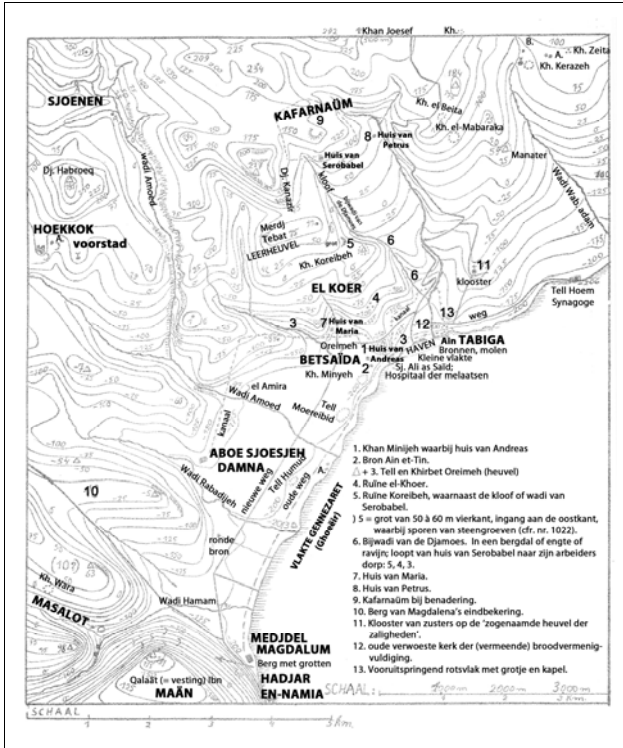
20 juni. –

Jezus ging deze morgen met verscheidene leerlingen uit het huis van zijn Moeder noordoostwaarts over de hoogte (dj. Kanazir) waar Hij vaak genezingen gedaan en tot zo vele karavaanreizigers

---

⁷⁶³ Men zou dit kapittelje kunnen betitelen: 'Maria, de geestelijke moeder van de gelovigen'. Maria draagt en verzorgt ons in haar schoot, tot Jezus in ons gevormd zal zijn en wij voor het eeuwige leven geboren zullen worden. (Zie een soortgelijk woord van Jezus en nota van ons in fasc. 16, nr. 646, evenals voetnoot 301).

het woord gericht had, waar tuinen liggen (de tuinen van Serobabel) en waarover de grote weg van Betsaïda naar Kafarnaüm en naar de Jordaan loopt (zie kaart 4 of fasc. 9, kaart in nr. 205).

Maar Hij trad in het melaatsenhuis dat aan de noordkant van Betsaïda ligt. *Hij genas er daar verscheidene, onderrichtte hen en beval hun zich aan de priesters te gaan vertonen.*

Dicht bij dit huis ligt nog een ander (een bijgebouw) waarin bezetenen opgesloten zijn, maar Hij ging er niet in. Toen Jezus naar Kafarnaüm was teruggekeerd, zag ik Hem weer in het Huis van Petrus vóór de stad. Men had er zieken uit Kafarnaüm en

Betsaïda binnengebracht. *Hij onderrichtte hen en genas er verscheidene.* De zieken treffen het hier, want hier is drinkwater en badgelegenheid in overvloed.

De familie van Petrus.

1406.

Jonas, de vader van Petrus (Mt. 16, 17) en van Andreas, had als tweede vrouw, een weduwe, die hem twee stiefzonen van haar eerste man had aangebracht. Deze werden broers van Andreas genoemd. Ook Petrus' vrouw was een weduwe; zij bracht hem twee zonen en een dochter aan, die nog jong is en gewoonlijk Petronilla genoemd wordt. Petrus zelf heeft geen kinderen.

De door Jezus eens genezen moeder van Petrus' vrouw (fasc. 16, nr. 623) en ook de vader zijn nog in leven en wonen in het huis vóór de stad. De stiefbroeders van Andreas en de stiefzonen van Petrus besturen nu het huis en zijn de kostwinners. Één van Petrus' stiefzonen is ook een leerling van Jezus geworden.

Deze familie van Petrus is tussen de beide huizen verdeeld; het ene is afkomstig van de vader van Petrus; het andere van zijn vrouw.

Van na het middageten tot het begin van de sabbat zag ik Jezus met de zijnen en alle leerlingen, met nog zeer vele burgers uit de stad, uit Betsaïda en uit de omstreken in het leerhuis.

Hier sprak Hij nogmaals over de Messias en beschreef hun al de tekenen, waaraan men Hem kon onderscheiden, maar, zo zegde Jezus, Hij zal midden onder de Joden rondwandelen en men zal Hem niet herkennen. Het was een zeer strenge en indrukwekkende lering.

Jezus leert in de synagoge.

1407.

Met het begin van de sabbat ging Jezus met zijn leerlingen naar de synagoge. De Farizeeën bevonden zich reeds op de leerplaats. Maar Jezus ging er op, recht naar hen toe en zij ruimden de plaats voor Hem in. *De lezing was over de verkenners die Mozes naar Kanaän zond, over het morren van het volk en de daarop volgende straf, ook over de spionnen die Josuë naar Jericho zond en over Rahab (Exodus, 13 tot 16; Jos. 2).*

De Farizeeën waren over zijn vrijmoedigheid zeer verbitterd; zij zeiden ook tot elkander dat zij Hem nu maar zouden laten praten, maar dat zij in de avond, of liever als de sabbat(-oefening) uit was, een raadsvergadering zouden houden en dat zij Hem dan wel doeltreffend de mond zouden stoppen.

Jezus die door zichzelf hun boos opzet en list kende, *zei hun dat zij bespieders van een heel bijzonder soort waren, en dat zij hier niet gekomen waren om de waarheid te verkondigen, maar om die te verraden (nl. Jezus zelf). Hierop leerde Hij ernstig tegen hen en uit de profeet Ezekiël en kwam op de verwoesting van Jeruzalem en Gods strafgericht over het volk dat geen boetvaardigheid doet en het Rijk van de Messias miskent. Hij verhaalde hierbij ook weer de parabel van de koning wiens zoon door de verraderlijke knechten in de wijngaard vermoord werd (Mt. 21, 33).* De Farizeeën waren zeer verbitterd, maar waagden niet Hem tegen te spreken.

Alle H. Vrouwen waren in de synagoge, waarin ook aparte plaatsen voor de vreemdelingen zijn. Ook Maria en de vrouwen der families uit Kafarnaüm hebben er hun eigen plaats.

Oogslag op de apostelen.

1408.

Petrus is nog aan de overkant van het Meer in de Dekapolis. Jakobus de Meerdere en Matteüs zijn eveneens nog aan gene zijde.

Joannes is in Judea om de ouders van de twee levieten, zonen van Heli (een zoon en schoonzoon), die in de tempel vermoord zijn, te troosten. Bij hem is nog een andere leerling, die ook zo zachtaardig en innemend is; ik ken hem goed maar ben zijn naam vergeten.

Judas en Tomas zijn in de omstreken van Ptolemaïs.

Bartolomeüs is tussen Joppe en Cesarea (aan zee).

Filippus is met Barnabas, Mnason en diens broeder te Joppe om de aangekomen Cyprioten te ontvangen.

Petrus is ondertussen ook te Betaramfta-Julias geweest en is daar de vorstin Abigaïl gaan spreken, aan wie Jezus verleden jaar een bezoek heeft gebracht. Deze vrouw was zeer goed jegens hem; zij blijft nog steeds zeer joodsgezind en draagt Jezus en zijn leer de hoogste achting toe, maar zij kan geen stap zetten, want ze is door heidense bewakers omringd. Zij heeft verscheidene kinderen en is op traktement gesteld. Aan hovelingen is opgedragen haar te bespieden; zij is in de veertig en een goedgehartige en bestgestelde vrouw.

Matteüs die getrouwd is, heeft ook een huis te Kafarnaüm, niet ver van het leerhuis; zijn tolplaats was maar een ambtswoning aan de overzijde van het Meer.

Ook was Tadeüs, meen ik, getrouwd; ik herinner mij geen andere.

Maria van Kleofas woont bij Kana.

De oude Jakob, de Joannes-leerling, een zoon van Maria Heli, is eveneens gehuwd.

De H. Vrouwen werken onvermoeid aan dekens, klederen, sandalen en gordels; zij bereiden voorraad, bakken brood en bezoeken armen en zieken.

Maria is buitengewoon stil, boven alle overige eenvoudig en ernstig.

Jezus geneest te Kafarnaüm zieke kinderen.

1409.

21 juni = 7 Tammoez; Sabbat. –

Deze morgen zag ik Jezus het huis van zijn Moeder verlaten. Verscheidene burgers van Kafarnaüm hadden Hem verzocht om aan huis hun zieke kinderen te komen genezen.

Hij bezocht met enige leerlingen wel 20 huizen, zowel van voorname als van geringe burgers en genas er zeer vele kinderen van 3 tot 8 jaren, jongens en meisjes. Hier moest een soort van besmettelijke ziekte heersen, want zij hadden meestal dezelfde kwaal. Hun hals, wangen en handen waren gezwollen en zij zagen zeer geel. Hun toestand geleek op die welke dikwijls op andere krankheden volgt, b.v. op de rode koorts.

Jezus' genezingswijze was niet overal gelijk.

- *Bij enige kinderen legde Hij de hand op de zieke plek.*
- *Bij andere bestreek Hij dit deel met speeksel en*
- *over nog andere ademde Hij.*

Hij genas ze niet allemaal aanstonds, doch vele stonden aanstonds op. Hij zegende ze en gaf ze onder vermaning aan hun ouders terug. Andere

vermaande Hij tot gebed en schreef hun een verplegingswijze voor. Dit deed Hij voor het bestwil van allen, zowel van de ouders als van de kinderen.

Op de markt ging Jezus in het huis van Ignatius' ouders en *genas dit kind*. Het is een zeer liefvallig knaapje van ongeveer 4 jaren. Zijn ouders zijn rijke kooplieden, die, geloof ik, in koperen vaatwerk handel drijven, want in lange gangen zag ik vele zulke metaalwaren staan. Deze mensen hadden reeds eergisteren Jezus gebeden het kind te komen genezen, toen Hij de kinderen van hun buur, de tapijthandelaar genas, doch Hij kwam eerst heden (nr. 1402).

Naar de marktplaats van Kafarnaüm lopen vier straten; ze ligt verheven en men bereikt ze met enige trappen. In de bogen of zuilengangen waarmee ze omgeven is, stallen de kooplieden hun waren uit. In het midden is een bron (of vijver) en aan beide uiteinden staan twee grote gebouwen, als twee raads- of stadhuizen. Jezus bezocht op deze tocht ook Jaïrus, Serobabel en de Romeinse honderdman.

Halsstarrige, onverbeterlijke Farizeeën.

In de namiddag had men vele zieken in Petrus' huis vóór de stad gebracht en *Jezus genas en onderwees hen*.

De Farizeeën hadden reeds de hele morgen nijdig en grimmig op Hem geloerd, en heden namiddag kwamen drie van hen in het binnenhof van het huis, waar Jezus juist bezig was met in de er omheen gelegen gangen en plaatsen genezingen te bewerken. Zij naderden zeer vleidend en geveinsd tot Jezus en gaven Hem met valse woorden te verstaan dat het heden niet de geschikte tijd daarvoor was, dat Hij beter zou doen met zich stil te houden en met op de sabbat zulk geen stoornis te verwekken; zij wilden beginnen twisten, maar *Jezus wendde zich van hen af en zei dat Hij (als Heiland) niets met hen te maken had, daar zij als ongeneeslijken voor geen genezing*

vatbaar waren; en zo wendde Hij zich tot de overige, nog te genezen zieken, terwijl de Farizeeën, ziedend van woede, het voorhof verlieten.

Inmiddels en 's morgens reeds waren de andere leerlingen ten noorden van Maria's huis tot op de weg op de hoogte gegaan, waar Jezus onlangs geleerd heeft (dj. Kanazir of Merdj Tebat, fasc. 9, nr. 205 en in dit fasc. nr. 1397). Opnieuw was daar veel reizend volk in tenten gelegen. Zij leerden en heelden daar op dezelfde wijze als Jezus de gehele dag. Zij herhaalden voor de mensen de leringen van Jezus, die zij zo dikwijls gehoord hebben en die hun op hun dagelijkse tochten door de Heer uitgelegd werden; zij verrichtten hun genezingen met de handoplegging en met gewijde olie.

Jezus sluit de sabbat in de synagoge.

1410.

's Avonds gingen Jezus en allen voor het sluiten van de sabbat naar de synagoge en Jezus leerde daar nogmaals over het morren van het volk van Israël, naar aanleiding van het bericht der bespieders en over Gods vloek en straf over het volk, krachtens welke het in de woestijn moest omkomen en slechts hun kinderen het Land van Belofte zouden betreden (Num. 14, 1-20; Num. 14, 20-35). Maar in het bijzonder leerde Hij met grote nadruk over de vloek en de zegen, voorts tegen de bespieders en tegenwerkers, die valse berichten uitstrooien nopens het Rijk van God, tegen hen die zouden weigeren er binnen te treden, de Messias zouden miskennen en Gods strafgericht over het land en Jeruzalem neertrekken.

Maar nu traden twee Farizeeën op de leerstoel en zij commentarieerden een passage, die ook in de lezing van heden

voorkwam, waarin God aan Mozes in de woestijn beveelt een man, die op de sabbat hout sprokkelde, door al het volk te laten stenigen (Num. 15, 32-36). Zij vergeleken daarbij de genezingen die Jezus op de sabbat verrichtte.

Maar Jezus vroeg hun of de gezondheid van armen en noodlijdenden hout was, dat men verbrandt, en of niet eerder een dode, dorre, verstokte schijnheiligheid brandhout was?

- *Of het zien van kwaad in het genezen van armen, het oordelen over een schijnbare splinter in het oog van anderen, terwijl men zelf een echte balk in het zijne zitten heeft;*
- *of dit niet veel eerder verzamelen was van hout, veel meer om de weg van het Heil te versperren, om het tussen de wielen der waarheid te steken, veel meer om ruzie en tweedracht en vervolging aan te vuren en het gift van de dood te koken, dan om nuttig eten te bereiden?*

Mogen wij niet datgene, waarom wij op de sabbat bidden, ook op de sabbat ontvangen en het ook geven, indien wij het hebben?

Hij paste alles in de Wet op de wereldlijke, winstbeogende arbeid toe, en zei dat deze arbeid slechts verboden was om de geestelijke arbeid te kunnen verrichten. Hoe kon dus de Wet van de sabbat verbieden de zieken te genezen, te meer daar die genezing de genezenen in staat stelde de sabbat te onderhouden en te heiligen.

Op deze wijze weerlegde Jezus hen zo afdoende, beschaamde Hij hen zo gevoelig, dat zij niet meer wisten wat te zeggen.

Enige toehoorders hielden zich zeer stil en waren ontroerd en tot nadenken gestemd. Verscheidene, die dezelfde mening toegedaan

waren, begrepen elkaar, deelden onderling hun gevoelens mee en zeiden: “Ja, Hij is het! Hij is de Messias! Geen mens kan zo spreken! Geen profeet kan zo leren.” Zij gaven mekaar oogwenken en verheugden zich over de nederlaag van de Farizeeën, terwijl sommige anderen uit het volk verstokt bleven en zich met de Farizeeën over Hem en zijn leer ergerden.

Jezus keerde daarna tot zijn Moeder terug en nam een maaltijd.

Ook zag ik heden Jakobus de Meerdere, Petrus en Matteüs met enige leerlingen voor het vieren van de sabbat te Ramot-Gilad verzameld. Anstonds daarna, nog in de nacht, zag ik hen noordwestwaarts gaan om over Gergesa Kafarnaüm te bereiken.

Jezus onderricht de leerlingen. – Aankomst van Petrus, Jakobus en Matteüs.

1411.

22 juni. –

Deze morgen ging Jezus op de heuvel ten noorden van de weg tussen Kafarnaüm en Betsaida (dus op de gewone open-lucht-leerplaats op de heuvel Kanazir), waar Hij het vorige jaar zijn leer uiteengezet had over het eten van zijn vlees en het drinken van zijn bloed en waar enige leerlingen zich daaraan geërgerd hadden. (fasc. 23, nrs. 1092-1099). Hier waren alle aanwezige leerlingen en apostelen verzameld. Hedennacht zijn nog verscheidene andere leerlingen aangekomen. Nu zijn er reeds wel 50 bijeen. Ook alle H. Vrouwen en maagden waren tegenwoordig, zoals ook nog andere goedgezinde mensen en vrienden.

Jezus onderrichtte de leerlingen over hun zending en arbeid en over de wijze waarop zij hem verricht hadden en over de vruchten die hun arbeid zou voortbrengen. Voorts leerde Hij hen hoe zij in het vervolg moesten werken, met welke bedoeling en

gesteldheid en voor welk loon. Ook wees Hij hun op vergissingen, niettegenstaande hun goede wil, en op de toekomstige vervolgingen. Hij gaf vele wenken betreffende de wijze, waarop zij leren en handelen moesten, en waarschuwde hen tegen wederzijdse nijd of afgunst.

Ook nu vertelde Hij hier de parabel van de arbeiders in de wijngaard, en wel in haar geheel, gelijk ze in het evangelie staat (Mt. 20, 1-16).

De gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard

1. Want het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een heer des huizes, die des morgens vroeg arbeiders voor zijn wijngaard ging huren.
2. Toen hij het met de arbeiders eens geworden was voor een schelling 's daags, zond hij hen in zijn wijngaard.
3. En omstreeks het derde uur ging hij naar buiten en zag nog anderen werkloos op de markt staan,
4. en hij zeide tot hen: Gaat ook gij in de wijngaard en wat billijk is zal ik u geven. En zij gingen.
5. Omstreeks het zesde en het negende uur ging hij wéér naar buiten en handelde evenzo.
6. Toen hij omstreeks het elfde uur naar buiten ging, vond hij nog anderen staan en zeide tot hen: Waarom staat gij hier de gehele dag werkloos?
7. Zij zeiden tot hem: Omdat niemand ons gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij in de wijngaard.
8. Toen de avond viel, zeide de heer van de wijngaard tot zijn opzichter: Roep de arbeiders en betaal het loon uit, te beginnen bij de laatsten, tot de eersten.
9. Toen zij, die omstreeks het elfde uur gehuurd waren, kwamen, ontvingen zij ieder een schelling.
10. En toen de eersten kwamen, meenden dezen, dat zij meer zouden ontvangen. En zij ontvingen eveneens ieder een schelling.
11. Toen zij die ontvingen, morden zij tegen de heer des huizes,
12. en zij zeiden: Deze laatsten hebben één uur gewerkt en gij hebt hen met ons gelijkgesteld, die een zware dag en de hitte hebben doorstaan.
13. Maar hij antwoordde een van hen en zeide: Vriend, ik doe u geen onrecht. Zijt gij het niet met mij eens geworden voor een schelling?
14. Neem het uwe en ga heen; ik wil deze laatsten hetzelfde geven als u.
15. Staat het mij niet vrij met het mijne te doen, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?
16. Alzo zullen de laatsten de eersten en de eersten de laatsten zijn.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Onlangs 's avonds bij Maria had Hij die slechts in hoofdzaak en minder ingewikkeld verteld, om hen daarover zelf te laten nadenken, maar *hier legde Hij ze lang en breed uit.*

Hierbij waren ook de H. Vrouwen tegenwoordig, aangezien ook zij arbeiden en zorg voor alles dragen en enkele van hen nog geen juist inzicht hadden in **de gesteldheid waarin, en bedoeling waarmee alles gedaan diende te worden, opdat het verdienstelijk en vruchtbaar zou zijn.**

Jezus prees en troostte de leerlingen en zegde dat, wanneer allen die Hij uitgezonden had, weer bij elkaar zouden zijn, Hij hun voor enige tijd verlof zou geven om de hunnen te bezoeken en wat uit te rusten. Hij gaf hun ook zijn zegen met de hand die Hij over het hoofd van hen allen samen uitstrekke. Hij vervulde hen daardoor met nieuwe moed en sterkte. Deze onderrichting duurde de gehele morgen.

1412.

In de namiddag kwamen Petrus, Jakobus de Meerdere en Matteüs en enige oude Joannes-leerlingen aan en groetten Jezus in het huis van Maria. Petrus weende van vreugd en vurigheid en daarna waren zij allen in het huis van Petrus op een maaltijd. De nieuw-aangekomenen werden verwelkomd en er werd verteld. *Jezus onderrichtte hen en sprak nogmaals over Cyprus.* Petrus had bij Ramot-Gilad ook de nieuwe nederzetting van de Joden uit Ornitopolis bezocht.

De parabel van de uitvarende visser, die met een buit van 570 goede vissen terugkeert, en die Hij in goed water overplaatst - deze parabel had Jezus reeds te Misal over zijn reis naar Cyprus verhaald - heeft Hij later ook nog aan zijn Moeder, de H. Vrouwen en aan zijn leerlingen verteld.

Alle Parabelen worden dikwijls herhaald en met verschillende toepassingen uitgelegd, zodat de Heer reeds toen over onze Evangelieën leerde. (Jezus gebruikte natuurlijk ook niet steeds dezelfde woorden. Zo is het onderling verschil der Evangelieën in de woordkeus gemakkelijk te verklaren).

Van hetgeen Hij heden de leerlingen voorhield, staat ook veel in de Evangelieën, maar het is daar met de uitzendingsleer beknopt verbonden (Mt. 10). Ook vindt men de parabelen slechts eenmaal in het Evangelie, ofschoon Jezus ze vaak heeft herhaald.

De H. Vrouwen hadden een grote voorraad van kledingstukken, sandalen en gordels bij zich, die onder de aangekomen leerlingen uitgedeeld werden, omdat zij de hunne op de reis erg toegetakeld hadden. *Jezus leerde bij die uitdeling over de betekenis van deze kledingstukken. Bij het overhandigen van de gordels b.v. zegde Hij: "Omgord uw lendenen en houd brandende fakkels in uw handen."* (Lk. 12, 35).

Verder onderricht tijdens een vaartocht op het Meer.

1413.

23 juni. –

Deze morgen ging Jezus met de aanwezige apostelen en leerlingen scheid. Zij bestegen het grote schip van Petrus en het kleinere van Jezus en voeren gescheiden af, maar op enige afstand van de oever hechtten zij de schepen aan elkander. Dan werd er niet geroeid, doch alleen af en toe gestuurd met een duw aan het roer. Behalve dit, liet men de schepen zacht drijven. Alle leerlingen waren op het grote schip. Petrus en een paar apostelen waren op het kleine schip van Jezus, die op het hoge roeiersverhoog van het grote schip bij de mast gezeten was. *Daar aanhoorde Hij de verhalen der apostelen of onderrichtte Hij hen.*

Jezus had met de leerlingen deze vaartocht ondernomen, om zonder stoornis vanwege de volksmenigte, het de leerlingen mogelijk te maken Hem hun ervaringen te vertellen en om hun over bijzondere gevallen opheldering te verschaffen. Hierbij had Hij vooral de leerlingen op het oog, die het laatst teruggekeerd waren. Zij hadden overal de mensen onderricht, velen gedoopt en velen met de handoplegging en de gewijde olie genezen, maar met enigen was dit laatste hun niet gelukt. Hier en daar hadden zij ook vervolging geleden; men had met stenen naar hen geworpen en hen weggezonden.

Met de Farizeeën hadden zij zich niet ingelaten, maar hadden zich teruggetrokken, liever dan met hen te twisten. Het goede dat zij genoten en bewerkt hadden, overtrof toch ruimschoots het kwaad dat zij te verduren hadden gehad.

Petrus vertelde verbazend vurig en geestdriftig; hij verklaarde met gloed en met een zekere vreugd (en zelfvoldaanheid) dat zij ongelooflijk veel goed genoten en bewerkt hadden. *Maar Jezus wendde zich tot hem en ontnam hem het woord: "Zwijg, snoever, Ik wil het niet horen!"* en de stoere, vurige man, die niettemin zo innig door Jezus bemind was, zweeg aanstonds stil en zag met spijt in, dat hij zich nogmaals, zoals reeds zo dikwijls, door zijn ondoordachte ijver had laten meeslepen.

1414.

Judas is ook roemzuchtig, maar niet met die onbevangen, spontane openhartigheid; hij gaat alles na, berekent en zwijgt en neemt zich in acht, meer om geen beschaming te lijden, dan om niet te zondigen.

Het was een schone dag, helder weer en de zon scheen prachtig op het Meer; zij hadden de zeilen uitgespannen om zich te overlommeren; zij gebruikten hun maaltijd op het schip op kleine plankjes. Hun mededelingen duurden tot tegen de avond, toen zij terugvoeren.

Na hun aanlanding hield Jezus op een hoogte, ongeveer een half uur van de scheepswerf van Petrus, *nog een toespraak tot hen. Hij lichtte hen in, hoe zij zich in twijfelachtige gevallen en omstandigheden moesten gedragen.*

Zij hadden Hem verteld hoe zij zijn vermaningen, lessen en parabelen verhaald hadden en vroegen Hem of dit of dat op die manier goed weergegeven was. Ja, sommige brokstukken herhaalden zij voor Jezus geheel, om zijn oordeel erover te vernemen en eventueel op een fout gewezen te worden.

Jezus beantwoordde al hun vragen en beloofde hun dat Hij, na tot zijn Vader weergekeerd te zijn, hun de H. Geest zou zenden (cfr. Joa. 16, 13), en dat zij dan altijd zouden kunnen leren zonder zich te vergissen.

(Door deze passage wordt de nota bevestigd, die wij geplaatst hebben in fasc. 23, nr. 1178, voetnoot 621).

Onder deze lering waren ook nog Judas en Filippus, Barnabas en Mnason met zijn broer aangekomen. Zij kwamen van Joppe en brachten de tijding van de aangelande Cyprioten.

Nog andere leerlingen kwamen eveneens aan, en ik meen dat er reeds wel 60 van de uitgezondenen terug bijeen zijn, buiten verscheidene boden en helpers.

Velen kwamen zeer vermoeid aan met gescheurde en versleten klederen. Zij werden gelaafd en verkwikt en ontvingen een nieuw stel klederen. Juist hierom zijn ook de H. Vrouwen hier verzameld, om de terugkomenden van al het nodige te voorzien, alles te verversen en ook om, op hun aanwijzingen, aan andere armen steun te bezorgen.

Heden waren vijf Farizeeën en enige andere mannen Jezus op het Meer nagevaren; zij hadden gemeend dat Hij naar de overkant naar de één of andere kustplaats wilde varen om daar het woord tot het volk te richten; zij wilden Hem gaan bespieden, maar bedrogen moesten zij onverrichterzake terugkeren.

Onzekerheid bij de Farizeeën en vele leerlingen betreffende de persoon van Jezus.

1415.

Wanneer ik het hele leven, de handel en wandel van Jezus en van de zijnen overdenk, dan is het voor mij een evidente en uitgemaakte zaak dat, kwam Hij in onze tijd onder de mensen, Hem nog veel meer hinderpalen in de weg gelegd zouden worden.

Hoe vrij kon Hij, en hoe vrij konden ook al de zijnen gaan en keren, genezen en leren.

Buiten de gans verharde, zelfgenoegzame en laatlunkende Farizeeën, verhindert Hem om zo te zeggen niemand. En de Farizeeën zelf weten niet wat van Hem te denken. Zij weten wel dat de tijd van de vervulling der Belofte gekomen is, dat de profetieën in vervulling gaan en zij zien iets onweerstaanbaars, heiligs en wonderbaarlijks in Hem. Hoe dikwijls zie ik hen de profeten zitten naslaan, hun uitspraken vergelijken met de uitleg die hun oude leraren ervan hebben gegeven, maar nooit willen zij buigen, want zij verwachten Hem geheel anders en menen dat Hij hun vriend en beroepsgenoot moet zijn, en anderzijds vrezen zij nog zich aan Jezus te vergrijpen.

Ook vele leerlingen menen dat Hij nog een geheime macht tot zijn beschikking heeft en dat er een overeenkomst bestaat tussen Hem en een vreemd volk of uitheemse koning, met wiens hulp Hij eens de troon te Jeruzalem zal beklimmen, als de heilige koning van een deugdzaam volk, en dat zij dan in zijn Rijk hoge ambten zullen bekleden en ook deugdzaam en wijs zullen zijn.

Jezus laat hen nog enige tijd bij die opvatting.

Andere nemen de zaken meer geestelijk en hemels op, zonder nochtans een inzicht te hebben in het mysterie van de vernedering tot de kruisdood toe; weinigen zijn er reeds toe gekomen alleen te handelen uit kinderlijke, heilige liefde en op goddelijke ingeving.

Jezus gaat naar Kana.

1416.

24 juni. –

Alle H. Vrouwen en Maria zijn deze morgen naar Kana gegaan. Daar woont Maria van Kleofas, die nog jonge kinderen heeft (zie familieboom). De dienstmeiden van Maria en van Andreas bleven in het huis.

‘s Namiddags begaf ook Jezus zich met de 9 apostelen, met Natanael de bruidegom en enige anderen, die van Kana waren, naar deze stad. De weg naar Kana is zeer aangenaam en bestaat grotendeels uit dreven en aangename paden. De gevolgde weg loopt een groot eind door het land Gennezaret, dat begint achter de grote rotsheuvel (Oreimeh) die zich ten zuiden van Kafarnaüm verheft, en waarop Serobabel, na hem geëffend te hebben, tuinen en wijngaarden aangelegd heeft. Deze landstreek begint met de aangename wildernis, waarvan ik onlangs gesproken heb naar aanleiding van het dorp van Serobabel. (Het is de bij-wadi van de wadi Djamoës). De landstreek Gennezaret strekt zich uit door de bergengte van Magdalum, dat zelf daartoe behoort, voorbij Gabara en daarachter (meer zuidelijk) om Tiberias tot tegen Tarichea, nu dichter, dan wat minder dicht bij het Meer.

Het meertje der baden van Betulië en al die heerlijke gewesten daar maken er deel van uit, als men het land Gennezaret in zijn gehele uitgestrektheid beschouwt. Het is een verrukkelijk, weelderig land, vol pracht, lustkastelen en tuinen met beken en aangename watervallen en paden, loofhutten en bosschage vol mooie dieren en vogelen. Granen zijn er niet, maar de heerlijkste vruchten en bloemen, heuvelen, schitterend van kleuren, die er als piramiden van bloemen uitzien; het gewest is overal ingesloten, hetzij door het Meer, hetzij door rotsheuvels met gebouwen en tuinen en er loopt geen openbare grote weg door, doch slechts voetpaden doorkruisen het.

Jezus ging met zijn gezelschap door een deel van dit gewest tot tegen het dal van het meertje der baden van Betulië. Daar wendden zij zich zuidwestwaarts, doorkruisten het dal en kwamen te Kana, dat tussen twee hoogten in dit dal zelf ligt. Het heeft uitzicht naar Cydessa, Magdalum en op de gebergten boven het Meer. Het is een zeer schone stad, aantrekkelijk, zindelijk en er rijk uitzien, maar er loopt geen karavaanweg door⁷⁶⁴.

De H. Vrouwen en Israël, vader van de bruid, en andere verwanten kwamen hun reeds op een afstand tegemoet. Het was avond.

Na de voetwassing en verwelkoming gingen zij aanstonds ter maaltijd, die reeds bereid was. De moeder van de bruid is sedert het huwelijk van haar dochter gestorven. Ik meen dat Filippus hier een tante heeft. Hier waren vele verwanten en vrienden van

---

⁷⁶⁴ In het begin van dit nummer beschrijft K. de oostgrens van het LAND van Gennezaret, in het noorden beginnend bij Kafarnaüm en in het zuiden eindigend bij Tarichea.

Dan geeft zij enige kentekenen van dit heerlijke land: beken, tuinen, kastelen, ganse heuvels bedekt met bloemen, die men bloempiramiden zou kunnen noemen. Dit zijn al trekken die heel bijzonder aan dit land eigen zijn.

Uit de plaatsen waar Jezus op zijn weg door komt, blijkt het dat Hij de weg volgt parallel met de wadi Hâmam ten noorden van de berg bij Magdalum en van het gebergte Toeran of van Betulië.

Vervolgens zuidwaarts gaande dwarst Hij het dal Roemmaneh en komt 2 km verder te Kana. Dit ligt tussen twee heuvelen, nl. de heuvel van Mesjed of Gathefer en de oostelijke heuvel, op de voet van de laatste heuvel en dus bijna op de bodem van een klein dal dat van zuid naar noord naar de wadi Roemmaneh loopt.

Kana behoort dus ook om zo te zeggen tot het dal Roemmaneh en zo ligt het ook tussen het zuidelijk gebergte en dat van Toeran. Door het kleine dal waarin het ligt, heeft het uitzicht naar het noordwesten en op Cydessa, dat op het noordelijk gebergte gelegen is. (Men ziet alles duidelijk op grote kaart 2.)

Het uitzicht op Magdalum en het gebergte achter het Meer zal men wel alleen hebben vanaf de top van de heuvel, tegen welks westelijke helling Kana aanleunt.

Jezus, allemaal mensen van hier, van Sefforis en uit het dal Zabulon.

Jezus leraart op een heuvel. – Bekommernis van verwanten.

1417.

25 juni. –

Hier waren vele verwanten en vrienden van Jezus verenigd, die Hem een bezoek waren komen brengen en er bij Hem op aandrongen, gelijk reeds vroeger geschied was, zich een weinig op de achtergrond te houden, daar Hem groot gevaar boven het hoofd hing. Dit werd hoe langer, hoe groter en de Farizeeën werden hoe langer hoe heftiger tegen Hem verbitterd. *Jezus antwoordde hun zoals gewoonlijk, en nodigde hen uit om naar zijn woord op de leerheuvel in Kana te komen luisteren.* Hij bezocht hierop nog verscheidene goede mensen en vrienden in de stad en *genas enige zieken.* Ook *zegende Hij de kinderen die Hem in de straten in groepen door hun ouders en onderwijzers tegemoet gebracht werden.*

Midden in Kana was een heuvel en de vader van de bruid had hem met een wijngaard omringd. Op die heuvel stond een schone leerstoel en *Jezus richtte hier een toespraak tot al zijn verwanten, tot de vrouwen en leerlingen en tot vele vrienden en kennissen uit Kana, waar Hij in het algemeen weinig vijanden had.*

Hij sprak over zijn taak en zending, die Hij volmaakt tot het einde wilde volbrengen. Hij zei dat Hij niet de gemakken en aangenaamheden van het leven was komen zoeken en hoe ongerijmd het was iets anders van Hem te verlangen dan de vervulling van de wil

van zijn Vader. Hij gaf duidelijker dan ooit te verstaan dat de zolang verwachte Messias nu gekomen was, maar dat Hij slechts door weinigen erkend zou worden, en dat HIJ (die hier nu vóór hen stond) na de volbrenging en voleinding van zijn opdracht tot zijn Vader zou weerkeren. Hij waarschuwde, met aandrang biddend en ernstig dreigend, om de tijd van de genade niet onbenuttigd te laten en de zaligheid niet af te wijzen.

Hij vestigde nogmaals hun aandacht op de vervulling van de profetieën en zijn lering was zo wonderbaar, ze ging zo door merg en been, dat de toehoorders tot elkander zeiden: "Hij is meer dan een profeet. Zó heeft nooit iemand in Israël gesproken."

Aankomst van nog drie apostelen. – De Cyprische volksplanting.

1418.

Hierna ging Jezus met de apostelen en enige leerlingen 1,5 uur of 2 uren naar de zuidwestkant van de Tabor, waar Hem de terugkerende apostelen Tomas, Joannes, Bartolomeüs en verwanten van Zakarias en nog enige leerlingen tegemoet traden. Vijf arme mijnwerkers uit het gewest van de Cyprische stad Chytrus waren bij hen. Zij hadden hen meegebracht om de H. Vrouwen morgen als dienstboden op hun terugweg te begeleiden. Ook wilden die arme lieden hun noodtoestand kenbaar maken en de milddadigheid van de Gemeente afsmeken, want het ontbrak hun aan alles. Zij kwamen met die boodschap ook in naam van hun landgenoten, over wie zij berichten meebrachten. De verwelcoming was zeer aandoenlijk, in het bijzonder die van Joannes.

Bartolomeüs was in deze laatste dagen in Cesarea geweest. Tomas kwam van Joppe en Joannes van Hebron.

De Cyprioten vestigden zich ten zuiden van Gat (1 van de 5 Filistijnse hoofdsteden) en ten westen van Hebron; niet ver van de bron van Samson, waar nog niet gebouwd was, zij wonen voorlopig nog in spelonken⁷⁶⁵. Nu zijn er reeds 200 daarheen op weg, en nog 300 andere komen achter.

---

⁷⁶⁵ **Gat of Get = ± Deir Doebban.** – Enkele woorden over Gat of Get. De geheel juiste ligging is onbekend.

Eusebius en Hiëronymus wijzen Gat aan 5 Romeinse mijlen, d.i. 7 km ten noorden van Eleuteropolis, waarmee K.'s opgave van één uur overeen te brengen is. Maar in die omgeving vindt men op geringe afstand van elkander twee aanzienlijke stadsruïnes, nl. Dikrin en Deir Doebban. Een keus tussen beide voor de vereenzelviging van Gat is moeilijk, maar, naar het schijnt, heeft Deir Doebban de meeste kans zich op de plaats van Gat te bevinden.

Gat is een van de vijf voornaamste Filistijnse steden, de hoofdstad van een district, de geboorteplaats van de reus Goliat.

De andere vier voornaamste steden in Filistië, die teruggevonden werden zijn:

- Gaza,
- Askelon,
- Azot,
- Ekron.

***

Eleuteropolis = Bet-Gabra = Beit-Djibrin = Begrabis. –

“Eleuteropolis. Zo heette later de stad, zegt K. in nr. 1425, die uit de verhuizing van de Cyprioten naar Judea ontstaan is.”

“Zij vonden aanvankelijk een onderkomen in spelonken; daarna ontstond allengskes (= gaandeweg, geleidelijk aan, langzamerhand) de gehele stad.” (nr. 1418).

Nochtans lag in dit gewest vóór de verhuizing van de Cyprioten een kleine versterkte stad die Bet-Gabra heette.

In 200 kreeg ze van de keizer Septimus Severus de naam Eleuteropolis; als K. van Eleuteropolis spreekt, is dit bij anticipatie en bedoelt ze de stad of plaats die later deze naam kreeg.

Wanneer de Arabieren in de 7^e eeuw Palestina veroverden, schaften zij vele namen af welke de Romeinen en Grieken of andere veroveraars aan vele steden gegeven hadden en voerden zij de oude namen weer in. Zo kreeg Eleuteropolis zijn eerste naam terug, doch met een zekere

---

wijziging: 'Bet-Gabra' kreeg de vorm 'Beit-Djibrin' met de betekenis: 'stad van Gabriël', waardoor bedoeld is de aartsengel Gabriël, voor wie zij een grote verering hebben.

In hun taal wisselen de letters 'N' en 'L' niet zelden af; b.v. Israël, Israïin.

De strategische ligging op een kruispunt van verkeerswegen, dat de toegang naar het zuidelijk gedeelte van het Judees bergland beheerst, maakte de stad te allen tijde tot een belangrijke plaats; ook ligt ze op de weg van Jeruzalem (afstand 58 km) naar Gaza (afstand 22 km); ze ligt op een lage heuvel, aan de rand van de kustvlakte, in een boezem of insprong, die hier in de voet van het gebergte is.

Afgezien van wat K. er ons over meedeelt, weten wij weinig over haar geschiedenis in de eerste twee eeuwen, tenzij de bijzonderheid dat ze, volgens Flavius Josephus – die haar 'Begrabis' noemt – een versterkte stad was. Vandaar dat K. van de door de Cyprioten uitgebreide en nieuwe stad zegt: "De stichters zijn vergeten." (nr. 1419).

Anno 200 schonk Septimus Severus haar de voorrechten van een Romeinse stad en noemde haar Eleuteropolis, d.i. vrijstad en verleende haar ook recht op eigen munt en tijdrekening, omdat ze zich in een anti-romeinse opstand afzijdig gehouden had. Dit zal wel het gevolg geweest zijn van haar christelijk karakter: overwegend bestond de bevolking uit christenen, die meestal geen Joden, maar ingeweken vreemdelingen waren.

Het is geweten dat van toen af de stad in alle opzichten een periode van bloei tegemoet trad; ze werd de hoofdstad van een district, nam een eerste rangsplaats in onder de steden van Palestina, werd een brandpunt van cultureel leven en een handelscentrum. Tot dit alles droeg het christendom, dat hier een hoge bloei bereikte, zeker veel bij. Zo zijn de heerlijke, echt meesterlijke mozaïekvloeren, die aan de oostkant der stad ontdekt werden en een grote oppervlakte bedekken, aan een christelijk kunstenaar te danken (cfr. Suppl. D.B. Eleuteropolis).

Eleuteropolis was, volgens Eusebius, een bisschopsstad en wel, volgens K., reeds in de 1^e eeuw, daar zijn eerste bisschop Joses Barsabas geweest is (nr. 1425). In de kruisvaarten was ze de inzet van verwoede gevechten.

***

De Cyprioten woonden er aanvankelijk in spelonken, zegt K.

Stad en omgeving in een wijde kring boden hun daartoe alle gelegenheid. Volksverhuizers vonden er in de vele zeer ruime grotten een herbergzaam onderkomen. Reeds in veel vroeger tijden waren de meeste van die grotten door mensen bewoond geweest. Het gehele district rondom Beit Djibrin is rijk aan grotten, geen grotten zoals wij ze ons indenken, wanneer wij dit woord horen, maar wel de merkwaardigste van geheel Palestina; ze vormen gehele complexen, die in een zachte, witglinsterende krijtrots uitgehouwen

---

zijn en die allemaal dezelfde kenmerken vertonen. Dit soort rots is in de schoot der aarde zacht en snijdbaar, maar aan lucht en regen blootgesteld, wordt ze van buiten zeer hard, grijs en grauw en verbouwbaar, terwijl het binnenste der grote steenblokken zeer wit en zacht blijft.

Al deze grotten schijnen tot verblijfplaats gediend te hebben aan de oude hoogstaltige mensen, die in de H. Schrift 'Enakim', d.i. 'reuzen' genoemd worden (cfr. Jos. 11, 22).

Guérin geeft keer op keer de beschrijving van zulke grotten, die door geoefende mannen in de rots uitgehold schijnen. Het zijn geen enkelvoudige grotten, maar complexen van onderaardse en onderling verbonden ruime zalen, samenhangend door passages die soms enge gangen zijn, of ook door trappen die leiden naar zalen op een hoger niveau. In zijn geheel is zo'n complex soms een echt labyrint. Iedere zaal heeft op zichzelf min of meer de vorm van een omgekeerde trechter die boven enigszins ogivaal (= spitsboogvormig) of rondvormig uitloopt; ze is ruim, hoog en beneden rond. Op de bodem hebben zulke zalen een diameter van 7 m tot 20 m, ja, tot 30 m, opwaarts een hoogte van 9 m tot 12 m. Door een wijde opening boven, rond of vierkant, werpt het licht een zachte en aangename klaarte in de grot. Dikke, vierkante pijlers van natuurlijke rots, die men heeft laten staan, schragen de gewelven.

Enkele zulke complexen van grotten zijn de volgende:

- Te Beit Djibrin zelf vinden wij in de noordwesthoek van het dorp mooie oude kelders onder een burg die met sommige delen teruggaat tot het Romeinse tijdperk en Christus' tijd.

Belangrijker echter zijn de volgende grotten in een betrekkelijk kleine omkring rond Eleuteropolis.

- Één km ten noordoosten van de stad vinden wij er twee groepen. Door een kolossale poort treedt men in heerlijke ondergrondse zalen, die op mekaar volgen en zich steeds verder uitstrekken. Samen bevatten ze 30 majestueuze zalen die de boven beschreven vorm en bijzonderheden vertonen, ook de kenmerken van een hoge oudheid. Ze heten Arak el-Mowijeh. De naam 'Arak' is een algemene naam voor talrijke rotsheuvels in dit gewest en ook elders, waarin zulke grotten uitgehold zijn. Door een toegevoegde eigennaam wordt het woord 'Arak' nader bepaald, b.v. Arak el-Mensjijeh.
- Vijf minuten ten westen van Eleuteropolis bestaat een complex van drie ruime spelonken.
- Even verder naar het noordwesten te el-Qatt, vindt men er een viertal.
- In de heuvel Arak Hala zijn talrijke ruime spelonken die een bijzondere vermelding verdienen. Op de heuvel heeft een stad gelegen.

1419.

In de eerste tijd van de Gemeente, onder de diakens, zag ik nog vele mensen zich aansluiten bij die nederzetting, die zich geleidelijk ontwikkelde tot een stad. Ik meen dat er ten minste nog puinhopen van moeten bestaan. Dit was de oorsprong van de stad Eleuteropolis; die reeds vroeg bisschoppen had en waarvan de stichters nu onbekend zijn. (Verder in nr. 1425 spreekt K. nogmaals over deze stad).

Jezus keerde met de leerlingen naar Kana terug, waar ook alle leerlingen aankwamen, die te Kafarnaüm gebleven waren, zodat

-
- Iets meer dan 1 km ten noordnoordwesten van Eleuteropolis ligt een complex van drie uitgestrekte zalen, die de naam Arak el-Fenesj dragen.
  - 1,5 km ten zuiden van Eleuteropolis vindt men in elk van de twee heuvelen van Sandahanna (= dorp van de H. Joannes) en in de heuvel van Marissa ruime, wijde grotten in de zacht glinsterende krijtrots in de vorm van omgekeerde trechters uitgehold.

In een wijdere omtrek van Eleuteropolis zijn er eveneens allerwegen aan te wijzen.

- Van deze laatste vermelden wij alleen de grotten in de heuvels waarop men de resten van oude aanzienlijke steden vindt, die voor de vereenzelviging van dat in aanmerking komen, nl. de huidige dorpen Dikrin en Deir Doebban.
Een heuvel dicht bij het laatste heet Arak Deir Doebban.
- Onder deze dorpen, vooral onder het laatste, zijn in de schoot van de heuvel uitgestrekte grotten. Één van deze groepen bestaat uit 15 grootse zalen en booggewelven.

Het is onnodig langer met dit onderwerp bezig te zijn.

***

Alleen moeten wij nog benadrukken dat K. onder de naam Eleuteropolis niet louter verstaat de plaats waar nu het dorp Beit Djibrin gelegen is, maar meerdere plaatsen samen rondom dit dorp en in zijn nabijheid, waar de Cyprische en Sidonische volksverhuizers een onderkomen vonden.

De dorpen boven die grottencomplexen gelegen, doen denken aan het woord van K. dat hun grotten met de stad overbouwd waren.

Eleuteropolis is in haar bedoeling dus een verspreide grote stad, ook de hoofdstad van een geheel district, waaraan ze haar naam gaf.

hier nu alle apostelen en de 70 uitgezonden leerlingen en verscheidene anderen, vele verwanten van Jezus en de H. Vrouwen vergaderd waren. In het huis en op het binnenhof van Israël, de vader van de bruid van Kana, werd een grote maaltijd aangericht. Ook armen uit de stad en andere schamelen, die opgekomen waren, ontvingen spijzen en geschenken. Jezus en verscheidene apostelen dienden de armen.

Nadat Jezus onder de maaltijd een toespraak gehouden had, besloot Hij zijn onderricht met de parabel van de wijze en dwaze maagden (Mt. 25). Hij legde hun die uit, paste ze toe op deze tijd en sprak lang over de nabijheid van de Bruidegom.

Het was een soort feest ter herinnering aan de bruiloft van Kana, omdat hier nu, zoals toen, alle leerlingen, apostelen en vrienden weer tezamen waren. Het feesthuis was met bloemenkransen behangen; men dronk uit dezelfde waterkruiken van Jezus' eerste wonder; kinderen speelden muziek en kwamen aandragen met bloemenkronen en piramiden, en Bartolomeüs, Natanael Chased en enige andere leerlingen hadden zinrijke spreuken op het mystiek of geestelijk huwelijk gemaakt.

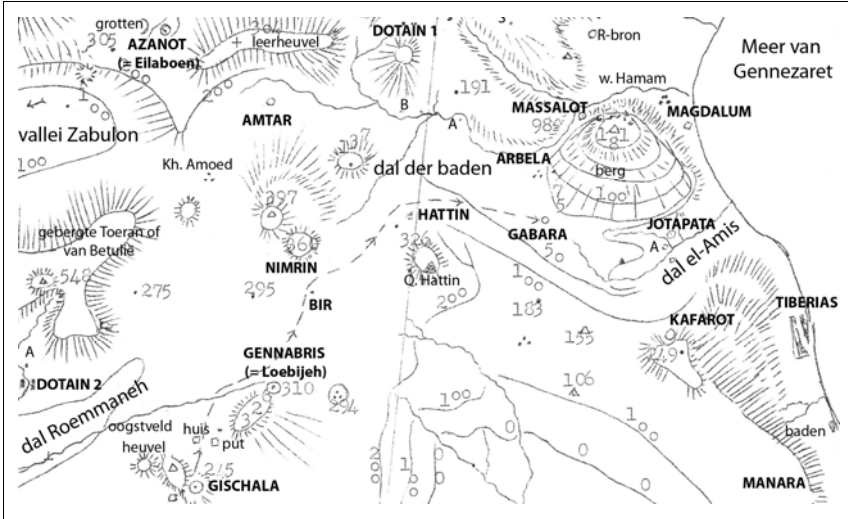
Over Gabara naar Kafarnaüm terug. – Verslag der leerlingen over hun werkzaamheden (Lk. 10, 17-24; Mt. 11, 25-27).

1420.

26 juni. –

Deze morgen keerde de H. Maagd met enige gezellinnen naar Kafarnaüm terug. De overige H. Vrouwen reisden over Naïm naar Jeruzalem. Hun dienstmeiden en de Cyprische mannen, die gisteren te Kana aangekomen waren, begeleidden hen. De verwanten van Jezus keerden naar hun huis terug.

Jezus echter vertrok deze morgen uit Kana met de apostelen en met alle leerlingen, die op zending waren geweest, naar de leerberg boven Gabara, waar Magdalena's eerste zalving had plaats gehad. (Berg vlak ten zuidwesten van Magdalum, zie fasc. 19, kaart in nr. 842).

Zij waren in groepen verdeeld en gingen langzaam. Dikwijls stonden zij stil, rondom Jezus geschaard en *in gesprek met Hem. Jezus was zeer liefdevol en sprak hun dikwijls toe met deze woorden: "Mijn lieve kinderen."* (cfr. Mk. 10, 24; Joa. 13, 33).

Hij verzocht hen alles te verhalen wat zij meegemaakt hadden en hoe het hun gegaan was. Eerst spraken de apostelen. Reeds in de laatste dagen had Jezus velen van hen het een en ander laten vertellen, maar Hij had hen niet laten uitvertellen, en allen moesten nu horen wat zij allen zo al tot stand gebracht hadden, en hoe het hun allen gegaan was. *Zeer zoet sprak Hij: "Lieve kindertjes, nu zal het blijken wie Mij bemind heeft en in Mij mijn hemelse Vader, en wie om*

Mijnentwil het woord van de zaligheid uitgebreid en zieken genezen heeft en niet voor zichzelf ijdele roem op het oog heeft gehad.”, en nog veel dergelijks (cfr. Lk. 10, 17-24). Toen vertelde nu deze, dan gene apostel, en telkens na een apostel de leerlingen die tot zijn groep behoord hadden.

Dit geschiedde hoofdzakelijk op een heuvel die ongeveer 2 uren van de leerberg (bij Gabara) en twee van Kana verwijderd ligt (b.v. bij veronderstelling de heuvel Qoroen Hattin, heuvel met twee toppen, door een soort traditie ‘heuvel der zaligheden’ genoemd, misschien omdat Jezus hier, zoals wij straks zullen zien, zalig geprezen heeft hen die zien wat zijn leerlingen zien en horen wat zij horen). Men ging gewoonlijk op zo’n heuvel, omdat men daarboven een mooi vergezicht had, terwijl op lagere plaatsen in dit gewest het uitzicht zeer beperkt was.

Petrus vertelde weer vrijuit en zeer vurig wat voor verschillende soorten van bezetenen hij ontmoet had, hoe hij ze behandeld had en hoe alle duivelen in Jezus’ naam voor hem geweken waren; zijn woord verried zelfbehagen en roemzucht; hij had in zijn geestdrift de berisping van gisteren op het schip weer reeds vergeten. Hij was aanstonds vol vuur en voortvarend en zei ondermeer: “Vooral in het Gergesenerland deed zich een eigenaardig geval voor. Twee bezetenen, die verscheidene leerlingen niet konden genezen – en hij noemde die leerlingen, waaronder ook de twee leerlingen van Gergesa, die vroeger ook bezeten waren geweest – heb ik aanstonds van hun duivelen bevrijd en zij zijn mij onderworpen geweest!”

1421.

Toen gaf Jezus hem een teken te zwijgen. Allen zwegen en Jezus schouwde naar omhoog en zei: “Ik heb satan als een bliksemschicht uit de hemel zien vallen!” (Lk. 10, 18).

(Profetische wijze van spreken, waardoor Jezus wil te kennen geven: Wie zich boven anderen verheft, al geschiedt dit onbewust en te

goeder trouw, daalt daardoor in Gods oog onder die anderen.
De hoogmoed deed Lucifer uit het hoogste des hemels in het diepste der hel neerstorten.

“De aandacht op zich willen trekken,” zegde Jezus tot Maria van de Drie-eenheid, “is een vorm van hoogmoed en dit brengt de zielen ten val.”-

K. vervolgt:)

Terwijl Jezus zo sprak en omhoogkeek, zag ik een akelige vuurstraal spiraalvormig en somber door de lucht neerflitsen.

Jezus berispte Petrus hier over zijn onbezonnen voortvarendheid, en ook allen die met zelfbehagen gesproken of zelfs maar ijdele gedachten gehad hadden; zij moesten handelen en werken in zijn naam, uit en door Hem, in ootmoed en uit kracht van het geloof, en zij mochten niet denken dat de één meer vermocht dan de andere.

En dan zegde Hij nog: “Ziet! Ik heb u de macht gegeven om op schorpioenen en slangen te treden en alle geweld van de vijand te overwinnen, en niets zal u schaden. Doch stelt uw vreugde niet daarin, dat de geesten u gehoorzamen, maar verheugt u dat uw namen in de hemel opgeschreven staan.” (Lk. 10, 19-20).

Hij zegde hun nog veel andere dingen in die zin, doch dit alles steeds met de grootste vriendelijkheid en minzaamheid, hen aansprekend met de benaming: “Lieve kindertjes” en van velen hoorde Hij nog het verhaal aan.

Ook Tomas en Natanael kregen een standje over een nalatigheid, doch zelfs hierbij was Hij vol liefde en vriendelijkheid.

Toen Jezus op de heuvel stond was Hij zeer ernstig, en scheen tevens tevreden, vreugdig en overgelukkig. Hij hief de handen omhoog en toen zag ik Hem omgeven van licht als door een heldere wolk die op Hem nederdaalde. *Hij was geheel opgetogen en bad vreugdig: "Ik dank U, Vader, Heer van hemel en aarde, dat Gij die dingen (die bovennatuurlijke werkelijkheden) voor de wijzen en schranderden verborgen hebt gehouden, maar ze aan de kleinen geopenbaard hebt! Ja, Vader, want zo heeft het U behaagd! Alles is Mij door mijn Vader in handen gegeven, en niemand weet wie de Zoon is, tenzij de Vader alleen, en niemand weet wie de Vader is tenzij de Zoon alleen en hij aan wie Hij het openbaren wil."* (Lk. 10, 21-22).

Hij zei ook nog tot de leerlingen: "Zalig zijn de ogen die zien, wat gij ziet, want Ik zeg u: vele profeten en koningen wensten te zien wat gij ziet, en hebben het niet gezien; velen wensten te horen wat gij hoort en zij hebben het niet gehoord." (Lk. 10, 23-24).

Onder zulke en nog veel andere verhalen en verklaringen kwamen zij bij de berg boven Gabara, waar zij een kleine maaltijd namen van vissen, broden, honig en vruchten, die men van Kana naar hier had gebracht.

Hierna ging Jezus met hen de berg op en onderrichtte hen uitvoerig over alles wat zij Hem verhaald hadden. Hij bracht hun alles bij, wat zij nog niet wisten, loste hun twijfels op en toonde hun aan, hoe zij de bedreven fouten moesten vermijden. Hij onderwees hen ook over de verschillende soorten van bezetenheid, en hoe zij daarnaar ook op verschillende wijze de duivelen moesten uitdrijven. Hij sprak van wat hun nog al te wachten stond, van

zijn zending en zijn naderend einde, enz. Hij zegde hun ook dat Hij hen binnenkort voor enige tijd naar huis wilde laten gaan om even uit te rusten, doch hoe zij zelfs in die rusttijd moesten werken en zijn leer verkondigen tot uitbreiding van zijn Rijk.

Hij dankte hen voor hun vlijt en gehoorzaamheid en begaf zich dan met hen op weg naar Kafarnaüm, waar zij pas in de nacht aankwamen.

Zij zullen de sabbat nog tezamen vieren (op 28 juni), en ik meen dat Jezus daarna nog een grote preek op de berg der acht zaligheden zal houden (nl. dinsdag en woensdag a.s., 1 en 2 juli). Hier boven op de berg waren nog veel andere mensen, *die Jezus toespraak aanhoorden.*

Sabbat in de synagoge te Kafarnaüm.

1423.

27 juni. –

‘s Morgens was Jezus in het huis van zijn Moeder. *Hij gaf vrijaf aan een zeker getal leerlingen*, die zich aanstonds op weg begaven, om nog vóór de sabbat thuis, of ten minste in de nabijheid van hun woonplaats te komen, (d.i. op zulk een afstand van hun huis, die zij op de sabbat mochten afleggen). De meeste echter bleven.

Jezus zal binnenkort ook nog een grote bergrede houden en zijn prediking over de acht zaligheden sluiten (zie verder de nrs. 1434-1436). Ik meen dat Hij dit donderdag zal doen. (Het zal op een dinsdag en woensdag geschieden). *Jezus bepaalde de tijd met een andere uitdrukking, mij dunkt met een zekere maat van uren*, maar ik maakte eruit op dat het omstreeks de donderdag zou zijn.

De vrouwen en de verwanten van Petrus, Andreas en Matteüs, de ouders van Joannes en Jakobus en andere vrouwen en vrienden waren deze morgen bij Maria. *Jezus sprak met hen en hield hun troostelijke waarheden voor.* De nadere omstandigheden hieromtrent ben ik vergeten. Hij nam de maaltijd met zijn moeder en in de namiddag was Hij met de apostelen en gebleven leerlingen in het leerhuis te Kafarnaüm (bij de poort in de stad).

Hier onderrichtte Hij hen, bereidde hen voor tot het begin van de sabbat en dan ging Hij met al de zijnen de rustdag in de synagoge vieren. Hij leerde er over Kore en Abiron en hoe Samuel afstand deed van zijn ambt als rechter (Num. 16 tot 19; I Sam. 11, 14 tot 12, 25). Hij legde de lezing zeer ernstig en streng uit, en de toehorende bespiedende Farizeeën waren des te meer verbitterd, daar zij zich overal getroffen voelden, doch zij konden niets vals of onjuist in zijn lering ontdekken om Hem te beschuldigen. Zij kwamen daarom weer voor de dag met een aaneenflansing van vodden en beuzelarijen, die zij in het gedrag van de leerlingen nagegaan hadden en waarvan zij Hem hier een verwijt maakten. Zij zeiden dat zijn leerlingen de vastendagen niet behoorlijk onderhielden, ja, zelfs op de sabbat koornaren plukten en onderweg vruchten opraaptten en opaten; dat zij grove, onzindelijke klederen droegen en er zeer slordig op waren; dat zij, hier en elders, van de reis komend, in de synagogen gegaan waren met klederen die nog besmeurd waren en die zij zelfs nog opgeschort hielden, iets wat volstrekt onbetamelijk is, en dat zij daar en daar aan tafel gegaan waren zonder eerst de wassingen na te komen, en meer zulke haarkloverijen.

1424.

Over zoveel kleinzieligheid vertoornd raakte Jezus vol vuur en hield een geweldige strafrede tegen de

Farizeeën⁷⁶⁶, waarin Hij al hun geheime daden en kuiperijen (= onbetrouwbare en corrupte activiteiten) aan het licht bracht en waarin Hij hen slangengebroid noemde en verdrukkers die aan anderen lasten oplegden die zijzelf niet droegen. Deze verwijten had Hij hun reeds eerder toegevoegd. Hij sprak van hun wandelingen op de sabbat, van hun uitzuigen der armen, van hun aftroggelarijen met de tienden en van hun schijnheiligheid en Hij verweet hun dat zij de splinter in het oog van anderen bedilden en zelf de balk niet uit hun eigen ogen verwijderden.

Voorts dat Hij zou leren, rondreizen en zieken genezen, totdat de tijd van zijn verheffing gekomen zou zijn, enz.

Gedurende deze bezielde, striemende strafrede riep opeens met een zeer luide stem een jonge man onder de Farizeeën, terwijl hij de handen omhoog hief en nader tot Jezus trad: “Waarachtig! deze

---

⁷⁶⁶ Hier lezen we dat Jezus een geweldige strafrede hield tegen de Farizeeën speciaal om hun opeenstapeling van (zelfgemaakte) sabbatvoorschriften enerzijds; en anderzijds om de spitsvondigheid waarmee ze die ondraaglijke lasten wisten te ontduiken.

In verband hiermee bevat de Encyclopedie Jud., Jeruzalem 1971, deel 5, art. Eruv-Eruvim, interessante gegevens, b.v. zich meer dan 2000 el van zijn domicilie verwijderen was op sabbat verboden, (krachtens Bijbels voorschrift, zeggen sommige rabbi's, doch volgens andere krachtens rabbijnse voorschriften).

Hoe dan ook, men kon zich op sabbat toch wel 4000 el verwijderen, mits gebruik van 'Eruv-tehumim', d.w.z. op een afstand van iets minder dan 2000 el plaatst men dan een voldoende hoeveelheid voedsel voor minstens twee maaltijden. Die plaats werd dan gezien als een nieuw domicilie, en van daaruit kon men dan weer in alle richtingen 2000 el verder

Niet te verwonderen dat we zelfs in joodse geschriften opmerkingen vinden als deze: “Onze sabbatvoorschriften zijn gelijk bergen opgehangen aan een haarpijltje: bergen voorschriften met weinig of geen Bijbelse grond, maar eerder producten van allerhande 'halakkot' = rabbijnse afleidingen.”

is de Zoon van God, de Heilige in Israël! Hij is meer dan een profeet!” en hij luchtte nog langer zijn gemoed in meer dergelijke lofprijzingen van Jezus.

Hierdoor ontstond een grote opschudding in de synagoge. Twee oude, giftige Farizeeën grepen hem bij de armen en sleepten hem buiten de synagoge, zonder nochtans te kunnen beletten dat hij voort de lof van Jezus verkondigde. *Jezus zette zijn redevoering streng en duchtig voort* en buiten de deur verklaarde de buitengesleurde man met een geweldige en luide stem, zodat al het volk hem verstond, dat de Farizeeën de klare waarheid bestreden en dat hij zich van hen afscheidde.

Nadat de sabbat(-oefening) gesloten was en Jezus nu met de zijnen wegging, viel de man buiten de synagoge Hem te voet en smeekte Hem om de gunst onder zijn leerlingen opgenomen te worden.

Jezus stemde erin toe onder de gewone voorwaarden: dat hij vader en moeder verliet, zijn goederen aan de armen uitdeelde, zijn kruis opnam en Hem volgde. Hij zei hem nog meer andere ernstige en zware punten, die ter navolging noodzakelijk zijn en Hij vertrouwde hem toe aan de zorgen van verscheidene leerlingen, in 't bijzonder van Mnason, die hem met zich meenam.

Daarna ging Jezus tot zijn Moeder.

Eleuteropolis.

1425.

Eleuteropolis is de latere naam van de stad die uit de nederzetting van de Cyprioten in Judea ontstond. Ik heb van deze stad vele bijzonderheden zeer duidelijk gezien en ik weet er nog het volgende van.

Ze ligt verscheidene uren van Jeruzalem en een uur of zo van de Filistijnse stad Gat. Samson heeft daar eens zeer vele Filistijnen doodgeslagen en de bron van het kaaksbeen ontspringt niet ver van daar, maar toch meer naar de zee toe.

Te Eleuteropolis hadden zij later een bron, die zij voor dezelfde hielden, maar het was nochtans de bron van Samson zelf niet, maar ze ontving haar water eruit.

Er bestaan daar vele spelonken waarin de Cyprioten zich nu huisvesten. Later ontwikkelde zich dit begin tot een aanzienlijke volksplanting, maar na de dood van Christus hebben de Joden ze meermalen verwoest. Eens geschiedde dit tijdens de vervolging tegen Stefanus, waarbij ook Merkuria gedood werd. Bij dezelfde gelegenheid werd ook de volksplanting tussen Ofel en Betanië verwoest.

De mensen trokken van hier dikwijls naar Jeruzalem, namelijk naar het huis van het laatste avondmaal, of naar de kerk bij de vijver Bethesda, om er hun offeranden en vrijwillige liefdegiften en bijdragen aan te bieden. En toen werd het laatste-avondmaalshuis verwoest, waarna zich vele andere bekeerlingen bij die te Eleuteropolis voegden. Na elke verwoesting hebben zich de inwoners opnieuw verzameld en zo zijn zij in getal weer aangegroeid.

Joses Barsabas, de zoon van Maria van Kleofas en van haar tweede man Sabas, werd te Antiochië tot eerste bisschop van Eleuteropolis gewijd. Hij had een zeer verspreide kerk of parochie te verzorgen. (Waarschijnlijk, zoals we reeds veronderstelden, omdat voor K. Eleuteropolis uit meerdere nederzettingen, groepen, dorpen bestond). Tijdens een vervolging werd hij daar aan een boom gekruisigd. Later zag ik alle dalwegen en spelonken met de stad overbouwd, zodat zij onderaardse schuilplaatsen hadden. Ik zag in een vervolging de bovenstad verwoest worden, terwijl veel volk met hun bisschop zich in deze onderaardse plaatsen schuilhield; maar zij verloren de moed niet; na de storm kwamen zij weer boven en herbegonnen.

Men had nu rust en de stad ontwikkelde zich tot een schone, voorname stad en kwam tot bloei. Ik heb alles duidelijk tot in bijzonderheden gezien, maar veel ervan weer vergeten.

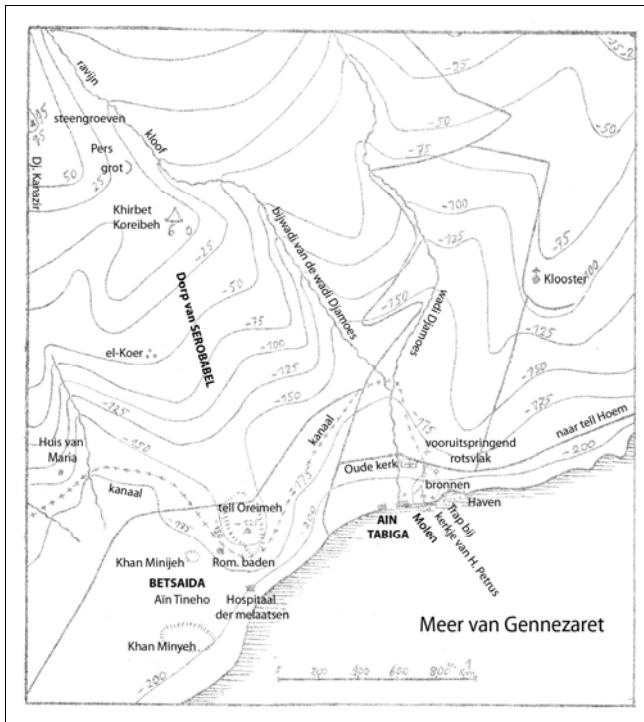
Jezus spreekt te Betsaïda melaatsen toe.

1426.

28 juni = 14 Tammoez; Sabbat. –

Met de apostelen en enige leerlingen is Jezus deze morgen naar het huis van de melaatsen te Betsaïda gegaan.

(Dit huis is gelegen aan de noordkant der stad, nabij de heuvel Oreimeh en de bron et-Tineh en op de kust, zie b.v. kaart 4 of fasc. 9, nr. 208).

Het ligt even ten noorden van Betsaïda. *Hij heeft er geen genezingen, doch slechts onderrichtingen gedaan.* Onder de toehoorders waren ook in het bijzonder de schippersknechten en arbeiders uit de omstreken. Jezus stond in het voorhof van het ziekenhuis. De onreine zieken waren door een gracht afgescheiden, en de apostelen en leerlingen en andere toehoorders stonden achter Jezus, die buiten hun terrein stond, op de lijn tot waar men kon naderen zonder zich te verontreinigen.

Hij sprak hier in de sabbatlering van het vonnis over Kore en Abiron, en van de afstand die Samuel deed van zijn ambt als rechter. Daarna hield Hij nog algemene onderrichtingen over de boetvaardigheid, de bekering, de barmhartigheid en het geloof en over de nabijheid van het Rijk, terwijl Hij zijn leer met parabelen ophelderde.

Jezus onderwijst zijn apostelen in de synagoge (Mk. 13, 34-37; Lk. 12, 35-59) en houdt een strafrede tegen de Farizeeën.

In de namiddag zag ik Jezus met de apostelen en leerlingen naar Kafarnaüm en in de synagoge gaan. Vele zieken hadden zich vóór de synagoge laten brengen om bij zijn aankomst genezen te worden, maar *Hij ging op het ogenblik niet in op hun verlangen, doch zei dat zij morgen op Hem konden wachten in het huis van Petrus vóór de stad.*

Het sluitingsuur van de sabbat was nog niet aangebroken en *Jezus begaf zich met zijn leerlingen slechts in de synagoge om allen die het wilden, te laten horen wat Hij de zijnen onderwees, en om te laten zien dat Hij niet bevreesd was en niet behoefde in hoeken en kanten te kruipen om in het geheim te leren.*

Hij herhaalde hier (voor zijn leerlingen en anderen) vele dingen, die Hij reeds vroeger aan de zijnen alleen had voorgehouden. Ik herinner me nog dat Hij hen hier waarschuwde tegen de Farizeeën en valse profeten; dat Hij hun zei dat zij op hun hoede moesten zijn (Mt. 7, 15-20; 16, 5-12), en dat Hij hun de parabel van de goede, waakzame en van de zorgeloze knecht verhaalde en uitlegde; het was de parabel van de knecht die misbruik maakte van de afwezigheid van zijn meester om te brassen (Lk. 12, 39-59).

Petrus viel Hem in de rede en vroeg of Hij dit voor de leerlingen alleen, of ook voor allen in het algemeen zegde?

Nu sprak Jezus in dier voege (= zodanig, op deze wijze) tot Petrus, alsof Petrus de huisbestuurder, het hoofd en de opzichter van de knechten was, en Hij sprak met lof over een goed huishouder, maar uitte strenge bedreigingen tegen een huishouder die zijn plichten verwaarloost. Iets daarvan, maar bij lange niet alles, vindt men in het Evangelie. Ik geloof dat alleen het einde van Jezus toespraak er in staat. Veel van hetgeen Hij heden gezegd heeft, vindt men bij de H. Lukas (Lk. 12, 35, 59).

Jezus sprak nog verder voor zijn leerlingen, totdat de Farizeeën de sabbat kwamen sluiten, en, daar Hij voor hen de plaats wilde inruimen, waren zij zeer beleefd en zeiden: "Rabbi, leg de lezing uit.", en zij leidden Hem terug op de leerstoel en legden Hem de rollen voor.

1427.

In zijn mooie lering sprak Hij wonderschoon, ondermeer over Samuel, die voor het volk en de nieuwe koning Saül afstand deed van zijn ambt als rechter (I Sam. 8 tot 12).

1 Samuël 8

Het volk begeert een koning

1. Toen Samuël oud geworden was, stelde hij zijn zonen aan tot richters over Israël.
2. De naam van zijn eerstgeboren zoon was Joël, die van de tweede Abia; zij waren richters te Berseba.
3. Maar zijn zonen wandelden niet in zijn wegen; zij waren op winstbejag uit, namen geschenken aan en bogen het recht.
4. Daarom kwamen alle oudsten van Israël bijeen; zij gingen naar Samuël in Rama
5. en zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden en uw zonen wandelen niet in uw wegen; stel nu een koning over ons aan om ons te richten, als bij alle andere volken.
6. Toen zij zeiden: Geef ons een koning om ons te richten, mishaaide dat aan Samuël, en hij bad tot de HERE.
7. De HERE zeide tot Samuël: Luister naar het volk, in alles wat zij tot u zeggen, want niet ú hebben zij verworpen, maar Mij hebben zij verworpen, dat Ik geen koning over hen zou zijn.
8. Juist zoals zij gedaan hebben van de dag af, toen Ik hen uit Egypte leidde, tot op de huidige dag, dat zij Mij hebben verlaten en andere goden gediend, zó doen zij nu ook tegen u.
9. Nu dan, luister naar hen, maar waarschuw hen ernstig en zeg hun aan, hoe het optreden zal zijn van de koning die over hen regeren zal.
10. En Samuël sprak al de woorden des HEREN tot het volk, dat hem om een koning gevraagd had
11. en hij zeide: Zo zal het optreden zijn van de koning die over u regeren zal: uw zonen zal hij nemen en hen dienst laten doen bij zijn wagens en bij zijn paarden, en zij zullen voor zijn wagen uit lopen;
12. hij zal hen aanstellen als oversten over duizend en oversten over vijftig; zij zullen zijn akkerland ploegen en zijn oogst binnenhalen; zijn wapens en wagentuig zullen zij vervaardigen.
13. Uw dochters zal hij nemen als zalfbereidsters, kooksters en baksters.
14. Verder zal hij van uw akkers, wijngaarden en olijftuinen de beste nemen en aan zijn dienaren geven;
15. van uw koren en de opbrengst van uw wijngaarden zal hij tienden nemen en aan zijn hovelingen en aan zijn dienaren geven.
16. Uw slaven, slavinnen, de beste van uw jonge mannen, en uw ezels zal hij nemen en gebruiken voor zijn werk.
17. Van uw kleinvee zal hij tienden nemen, en zelf zult gij hem tot slaven zijn.
18. Te dien dage zult gij jammeren over uw koning die gij u gekozen hebt, maar de HERE zal u te dien dage niet antwoorden.
19. Het volk weigerde echter naar Samuël te luisteren en zij zeiden: Neen, toch moet er een koning over ons zijn;
20. dan zullen ook wij zijn als alle andere volken; onze koning zal ons richten, vóór ons uitrukken en onze oorlogen voeren.
21. Samuël hoorde al de woorden van het volk en bracht ze aan de HERE over.
22. De HERE zeide tot Samuël: Luister naar hen en stel een koning over hen aan. Toen zeide Samuël tot de mannen van Israël: Gaat heen, een ieder naar zijn stad.

***

1 Samuël 9

Saul tot koning gezalfd

1. Er was een man uit Benjamin, Kis geheten, de zoon van Abiël, de zoon van Seror, de zoon van Bekorat, de zoon van Afiach, een Benjaminit, een vermogend man;
2. deze had een zoon, Saul geheten, jong en schoon; onder de Israëlieten was er niemand schoner dan hij: hij stak een hoofd uit boven al het volk.
3. Nu waren van Kis, de vader van Saul, de ezellen zoekgeraakt. Toen zeide Kis tot zijn zoon Saul: Neem toch een van de knechten mee en ga heen, zoek de ezellen.

4. Hij trok het gebergte van Efraïm door; ook trok hij door het gebied van Salisa, maar zij vonden ze niet. Daarna trokken zij door het gebied van Saälim, maar zij waren er niet. Daarna trokken zij door het gebied van Benjamin, maar zij vonden ze niet.
5. Toen zij in het gebied van Suf gekomen waren, zeide Saul tot zijn knecht die bij hem was: Kom, laten wij terugkeren. Anders zal mijn vader niet meer aan de ezalinnen denken, maar zich over ons bezorgd maken.
6. Deze echter zeide tot hem: Zie toch, er is in deze stad een man Gods; en die man is hoog in aanzien; al wat hij zegt, komt stellig uit. Laten wij daar terstond heen gaan, misschien kan hij ons inlichten over de tocht die wij ondernomen hebben.
7. Toen zeide Saul tot zijn knecht: Maar als wij gaan, wat kunnen wij dan voor die man meebrengen? Het brood uit onze reiszakken is immers op, en een geschenk om aan de man Gods te brengen, hebben wij niet. Wat hebben wij?
8. De knecht richtte nogmaals het woord tot Saul en zeide: Zie, ik heb nog het vierde deel van een zilveren sikkel bij mij; ik zou dit de man Gods kunnen geven, dan zal hij ons over onze tocht inlichten. –
9. Vroeger zeide men in Israëel, wanneer men God ging raadplegen: Komt, laten wij naar de ziener gaan. Want de profeet van tegenwoordig werd vroeger ziener genoemd. –
10. Daarop zeide Saul tot zijn knecht: Uw voorstel is goed; kom, laten wij gaan. Zij gingen dus naar de stad, waar de man Gods was.
11. Juist toen zij de helling naar de stad beklommen, ontmoetten zij meisjes op weg om water te putten. Zij zeiden tot haar: Is de ziener hier?
12. Toen antwoordden zij hun: Ja, zie, hij is u voor, haast u nu, want hij is vandaag in de stad gekomen, omdat het volk vandaag een offermaal heeft op de hoogte.
13. Zodra gij de stad inkomt, zult gij hem vinden, voordat hij de hoogte opgaat om te eten. Want het volk eet niet, voordat hij gekomen is; hij zegent namelijk het offer en daarna eten de genodigden. Nu dan, gaat heen, want gij zult hem dadelijk vinden.
14. Zij gingen dan naar de stad, en toen zij de stad ingingen, kwam Samuël juist naar buiten, hun tegemoet, om de hoogte op te gaan.
15. De HERE nu had één dag vóór de komst van Saul aan Samuël geopenbaard:
16. Morgen om deze tijd zal Ik een man uit het land van Benjamin tot u zenden; hem zult gij tot vorst over mijn volk Israëel zalven en hij zal mijn volk verlossen uit de macht der Filistijnen. Want Ik heb acht geslagen op mijn volk, omdat zijn hulpgeroep tot Mij is doorgedrongen.
17. Toen Samuël Saul zag, gaf de HERE hem te kennen: Dit is de man, over wie Ik u gesproken heb; deze zal over mijn volk heersen.
18. Saul nu trad op Samuël toe midden in de poort en zeide: Wijs mij toch, waar het huis van de ziener is.
19. Samuël antwoordde Saul: Ik ben de ziener. Ga voor mij uit de hoogte op. Vandaag blijft gij bij mij eten en morgen vroeg zal ik u laten trekken. En over alles wat u bezighoudt, zal ik u inlichten.
20. Wat uw ezalinnen betreft, die sinds drie dagen zoek zijn, maak u daarover niet bezorgd, want zij zijn terecht. Maar aan wie behoort al wat Israëel begerenswaardig acht? Behoort het niet aan u en aan uw gehele familie?
21. Saul echter antwoordde: Ben ik niet een Benjaminit, uit een van de kleinste stammen van Israëel? En is mijn geslacht niet het geringste van alle geslachten van de stam Benjamin? Waarom spreekt gij dan zó tot mij?
22. Daarop nam Samuël Saul en zijn knecht mee, bracht hen in het vertrek en gaf hun een plaats aan het hoofd der genodigden, ongeveer dertig man.
23. En Samuël zeide tot de kok: Breng het stuk dat ik u gaf, waarvan ik zeide: Houd het bij u.
24. Toen diende de kok de schenkel op met wat daaraan was en zette deze Saul voor. En hij zeide: Zie, wat overgebleven is, wordt u voorgezet; eet, want voor het feest is het voor u bewaard, toen ik zeide: Ik heb het volk genodigd. Zo at Saul op die dag met Samuël.
25. Daarna daalden zij van de hoogte af naar de stad. En hij sprak met Saul op het dak.

26. Zij stonden vroeg op, en toen het morgenrood begon te gloren, riep Samuël Saul, die op het dak was, en zeide: Sta op, dan zal ik u uitgeleide doen. Toen stond Saul op en zij beiden gingen naar buiten, hij en Samuël.

27. Toen zij aan de grens van de stad gekomen waren, zeide Samuël tot Saul: Zeg de knecht, dat hij voor ons uitga – daarop ging deze weg – maar blijf gij nu staan, dan zal ik u het woord Gods doen horen.

***

1 Samuël 10

1. Toen nam Samuël de oliekruik, goot haar uit over zijn hoofd, kuste hem en zeide: Heeft de HERE u niet tot vorst over zijn erfdeel gezalfd?
2. Wanneer gij heden van mij zijt heengegaan, zult gij twee mannen ontmoeten bij het graf van Rachel, in het gebied van Benjamin, te Selsach. Die zullen tot u zeggen: De ezalinnen die gij zijt gaan zoeken, zijn terecht; en zie, uw vader denkt niet meer aan het geval met de ezalinnen, maar over u is hij bezorgd en hij zegt: Wat kan ik voor mijn zoon doen?
3. Als gij dan verder trekt en bij de terebint van Tabor komt, zullen u daar drie mannen ontmoeten op weg naar God in Betel; één van hen draagt drie bokjes, een ander drie broden en de derde een kruik wijn.
4. Zij zullen u begroeten en u twee broden geven, die gij van hen zult aannemen.
5. Daarna zult gij te Gibea Gods komen, waar de bezetting der Filistijnen ligt. Zodra gij daar de stad ingaat, zult gij een schare profeten tegenkomen, die van de hoogte afdalen, vóór hen uit harpen, tamboerijnen, fluiten en citers; zelf zullen zij in geestvervoering zijn.
6. Dan zal de Geest des HEREN u aangrijpen; gij zult met hen in geestvervoering geraken en tot een ander mens worden.
7. Wanneer deze tekenen aan u geschieden, doe dan wat uw hand vindt, want God is met u.
8. Gij zult u voor mij uit naar Gilgal begeven, en zie, ik zal tot u komen om brandoffers te offeren en vredeoffers te slachten. Zeven dagen zult gij wachten, totdat ik bij u kom en u te kennen geef wat gij doen zult.
9. Terwijl hij zich omkeerde om van Samuël weg te gaan, schonk God hem een ander hart. En al de genoemde tekenen geschiedden op die dag.
10. Toen zij daar te Gibea kwamen, zie, een schare profeten trad hem tegemoet; de Geest Gods greep hem aan en hij geraakte onder hen in geestvervoering.
11. En allen die hem van vroeger kenden, zagen hoe hij met de profeten profeteerde; en men zeide tot elkander: Wat is toch de zoon van Kis overkomen? Is Saul ook onder de profeten?
12. Toen antwoordde iemand daarvandaan: Wie is hun vader? – Daarom is het tot een spreekwoord geworden: Is Saul ook onder de profeten?
13. Toen er een einde gekomen was aan zijn geestvervoering, begaf hij zich naar de hoogte.
14. En de oom van Saul zeide tot hem en tot zijn knecht: Waar zijt gij geweest? Hij antwoordde: De ezalinnen zoeken, maar toen wij zagen, dat zij er niet waren, zijn wij naar Samuël gegaan.
15. Daarop zeide de oom van Saul: Vertel mij toch, wat Samuël u gezegd heeft.
16. Saul zeide tot zijn oom: Hij heeft ons dadelijk meegedeeld, dat de ezalinnen terecht waren. Maar dat Samuël gesproken had over het koningschap, vertelde hij hem niet.
17. Daarna riep Samuël het volk samen tot de HERE te Mispá
18. en hij zeide tot de Israëlieten: Zo zegt de HERE, de God van Israël: Ik heb Israël uit Egypte geleid en u gered uit de macht der Egyptenaren en uit de macht van alle koninkrijken die u verdrukten.
19. Maar thans verwerpt gij uw God, die voor u een verlosser was uit al uw rampen en noden, en zegt: Neen, stel een koning over ons aan. Nu dan, stelt u voor het aangezicht des HEREN, naar uw stammen en naar uw geslachten.
20. Toen liet Samuël alle stammen van Israël naderbij komen, en de stam Benjamin werd aangewezen.

21. Daarna liet hij de stam Benjamin naderbij komen naar zijn geslachten, en het geslacht van Matri werd aangewezen. Ten slotte werd Saul, de zoon van Kis, aangewezen. Maar toen men hem zocht, was hij niet te vinden.
22. Daarom stelde men nogmaals de HERE een vraag: Is de man wel hier gekomen? De HERE nu zeide: Zie, hij houdt zich ergens tussen het pakgoed schuil.
23. Men snelde heen en haalde hem daarvandaan, en toen hij midden onder het volk stond, bleek het, dat hij een hoofd boven al het volk uitstak.
24. En Samuël zeide tot het gehele volk: Ziet gij wel, wie de HERE verkoren heeft? Want er is niemand als hij onder het gehele volk. Toen juichte het gehele volk en riep: De koning leve!
25. Daarna zette Samuël voor het volk het recht van het koningschap uiteen, schreef dit in een oorkonde en legde die neer voor het aangezicht des HEREN; daarop liet Samuël het gehele volk gaan, ieder naar zijn huis.
26. Ook Saul ging naar zijn huis, naar Gibeon, en de dapperen, aan wie God dit in het hart gegeven had, gingen met hem.
27. Doch nietswaardige lieden zeiden: Hoe zou deze ons verlossen? Zij verachtten hem en brachten hem geen geschenk. Maar hij hield zich doof.

***

1 Samuël 11

Saul verlost Jabes

1. De Ammoniet Nachas trok op en sloeg het beleg voor Jabes in Gilead. Toen zeiden alle mannen van Jabes tot Nachas: Sluit een verbond met ons, dan zullen wij ons aan u onderwerpen.
2. Maar de Ammoniet Nachas zeide tot hen: Op deze voorwaarde zal ik met u een verbond sluiten, dat ik bij ieder van u het rechteroog uitsteek; ik zal dit als een smaad op geheel Israël leggen.
3. De oudsten van Jabes zeiden tot hem: Geef ons zeven dagen de tijd; dan willen wij boden zenden door het gehele gebied van Israël; en indien niemand ons te hulp komt, zullen wij ons aan u overgeven.
4. Toen de boden te Gibeon kwamen, en het bericht aan het volk brachten, verhief het gehele volk zijn stem en weende.
5. En zie, Saul kwam achter de runderen aan van het veld en Saul zeide: Wat heeft het volk, dat het weent? Zij vertelden hem wat de mannen van Jabes gezegd hadden.
6. Toen Saul deze woorden hoorde, greep de Geest Gods hem aan, en hij ontstak in hevige toorn,
7. nam een span runderen, hieuw ze in stukken en zond deze met de boden door het gehele gebied van Israël, zeggende: Wie niet uittrekt achter Saul en achter Samuël – met diens runderen zal evenzo gehandeld worden. Toen viel de schrik des HEREN op het volk, en zij trokken uit als één man.
8. Hij monsterde hen te Bezek; er waren driehonderdduizend Israëlieten en dertigduizend Judeeërs.
9. Tot de boden die gekomen waren, zeiden zij: Zo zult gij spreken tot de mannen van Jabes in Gilead: morgen als de zon heet wordt zal er voor u verlossing komen. Toen de boden kwamen en dit aan de mannen van Jabes berichtten, verheugden dezen zich.
10. En de mannen van Jabes zeiden (tot Nachas): Morgen zullen wij ons aan u overgeven; dan kunt gij met ons doen naar al wat goed is in uw ogen.
11. De volgende morgen nu verdeelde Saul het volk in drie groepen. Deze drongen in de morgenwake in de legerplaats door en versloegen de Ammonieten, vóór het heetst van de dag; wie overbleven werden verstrooid, zodat er onder hen geen twee bij elkander bleven.
12. Toen zeide het volk tot Samuël: Wie heeft er gezegd: Zou Saul over ons koning zijn? Geeft hier die mannen, dat wij hen doden.
13. Maar Saul zeide: Op deze dag zal niemand ter dood gebracht worden, want de HERE heeft heden verlossing aan Israël geschonken.

14. En Samuël zeide tot het volk: Komt, laten wij naar Gilgal gaan en daar het koningschap vernieuwen.
15. Toen ging heel het volk naar Gilgal en riep daar Saul tot koning uit voor het aangezicht des HEREN te Gilgal, en zij slachtten daar vredeoffers voor het aangezicht des HEREN, en Saul en alle mannen van Israël verheugden zich daar zeer.

***

1 Samuël 12

Samuëls afscheid van het volk

1. Samuël nu zeide tot geheel Israël: Zie, ik heb naar u geluisterd in al wat gij tot mij gezegd hebt, en heb een koning over u aangesteld.
2. Nu dan, zie, de koning gaat u voor; ik echter ben oud en grijs geworden, en zie, mijn zonen zijn bij u; van mijn jeugd af tot op deze dag ben ik u voorgegaan.
3. Hier ben ik. Getuigt tegen mij in tegenwoordigheid des HEREN en in tegenwoordigheid van zijn gezalfde: wiens rund heb ik genomen? Wiens ezel heb ik genomen? Wie heb ik verdrukt? Wie heb ik verongelijkt? Uit wiens hand heb ik een geschenk aangenomen en heb daarom mijn ogen toegegaan? Dan zal ik het u teruggeven.
4. En zij zeiden: Gij hebt ons niet verdrukt en gij hebt ons niet verongelijkt en gij hebt uit niemands hand iets aangenomen.
5. Toen zeide hij tot hen: De HERE is getuige tegenover u, en zijn gezalfde is op deze dag getuige, dat gij bij mij niets gevonden hebt. Zij zeiden: Hij is getuige.
6. En Samuël zeide tot het volk: De HERE is het, die Mozes en Aäron heeft doen optreden en die uw vaderen uit het land Egypte heeft geleid.
7. Nu dan, stelt u op, opdat ik als richter u, voor het aangezicht des HEREN, voorhoude alle rechtvaardige daden die de HERE voor u en uw vaderen gedaan heeft.
8. Toen Jakob in Egypte gekomen was en uw vaderen tot de HERE riepen, zond de HERE Mozes en Aäron, die uw vaderen uit Egypte leidden, en hen hier deden wonen.
9. Maar zij vergaten de HERE, hun God, en Hij gaf hen over in de macht van Sisera, de legeroverste van Hasor, en in die van de Filistijnen en de koning van Moab; die strede tegen hen.
10. Zij riepen tot de HERE en zeiden: Wij hebben gezondigd, want wij hebben de HERE verlaten en de Baäls en Astartes gediend; nu dan, red ons toch uit de macht onzer vijanden, dan zullen wij U dienen.
11. Daarop zond de HERE Jerubbaäl, Barak, Jefta en Samuël, en redde u uit de macht der vijanden die u omringden, zodat gij veilig woondet.
12. Toen gij echter zaagt, dat Nachas, de koning der Ammonieten, tegen u optrok, zeidet gij tot mij: Neen, een koning zal over ons regeren – terwijl toch de HERE, uw God, uw koning is.
13. Nu dan, ziedaar de koning, die gij verkoren hebt, die gij begeerd hebt; zie, de HERE heeft een koning over u aangesteld.
14. Als gij maar de HERE vreest, Hem dient, naar Hem luistert en tegen het bevel des HEREN niet weerspannig zijt, en zowel gij als de koning die over u regeren zal, de HERE, uw God, volgt!
15. Doch, indien gij naar de HERE niet luistert en tegen het bevel des HEREN weerspannig zijt, dan zal de hand des HEREN tegen u zijn zoals ook tegen uw vaderen.
16. Blijft nu nog staan en ziet dit geweldige dat de HERE voor uw ogen doen zal.
17. Is het nu niet de tijd van de tarweoogst? Ik zal tot de HERE roepen, dat Hij donderslagen en regen geve. Weet dan en ziet, dat het kwaad groot is, dat gij in de ogen des HEREN gedaan hebt door voor u een koning te vragen.
18. Toen riep Samuël tot de HERE, en de HERE gaf op die dag donderslagen en regen, zodat het gehele volk zeer bevreesd werd voor de HERE en voor Samuël,
19. en het gehele volk zeide tot Samuël: Bid voor uw knechten tot de HERE, uw God, opdat wij niet sterven, want aan al onze zonden hebben wij nog kwaad toegevoegd door voor ons een koning te vragen.

20. En Samuël zeide tot het volk: Vreest niet; wel hebt gij al dit kwaad bedreven, maar wijkt niet langer van de HERE af, dient de HERE met uw ganse hart.
21. Gij zult niet afwijken achter de ijdelheden, die baten noch redden kunnen; slechts ijdelheid zijn zij.
22. Want de HERE zal zijn volk niet verstoten, om der wille van zijn grote naam. De HERE heeft immers verkozen u tot zijn volk te maken.
23. Wat mij betreft, het zij verre van mij, dat ik tegen de HERE zou zondigen door op te houden voor u te bidden; ik zal u de goede en rechte weg leren.
24. Vreest slechts de HERE en dient Hem trouw met uw ganse hart, want ziet, welke grote dingen Hij onder u gedaan heeft.
25. Maar indien gij toch kwaad doet, zult gij zowel als uw koning weggevaagd worden.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hij legde de aftredingsrede van Samuel uit op een wijze die voor de Farizeeën nieuw en aanstotelijk was, want Hij legde Samuels woorden in de mond van God de Vader en van zijn Zoon, die Hij gezonden had, zodat men wel kon voelen dat Jezus op zijn Vader de woorden van Samuel toepaste: "Ik ben oud en grijs geworden." (I Sam. 12, 2)⁷⁶⁷.

---

⁷⁶⁷ Van Samuels woorden, God in de mond gelegd: (*"Ego autem senui et incanui"*) = "Ik ben nu oud en witgrijs." (I. Sam. 12, 2) kon K. zich de uitleg niet meer herinneren.

Ons inziens zal de Heiland hier verwezen hebben naar het Boek Daniël, 7, 13-14, waar iemand als een Mensenzoon geleid wordt tot vóór de troon van 'de Oude van dagen' (God), die Hem gaf heerlijkheid, heerschappij en koningschap over alle volken, naties en talen, een macht die nooit zou vergaan, een koninkrijk dat eeuwig zou duren.

Zo getuigt Jezus zelf in het Evangelie: *"Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde."* (Mt. 28, 18).

De woorden: "dit zijn dan zo bijkomstige gedachten van mij", (*"dass sind dann so Nebengedanken von mir"*), slaan ons inziens op het onmiddellijk voorafgaande: "Mij werd inwendig te kennen gegeven waarom God de Vader als een grijsaard afgebeeld wordt", want hoewel dit de zienster ingegeven werd, behoort dit toch niet tot de uitleg van Jezus, maar wel het vervolg behoort ertoe. Dit blijkt immers uit meerdere uitdrukkingen: "Hij legde dit uit volgens Jezus' verklaring, enz."

Bij de verklaring die Hij van deze woorden gaf, maar die ik vergeten ben, werd mij inwendig te kennen gegeven, waarom God de Vader als een grijsaard afgebeeld wordt. Dit zijn dan zo bijkomstige gedachten van mij.

Dit woord betekende ook ongeveer zoveel als: “Ge hebt me reeds lang, gij zijt Me moede⁷⁶⁸; gij wordt voortdurend vernieuwd en Ik blijf maar eeuwig voor u dezelfde.” (Gij verandert van gedachten, Ik niet).

De boosheid van de zonen van Samuel (I Sam. 8, 35) paste Hij toe op de onrechtvaardige levenswandel van de leraren en Farizeeën. De vragen van Samuel tot de Israëlieten: “Heb ik u dit of dat onrecht aangedaan?” (I Sam. 12, 3-5) stelde Hij voor als vragen van God en zijn Gezant, als de vragen van de Messias tot zijn volk.

En keer op keer was het in de loop van zijn toespraak duidelijk dat Hij toespeeling maakte op zulke schriftgeleerden en Farizeeën, die aan het volk niet zouden durven vragen:

- “Heb ik u verdrukt?
- Heb ik uw vee genomen?
- Heb ik u geschenken afgeperst?” dit trof de Farizeeën zeer hard.

Dat de Israëlieten eisten om, gelijk de heidenen, door een koning bestuurd te worden en dat zij de rechters

---

⁷⁶⁸ Gij hebt mij reeds sedert lang, gij zijt Mij moede – Treffend is dit toepasselijk op traag en onverschillig geworden christenen, priesters, kloosterlingen voor wie de goddelijke diensten en godsvruchttoefeningen tot een last geworden zijn; het zegt hun niets meer; het wordt vervelend, in wereldse afleidingen zoeken zij hun troost en hebben meer oog voor de prestaties van de wereld, dan voor Gods wonderen en weldaden; ze betreuren bijna hun eigen goddelijke uitverkiezing.

verwierpen, dit verbeeldde, volgens Jezus' verklaring, hun verkeerde verwachting van een werelds rijk, van een roemrijke, machtige wereldse heerser, die hun Messias moest zijn, bij wie zij in wereldse pracht en genot zouden kunnen leven en die al hun zonden en gruwelen niet door zijn moeite, inspanning en lijden, boete en voldoening weg zou nemen, maar die om hen en om hun vuilnis zijn prachtige koningsmantel zou spreiden en hen voor hun zonden zou belonen.

Voorts, dat Samuel niet ophield voor het volk te bidden en dat God op zijn gebed donder en regen voor hen liet ontstaan (I Sam. 12, 15-25), dit verbeeldde Gods barmhartigheid voor hen die nog voor het goede vatbaar waren, en ook wees het dáárop, dat zijn Gezant, die zij niet zouden aannemen, maar verstoten, ook tot het einde toe voor hen tot zijn Vader zou bidden.

De regen en donder door het gebed verkregen, waren een voorafbeelding van de tekenen en wonderen, die de Gezant Gods zouden kenmerken en aanwijzen, opdat de beteren (in wie nog goede wil is) zich zouden bekeren en ontwaken.

Dat hun koning en zij zelf nog genade bij God zouden vinden en niet verworpen worden, indien zij rechtvaardig voor God wandelden, dit verbeeldde, zo legde Jezus uit, dat de goedwilligen de rechtvaardigheid zouden bekomen, de nodige verlichting tot de erkenning van de Messias, de gave van het geloof, maar daarentegen was Saül een beeld van het verschrikkelijk strafgericht dat op de onboetvaardigen zou neerkomen.

Hierna kwam Jezus in zijn lering op David en zijn zalving tot tegenkoning nog vóór Sauts dood (II Sam. 5, 1-5), en op de (er door verzinnebeelde) afscheiding der goeden van de bozen, en op de ondergang van Saul en zijn aanhangers (beeld van de verwerping van de bozen).

1428.

De Farizeeën waagden zich in de synagoge niet aan tegenspraak, omdat zij dan telkens voor al het volk beschaamd en weerlegd werden, maar zij hadden zich voorgenomen dit later te doen, als Jezus met de apostelen en een deel van de leerlingen tot de maaltijd zou komen, waarop zij hen uitgenodigd hadden.

Deze maaltijd had plaats in een open zaal van het huis der leraren dichtbij de synagoge (zo'n huis behoorde tot het gebouwencomplex van een grote synagoge). De zaal had uitzicht op tuinen en groene priëlen. Een twintigtal Farizeeën waren aanwezig. Vóór het eten bracht een oude boosaardige schelm een groot wasbekken tot Jezus, waarmee hij statig en met vertoon aandragen kwam, en hij vroeg of Hij zich niet ter reiniging wilde wassen; hij sprak daarbij van het heilige voorvaderlijk gebruik en gebed der Israëlieten en dit ten aanhoren van Jezus en de leerlingen (om hun bedekt de les te lezen).

Maar Jezus stuurde hem weg en zei: "Ik doorzie uw valsheid, ik wil geen water van zo iemand!"
Vervolgens hield Hij een strenge strafrede tegen hun schijnheiligheid, hun valse en geveinsde hoffelijkheid.

Terwijl zij nu aan tafel lagen, begonnen zij met Jezus te twisten nopens de uitleg die Hij heden over Samuels abdicatie van zijn rechtersambt gegeven had. Zij zegden dat de tijd in de synagoge ontbroken had om Hem te antwoorden en begonnen nu over dit onderwerp een verbitterde woordenstrijd.

Maar Jezus overtuigde en beschaamde hen zodanig,

dat zij in woede ontstaken. Niettemin waren velen onder hen zo ontsteld en getroffen, dat gedurende dit gesprek dat zij nu eens staande, dan op en neer wandelend hielden, wel 12 van hen er tussen uit trokken; hierdoor was het getal van Jezus' vijanden tot op 7 van de meest verstokte geslonken.

1429.

Maar terwijl Jezus aldus in de zaal wandelde, trad één van de jongelingen van Nazareth op Hem toe, één die Hem reeds dikwijls tot vervelens toe gebeden had om als leerling aanvaard te worden, en hij vroeg Hem: "Heer, wat moet ik doen om het eeuwig leven te verkrijgen?" *Toen hoorde en zag ik geheel het tafereel uit het Evangelie van de H. Lukas en ook de pabel van de barmhartige Samaritaan* (Lk. 10, 25-37).

Lucas 10

De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan

25. En zie, een wetgeleerde stond op om Hem te verzoeken en zeide: Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?
26. En Hij zeide tot hem: Wat staat in de wet geschreven? Hoe leest gij?
27. Hij antwoordde en zeide: Gij zult de Here, uw God, liefhebben uit geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht en met geheel uw verstand, en uw naaste als uzelf.
28. En Hij zeide tot hem: Gij hebt juist geantwoord; doe dat en gij zult leven.
29. Maar hij wilde zich rechtvaardigen en zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?
30. Daarop hernam Jezus en zeide: Een zeker mens daalde af van Jeruzalem naar Jericho en viel in de handen van rovers, die hem niet alleen uitschudden, maar ook slagen gaven en weggingen, terwijl zij hem halfdood lieten liggen.
31. Bij geval daalde een priester af langs die weg; en deze zag hem, doch ging aan de overzijde voorbij.
32. Evenzo ging ook een Leviet langs die plaats, en hij zag hem en ging aan de overzijde voorbij.
33. Doch een Samaritaan, die op reis was, kwam in zijn nabijheid, en toen hij hem zag, werd hij met ontferming bewogen.
34. En hij ging naar hem toe, verbond zijn wonden, goot er olie en wijn op; en hij zette hem op zijn eigen rijdier, bracht hem naar een herberg en verzorgde hem.
35. En de volgende dag stelde hij de waard twee schellingen ter hand en zeide: Verzorg hem en mocht gij meer kosten hebben, dan zal ik ze u vergoeden, op mijn terugreis.
36. Wie van deze drie dunkt u, dat de naaste geweest is van de man, die in handen der rovers was gevallen?
37. Hij zeide: Die hem barmhartigheid bewezen heeft. En Jezus zeide tot hem: Ga heen, doe gij evenzo.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

De nog aanwezige Farizeeën maakten Hem nu opnieuw een verwijt ervan, dat Hij weigerde zulke mensen onder zijn leerlingen op te nemen; zij voegden eraan toe dat het waarschijnlijk was, omdat die jongeling geleerd was en zich bijgevolg niet zo gemakkelijk de mond zou laten stoppen als zijn ongestudeerde leerlingen. En nu beschuldigden zij ook deze laatsten van ongemanierdheid, slordigheid, onzindelijkheid, van het plukken van koornaren op de sabbat, het oprapen van boomvruchten onderweg, het nemen van maaltijden tussen de uren bepaald door het gebruik, van gebrek aan verfijndheid en meer dergelijke onzin; zij hadden het vooral gemunt op Petrus, die zij een ruziemaker, een vechtersbaas noemden, net als zijn vader.

Jezus verdedigde zijn leerlingen. Ook hier sprak Hij het woord uit, dat zij vreugdig mochten zijn, zolang de Bruidgom bij hen was (cfr. Mt. 9, 14-17).

Daar zijn betoog de Farizeeën hoe langer hoe meer in het nauw bracht, zodat zij woedend tot onbeschoffheden wilden overgaan, maakte Jezus zich met de zijnen uit de voeten. Hij ging door het kleine tuinenravijn naast de synagoge (hetzelfde kleine dal als in fasc. 12, nr. 373, 29 december, begin), in de richting van het huis van Jaïrus (aan de noordoostkant van Kafarnaüm, kwam vervolgens op de landweg die naar Betsaïda loopt, en, na eenzaam tot middernacht gebeden te hebben, keerde Hij tot zijn Moeder terug. (Jezus onttrok zich aldus, want) de Farizeeën hadden reeds te voren gepeupel omgekocht en op wacht gesteld om Hem op de hielen te zitten, en dezen achtervolgden nu de leerlingen en bestookten hen met stenen, maar God beschermde hen; zij hadden Jezus uit het oog verloren en wisten niet waarheen Hij zich begeven had.

Onderricht over het gebed. – Het Onze Vader.

1430.

29 juni. –

Met enige leerlingen, meestendeels van de jongste, die Hem pas sedert kort volgden en nog onvoldoende onderricht waren, verliet Jezus in de zeer vroege morgen het huis van zijn Moeder.

Zij kruisten de baan van Kafarnaüm naar Betsaida en traden noordwaarts in de daar gelegen woestijn. Zij richtten zich naar die leerberg, waar Jezus verleden jaar op 15 december de leerlingen op missie uitgezonden had (berg der eerste uitzending, 3,5 km ten zuidoosten van Safed, cfr. fasc. 21, nr. 954). De afstand van Kafarnaüm naar die berg is ongeveer 3 uren gaans. Op de weg daarheen liggen heuvelen en woestijnen, en in de richting van de Jordaan naar deze stroom toe ziet men weiden, waar gewoonlijk de kamelen en ezels van de karavanen grazen.

Onderweg ontmoette Jezus Mnason en enige andere leerlingen, die zich hier in het gewest verborgen gehouden hadden met de Farizeeër, dien Jezus vrijdagavond laatst bekeerd had. Hij was afkomstig van Taänak en reeds daar was hij door de genezing van de Farizeeër bewogen geworden (nr. 1424). Ook had hij de laatste lering op de berg boven Gabara gehoord en was er door getroffen en overtuigd geworden (nr. 1422; maar bedoeld zal meteen ook zijn de toespraak op de tussenheuvel, eer zij op de berg bij Gabara gekomen waren, nr. 1420). Als ik het goed onthouden heb, is ook de jonge man, die verlangde dat Jezus tussenbeide zou komen om het erfenisgeschil met zijn broer te beslechten, op deze weg eveneens tot Jezus gekomen, doch dit weet ik niet meer zeker.

(Hier is in de Duitse uitgave verwezen naar Lk. 12, 13-14, doch dit zal een vergissing zijn, daar hier niet het geval uit nr. 1201, maar uit nr. 1159 bedoeld is).

Rond de berg der uitzending liggen verscheidene kleine steden. Op die berg is een goed ingerichte leerplaats, waarboven een dak

ter overschaduwning uitgespannen is. De lieden uit de naastgelegen dorpen aan de voet brengen spijzen naar boven, wanneer hier geleerd wordt. Beneden de berg kwam Jezus bij een lange hut, waarin ongeveer tien jichtigen met zeer gekromde ledematen lagen; zij waren uit dit gewest en werden door de herders uit de omstreken verzorgd.

Jezus vertoefde bij die mensen, *onderrichtte en genas hen*. Daarna verbleven zij in een aangename wildernis.

Jezus bad en de leerlingen, in groepen afgezonderd, baden insgelijks. Vervolgens verzochten zij Hem hen te helpen en hen eens echt te leren bidden (Lk. 11, 1-13). Hierop besteeg Hij met hen de uitzendingsberg en een dertigtal goede mensen uit het gewest voegden zich bij hen.

Hier leerde Hij hen het Onze Vader bidden; Hij leerde hen elke vraag in het bijzonder aan en legde ze breedvoerig uit. Hij herhaalde de voorbeelden en gelijkenissen, die Hij reeds vroeger gebruikt had, zoals van iemand die in de nacht aanklopt aan de deur van een vriend om een brood te vragen, maar die lang moet kloppen en lastig aandringen, eer hij bekomt wat hij begeert; of zoals van een kind dat zijn vader om een ei vraagt, en aan wie de vader geen schorpioen geeft (Lk. 11, 5-13), en meer zulke gelijkenissen, welke Hij reeds vroeger had aangehaald om het hun duidelijk te maken dat men door het volhardend gebed alles bekomt, en dat God bezield is met vaderlijke gevoelens jegens de mens, want Hij hield al zijn leerlingen dezelfde leer voor en Hij herhaalde ze zeer dikwijls, en dit met een zeer treffend, onvermoeibaar en onuitputtelijk geduld, want Hij wilde dat ook zij overal en aan allen identiek hetzelfde zouden onderwijzen als Hij.

Jezus bleef deze nacht met de zijnen op de berg in gebed.

Over de inhoud en volgorde in de H. Evangeliën.

1431.

De onderrichtingen die Jezus zo dikwijls in bijna gelijke bewoordingen herhaalde, zijn in de Evangeliën als samengeperst; en een feit dat voorviel, wanneer Hij deze of die lering voor de eerste maal voorhield, wordt menigmaal verbonden met een latere omstandigheid (of gebeurtenis), waarin (of waarbij) Hij dezelfde lering herhaalde, zonder dat de eerste lering vermeld wordt.

Dikwijls ook zijn sommige onderrichtingen, die door Jezus op verschillende plaatsen gehouden werden, in de Evangeliën samengevoegd, als waren ze bij dezelfde gelegenheid uitgesproken, b.v. de strafredenen tegen de Farizeeën, en ook woordentwisten die bij twee, kort op elkaar volgende, maaltijden hadden plaats gehad⁷⁶⁹. (Men zou hier ook de hoofdstukken Joa. 14 en 15 als voorbeeld kunnen noemen). Gelijk de Farizeeën bij zulke gelegenheden steeds met dezelfde bezwaren voor de dag kwamen, zo herhaalde Jezus hun ook telkens nagenoeg dezelfde afstraffende weerlegging, want gelijk ook nu nog de kerk ons in de Catechismus steeds hetzelfde voorhoudt, zo kleepte Jezus zijn gedachten meest met dezelfde woorden in. Naar aanleiding van analoge, zich herhalende omstandigheden herhaalde Hij ook

---

⁷⁶⁹ Deze nota slaat op de woorden die in het voorgaande nummer in hoofdletter staan.

Jezus wilde dat zijn leerlingen identiek hetzelfde leerden wat Hij geleerd had en zelfs bijna in gelijke bewoording. Hieraan zullen zij na Jezus' dood getrouw gebleven zijn en misschien zullen zij wel dezelfde methode gevolgd hebben in wat zij over Jezus te leren hadden.

Zouden wij hierin misschien niet de voornaamste reden moeten zoeken van de treffende overeenkomst der eerste drie Evangeliën, die men synoptici noemt, die niet alleen meestal dezelfde gebeurtenissen verhalen, maar deze ook grotendeels in dezelfde bewoordingen weergeven.

Misschien geeft K. ons hier een sleutel ter oplossing van het vraagstuk van die treffende overeenkomst, waarop de exegeten van alle eeuwen hebben gezweeft.

meestal dezelfde lessen en waarheden, om zijn leerlingen te onderrichten en in zijn leer te bevestigen. Hij bleef, gelijk de waarheid altijd doet, bij zijn eerste woord.

De H. Evangeliën zijn van alles slechts een zeer korte samenvatting, of beter nog, een uittreksel.

Dikwijls herhaalde redevoeringen worden tot één redevoering samengevat en een reeks analoge wonderen (of ook bekeringen) zijn er vertegenwoordigd door één enkel geval. Daarom is het vaak volstrekt onmogelijk in de Evangeliën een geschiedenis terug te vinden met dezelfde omstandigheden en bijzonderheden, waarmee ik ze zie en hoor.

Tussen verschillende gedeelten van een onderrichting, die in de Evangeliën een geheel vormen (b.v. de zaligheden en het Onze Vader en de bergrede in haar geheel) zijn niet zelden maanden verlopen en tussen samen verhaalde gebeurtenissen liggen soms uitgestrekte gewesten.

- In het bijzonder heeft de H. Lukas, die slechts schreef wat hij had horen vertellen, het minst de tijdsorde van de feiten in acht genomen.
- Bij Joannes is de opeenvolging strikter, maar hij slaat vele gebeurtenissen over (omdat hij maar weinig herhaalt van wat de vorige evangelisten reeds geschreven hadden).

Men leest dikwijls in het Evangelie: “En terwijl dit geschiedde, gebeurde dat ...”,
maar dit betekent niet altijd: “Hierop volgde dit ...”,
maar wel: “In die tijd, omstreeks die tijd ...” (b.v. Lk. 11, 37).

Jezus bij zijn Moeder en te Betsaïda-Julias.

1432.

30 juni. –

Jezus besloot deze morgen zijn onderricht over het gebed. Hij ging daarbij te werk als een onderwijzer van kinderen. Hij ondervroeg heden weer een voor een zijn leerlingen over de verklaringen, die Hij hun gisteren gegeven had. Hij verbeterde hun verkeerde antwoorden, herhaalde wat Hij reeds gezegd had en legde nog eens duidelijk uit wat zij minder goed begrepen hadden.

*Tenslotte herhaalde Hij geheel het gebed en legde voor allen **het woordje 'Amen'** uit, zoals Hij het op Cyprus gedaan had. Hij kwalificeerde het woordje 'Amen' als het woord dat alles in zich bevat, het begin en het einde (de sleutel waarmee men iets begint, tot stand brengt en het voltooit).*

Rondom Hem waren een vijftigtal mensen, hetzij leerlingen, hetzij anderen. Ook kwamen er een paar Farizeeën van Betsaïda-Julias, die nog een gedeelte van zijn uiteenzetting hoorden, en één van hen nodigde Hem uit tot een maaltijd in zijn huis te Julius en Jezus nam het aan.

Terwijl Jezus met de leerlingen op weg was naar Betsaïda-Julias, wandelde Hij eerst meer zuidelijk dan de Jordaanbrug, een eind ver in de richting van het Betsaïda ten westen van de Jordaan tot bij een herberg, waar zijn H. Moeder, de weduwe van Naïm en Lea op Hem wachtten. Deze Lea was dezelfde die geroepen had "Zalig de schoot die U gedragen heeft." Buiten deze behoorden nog twee andere vrouwen tot het gezelschap. Immers, alleen de Jeruzalemse vrouwen waren van Kana weggereisd.

Daar Hij nu over de Jordaan wilde gaan en aan de overzijde van de stroom het volk wilde gaan onderwijzen en door het land (zuidwaarts) trekken, kwamen zij afscheid nemen.

Maria was zeer bedroefd. *Ook heb ik Jezus haar zelden met zulk een teder medelijden zien troosten;* zij was met Hem alleen in een kamer, ten prooi aan allerlei sombere

vermoedens; zij weende hevig en smeekte dat Hij met het tempelwijdingsfeest toch niet naar Jeruzalem zou gaan. Zij deed dit verzoek met zulk een ootmoed en liefde, dat ik voelde dat zij wel de noodzakelijkheid vermoedde, waarin Jezus zich bevond zijn heilige zending te vervullen, maar dat zij die zware opdracht toch niet heel duidelijk kende.

In haar droefheid liet Jezus haar rusten op zijn borst (cfr. nr. 1399, voetnoot 762) en troostte haar met grote goedheid en tedere liefde, en Hij zei haar dat Hij de taak moest volbrengen, waartoe zijn Vader Hem gezonden had en waarom zij zijn Moeder was geworden, dat zij kranig moest zijn en verder ook de anderen sterken en stichten. Hierna groette Hij ook de overige vrouwen en bemoedigd door zijn zegen keerden zij naar Kafarnaüm terug.

1433.

Nu ging Jezus met de leerlingen naar Betsaida-Julias en werd er door de Farizeeën verwelkomd en zeer voornaam bejegend. Buiten de Farizeeën van hier, waren er nog enige van Paneas, want men vierde een soort van feest wegens een verderfelijk boek van de Sadduceeën, dat vroeger aan de vuurvernietiging prijs was gegeven. Ook hier kwamen zij weer met hun oude beschuldigingen voor de dag.

Jezus wilde juist ter tafel gaan aanliggen, toen één van de Farizeeën Hem bij de arm trok en verklaarde hoogst verwonderd te zijn dat zulk een welsprekend en schitterend leraar zo weinig werk maakte van hun heiligste gebruiken, ze verwaarloosde en de reinigingen vóór de maaltijd niet onderhield (Lk. 11, 37-38).

Jezus antwoordde hem: "De Farizeeën reinigen het buitenste van de schotel en van de beker, maar inwendig zijn ze vol boosheid." (Lk. 11, 39-40; cfr. Mt. 23-25). Hierop vroeg de Farizeër waar vandaan Hij wist hoe het inwendig met hen gesteld was en Jezus antwoordde: "Die

het buitenste gemaakt heeft, maakte ook het binnenste en ook dit is voor God niet verborgen.”
Enz., zoals bij de H. Lukas.

Hier kwamen weer dezelfde uitbranders voor als 3 dagen geleden te Kafarnaüm. (nr. 1424).

De leerlingen trokken Jezus ter zijde en baden Hem niet zo heftig op de man af tegen hen uit te varen, want zij vreesden dat zij uit het huis gejaagd zouden worden. *Maar hun vrees noemde Hij lafheid, die Hij afkeurde.* Alles verliep nog goed en de maaltijd eindigde zonder ongeval.

Niet hier, maar te Kafarnaüm was het dat de schriftgeleerde optrad (nrs. 1428-1429) en deze twee maaltijden zijn in het Evangelie van St. Lukas samengetrokken⁷⁷⁰.

Jezus leerde 's avonds nog in de synagoge. Hij deed hier geen genezingen, want de Farizeeën hadden de burgers geïntimideerd; zij waren trots op hun wijsheid, want zij hadden hier een soort hogeschool. Jezus had zijn intrek in een herberg genomen. De leerlingen waren bij lange niet allemaal hier. Onder de apostelen ontbraken b.v. Petrus, Andreas en Jakobus de Meerdere. De overige waren er tegenwoordig, maar morgen bij de bergrede zullen zij allen gezamenlijk aanwezig zijn.

---

⁷⁷⁰ Niet hier trad de wetgeleerde op, maar te Kafarnaüm.

Bedoeld is de wetgeleerde uit Lk. 11, 45, die zegde: “Meester, door zo te spreken beledigt Gij ook ons.”, waarop Jezus zijn verwijten voortzette.

Volgens K. trad hij op tijdens de maaltijd verhaald in nr. 1428.

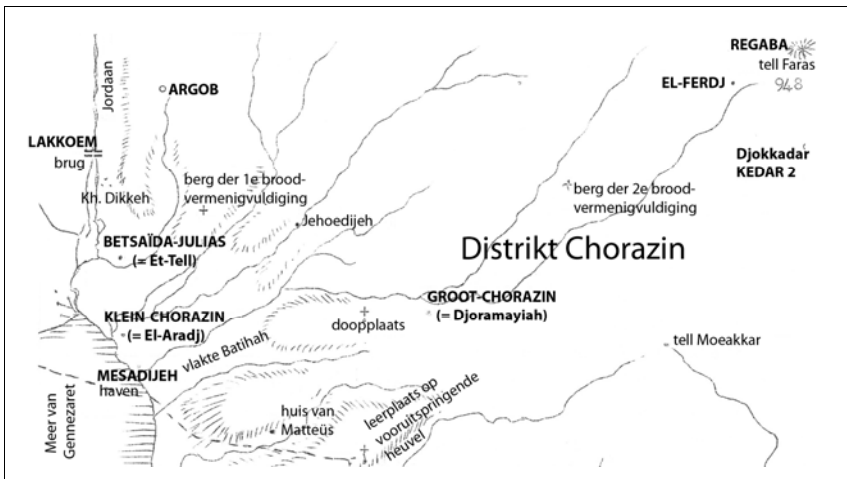
Toch heeft zij toen dit optreden niet vermeld, maar het zal hebben plaats gehad vóór het optreden van de jongeling van Nazareth in nr. 1429, terwijl ze nog aan tafel aanlagen.

Jezus geeft een samenvatting van de bergrede.

1434.

Dinsdag, 1 juli = 17 Tammuz, Vasten. –

Jezus is deze morgen, van Julias uit, 1,5 uur noordoostwaarts op de berg van de (eerste) broodvermenigvuldiging gegaan, waar alle apostelen en leerlingen en nog een paar honderd andere mensen uit Kafarnaüm en Cesarea-Filippi en uit andere omliggende steden verzameld waren.

Ook enige Farizeeën wilden zich stilletjes bij de menigte voegen, maar beneden de berg stonden leerlingen die hun zeiden dat de Meester alleen wilde zijn en met rust gelaten worden, dat Hij nu hier slechts de zijnen wenste te onderrichten, en dat, indien zij verlangden Hem te horen en met Hem te redetwisten, zij dit in de synagoge konden doen. Hierop verwijderden zich die Farizeeën.

Jezus leerde nu over de achtste zaligspreking: "Zalig zijt gij, als men u haat en vervolgt om reden van de Zoon des mensen." Vervolgens hield Hij nog meer

andere waarheden voor, die Hij vroeger al gedeeltelijk verkondigd had.

Ook herhaalde Hij hier: “Wee de rijken die zwemmen in de goederen dezer wereld, zij hebben hun loon reeds ontvangen”, en dat zijn volgelingen zich integendeel moesten verheugen in het vooruitzicht van hun toekomstig loon in de hemel.

Hij sprak ook nog

- over het zout der aarde,*
- de stad op de berg die niet verborgen kan blijven,*
- het licht op de kandelaar,*
- over het volmaakt onderhouden van de Wet,*
- het doen van goede werken in het verborgen,*
- het ongezien bidden in de binnenkamer met dichtgemaakte deur.*
- Hij herhaalde het Onze Vader in zijn geheel.*

Ik herinner mij bijzonder goed wat Hij over het vasten zei: “als men vast, moet men vrolijk zijn en zijn hoofd zalven, en niet, zoals de schijnheiligen, met zijn boetvaardigheid pronken.” Dit kwam hier goed van pas, want een grote joodse vasten was aanstaande (of viel zelfs heden, indien hij niet om de een of andere reden verschoven was)⁷⁷¹.

---

⁷⁷¹ Wij hoorden K. even hoger uiteenzetten hoe de Evangeliën slechts een uiterst beknopte samenvatting zijn van alles wat Jezus gedaan en geleerd heeft. Dit is ook toepasselijk op de bergrede in de hoofdstukken 5, 6 en 7 van Matteüs, want Jezus zelf maakt hier een overzicht van wat Hij vroeger daaromtrent geleerd heeft en dit overzicht duurt 3 uren.

Van dit overzicht geeft Matteüs een nieuw en nog veel beknopter overzicht en K. werpt er hier slechts een vluchtige blik op.

***

Voorts maakte Hij ook gewag van:

- *het verzamelen van schatten voor de hemel,*
- *van het zich bevrijden van wereldse zorgen,*
- *van de onmogelijkheid twee heren te dienen,*
- *van het niet oordelen en veroordelen van anderen,*
- *van blinden die door andere blinden geleid worden,*
- *van de splinter in het oog van anderen en de balk in zijn eigen oog,*
- *van het gebed waarin men moet volharden, kloppend tot de deur geopend wordt,*
- *ook van het gebod: doet aan anderen wat ge wilt dat anderen aan u doen;*
- *van de enge poort en de brede weg,*
- *van de valse profeten,*
- *van de slechte boom die geen goeie vruchten kan voortbrengen en*
- *van deze grondwaarheid: "Waar uw schat is, daar zal uw hart zijn";*
- *van het roepen van velen: "Heer! Heer!" dat afgewezen wordt;*

De grote vasten, door K. hier vermeld als aanstaande, valt op 17 Tammuz zelf, dus heden, als hij niet om de een of andere reden verschoven werd.

De reden was veelvoudig:

- het verbrijzelen van de wettafelen, Ex. 32, 19;
- de inname van Jeruzalem en de verwoesting van zijn muren onder Nabuchodonosor;
- het opstellen van afgodsbeelden door Epistemon.

Latere Joden vastten ook nog om

- de onderbreking van het eeuwig offer, als Titus Jeruzalem belegerde, en
- om de vernietiging van de tempel.

- *van de wijze man die zijn huis bouwt op de vaste, onwrikbare rots en van de dwaze die op het zand bouwt en zijn huis door de waterfloeden weggespoeld ziet, enz.*

Deze preek duurde langer dan 3 uren en de toehoorders gingen eens beneden aan de voet van de berg, om de spijsen te gebruiken, die de leerlingen hun daar hadden aangebracht.

Daarna ging Jezus met zijn leerrede verder en Hij vermaande de apostelen en leerlingen nogmaals over alle punten, die Hij hun reeds bij vroeger uitzendingen voorgehouden had. Hij herinnerde hen ook er aan, hoe Hij hier in dit gewest het volk tweemaal wonderbaar verzadigd had. Hij eiste dan ook dat zij in Hem geloofden, moed en vertrouwen hadden en volhardden.

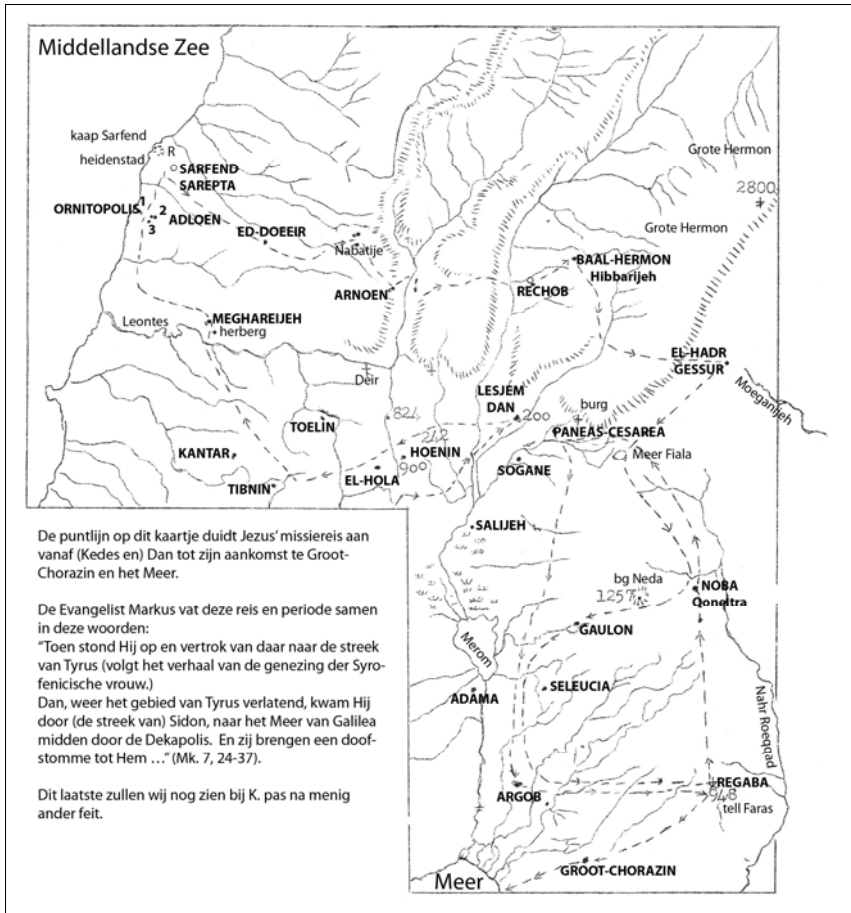
Tegen avond ging Jezus een uur of zo iets noordoostwaarts in de richting van Gessoer nl. naar Argob, een dubbele en hooggelegen stad, die op de berg der acht zaligheden uitzicht heeft. Hij ging er niet in, maar bleef vóór de stad in een herberg. Hij is er reeds geweest op 13 maart⁷⁷².

---

⁷⁷² Jezus kwam reeds eenmaal te Argob, in fasc. 23, nr. 1135 en 1147 (zie ook voor uitleg Argob fasc. 16, nr. 600, voetnoot 287).

De ligging is onbekend. Op onze schetsen en kaarten is de ligging bij benadering aangeduid, niet ten noordoosten van de berg der broodvermenigvuldiging, zoals K. zegt, die in de opgave der richting niet altijd nauwkeurig is (VOORREDE nr. 9), maar ten noordwesten.

De uitdrukking "in de richting van Gessur naar Argob" d.i. naar Argob in de richting van Gessur schijnt het gevolg te zijn van het feit dat Jezus, toen Hij de eerste maal te Argob kwam, uit het noorden afzakte en uit Gessoer langs het meer Fiala over Noba en Gaulon de stad bereikte.

De puntlijn op dit kaartje duidt Jezus' missiereis aan vanaf (Kedes en) Dan tot zijn aankomst te Groot-Chorazin en het Meer.

De Evangelist Markus vat deze reis en periode samen in deze woorden:
 "Toen stond Hij op en vertrok van daar naar de streek van Tyrus (volgt het verhaal van de genezing der Syro-fenicische vrouw.)
 Dan, weer het gebied van Tyrus verlatend, kwam Hij door (de streek van) Sidon, naar het Meer van Galilea midden door de Dekapolis. En zij brengen een doofstomme tot Hem ..." (Mk. 7, 24-37).

Dit laatste zullen wij nog zien bij K. pas na menig ander feit.

Tweede dag en verder onderricht op de berg.

1435.

2 juli. –

Jezus heeft heden een grote preek voor verscheidene duizenden mensen gehouden op de berg waarop Hij gisteren reeds geleerd heeft.

In de herberg die Hij vóór Argob heeft, had Hij met zijn apostelen en leerlingen slechts overnacht. Op de berg waren mensen uit gans het land verzameld, ook vele zieken, bezetenen en reizigers van de voorbijtrekkende karavanen. Ook Farizeeën en vijanden kwamen op de berg, doch niet om te redetwisten. De wonderen van Jezus waren te groot en het volk te geestdriftig voor Hem. Nochtans werden de Farizeeën door zijn lering herhaaldelijk getroffen.

Hier vertelde zuster Emmerick het een en ander van wat in Lukas, 12, 1-59 voorkomt, en deze tekst horende voorlezen, verklaarde zij dit alles in Jezus' redevoering van heden gehoord te hebben.

Lukas 12 **Rede tot de discipelen**

1. Toen intussen duizenden mensen waren bijeengekomen, zodat zij elkander verdrongen, begon Hij te spreken, in de eerste plaats tot zijn discipelen: Wacht u voor de zuurdesem, dat is de huichelarij, der Farizeeën.
2. Er is niets bedekt, of het zal geopenbaard worden, en verborgen, of het zal bekend worden.
3. Daarom, al wat gij in het donker gesproken hebt, zal in het licht gehoord worden en wat gij aan het oor gezegd hebt, in de binnenkamer, zal van de daken gepredikt worden.
4. Ik zeg u, mijn vrienden, vreest hen niet, die het lichaam doden en daarna niets meer kunnen doen.
5. Ik zal u tonen, wie gij vrezen moet. Vreest Hem, die, nadat Hij gedood heeft, macht heeft om in de hel te werpen. Voorwaar, Ik zeg u, vreest Hem!
6. Worden niet vijf mussen verkocht voor twee duiten, en niet één van die is vergeten voor God.
7. Ja, zelfs de haren van uw hoofd zijn alle geteld. Weest niet bevreesd: gij gaat vele mussen te boven.
8. Ik zeg u: Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen Gods;
9. maar wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods.
10. En een ieder, die een woord zal spreken tegen de Zoon des mensen, het zal hem vergeven worden; maar wie tegen de heilige Geest zal lasteren, het zal hem niet vergeven worden.
11. Wanneer zij u brengen voor de synagogen en voor de overheden en de machthebbers, maakt u niet bezorgd, hoe of wat gij ter verdediging moet spreken.

12. Want de heilige Geest zal u op het eigen ogenblik leren, wat gij zeggen moet.

De rijke dwaas

13. Iemand uit de schare zeide tot Hem: Meester, zeg tot mijn broeder, dat hij de erfenis met mij dele.

14. Hij echter zeide tot hem: Mens, wie heeft Mij tot rechter of scheidsman over u aangesteld?

15. Hij zeide tot hen: Ziet toe, dat gij u wacht voor alle hebzucht, want ook als iemand overvloed heeft, behoort zijn leven niet tot zijn bezit.

16. En Hij sprak tot hen een gelijkenis en zeide: Het land van een rijk man had veel opgebracht.

17. En hij overlegde bij zichzelf en zeide: Wat moet ik doen, want ik heb geen ruimte om mijn vruchten te bergen.

18. En hij zeide: Dit zal ik doen: ik zal mijn schuren afbreken en grotere bouwen en ik zal daarin al het koren en al mijn goederen bergen.

19. En ik zal tot mijn ziel zeggen: Ziel, gij hebt vele goederen liggen, opgetast voor vele jaren, houd rust, eet, drink en wees vrolijk.

20. Maar God zeide tot hem: Gij dwaas, in deze eigen nacht wordt uw ziel van u afgeëist en wat gij gereedgemaakt hebt, voor wie zal het zijn?

21. Zó vergaat het hem, die voor zichzelf schatten verzamelt en niet rijk is in God.

Bezorgdheid

22. En Hij zeide tot zijn discipelen: Daarom zeg Ik u: Weest niet bezorgd over uw leven, wat gij zult eten of over uw lichaam, waarmede gij u zult kleden.

23. Want het leven is meer dan het voedsel en het lichaam meer dan de kleding.

24. Let op de raven, zij zaaien niet en zij maaien niet, zij hebben geen voorraadkamer of schuur, en toch voedt God ze. Hoe ver gaat gij de vogelen te boven!

25. Wie van u kan door bezorgd te zijn een el aan zijn lengte toevoegen?

26. Indien gij dan zelfs het geringste niet kunt, wat zult gij u bezorgd maken om het overige?

27. Let op de leliën, hoe zij spinnen noch weven, en Ik zeg u, dat zelfs Salomo in al zijn heerlijkheid niet bekleed was als een van deze.

28. Indien nu God het gras op het veld, dat er heden is en morgen in de oven geworpen wordt, zó bekleedt, hoeveel te meer u, kleingelovigen?

29. En gij, zoekt niet wat gij eten of drinken zult en weest niet verontrust,

30. want naar al deze dingen gaat het zoeken van de volken der wereld uit. Doch uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.

31. Maar zoekt zijn Koninkrijk, en die dingen zullen u bovendien geschonken worden.

32. Wees niet bevreesd, gij klein kudde! Want het heeft uw Vader behaagd u het Koninkrijk te geven.

33. Verkoopt uw bezittingen om aalmoezen te geven. Maakt u beurzen, die niet oud worden, een schat, die nooit opdraakt, in de hemelen, waar geen dief bij komt en geen mot ze schaadt.

34. Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

Waakzaamheid

35. Laten uw lendenen omgord zijn en uw lampen brandende.

36. En gij, weest gelijk aan mensen, die op hun heer wachten, wanneer hij van de bruiloft wederkeert, om hem, als hij komt en klopt, terstond te kunnen opendoen.

37. Zalig die slaven, die de heer bij zijn komst wakende zal aantreffen. Voorwaar, Ik zeg u, hij zal zich omgorden en hen aan tafel nodigen, en bij hen komen om hen te bedienen.

38. En wanneer hij in de tweede of in de derde nachtwake komt en hen zó aantreft, zalig zijn zij.

39. Maar weet dit: Als de heer des huizes geweten had, op welk uur de dief zou komen, hij zou in zijn huis niet hebben laten inbreken.

40. Weest ook gij bereid, want op een uur, dat gij het niet verwacht, komt de Zoon des mensen.
41. En Petrus zeide: Heer, zegt Gij met het oog op ons deze gelijkenis, of ook met het oog op allen?
42. En de Here zeide: Wie is dan de trouwe, de verstandige rentmeester, die de heer over zijn bedienden zal stellen om hun op tijd hun deel te geven?
43. Zalig die slaaf, die zijn heer bij zijn komst zó bezig zal vinden.
44. Waarlijk, Ik zeg u, dat hij hem over al zijn bezit zal stellen.
45. Maar als die slaaf in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft lang uit, en hij zou beginnen de slaven en slavinnen te slaan, en te eten, en te drinken en dronken te zijn,
46. dan zal de heer van die slaaf komen op een dag, dat hij het niet verwacht en op een uur, dat hij niet weet, en hij zal hem folteren en hem in het lot der trouwelozen doen delen.
47. Die slaaf nu, die de wil van zijn heer kende en geen toebereidselen getroffen heeft, of niet gedaan heeft naar de wil van zijn heer, zal vele slagen ontvangen.
48. Wie echter die wil niet heeft gekend en dingen heeft gedaan, die slagen verdienen, zal er weinige ontvangen. Van een ieder, wie veel gegeven is, zal veel geëist worden, en aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal des te meer worden gevraagd.

Tekenen der tijden

49. Vuur ben Ik komen werpen op de aarde en wat is mijn wil, als het reeds ontstoken is?
50. Ik moet gedoopt worden met een doop, en hoe beklemmt het Mij, totdat het volbracht is.
51. Meent gij, dat Ik gekomen ben om vrede op aarde te brengen? Neen, zeg Ik u, veeleer verdeeldheid.
52. Want van nu aan zullen vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee en twee tegen drie. Zij zullen verdeeld zijn,
53. vader tegen zoon en zoon tegen vader, moeder tegen dochter en dochter tegen moeder, schoonmoeder tegen haar schoondochter en schoondochter tegen schoonmoeder.
54. Hij zeide ook tot de scharen: Wanneer gij een wolk ziet opkomen in het westen, zegt gij dadelijk: Er komt regen, en het gebeurt.
55. En wanneer gij de zuidenwind ziet waaien, zegt gij: Er zal hitte komen, en het gebeurt.
56. Huichelaars, het aanzien van aarde en hemel weet gij te onderkennen, waarom onderkent gij deze tijd niet?
57. En waarom ook oordeelt gij niet uit uzelf wat recht is?
58. Want, als gij met uw tegenpartij naar de overheid gaat, geef u dan onderweg moeite om van hem af te komen; anders zal hij u voor de rechter sleuren en de rechter zal u de gerechtsdienaar overgeven en de gerechtsdienaar zal u in de gevangenis werpen.
59. Ik zeg u, gij zult daar voorzeker niet uitkomen, vóórdát gij ook de laatste duit betaald hebt.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Het volk had spijzen meegebracht en ging neerzitten om te eten.
Jezus genas zeer vele zieken en dreef duivelen uit.
Ook schonk Hij het gezicht terug aan een blinde van Jericho. Hij was ook lam geweest en een leerling had hem weer gaande, maar niet ziende gemaakt. Hij was een verwant van Manahem en deze en de leerling brachten hem tot Jezus.

Jezus sprak ook de 72 leerlingen in het bijzonder toe en zei hun ondermeer deze woorden: "Ik zend u als lammeren onder de wolven." Ook sprak Hij het 'WEE' uit over Chorazin, Betsaida en Kafarnaïm en herhaalde zijn voorspelling van de verwoesting van Jeruzalem. Maar Hij zond die 72 leerlingen hier niet uit, gelijk de laatste maal, maar andere, meestal nieuwe leerlingen en Hij zond hen allen twee en twee uit, wat Hij vroeger niet deed.

Hij heeft zich in de laatste week een verbazende moeite gegeven om hen te onderrichten, gelijk men kinderen met vragen en antwoorden onderricht.

1436.

Ook één van de neven van Jozef van Arimatea van Jeruzalem is tot Jezus gekomen met de boodschap van Lazarus' ziekte (1e boodschap). Lazarus is uiterst zwaarmoedig; hij voelt niets meer voor de tempeldienst, is zeer bleek en vermagert zienderogen.

's Avonds zijn zij weer naar de herberg bij Argob gegaan en hebben er de nacht doorgebracht. Ik heb Jezus donderdag laatst (26 juni) vóór de sabbat de aankondiging horen doen van de grote lering die Hij hier op de berg gehouden heeft. *Hij kondigde dit zijn leerlingen aan met een bepaling van tijd*, die ik niet meer kan herhalen, niet in dagen, maar in een maat van uren, enigszins op de wijze als: na de eerste of tweede nachtwake (of: na zoveel of zoveel nachtwaken). Ik zie dit voorgesteld in lettertekens (als haken).

3 juli. –

Deze morgen heeft Jezus de leerlingen en apostelen vrijaf gegeven. Petrus, Jakobus, Joannes, enige leerlingen en Matteüs echter gingen met Hem mee; zij legden een weg af van

ongeveer 5 uren, en kwamen bij het tolhuis van Matteüs, waar nog bekenden van deze laatste woonden.

Hier onderrichtte en troostte Jezus nog een twintigtal vrienden van Kafarnaüm en nam er dan afscheid van. Het waren Jäirus, Serobabel, de honderdman Kornelius, de tapijthandelaar, vader van een kroostrijk gezin, de vader van Ignatius, de gewezen blinde en verscheidene verwanten van de apostelen en nog andere vrienden.

Zij namen hier de maaltijd en daarna voer Jezus het Meer af (zuidwaarts) naar Dalmanoeta. Bij Hem waren ongeveer twaalf man, onder wie Petrus, Jakobus, Joannes en de gewezen blinde van Jericho. Hierlangs was zijn weg naar huis wel 5 uren korter. *Ook nu op het schip onderrichtte Jezus gedurende de tocht zijn gezelschap.*

Jezus te Edraï en te Bosra.

1437.

4 juli. –

Jezus heeft gisteren te Dalmanoeta geleerd en is heden met Petrus, Jakobus en Joannes ongeveer 7 uren ver in het dal (van de Jarmoek of Hiëromax), waardoor een rivier naar de Jordaan vloeit, stroomopwaarts in oostelijke richting gegaan.

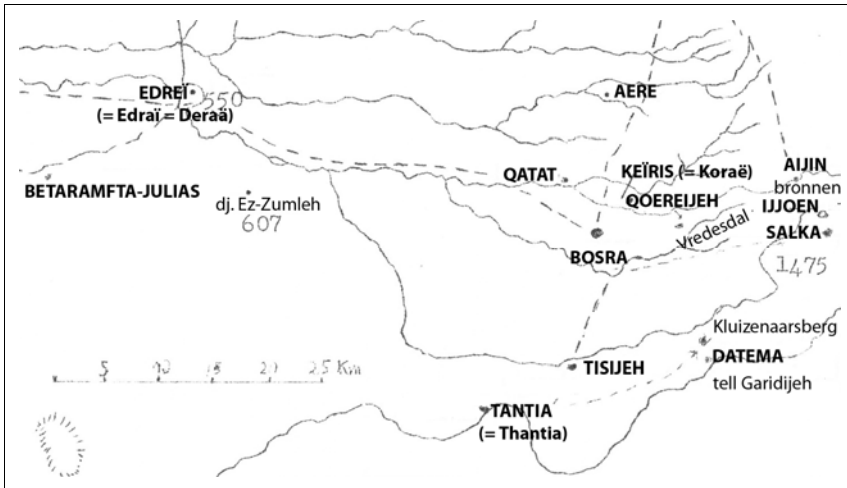
Hij heeft eerst Gadara, dan Abila, (vervolgens Betaramfta-Julias) ter rechterzijde gelaten en zij zijn te Edrei⁷⁷³ gekomen.

---

⁷⁷³ **Edraï = Edrei = Deraä.** – Edraï of Edrei, is een van de twee hoofdsteden van Basan, het koninkrijk van Og; het is te vereenzelvigen met het huidige Deraä, 10 uren ten oosten van de zuidpunt van het Meer Gennazaret. Nog heden is het met zijn 5000 inwoners de grootste stad van de provincie Hauran, maar alles is er primitief en armtierig. Onder het huidige dorp en de ruïnes der oude stad strekt zich een complex van gangen en kamers uit; oudtijds diende het de bewoners in nood en gevaar tot schuiloord.

Dit is de grote stad waar oudtijds Og, de koning van Basan, gewoond heeft. Ook is hij bij deze stad door Mozes verslagen geworden (Num. 21, 33-35; Deut. 3, 4).

Deze stad bestond reeds ten tijde van Abraham en ligt aan een riviertje, (op een soort schiereiland, aan drie zijden door een riviertje omvloed). Betaramfta-Julias ligt ten zuiden (zuidwesten) op geen grote afstand ervan af.

Hier vierde Jezus de sabbat(-opening op vrijdagavond). Hier wonen ook vele heidenen.

5 juli = 20 Tammuz; Sabbat. –

Edreï is een mooie stad, waarin de heidenen hun eigen wijk bewonen. Jezus heeft hier geen tegenspraak ontmoet.

De beek el-Meddan maakt een halve boog om het dorp. Ook uit de ondergrondse plaatsen kan men afleiden dat de stad tot vóór Abraham teruggaat.

In zijn lezing en lering handelde Hij over de rosse koe; met haar as wordt het reinigingswater ter besprenkeling bereid.

Verder leerde Hij over Aärons en Mirjams dood en over de koperen slang, die, naar Jezus' verklaring, een voorafbeelding was van de Messias (cfr. Joa. 3, 14).

Hij handelde ook over de belofte van Jefte (Num. 19, 1 tot 22, 2 en Recht. 11, 1-34), en over de ondergang van Kore, Datan en Abiram. Er wonen afstammelingen van hun voorvaderen in dit gewest. Mozes heeft hier eens een grote veldslag geleverd; Josuë heeft Edrei aan de halve stam Manasse gegeven (Num. 21, 33-35; Deut. 3, 1, etc.; Jos. 13, 31).

1438.

6 juli. –

Jezus ging van Edrei nog verder in oostelijke richting op Bosra⁷⁷⁴ toe. Petrus, Jakobus en Joannes waren steeds hij Hem en Hij hield onderweg in het open landschap (op een leerheuvel) een toespraak voor veel volk.

Hij sprak voornamelijk (zoals gisteren te Edrei) over de ondergang van Kore, Datan en Abiram, want hieromtrent woonden veel nakomelingen van Kehat (Num. 16, 1).

---

⁷⁷⁴ **Bosra.** – Het ligt 8 uren ten oostzuidoosten van Deraä of Edrai. Op onze grote kaart 1 moet men het zoeken op het stuk kaart, boven, links.

Het is een toevluchts- en tevens levietenstad (Jos. 21, 27; I Kron. 6, 56 (71); D.B. Bosra 2.

In Jezus' tijd een vermaarde Grieks-Romeinse stad, deel uitmakend van het stedenverbond van de Dekapolis.

Het dorp Bosra bedekt maar een klein deel van de oude stad, ligt in een uitgestrekte vlakte. De grond rondom is zeer vruchtbaar, heeft overvloed van water; er zijn meerdere bronnen.

(Wij veronderstellen Jezus gekomen bij het dorp Qatat, een uur ten noordwesten van Bosra, met een zeker vermoeden dat de naam Qatat niet geheel vreemd is aan Kehat).

Deze plaats tussen Edreï en Bosra waar Hij veel volk toesprak vanop een mooie leerheuvel, ligt ook een klein uur van een stad die nogal uit elkaar gelegen is, zich in de lengte uitstrekt en overwegend bewoond is door nakomelingen van Kore, Datan en Abiram. Ik meen dat haar naam klinkt als Kore, of liever als Kora, ja, dit is het!⁷⁷⁵.

Op de leerheuvel (bij Qatat), die mooi met bomen en omheiningen omgeven was, *onderrichtte Jezus vele mensen uit het hele gewest en ook burgers uit Betaramfta-Julias, die daar bijeengekomen waren. Hij genas er ook vele bezetenen en zieken* en hierop begaf Hij zich op weg naar Bosra, dat 6 (juister 8) uren ten oosten van Edreï ligt.

De zuster beschreef nog het uitzicht van het land dat Jezus doorlopen had, met vele bijzonderheden over bergen en dalen; zij vermeldde dat Josuë reeds vroeg deze stad aan de mensen (die ze in bezit moesten nemen), aangewezen had, doch daar zij nogal verward, onsamenhangend en onbepaald sprak, kon het niet worden opgenomen.

7 juli. –

Bosra is een levietenstad. Er wonen vele heidenen afgezonderd en zij hebben in hun eigen wijk verscheidene tempels. Gedurende Jezus' verblijf op Cyprus is Petrus reeds hier geweest en hij heeft

---

⁷⁷⁵ **Koraë = ± Keiris of Kereis = ± Qoereijeh.** – Een klein uur van de leerheuvel lag, zegt K., een stad die verspreid uit elkaar gelegen is en zich ver in de lengte uitstrekt en haar naam klinkt als Kore of beter, IS Koraë.

Welnu, het is treffend dat wij een uur ten oostzuidoosten van Qatat, waar wij de leerheuvel veronderstellen een dorp vinden met name Keiris of Kereis en 7 km verder een dorp met name Qoereijeh. De naamgelijkheid is treffend.

er Joden vrijgekocht, die als slaven bij heidenen dienden. *Maar er waren nog veel dergelijke dienstbaren over, die nu door Jezus vrijgekocht werden* (cfr. Lev. 25, 47-55).

Hij genas hier vele zieken en dreef duivelen uit bezetenen. Sommige zieken die de leerlingen niet genezen hadden, werden nu door Jezus gezond gemaakt.

Ook werden vele mensen die de doop begeerden, door Jezus bij de bron onderwezen, waarin zij dan, na voldoende onderwezen te zijn, door de apostelen gedoopt werden. Ook enige heidenen werden in stilte afzonderlijk gedoopt; deze zullen ook wel de besnijdenis aanvaarden. (Te en bij Bosra zijn meerdere bronnen).

In Edrei en hier brachten meerdere bekeerlingen de Heer veel goud ten geschenke en hiermee werd de losprijs voor de joodse slaven betaald en werden aan vele armen aalmoezen gegeven. – Bosra is een vrijstad voor doodslagers (cfr. fasc. 12, nr. 402, voetnoot 161). Verscheidene zondaren beleden Jezus hun misdaden. Jezus had bij de levieten zijn intrek genomen.

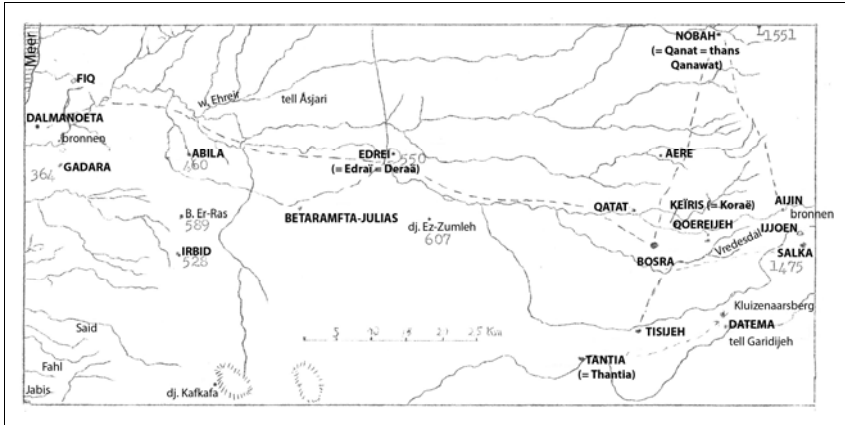
's Avonds ging Hij ongeveer nog 7 uren noordoostwaarts naar Nobah, waar Hij zeer laat aankwam. (Afstand in vogelvlucht 6,5 uur).

Jezus naar en te Nobah.

1439.

8 juli. –

In Nobah wonen buiten de heidense stadswijk louter Rekabieten. Na hun terugkeer uit de Babylonische gevangenschap hebben zij deze stad door heidenen bezet gevonden, maar zij hebben ze weer veroverd en zich dan daar tezamen gevestigd.

Zij stammen, dunkt mij, van Jetro af en werden later door profeten onderwezen en onder een regel gesteld (aan een bepaalde levenswijze verbonden). Zij wonen hoofdzakelijk rond een uitgestrekt en oud gebouw, dat er als een grote burcht uitziet⁷⁷⁶.

⁷⁷⁶ **Nobah = Qanat = thans Qanawat.** – Nobah heette eerst Qanat. De held die ze bij de verovering van Oostjordanland, innam, noemde de stad naar zijn eigen naam Nobah. Naderhand herkreëg de stad haar oude naam en thans nog heet de plaats Qanawat (cfr. I Kron. 2, 23).

Ze ligt 6 uren ten noordnoordoosten van Bosra, reeds op een aanzienlijke hoogte van de helling van het Haurangebergte op een niveau van 1245 m, terwijl het gebergte hogerop spoedig toppen vertoont 1735 en 1802 m; ze ligt op de noordoostgrens van het Beloofde Land. Het hoger gebergte behoorde tot Syrië of Arabië.

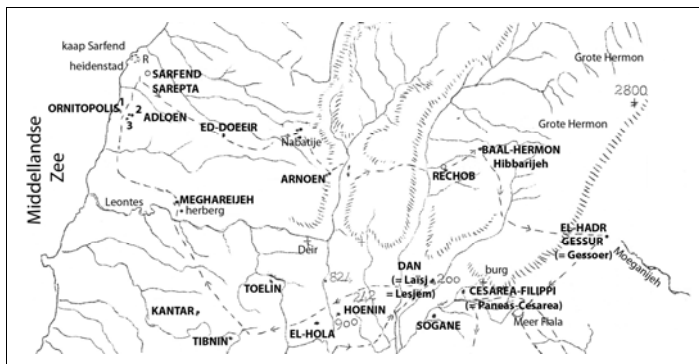
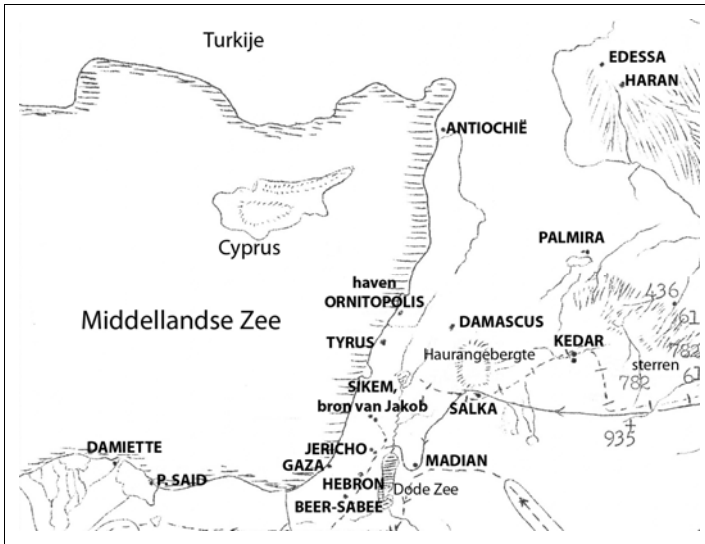
Ook deze stad maakte deel uit van de Dekapolis; ze ligt van west naar oost over een aanzienlijke lengte uitgestrekt, gelijk ook K. zegt: “Nobah ligt, ver uitgestrekt, vooral naar de kant van het oosten, aan de twee zijden van een beek, vooral aan de zuidkant bij een kromming.”

Men vindt er de resten van een enorm gebouw, dat oorspronkelijk een tempel schijnt geweest te zijn, en wel het gebouw kan zijn waar omheen de Rekabieten naar oosterse gewoonte zich genesteld hadden.

Aan de voet van de berg, op geringe afstand van Qanawat liep de door K. vermelde Romeinse heirweg die Bosra over Nobah verbond met Damascus. Een vertakking van die weg liep naar de naaste poort van de stad en ging over in de geplaveide weg die van west naar oost de stad doorsneed.

Zij koesteren jegens de Farizeeën een uitgesproken afkeer en trekken van hen weg overal waar ze kunnen. Nobah is ook zeer afgelegen, geheel aan de uitkant en vormt het meest verwijderde oostelijk grondgebied (van Palestina); (zie grote kaart 1, in de hoek, links, boven).

Vandaar dringt de blik diep in Arabië, dat minder dan een uur gaans van daar begint. De heirbaan uit Arabië naar Damascus, Gessoer, Paneas en al die omstreken loopt erdoor.

De Rekabieten leven zeer streng en doen veel aan veeteelt.

(Over de Rekabieten, zie een soort klein artikel in fasc. 17, nr. 710, voetnoot 344. In nr. 710 heeft K. er reeds veel over gezegd).

Zij drinken geen wijn, tenzij in uitzonderlijke gevallen op enige hoogfeesten; *zij houden zich hardnekkig aan de letterlijke zin van de H. Schrift en hierover berispte Jezus hen en sprak hun van de geestelijke zin, die in de letter verborgen is*; zij waren zeer ootmoedig en namen alles geredelijk aan. Ook hier werden vele mensen gedoopt en genezen; bezetenen die men bij Jezus bracht, werden bevrijd. Hier was een echt hospitaal van bezetenen en hier was nog geen apostel geweest. Ook Petrus, Jakobus en Joannes heelden en onderwezen.

Een groep heidenen kwam tot Jezus op de scheidingsweg van hun wijk en zij boden Hem hun hulde aan. Ook werden sommigen van hen gedoopt en genezen. Jezus zegende ook kinderen. Hij had geen last van tegenspraak en Hij arbeidde hier onvermoeibaar. Hij verbleef in de herberg bij de synagoge (herberg die van het gebouwencomplex van een synagoge deel uitmaakt.)

Nobah is een vrijstad; ze behoort tot het stedenverbond van Dekapolis en heeft zelfbestuur.

Jezus in een herdersdorp.

1440.

9 juli. –

Jezus is van Nobah weer 5 uren zuidwestwaarts gegaan, een paar uren ten oosten van Bosra en ongeveer drie kwartier van Salka dat op het Haurangebergte gelegen is.

Het dorp ligt in een wonderschoon herdersgewest, dat het Vrededal van Jakob heet (dal van de verzoening), want hier had

Jakob bij zijn terugkeer (uit Mesopotamië) naar het Beloofde Land, toen Laban hem nazat, het eerst gelegerd (Gen. 31, 25)⁷⁷⁷.

Hier begint het gebergte Gilad⁷⁷⁸.

Hier wonen heidenen die van Eliëzer, de knecht van Abraham, afstammen. Deze was het die voor Abrahams zoon Isaäk in Mesopotamië een vrouw ging halen en Rebekka meebracht.

Onder hen waren ook vele nakomelingen van degenen die Melchisedek uit de slavernij van Semiramis verlost en hier op de grenzen gevestigd had. Zij hebben zich later met de nakomelingen van Eliëzer vermengd.

---

⁷⁷⁷ **Het vrededal** waar Jakob zich met zijn schoonvader Laban verzoende, schijnt te moeten worden aangewezen 3 km ten noordnoordwesten van Salka, in een rivierdal dat westwaarts in de richting van de Jordaan afdalt.

Ijjoen. –

Het begint bij een dorp of plaats met name Ijjoen. Ze heeft haar naam te danken aan verschillende bronnen (D.B. Palest. c. 2003).

Dit zijn naar alle waarschijnlijkheid de drie bronnen door K. vermeld.

Ajin. –

Een half uur ten noordwesten van Ijjoen vindt men nog een dorp met name Ajin, wat eveneens wijst op de aanwezigheid van een of meer bronnen. Men vindt ook in de buurt van die bronnen de lange smalle heuvel waarvan K. spreekt.

In de nabijheid van de twee genoemde plaatsen beginnen valleien die in westelijke richting afdalen en met één van deze moeten wij het vrededal van Jakob vereenzelvigen.

⁷⁷⁸ Wat het gezegde betreft, dat dáár het gebergte Gilad begint, een groot aantal exegeten is van mening dat de naam Gilad in de H. Schrift enige malen geheel het Oostjordanland aanduidt tot Selka of Salka toe. Dit kan ook best het geval zijn waar ze zegt dat Laban zich bij zijn schoonzoon Jakob voegde in het gebergte Gilad (Gen. 31, 25).

Behalve in deze uitzonderlijke gevallen verstaat men onder het gebergte Gilad de bergketen ten oosten van de Jordaan over een breedte van slechts enkele uren.

Heeft Laban zijn schoonzoon Jakob werkelijk bij Salka ingehaald, dan is het gezegde van K. juist en in overeenstemming met de H. Schrift.

Hier zijn drie mooie bronnen; ze liggen om een aangename heuvel, waartegen rondom, als in een groene wal, gerieflijke en koele woningen zijn. Van op een afstand zou men menen met een bergterras te doen te hebben. De oudste en voornaamste kuddenbezitters wonen tegen deze heuvel, waarop ook een leerplaats is. In een wijde omtrek zijn vele mooie, omtuinde weiden en rustplaatsen, waarin talrijke kamelen, ezels en schapen weiden, elke dierensoort apart. Bij de bronnen zijn drinkplaatsen voor het vee.

De herders wonen in tenten die op vaste grondslagen opgericht zijn, op enige afstand van de bronnen. In lange rijen staan daar vele moerbeziebomen, maar bijzonder aangenaam en lustig is een zeer lange weg, aan weerszijden afgezet met palen, waaraan of waartegen een gewas groeit en geleid wordt, waarvan de ranken zeer ver, soms wel een paar honderd schreden uitlopen en vruchten hebben als fleskalebassen⁷⁷⁹.

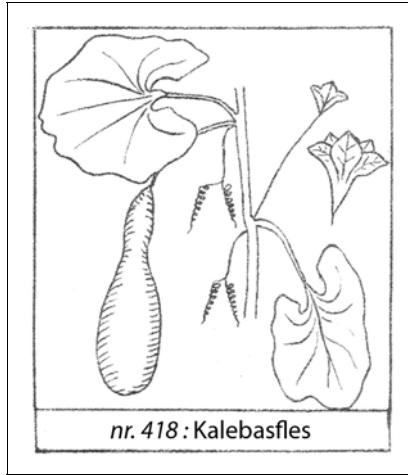
⁷⁷⁹ Kruipend of kunstmatig geleid gewas met zeer lange ranken. Bedoeld moet zijn de rode kawoerde of koerge, een kalebasgewas.

Over dit gewas vertelde een vrouw uit Noord-Afrika, waar deze vrucht veel geteeld wordt, dat het langwerpige, volumineuze vruchten voortbrengt van een omtrek van 40 à 60 cm en een lengte van 50 à 80 cm.

De ranken kruipen zeer ver over de grond en zijn normaal 30 m lang; ze klimmen ook langs latwerk, zodat er hutten mee gevormd kunnen worden; de bloemen zijn geel en kelkvormig, zoals van de winde en soortgelijk rankgewas. De plant vereist vochtige bodem. Zie een nota hierover en meer uitleg in fasc. 13, nr. 418, voetnoot 180.

De koerge-variëteit of -soort of cucurbita lagenara, met witte bloemen, wordt vaak gebruikt om muren te bekleden en overdekte gangen te maken (D.B. Courge).

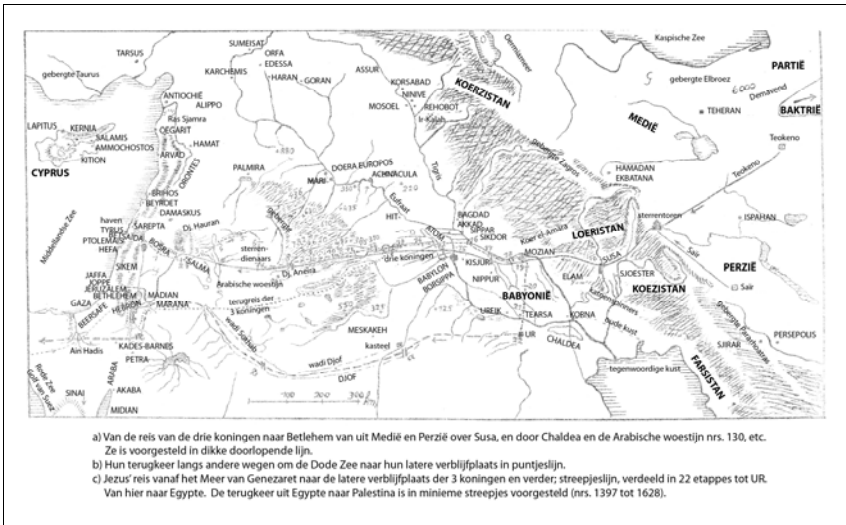
Deze weg loopt van de heuvel naar Salka en vormt een onafzienbare lange loofhut. In deze loverweg hadden zij pas enige dagen geleden een feest gevierd ter herinnering aan de verlossing van hun voorvaderen uit de slavernij van Semiramis. Zij bezoeken de synagoge te Salka, vanwaar ook leraren hen komen onderrichten.

Dit dorp hier geniet de algemene achting, men beschouwt het immers als gesticht ter nagedachtenis van Jakob. Ook wordt de hartelijkste gastvriendschap hier in ruime mate beoefend. De herders beschouwen het als hun plicht de Arabische karavanen en andere vreemdelingen tegen een geringe vergoeding gastvrij te ontvangen, te herbergen en te spijzigen.

1441.

Jezus kwam 's middags met de drie apostelen hier aan. Hij ging vóór het dorp bij één van de drie bronnen neerzitten en dan kwamen de oudste herders tot Hem, wasten Hem de voeten en boden Hem ter verkwikking en verwelkoming vruchten, honing en brood aan; zij wisten van zijn komst.

Ook waren reeds in de lange huizenrij tegen de heuvel vele zieken gebracht, *die Jezus nu genas en onderrichtte.*

Hier kwamen wel vierhonderd herders met vrouwen en kinderen bijeen; de vrouwen droegen veel korter rokken dan elders in het Beloofde Land. *Jezus richtte het woord tot hen op de leerheuvel. Hij sprak hun als kinderen zeer vertrouweljk toe. Hij herinnerde hen aan de stoet van de H. Driekoningen, die 32 jaren geleden hier gerust hadden*(fasc. 6, nr. 142).

Vele mensen onder de aanwezigen waren het nog niet vergeten. *Hij sprak over de ster uit Jakob, die Bilam aangekondigd had en over het nieuwgeboren Kind, dat die wijze koningen toen kwamen zoeken. Hij sprak ook over de vervulling van de profetieën, over Joannes de Doper en zijn predicatie en getuigenis, en verklaarde dat de beloofde Messias, de vertrooster en Helper zich reeds midden onder de Israëlieten bevond en dat dezen Hem niet erkenden.*

Bovendien vertelde Hij hun de parabel van de Goede Herder en van het zaaien en oogsten, want in dit gewest was men volop bezig met het inzamelen van boomvruchten en het oogsten van grote tarwe. De Heer sprak uiterst eenvoudig, hartelijk en vertrouwelijk als tot kinderen. Hij sprak hen steeds aan met: "Lieve kinderen".

Hier kwamen tot Hem ook 10 leerlingen, die door andere apostelen gezonden waren; zij kwamen twee en twee, steeds een oude, meest een Joannes-leerling en een nieuwe.

Onder hen waren de broeders van Maria van Kleofas, neven van Maria, nl. Jakob, Sadoch en Eliakim (zie familieboom).

Zij waren door de andere gezonden om met de apostelen en groepen (die hier waren) de plaats van samenkomst te bespreken.

De Heer herbergde met hen in een huis tegen de heuvel.

Jezus te Salka.

1442.

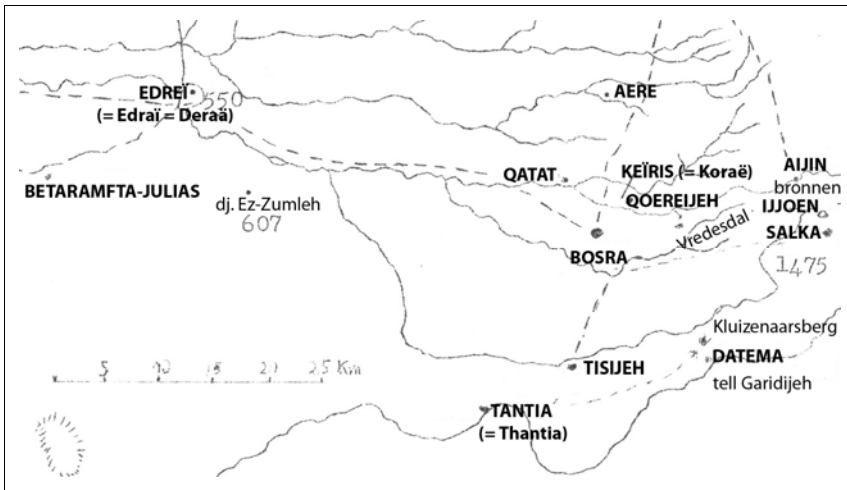
10 juli. –

Jezus heeft 's morgens de hutten van herders afzonderlijk bezocht en de bewoners onderricht en getroost. Hij vertelde hun ook hoe de herders van Bethlehem het Kind nog eerder gevonden hadden dan de koningen en hoe de engelen hun diens geboorte aangekondigd hadden. Deze mensen kregen Jezus zeer lief. Velen wilden alles verlaten om Hem te volgen en Hem altijd te kunnen horen. Maar Hij zegde hun thuis te blijven en hier zijn vermaningen in beoefening te brengen en volgens zijn leer te leven.

De herders hebben hier fijne schapenwol om het lijf gebonden en spinnen die al gaande achter hun kudden.

Tegen de middag kwamen burgers van Salka, dat een klein uur noordelijk ligt en nodigden Jezus uit naar hun stad. (Jezus zal dus onder het bezoeken van herdershuizen aan de zuidkant van Salka gekomen zijn). Hij ging er met de leerlingen heen en werd vóór de poort door de leraren en hun schoolkinderen plechtig ontvangen. Zij die Hem afgehaald hadden, vroegen of Hij de doop van Joannes toedienen kon, aangezien de mensen hier zeer veel van Joannes hielden. *Jezus onderrichtte hen nopens het getuigenis van Joannes en zegde nog meer over zijn Voorloper.*

Zeer velen werden hier gedoopt, vele zieken genezen en kinderen gezegend. Jezus preekte in de synagoge. Ook heidenen kwamen tot Hem om troost en hulp; zij zijn hier met de Joden vrij gemeenzaam en hebben tempels. De stad is in de lengte gebouwd en heeft twee straten.

Door de Davidsstraat naar Tantia.

1443.

11 juli. –

In de voormiddag is Jezus met de zijnen van Salka vertrokken en is 1,5 uur westwaarts door de zogenaamde straat van David gegaan; hier daalt ze af naar de Jordaan, terwijl ze de wendingen van de dalen volgt. Slechts 1,5 uur volgden zij westwaarts deze weg en wendden zich dan op de grote heirbaan naar het zuiden. Hier waren zij op weg naar een kleine oude stad, die nu Tantia heet. Zij waren in het geheel 5 uren op weg en kwamen er vóór de sabbat aan. Jezus was een eindweegs met hen door de Davidsstraat gegaan om hun die te laten zien en erover te vertellen.

Deze straat is een holweg, een ravijn, waardoor dikwijls een beek loopt; ze daalt eenzaam tussen de bergen af; aan de ene zijde is een weg voor de kamelen en van afstand tot afstand zijn er voederplaatsen voor ingericht, met eetbakken en ringen om de dieren eraan vast te binden en te laten eten.

In deze straat heeft Abraham bij zijn aankomst in dit land een schitterend licht gezien en een gezicht gehad dat ik vergeten ben.

Toen David, op aanraden van Jonatan zijn ouders in het land van Mizpa in veiligheid gebracht had (I Kon. 22, 3-4) bleef hij hier in deze valleiweg met driehonderd man verborgen, waaraan die weg zijn naam te danken heeft. Ook hij kreeg hier een visioen.

Hij zag een lichtende stoet, nl. van de H.

Driekoningen en hij hoorde als uit de open hemel zingen van de beloofde vertrooster van Israël. Ook

heeft hij toen een fragment van een psalm gedicht (waarschijnlijk ps. 71), ik ben vergeten de hoeveelste.

Ook Malakias is eens na een veldslag een licht naar hier gevolgd en heeft zich hier verborgen.

Wanneer de H. Driekoningen uit het gewest van Salka vertrokken, lieten zij hun kamelen vrij gaan waar ze wilden, en deze brachten hen in deze afdalende holweg. Hun ster schitterde hier buitengewoon helder, en daarover ontboezemden zij hun vreugd in liefelijk gezang. Verder togen zij zuidwaarts parallel met de Jordaan tot tegenover Korea, waar zij over de stroom voeren, om door de woestijn (van Jericho) langs Anatot naar Jeruzalem te trekken. Zij gingen de stad binnen langs dezelfde poort waardoor Maria ging, toen zij van Bethlehem haar Kind in de tempel ging opofferen⁷⁸⁰.

***

In Tantia⁷⁸¹ begaf Jezus zich aanstonds naar de synagoge.

---

⁷⁸⁰ Tot tegenover Korea. – Vaag en onnauwkeurig weergegeven.

Uit het leven de H. Maagd blijkt het dat ze bij vergissing tot tegenover Mattana of Madian doorgereden zijn en dan teruggekeerd zijn naar de veerplaats bij Jericho. Hier is men nog een heel eind ver van Korea, of een ander Korea moet bedoeld zijn.

⁷⁸¹ Jezus met zijn gevolg gaat door de Davidsstraat westwaarts.

Tantia ≠ Tisijeh. –

Gekomen bij Bosra bereikt Hij de grote heirweg die zuidwaarts naar Tantia voert. 12 km ten zuidzuidwesten van Bosra noteert de kaart van Legendre Tisijeh. Dit is een naam die goed lijkt op Tantia; het verschil in de namen kon een gevolg zijn van 20 eeuwen die er over heengegaan zijn; ik twijfelde niet of Tisijeh was het oude Tantia. Zo staat het ook op grote kaart 1.

Ondertussen viel mij in een grote oude Duitse atlas van Adolf Stieler, op kaart 61 (van Palestina) de naam Tantia zelf op. Het ligt bij een zuidelijker wadi 6 km ten zuidwesten van Tisijeh; (zie kaartje, nr. 1443).

De lezing was over Bilam en over de ster uit Jakob en uit Mikeas over Betlehem-Efrata (Num. 22, 2-25; Mik. 5, 7 tot 6, 9).

Numeri 22

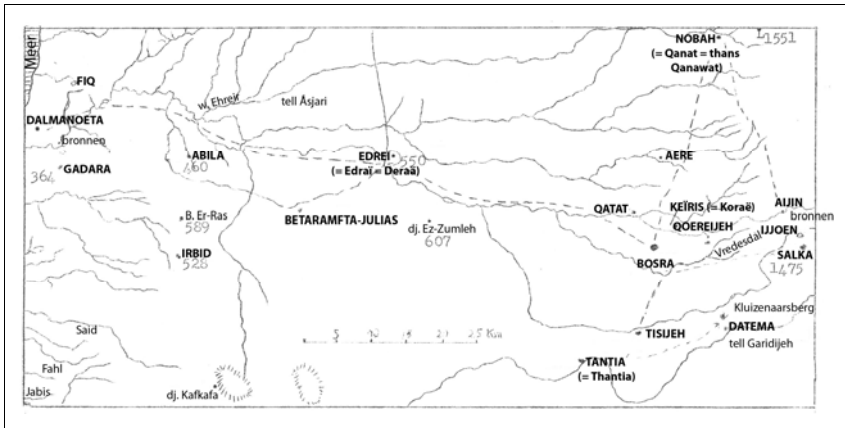
Bileam zegent Israël

2. Balak nu, de zoon van Sippor, zag alles wat Israël met de Amorieten had gedaan.
3. Toen werd Moab zeer bang voor het volk, omdat het talrijk was, en Moab werd bevreesd vanwege de Israëlieten.
4. Toen zeide Moab tot de oudsten van Midjan: Nu zal die menigte onze gehele streek afscheren, zoals een rund het groen des velds afscheert. In die tijd nu was Balak, de zoon van Sippor, koning over Moab.
5. Hij dan zond boden naar Bileam, de zoon van Beor, naar Petor, dat aan de Rivier ligt, naar het land zijner volksgenoten, om hem te ontbieden met deze woorden: Daar is een volk getrokken uit Egypte; zie, het overdekt de oppervlakte van het land, terwijl het tegenover mij gelegerd is.
6. Nu dan, kom toch en vervloek mij dit volk, want het is sterker dan ik; misschien zal ik dan in staat zijn het te verslaan en uit het land te verdrijven, want ik weet: wie gij zegent, die is gezegend, en wie gij vervloekt, die is vervloekt.
7. Toen gingen de oudsten van Moab en van Midjan, met het waarzeggersloon bij zich, op weg, en bij Bileam aangekomen, brachten zij hem de woorden van Balak over.
8. Hij dan zeide tot hen: Overnacht hier deze nacht, dan zal ik u bescheid geven, zoals de HERE tot mij spreken zal. Toen bleven de vorsten van Moab bij Bileam.
9. God nu kwam tot Bileam en zeide: Wie zijn die mannen bij u?
10. En Bileam zeide tot God: Balak, de zoon van Sippor, de koning van Moab, heeft tot mij de boodschap gezonden:
11. Zie, er is een volk, dat getrokken is uit Egypte, en dat de oppervlakte van het land overdekt; nu dan, kom vervloek het mij, misschien zal ik dan in staat zijn daartegen te strijden en zal ik het verdrijven.
12. Toen zeide God tot Bileam: Gij zult met hen niet medegaan, gij zult dat volk niet vervloeken, want het is gezegend.
13. En Bileam stond des morgens op en zeide tot de vorsten van Balak: Gaat naar uw land, want de HERE weigert mij toe te staan met u mee te gaan.
14. Toen begaven de vorsten van Moab zich op weg en bij Balak aangekomen, zeiden zij: Bileam weigerde met ons mee te gaan.
15. Maar Balak zond opnieuw vorsten, talrijker en aanzienlijker dan dezen.
16. Bij Bileam aangekomen, zeiden zij tot hem: Zó zegt Balak, de zoon van Sippor: Laat u toch niet weerhouden tot mij te komen,
17. want ik zal u rijk belonen; alles wat gij mij zult zeggen, zal ik doen; kom toch, en vervloek mij dit volk.
18. Maar Bileam antwoordde en zeide tot de dienaren van Balak: Al gaf Balak mij zijn huis vol zilver en goud, ik zou niet in staat zijn het bevel van de HERE, mijn God, te overtreden, door iets kleins of iets groots te doen.
19. Nu dan, blijft ook gij toch deze nacht hier, opdat ik wete, wat de HERE verder tot mij spreken zal.
20. God nu kwam tot Bileam des nachts en zeide tot hem: Nu die mannen gekomen zijn om u te ontbieden, sta op, ga met hen mede, maar alleen het woord, dat Ik tot u spreken zal, zult gij volbrengen.
21. Toen stond Bileam des morgens op, zadelde zijn ezelin en ging met de vorsten van Moab mee.
22. Maar de toorn Gods ontbrandde, toen hij ging, en de Engel des HEREN stelde zich op de weg als zijn tegenstander; (Bileam) reed op zijn ezelin en had twee zijner dienaren bij zich.

23. Toen de ezelin de Engel des HEREN op de weg zag staan, met getrokken zwaard in de hand, boog zij van de weg af en ging de akker op; en Bileam sloeg de ezelin om haar naar de weg terug te drijven.
24. Daarop ging de Engel des HEREN staan in een holle weg tussen wijngaarden, waar een muur was aan beide zijden.
25. Toen de ezelin de Engel des HEREN zag, drukte zij zich tegen de muur aan, zodat zij Bileams voet tegen de muur klemde; toen sloeg hij haar opnieuw.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

1444.

12 juli = 28 Tammuz; Sabbat. –

Tantia is oud en schijnt een krijgsvesting geweest te zijn; er staan nog oude torens en enige bogen; het is uitgestrekt en weinig bewoond. Ramot-Gilad ligt ruim 7 uren ten zuidwesten van hier. Ik meen dat Tantia oudtijds een andere naam gehad heeft. Nu in Jezus' tijd heet het zo. Door Tantia loopt een grote heirbaan naar Bosra en nog verder. (Ze word door Jezus gevolgd). De inwoners leven voornamelijk van hun betrekkingen met de karavanen; zij ontladen de koopwaren en brengen die in alle richtingen tot hun bestemming.

Jezus had hier geen last van tegenspraak. *Hij genas in de huizen vele zieken, ook verscheidene welke de*

leerlingen die hier geweest waren, niet hadden kunnen genezen. De zorg voor de zieken en armen liet hier veel te wensen over; de leerlingen waren reeds begonnen met de invoering van een geregelde ziekenverpleging en *Jezus bracht ze bij deze gelegenheid geheel tot stand.*

Ook hier werden heden door de leerlingen vele mensen gedoopt, na door Jezus voorbereid te zijn. Hij leerde over de ster uit Jakob, over de profetie van Mikeas betreffende Bethlehem, over de stoet van de H. Driekoningen en Hij paste alles duidelijk op zichzelf toe en liet verstaan dat Hijzelf in dit alles bedoeld was.

De mensen en rabbijnen waren hier zeer godvruchtig; ja, hier en in andere steden van het gewest bestond zelfs de gewoonte in de Davidsstraat onder vasten en gebed processies te houden om de Messias af te smeken, want op grond van oude overleveringen hadden zij de hoop dat zij daar visioenen of verschijningen van de Messias zouden bekomen of dat Hij althans hen van daar zou bezoeken.

Onder de leerrede van Jezus zegden zij herhaaldelijk: “Hij spreekt als was Hij het zelf, naar dit kan toch niet zijn!” Dan meenden zij dat de Messias wellicht ergens als een engel onzichtbaar in Israël aangekomen was en dat Jezus waarschijnlijk zijn aanmelder en voorloper was; zij veronderstelden dat Hij misschien iemand was als Melchisedek, van wie zij wisten, of als Malakias. *Jezus zei hun dat zij misschien de Messias zouden herkennen, wanneer het te laat was.* Ik heb gezien dat velen van hier, vóór en na de kruisiging, tot de Gemeente gekomen zijn.

Jezus te Datema.

1445.

13 juli = 29 Tammuz (laatste dag van Tammuz). –

Jezus ging van Tantia ongeveer 4 uren oostwaarts in een stad op een berg, die een vesting in de oorlog van de Makkabeeën is geweest (I Makk. 5, 9). In de nabijheid verheft zich de berg, die door de dochter van Jefte gekozen werd om er met haar 12 medegezellinnen haar lot te gaan betreuren en zich op de offerdood voor te bereiden. Op dezelfde berg woonden ook profeten (profetenleerlingen) of kluizenaars, een soort mensen als de Essenen; dit heb ik eerst nu gezien. Hier bestaan nog ermitages van tuinen met huizen, maar verwoest.

Bilam heeft zich ook eenmaal op die berg opgehouden, doch na gelogen te hebben, kon hij er niet meer op; hij was vroeger niet slecht, eerder een heilig man, doch hij is gevallen.

De 10 leerlingen die woensdag bij Salka tot Jezus gekomen waren, zijn gisteravond na de sabbat weer afgereisd.

Jezus begaf zich heden op de berg hier bij Datema⁷⁸² (afstand: een half uur), alvorens in de stad zelf te gaan.

---

⁷⁸² **Datema.** – Uit de geschiedenis van de Makkabeeën blijkt het dat Datema in het gewest moest liggen, waar K. het aanwijst.

Judas toog naar Datema langs Bosra om en volgens Flavius Josephus legde hij met zijn leger de weg van Bosra naar Datema in één nacht af.

Katarina legt op een geringe afstand van Datema een kluizenaarsberg. Van geen van beide is de ligging nauwkeurig aan te wijzen.

Op grond van K.'s mededelingen kennen wij een zekere richting en afstand van Tantia en enigermate beantwoorden hieraan twee tells, nl.

- tell Garidijeh en
- tell esj-Sjih, 12 km ten oosten van Tisjeh, 17 km ten zuidwesten van Salka en even ver ten zuidoosten van Bosra.

Garidijeh nemen we bij veronderstelling en benadering voor Datema, Sjih voor de kluizenaarsberg.

Boven op de berg richtte Hij een toespraak tot enige honderden mensen. Op de berg zijn nog verwoeste muren en enige torens als wachttorens; het gewest is zelf een hoge bergvlakte, waarop de berg zich verheft. Men kan in het oosten, in de richting van Arabië, de grote weg zien, die naar Bosra, Cesarea-Filippi en Damascus loopt. Westwaarts ziet men neer tot over de Jordaan.

Bilam was op deze berg eenzaam in beschouwing, toen hij door de koning van de Moabieten ontboden werd⁷⁸³. Hij was van hoge afkomst en uit een rijk geslacht. Hij was van zijn prille jeugd af met een profetische geest bezielend en hij behoorde tot de stammen die ononderbroken de beloofde ster poogden te ontdekken en waartoe ook de voorouders van de H. Driekoningen behoorden. Hij was geen tovenaars noch booswicht; hij was een dienaar van de ware God, doch, gelijk dit het geval was bij alle verlichten uit andere volkeren, op een gemengde, onvolkomen (gedeeltelijk

---

De naam Datema betekent vesting en beantwoordt aan het Griekse 'OCHUROS'. Met wat goede wil kan men 'Ochuros' in 'Garidijeh' herkennen. Onze redenering is echter ver van een doorslaand bewijs.

⁷⁸³ Bilam was hier, toen hij door Balak ontboden werd.

Dit is geen tegenspraak met Num. 22, 5: "Balak zond gezanten naar Bilam, de zoon van Beor, te Petor aan de rivier (Eufraat)".

Deze bepaling 'te Petor aan de rivier' heeft mogelijk geen andere rol te vervullen dan het land van zijn herkomst of de woonplaats van zijn vader Beor aan te duiden.

Aan de andere kant zegt Bilam zelf: "Uit Aram (Syrië) ontbood mij Balak, de koning van Moab." Na vruchteloos gepoogd te hebben de koning van Moab van dienst te zijn, keerde Bilam naar 'zijn woonplaats' terug (Num. 24, 25).

Welnu, deze woonplaats kan moeilijk Mesopotamië geweest zijn, want toen de Israëlieten de Midianieten achtervolgden, troffen zij toevallig ook Bilam aan en doodden hem met het zwaard (Num. 31, 8).

Het is moeilijk aan te nemen dat in deze strafexpeditie (= strafexpeditie) de Israëlieten tot bij de Eufraat in Mesopotamië doordrongen.

Op het Haurangebergte in Syrië, viel Bilam hun veel naderbij in de handen. K.'s mening is dus niet te versmaden.

heidense) wijze. (Zijn godsdienst was met dwaling, bijgeloof en heidense opvattingen vermengd).

1446.

Bilam is vroeg van zijn stam- en familiegenoten weggetrokken om in de eenzaamheid op de bergen te gaan leven en hij heeft zich in het bijzonder op deze berg opgehouden, ik meen met een hele groep andere profeten of (profeten-) leerlingen. Van Balak terugkerend, wilde hij naar zijn verblijf op deze berg terug, maar door toedoen van God, die het verhinderde, kon hij er niet meer op. Hij was door zijn schandelijke raad aan de Moabieten (Num. 31, 16), diep uit alle genade gevallen. Geheel in de war dwaalde hij rond in de woestijn, waarin hij omgekomen is, ik weet niet meer op welke wijze (nl. door het zwaard van de Israëlieten, Num. 31, 8). Ik heb zeer veel van hem gezien.

Reeds toen de dochter van Jefte op de berg trok (fasc. 17, blz. 34, beneden), was deze met tuinen, enige woningen en verblijven bedekt, en door eenzame profeten of kluizenaars bewoond. Jefte's dochter was geen Jodin van zuivere afkomst en zeden. Zij en haar vader hadden in hun bestaan, in hun opvattingen en levenswijze heidense elementen en trekken. In deze tijd, nu Jezus hier kwam prediken, strekten zich boven op de berg zeer mooie tuinen uit; er was daar een prachtige leerstoel, een voortreffelijke bron (of watervijver ?) en enige oude torens.

1447.

's Avonds ging Jezus verder naar Datema, zowat een uur ten zuidwesten van hier. Die stad is groot, maar verwoest en was eertijds een vesting. Ik meen dat er eenmaal Joden in belegerd zijn geworden en dat Judas de Makkabeeër hen ontzette en bovendien een schitterende overwinning op de vijand behaalde, waarvan hij er velen in de pan hakte (I Makk. 5, 19-13 en 24-34).

De mensen van dit gewest zijn hier vol van de heiligheid van de Davidsstraat. Bij Jezus roemden zij erop, bewoners van dit gewest te zijn en verklaarden dat zij aan de overkant van de

Jordaan niet zouden willen wonen, waar men zelfs geen gewag mag maken van wat in de Davidsstraat vooruitgezien en in vervulling gegaan was. Men liep hier zeer hoog op met de stoet van de vijftien voorname mannen, waaronder drie opperhoofden, die 32 jaren geleden hier doorgetrokken waren, terwijl zij overal naar de nieuwgeboren koning informeerden. Onder de godvruchtige lieden was de overlevering bewaard dat David hier die stoet zo lang te voren gezien had.

Ook leerde Jezus hier over Bilam, over de ster uit Jakob en de dochter van Jefte, die haar laatste levensmaanden hier in de eenzaamheid had doorgebracht.

***

Aan dit nummer 26 moet de volgende belangrijke bemerking worden toegevoegd.

Het voorgaande verhaal van de visioenen die Katarina had

- een eerste maal op 15 juli en
- een tweede maal op 4 januari (zie de 'belangrijke waarschuwing' in fasc. 24, nr. 1230)

zijn de laatste mededelingen die K. over het leven van Jezus heeft gedaan. Na 4 januari 1824 kon zij geen mededelingen meer doen.

In haar laatste 36 dagen, d.i. tot in de avond van 9 februari kon zij enkel nog lijden, kreunen en zuchten van pijn.

Wat hierna zal volgen tot aan Christus' Bitter Lijden had zij vroeger gezien, te beginnen met 29 juli 1820.

Tussen 13 juli en 29 juli liggen 16 dagen en vandaar dat sommige auteurs menen dat hier 16 dagen uit het leven van Christus weggevallen zijn, maar dit is een vergissing.

Verspringend van 13 juli 1823 naar 29 juli 1820 mogen wij de tijdrekening niet laten doorlopen; anders komen de zaterdagen niet meer overeen met de joodse sabbatten.

Inderdaad, 12 juli 1823 is een sabbat en 29 juli 1820 is ook een sabbat. Tussen 12 juli en 29 juli liggen niet 14, maar 16 dagen. In zulk een tijdberekening ontstaat een breuk.

Een gevolg daarvan zou zijn dat ook de Nieuwe-Maan-feesten en andere feesten niet op hun datum zouden vallen.

Maar de joodse tijdrekening loopt na 13 juli 1823 noodzakelijk door. Deze echter geeft K. gewoonlijk niet. Bijgevolg om ze terug te vinden moeten wij een joodse datum zoeken in het vervolg, waar wij zeker van zijn.

Zulk een datum is

- de sterfdag van Jezus die daags vóór de joodse Pasen, d.i. op 14 Nisan stierf.
- Pasen viel op 15 Nisan, in dat jaar tevens op een sabbat.

Om de joodse sabbatten en alle datums terug te vinden, moeten wij week voor week, maand voor maand terugrekenen en zo zullen wij ook ontdekken hoeveel dagen er in Christus' leven uitgevallen zijn tussen 13 juli 1823 en 29 juli 1820.

***

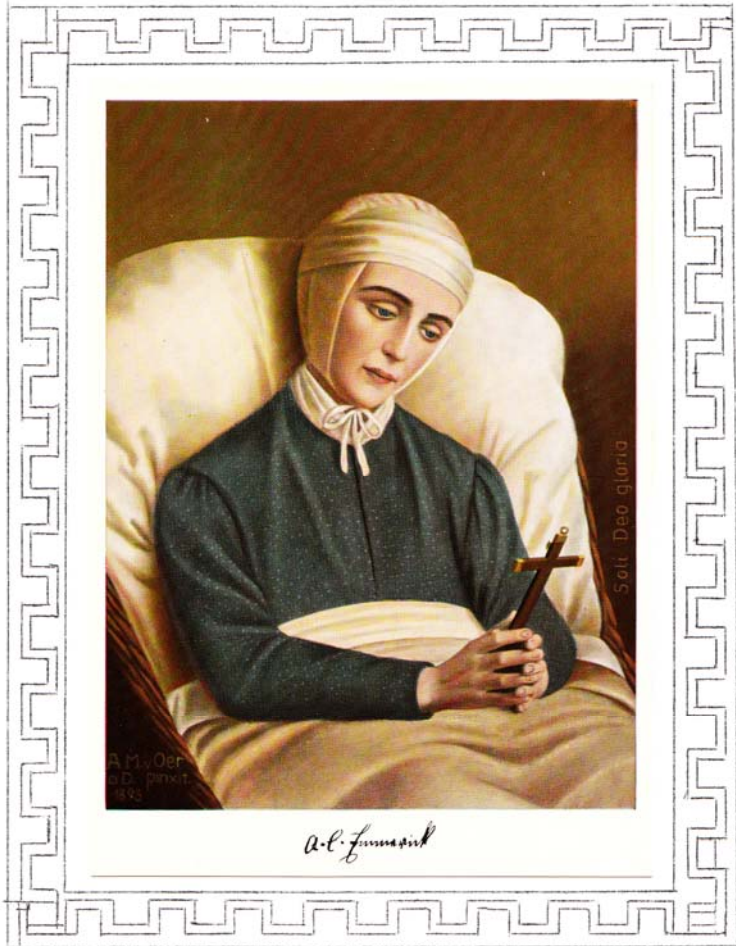
Dit heb ik trachten te doen en bevonden dat

- 29 juli 1820 overeenkomt met de 6^e van de maand Ab,
- terwijl wij reeds vaststelden dat 12 juli 1823, d.i. voorlaatste dag van de maand Tammuz, een sabbat was.

Ook 6 Ab (29 juli 1820) is een sabbat en zo loopt de joodse tijdrekening normaal door.

- Op 14 juli 1823, d.i. 1^e van de maand Ab waren er geen mededelingen meer;
- op 6 Ab (29 juli 1820) zijn er reeds weer.

Dus zijn er maar 5 dagen uitgevallen.

1974 – Dubbel jubeljaar van de zienster Anna-Katarina Emmerick

200^e verjaardag van haar geboorte, 8 september 1774.

150^e verjaardag van haar afsterven, 9 februari 1824.

1974 – Heropening van haar zaligverklaringsproces.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XIX – Verblijf in Zuid-Palestina. Het meest ophefmakend wonder van Jezus (van 29 juli tot 11 oktober 1820).

Jezus te Betabara. – Zegent er kinderen (Mt. 19, 1-30).

1448.

24 juli = 1 Ab; Nieuwe Maan. –

Inleidingsnota - Bemerking voorop.

Aan het einde van nr. 26 van Emmanuel hebben wij Jezus verlaten te Datema. De mededelingen in nr. 1447 aldaar waren de laatste die Katarina heeft gedaan. Nog slechts 36 dagen scheidden haar van haar dood.

Het vervolg van Jezus' leven was reeds verteld; zij was er mee begonnen op 29 juli 1820, de 6^e van de maand Ab, die een sabbat was. Wij hebben berekend dat, indien K. nog 5 dagen langer haar visioenen had kunnen verhalen, haar verhaal van Jezus' leven volledig zou geweest zijn.

Het ligt voor de hand dat Jezus in deze 5 dagen van Datema over Tantia zuidwaarts afgezakt is, de oostkant van Perea doorreisde heeft en zich opgehouden heeft in het gewest ten oosten en zuidoosten van Betabara, waar Hij prekend, genezend en kinderen zegenend doortrok.

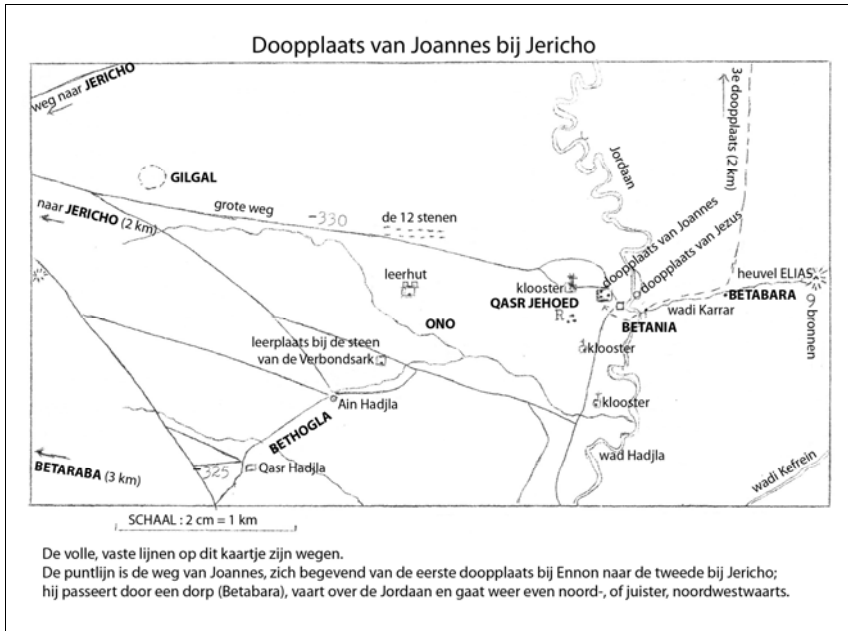
Deze mening wordt bevestigd door dit woord van K. in fasc. 6, nr. 145: "De H. Driekoningen trokken alle kleine plaatsen voorbij waar Jezus in de laatste dagen van juli van zijn derde jaar openbaar leven genezen, gepredikt en kinderen gezegend heeft, zoals ook te Betabara."

Juist te Betabara zullen wij Jezus aanstonds zien op 29 juli.

Hier is weer bedoeld het Betabara uit Joa. 1, 28, in de buurt waarvan Joannes doopte.

Betabara is reeds besproken in fasc. 10, nr. 276, voetnoot 81, met kaartje van zijn ligging; ander kaartje in fasc. 12, nr. 360.

29 juli 1820 = 6 Ab; Sabbat. –

Jesus is met enige apostelen op weg naar Betabara (verspreid liggend stadje, beginnend zowat 700 m ten oosten van de Jordaan in het dal Karrar). Deze stad is niet groot, maar er is een school; ze ligt niet ver van de plaats van de Jordaan, waar de kinderen van Israël, onder leiding van Josuë erdoor trokken (Jos. 3) en waar Gideon de Efraïmieten opstelde om de Midianieten de vlucht af te snijden (Recht. 8, 24)⁷⁸⁴ en tegenover de vijver waarin Jezus

⁷⁸⁴ Waar Gideon de Efraïmieten opstelde. – nl. volgens de H. Schrift, Recht. 7, 24, bij het wad Bet-Bara.

De palestinologen vermoeden dat dit dezelfde plaats is, waarbij Jezus gedoopt werd en die in Joa. 1, 28 Betabara genoemd wordt. Deze mededeling van K. bevestigt dit gevoelen.

gedoopt werd (fasc. 10, nr. 289); ze ligt in de nabijheid van een andere plaats die op de oever zelf van de Jordaan ligt en een naam draagt als Betanië (Joa. 1, 28)⁷⁸⁵.

Te Betabara waren ontelbare mensen verzameld, zieken en gezonden en voornamelijk vrienden van Jezus.

Daar bevonden zich ook 10 vrouwen, vooreerst de 5 die gewoonlijk volgden, namelijk

- Marta,
- Magdalena,
- de dienstmeid Marcella,
- Maria Salome en
- Maria van Kleofas (cfr. Lk. 8, 2-3).

Onder de 5 andere herkende ik

- met vreugde de vrouw van Jeruzalem, die men gewoonlijk Veronika noemt, want ik kan ze niet zien, zonder dat ik me tot haar aangetrokken voel; ze is zo groot, zo schoon en zo sterk als Judit.
- Onder hen zag ik ook Maria, de moeder van Joannes Markus, in wier huis te Jeruzalem Jezus dikwijls te gast is.
- (De overige 3 zullen waarschijnlijk geweest zijn: Joanna Chusa, Suzanna en Salome van Jeruzalem).

De laatste 5 vrouwen hingen Jezus meer in het geheim aan, gelijk Nikodemus; zij waren niet zo openbaar bij Hem gelijk de andere, die op alle straten in de weer waren en zulke medewerking verleenden, die bij vrouwen thuishoorde. Die andere hielden zich meer bezig met de zorg voor het nodige voor Jezus en de leerlingen in de herbergen en zij traden minder in het openbaar te

---

⁷⁸⁵ Dit Betanië, een onooglijk gehucht op de oever zelf, is te onderscheiden van Betabara, dat verder van de oever afligt, maar om de doopplaats van Jezus te lokaliseren, kan men even goed zeggen dat Hij gedoopt is bij Betabara als bij Betanië. Vandaar de dubbele lezing bij Joa. 1, 28, waar sommige handschriften Betabara, andere Betanië hebben.

voorschijn; zij droegen evenwel ook een deel van de zorgen, vooral Veronika, die alles verschafte wat de vrouwen nodig hadden, zoals Marta zorgde voor hetgeen de Heer, de leerlingen en de armen behoefden.

1449.

Ik bemerkte aanvankelijk slechts 3 apostelen bij Jezus. (Zonder twijfel Petrus, Jakobus en Joannes, zoals men het uit het vorige hoofdstuk, 6 en 9 juli, met waarschijnlijkheid kan opmaken).

De stad was vol mensen en ook vol zieken. Dezen lagen gedeeltelijk onder afdaken, gedeeltelijk onder groene bomen met brede kruin; het waren zieken van allen aard.

Terwijl Jezus naar Betabara in de herberg kwam, onderwees Hij zijn gezelschap nog in de huwelijksleer en wel over de echtscheiding. Hun reactie op zijn uiteenzetting was: "Indien het met de zaak alzo gesteld is, dan is het niet raadzaam te trouwen.", waarop Jezus wedervoer: "Niet allen begrijpen dit woord, doch slechts zij, wien het gegeven is, enz." (zoals men kan lezen bij Matteüs, 19, 1-12 en Markus 10, 1-12).

Matteüs 19, 1-12 **De echtscheiding**

1. En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat Hij uit Galilea vertrok, en Hij kwam over de Jordaan in het gebied van Judea.
2. En vele scharen volgden Hem en Hij genas hen aldaar.
3. En er kwamen Farizeeën tot Hem om Hem te verzoeken, en zij zeiden: Is het geoorloofd zijn vrouw weg te zenden om allerlei redenen?
4. Hij antwoordde en zeide: Hebt gij niet gelezen, dat de Schepper hen van den beginne als man en vrouw heeft gemaakt?
5. En Hij zeide: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn.
6. Zo zijn zij niet meer twee, maar één vlees. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mens niet.
7. Zij zeiden tot Hem: Waarom heeft Mozes dan bevolen een scheidbrief te geven en haar (daarmede) weg te zenden?
8. Hij zeide tot hen: Mozes heeft u met het oog op de hardheid uwer harten toegestaan uw vrouwen weg te zenden, maar van den beginne is het zo niet geweest.
9. Doch Ik zeg u: Wie zijn vrouw wegzendt om een andere reden dan hoererij en een andere trouwt, pleegt echtbreuk.

10. De discipelen zeiden tot Hem: Indien voor een man de zaak met zijn vrouw zó staat, is het niet raadzaam te trouwen.
11. Doch Hij zeide tot hen: Niet allen vatten dit woord, alleen zij, aan wie het gegeven is.
12. Er zijn immers gesnedenen, die zo uit de moederschoot geboren zijn, en er zijn gesnedenen, die door de mensen gesneden zijn, en er zijn gesnedenen, die zichzelf gesneden hebben, ter wille van het Koninkrijk der hemelen. Die het vatten kan, die vette het.

***

Marcus 10, 1-12 **Naar Jeruzalem – Gesprekken op de reis**

1. En Hij stond op en vertrok vandaar naar het gebied van Judea en het Overjordaanse, en weder kwamen de scharen bij Hem samen en weder leerde Hij hen, zoals Hij gewoon was.
2. En er kwamen Farizeeën tot Hem en vroegen Hem, om Hem te verzoeken: Is het een man geoorloofd zijn vrouw weg te zenden?
3. Hij antwoordde en zeide tot hen: Wat heeft Mozes u geboden?
4. Zij zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en haar (daarmede) weg te zenden.
5. Jezus zeide tot hen: Met het oog op de hardheid uwer harten heeft hij u dat gebod geschreven.
6. Maar van het begin der schepping heeft Hij hen als man en vrouw gemaakt;
7. daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten, en die twee zullen tot één vlees zijn.
8. Zo zijn zij niet meer twee, maar één vlees.
9. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mens niet.
10. En thuis vroegen de discipelen Hem weder naar die zaak.
11. En Hij zeide tot hen: Wie zijn vrouw wegzendt en een andere trouwt, pleegt echtbreuk ten opzichte van haar;
12. en indien zij haar man verlaat en een ander trouwt, pleegt zij echtbreuk.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Jezus genas vele mensen. Ik zag lammen en jichtigen hun krukken wegwerpen. Ook viel mij op een soort van doofstomme bezetenen, en er werd mij gezegd dat dit zulke waren, die gans verstokt hun hart gesloten hielden voor de goddelijke lering. Ik zag een man met een verdorde hand genezen worden en zo ook verscheidene blinden. Hier waren ook bespieders van de Farizeeën, die al Jezus' handelingen gade sloegen. Met de vrouwen waren enige Jeruzalemse leerlingen meegekomen, want de vrouwen gingen nooit geheel alleen op reis (fasc. 2, nr. 44, voetnoot 94).

Jezus zette voor zijn leerlingen zijn onderricht over het huwelijk voort. Later zag ik 5 apostelen bij Hem; de 4^e hield ik voor Matteüs; de 5^e schijnt mij geen eigenlijke apostel te

zijn, maar hij is toch zeer vertrouwelijk met Jezus; hij is nu eens bij Hem, dan weer afwezig (waarschijnlijk Saturninus).

Jezus arbeidde hier onvermoeid; Hij was gedurig in de weer, altijd ernstig, zachtmoedig en kalm en met een treffende, geheimzinnige treurigheid. Nu leerde Hij op de straat, dan trok men Hem bij zijn klederen in het een of ander huis binnen (cfr. Mk. 10, 1).

Hij vertelde vele parabelen, onderwees de wijzen en de eenvoudigen. Hij zei aan de wijzen dat zij uit dankbaarheid alles aan God moesten weergeven wat Hij hun geschonken had, en hierin Hemzelf navolgen, daar ook Hij dit zeer getrouw deed.

1450.

Jezus deed hier enorm veel, waarover geen woord in het Evangelie staat. Hij was ook in het huis bij de H. Vrouwen. Zijn Moeder Maria was te Jeruzalem in een huis niet ver van dat van Nikodemus (misschien in haar verblijf in de Cenakelgebouwen). Toen zag ik zeer vele moeders met groepen kinderen aankomen; het geleeke op een processie. Het waren kinderen van alle leeftijd; zij hadden zelfs zuigelingen mee, die zij op de armen droegen (Mt. 19, 13-15; Mk. 10, 13-16).

Matteüs 19 (13-15)
Jezus zegent de kinderen

13. Toen werden kinderen tot Hem gebracht, opdat Hij hun de handen zou opleggen en bidden; doch de discipelen bestrafden hen.

14. Maar Jezus zeide: Laat de kinderen geworden en verhindert ze niet tot Mij te komen, want voor zodanigen is het Koninkrijk der hemelen.

15. En Hij legde hun de handen op en vertrok vandaar.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

De moeders en kinderen stelden zich op in een van de breedste straten van de stad. Toen Jezus na de draai om de hoek deze straat insloeg, wilden de leerlingen die vóór Hem uit gingen, de

vrouwen en kinderen onvriendelijk wegsturen, om te beletten dat zij Jezus, die zo vermoeid was – Hij had er immers reeds zo vele gezegend – het te lastig zouden maken. *Maar Jezus weerhield zijn leerlingen* en nu bewerkten zij orde en regelmatigheid in het gedrang.

Aan de ene kant van de straat stonden 5 lange rijen kinderen van verschillende leeftijd en geslacht achter elkander, doch de jongens van de meisjes gescheiden; de meisjes waren het talrijkst. De moeders met hun zuigelingen op de arm stonden achter de achterste of vijfde rij. Aan de overkant van de straat stonden vele andere mensen, die beurtelings onder gedrang de eerste plaatsen in de voorste rij innamen.

De Heer ging de eerste rij der kinderen af, sprak hen toe, legde zijn hand op hun hoofd en zegende ze. Bij enige legde Hij zijn ene hand op hun hoofd en zijn andere op hun borst. Enige drukte Hij aan zijn Hart. Menig kind stelde Hij tot toonbeeld voor aan de anderen. Hij onderrichtte, vermaande, bemoedigde en zegende hen. Aan het einde van de rij gekomen, ging Hij over tot de volwassenen aan de andere kant van de straat en ging in tegenovergestelde richting opwaarts.

Hij onderrichtte de lieden en vermaande hen te zijn als de kinderen, waarvan Hij hun enkele tot voorbeeld stelde, indien zij ten minste deel wilden hebben aan het Rijk van God dat Hij was komen verkondigen.

1451.

Hierna ging Hij de tweede rij van de kinderen langs en kwam vervolgens opnieuw tot de volwassenen, de straat weer opgaand, waar anderen nu de voorste hadden ingenomen.

Op dezelfde wijze deed Hij met de overige rijen en Hij bewees tenslotte dezelfde liefdedaad aan de zuigelingen, die Hij op de armen van hun moeders zegende en streelde.

Mij werd gezegd dat alle kinderen, die Jezus hier gezegend heeft, een inwendige genade bekomen hebben en later allemaal christenen geworden zijn.

In deze stad zijn wel 1.000 kinderen bij Jezus geweest, want ik geloof dat deze toeloop meerdere dagen geduurd heeft.

(Bedoeld moet zijn de toeloop in de verschillende dorpen in deze streek, zoals het op te maken is uit het woord van Katarina, dat we citeerden in de inleidingsnota).

De jongeling van wie sprake is in het Evangelie van Matteüs (19, 16-26), bood zich hier bij Jezus aan, terwijl deze de kinderen zegende. Hij kwam uit de massa mensen die tegenover de kinderen stonden. Gedurende de kinderzegening hadden nog meer zulke onderbrekingen plaats.

Matteüs 19 (16-26)
De rijke jongeling

16. En zie, iemand kwam tot Hem en zeide: Meester, wat voor goed moet ik doen om het eeuwige leven te verwerven?
17. Hij zeide tot hem: Wat vraagt gij Mij naar het goede? Eén is de Goede. Maar indien gij het leven wilt binnengaan, onderhoud de geboden.
18. Hij zeide tot Hem: Welke? Jezus zeide: Deze: Gij zult niet doodslaan, gij zult niet echtbreken, gij zult niet stelen, gij zult geen vals getuigenis geven,
19. eer uw vader en uw moeder, en gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.
20. De jongeling zeide tot Hem: Dat alles heb ik in acht genomen; waarin schiet ik nog te kort?
21. Jezus zeide tot hem: Indien gij volmaakt wilt zijn, ga heen, verkoop uw bezit en geef het aan de armen, en gij zult een schat in de hemelen hebben, en kom hier, volg Mij.
22. Toen de jongeling [dit] woord hoorde, ging hij bedroefd heen, want hij bezat vele goederen.
23. Jezus zeide tot zijn discipelen: Voorwaar, Ik zeg u, een rijke zal moeilijk het Koninkrijk der hemelen binnengaan.
24. Wederom zeg Ik u, het is gemakkelijker, dat een kameel gaat door het oog van een naald dan dat een rijke het Koninkrijk Gods binnengaat.
25. Toen de discipelen dit hoorden, waren zij zeer verslagen en zeiden: Wie kan dan behouden worden?
26. Jezus zag hen aan en zeide: Bij de mensen is dit onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Toen de Heer tot Petrus over de wedergeboorte sprak (Mt. 19, 27-30), waren de spionnen van de Farizeeën nog aanwezig; zij verwonderden zich en morden.

Matteüs 19 (27-30)

Het loon voor het volgen van Jezus

27. Daarop antwoordde Petrus en zeide tot Hem: Zie, wij hebben alles prijsgegeven en zijn U gevolgd; wat zal dan ons deel zijn?

28. Jezus zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, gij, die Mij gevolgd zijt, zult in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen op de troon zijner heerlijkheid zal zitten, ook op twaalf tronen zitten om de twaalf stammen van Israël te richten.

29. En een ieder, die huizen of broeders of zusters of vader of moeder of kinderen of akkers heeft prijsgegeven om mijn naam, zal vele malen meer terugontvangen en het eeuwige leven erven.

30. Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Tegen de avond ging de Heer in het huis, waar de vrouwen het maal bereid hadden; zij aten al staande en op- en neerwandelend. *Ondertussen hield de Heer niet op zijn leerlingen te onderrichten.* Het maal bestond uit drank met kleine broden, vruchten en honigraten. De Heer ging dikwijls buiten tot de vrouwen op het voorhof. Dáár was het dat ik Maria Salome (nr. 1448) tussen Joannes en Jakobus vóór Hem zag treden met de bede dat deze, haar zonen, in zijn Rijk aan zijn zijden zouden zitten, de een links, de ander rechts. De ergernis der overige tien hierover had eerst later plaats, toen zij allen weer samen waren (Mk. 35, 35-45).

De vrouwen van Jeruzalem onder wie Veronika, gingen nog 's avonds over de Jordaan naar Jeruzalem terug. Ik zag dat vele van de bespieders der Farizeeën hier bleven en zich bekeerden. Verscheidene andere die zeer verbitterd naar Jeruzalem teruggingen, veranderden onderweg van gezindheid en zijn later volgelingen van Jezus geworden.

Jezus had zich van enigen afgewend, die nochtans in het gedrang moeite deden om bij Hem te komen. Toen zijn leerlingen

Hem naar de reden daarvan vroegen, *antwoordde Hij dat het hun geen ernst was geweest.*

Genezing van tien melaatsen.

1452.

30 juli 1820. –

Heden nacht zag ik de Heer, na het avondmaal (en misschien ook na een weinig rust) met de 5 apostelen zich in stilte van Betabara in oostelijke richting op weg begeven, en toen zij in de schemering (van de morgen) bij een groot huis kwamen, waar dichtbij nog kleinere huizen stonden, werd Jezus op de weg door mensen verzocht om in het huis te komen; daarin lagen tien melaatsen. Uit vrees voor de melaatsen wendden zich nu de leerlingen om de plaats en gingen in zuidelijke richting verder; zij gingen onder een boom zitten rusten en wachtten op Jezus.

De mensen die Jezus geroepen hadden, waren daar geplaatst met de opdracht hem te verzoeken binnen te komen, wanneer Hij het huis zou voorbijgaan. De melaatsen die in doeken gehuld, met zweren en korsten bedekt waren, lagen in een afgelegen deel van het gebouw. *Jezus beval hun iets, en me dunkt, dat Hij er ook één van aangeraakt heeft.*

Hierop verliet Hij hen en ik zag dat 2 mannen hen in een rij achter elkander tot een vijver leidden, die ongeveer 12 voet breed was en in de nabijheid van het huis lag, en dat zij hen achtereenvolgens in 2 badkuipen, die in de vijver stonden, deden liggen. Rechts en links waren buizen in de muur, waaruit zij water op zich konden laten vloeien; zij werden daarin gewassen en gereinigd en ik meen dat er ook priesters in de nabijheid waren, door wie zij zich gingen laten bezichtigen (Lev. 14,2).

1453.

De Heer ging nog in een ander groot gebouw naast het voorgaande; het had een vierhoekig voorhof dat aan 2 zijden overdekte zuilengangen had. In de ene gang lagen zieke en gebrekkige mannen en in de andere zieke vrouwen. Behoorlijk aangebrachte uitdiepingen in de bodem dienden hun tot bed. Op gelijke wijze en parallel doorsneed een overdekte gang het midden van het binnenhof, waar gekookt en gewassen werd. Tussen deze middengang en de ziekingangen waren onder de blote hemel graspleinen, die ook weer doorsneden waren met paden voor de zieken, ik zag ook enige mannen met korte klederen tot bij de knieën en met brede gordels; het waren de verplegers van de zieke mannen, terwijl de zieke vrouwen verzorgd werden door verpleegsters, die gesluierd en geheel in hun klederen ingehuld waren (cfr. fasc. 2, nr. 65, voetnoot 151).

Ook hier genas Jezus vele zieken, en, terwijl Hij het gesticht verliet, zag ik één van de door Hem genezen melaatsen Hem op de weg volgen en luidop zijn lof verkondigen. Jezus zag om en de man viel voor Hem op zijn aangezicht neer. Jezus sprak hem enige woorden toe en zette zijn weg voort.

Bij de naburige huizen kwamen vele vrouwen met kinderen tot Hem, die Hij zegende, gelijk die te Betabara, zodat het nacht was (tussen 30 en 31 juli) toen Hij verder kon gaan. (Een groot deel van de dag had Hij in beide ziekenhuizen doorgebracht.)

De 5 vooruitgegane leerlingen wachtten nog steeds op Hem onder de boom. Ik geloof dat Jezus hier een weinig met hen zal rusten, en dat zij zich dan met een boog zuidwaarts zullen wenden, waar een stad ligt met inwoners die niet deugen. Ik zie dit zo in de wil van de Heer Jezus.

Ontmoeting van de apostelen bij Midian. – Terug naar Jericho.

1454.

31 juli 1820 = 8 Ab. –

Mijn visioen van heden toonde mij de samenkomst van Jezus met de 5 leerlingen in de nacht van zondag op maandag (30-31 juli) onder de boom waar Hij met hen rustte. Nu zag ik duidelijk Matteüs en ook Petrus, Jakobus en Joannes.

Heden in de morgen wandelden zij naar de stad toe, waarvan ik een voorgevoel had gehad. Macherus, de vesting waar Joannes onthoofd geworden was, lag hun ter rechterzijde. Zij gingen over een kleine, maar zeer snelle rivier

(nahr ez-Zerqa, die in een diepe vallei vloeit, steeds dieper naar gelang ze de Dode Zee nadert; haar grote snelheid komt van het verval, want ze daalt af van 934 m, 900 m, 832 m boven, tot 392 m onder de zeespiegel).

De rivier kwam op hen aanstromen. Ik had de gewaarwording dat de stad waartoe zij naderden, bewoond was door boze heidenen, waartussen ook enige Joden gevestigd waren.

Eerst kwamen zij in een dorp, waar een groot gebouw stond met een plat dak, in synagoge-stijl, en daarnaast stonden enige huizen en stallen. Hier vertoefden 4 apostelen en verscheidene leerlingen die op hen wachtten en nog vele andere mensen, die hen naar hier gevolgd waren. Ik zag hen vreugdig de naderende Heer tegemoet gaan. Nu zijn hier 9 apostelen bijeen; zij vertellen alles wat zij in de naam van Jezus gedaan hebben.

(De onderstreepte woorden zijn een uitdrukking die men vaak in de H. Schrift tegenkomt, Hand. 3, 6; 4, 7. 10. 18. 30).

Een uur van dit dorp ligt een tamelijk grote stad, waarin de Heer niet binnengaat; de inwoners zijn boos; zij loeren rond en die toeloop van mensen in het kleine Jodendorp is hun een raadsel. Enige apostelen knopen niettemin een gesprek aan met de inwoners van die stad bij de grote brug vóór de stad. Het is Madian (zie fasc. 6, nr. 142, voetnoot 321 en nr. 143). Ze is bewoond door Madianieten. Mozes heeft bij Midianieten, (niet hier, maar veel meer zuidelijk bij de Akabische golf) de kudden gehoed en zijn eerste vrouw was de dochter van een priester uit dat volk (Ex. 2, 15-22).

1 augustus. –

De Heer doet in dit dorp niet bijzonder veel. *Hij onderricht slechts*; zij rusten allen van hun vermoeienissen uit, daar zij veel gearbeid hebben.

1455.

2 augustus. –

Hedenavond verlaten zij het dorp; zij keren terug en richten zich naar een kleine stad in de streek van de Jordaan (b.v. bij veronderstelling Betaran-Livias, 10 km ten oosten van Jezus’

doopplaats, midden in de zogenaamde vlakte van Moab); zij zullen langs Betabara omgaan, waar de Heer zo onvermoeid gearbeid (geleerd en kinderen gezegend) heeft.

De teruggekeerde apostelen hadden onderweg voortdurend over hun werkzaamheden verteld en Jezus had hun twijfels en moeilijkheden opgehelderd. Hij had deze tocht ondernomen juist om langer ongestoord met hen te kunnen zijn en aan de woede van de Farizeeën tijd tot bedaren te laten.

Ik zag Hem deze nacht (tussen 2 en 3 augustus) met zijn gezelschap onder open afdaken van herders doorbrengen. Deze herders waren zeer dienstvaardig en welwillend; zij dreven hun kudden niet in de stallen en ruimden hun zelfs de plaats in en brachten hun ook een verkwikking van honing. De apostelen en leerlingen sliepen, terwijl *de Heer de herders nog in parabelen onderrichtte*. Later sliep ook Hij toch een weinig.

Op de weg naar hier was het dat Jezus sprak over de voorrang die de vrouw van Zebedeüs voor haar zonen verlangde, want de laatst toegetreden leerlingen waren zeer misnoegd geweest, als zij het vernomen hadden. Ik meen, als ik het me goed herinner, dat Jezus hier nogmaals verklaard heeft dat er een verrader onder hen was.

Bartolomeüs en Judas waren nog niet terug (van hun zending).

1456.

3 augustus. –

Bij hun vertrek vergezellen hen enige herders, die anderen hun kudden lieten hoeden. Ik ben veel vergeten, maar ik zag hen allen, meer naar de Jordaan toe, in een mooi huis van een herdersfamilie hun intrek nemen.

De Heer vertelde hier verscheidene parabelen. Ik herinner me dat er sprake in was van knechten en schuldenaren (Mt. 18, 21-35).

Matteüs 18 (21-35)

Vergiffenis

21. Toen kwam Petrus bij Hem en zeide: Here, hoeveel maal zal mijn broeder tegen mij zondigen en moet ik hem vergeven?
22. Tot zevenmaal toe? Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zevenmaal.
23. Daarom is het Koninkrijk der hemelen te vergelijken met een koning, die afrekening wilde houden met zijn slaven.
24. Toen hij begon te rekenen, werd een voor hem geleid, die tienduizend talenten schuldig was.
25. Omdat hij niet bij machte was te betalen, beval zijn heer hem te verkopen, met zijn vrouw en kinderen en al wat hij bezat, opdat er betaald kon worden.
26. De slaaf wierp zich neder als smekeling en zeide: Heb geduld met mij en ik zal u alles betalen.
27. De heer van die slaaf kreeg medelijden met hem en hij liet hem vrij en schold hem de schuld kwijt.
28. Toen die slaaf wegging, trof hij een zijner medeslaven aan, die hem honderd schellingen schuldig was, en hij greep hem bij de keel en zeide: Betaal wat gij schuldig zijt.
29. De medeslaaf nu wierp zich voor hem neder en bad hem dringend, zeggende: Heb geduld met mij en ik zal u betalen.
30. Doch hij wilde niet, maar ging heen en zette hem gevangen, totdat hij het verschuldigde zou betaald hebben.
31. Toen nu zijn medeslaven zagen, wat er gebeurd was, werden zij zeer verdrietig en gingen hun heer al wat er gebeurd was, mededelen.
32. Toen ontbood zijn heer hem en zeide tot hem: Slechte slaaf, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, daar gij het mij dringend hadt gevraagd.
33. Hadt ook gij geen medelijden moeten hebben met uw medeslaaf, zoals ook ik medelijden had met u?
34. En zijn meester werd toornig en gaf hem in handen van de folteraars, totdat hij hem al het verschuldigde zou betaald hebben.
35. Alzo zal ook mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet, een ieder zijn broeder, van harte vergeeft.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ook herinner ik me dit woord van Jezus: “Zij die verlangen kuis te zijn, maar ondertussen eten en drinken naar believen, willen een brand met dor hout blussen.”

Onder verscheiden leerlingen die hier tot Jezus kwamen, herinner ik mij een die later met Magdalena naar Marsilia (Marseille) getrokken is. Niet ver van hier ligt een stadje, waar zij heenreizen en waar de 3 nog ontbrekende apostelen en de overige leerlingen tot hen zullen komen. (De boven bedoelde leerling is Chelitonius, de genezen blindgeborene, nr. 2330).

1457.

4 augustus. –

Ik zag Jezus met de 9 apostelen, vele leerlingen en ander volk uit het herdershuis vertrekken en tot een stadje naderen, dat dichterbij de Jordaan ligt. (Wegens de algemeenheid der opgave onmogelijk te vermoeden welk stadje bedoeld kan zijn).

Ik zag vele mensen, zieken en verminkten naar dit stadje trekken, want de 3 nog ontbrekende apostelen Bartolomeüs, Judas en nog een derde met verscheidene leerlingen wachtten daar op Hem en genazen ondertussen zieken en onderrichtten het volk.

Vanuit deze stad (waar ik was), zag ik de Heer uit de verte naderen; het was, als zag men een processie in aantocht.

Hij gaat nu aan het hoofd, dan weer in het midden.

Dikwijls staat Hij stil en zij scharen zich om Hem heen, maar nooit dringen of duwen zij Hem.

Ik zag Jezus tegen de avond in het stadje aankomen. Judas genas geen zieken, maar hij was bezig met hen aan de weg te brengen, bij te staan, te verdragen, geldelijke aalmoezen te geven.

Jezus trad hier in een huis. Ik bemerkte hier Farizeeën en zag dat 2 van hen tot de Heer traden en Hem allerlei vragen voorlegden.

Hier waren ook velerhande bedrukte vrouwen. Ik zag een vrouw de Heer om de genezing smeken van haar dochtertje dat vol zweren zat. *De Heer wilde een leerling tot haar zenden, maar dit voldeed haar niet; zij wilde dat Hijzelf zou komen. Jezus ging niet tot haar, zond ook geen leerling en genas het niet.*

5 augustus; Sabbat. –

Op de sabbat leerde Jezus hier in de synagoge, doch genas, alvorens binnen te treden, een kromgebogen vrouw.

De Farizeeën kwamen hiertegen in verzet en pakten weer uit met hun gewone bezwaren tegen het genezen van zieken op de sabbat en zij voegden er nog beledigende scheldwoorden bij.

6 en 7 augustus. –

Op deze datums zijn geen mededelingen op het leven van Christus.

8 augustus. –

Ik zag de Heer in de kleine stad meestentijds onderricht verstrekken. De Farizeeën wilden Hem dit beletten. Zij hadden zich vóór de synagoge opgesteld en wilden Hem de toegang versperren, maar Hij ging midden tussen hen door, betrad de leerstoel, preekte en verhaalde vele parabelen.

Hier had niemand Hem te gast genodigd. Iemand deed dit eerst de laatste avond (van zijn verblijf alhier). Hij bracht Jezus met de apostelen en vele leerlingen in zijn huis, vereerde hen met een maaltijd en zette hun de kleine kronen van wol, die hij had laten bereiden, onder de maaltijd op het hoofd. Die man was evenwel niet oprecht, maar een heimelijke aanhanger van de spionerende Farizeeën. Uitwendig betoonde hij Jezus de meeste vriendelijkheid, maar niet uit oprechte genegenheid.

In hun nachtverblijf waren geen bedden genoeg, maar men maakte er met vele boven mekaar gelegde stromatten en met strokransen voor onder het hoofd. Hun gastheer volgde de Heer niet, maar later kwam hij in Samaria tot Hem.

1458.

9 augustus. –

Het stadje verlatend vertelde de Heer hun parabelen over de gastvrijheid en sprak over de inwendige gesteldheid van de waard van gisteren.

Zij trokken nu langs omwegen en door een eenzaam en woest gewest (zoals SOMMIGE delen van de vlakte van Moab zijn) naar Jericho. De apostelen en leerlingen vertelden nog veel over hun daden. Menig feit beschreven zij met een gevoel van ijdelheid. *Jesus diende hun daarover een gevoelig standje toe, zoals kort geleden, toen Hij zei: "Ik zag de duivel als een bliksem van de hemel vallen."* (Lk. 10, 18).

Vol schrik zagen zij hun fout in, (cfr. fasc. 26, nr. 1421, begin).

Jesus vertelde onderweg een parabel, die ik, helaas! vergeten ben; ze had betrekking op de toekomstige handelingen van alle 12 de apostelen. Hij zei dat zij Hem nu aanhingen omdat zij goede kost kregen; zij begrepen dit niet, maar Hij verstond daaronder vrede en mooie onderrichtingen.

In de komende beproevingen zou hun houding veranderen. Hij zegde zelfs meer bepaald dat zij die nu een mantel van liefde tot Hem droegen, deze zouden laten vallen en naakt wegvluchten. Ik zag dat dit een toespeling was op Joannes, die in de hof van Getsemani vluchtte en daarbij zijn mantel in de hand van de vijand achterliet (Lk. 14, 51-52).

(cfr. latere nrs. 1716 en 1814).

Niet ver van Jericho haalde de vrouw uit het kleine Overjordaanse stadje Hem in. Haar dochttertje was bedekt met zweren. *Jesus had haar verzoek om de genezing van het kind niet ingewilligd; zij kwam nu terug en zei tot Jezus haar toch te helpen, daar zij zich van alles had vrijgemaakt, gelijk Hij haar*

bevolen had.

Maar de Heer stuurde haar nogmaals weg. Haar kind was de vrucht van de zonde en tevens wees Hij haar op een gebrek, dat klein scheen maar waaraan zij reeds verscheidene jaren verslaafd was: zij moest niet meer terugkeren, zolang zij zich daar niet van gebeterd had.

Ik zag haar vervolgens voorbij de apostelen en leerlingen vooruit naar Jericho gaan.

1459.

10 augustus. –

Nader bij Jericho traden 4 Farizeeën tot Jezus; zij waren door de Farizeeën van Jeruzalem afgevaardigd om Hem te waarschuwen niet naar Jeruzalem te komen; Herodes koesterde immers het plan Hem te vermoorden. De ware reden echter van deze waarschuwing was dat zij Hem vreesden, want zij hadden van zijn grote en menigvuldige wonderen gehoord.

Maar Jezus antwoordde dat zij aan Herodes de vos namens Hem konden gaan zeggen: "Zie! Ik drijf duivelen uit en doe genezingen heden en morgen, ja, tot op de derde dag, waarop Ik mijn taak zal volbrengen." (Lk. 13, 31-35).

Mij werd gezegd dat 2 van die Farizeeën zich bekeerd en bij Jezus aangesloten hebben, terwijl de 2 andere verbitterd naar Jeruzalem weerkeerden. Een vorige keer bleef er één bij Hem.

Terwijl Jezus Jericho naderde, kwamen 2 broers uit deze stad tot Hem, die het over hun erfdeel niet eens konden worden.

De één wilde blijven, de ander vertrekken. Zij waren nu overeengekomen hun geschil door de beroemde Jezus te laten beslechten en zo waren zij Hem tegemoet getogen.

Maar Hij wees hen van zich af, omdat zulk een bemoeiing niet tot zijn zending behoorde.

En toen Joannes Hem opmerken liet dat dit toch een liefdewerk was, en ook Petrus dezelfde zienswijze er op nahield, *antwoordde Jezus dat Hij niet gekomen was om aardse, maar om hemelse goederen uit te delen. Dit geval nu als uitgangspunt nemend, hield Hij een lange redevoering voor het talrijk toegestroomde volk. (Hij zal er de nadruk op gelegd hebben hoezeer de hemelse goederen op de aardse primeren, daar de eerste een absolute, de tweede slechts een geringe en betrekkelijke waarde hebben).*

De leerlingen verstonden Hem nog niet volkomen, omdat zij de geest nog niet ontvangen hadden en zichzelf leefden nog steeds in de verwachting van een aards rijk (cfr. Hand. 1, 6).

Daar hier nu weer zeer vele vrouwen met kinderen tot Jezus kwamen, die Hem om zijn zegen baden, en de leerlingen door de laatste schrikanjagingen van de Farizeeën vol vrees waren voor de gevolgen van zijn opzienbarende handelingen, probeerden zij hen weg te zenden, want zij waren belast met de handhaving der orde.

Jezus echter beval hun de kinderen tot Hem te laten komen, en Hij zei tot de leerlingen dat deze kinderen zijn zegen nodig hadden, om later ook zijn leerlingen te kunnen worden. Hierop zegende Hij vele zuigelingen en ook jongens en meisjes van 10 tot 11 jaar.

Maar sommige jongere kinderen zegende Hij niet, ik weet niet waarom. De gezegende en een deel van de ongezegende vertrokken, maar andere ongezegende bleven wachten op een andere gelegenheid.

Jezus te Jericho. – Zacheüs op de vijgenboom (Lukas, 19, 1-10).

1460.

11 augustus. –

Nabij de stad Jericho⁷⁸⁶, waar tuinen, lustplaatsen en huizen afwisselend door elkander liggen, kwam de Heer met zijn gevolg in een dichter gedrang.

---

⁷⁸⁶ **Jericho = er-Riha.** – Over deze beroemde stad dient er zeker een woordje gezegd te worden, maar zo beknopt als het kan.

Jericho betekent zoveel als ‘stad van de goede geur’. De ‘welriekende’ heeft deze naam te danken aan de balsemhoven die aan stad en omgeving bijzonder eigen waren. De oude naam leeft voort in er-Riha.

In vele oude namen is, zoals hier, de beginlettergreep ‘JE’ weggevallen, (zie VOORREDE, nr. 4).

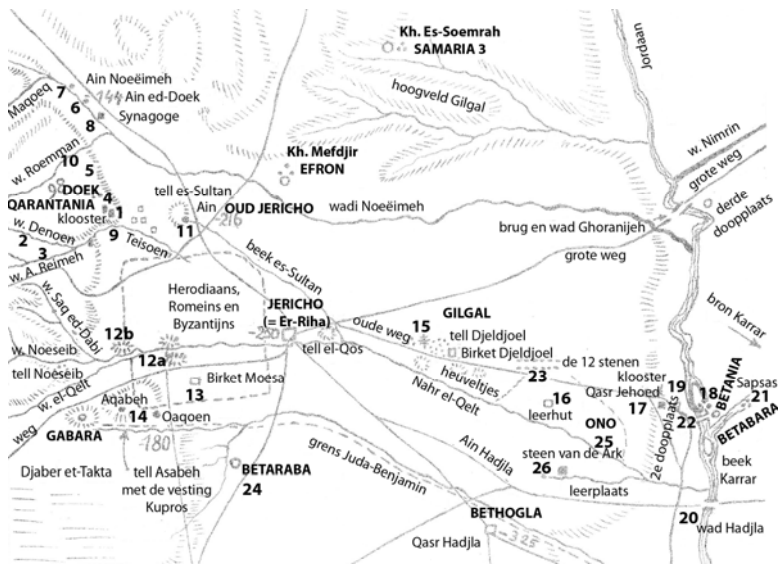
Het oude Jericho, behorend tot de stam Benjamin, bedekte aanvankelijk een kleine heuvel van 300 m lang en 250 m breed en van 18 m hoog boven de omgeving. Hij ligt 1200 m ten oosten van de berg van Jezus’ vasten of Qarantania.

De oeroude heuvel of primitieve vergane stad is nu met een prachtige laan in de richting van het zuidoosten verbonden met het huidige er-Richa of Riha. De afstand is zowat een half uur.

Nu heet de tell of heuvel Tell es-Sultan en hiernaar de bron aan de oostvoet van de heuvel Aïn es-Sultan, doch ook Elizeüs-bron omdat deze profeet haar zoutig, bitter water zoet en vruchtbaar gemaakt heeft (II Kon. 2, 19-22).

Haar water vormt een beek, die zuidoostwaarts naar de Nahr el-Qelt vloeit en met deze verenigd in de Jordaan uitmondt. Ook heden wordt het nog, zoals oudtijds, aangewend voor de bevloeiing van tuinen en velden. De geschiedenis van Jericho is een opeenvolging van verval en heropbloei, van verwoesting en wederopbouw.

De laatste bewoners schijnen de heuvel in het begin van het Makkabees tijdperk (160 vóór Chr.) definitief verlaten en zich meer zuidelijk in de vlakke gevestigd te hebben. Dit was het begin van de Grieks-Romeinse stad, waarvan de kern en voornaamste resten, nl. der latere Herodische constructies en paleizen teruggevonden werden op 2 heuvelen (12a en 12b) aan de noordkant van de weg naar Jeruzalem.

Deze en andere gebouwen in de omgeving, tuinen, waterbakken en -leidingen, vijvers, zelfs een gymnasium en een 14-tal gave bloempotten, wijzen op het hofleven van Herodes.

Nabij de voet van het westelijk gebergte, heel in het begin van het Herodiaanse Jericho, ligt een ruïne met de naam Qaqaen, even ten oosten van Gabara. Oudtijds toonde men hier de vijgenboom van Zacheüs.

Zo kunnen wij in K.'s verhaal ons Jezus voorstellen als de stad benaderend aan deze kant. Ze had een aanzienlijke oppervlakte en haar resten worden teruggevonden aan beide zijden van de rivier el-Qelt.

Op onze schetsen wordt de stadsgrens bij benadering door een puntlijn aangeduid. Het huidige dorp er-Riha, bij de oostgrens van dit gebied, schijnt nog op het terrein van het oude Jericho te liggen.

“Het oude stadsgebied is nu in tuinen en akkers herschapeu, maar hier en daar vindt men stukken grond met resten van gebouwen en daartussen plaatsen waar geen bouwresten te bespeuren of te vinden zijn. Stukken land met ruïnes van oude constructies wisselen af met partijen land zonder ruïnes.” (Guérin, Sam. I, 127).

Uit deze bijzonderheid kunnen wij besluiten tot de juistheid van K.'s gezegde, dat nabij de stad Jericho of rondom het centrum hoven, lustplaatsen en huizen door elkander gelegen waren (nr. 1460, begin). Zoiets is overigens kenmerkend voor vele oude steden.

Een modern auteur noemt Jericho een tuinenstad: “Het bestond uit een verzameling van talrijke huizen, die tussen magnifieke tuinen verspreid stonden.” (Guérin, Sam. I, 142).

Zo was het Zacheüs gemakkelijk een boom te vinden, hetzij buiten of binnen de stad, om erin te klimmen en Jezus voorbij te zien gaan.

De grond van Jericho is buitengewoon vruchtbaar. Ook nu nog wordt de bezoeker die uit het gebergte afdaald, verrast en geboeid door het groen van de rijk bewaterde vlakte rondom Jericho. Als Jezus uit het zuiden naderde lag het eerst verborgen in het groen en onder zijn bomen. Indien de boom van Zacheüs juist gelokaliseerd is, naderde Jezus de stad, die Hij met zijn fysieke en morele wonderen wilde vereren, op een kleine afstand langs de voet van het gebergte.

Volgens de oude pelgrims trof men die vijgenboom aan achter een monument, rechts van de weg, aan de rand van de vlakte, wanneer men uit de richting van Jeruzalem uit het gebergte in de vlakte afdaalde (Guide, 374). Hij stond nog buiten de stad, volgens K.

Vanaf het boek Josuë is Jericho in de Bijbel en in geheel Israëls geschiedenis veelvuldig vermeld; het was het toneel van vele wonderen onder de profeten en ook ten tijde van Jezus. Vandaar het heilig karakter van de stad.

Zoals oudtijds laten ook de hedendaagse pelgrims niet na een bezoek aan de stad te brengen op hun weg naar Jezus' doopplaats en naar de Dode Zee. Na zijn verwoesting door Saladin in 1188 tot vóór 100 jaren was Jericho een onooglijk gehucht van enkele armtierige hutten. Dan kende het weer een zekere opbloei en het landschap rondom kreeg iets terug van de weelderige vruchtbaarheid, die door oude schrijvers en pelgrims, zowel heidenen als christenen om strijd geroemd werd (cfr. Flavius Josephus B. J. II, 72-73).

Deze vermeldt heel in 't bijzonder Jericho's water, palmbomen en balsem. De wonderbare plantengroei, dankzij het tropisch klimaat, de diepe ligging en de overvloedige watervoorraad maakten Jericho wereldberoemd. Ook in andere opzichten genoot Jericho bekendheid.

***

De aanwezigheid van vele tollenaars in de stad (ook volgens K.), wijst op het belang van deze stad voor de doorvoerhandel.

In 325 werd ze een bisschopsstad en ze bloeide onder Konstantijn.

Ze behoorde tot de vooraanstaande steden van Palestina en volgde in belangrijkheid onmiddellijk op Jeruzalem.

Later kwijnde ze onder de Perzen (614) en de Arabieren (636).

Zoals gezegd, kreeg ze in de laatste eeuw wat nieuw leven.

Wat er nu zal gebeuren, moeten wij afwachten.

Daar waren zeer vele mensen uit alle omstreken tezamen gestroomd; zij verdrongen zich om Hem (Lk. 19, 3), terwijl vele bedlegerige zieken, die onder afdaken en tenten geplaatst waren, op Hem wachtten.

Zacheüs, een oppertollenaar, woonde ook buiten de stad en was naar hier gelopen, waar de Heer voorbij moest, maar daar hij klein was van gestalte, klom hij op een vijgenboom om Jezus in het gedrang goed te kunnen zien.

Toen de Heer hier nu voorbijkwam, keek Hij naar de boom op en sprak: "Zacheüs, kom spoedig naar beneden, want ik moet heden in uw huis mijn intrek nemen."

Zacheüs daalde aanstonds af, verootmoedigde zich en was zeer ontroerd en begaf zich naar huis om alles voor Jezus' komst in gereedheid te brengen.

Dat Jezus tot hem zei dat Hij heden in zijn huis moest komen, hieronder verstond Hij zijn hart, waarin Hij heden binnentrad, want de Heer trok heden naar Jericho (en pas morgen naar Zacheüs' huis, op 12 augustus).

Hier, buiten de stad vóór de poort, waren geen inwoners van Jericho gekomen; zij hielden zich uit vrees voor de Farizeeën, binnen de stad stil thuis. Hier buiten de poort waren het bijna al vreemdelingen, die hulp verlangden.

Hier genas Jezus nog een blinde en een doofstomme (Lk. 18, 35-43)⁷⁸⁷, die ik mij onder vele andere gebrekkigen nog herinner. Enige werden afgewezen.

---

⁷⁸⁷ De stad naderend geneest Jezus een blinde.

- Het is die van Lukas 18, 35.

Bij het verlaten van Jericho zal Jezus 2 blinden genezen, nl.

- die van Matteüs 20, 29-34.

Hij zegende ook nog kinderen, vooral zuigelingen, en zei tot de leerlingen: "De mensen moeten op die manier er zich aan gewennen hun kinderen van hun prilste jeugd af aan Mij te hechten; alle gezegende kinderen zullen Mij volgen."

Onder het volk vóór de stad was ook een bloedverliezende vrouw, die ik reeds vóór enige dagen van ver op weg naar hier zag, met het vaste besluit er bij Jezus op aan te dringen haar te genezen, maar zij bood zich heden nog niet bij Jezus aan.

Zij zal wel nog lang moeten wachten (nl. tot 8 augustus), want *ik hoorde Jezus tot de leerlingen zeggen: "Wie in het bidden niet volhardt, hem is het geen ernst; hij heeft geen geloof."*

-
- Markus vermeldt slechts één blinde door Jezus bij het verlaten van Jericho genezen (Mk. 10, 46-52).

Daar de exegeten over het algemeen aannemen dat in deze 3 passages hetzelfde geval verhaald is, kost het hun heel wat hoofdbreken om die schijnbare tegenstrijdigheid op te helderen.

Ook wordt de moeilijkheid verschillend opgelost.

Deze oplossing is onnodig en zinloos, aangezien het hier om 2 verschillende wonderen gaat.

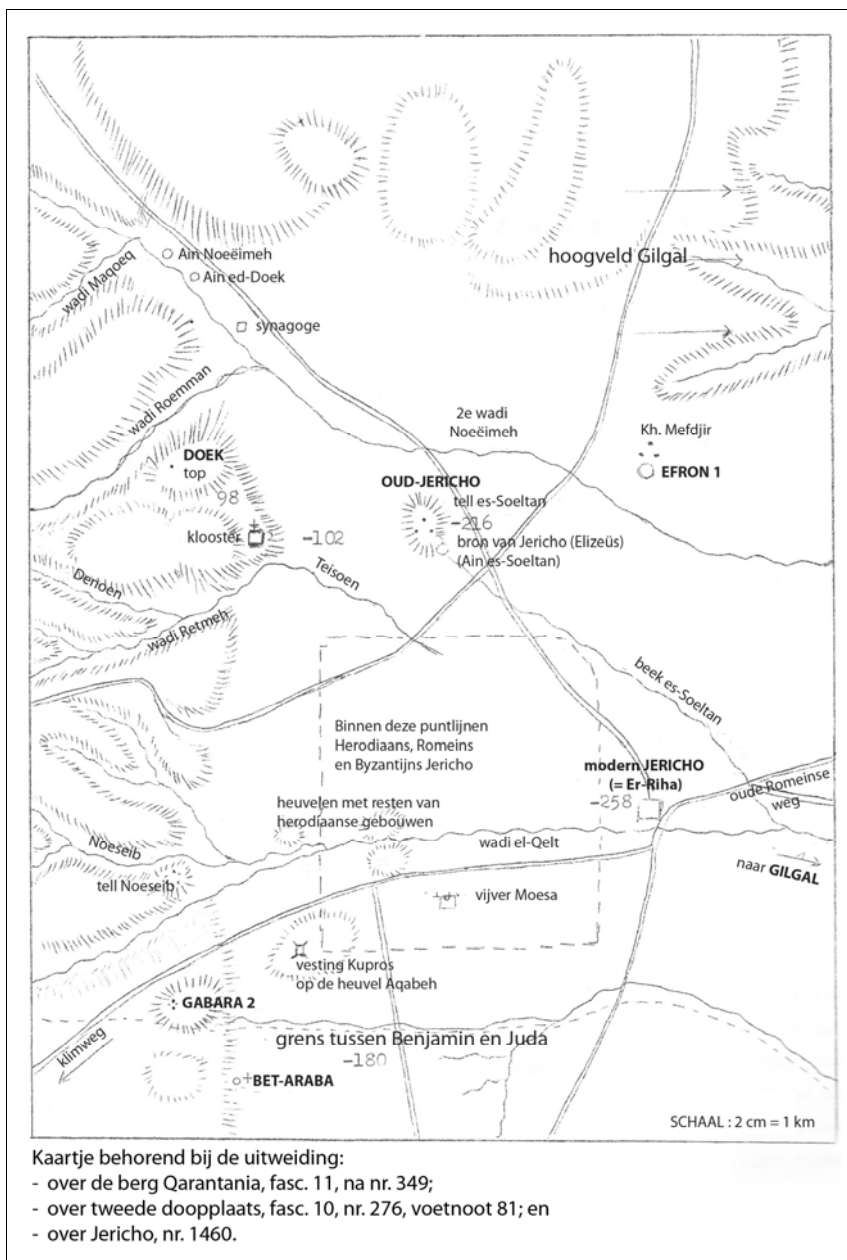
Onze zienster heldert het geval volkomen op.

- Jezus geneest één blinde, wanneer Hij Jericho nadert en bereikt (nr. 1460); het is de blinde van Lukas.
- Hij geneest er twee, wanneer Hij Jericho verlaat (nr. 1470). Het zijn de 2 blinden van Matteüs.
- Door Markus wordt slechts één van deze 2 genoemd, wellicht de voornaamste en meest bekende; Markus noemt hem immers bij zijn naam Bartimeüs.

Er zijn hier dus 2 gevallen van genezing.

(Voor de status quaestionis, Keulers: Mt. 20, 29).

Daar de sabbat nu begon (met vrijdagavond), ging Jezus met de zijnen naar de synagoge in de stad. Na de sabbatoefening zag ik Hem in een herberg. Hij was met de apostelen in een open eetzaal⁷⁸⁸. De leerlingen aten buiten in de zuilengangen; de maaltijd bestond uit kleine broden, honing en vruchten; zij aten al staande en *Jezus, (in de zaal zelf) onderrichtte hen bij voortduur in waarheid en parabelen.* De apostelen dronken drie en drie uit één beker; de Heer dronk alleen uit een beker.

Hier kwam de vrouw Hem nogmaals om hulp smeken, die Hij in het dorp over de Jordaan en vervolgens onderweg had afgewezen. *Ook hier zond Hij haar nog eens weg,* want zij hinkte aan 2 kanten; **zij was dubbelhartig en Jezus niet onvoorwaardelijk toegedaan;** **zij had in Jericho bij de Farizeeën navraag gedaan naar de mening te Jeruzalem over Jezus en zij had daarbij de babbelkous uitgehangen en in Jezus' nadeel gesproken.** *Daarom liet Hij haar nog langer wachten.*

Hier kwam ook Zacheüs tot Jezus. De leerlingen hadden buiten reeds gemord, omdat Jezus zich met die eerloze tollenaar ingelaten had en hem zelfs in zijn huis wilde bezoeken, want, hoewel de Heer hun vooroordeel reeds dikwijls bestreden had, bleven toch nog vele nieuwe leerlingen over, die aan Zacheüs aanstoot namen, en nog het meest enige leerlingen die verwanten van Zacheüs waren, en die er zich over schaamden dat hij zich tot nog toe niet bekeerd had en een tollenaar gebleven was.

---

⁷⁸⁸ Open eetzaal. – Deze was hier aan de achterkant van het binnenplein. Vóór de zaal was een gaanderij met zuilen. Jezus komt uit de zaal tot de deur of zelfs gaanderij Zacheüs tegemoet en leidt hem in de zaal. Deze wordt 'open' genoemd, omdat ze geheel of gedeeltelijk op het voorhof opgesteld kan worden.

Zacheüs naderde tot hen vóór het huis (onder de zuilengang), maar niemand wilde zich met hem inlaten; niemand presenteerde hem iets (spijs of drank). *Toen trad Jezus uit de open zaal onder de zuilengang en gaf hem een teken om in de zaal binnen te treden en zelf bood Hij hem spijs en drank aan.*

1462.

12 augustus; Sabbat. –

‘s Morgens zag ik Jezus naar de synagoge gaan. *Hij gebod de Farizeeën plaats voor Hem te maken, daar Hij de sabbatlezing wilde doen en uitleggen en een toespraak houden.* Met groot misbaar (= geschreeuw, getier, kabaal, lawaai, ophef) protesteerden zij hiertegen en beschimpten Hem, maar zij vermochten niets en moesten wijken. *Hij leerde hier ronduit, zonder terughouding. Ik herinner mij dat Hij voornamelijk leerde over de gierigheid.*

Hij zei veel wat ook in het Evangelie staat en nog veel meer wat niet geschreven staat. Het Evangelie geeft doorgaans maar de samenvatting of de kern van Jezus’ leer.

Vóór de synagoge genas Jezus ook enige zieken die men daar op een draagbaar had aangebracht.

‘s Avonds na de sabbat gingen Jezus en de apostelen naar de woning van Zacheüs buiten de stad. Op deze weg volgde Hem nog eens de vrouw die hulp voor haar kind begeerde, en *ik zag dat de Heer zijn hand op haar legde, om haarzelf van haar gebrek te bevrijden. Daarna zegde Hij haar dat zij naar huis kon gaan, dat haar kind genezen was* en ik zag haar zich op de terugweg begeven.

De leerlingen gingen niet mee tot Zacheüs, (maar wel de apostelen). Deze onthaalde de Heer naar zijn best vermogen. Op de tafel stond een lange schotel, zo mij dunkt met een gebraden lam, en daarnaast, als gewoonlijk, honing en vele kleine vruchten.

De gasten lagen aan tafel aan, maar Zacheüs diende op. *Telkens evenwel, als de Heer iets vertelde, liet hij zich door een tafeldienaar vervangen, ging dicht bij de Heer staan en luisterde aandachtig.* Enige apostelen waren niet tevreden, omdat zij bij zulk een slecht befaamde tollenaar moesten eten. *Toen verhaalde Jezus de parabel van de vijgenboom in de wijngaard, die 3 jaren geen vruchten gedragen had en waarvoor de wijngaardenier om nog een jaar geduld gebeden had* (Lk. 13, 5-9).

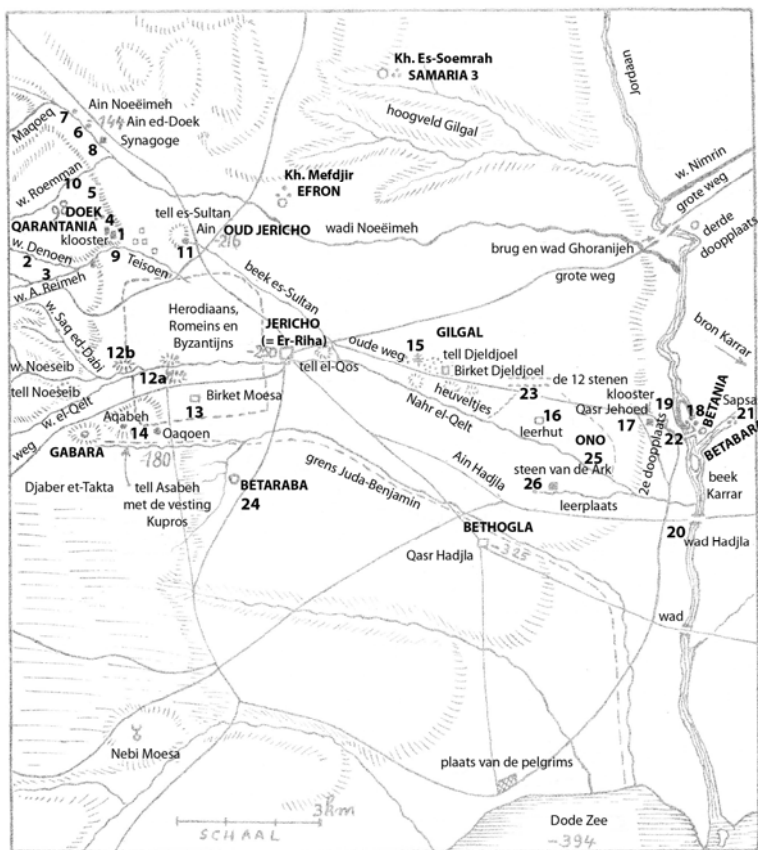
***

Bij de kaart hierna.

Deze kaart toont ons Jericho in een ruimer omgeving dan de vorige kaart.

- Links hebben wij de voorstelling van de berg van Jezus' vasten, Qarantania, die uitvoerig beschreven is in fasc. 11, na nr. 349.
- Jericho hebben wij in het midden. Zo-even is er over uitgeweid.
- Rechts het doopgewest en het arbeidsveld van Joannes de Doper, waar Jezus herhaaldelijk kwam en ook gedoopt werd en zelf liet dopen. Wij noemen de plaats de tweede doopplaats van Joannes, daar hij eerst te Ennon doopte, in het gewest van Salim. Bijzonderheden over het gewest van de 2^e doopplaats en omgeving zijn reeds gegeven in fasc. 10, nr. 276, voetnoot 81.

***

- 1 = grot halverwege de berghelling (de grot van Jezus' vasten)
- 2 = de wadi's Denoen
- 3 = Retmeh (natuurlijke en kunstmatige grot)
- 4 = een buitengewoon steil terras of top (terras boven de afgrond)
- 5 = de hoogste top van Qarantania
- 6 = de bron Ain ed-Doek
- 7 = de bron Ain Noeëimeh
- 8 = grondmuren en mozaïekvloer van een synagoge
- 9 = Teloem (natuurlijke en kunstmatige grot)
- 10 = wadi Roemman
- 11 = tell es-Sultan
- 12a en 12b = twee heuvelen (begin van de Grieks-Romeinse stad, waarvan de kern en voornaamste resten, nl. der latere Herodische constructies en paleizen teruggevonden werden)
- 13 = Birket (regenput, citerne, waterbak) Moesa

- 16 = leerhut
- 17 = het klooster Mar Hanna, d.i. Sint Jan de Doper; het heet ook Qasr Jehud (Qasr Johoed), Joodse burcht
- 18 = de plaats van Jezus' doopsel in de Jordaan
- 19 = Joannes' gewone doopvijver gelegen; d.i. is de tweede doopplaats van Joannes, wiens eerste doopplaats te Ennon was ten zuiden van de rivier nahr ez-Zerka
- 20 = wad Hadjlja
- 21 = de zogenaamde spelonk van Joannes bij Sapsas, van waar BETABARA zich oostwaarts tot bij of zelfs op de heuvel van Elias uitstrekte
- 22 = de plaats aan van een onlangs (1935) gebouwde Confessio of open-lucht-altaar
- 23 = de 12 stenen
- 24 = BETARABA
- 25 = ONO
- 26 = Steen van de Ark

Bij wijze van herhaling nog het volgende.

- Links op de kaart wijst cijfer 1 op de grot halverwege de berghelling. Ze wordt sedert de 4e eeuw beschouwd als de grot van Jezus' vasten. Volgens K. zou Jezus er zijn vasten begonnen zijn en geëindigd hebben.
- Allerwegen zijn in de rotswanden boven de oostvlakte en boven de wadi's Denoen (2) en Retmeh-Teisoen (3 en 9) natuurlijke en kunstmatige grotten, waar later kluizenaars in gewoond hebben.
- Onmiddellijk achter de grot van Jezus' vasten rijst, als het ware hangend aan de rotswand, het klooster van de Griekse monniken. Eerst na zijn heropbouw in 1895 werd het langs minder gevaarlijke paden en hellingen, die men beter in orde gebracht had, bereikbaar.
- 4 wijst op een buitengewoon steil terras of top, een eind ver achter het klooster. Daar bevindt men zich boven een bijna loodrechte afgrond van 300m diep.
- 5 duidt de hoogste top van Qarantania (genomen in strikte zin) aan. Dit terras is door een brede gracht van het overige van de berg gescheiden. Vermoedelijk is het de situs van de vesting Doch, die in I Makk. 16, 11. 16 genoemd is.
In de geschiedenis van de kluizenaars die later in groot getal de berg bevolkten, draagt hij de naam ed-Doeka, afgeleid van Doch. De genoemde plaatsen, vooral de hoogste spits, bieden een heerlijk vergezicht. Van de laatste, hoogste top omvat de blik westwaarts de gehele oostelijke helling van het middengebergte van het land, oostwaarts de gehele diepe vlakte van Jericho of Jordaanvallei tot de stroom en hierachter het gebergte van Gilad.
- De 3 plaatsen:
  - klooster of grot (1),
  - terras boven de afgrond (4) en
  - hoogste top (5) liggen op een lijn zuidoosten-noordwesten;
- 6 duidt de bron Ain ed-Doek en
- 7 de bron Noeëimèh aan.
De laatste geeft het bestaan aan de rijke rivier Noeëimèh, die met de meer noordelijke wadi Audjeh het door K.E. genoemde hoogveld Gilgal van west naar oost doorsnijdt.

- 8 duidt de plaats aan, waar in september 1918 een bom de grondmuren en de mozaïekvloer van een synagoge blootlegde. De berg Qarantania is zo woest en wild – heel de oostelijke helling is naakte rots – dat hij nooit door mensen werd bewoond; de kluizenaars, die desniettemin daar een verblijf zochten, leefden er in een oord van wilde dieren, jakhalzen, hyena's en zelfs leeuwen. Dat dit gebergte een geschikt verblijf voor wilde dieren was, blijkt ook uit Markus 1, 12-13.
- Rechts op de kaart duidt 17 het klooster Mar Hanna, d.i. Sint Jan de Doper, de Prodromos of Voorloper aan; het heet ook Qasr Jehud, joodse burcht, wegens zijn burgachtig uitzicht.
- Aan de voet van de berg, tussen dit klooster en de Jordaan, was Joannes' gewone doopvijver gelegen (19).
- 18 verbeeldt de plaats van Jezus' doopsel in de Jordaan, waar nog aanzienlijke resten van de oude herinneringskapel te zien zijn.
- 19 is de tweede doopplaats van Joannes, wiens eerste doopplaats te Ennon was ten zuiden van de rivier nahr ez-Zerka.
- 22, even ten zuidoosten van 19, wijst de plaats aan van een onlangs (1935) gebouwde Confessio of open-lucht-altaar onder baldakijn, tegenover de traditionele doopplaats van Jezus (18).
- 21 is de zogenaamde spelonk van Joannes bij Sapsas, van waar Betabara zich oostwaarts tot bij of zelfs op de heuvel van Elias uitstrekke.

Gegevens over de tweede doopplaats van Joannes en bijzonderheden over Betania vindt men in fasc. 10, nr. 276, voetnoot 81.

Bij de herlezing van die geografische uitweidingen over Qarantania, tweede doopplaats en Jericho zal deze kaart zeer dienstig zijn.

***

Ik zag dat Jezus met die parabel de apostelen op het oog had. De apostelen waren de wijngaard, Jezus de eigenaar en Zacheüs de onvruchtbare vijgenboom, want sedert bijna 3 jaren hadden zijn verwanten het eerloze bedrijf verlaten en waren zij de Heer gevolgd, en was Zacheüs zijn verachtelijk ambt blijven waarnemen, en daarom was hij het voorwerp van hun minachting. Maar nu had Jezus zich over hem erbarmd, toen Hij hem van de boom riep.

Verder sprak Jezus nog van onvruchtbare bomen, die wel overvloedige bladeren dragen, maar geen vruchten. De bladeren verbeelden de uitwendige bedrijvigheid, de rumoerige actie; ze ruisen slechts een tijdlang in de wind, maar zijn onbestendig; ze vallen spoedig af, zonder het zaad van het goede, dat zich voortplant, te hebben voortgebracht. De vruchten integendeel zijn de werken en handelingen, die ingegeven en bezield zijn door het levensbeginsel van het geloof; die vruchten bevatten niet alleen voeding en verkwikking, maar ook het zaad, waardoor de boom zich bestendigt en voortteelt.

Wanneer Jezus dus tot Zacheüs zegde af te komen van de boom, wilde Hij, zo meen ik, hem vermanen het ijdel gerucht, het bladerengeruis, het nutteloze, onvruchtbare leven te verlaten, of ook, als rijpe vrucht zich van de boom los te maken, die 3 jaren onvruchtbaar in de wijngaard had gestaan.

Jezus vertelde ook nog van de getrouwe knechten, die geen ogendienaars zijn en die ook in de afwezigheid van de Meester hun plicht vervullen, die waken en

geen gerucht dulden, opdat zij de Heer, als Hij komt en aanklopt, zouden kunnen horen.

Nog andere voortreffelijke parabelen vertelde Hij, en ook een tot les voor Judas, maar ten gevolge van bezoek ben ik deze weer vergeten.

Jezus sliep hier (tussen 12 en 13 augustus). In het huis waren vele niet gestoffeerde kamers, oneraardse gewelven en brandkasten met sloten en kettingen om alle kostbaarheden veilig te bergen.

Ik heb een oogslag gehad op Betanië. Lazarus is ziek; zij verlangen vurig naar de komst van de Heer (2^e boodschap; andere zullen nog volgen in de nrs. 1436, 1463, 1468, 1477, 1478, 1479, 1480), maar Hij zal nog naar Samaria gaan, alvorens naar Betanië te komen.

Dit schijnt de leerlingen niet billijk toe; zij zijn niet tevreden, zij willen liever naar Jeruzalem.

13-14-15 augustus. –

Geen mededelingen over het leven van Christus.

In augustus had K. bovenmate veel te lijden voor de grote noden van de Kerk en haar Opperhoofd.

1464.

16 augustus. –

Heden zag ik Jezus bij een voornaam Farizeeër de maaltijd nemen. Nog vele andere Farizeeën waren te gast genodigd. Sedert Jezus' verblijf alhier was het huis van zijn gastheer een verzamelplaats geweest van tegen Hem verbitterde en op Hem loerende Farizeeën, die zich ondertussen hier aan spijs en drank te goed deden. De leerlingen en apostelen waren ook in een zekere ontevredenheid en angst, omdat Jezus zo vrijmoedig handelde en zich roekeloos aan het gevaar blootstelde, zonder de minste

bekommernis om het de mensen en zijn toehoorders naar de zin te maken.

Onder de maaltijd verweten de Farizeeën Jezus dat Hij op de laatste sabbat een zieke vóór de synagoge genezen had en *Jezus gaf hun het antwoord dat men meer dan eens in het Evangelie kan lezen* (b.v. Lk. 13, 15; 14, 5). *Hij verweet hun ook hun hovaardige zucht naar de ereplaatsen en illustreerde zijn lessen met parabelen* (Lk. 14, 7-14).

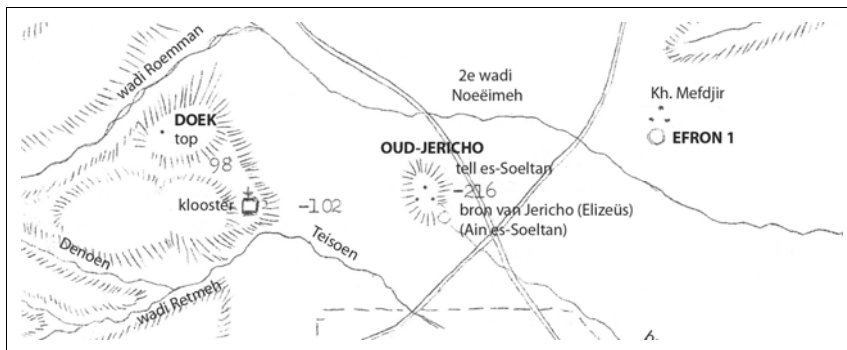
De Farizeeën in dit huis waren zeer verbitterd over de handelingen en leringen van Jezus te Jericho; zij overlegden of het raadzaam was Hem nu gevangen te laten nemen en schreven naar Jeruzalem om bevel daartoe uit te lokken. Dit bracht zijn leerlingen in grote verlegenheid.

Gedurig was een groot gedrang rondom Jezus waar Hij ging en stond en *Hij sprak op alle plaatsen*. 's Nachts sliep Hij weer in de herberg.

1465.

Ik zie Lazarus; hij is gevaarlijk ziek; zijn zusters verlangen zo vurig naar Jezus, dat zij dikwijls tot in de nabijheid van Jericho komen, in de hoop Jezus, als Hij met hun boden meekomt, te ontmoeten (3^e boodschap). Maar Hij zal in lang nog niet komen, want van hier onderneemt Hij eerst nog een reis naar Samaria. Maria is te Jeruzalem bij Maria Markus; zij gaat vaak naar Betanië.

Heden werden hier door Jakobus en Bartolomeüs vele mensen gedoopt. Midden in Jericho is op een open plaats een badvijver (zie nr. 1460, voetnoot 786), door gebouwen omringd en met gescheiden badkamers voor mannen en vrouwen.

Men daalt met trappen erin af en op de waterspiegel liggen vlottende bootjes voor het nemen van baden, zoals te Jeruzalem op de vijver Bethesda en zoals over de Jordaan, daar waar Hij de melaatsen reinigde (nr. 1452). De dopelingen daalden in het water af; zij hingen daarna een wit manteltje om, dat zij hier te leen kregen. Twee leerlingen legden hun de hand op de schouders, een derde goot het water over hen. Ook de op de sabbat genezene werd hier gedoopt (nr. 1462).

1466.

17 augustus. –

De Heer leerde voortdurend in de synagoge. Zondaars en tollenaars verdrongen zich om Hem op de straat en vóór de school. *Hij leerde overal onder grote toeloop.* Ook enige apostelen leerden hier en daar.

De Farizeeën waren nog gedurig in overleg in hun verzamelhuis, in het huis van hun gastheer. Zij wachtten er op hun boden van Jeruzalem en beraadslaagden over de mogelijkheid en het gunstig ogenblik om de Heer gevangen te nemen.

De leerlingen waren zeer misnoegd bij het zien hoe Jezus zich niets van hun plannen aantrok en zich onbevreesd aan zulk een groot gevaar blootstelde. (cfr. Lk. 10, 32-33).

Ik zag dat vele mensen, tollenaars en zondaars Hem vóór de synagoge omringden en dat de zieken zich tot Hem lieten dragen, maar de leerlingen waren zo onwillig, dat zij de Heer alleen lieten staan. *Hij wees de meeste zieken terug en leerde slechts.* Toen zag ik dat ook de jichtige en bloedverliezende vrouw, die naar hier om hulp gekomen was en die te onderscheiden is van de bloedverliezende vrouw uit het Evangelie, zich vóór de deur had laten leggen en dat zij Jezus om hulp en genezing aanriep. *Hij hielp haar echter nog niet, want Hij wilde laten zien dat het geloof zijn echtheid moet bewijzen door volharding in het hopen en smeken.*

1467.

Hierna voegde Jezus zich bij de leerlingen, die er zich aan ergerden dat Hij de zondaars en tollenaars onderwees en met hen omging en *Hij vertelde en verklaarde de parabelen van de verloren zoon, van het verdwaalde schaap en de verloren drachme* (Lk. 15).

Lucas 15

De gelijkenis van het verloren schaap en de verloren penning

1. Al de tollenaars nu en de zondaars plachten tot Hem te komen om naar Hem te horen.
2. En de Farizeeën en de schriftgeleerden morden en spraken: Deze ontvangt zondaars en eet met hen.
3. En Hij sprak deze gelijkenis tot hen en zeide:
4. Wie van u, die honderd schapen heeft en er één van verliest, laat niet de negenennegentig in de wildernis achter en gaat het verlorene zoeken, totdat hij het vindt?
5. En als hij het vindt, tilt hij het met blijdschap op zijn schouders,
6. en thuisgekomen, roept hij zijn vrienden en burenen bijeen en zegt tot hen: Verblijdt u met mij, want ik heb mijn schaap gevonden, dat verloren was.
7. Ik zeg u, dat er alzo blijdschap zal zijn in de hemel over één zondaar, die zich bekeert, meer dan over negenennegentig rechtvaardigen, die geen bekering nodig hebben.
8. Of welke vrouw, die tien schellingen heeft, en er één verliest, steekt niet een lamp aan en veegt het huis en zoekt zorgvuldig, totdat zij hem vindt?
9. En als zij hem gevonden heeft, roept zij haar vriendinnen en burenen bijeen en zegt: Verblijdt u met mij, want ik heb de schelling gevonden, die ik verloren had.
10. Alzo is er, zeg Ik u, blijdschap bij de engelen Gods over één zondaar, die zich bekeert.

De gelijkenis van de verloren zoon

11. En Hij zeide: Iemand had twee zonen.
12. De jongste van hen zeide tot zijn vader: Vader, geef mij het deel van ons vermogen, dat mij toekomt. En hij verdeelde het bezit onder hen.
13. En weinige dagen later maakte de jongste zoon alles te gelde en ging op reis naar een ver land, waar hij zijn vermogen verkwistte in een leven van overdaad.

14. Toen hij er alles doorgebracht had, kwam er een zware hongersnood over dat land en hij begon gebrek te lijden.
15. En hij trok er op uit en drong zich op aan een der burgers van dat land en die zond hem naar het veld om zijn varkens te hoeden.
16. En hij begeerde zijn buik te vullen met de schillen, die de varkens aten, doch niemand gaf ze hem.
17. Toen kwam hij tot zichzelf en zeide: Hoeveel dagloners van mijn vader hebben brood in overvloed en ik kom hier om van de honger.
18. Ik zal opstaan en naar mijn vader gaan en tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u,
19. ik ben niet meer waard uw zoon te heten; stel mij gelijk met een uwer dagloners.
20. En hij stond op en keerde naar zijn vader terug. En toen hij nog veraf was, zag zijn vader hem en werd met ontferming bewogen. En hij liep hem tegemoet, viel hem om de hals en kustte hem.
21. En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten.
22. Maar de vader zeide tot zijn slaven: Brengt vlug het beste kleed hier en trekt het hem aan en doet hem een ring aan zijn hand en schoenen aan zijn voeten.
23. En haalt het gemeste kalf en slacht het, en laten wij een feestmaal hebben,
24. want mijn zoon hier was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen feest te vieren.
25. Zijn oudste zoon was op het land, en toen hij dicht bij huis kwam, hoorde hij muziek en dans.
26. En hij riep een van de knechts tot zich en vroeg, wat er te doen was.
27. Deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen en uw vader heeft het gemeste kalf laten slachten, omdat hij hem gezond en wel terug heeft.
28. Maar hij werd boos en wilde niet naar binnen gaan. Toen kwam zijn vader naar buiten en drong bij hem aan.
29. Maar hij antwoordde en zeide tot zijn vader: Zie, zovele jaren ben ik al in uw dienst en nooit heb ik uw gebod overtreden, maar mij hebt gij nooit een geitebokje gegeven om met mijn vrienden feest te vieren.
30. Doch nu die zoon van u gekomen is, die uw bezit heeft opgemaakt met slechte vrouwen, hebt gij voor hem het gemeste kalf laten slachten.
31. Doch hij zeide tot hem: Kind, gij zijt altijd bij mij en al het mijne is het uwe.
32. Wij moesten feestvieren en vrolijk zijn, want uw broeder hier was dood en is levend geworden, hij was verloren en is gevonden.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ook heden werd weerom aan de badvijver gedoopt.
Jesus onderwees heden, zoals gisteren, het volk bij deze bron en bereidde de dopelingen voor. Door de doop werden ook zieken genezen; velen werden afgewezen.

De vrouwen hoorden van ver Jezus' prediking aan; zij waren in zeer lange sluiers gehuld; zij gingen vervolgens naar hun

badplaats, waar zij hun sluiers aflegden en hun haren losmaakten. Ook de vrouw met bloedvloeïing werd heden in het reinigings- en verzoeningsbad gedragen, doch binnen een aparte plaats wegens haar ziekte. Een zondenvergiffenis was daaraan verbonden en pas na de bekomen vergiffenis konden zij genezen worden.

Nota van Brentano.

De zienster had eerst verondersteld dat deze wettelijke reiniging het doopsel was, maar volgens een verklaring van haar engel zei ze later (zoals zij vroeger reeds meer dan eens zegde) dat géén vrouwen vóór de zending van de H. Geest gedoopt zijn geworden.

1468.

18 augustus. –

Jezus ging naar een zijde van de stad vóór de poort. *Hij leerde onderweg de leerlingen die Hem vergezelden.* Vele zieken hadden zich op zijn weg laten dragen en riepen tot Hem om hulp. De jichtige bloedverliezende vrouw, die Hij reeds meermalen afgewezen had, lag eveneens op deze weg, en toen Jezus dicht voorbij haar kwam, kroop zij nader en raakte de zoom van zijn kleed aan. *Jezus bleef staan, wendde zich tot haar en genas haar;* zij stond blijde op, dankte Hem, keerde gezond naar de stad, en na de sabbat, naar huis terug.

Na haar genezing leerde Jezus over het dikwijls herhaalde, aanhoudende gebed, waar in men, zonder de hoop te verliezen, moet volharden (Lk. 18, 1).

Ik had ook een beschouwing over de naastenliefde, waarbij mij getoond werd hoe (van deze deugd een toonbeeld waren) de mensen die deze vrouw van zeer ver aangebracht hadden, haar nu hier, dan daar in de nabijheid van de Heer geleid en bij de leerlingen navraag gedaan hadden waar Hij zou voorbijkomen;

zij wilden haar trouwens een gepaste plaats bezorgen, daar zij wegens haar ziekte niet overal gelegd mocht worden.

Zoals reeds gezegd, was zij niet de bloedverliezende vrouw uit het Evangelie, want zij was bovendien jichtig en zij moest 8 dagen om verhoring bidden, in tegenstelling met die uit het Evangelie, die aanstonds door het aanraken van de zoom van Jezus' kleed genezen werd.

Het is zeer aandoenlijk te zien hoe de zieken overal, waar Jezus voorbijkomt, dicht aan de weg liggen, hoe ze zuchten en smeken, hoe de leerlingen daarbij zo bang en moedeloos zijn, en *hoe de Heer, zo ernstig, zeker en zacht, ononderbroken geneest en onderricht.*

Ook heden kwamen nogmaals boden van Betanië, die Jezus smeekten toch tot Lazarus te komen (4^e boodschap), maar zij richtten hun verzoek slechts tot de leerlingen, want *Jezus had verklaard dat Hij er nog niet heen zou gaan, daar zijn tijd nog niet gekomen was.*

Heden vroeg zond Hij 2 leerlingen – opdat zij nog vóór de sabbat ter plaats zouden aankomen – naar Samaria, om aan de Samaritanen te melden dat zij Hem mochten verwachten. (Bedoeld is waarschijnlijk het stadje Samaria, thans Soemra, zie daarover in nr. 1471, voetnoot 789).

1469.

19 augustus; Sabbat. –

De Heer onderrichtte heden op de sabbat, deed genezingen en ging van huis tot huis. Hij is de laatste maal hier en wil geheel zijn liefde als het ware uitputten. Hij heeft ook bezetenen verlost.

De overige bijzonderheden ben ik vergeten.

20 augustus. –

Heden leerde en heelde de Heer voortdurend, het ene huis na het ander bezoekend. Ook duivelen dreef Hij uit. Van de 4 Farizeeën die Hem vóór Jericho waarschuwden niet naar Jeruzalem te gaan, bleven er aanstonds 2 bij Hem. De 2 andere, die zo toornig naar Jeruzalem gingen, werden er op beledigingen onthaald, omdat zij jegens de Heer enigermate van gevoelen veranderd waren, zodat ook zij nu naar Jezus terugkeerden (nr. 1451, einde en nr. 1459, begin).

Heden zond Hij velen uit, apostelen en leerlingen, twee aan twee, naar steden waar Hij niet meer zal komen.

21 augustus. –

De Farizeeën waren in grote menigte te Jericho bijeengekomen. Wel honderd vreemde Farizeeën waren daar tegenwoordig, ook vele van over de Jordaan, uit Betabara en Betanië; zij bespiedden Hem zeer verbitterd.

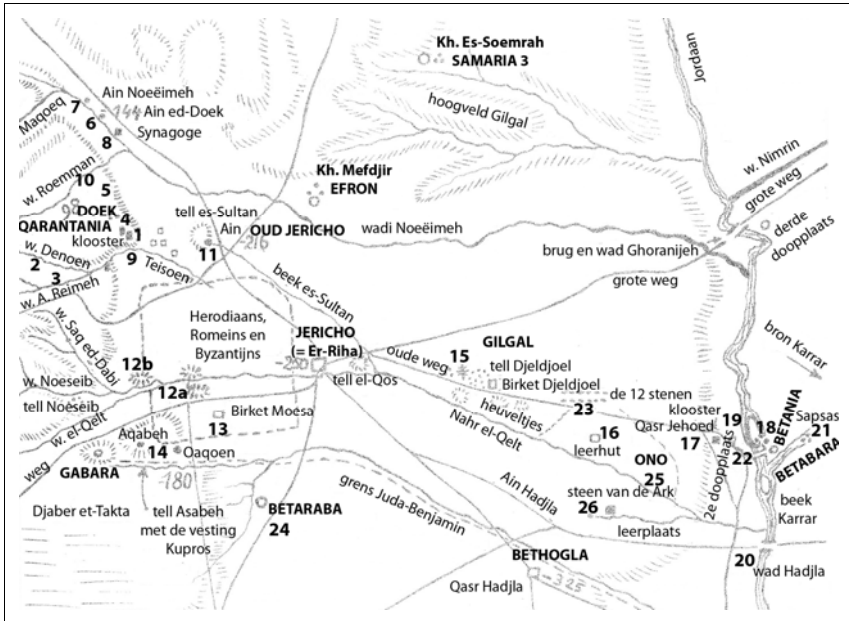
Vooraf begaven zij zich deze namiddag tot Jezus, daar zijn gezelschap door de uitzending van verscheidene apostelen en leerlingen, zeer verzwakt was. Zelf een sterke groep vormend vroegen zij Hem heftig en agressief rekenschap van zijn handelwijze; zij kwamen weer met al hun gewone beschuldigingen voor de dag, maar *Hij bracht hen tot zwijgen.*

Zij zochten Hem in zijn woorden te vangen, en daar *Hij herhaaldelijk van zijn goddelijke Vader sprak, maakten* zij Hem weer de opmerking dat zijn broeders daar stonden, en *Hij antwoordde zoals vroeger, dat die genen zijn broeders waren die de wil van de Vader vervulden en Gods geboden onderhielden* (Mt. 12, 46-50).

In een kleine stad, een uur ten noorden van Jericho, waar Jezus naar toe wil, verzamelen zich reeds weer vele zieken.

(Waarschijnlijk het huidige Kh. Mefdjir, 4 km ten noorden van er-Riha. Mefdjir is een oude plaats, die, te oordelen naar de overblijfselen een stadje van enig belang schijnt geweest te zijn; zie kaart na nr. 1464).

Jezus verlaat Jericho 1. – Genezing van twee blinden (Mt. 20, 29-34; Mk. 10, 46-52; Lk. 18, 35-43).

1470.

22 augustus. –

Ik zag Jezus deze morgen naar een kleine stad, een uurtje ten noorden van Jericho, gaan. Daar kwamen reeds vele mensen

bijeen om zijn hulp af te smeken. Aan de wegen werden blinden, zieken en kreupelen gebracht om zijn aankomst af te wachten.

Op de weg vóór de stad (bedoeld kan zijn vóór Jericho, dat Jezus nu verlaat) zag ik dat Jezus nogmaals door vele Farizeeën tegengehouden en met allerlei strikvragen, beschuldigingen en verwijten bestormd werd, maar zij vermochten niets en hadden geen macht op Hem.

(De naam van het stadje is best mogelijk Efron. Immers, volgens een later verhaal heeft Jezus, op deze weg, vóór EFRON, onder een boom een leerrede gehouden en daarna kinderen gezegend, zie toekomstig nr. 1637).

Vele mensen trokken met Jezus mee en 2 blinden zaten met hun gidsen aan de weg. (Voor de moeilijkheid, zie nr. 1460, voetnoot 787). Toen Jezus hen voorbijkwam, riepen zij Hem na en smeekten Hem om genezing; het volk nu, waaronder wel bespieders van de Farizeeën waren, beval hun onder bedreiging te zwijgen.

Maar zij werden, elk door 2 mannen, achter Jezus geleid en gingen door met roepen: “Ach! Zoon van David, ontferm U over ons!”

Nu bleef de Heer staan en vroeg wat zij van Hem begeerden!?

En zij smeekten Hem zo goed te willen zijn hun de ogen te openen.

Hierop liet de Heer hen bij zich komen en Hij raakte hun de ogen aan en zij werden ziende en volgden Hem.

Om deze en de andere blinde die Hij bij zijn aankomst te Jericho genezen had, ontstond er een grote herrie. De Farizeeën stelden een onderzoek in en ondervroegen een van hen en ook zijn vader.

De leerlingen wensten vurig dat Jezus naar Betanië tot Lazarus zou trekken, waar zij rustiger en minder gestoord zouden zijn; het oponthoud te Jericho verdroot hen allen.

Jezus genas onderweg vele zieken en het is niet met woorden te vertolken, hoe Hij onder al dat smeken van zoveel ellendige mensen enerzijds, en onder al die aanvallen, beschuldigingen en vervolgingen zijner vijanden anderzijds, zo kalm, rustig, zeker en geduldig was; en hoe zacht en ernstig Hij glimlachte, toen de leerlingen Hem van zijn weg en doel wilden doen afzien. Hij sprak ook veel over de Farizeeën en de ergernis (waarschijnlijk is bedoeld: de ergernis die de Farizeeën aan Jezus namen).

1471.

23 augustus = 1 Eloel; Nieuwe Maan. –

Heden zag ik de Heer in de kleine stad ten noorden van Jericho vele zieken genezen. In de school van dit dorp hield Hij een leerrede. De inwoners verwelkomden Hem hier zeer hartelijk.

Genezing van tien melaatsen (Lk. 17, 11-19).

24 augustus. –

Ik zag Jezus heden in de richting van Samaria gaan⁷⁸⁹.

---

⁷⁸⁹ **Samaria = es-Soemrah.** – Efron (Mefdijr) verlatend gaat Jezus in de richting van Samaria. Wel zou kunnen de provincie Samaria bedoeld zijn, maar het ligt meer voor de hand dat hier een ander stadje van deze naam bedoeld is.

Het heeft zijn oude naam behouden in de vorm es-Soemrah en ligt 8 km ten noorden van er-Riha. Khirbet es-Soemrah is de ruïne van een kleine stad, die ondersteboven geheel verwoest ligt, zodat er weinig of niets duidelijk en herkenbaar is (Guérin, Sam. I, 226, 227). (Hier zijn nog de 2 vooruit gezonden leerlingen).

Een menigte hulpbehoevenden verzamelden zich reeds hier en daar aan de weg, om Hem af te wachten. Buiten de stad, een paar honderd schreden ter zijde van de grote weg, zag ik een tent opgericht worden en daarin, rondom, op bedden tien melaatsen door hun leidsmannen geplaatst worden. Toen Jezus door de stad gegaan was en daar nu voorbijtrok, traden de melaatsen te voorschijn en aanriepen Hem om hulp.

Jezus bleef staan, maar de leerlingen gingen een weinig vooruit. De melaatsen naderden, geheel in hun kleren gehuld, met ongelijke vlugheid, tot de Heer, naar gelang hun krachten er hen toe in staat stelden, en zij traden in een kring om Hem.

Hij raakte hen één na één aan en beval hun zich aan de priesters te gaan tonen (volgens een voorschrift van de Wet, Lev. 14, 2). En hierop vervolgde Jezus zijn weg.

Één van de melaatsen – het was een Samaritaan – was de vlugste en ging langs dezelfde weg met de 2 leerlingen, die Jezus naar dit gewest uitgezonden had (nr. 1468, einde); de anderen gingen verscheidene wegen op. **Dezen waren niet ogenblikkelijk volkomen genezen; hoewel zij aanstonds goed konden gaan, duurde het een uur, eer zij geheel rein waren, misschien omdat zij het niet eerder verdienden.**

Spoedig daarna trad een huisvader uit een herdersdorp, dat een kwartier rechts van de weg lag, tot Jezus en smeekte Hem met hem mee te gaan naar zijn huis; zijn dochtertje helaas! was gestorven. De Heer vergezelde hem aanstonds naar zijn woning.

Op deze binnenweg achterhaalde Hem één van de genezen melaatsen. Het was de Samaritaan, die, getroffen door zijn plotse en volkomen genezing, aanstonds terugkwam om Jezus te bedanken. Hij wierp zich voor Jezus neer, *die sprak: "Zijn er geen tien rein geworden? Waar zijn de overige negen? Is deze vreemdeling de enige van de tien, die weerkeert om zijn dank te betuigen en God eer te*

geven? Sta op! ga naar uw huis, uw geloof heeft u genezen!” Deze man is later een leerling geworden.⁷⁹⁰

Opwekking van het dode kind.

1472.

Ik zag Jezus nu met de huisvader in diens woning gaan. Petrus, Joannes en Jakobus de Meerdere waren bij Hem. Het kind was een meisje van ongeveer 7 jaren en, ik geloof reeds 4 dagen overleden. Jezus legde een hand op het hoofd van het kind en zijn andere op haar borst en bad met omhoog gerichte blik. Toen verhief zich het kind en het leefde. *Hij zei tot de apostelen dat zij in zijn naam hetzelfde moesten doen.*

Jezus zal heden daar nog wel blijven. De vader van het kind had een sterk geloof en had met een groot vertrouwen op de Heer gewacht. De vrouw wilde hem reeds vroeger tot Jezus zenden, maar zijn hoop was zo vast, dat hij wachtte tot Jezus zelf voorbijkwam; zijn huishouding gaf hij weldra aan iemand anders over, en zodra zijn vrouw na Jezus' dood gestorven was, werd hij een leerling. Ook heeft hij een beroemde naam verworven en het opgewekte meisje is zeer deugdzaam geworden.

Daar liggen in het rond nog enige herdershuizen, die Hij ook zal bezoeken.

---

⁷⁹⁰ In deze dagen zijn er slechts karige mededelingen.

In het leven van de zienster zien wij haar in een periode van bovenmenselijk lijden dat zij doorstaan moest voor de beproefde Kerk en de Paus.

Wij hebben hier te doen met het verhaal van Lk. 17, 11-19.

Het wonder had plaats nabij de grens van Samaria (Lk. 17, 11).

Hier bij Soemra heeft de zuidelijke grens van Samaria gelopen.

De grens werd herhaaldelijk verlegd en in Christus' tijd liep ze meer noordelijk. Doch op de reis die Jezus nu onderneemt, zal Hij, na een grote omweg naar het zuiden weer naar het noorden trekken tot op de noordergrens van Samaria, nl. tot Ginea. Doch in hoever is het geografisch gegeven van de H. Lukas letterlijk te nemen?

(25 augustus). –

Jezus komt langs een grote omweg op Samaritaans grondgebied. (Door omweg is te verstaan afwijking van de gewone weg; Hij komt bij en te Soemra en gaat daarna zuidwaarts).

Hij wandelt door de herdersgewesten, die zijn Moeder vóór zijn geboorte en Hijzelf na zijn doop doorkruist heeft. (Deze aanduiding toont ons Jezus op zijn tocht naar het zuiden reeds gekomen ten oosten van Jeruzalem).

26 augustus; Sabbat. –

Geen mededelingen over het leven van Christus.

27 en 28 augustus. –

Dezer dagen wandelde Jezus rond tussen de wijd verspreide herdershuizen en genas vele mensen; inzonderheid heeft Hij vele aangevochten en bezeten dochters en vrouwen verlost. Slechts Petrus, Jakobus en Joannes en zeer weinige leerlingen waren bij Hem. De overigen zijn naar die plaatsen gezonden, waar Hijzelf niet meer zal komen.

29 augustus. –

Geen mededelingen.

Jezus op een bruiloft bij herders. – Dood van Lazarus.

1473.

30 augustus. –

Ik zag de Heer, op zijn reis door het bergland van Judea naar Hebron toe, waar Zakarias gewoond heeft, het ene herdershuis na

het andere bezoeken. Ik zag Hem ook met Petrus alleen in een herdershuis op een bruiloft. Ik zag het echtpaar na hun huwelijk uit de school (synagoge) komen. Zij ontvingen uitgeleide onder een soort van troonhemel of baldakijn. Voorop gingen bruidsmeisjes, die kleine kransen van veelkleurige wol droegen en op fluiten speelden. Achter de stoet kwamen mooi uitgedoste knapen met een soortgelijke muziek. Ook was er een priester uit Jericho bij.

Toen zij nu het huis binnentraden en tot hun grote ontsteltenis de Heer zagen, omringden zij Hem aanstonds vol eerbied en schrik. *Maar Jezus stelde hen gerust, zeggend dat zij daarom hun bruiloftsgebruiken niet hoefden te onderbreken, doch deze voort moesten zetten, om geen ergernis te geven.*

Zij dronken nu uit kleine glazen. (Kleine glazen, in het Oosten algemeen gebruikelijk; hierover later een kleine bemerking). De bruid was alleen met de vrouwen en de kinderen speelden en dansten voor haar. *Ik zag hierop dat de bruidegom en de bruid met Jezus in een kamer afzonderlijk samenkwamen en dat de Heer hun handen nogmaals samen legde en met zijn rechterhand de verbonden handen zegende, en hen over de onontbindbaarheid van het huwelijk en over de onthouding onderrichtte.*

De Heer en Petrus lagen vervolgens met de herders en de priester aan tafel en de bruidegom diende hen. Maar de priester was ontevreden, omdat de ereplaats aan tafel aan de 2 vreemde gasten toegewezen was; hij lag tegenover Jezus en verliet weldra de maaltijd. Ik zag ook dat hij enige Farizeeën ophitste en dat zij later de Heer hier overvielen en Hem rekenschap van zijn aanmatiging vroegen. Ik zag dat één van die Farizeeën in de heftigheid van het geschil de mantel van Jezus schouders trok, maar de Heer bleef bedaard en zacht en zij konden het niet halen en vertrokken.

1474.

Jezus verwijlde in dit herdershuis met ongewone liefde en vriendelijkheid. De ouders van de bruid en vele andere oude herders, die zich nog bij hen voegden, waren van degenen die Hem in de nacht van zijn geboorte bij de kribbe bezocht hadden. Zij begonnen op een zeer aandoenlijke wijze te vertellen en hier aan de Heer, die zij toen als Kind bezocht hadden, alle bewijzen van eerbied te geven. Menig jongeling vertelde wat hij daarover van zijn overleden ouders vernomen had. Zij brachten ook vele zieken, waarvan sommige van ouderdomszwakte niet meer konden gaan, ook flauwe en zieke kinderen, die Jezus allemaal met grote liefde genas.

Hij zegde ook tot de echtgenoten, dat zij na zijn dood tot de apostelen moesten gaan en zijn volgelingen moesten worden, wanneer zij voldoende in de leer onderwezen en ook gedoopt zouden zijn.

Op de gehele reis zag ik Jezus nergens zo vrolijk en opgewekt, als bij deze goede en eenvoudige mensen; dit tafereel was zeer aandoenlijk. Ook werd mij getoond dat allen die Hem als kind in de kribbe geëerd hadden, de genade van het christendom bekomen hebben.

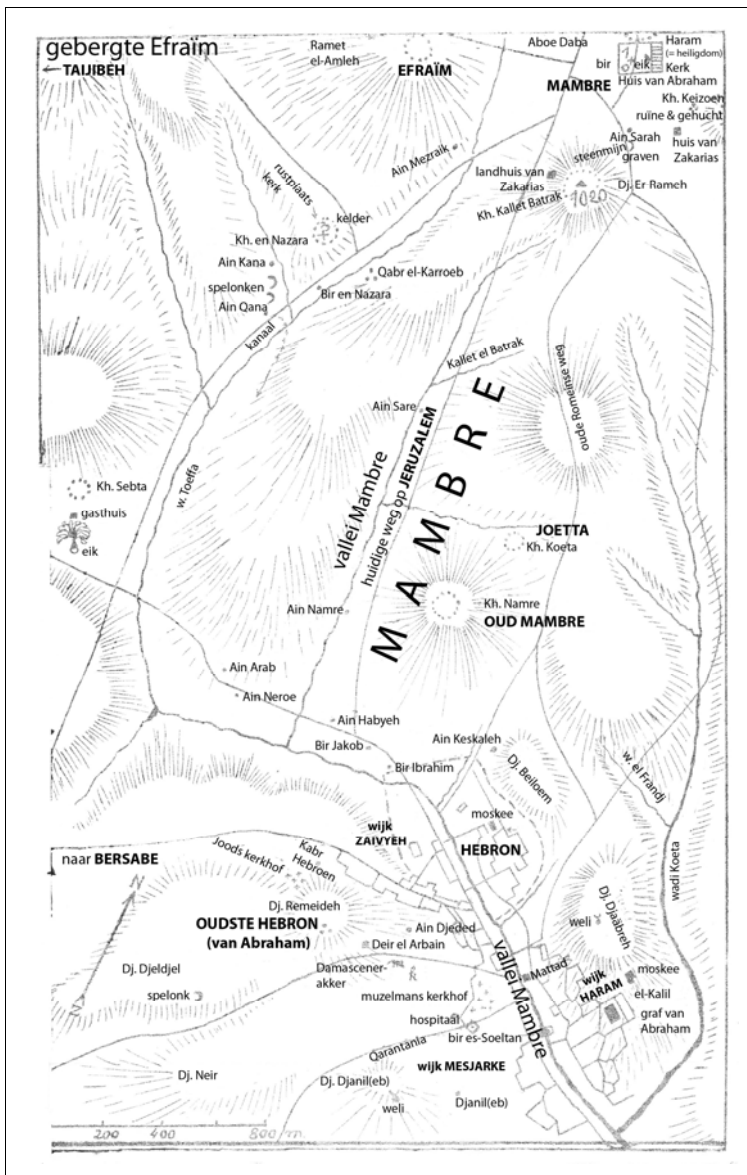
31 augustus. –

Ik zag de Heer van de bruiloft der herders nog zuidelijker door het bergland gaan, naar Joetta toe. De bruiloftvierders deden Hem uitgeleide. Nu waren weer een zestal apostelen bij Hem, onder wie ik mij Andreas herinner. Ik vernam van de leerlingen dat Hij naar een stad in het gebergte gaat, waar een school is (of synagoge), en dat Hij daar prediken en de sabbat vieren wil.

Ik zag op deze reis vele zieke kinderen tot Hem op de weg gebracht worden; ze waren meestendeels zeer dik

en al gezwollen en konden niet lopen. Hij genas ze.
 Ook waren de mensen in dit gewest nog eenvoudig en goed.

1475.

1 september. –

In de kleine bergstad aangekomen, ging Jezus recht naar de synagoge en *hield er een leerrede*. De priesters die er binnen waren, gingen buiten en riepen er nog andere bij, maar zij moesten de leerstoel voor Jezus inruimen. Het volk hoorde de Heer vreugdig aan. Hij vernachtte in een open herberg in de nabijheid. Ik gis dat ook Jozef en Maria op hun reis naar Zakarias in die herberg overnacht hebben. Deze stad ligt niet ver van Joetta, en de school ligt afgezonderd op een heuvel. Hier zijn vele witte stenen en in de vallei en tussen de rotsheuvelen schone weigronde (cfr. fasc. 9, nr. 205).

2 september; Sabbat. –

Ik zag de Heer met de leerlingen en enige deugdzaame mensen de sabbat op de heuvel in de school vieren. De Farizeeën vierden hem in een ander huis. *Daar Jezus herhaaldelijk van zijn nabije einde sprak*, drukten de leerlingen de wens uit Hem naar zijn vaderstad Nazareth te zien gaan, maar *Hij achtte het nuttiger aan de goede mensen van hier zijn tijd te besteden, liever dan te Nazareth, waar men Hem eens zo liefdeloos en lasterlijk ontvangen had.*

Hij leerde over de grondwaarheid: "Niemand kan 2 heren dienen."

De Farizeeën spotten met Hem, omdat *Hij zei dat Hij niet meer weerkeren zou, daar Hij dit reeds meer dan eens gezegd had.*

1476.

3 september. –

Jezus zette hier zijn lering nog verder uiteen. Hij zei heden dat Hij geen vrede, maar het zwaard

was komen brengen (cfr. Mt. 10, 34). Dit bracht de beangstigde leerlingen in de war. ***Maar Hij gaf tot uitleg dat de mens al het boze en verkeerde in zich moet doden en zich loshouwen van het boze buiten zich.***

Hier waren enige mensen die meer dan één vrouw hadden, zodat Jezus het huwelijk tot onderwerp van zijn lering nam.

Hij sprak over de onthouding en over het verlaten van alle familieleden om Hem te volgen (Mt. 10, 34-39). *Hij illustreerde zijn leer met parabelen.*

Zelfs uit verwijderde steden kwamen vele mensen naar Hem luisteren. (Een bewijs dat Jezus' leven hier weer een bewogen tijdperk doormaakt. Spijtig dat K. die nog steeds veel voor de Kerk lijdt en om andere redenen uit haar leven bekend, zo weinig kan meedelen). Mensen van naderbij moesten hun plaats aan hen afstaan.

4 en 5 september. –

Geen mededelingen over het leven van Christus.

6 september. –

Jezus heeft de kleine bergstad, waar ik Hem dezer dagen dikwijls naar de synagoge op en neer zag gaan, verlaten. *Hij heeft de meeste apostelen en leerlingen uitgezonden.*

Hij trok een paar uren verder noordwaarts, doch langs een andere weg dan bij zijn komst. Veel volk deed Hem uitgeleide.

Hij ging naar een kleine stad, waar de inwoners goed gesteld waren en waar men Hem vóór de stad tegemoet kwam.

Jezus onderrichtte hier vele goede mensen, meest onder een boom.

Nota van Brentano.

Geweldige pijnen maakten de zuster gedurende 13 dagen tot elke mededeling onbekwaam. Van 7 tot 19 september werd dus niets verhaald.

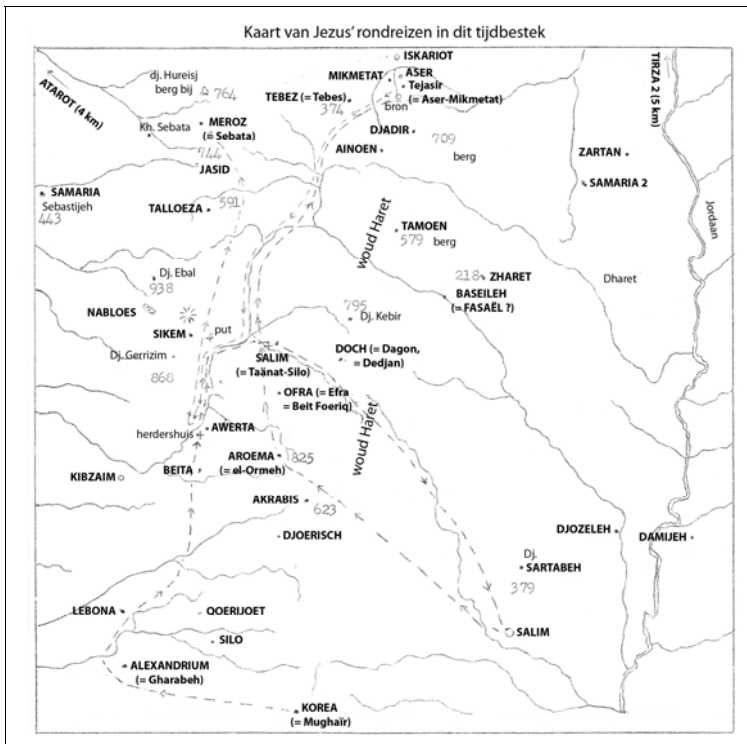
Eerst met de 20^e zette zij haar verhalen fragmentarisch voort.

1477.

20 september. –

Jezus vertoeft in een stad bij Samaria.

(In deze 15 dagen is Jezus dus naar het noorden gereisd en wij vermoeden dat de hier bedoelde stad Taänat-Silo is, waar Hij regelmatig kwam, hoewel het nog 3 uren van Samaria ligt; zie fasc. 18, nr. 782.)

Hij komt nog niet naar Betanië. Ik zie 3 Maria's Hem tegemoet gaan: de H. Maagd, Maria Heli en de dochter van deze laatste Maria van Kleofas.

21 september = 1 Tisri; Nieuwe Maan. –

De H. Vrouwen zijn bij Jezus. Een bode van Lazarus komt Hem smeken naar Betanië te willen komen (5^e boodschap), maar Hij gaat op hun verzoek niet in en trekt er nog niet naar toe.

22 september. –

De H. Vrouwen en de bode houden hier de sabbat (vrijdagavond), maar Jezus gaat hem vieren in een stad, een dagreis ten noorden van Betanië gelegen.

23 september. –

Hier leerde Jezus in de grote synagoge; ze heeft 2 verdiepingen en is vol mensen. Hij leert op de bovenste, maar komt ook dikwijls beneden spreken. Vele vrouwen komen met hun kinderen om ze door Jezus te laten zegenen. Ook brengt men vele zieken op bedden, om hun genezing te bekomen.

De H. Vrouwen en de bode wachten op Hem in de vorige stad, (want Jezus komt nog naar hier terug).

1478.

24-26 september. –

Jezus leerde dezer dagen zeer uitvoerig over de Samaritaan, de priester en leviet (Lk. 15, 8-10), over de betekenis van Jericho en van Jeruzalem en verhaalde en verklaarde ook de parabel van de verloren drachme. Hij sprak: "Zij die Mij niet volgen, zullen in de handen van moordenaars vallen!"

Hij zegende en heelde vele kleine kinderen, maar ook grotere en ook andere zieken.

27 september. –

Jezus is terug in de stad, waar de H. Vrouwen op Hem waren blijven wachten. Hier waren apostelen en leerlingen bij Hem; zij verbleven in een herberg en ontvingen daar de boodschap van Lazarus' dood (6^e boodschap).

(Wij zegden reeds dat de ongenoemde stad zeer waarschijnlijk Taānat-Silo is. Bij deze stad was een grote herberg, die tegelijk een soort hospitaal was; zie fasc. 18, nrs. 782-783; en later nrs. 2059 en 2095).

***

Ik kwam ook te Betanië en ik zag de overleden Lazarus.

Zijn zusters verlieten na zijn dood het huis; zijn lijk werd op een plank gelegd en volgens de joodse gebruiken gebalsemd (Joa. 11, 44; cfr. nrs. 1982-1983; 2222-2223). Hierna werd het in lijkbanden ingewikkeld. In het huis hielden zich vele mensen op. Het lijk werd met de plank in een kist van doorzichtige staven gelegd en ten grave gedragen; de kist had een gewelfvormig deksel.

Marta en Magdalena zag ik na de dood van hun broer Betanië verlaten en zich op weg begeven naar hun landgoed bij Ginea. Niet ver van daar liggen Jizreël en het erfdeel van Jozef. Op dit landgoed hadden zij (of de bestuurder van het landgoed) Jezus vaak ontvangen. Het scheen dat zij thans daar op Jezus wilden wachten.

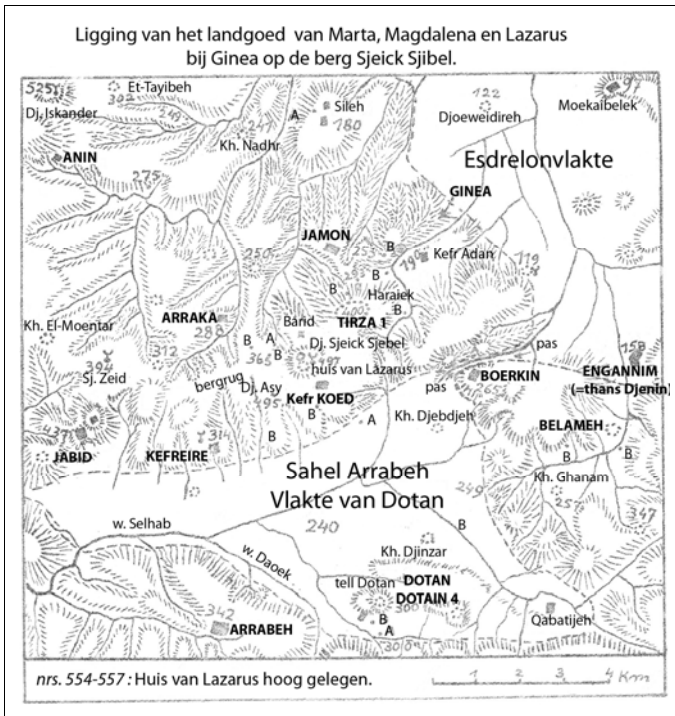
Jezus te Ginea en op Lazarus' kasteel.

1479.

28-29 september. –

In de nacht van donderdag op vrijdag (28-29 september) zag ik Jezus en de H. Vrouwen en alle apostelen in meerdere groepen in de maneschijn reizen. (Het is de 8^e dag na de nieuwe maan).

Jezus ging nu eens met deze, dan weer met gene groep; zij hadden de kleine stad, waar men zich zozeer aan Hem geërgerd had, verlaten. (Gezien de enorme leemten in het verhaal, is deze ergernis niet vermeld). Zij reisden in de richting van het landgoed van Lazarus. (Dus, als onze veronderstelling juist was, van Taānat-Silo naar het noorden noordwesten). Daar wachtten de zusters van Lazarus op Jezus.

In de morgen zag ik de Heer en zijn gezelschap in een gehucht van enige huizen, en 's namiddags zag ik Hem in de kleine stad Ginea in welks nabijheid het buitengoed van Lazarus gelegen is.

Aanstonds begaven zich de H. Vrouwen daarheen, *maar Jezus ging met de mannen naar de synagoge en hield er een leerrede.*

's Avonds na de sabbat(-oefening) heeft Jezus met de apostelen op het kasteel van Lazarus bij de H. Vrouwen een maaltijd genomen. Magdalena kwam Hem tegemoet en zei dat Lazarus overleden was. Ach! was Hij toen maar te Betanië geweest (7^e boodschap). *Maar Jezus antwoordde haar dat het zijn tijd nog niet was, dat het goed was dat hij gestorven was ...*

Zij aten in een grote zaal die aan de ene zijde open was en op een binnenhof uitzicht had. De vrouwen traden pas in de zaal, wanneer *Hij begon te leren* en hielden zich bescheiden op de achtergrond. *Jezus sprak ook over de ergernis, die men in het laatste stadje aan Hem genomen had, en over de nog groter, op komst zijnde ergernis* (waarvan zijn lijden en dood het gevolg zouden zijn).

30 september; Sabbat. –

Jezus zei tot de zusters van Lazarus het gehele huisraad van hun broer op zijn plaats te laten.

(Volgens joods gebruik werd de kamer van een overledene na zijn begrafenis ontruimd en gereinigd; D.B. Funérailles).

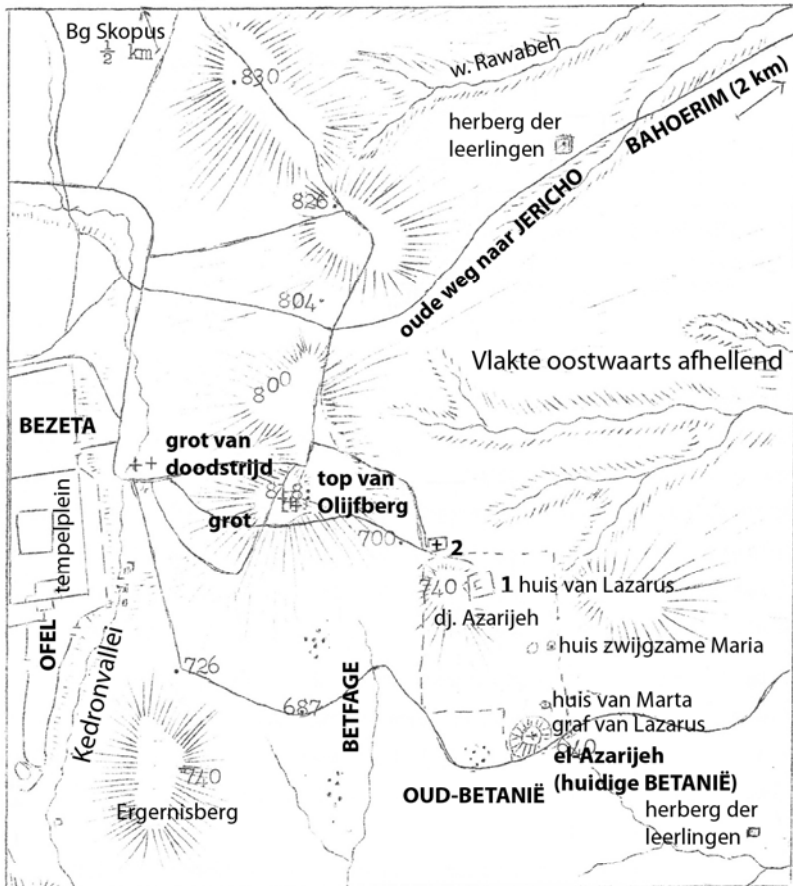
Hij wilde komen, doch pas na enige dagen.

De vrouwen gaan morgen immers naar Betanië. Jezus keerde met de apostelen echter naar het naburige Ginea terug.

1 en 2 oktober. –

Deze dagen opnieuw geen mededelingen.

Op het kaartje duiden de volle dikke lijnen wegen aan; de puntlijn stelt de grenzen voor van het domein van Lazarus en Marta.

Men heeft van west naar oost het tempelplein, de Kedronvallei, de Olijfberg, de djebel Azarijeh, tegen de oosthelling waarvan het huis of kasteel van Lazarus(1) aangebouwd is.

Het domein kan van noord naar zuid 900 m lang zijn en van west naar oost 400 m breed zijn.

Een voorname ingang (2), dicht bij de huidige kapel (+) die herinnert aan het uitgangspunt van Jezus' latere intocht in Jeruzalem.

Ongeveer 100 stappen ten zuiden van de noordelijke ingangspoort (2) staat het kasteel met ingangen aan de noord- en de oostkant. Van het dak kan men op de heuvel komen.

Jezus nadert Betanië.

1480.

3 oktober. –

‘s Avonds zag ik Jezus en de apostelen in een herberg een uur vóór Betanië aangekomen (nl. in de herberg van de leerlingen; zie kaartje hierna; alsook fasc. 10, nr. 251, voetnoot 69).

De plaats heet nu Bîr Boequeia Dan, en het is niet onwaarschijnlijk dat deze Bîr de oude bronput is op het voorplein van de herberg). Er staan daar huizen en een school. Hier kwamen boden van Lazarus’ zusters Hem uitnodigen (8^e boodschap).

Jezus liet hun door de leerlingen antwoorden dat Hij na 2 dagen zou komen. In het Evangelie van de H. Joannes staat dit alles kort samengevat.

- De tijding van de ernstige ziekte van Lazarus heeft Jezus reeds vóór 3 weken gekregen (nl. op 2 juli, fasc. 26, nr. 1436).
- De tijding van zijn dood ontving Jezus in de stad bij Samaria, waar Hij bij de H. Vrouwen was en zei: “Hij slaapt”,
- maar op het kasteel van Lazarus zegde Hij: “hij is dood.”

Jezus legde hier in een grote leerrede de parabel uit van de arbeiders in de wijngaard. De moeder van Jakobus en Joannes zocht hier nogmaals de Heer met haar verzoek te naderen. Zij hoorde van de nabijheid van zijn voleinding en meende dat verwanten zeker de eerste aanspraak op een plaats in zijn Rijk konden maken (Mk. 10, 33).

4 oktober. –

Jezus leerde hier in de school. Hij berispte zijn leerlingen over hun ongeduld; zij morden immers, omdat Hij zolang talmde naar Betanië te gaan. Hij was altijd als Iemand die niet kon zeggen hoe het met Hem en met hen gelegen was, omdat zij Hem niet verstonden. Zijn lering was er meer op

gericht hun opvattingen (die nog aards waren) te doen vervliegen en hun vertrouwen in eigen zienswijzen uiteen te drijven, dan hun het wezen der dingen te onthullen, (dan hun de naakte waarheid te openbaren), daar zij voor dit laatste nog niet vatbaar waren en het niet verstaan zouden hebben.

Hier waren farizeese bespieders, die alles te Jeruzalem aanbrachten, alsook lieden van Betanië. De moeder van Joannes en Jakobus, die (nu) in de buurt van Betanië woonde, kwam nogmaals met haar verzoek voor de dag, maar *hoogernstig wees Jezus haar terug.*

5 oktober = 15 Tisri; Loofhuttenfeest. –

Geen mededelingen.

Jezus te Betanië. – Opwekking van Lazarus (Joannes 11).

1481.

6 oktober. –

Tussen het dorp waar Jezus was en Betanië lagen vele weiden, boomgaarden, open tuinen en lustplaatsen met schaduwrijke bomen. *Ik zag de Heer de apostelen onderrichten, hetzij wandelend, hetzij stilstaand, hetzij neerzittend nu eens hier dan weer daar,* en op die manier Betanië langzaam naderen. Huis en domein van Lazarus lagen tussen de vervallen ringmuren van het dorp, maar een deel van de tuinen en voorhoven erbuiten.

Lazarus was nu 8 dagen dood; 4 dagen hadden zij hem over aarde laten liggen, in de hoop dat Jezus hem zou komen opwekken; zijn zusters waren naar het buitengoed te Ginea de Heer tegemoet

gegaan, en daar Hij weigerde spoedig mee te komen, waren zij teruggekeerd en hadden Lazarus laten begraven.

Nu bevonden zich vele vrouwen en mannen uit Betanië en Jeruzalem bij hen, om met hen, volgens het gebruik, de dode te bewenen (Joa. 11, 19)⁷⁹¹.

De vrouwen zaten tezamen, en zo ook de mannen, van de vrouwen afgezonderd. Het scheen mij namiddag te zijn, reeds naar de avond toe, wanneer Maria Zebedeï⁷⁹² bij Marta, die tussen de vrouwen zat, binnentrad. Zij kwam van de weg, waarlangs de heer naderde. Zij fluisterde Marta in het oor dat de Heer naderde.

Ik zag dat Marta met haar in een tuin achter het huis ging, waar Magdalena eenzaam in een loofhut zat (in het zuidelijk gedeelte van het uitgestrekte domein, zie kaart hiervoor, alsook fasc. 10, nr. 251, voetnoot 69) en haar zegde dat de Heer naderde.

1482.

Ik zag ook dat zij Magdalena uit liefde het eerst de Heer tegemoet wilde laten gaan, en vervolgens dat Magdalena met Maria Zebedeï de Heer werkelijk tegemoet snelde. Nochtans heb ik niet gezien dat zij tot bij de Heer doordrong; ik zag haar slechts weggaan, terwijl Marta bij de vrouwen bleef zitten. Ook weet ik dat, als Jezus in het gezelschap van zijn apostelen en leerlingen was, Hij niet licht te allen stond de vrouwen bij zich liet komen.

Na enige tijd – het begon duister te worden – kwam Magdalena dus tot de vrouwen terug en nam de plaats van Marta in en nu zag ik deze de Heer tegemoet gaan. Op dit ogenblik stond Jezus met

---

⁷⁹¹ Voor het bewenen van afgestorvenen, zie fasc. 20, nr. 890, voetnoot 449.

⁷⁹² De hier genoemde Maria Zebedeï is niet Maria Salome, vrouw van Zebedeüs en moeder van Jakobus en Joannes; zij kwam van de weg waarlangs Jezus naderde; zij had immers toezicht op de herberg der leerlingen nr. 1654, 1657).

Ze is ook te onderscheiden van Maria van Kleofas uit fasc. 19, nr. 807, die ook grote reizen voor de gemeente ondernam.

zijn apostelen en leerlingen en enige andere lieden die zich verzameld hadden, aan de grens van Marta's tuinen bij een open loofhut te spreken. Ik zag Marta het woord tot Hem richten en daarna terugsnellen en aan Magdalena in stilte iets zeggen. (waarschijnlijk: "De Meester is daar en Hij roept u!")

***

(Bemerking.

Uit meerdere passages schijnt het dat wij hier door hetgeen K. een open loofhut noemt, niet een aparte hut of prieel of zelfstandig afdak moeten verstaan, maar de ontvangstzaal zelf van Lazarus' huis, die wel een vestibule gehad zal hebben en die ter gelegenheid van het Loofhuttenfeest met groene takken en bladeren bekleed was.

We zijn vandaag 15 Tisri, dus feest van Loofhutten. De ontvangstzaal moest als loofhut dienst doen. Ook nu ontvangt Jezus in deze zaal het brood en de wijn der verwelcoming, zoals Hij die ook ontving vroeger, nrs. 252, 257, 530.

In nr. 259 vereenzelvigd K. de loofhut met de voorzaal en in nr. 1485 noemt zij de ontvangstzaal loverzaal of portaal, zuilengang, 'Laubhalle'. De afstand van deze zaal naar de eigenlijke woning of zaal aan het einde van het voorhof kan wel aanzienlijk zijn, hoewel zeker geen 100 stappen. (Zie onze voorstelling of tekening in fasc. 10, nr. 251, voetnoot 69).

Nu snelde Magdalena tot de Heer, en ik zag andere Joden haar achternagaan. Jezus stond nog bij de loofhut te midden van een toeloop van mensen. De zon ging reeds onder.

Magdalena viel aan Jezus' voeten neer en sprak: "Heer! waart Gij hier geweest, mijn broer was niet gestorven."

Toen zag ik de Joden wenen en *ook Jezus werd door weemoed aangegrepen en weende* (Joa. 11, 35).

Ik zag dat Hij in de loofhut trad en dat daarin een lamp ontstoken werd en dat Hij en de apostelen, op- en neergaande, een weinig aten en uit bekers dronken, en *dat Hij zeer lang de aanwezigen daar onderrichtte*. Ik hoorde ook dat sommigen van de toehoorders, waarvan velen buiten de loofhut stonden en die gedurig in aantal aangroeiden, fluisterend morden, omdat Hij Lazarus niet in het leven gehouden had (cfr. Joa. 11, 37: “Kon Hij die de ogen van de blinde heeft geopend, niet evengoed zorgen dat deze niet stierf?”).

1483.

Ik zag dat de Heer zeer bedroefd en ontroerd was en *dat Hij in de loofhut over de dood een zeer lange toespraak hield, die tot tegen de morgen duurde*.

7 oktober; Sabbat. –

Het scheen mij nog zeer vroeg in de morgen te zijn, toen zij naar het graf gingen. De apostelen waren bij Jezus. Ik herinner mij in het bijzonder en duidelijk Matteüs en Joannes.

Ook waren Lazarus' zusters, Maria en de andere Maria's, in het geheel 7 vrouwen erbij, en bovendien een massa volk.

Het gedrang groeide nog gedurig aan, ja, het gewoel was bijna zo groot als bij de kruisiging van Christus. Zij volgden een pad met aan beide zijden aftuiningen, die met levend groen doorgelichten waren en gingen dan door een poort.

Nu was de afstand naar het kerkhof nagenoeg nog een kwartier (overdreven afstandsopgave). Die begraafplaats was met een muur omgeven. Wanneer men door de deur (of poort van die muur) binnentrad, leidde een pad links en rechts rondom een oprijzende heuvel, die van het één tot het ander einde met een gang tussen keldergewelven, waarin graven waren, doorsneden was.

Niet ver van de ingang (van de ringmuur) lag de deur van Lazarus' grafkelder schuin tegen de heuvelhelling. Wanneer men die deur opende, zag men door een lang keldergewelf dwars door de heuvel. Die kelder was door verscheidene traliehekken in meerdere aparte ruimten ingedeeld, en bood aan het einde, waar hij eveneens door een hek afgesloten was, uitzicht op het groen en de bomen aan de overkant van de heuvel. Lazarus was in de eerste ruimte begraven. (Ruimte schijnt de voorhal of vestibule van het eigenlijke graf te zijn). Het licht kwam in deze kelder binnen langs openingen in het gewelf. Men daalde met enige trappen in de kelder af. Aan de rechterzijde van de deur was bij de muur een langwerpige, vierhoekige, halve mansmaat diepe groeve, die met een steen bedekt was. Hierin stond de lichte kist met het lijk van Lazarus, zodat men in het graf er omheen kon gaan. Opgelegd leunde de voormelde grafsteen tegen de wand aan. Verderop in de kelder waren nog verscheidene zulke graven (of grafkamers).

1484.

De kelder werd geopend en Jezus en de apostelen traden erin. Bovendien was het kerkhof aan deze kant, om Lazarus' groef en tot vóór de ingang open en toegankelijk. Jezus ging nu met enige apostelen in het graf. Magdalena, Marta en de andere vrouwen stonden in de deur. Het gedrang was zo groot dat de mensen nieuwsgierig op de grafheuvel en op de muren van het kerkhof klauterden om te kunnen zien.

Vóór het graf staande, beval Jezus aan de apostelen de steen op te lichten (Joa. 11, 39). Zij deden het en plaatsten hem, evenals de lichte deur, die er nog onder lag, tegen de muur. Nu zei Marta tot Jezus dat hij reeds 4 dagen in het graf was en al rook, en Jezus antwoordde haar. De apostelen namen nu ook het lichte, gevlochten deksel van de kist, zodat men het omwonden lijk zag liggen.

Jezus schouwde naar omhoog, bad luidop en riep dan met luide stem: "Lazarus! kom buiten!"

Op dit geroep verhief zich het lijk in zittende houding, en onder de menigte daar buiten ontstond aanstonds een geweldig dringen en drommen naar binnen. *Maar de Heer beval aan sommige apostelen de mensen weg te drijven*; zij deden dit en dwongen hen tot buiten het kerkhof te gaan.

De overige apostelen stonden in het graf naast de kist, en namen de zweetdoek van het aangezicht van Lazarus (Joa. 11, 44), die als slaapdronken was. Zij ontdeden zijn handen en voeten van de banden, welke zij overhandigden aan personen die buiten het graf stonden en die hun een mantel overreikten.

1485.

Nu steeg Lazarus uit de kist en uit het graf, maar hij wankelde nog als een schim; zij hingen hem de mantel om en hij schreed als een slaapwandelaar de Heer voorbij en de deur uit, waar zijn zusters en andere vrouwen schuw als voor een geest achteruit weken en, zonder hem aan te raken, op hun aangezicht neervielen.

Maar Jezus trad achter Hem uit de groef en nam hem vriendelijk en ernstig bij de handen.

Nu begaven zij zich naar de woning van Lazarus. Het gedrang was groot, maar er was een zekere schrik onder de mensen, en zo kreeg de stoet ruimte, dwars door de toegelopen menigte, die zich nu bij de stoet aansloot.

Lazarus ging als zwevend, en had nog de schijn van een lijk.

Jezus ging naast hem; de anderen gingen al wenend en snikkend in stomme, bange verwondering er omheen.

Zij kwamen weer door dezelfde oude poort, op de weg tussen de met groen begroeide aftuiningen en keerden terug naar de loverzaal, vanwaar zij uitgegaan waren. *Hier trad de Heer met Lazarus en de zijnen binnen.*

De volksmenigte verdrong zich er omheen en er heerste een groot gewoel. Hier ging Lazarus voor Jezus plat op de grond liggen, als iemand die in een kloostergemeenschap aanvaard wordt (of vraagt om aangenomen te worden).

Jezus sprak hier nog een tijdlang en men zond de menigte weg. De Heer trad met zijn gezelschap omstreeks de middag in het huis van Lazarus, dat een honderdtal stappen van daar was. Hier gingen zij in een open eetzaal die gesloten werd en de vrouwen gingen in de keuken de maaltijd bereiden.

Jezus, de apostelen en Lazarus waren nu alleen. De apostelen stelden zich op in een kring rondom Jezus en Lazarus.

Lazarus knielde neer voor de Heer, die zijn rechterhand op Lazarus' hoofd legde en met een lichtverspreidende adem zevenmaal over hem blies; het was mij als zag ik toen een donkere damp van Lazarus wijken en daarin zag ik de duivel als een zwarte vliegende gestalte achteruit wijken buiten de kring, in de hoogte, grimmig en onmachtig.

Hiermee wijdde Jezus Lazarus toe aan zijn dienst. Hij reinigde hem van alle samenhang met de wereld en haar zonden, en sterkte hem met geestelijke gaven. Hij sprak hem nog lang toe en zei dat Hij hem opgewekt had, om door hem gediend te worden. Ook voorzegde Hij hem dat hij grote vervolgingen van de Joden te lijden zou hebben.

1486.

Tot nog toe was Lazarus met de lijkdoeken omhuld en nu ging hij ze afleggen en zich kleden en pas dan omhelsden hem zijn zusters en zijn vrienden, want te voren geleek hij nog enigszins op een lijk, dat schrik inboezemde.

Ik heb ook gezien dat zijn ziel, sedert ze van zijn lichaam gescheiden was, in een stille, halfverlichte plaats zonder pijn was geweest, en dat zij daar aan de rechtvaardigen, aan Jozef, Joakim, Anna, Zakarias, enz. vertelde hoe ver het met de Verlosser en zijn werk op aarde gekomen was.

Lazarus ontving door het aanademen van de Heer de 7 gaven van de H. Geest en werd van alle aardse banden die hem verstrikt konden houden, bevrijd. Hij heeft deze gaven vóór de apostelen bekomen, omdat hij door zijn dood de kennis van grote geheimen had verkregen; hij had een andere wereld gezien; hij was reeds eenmaal gestorven en nu wedergeboren; daarom kon hij deze gaven nu reeds ontvangen. De persoon van Lazarus is de belichaming van een verheven en hoogst belangrijk geheim.

Nu werd een grote maaltijd bereid en zij lagen allen aan tafel aan; een man nam de tafeldienst waar. De vrouwen naderden na de maaltijd, doch bleven op de achtergrond, *om eveneens Jezus' lering te horen.* Lazarus zat naast Hem.

Rondom het huis was een verbazend gewoel, want vele mensen waren zelfs van Jeruzalem gekomen, ja, zelfs politieagenten, die het huis rondom bezet hielden. *Jezus belastte de apostelen er mee de mensen en de wachten weg te sturen.*

Na nog een toespraak bij het licht van de lampen gehouden te hebben, *zegde Jezus tot de leerlingen dat Hij met 2 apostelen naar Jeruzalem wilde gaan.*

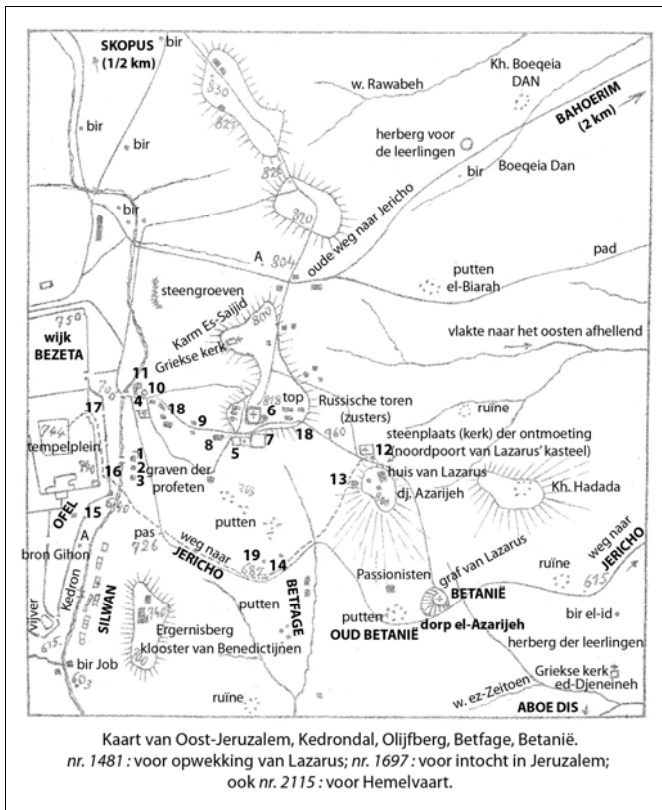
Toen zij zijn aandacht op het gevaar vestigden, *antwoordde Hij: "Niemand zal Mij herkennen, Ik zal er incognito zijn."* Vervolgens sliepen zij nog enige uren tegen de wanden.

Betanië en graf van Lazarus.

Betanië betekent 'Huis der dadelen'. Het HUIDIGE dorp heette bij zijn ontstaan rondom het graf van Lazarus: Lazarium.

Later veranderde deze naam in de mond der Arabieren in el-Azarijeh, 'dorp van Lazarus', aan wie het ook zijn naam ontleend had.

Het ligt een paar honderd meters ten oosten van het oude Betanië, waarvan de ligging duidelijk blijkt uit de overgebleven waterbakken en grotten. Deze treft men aan, zoals overigens ook el-Azarijeh, aan de moderne weg naar Jericho en aan de voet van de heuvel Azarijeh, die de zuidoostelijke verlenging of uitloper is van de Olijfberg. Boven de 2 plaatsen, op een eerste hoogte of terras van de heuvelhelling staat een passionistenklooster.

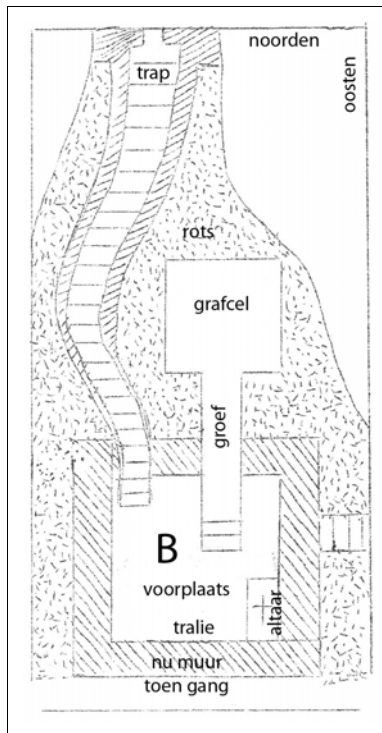

Lazarus' domein strekte zich uit van de top van de heuvel dj. el-Azarijeh tot tegen het oude Betanië en bevatte ook het graf.

(Zie kaart nr. 1481 en een nadere beschrijving van dit domein in fasc. 10, nr. 251, voetnoot 69); (cfr. Kopp, 353 + nr. 106, 107).

Achter Betanië daalt de bodem vlug naar het oosten en begint aanstonds de woestijn, die zich uitstrekt tot de voet van het gebergte nabij Jericho. Uit het oosten gezien heeft het arme, ellendige Muzelmanse dorp een schilderachtig uitzicht.

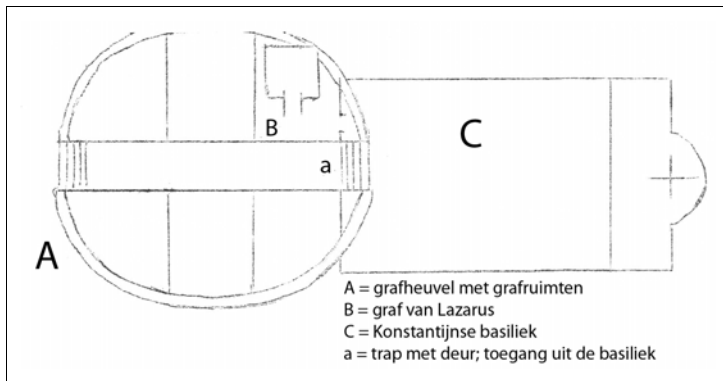
Het graf van Lazarus is nog steeds een aantrekkingspunt voor de pelgrims. Toch wordt de echtheid ervan wel eens in twijfel getrokken, niet wat de omgeving, maar wat de juiste plek, de bepaalde grot betreft (Zie D. Rops, Jezus in zijn tijd, blz. 294).

Zoals het graf er nu uitziet (zie Guide, 367 en hierboven) is het moeilijk alle bijzonderheden uit K.'s verhaal van Lazarus' opwekking er mee in overeenstemming te brengen, misschien ook omdat het voor haar een moeilijke zaak was zo iets met de juiste woorden te beschrijven, doch we hoeven maar een redelijke veronderstelling te maken, om dit te kunnen. Er is nl. reden voor de vraag: "Werd het oorspronkelijk uitzicht van Lazarus' graf niet door de aangebrachte veranderingen of versterkingswerken gewijzigd?"

Dat de heuvel met zijn verschillende grafruimten (**A**) verdween, is normaal. Immers bij de bouw van de konstantijnse basiliek werd alles rond Lazarus' graf weggehouden, om alleen dit graf ter verering te bewaren en achteraan in de kerk (**C**) onder te brengen.

Zo deed men ook te Jeruzalem. Alleen Jezus' graf en de rotsblok van Kalvarië werden behouden, maar alle overige rots rondom werd voor de basiliek weggehouden.

Volgens K.'s beschrijving heeft de grafheuvel er uitgezien zoals hierboven **A**.

Op dezelfde schets wordt het graf van Lazarus aangeduid door **B**.

Later werd de basiliek met haar westelijk einde (**C**) tegen dit graf aangebouwd. De vloer der kerk was 1,20 m boven de bodem van het graf, en daar men met treden in de grafheuvel ging, diende hier wellicht dezelfde trap met deur om beide plaatsen te verbinden (**a**).

Aan de zuidzijde van Lazarus' graf was geen muur zoals thans, doch de ruimte of vestibule was gesloten door een traliehek. Daarvóór liep de gang dwars door de heuvel. Het staat overigens vast dat de tegenwoordige zuidmuur een later bijbouwsel is. Zo mogen wij ook redelijkerwijze veronderstellen dat het overige muurwerk rond de voorplaats later bijgebouwd werd om de zwakke wanden van de zachte, verpulverbare rots te beschermen tegen de druk of het gewicht van de basiliek. Dit muurwerk wegdenkend hebben wij geen moeite meer om ons de gehele handeling van Lazarus' opwekking in te denken en ons die voor ogen te stellen.

De groef die tot in de grafcel of achterkamer komt is een halve mansmaat diep. Wanneer het lijk achteraan in de grafcel lag, kon men rondom de kist gaan.

De grote trap die uit het noorden afdaalt, is later door de Franciscanen aangebracht, nadat de Turken de toegang van uit de basiliek (a) gesloten hadden.

De paar dingen die in de voorgaande uiteenzetting louter veronderstelling zijn, zullen wel nooit als juist of zeker bewezen kunnen worden, daar ALLE resten van de oude basiliek plaats hebben moeten maken voor de nieuwe kerk. Deze schijnt evenwel geen model van schoonheid of smaakvolle bouwtrant te zijn.

Na de opwekking van Lazarus waren de vijanden van Jezus besloten Hem te doden. Daarom trok Hij zich terug in een streek nabij de woestijn, in een stad Efreem (Joa. 11, 53). Hiermee vat Joannes een lange afwezigheid van Jezus samen, die op zijn minst een paar maanden geduurd schijnt te hebben.

In die tijd ondernam Jezus een apostolische reis om de woede van zijn vijanden tot bedaren te laten komen. Op deze reis vertoefde Jezus meerdere dagen in het nieuwe land der H. Driekoningen, waar zij zich, na hun terugkeer uit Bethlehem gevestigd hadden.

Hun godsdienst was tot nog toe geweest het Mazdeïsme, waaruit zij na hun bezoek aan de kribbe menige verkeerde opvatting hadden geweerd, terwijl zij in hun oefeningen plaats hadden ingeruimd voor de verering van Jezus in de krib en ook voor Maria en Jozef.

Jezus zuiverde verder hun opvattingen en bracht hun nieuwe godsdienstleer bij.

Zij aanvaardden gretig zijn onderricht, erkenden Hem als de beloofde Koning van de Joden, de Verlosser van de wereld en boden Hem de heerschappij aan over hun persoon, hun gans bezit, hun volk en grondgebied.

Jezus te Jeruzalem.

1487.

8 oktober. –

Jezus ging vóór het dagaanbreken met Joannes en Matteüs, die een weinig anders dan gewoonlijk hun klederen opschortten, van Betanië naar Jeruzalem; zij gingen langs de stad om (om de zuidkant en door de Bronpoort) en kwamen langs zijpaden (door het verlaten zuidelijk stadsgedeelte) in het huis waar later het laatste avondmaal gehouden werd (zie grote kaart 3).

Zij hielden zich daar de gehele dag (8 oktober) en de volgende nacht in alle stilte verborgen. *Jezus onderrichtte en versterkte de hier aanwezige vrienden.*

Ik zag Maria Markus en ook Veronika in het huis en nog een twaalfstal mannen. Ik dacht toen dat men nu in geestelijke aangelegenheden zelden vrienden zou vinden, die iemand een schuilplaats zouden willen geven. Nikodemus, aan wie dit huis toebehoorde – hij liet het graag door de vrienden van Jezus gebruiken – was nu hier niet tegenwoordig; hij was heden naar Betanië gegaan om Lazarus te zien.

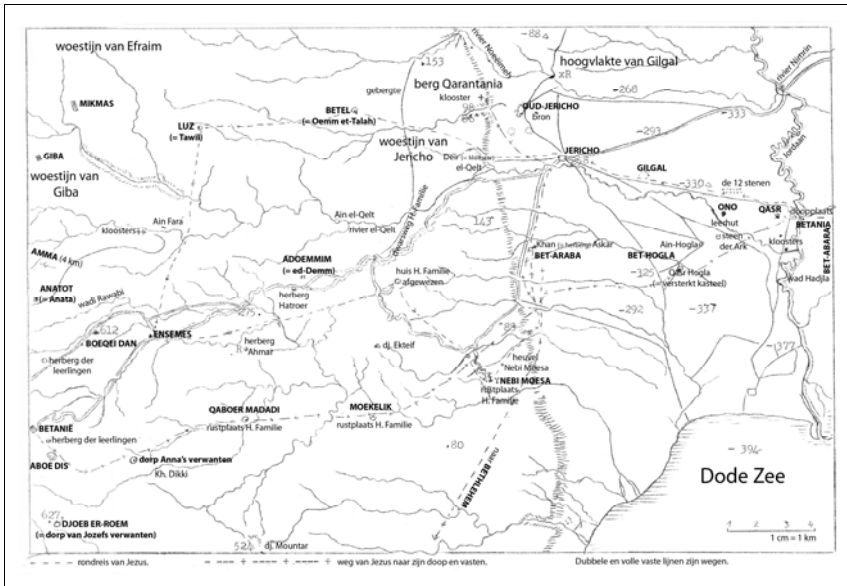
Ik zag ook een verzameling van Farizeeën en hogepriesters (of prinsen der priesters) wegens Jezus en Lazarus bijeengekomen (cfr. Joa. 11, 47). Ik hoorde ondermeer dat zij vreesden dat Jezus nog meer doden zou opwekken en daardoor een grote verwarring zou stichten; ik vond dit echt dom en belachelijk.

In Betanië heerste 's middags een grote opgewondenheid. Was Jezus daar geweest, zij zouden Hem gestenigd hebben. Lazarus was genoodzaakt zich te verbergen; de apostelen vluchtten naar alle kanten; de vrienden van Jezus te Betanië kropen weg, maar het onweer bedaarde, toen de verbitterden bedachten dat zij geen reden hadden om Lazarus onrecht aan te doen.

9 oktober. –

Jezus bleef nog de gehele nacht (van 8 op 9 oktober) tot ‘s morgens vroeg (9^e oktober) in het huis op de berg Sion.

Vóór dag verliet Hij met Matteüs en Joannes Jeruzalem en ging snel over de Jordaan, maar niet langs de weg die Hij volgde, als Hij de laatste maal naar Betabara ging (toen Hij zich ging laten dopen? Hij volgde toen uit Betanië een meer zuidelijke weg, zie fasc. 10, nr. 289; nu daalt Hij waarschijnlijk de weg naar Jericho af). Hij richtte zich noordoostwaarts.

‘s Middags (van de 9^e oktober) was Hij reeds over de Jordaan.

‘s Avonds verenigden zich hier de apostelen met Hem; zij waren van Betanië gekomen en overnachtten hier onder een grote boom.

Genezing van een blinde.

1488.

10 oktober. –

‘s Morgens trokken zij naar een naburige kleine stad. Aan de weg lag een blinde die 2 leidjongens had, die nochtans geen verwanten van hem waren; het was een herder uit het gewest van Jericho. Hij had van de apostelen vernomen dat de Heer kwam en hij riep Jezus nu om hulp aan. *De Heer legde hem de hand op het hoofd en hij kreeg het gezicht terug.* Nu wierp de genezen blinde zijn lompen van zich af en volgde Jezus in zijn onderkleed tot in de stad. *Hier trad Jezus in een zaal, waar Hij over de navolging leerde. Men moest, vermaande Hij in zijn toespraak, gelijk deze blinde, zijn oude lompen wegwerpen en alles verlaten, om ziende Hem te volgen.*

Hier werd aan de blinde een mantel gegeven. Hij wilde aanstonds bij Jezus blijven, *maar Hij werd afgewezen: eerst moest hij zich standvastig tonen. Jezus leerde hier tot tegen de avond.* Bij Hem waren een achttal apostelen.

Toen Jezus tot een kleine stad naderde (b.v. Jerka, 16 km ten noordoosten van Jericho), had Hij honger. Ik vond het leuk dat Jezus honger had: *Hij hongerde naar zielen.*

In zijn gezelschap bevonden zich enige lieden uit de laatste steden, het waren mensen die in geen goede gesteldheid waren.

De Heer ging voorbij een vijgenboom, die zonder vruchten voor Hem was en *Hij keerde op zijn stappen terug naar de boom en vervloekte Hem en ogenblikkelijk verdorde hij; zijn bladeren werden geel en hij kromde geheel ineens.*

In de school van de stad gekomen, maakte Jezus in zijn leerrede gewag van de onvruchtbare vijgenboom. Ook geleerden en Farizeeën waren tegenwoordig.

Jesus en zijn gezelschap overnachtten (tussen 10 en 11 oktober) in een nabije herberg.

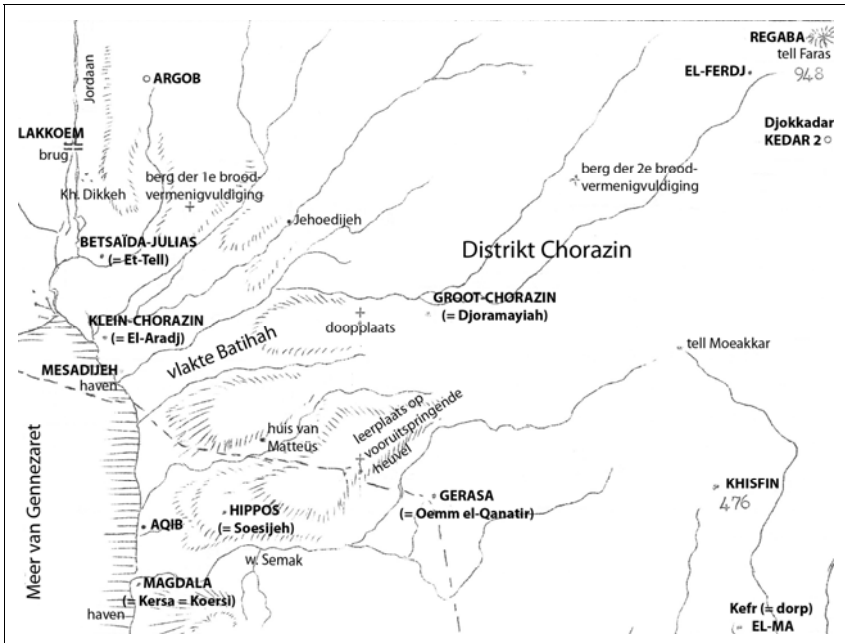
(11 oktober). –

De Farizeeën waren hier slecht en zij eisten dat Jezus hun stad weer zou verlaten. Bij deze stad loopt een riviertje, waarover ik een brug zag liggen en dat zich naar de Jordaan richt. De school ligt hier hoog. (Onmogelijk zelfs maar bij benadering de ligging van deze stad te bepalen). Jezus verliet met zijn gezelschap de stad. Hij had er geen genoeg beleefd; zij trokken noordoostwaarts door de stam Gad en overnachtten (tussen 11 en 12 oktober) in een herdersherberg.

1489.

12 oktober. –

Ik weet reeds waar Jezus naartoe gaat.

Hij zal de sabbat (14 oktober) houden in de stad, waar Hij de tweede maal kinderen gezegend heeft; Hij heeft reeds een leerling daarheen vooruit gezonden; de naam van de stad begint met Kor of Koras; *Jezus heeft er eens 'wee' over uitgeroepen* (cfr. Mt. 11, 21; bedoeld is Groot-Chorazin, in de nabijheid waarvan Hij op 27 november kinderen zegende).

Hij zal van daar naar Betsaïda gaan en dan een verre reis ondernemen en lange tijd afwezig zijn.

13 oktober. –

In de nacht van donderdag op vrijdag (tussen 12 en 13 oktober) schijnt Jezus weer bij herders geherbergd te hebben. De leerlingen verspreidden zich hier en daar.

Matteüs (die in dit gewest zijn tolhuis heeft) ging voor enige tijd naar huis; hij is getrouwd; zijn vrouw is zeer goed; zij leven sedert zijn roeping in onthouding; hij zal thuis (in zijn woongewest) de leer van Jezus verkondigen en eventuele bespottung en verachting gelijkmoedig trotseren.

Heden namiddag kwam Jezus met Andreas, Filippus en Petrus naar Chorazin, om daar de sabbat(-opening) te vieren; *Hij begaf zich aanstonds naar de synagoge en leerde.*

14 oktober; Sabbat. –

's Morgens zette Jezus zijn preek in de synagoge voort. Tegen de middag kwam tot Hem een man uit Kafarnaüm, die hier op Hem gewacht had; zijn zoon verkeerde in stervensgevaar. Hij smeekte de Heer er om, met hem mee te komen en zijn zoon te genezen. *Maar de Heer beval hem terug te gaan, want zijn zoon was reeds gezond,* wat de man dan ook deed.

Ook hier was de Heer weer omringd door vele zieken en troostzoekenden uit de stad en ook van anderen die van ver gekomen

waren. Enigen van hen genas Hij aanstonds en *aan de anderen beloofde Hij hen later te zullen genezen.*

Jezus te Betsaïda.

Op de avond van de sabbat (14 oktober) *nam Jezus vóór de synagoge afscheid van de inwoners* entrok met een paar (3) apostelen opwaarts naar de plaats waar de Jordaan in het Meer vloeit, om op de westzijde te komen.

De overzet was hoger op en langs daar zou de weg veel langer geweest zijn. Hier zette men zich over op een soort van vlot, dat een rooster was van over elkaar gelegde balken, waarop in het midden een soort van grote kuip of bak stond, waarin men pakken en zakken wierp, want de bak was waterdicht. Dit vlot werd door middel van stangen naar de overkant gestoken. De oever van de Jordaan is op deze plaats niet hoog en me dunkt dat er enige eilandjes in liggen⁷⁹³.

Ik zag de Heer en de 3 apostelen in de maneschijn gaan. (De maan is in haar laatste kwartier.) Vóór Betsaïda staat een soort herberghuis, zoals vaak vóór de steden in het Beloofde Land.

---

⁷⁹³ Nabij zijn uitmonding in het Meer vertoont de Jordaan het hier door K. beschreven uitzicht: lage oevers, eilandjes gevormd door de stroomvertakking.

Aangezien Jezus opwaarts getrokken is, bereikte Hij de Jordaan nabij et-Tell (Betsaïda-Julias). Daar heeft de stroom ook een wad en begint zijn vertakking in meerdere armen.

Guérin die iets zuidelijker over de verschillende vertakkingen ging, beschrijft deze plaats als volgt: "Van et-Tell of Betsaïda-Julias ga ik naar het westen om over de Jordaan te gaan. Op deze plaats sluit de stroom met zijn vertakkingen meerder eilandjes in, geheel bedekt met prachtige agnuscastus-struiken en roze-laurieren. Achtereenvolgens doorwaad ik de 5 verschillende armen die de eilandjes omgeven. De stroom is hier maar 1,20 m diep, maar zeer snel." (Gal. I, 359).

De oevers zijn laag; het water stroomt gemakkelijk over en bedekt gedeeltelijk de vlakke Batihak.

Daar schorten de reizigers hun klederen neer, schikken die en reinigen zich, alvorens de stad binnen te gaan. Gewoonlijk verblijven daar lieden die hun de voeten wassen. Dit deden zij ook hier voor de Heer en zijn leerlingen.

1490.

Zij gingen nu naar het huis van Andreas, die getrouwd was, en daar was een maaltijd van honing, kleine broden en druiven bereid. Het huis ligt aan de noordzijde van de stad en ziet er voornaam uit; het heeft een ommuurd voorhof. Met de Heer kwamen Petrus, Filippus en Andreas, die, geloof ik, vooruitgegaan was. In totaal waren zij bij het eten met zowat twaalfen aan tafel; ik weet niet meer juist of het allen apostelen of sommigen ook leerlingen waren. Aan het einde van de maaltijd traden ook 6 vrouwen binnen, *die Jezus' toespraak aanhoorden.*

Jezus herbergde hier.

15 oktober. –

Jezus bezocht heden in Betsaïda nog een tweede huis, waarin zich meerdere vrouwen bevonden; ik weet niet wel of dit het huis van Filippus was (cfr. Joa. 1, 14).

Vervolgens vertrok Hij met de 3 apostelen uit Betsaïda. Hij richtte zich noordwaarts en hield zich vóór Betsaïda nog in een huis op, waarin veel vissersgereedschap lag. *Hier waren vele mannen verzameld, aan wie Jezus nog een onderrichting voorhield.* Ze duurde vrij lang.

Van hier begaf Hij zich naar de Jordaan en trok langs de oever noordwaarts tot bij de brug ($\pm$ 2 km ten noorden van het wad), waarlangs Hij over de stroom ging, nogal ver ten noorden van de plaats, waar Hij met het vlot erover gevaren was.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XX – Reis naar het Oosten. – Bij de sterrenvereerders. – In het nieuw verblijf der H. Driekoningen. – In Chaldea. – In Egypte. – Terug in Palestina (van 16 oktober 1820 tot 9 januari 1821) Begin van de reis. – Afscheid van de leerlingen.

1491.

Bemerking vooraf.

Drie dagen geleden, nl. op 12 oktober heeft Katarina deze reis aangekondigd en er een beknopt overzicht van gegeven tussen haar andere mededelingen in.

Zij vertelde op genoemde datum:

Ik hoorde Jezus zeggen dat Hij wilde reizen en dat de apostelen en leerlingen voor een tijd van Hem moesten scheiden; en ik hoorde Hem de steden opnoemen waar zij moesten gaan preken en waar niet, en waar zij Hem na zijn terugkeer zullen ontmoeten (en dus op Hem wachten).

Hij wil een wonderbare reis ondernemen. Ik weet reeds in welke gewesten Hij zal komen, zonder nochtans deze in volgorde te kunnen zeggen.

(Er is inderdaad geen volgorde in dit overzicht; wij geven het zoals het er staat, ook zonder commentaar).

Hij zal komen, diep zuidwaarts in de omstreken van Macherus, waar Joannes de Doper onthoofd werd.

Hij komt ook waar de Midianieten gewoond hebben, bij wie Mozes eenmaal woonde, en waar de boze stad gelegen is, waar

Jezus onlangs in de nabijheid was, zonder die te willen bezoeken (nr. 1454).

Hij zal ook daar komen waar Hagar Ismaël aan zijn lot overliet (nl. te Bersabee, zuidelijkste provincie van het Beloofde Land) en waar Jakob de steen opgericht heeft en waar de 3 engelen Abraham bezochten (Gen. 46, 1-4; 21, 9-20; 18, 1-3).

1492.

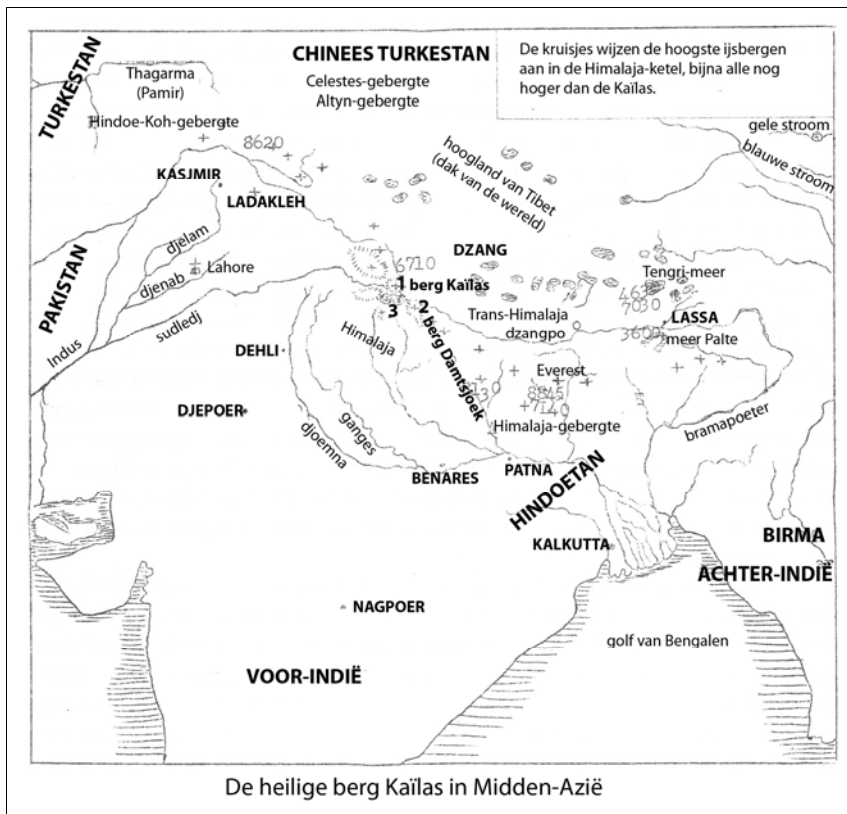
Hij zal ook om de oostkant van de Dode Zee gaan, er omheen draaien en ook daar komen waar Melchisedek voor Abraham geofferd heeft. Dit offer geschiedde in een dal ten zuiden van het vruchtbare druivendal, dat zich in de richting van Gaza uitstrekt. Op deze plaats staat nog heden ten dage een kapel en niet zelden worden daar nog godsdienstplechtigheden gehouden; ze is met onbehouwen stenen gebouwd en geheel met groen overgroeid en beschimmeld, bijna als de torens op de Profetenberg.

Nota van Brentano:

Zo noemt zij een berg, die zij dikwijls in haar gezichten ziet, als de hoogste berg ter wereld, vanwaar de bronnen van heilig water en voorzeggingen neerstroomden. Oeroude dingen uit de vroegste tijden van de wereld ziet zij gewoonlijk groen verweerd en van ouderdom met mos overgroeid.

(Zie onze bemerking over die berg in fasc. 18, nr. 735, voetnoot 363, met kaart – zie ook hierna).

Ik vernam ook dat Jezus te Heliopolis in Egypte zal komen, waar Hij in zijn kinderjaren gewoond heeft. Daar zijn nog enige goede mensen, die in hun kindsheid met Hem gespeeld en omgegaan hebben en Hem niet konden vergeten. Zij hadden sinds zijn afreis niet opgehouden zich af te vragen wat er toch van Hem geworden mocht zijn. Zij hadden wel navraag naar Hem gedaan en iets vernomen van de grote Profeet die in Israël aller aandacht op zich trok, maar het kwam bij hen niet op dat Hij dit was.

1493.

Hij zal aan de andere zijde van de Dode Zee (westzijde) over Hebron en door het dal van Josafat terugkomen en Hij zal ook voorbijkomen nabij de plaats waar Joannes Hem gedoopt heeft en nabij de berg en woestijn van zijn bekoring.

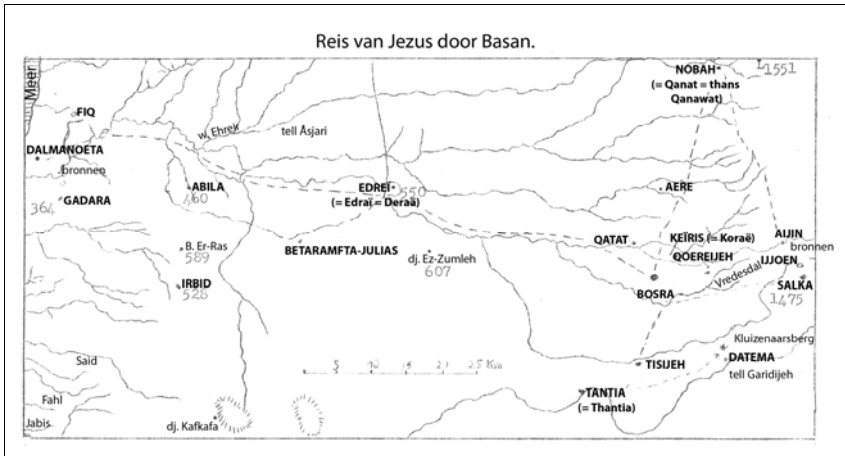
Jesus schatte de duur van zijn afwezigheid op ongeveer 3 maanden (nrs. 1497-1628; van 18 oktober tot 9 januari – dus 3 maanden min 9 dagen).

Aan de bron van Jakob bij Sikar zullen zij Hem terugvinden, maar toch konden zij Hem reeds (een paar dagen) vroeger ontmoeten, daar Hij door Judea terug zou keren.

Hij onderrichtte hen over dit alles in een lange toespraak en hij gaf hun in het bijzonder vele richtlijnen voor hun gedrag en werkzaamheid gedurende zijn afwezigheid. Ik herinner me ook de woorden dat zij daar, waar zij op hun zendingstochten niet goed ontvangen zouden worden, het stof van hun voeten moesten schudden (Mt. 10, 14).

16 oktober. –

Heden reisde Jezus met de apostelen de gehele dag door Oost-Galilea. (Andere naam voor de streek ten oosten van de Jordaan tegenover Galilea). Zijn weg liep (een zekere tijd) zuidwaarts, (daarna oostwaarts) naar het Amorietenland of Basan.

Hij heeft ook een deel van de nacht gedaan.

17 oktober. –

Deze morgen om 5 uur zag ik vele leerlingen in een gewest over de Jordaan, waar veel wit zand en kleine stenen zijn. In een open herdersloods wachtten zij daar op de aankomst van de Heer. Ook waren bij hen 3 slanke jongelingen, die zij meegebracht hadden. Zij schenen mij uit het gewest te zijn, waar de Heer, alvorens naar Samaria te trekken, onder een boom een lering gedaan en kinderen gezegend heeft.

(Bedoeld is het gewest van de herderswoning of herberg, die wij lokaliseerden te Awerta, 6 km ten zuiden van Sikem, of de herberg bij Taānat-Silo, waar Hij kinderen zegende nr. 1476-1478.

Op beide plaatsen heeft Hij kinderen gezegend.

Het eerste gewest verdient als gewest van deze 3 jongelingen de voorkeur, zie fasc. 4, nr. 108; zij stamden af van reizigers die met de H. Driekoningen naar Bethlehem gekomen waren en in Palestina achterbleven; daarom zal Jezus hen nu meenemen naar hun volk).

De leerlingen plukten hier bessen, die van een gele en groene kleur waren en de grootte van vijgen hadden; ook andere vruchten, kleine gele appelen, die gedeeltelijk op struiken, gedeeltelijk op bomen groeiden. Door middel van stokken met haken konden zij bij de vruchten van de bomen.

De weg die de Heer met de apostelen volgde, was schoon aangelegd, doch daar hij weinig gebruikt werd, met lang gras begroeid. Hij liep tussen rijen van brede vruchtbomen waarvan de takken zich van boven door elkander strengelden. De apostelen plukten zulke vruchten en staken die in hun reistassen, maar Jezus nam er gene van. Mij docht dat Hij de gehele nacht (tussen 16 en 17 oktober) langs stijgende wegen gegaan had (naar het Hauran-gebergte toe). De leerlingen die hier op Jezus gewacht hadden, gingen Hem tegemoet, groetten en omringden Hem zonder Hem evenwel de hand te bieden.

Het uiterlijk van Jezus.

1495.

Jezus was groter dan de apostelen. Waar zij gingen of stonden, stak Hij altijd met zijn helder en ernstig voorhoofd boven hen uit.

Zijn gang, steeds recht naar het doel, was zeer statig en Hij hield zich zeer recht. ("Zijn houding was geheel recht", zegde Onze-Lieve-Vrouw tot de H. Brigitta).

Hij was niet mager en evenmin dik, doch zeer goed gevormd, gezond en edel. Hij had brede schouders en een brede borst. Door gaan, klimmen en dalen waren zijn spieren, gelijk bij een getraind persoon, duidelijk afgelijnd en stevig, doch ze vertoonden geen spoor van zware arbeid.

***

Vóór de herdersloods lag een lange, brede, vierkante, behouwen balk. Jezus en de leerlingen gingen er bij aanliggen als aan een tafel en voor ieder werd een portie van de ingezamelde vruchten opgediend; zij hadden ook kleine kruiken met drank bij zich.

In de verte verhief zich het gebergte (Hauran) en ervoor lag een stad. Ik meen dat zij zich hier in het land van de Amoriëten bevonden. Een weinig voorbij deze plaats liep de weg weer even zijwaarts. Ik zag hen de gehele dag reizen en met de avond in een verspreid dorp aankomen.

1496.

Aan de weg lag een herberg waar zij eerst intraden en door vele nieuwsgierigen omringd werden. Deze mensen hier wisten niet veel over Jezus, maar waren overigens eenvoudig en goed.

De Heer vertelde hun de parabel van de goede Herder; zij bleven niet in dit huis, maar gingen op een zekere afstand ter zijde van de weg in een andere herberg en hier aten en sliepen zij.

De Heer maakte hier nu aan al zijn gezellen bekend dat Hij met de 3 jongelingen alleen door Chaldea en het land Ur, waar Abraham geboren was, en door Arabië naar Egypte wilde trekken. De leerlingen moesten zich hier en daar in de grensgebieden verspreiden en het volk onderwijzen.

Ook Jezus wilde gedurende deze reis zijn leerambt overal waarnemen.

Hij wees hun als de eigenlijke plaats van hun samenkomen en weerzien na 3 maanden de bron van Jakob bij Sikar aan. Ik bemerkte onder de leerlingen Simeon, Kleofas en Saturninus.

1497.

18 oktober. –

Met het aanbreken van de dag scheidde Jezus van de apostelen en leerlingen; Hij reikte hun de hand; het smartte hun pijnlijk dat Hij slechts de 3 jongelingen op zijn reis wilde meenemen; zij waren van 16 tot 18 jaar oud. De naam van de jongste heb ik geweten, maar ben hem weerom vergeten; hij heeft later grote diensten aan de apostelen bewezen; hij heeft onvermoeid gewerkt en veel geleden.

De weg van de Heer liep naar het oosten, nog gedurig opstijgend. Tegenover hen verhief zich het gebergte Gilad.

(Zeer waarschijnlijk is bedoeld het gebergte Hauran, waaraan zij in nr. 1440 eveneens de naam Gilad gaf).

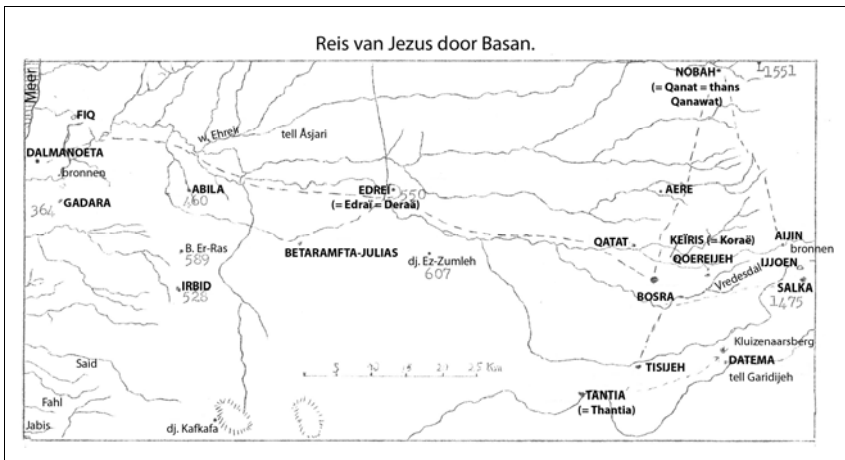
Omreis van Jezus in Perea.

Schaal : 1:50000 5 km

De grond was daar wit en zandig; hier en daar stonden enige ceder-, dadel- en ook notenbomen. Het dal (of vlakte En-Noeqra) was met beken doorsneden (die van het gebergte afdalen en naar de Jordaan vloeien, zie grote kaart 1). In deze omstreken liggen vele steden; ik herinner mij nog de namen Astarot en Kedar. (Deze laatste steden hebben zij echter reeds achter de rug).

Andreas, Filippus en Petrus gingen naar hun geboorteplaats. De leerlingen verspreidden zich in de grensgebieden. (Nu waren de apostelen ergens te of in het gewest van Salka, de meest oostelijke grensstad van Palestina).

Jezus wilde de sabbat vieren in een stad die de laatste of verste joodse stad naar die kant is, nl. Kedar.⁷⁹⁴

⁷⁹⁴ **Kedar.** – Jezus wilde er de sabbat vieren.

Deze valt op 21 oktober en dus is Jezus nog 3 dagreizen van deze stad verwijderd. Dus ligt ze ten minste 3 dagreizen verder dan Salka, dat de meest oostelijke grensstad van Palestina is.

K. moet dus bedoelen dat Kedar de verste Joodse koloniestad was, uitsluitend of overwegend door Joden bewoond.

De Heer draagt op het blote lijf een bruinachtig, gebreid of geweven hemd (ondertuniek), die naar onderen toe verbreedde, in de lengte gestreept was en in vouwen neerhing. Daarboven had hij een lang, fijn kleed aan van witte wol met wijde mouwen, rond het middel toegehaald met een brede gordel, die van dezelfde stoffe was als de doek, waarmee hij zijn hoofd omwond om te slapen⁷⁹⁵.

---

⁷⁹⁵ Alvorens Jezus verder op zijn weg te volgen, moeten wij een bedenking maken op deze reis van Hem naar Chaldea.

Door de Arabische woestijn of zandige hoogvlakte Hamad gaat Hij tot de boorden van de Tigris, maakt daar een grote boog zuidwaarts en keert langs een meer zuidelijke weg terug naar Egypte en van hier door de Negeb of Palestijns zuidland naar Palestina, waar Hij zijn leerlingen bij de bron van Jakob in de provincie Samaria terugvindt. Van zulk een reis vinden wij geen spoor in de Evangeliën, maar ook hier geldt de bemerking die wij gemaakt hebben bij Jezus' reis naar Cyprus, zie fasc. 25, tekst onder de 'Zichten op de ruïnes van het klooster van Bellapaïs'.

Katarina vermeldt het als opgericht ter plaats waar de resten van het oude Mallep gelegen waren. Is Jezus werkelijk op Cyprus geweest? Niets verhalen hierover de Evangeliën, doch deze bevatten ook slechts de hoofdtrekken van Jezus' leven en voornaamste wonderen.

"Moest alles beschreven zijn," zegt Joannes, met een oosters overdreven doch veelzeggende uitdrukking, "de wereld zou de boeken niet kunnen bevatten."

Het argument tegen deze reis: "De Evangeliën zeggen er niets over." is geheel waardeloos. Klaarblijkelijk was dit ook de overtuiging der kerkelijke censoren, die hun Imprimatur aan K.'s verhalen verleenden. Deze bevatten overigens in zich het bewijs van hun waarheid.

Dit tijdperk tussen de opwekking van Lazarus en Jezus' Bitter Lijden wordt door Joannes (11, 54) samengevat in deze woorden: "Nadat zijn vijanden besloten hadden Hem te doden, trad Jezus niet meer in het openbaar onder de Joden op, maar trok zich terug in een streek nabij de woestijn in een stad Efreem genaamd en daar bleef Hij met zijn leerlingen."

Uit deze zinsnede kunnen wij besluiten dat Jezus zich een hele tijd verborgen hield om de woede van zijn vijanden tot bedaren te laten komen en de aandacht van het publiek van zich af te leiden. Wij hebben gezien dat Jezus zich reeds meer dan eens met dit doel uit het volk verwijderde. Nu vooral was het gevaar acuut.

Wij menen dat de aangehaalde woorden van Joannes een louter voorstelling bevatten. Joannes wil daarin de langdurige afwezigheid van Jezus samenvatten. Iedereen immers weet dat het niet de bedoeling der evangelisten geweest is ALLES te verhalen. Bovendien kwamen zij niets over deze reis te weten. Geen apostel had Jezus vergezeld en de 3 jongelingen die mee gegaan waren, hadden verbod gekregen er iets over te zeggen. Volgens K. nr. 1604 zouden zij geen bijzonderheden over die reis vernomen hebben.

De heenreis van Jezus naar Chaldea geschiedde snel, doch is natuurlijkerwijze best te verklaren, want geen groter afstand dan 10 uren heeft Hij per dag afgelegd, en dit was de lengte van een dagreis te voet buiten de karavaan.

Toen waren de Joden, zoals heden nog de Arabieren en alle oosterlingen felle gaanders. “De Arabieren, verzekert De Gëramb, rekenen 10 uren voor een dagreis te voet.” (III, 173).

“Zij leggen zeer gemakkelijk 10 uren af per dag”, vertelde mij de vrouw uit Mostaganem, die ik reeds meer citeerde; met weinig eten stappen zij vlug door; 's avonds leggen zij zich onder een boom te slapen en 's morgens zijn zij uitgerust voor een nieuwe dagmars.

Dezelfde vertelde hoe een dienstknecht van haar te voet naar Spaans Marokko trok om zijn vrouw af te halen en te voet over bergen terugkeerde.

Zie ook Dan. Rops in ‘De Kerk der apostelen’, blz. 26-27; D.B. Emmaüs, col. 1754-1755; Géogr. Univ. VI, 142; Mislin, III, 148, Beaufays, O.L.V. 68; K.E. nrs. 249, 801, 807).

Jezus' terugreis echter schijnt alleen door een wonder te verklaren te zijn.

De weg van Chaldea naar Egypte wordt afgelegd in 4 dagen.

Dat de ‘kracht Gods’ Hem en zijn gezellen daartoe in staat stelde, is normaal.

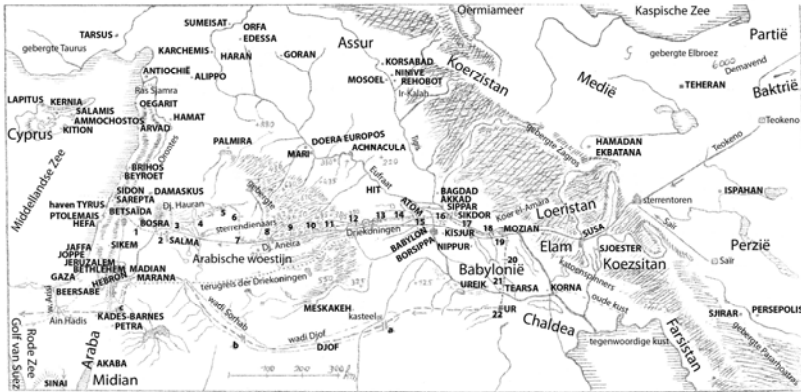
Van de grote reizen der apostelen verklaart K. dat ze met een bijzondere hulp van de Heer geschieden: “Ik geloof dat zij dikwijls, zonder het zelf te vermoeden, met een bovennatuurlijke bijstand reisden, want ik zag hen door volksmenigten gaan, zonder door één van hen opgemerkt te worden.”

Van Pater Jozef Anchieta, S. J., eerste apostel van Brazilië, lezen wij: “Bovennatuurlijke gaven blinken in hem uit; hij komt en verdwijnt onverwachts, legt grote afstanden af in korte tijd; nu is hij hier, even later dáár, veel verder.” (Uit Xaveriana, nr. 124).

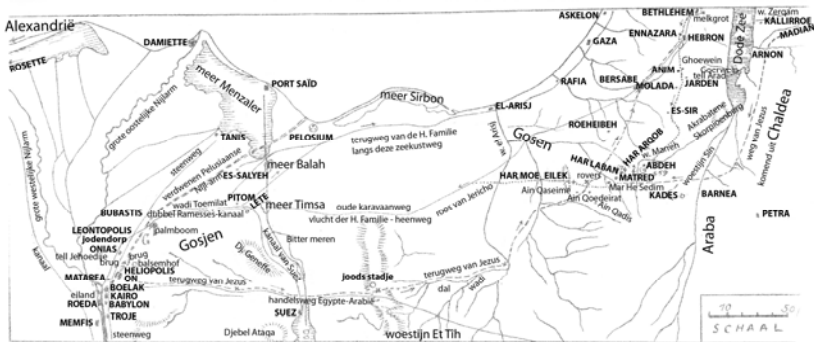
Wij lezen in de levensschets van de apostel Tomas in Petits Bollandistes: “Het is zeker dat de goddelijke Voorzienigheid grote wonderen gedaan heeft om het Evangelie in korte tijd over de gehele aarde te verspreiden.” (T. 14, blz. 413).

Deze beweeglijkheid van Jezus, zijn heen- en weertrekken in eigen land en zijn reizen naar de vreemde verklaren hoe Hij, zonder voortdurend wonderen te moeten doen, zijn gevangenneming en dood, die door de Farizeeën beslist was, zo lang kon verhinderen.

De kaarten, waarop men deze reis van Jezus naar Chaldea en Egypte kan nagaan of volgen, vindt men in fasc. 6, nr. 142 en fasc. 7, nr. 177.

- a) Van de reis van de H. Driekoningen naar Bethlehem vanuit Medië en Perzië over Susa, en door Chaldea en de Arabische woestijn nrs. 130, etc. Ze is voorgesteld in dikke doorlopende lijn.
- b) Hun terugkeer langs andere wegen om de Dode Zee naar hun latere verblijfplaats in puntjeslijn.
- c) Jezus' reis vanaf het Meer van Genezareth naar de latere verblijfplaats der H. Driekoningen en verder; streepjeslijn, verdeeld in 22 etappes tot UR. Van hier naar Egypte. De terugkeer uit Egypte naar Palestina is in minime streepjes voorgesteld (nrs. 1397 tot 1628).

Toch zullen wij hier te gelegener tijd, nog een elementaire schets plaatsen, om de reis met één blik te kunnen omvatten.

Hoewel wij niet alles zo vast en zeker kunnen aantonen als voor Palestina wat de ligging der plaatsen en de loop der wegen betreft, omdat deze

Onderweg aten zij boomvruchten en bessen. De jongelingen droegen knapzakken, waarin kleine broden en kruikjes met drank staken; zij gebruikten stokken. Menigmaal brak ook de Heer tot zijn gebruik een stok af, maar liet hem daarna ergens weer achter. Zijn voeten waren gesandaald, maar voor het overige bloot.
Onderweg onderrichtte Hij zijn jeugdige leerlingen die zeer onschuldig en eenvoudig waren.

‘s Avonds trokken zij binnen in een alleenstaande huis; er woonden eenvoudige en ruwe mensen en bij dezen overnachtten zij.

Jezus maakte zich hier nergens bekend en toch *leerde Hij in tal van mooie parabelen, maar het meest verhaalde Hij de parabel van de Goede Herder*. Deze mensen hier informeerden naar Jezus van Nazareth, *maar Hij zegde hun niet dat HIJ het was*.

Hij ondervroeg hen naar hun dagelijkse arbeid en bezigheden en zij namen Hem voor een herder die op zoek naar goede weiden was, want zulke reizigers ontmoette men in het Jodenland niet zelden⁷⁹⁶.

---

streken veel minder bekend zijn in bijzonderheden, toch menen wij dat onze voorstelling zeer redelijk is en moeilijk door iemand verbeterd zal kunnen worden.

⁷⁹⁶ Weiden zoeken voor de kudden. – In deze tijd na de eerste regens begint het gras weer op te schieten. In het verslag van een exploratietocht van Bijbelstudenten door het Sinaï-schiereiland, lezen wij: “Vóór ons marcheerden verhuizende bedoeïenen uit de stam van de Heiwat; zij vluchtten voor de droogte van de et-Tih-woestijn en gingen in de valleien van het Makra-gebergte weiden voor hun kudden zoeken.” (Revue bibl. 1906, blz. 454).

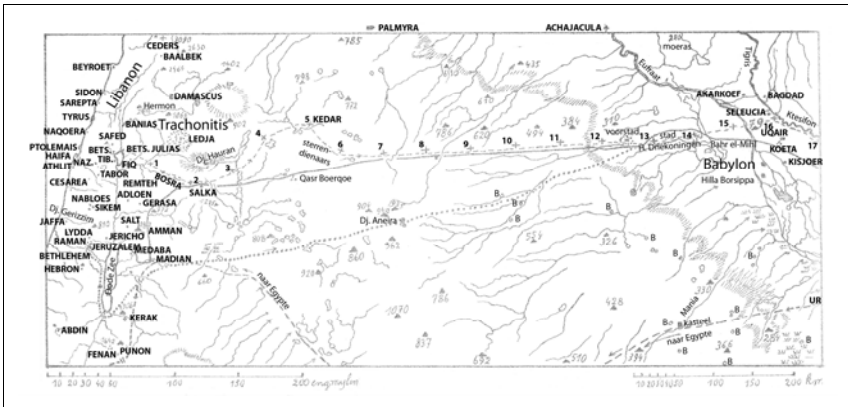
Ook als het gras ergens afgegraasd is, moet men naar nieuwe weiden uitzien.

Ik zag Hem hier geen genezingen noch andere wonderen verrichten.

1499.

19 oktober. –

Jezus zette 's morgens zijn reis voort. Hij kan nu nog enige uren van Kedar zijn, dat op een weer opklimmende grond ligt; het gebergte ligt er achter. (De Arabische woestijn Hamad is ver van een effen zandvlakte, zie niveauegetallen op het kaartje in fasc. 6, nr. 153).

Het (tweede) vaderland van Abraham (nl. Charan) ligt naar die kant, maar, zo mij dunkt, nog veel verder in het noordoosten (nl. op een bovenloop van de Eufraat); het land der H. Driekoningen ligt ten zuidoosten van hier.

Een deel van de leerlingen waren naar huis gegaan; een ander deel had zich verspreid om de mensen te onderwijzen. Ook Zacheüs van Jericho was hier bij hen geweest; hij keerde naar huis terug, zegde zijn ambt en bedrijf vaarwel, maakte zijn bezittingen ten gunste der armen te gelde en verhuisde met zijn vrouw naar een kleine stad. Hij leefde met haar voortaan in onthouding.

De Heer heeft met de leerlingen afgesproken dat Hij na 9 weken bij hen terug zal zijn (eigenlijk na 12 weken of 3 maanden, zoals Jezus eergisteren zegde, nr. 1496).

De opschudding te Jeruzalem wegens Lazarus was zeer groot geweest. **Jezus verwijderde zich om de aandacht van zich af te wenden en opdat ondertussen dit wonder door zijn klaarblijkelijke echtheid velen zou overtuigen en tot bekering brengen.** Bij zijn terugkeer was Hij mager geworden.

Van deze reis is niets geschreven en is niets bekend, want Hij reisde zonder een apostel bij zich. Misschien wisten ze zelfs niet allen waarheen Hij gegaan was. Ik zie deze reis in zover ik het mij (nu in 1820) herinner, voor de eerste maal.

(Een uitspraak hieromtrent in fasc. 9, nr. 236, dateert van 1821).

De Heer reisde heden met zijn 3 jeugdige gezellen gedurig zuidoostwaarts langs verscheidene omwegen. In de nacht van 19 op 20 oktober herbergden zij weer in een eenzaam gelegen huis van herders. De mensen hier in het rond zijn allen goed en zonder erg. Zij zien naar Jezus met bewondering op en krijgen Hem lief. *Hij vertelt vele parabelen, die Hij ook in Judea verteld heeft en zij horen dat graag. Hij geneest noch zegent.* Wanneer zij Hem nopens Jezus van Nazareth ondervragen, *vertelt Hij over zijn volgelingen en knoopt dan daar weer parabelen aan vast.* Zij houden Hem voor een herder die weiden voor zijn kudden zoekt.

Jezus komt te Kedar.

1500.

20 oktober. –

Ook de vrijdag bracht Jezus op dezelfde wijze al reizend door. Zijn omgang met de jongelingen is diep ontroerend. De jongste van hen die op zijn 16^e jaar is, heet Eremenzear. Toen zij later

leerlingen werden, heeft Hij hun andere namen gegeven, die op hun eigenschappen betrekking hebben (zie verder nr. 1508; cfr. Joa. 10, 3). Ik weet die nog niet; die jongelingen schijnen mij geen Joden te zijn. Zij zijn anders van bouw, slanker, vlugger, behendiger; zij dragen lange klederen. Mij dunkt vernomen te hebben dat zij nakomelingen zijn van herders, die uit de stoet der H. Driekoningen uit het oosten in Palestina achtergebleven waren.

Waar zij nu heentrekken schijnt hun vaderland te zijn. (Ze zijn uit de stam van Mensor, dus uit Chaldea, waarheen Jezus zich nu begeeft, cfr. nrs. 108, 135, 1508). Hun manier van doen rond Jezus is als die van kinderen; zij dienen Hem zeer lief en telkens als Hij aan een water komt, wassen zij Hem de voeten; zij lopen op de weg heen en weer, brengen stokken, takken, bloemen, bessen en vruchten.

Jezus onderwijst hen zeer liefdevol en verklaart hun voortdurend in parabelen alles wat tot nog toe voorgevallen is.

Hier in het land ziet men dikwijls grote, dichte doornhagen, waaraan zeer grote bessen hangen. Zij reisden niet langs de grote baan naar Kedar, maar langs vele omwegen en bezochten verscheidene huizen⁷⁹⁷.

Heden vóór de sabbat kwamen zij bij Kedar aan. Het was te laat om nog in de stad te treden en zij overnachtten in een grote open

---

⁷⁹⁷ Zij reisden niet langs de grote baan. – Hun omweg liep waarschijnlijk ten noorden van de grote weg.

Verder zullen zij weer op de grote weg komen, die door de H. Driekoningen op hun reis naar Bethlehem gevolgd werd.

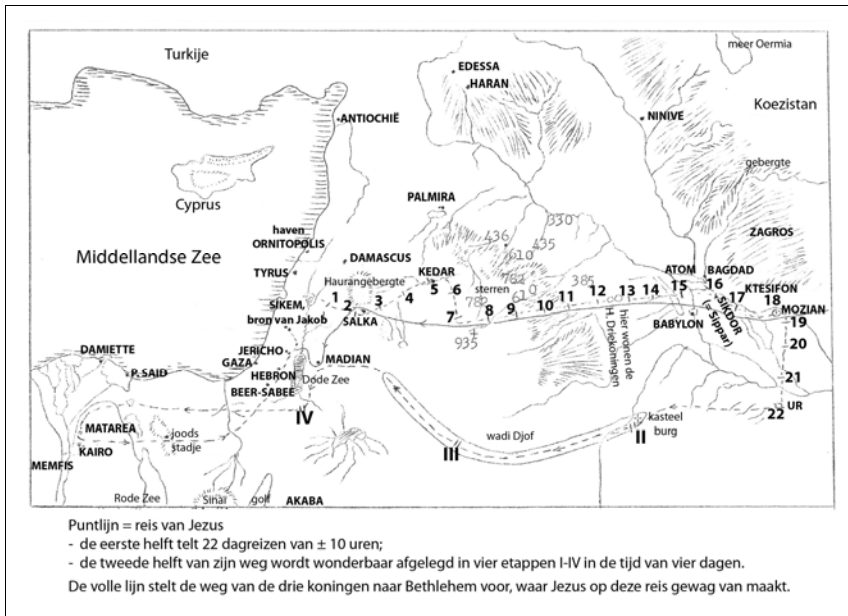
Te Kedar en verder bij de sterrenvereerders zijn zij niet voorbijgekomen. *Bij de laatsten spreekt Jezus niet over de H. Driekoningen. Te Kedar noemt Jezus hen wel, doch als mensen van wie zij niets afweten.*

Na op de grote weg teruggekomen te zijn herinnert Jezus de mensen aan die mannen die door hun land gepasseerd zijn.

herberg, waar nog vele andere reizigers een onderkomen gezocht hadden. Daar zijn verscheidene open ruimten of afdaken met slaappleatsen erin en het geheel is met een gesloten hof omringd. (Waarschijnlijk is dit dezelfde inrichting als in nr. 1504).

Een man die de eigenaar of opzichter er van was, had het 's avonds geopend en was dan naar de stad teruggekeerd.

Jesus vierde met zijn leerlingen de (opening van de) sabbat in de herberg.

1501.

21 oktober = 1 Markeswan; Sabbat; Nieuwe Maan. –

Hedenmorgen kwam de man uit de stad naar de herberg, en ik herinner me vaag dat hij van iedere gast een kleine vergoeding ontving. De reizigers vertrokken en verspreidden zich. Maar de man leidde Jezus en zijn reisgezellen met zich naar de stad in zijn huis.

De stad ligt op een voorberg en bestaat uit een oud en een nieuw gedeelte, waartussen, door een dal, een riviertje vloeit, op welks oevers ze gelegen zijn. De kleine rivier komt van het oosten en vloeit naar (in de richting van) het Beloofde Land. Het bed van deze rivier is zeer diep en de hoge oevers zijn door een brug van 2 sterk gemetselde bogen verbonden.

De wijk aan deze zijde van de rivier is onaanzienlijker, armer en bijna uitsluitend bewoond door joodse herders die ook licht bouwmetaal (b.v. wanden van dierenhuiden of van vlechtwerk), herders- en landbouwgereedschappen vervaardigen.

De wijk aan de overkant schijnt rijker, en is niet meer door Joden, maar door heidenen bewoond. De mensen zijn hier niet meer gans op zijn joods gekleed; velen dragen spitse hoofdkappen. De wijk aan deze zijde (joodse) bezit een synagoge; ook is in dezelfde wijk een springbron op een openbare plaats die met gras begroeid en dan met wit zand netjes omgeven is. Dit is nog het mooiste in geheel dit stadsdeel.

De Heer en de jongelingen gingen met hun waard naar de synagoge en vierden er zeer gerust met al het volk de sabbat. *Na het gebed vroeg Jezus of Hij hun iets mocht vertellen, en daar al die goede mensen verlangden Hem te horen, vertelde Hij hun ondermeer de parabel van de verloren zoon.* Zij luisterden met grote aandacht en bewonderden Hem grotelijks. Zij wisten echter niet wie Hij was. *Hij zei dat Hij een Herder was, die op zoek ging naar verloren lammeren, die Hij, na ze gevonden te hebben, in goede weiden wilde brengen.* Zij hielden Hem nu voor een Profeet en zij nodigden Hem uit naar hun huizen en Hij *onderrichtte hen in parabelen.*

1502.

22 oktober. –

Heden leerde Jezus voor het volk in de openlucht bij de springbron. Mannen en vrouwen zaten en lagen door

elkander aan zijn voeten, en *Hij drukte de kinderen aan zijn borst.*

Hij verhaalde ondermeer hoe Zacheüs op de vijgenboom geklommen was en alles verlaten had om Degene te volgen, die hem riep.

Ook de parabel verhaalde Hij van de Farizeeër en de tollenaar in de tempel. De eerste snoefde: "Dank U, o God, voor het geluk dat ik niet ben gelijk de anderen en vooral niet gelijk die tollenaar", maar deze klopte rouwmoedig op zijn borst, terwijl hij bad: "God, wees mij, arme zondaar, genadig." (Lk. 18, 9-14).

23 oktober. –

De maandag was Jezus nog te Kedar. De inwoners beminden Hem zeer en schonken Hem hun vertrouwen. Zij hebben Hem verzocht om tot de volgende sabbat (28 oktober) te blijven en dan weer in hun school onderrichtingen te doen. Zij ondervroegen Hem over Jezus van Nazareth en *Hij hield hun veel voor uit zijn leven en leer.*

‘s Avonds ging Hij stroomafwaarts naar een dorp een uur van daar, en bleef er overnachten, want men had Hem daar uitgenodigd.

24 oktober. –

Eerst dinsdagsavond keerde Hij naar Kedar terug.

Jezus in Edon. – Genezing van twee oude echtgenoten.

1503.

25 oktober. –

Heden ging Jezus met zijn reisgezellen in een gewest van schone weiden en palmbomen ten oosten van Kedar. Hij wilde naar een stad gaan, die, naar ik meen, Edon heet.

Hij bezocht onderweg een eenzaam gelegen huis, waarin vader en moeder sedert lang ongeneesbaar te bed lagen. In het huis waren verscheidene kinderen, die ik in en uit zag gaan. Jezus bleef bij deze goede mensen. Zij informeerden bij Hem naar Jezus van Nazareth, nopens wie zij vele valse geruchten gehoord hadden.

Jezus sprak van Hem en zei dat Hij vervolgd werd, dat Hij naar het Rijk van zijn Vader zou terugkeren en aan allen die Hem navolgden, deel aan dat Rijk zou geven. Dit alles vertelde Hij in een mooie parabel van een koning en zijn zoon.

Op dit zelfde ogenblik had ik een gezicht van zijn lijden en hemelvaart en heerschappij over de wereld. Ik zag Hem aan de rechterhand van zijn almachtige Vader door engelen omgeven en ik zag meteen het Rijk dat Hij voor zijn volgelingen bestemde.

Ik kreeg een voorstelling van zijn Rijk en van gans de parabel, die Hij aan de lieden vertelde. Ik zag dat Hij hun hetzelfde beeld in hun binnenste geprent achterliet.

Daarna vroeg Hij hun of zij dit alles letterlijk geloofden en of zij die goede Koning wilden volgen. En daar zij Hem dit plechtig bevestigden, verzekerde Hij dat God hun dit zou belonen en dat Hij hen gezond zou maken, zodat zij Hem naar Edon zouden kunnen volgen.

Opeens waren zij nu gezond en zij volgden Hem de volgende dag naar Edon, tot grote verwondering van alle mensen.

(Jezus overnacht in dit huis bij die echtgenoten en blijft er tot 's middags, zie nr. 1505, begin).

Jezus als gast op een bruiloft.

1504.

26 oktober. –

Ik kwam aanstonds door aangename velden en weiden met palmbomen naar het stadje, waarin, aanstonds links op een vrije plaats een huis staat, waarin men een bruiloft vierde. Dit huis waarin gewoonlijk zulke feesten gehouden worden, bestaat uit een grote zaal, aan welks einde de keuken is. Rondom het huis zijn slaappleatsen die elk 3 legersteden bevatten, die dan op hun beurt door een schot of tussenwand van elkander gescheiden zijn. Het geheel van die slaapkamers is door het voorhof met zijn ringmuur omgeven. Bij klaren dage brandde een lamp in de zaal. De zeden zijn hier veel vrijer en vertrouwelijker en minder streng dan in het hart van Judea. Mannen en vrouwen, bruid en bruidegom bevonden zich in dezelfde zaal en waren met kransen getooid. Jongens speelden op fluiten en andere instrumenten en zongen daarbij. Deze deugdzame mensen verwachtten Jezus, die zij voor een Profeet hielden; zij hadden van zijn onderrichtingen en parabelen in Kedar en omstreken gehoord en hadden Hem op hun feest uitgenodigd.

1505.

Zo zag ik de Heer in de namiddag uit de woning van de 2 genezen echtgenoten hier aankomen. Zijn 3 leerlingen kwamen mee. In de hand had Hij een stok, die, gelijk een herdersstaf, van boven gebogen was (afbeelding fasc. 2, nr. 60, voetnoot 125).

Deze lieden ontvingen Hem met grote blijdschap en eerbied, wasten Hem en zijn gezellen aanstonds de voeten en droogden die met hun klederen af. Zij namen zijn staf en plaatsten die in een hoek en dekten een tafel voor de Heer. Er werden vissen opgediend, kleine broden en honigraten van wel een voet lang; ook rode bessen, waarvan men boven een kroontje van zwarte bladertjes met witte stipjes aftrok, eer men ze opat.

Op de tafel stonden ook nog kleine kruikjes, bekers en kleine schalen, als van aarde, doch geglazuurd of geëmailleerd, waaruit men met een lepeltje iets in de drank deed. Zij lagen aan tafel op kleine leunbanken. Men gaf aan Jezus de plaats tussen bruidegom en bruid; de vrouwen zaten aan het benedeneinde. *De Heer zegende de spijzen en de drank en dan aten zij er allen van.*

1506.

Jezus leerde en vertelde aan tafel van die man in Judea, die op de bruiloft te Kana in Galilea water in wijn veranderd had. En toen nu de 2 echtgenoten kwamen,

die Hij gisteren genezen had, waren de gasten, die hen reeds zolang als ongeneeslijke zieken kenden, buiten zichzelf van verbazing. De echtgenoten herhaalden wat de Heer hun van de koning en diens Rijk verteld had en zeiden dat, indien zij geloofden wat Hij hun zei, zij zijn Rijk eenmaal zo onfeilbaar deelachtig zouden worden, gelijk zij nu genezen vóór hen stonden.

Jezus verklaarde hun dit alles nog eens en zei hun zeer duidelijk dat er nog wel een muur tussen hen en het Rijk van die Koning was, maar dat zij toch ook door deze muur zouden dringen, indien zij zichzelf overwonnen.

Helaas! ik kan niets volledig en woordelijk herhalen van wat ik gehoord heb, ofschoon ik elk woord en iedere vraag verstaan heb. Ik ben de gehele nacht door deze bruiloft in beslag genomen geweest. Pas tegen de morgen gingen zij te bed en de Heer sliep achter de eetzaal in een kamer naast die van de jongelingen.

Nachtgebed van Jezus. – Het gebed van Maria. – Oogslag op Maria en andere vriendinnen van Jezus.

1507.

Ik zag Jezus na het bruiloftsmaal – het was reeds over middernacht – te ruste gaan. Hij sliep met de 3 jongelingen in één ruimte.

Ik zag, zoals ik het altijd gezien heb, dat de Heer, alvorens zich neer te leggen, zich afzonderde en met opgeheven handen en geknield tot zijn hemelse Vader bad. Ik zag dan lichtstralen uit zijn mond omhooggaan en een licht, of ook de gedaante van een engel tot Hem nederdalen.

Dit geschiedde ook vaak overdag, als Hij zich ergens in een eenzame plaats afzonderde. Reeds als kind heb ik zó van Hem leren bidden, want ik deed na wat ik Hem zag doen.

***

De H. Maagd zag ik tot aan de ontvangenis van de Verlosser meest in staande houding bidden, met de ogen neergeslagen, maar nadat zij ‘s Heren Moeder geworden was, zag ik haar, als zij alleen was, meest geknield bidden met omhoog gericht aangezicht, met ten hemel geslagen ogen en omhoog geheven handen.

***

Ik zag nu ook hoeveel Maria en de vrienden van Jezus in deze tijd van de boosheid der Joden te verduren hadden. Dezen waren zo verbitterd om de opwekking van Lazarus, waardoor vele mensen zich tot de Heer aangetrokken voelden, dat zij de aanhangers van de Heer overal vervolgden.

Lazarus hield zich meest in de kelder van zijn huis verborgen. De vrienden van Jezus te Betanië, te Betfage en in het stadje, waar Hij het laatst geweest was, eer Hij naar Betanië ging, waagden het evenmin uit hun schuilhoeken te voorschijn te komen. Ik zag bevriende, deugdzame, voorname vrouwen uit Jeruzalem aan deze achtervolgde vrienden van Jezus allerlei levensmiddelen brengen in korfjes en daaronder bevonden zich ook kleine vogelen. De Moeder van Jezus waagde zich ‘s avonds niet op straat. Anders had men met stenen naar haar geworpen. Joannes verbleef in zijn woonplaats.

In deze laatste dagen kreeg ik ook Judas te zien. Hij alleen is stoutmoedig en vermetel in het bijzijn van de Farizeeën. Hij snoeft en beroemt zich op zijn betrekking met Jezus. Hij wil hun dikwijls dit of dat betrekkelijk zijn Meester uit het hoofd praten en in zijn roemzucht spreekt hij dan dikwijls ten nadele van de Heer. Bij deze gelegenheid zag ik hoe gevaarlijk het is te pochen en te zwetsen.

Ik het dikwijls gezien dat Maria hem over dit gebrek vermaande⁷⁹⁸, maar dat hij er geen belang aan hechtte en lachte.

Het veroorzaakte mij altijd groot hartzeer te weten dat hij zo rampzalig zou vallen. In zijn geboorte is hij zwaar verwenst geworden (fasc. 26, nr. 1337, voetnoot 725).

Bijzonderheden over Jezus' reisgezellen.

1508.

- De oudste heette Eliud en werd later onder de naam Siricius gedoopt.
- De middelste in leeftijd heette Sela of Silas;
- de jongste heette Eremenzear en werd later Hermes genoemd.

Hun ouders uit de stam van Mensor waren verarmd; deze waren de stoet van de H. Driekoningen gevolgd, dan bij de herders in het herdersdal achtergebleven en zij hadden het Jodendom aangenomen, daarna herderinnen gehuwd en zij bezaten weiden tussen Samaria en Jericho (nader bepaald, waarschijnlijk een uur ten zuiden van Sikem, bij Awerta).

Ik meen dat Jezus, na zijn gesprek met de Samaritin bij de bron van Jakob, in het gewest van Sikar, één van deze jongelingen op

---

⁷⁹⁸ Maria had Judas vermaand. – Een andere mededeling van K. luidt: “Ik zag Jezus’ onmetelijk verdriet over de boosheid van Judas.

Om zijnentwil zou Jezus graag een toemaat van lijden verduurd hebben, opdat hij geen verraad zou plegen, want ook zijn Moeder had Judas bemind; zij had dikwijls met hem gesproken en hem goede raad gegeven.” (Vie d’A.C.E. II, 312).

Over terechtwijzingen van Maria aan Judas zegt Maria van Agreda: “Deze wijze koningin zag door en door de gehele afdwaling van Judas; zij wilde hem helpen, eer de dood van de zonde hem trof en derhalve vermaande zij hem, gelijk een moeder haar zoon, met de grootste zachtheid in indrukwekkende bewoordingen ” (285).

de voorbede der H. Maagd genezen heeft⁷⁹⁹. Zij bekwamen de naam van ‘zwijgzame leerlingen’ (*verschwiegene Jünger*). Zij waren later bij Tomas, Joannes en Paulus (Hand. 16, 15). Eremenzear heeft over deze reis geschreven.

De zielen die Jezus op deze reis, hier in Kedar, en verder, gewonnen heeft, zijn, geloof ik, later door Tomas gedoopt⁸⁰⁰, want zijn wijngaard begon daar, waar de wijngaard van Joannes eindigde (nl. bij Kedar, nr. 2254, begin). Hij heeft geheel die streek van Arabië tot in Indië onderwezen en ook de onderdanen en oude reisgezellen van de H. Driekoningen, die nog leefden, gedoopt (Saïr was gestorven).

Jezus gaat terug naar Kedar.

1509.

27 oktober. –

De Heer was hedenmorgen nog in Edon. Hij moest buiten het huis komen om het volk te onderwijzen, zo groot was de toeloop. Hij bracht hier vele dingen in orde. Een paar verloofden, die

---

⁷⁹⁹ Één genezen op de voorbede der H. Maagd.

Bij die gelegenheid heeft Jezus op de voorbede der H. Maagd een kind van 9 jaren genezen, zie fasc. 15, nr. 550. Dit is 15 maanden geleden. Dus kan een negenjarig kind van toen nu geen 16 of 18 jaar oud zijn. Of het moest zijn dat Jezus toen ook één der drie jongelingen genas, waarvan de zienster geen melding gemaakt zou hebben.

Twee van de drie, Silas en Hermes zijn bekend als leden van het kollege der 72 leerlingen en helpers der apostelen.

⁸⁰⁰ Ook Taddeüs heeft in die streken veel gearbeid en gedoopt (nrs. 1518, 1526). Op een reis door dit gewest doopten beiden samen volgens de nrs. 2290, 2275, 1603, 1605.

Ook de traditie laat Tomas het geloof verkondigen en dopen ondermeer in Perzië, het oorspronkelijke vaderland der H. Driekoningen, indien men het in gans zijn uitgestrektheid neemt. Het is bekend dat Tomas ook de apostel van Indië is.

wilden trouwen, waren van vaderlijke zijde bloedverwanten en zij raadpleegden Hem daarover.

Hij verklaarde hun uit Mozes dat hun huwelijk tegen de Wet zou zijn en Hij leerde ook in het algemeen over het huwelijk.

Beide beloofden elkander kuis te blijven. *Daar Jezus hier nu over het huwelijk leerde,* werd Hem verteld dat hier in de nabijheid een dorp bestond, waar de mensen hoegenaamd geen inzicht in de huwelijkswetten meer hadden en dat daar een man nu reeds de 7 zusters van zijn eerste vrouw na elkander had gehuwd. Men vertelde dit aan Jezus met droefheid en *de Heer besloot er zich heen te begeven.*

Ook hier waren op de bruiloft 2 bijzondere mannen uit de stad. De één had bij zijn vrouw geen kinderen, maar had er verscheidene bekomen bij de vrouw van die andere man, die Eliud heette en die deze kinderen voor de zijne hield. De eerste, de echtbreker, werd gedurende Jezus' lering onder de maaltijd door een grote angst overvallen. Ook tussen deze 2 families vereffende Jezus later (nrs. 1514-1515) de zaak.

Hij legde hun de huwelijkswet uit; Hij bracht de schuldige tot boetvaardigheid en de verongelijkte tot vergevingsgezindheid en verzoening. Nog meer andere gevallen wist Jezus in orde te brengen.

Daarna trokken vele van deze mensen met Hem naar Kedar terug om daar de sabbat te vieren. In Kedar dat maar een paar uren van hier verwijderd ligt, was bij de synagoge een openlucht-bidplaats in een tuin, waarin een klein altaar en lampen op hoge kroonkandelaars stonden. Tussen de plaats van de mannen en der vrouwen was een scheidshaag. De priesters ruimden de Heer graag hun plaats in; *Hij hield dan ook in hun plaats de lering en het openlijk gebed.* Hier bleven zij tot wel tien uur onder de sterrenhemel en Jezus begaf zich daarna naar de synagoge.

1510.

28 oktober; Sabbat. –

Heden gaf Jezus de ganse dag onderricht in de school (synagoge of bijgebouw) te Kedar. Zij ondervroegen Hem van alle zijden nopens twijfelachtige punten van de Wet, vooral inzake huwelijk en echtscheiding. Ook kwam hier weer ter sprake het dorp, waar een man 7 zusters na elkander gehuwd had (zonder twijfel zonder dat de voorgaande gestorven was), en over dit geval hielden de mensen er zeer verschillende meningen op na.

's Avonds keerde de Heer terug tot zijn eerste waard bij de poort, en na weer *in de tuin bij de synagoge onderwezen te hebben*, gebruikte Hij wat spijs.

29 oktober. –

Jezus leraarde 's morgens weer in de synagoge over het huwelijk. Ook kwamen een paar gescheiden echtgenoten tot Hem, die Hij weer verenigde.

Het waren 2 partijen:

- de man met zijn verwanten en
- de vrouw met de hare⁸⁰¹.

De Heer sprak eerst met elke partij afzonderlijk; daarna traden zij tezamen, reikten elkaar de handen en de Heer zegende hen. Ik geloof dat die

---

⁸⁰¹ Twee partijen. – Een toestand die heden nog voorkomt, zowel hier als in het Oosten.

Een oostenkenner schreef in 't H. L., 4e jaargang, blz. 4-5: "Is één der echtgenoten verongelikt, zendt b.v. de man zijn vrouw weg zonder een geldige reden, dan nemen de verwanten van de vrouw het op voor haar. Zo ontstaan er vaak langdurige veten, of, indien de echtgenoten tot verschillende stammen behoren, soms een jarenlange oorlog."

echtgenoten uit dat dorp waren, waar de inwoners er zulke verkeerde opvattingen op nahielden betreffende het huwelijk.

Nadat Jezus zijn lering hier geëindigd had, vertelden die goede, eenvoudige mensen Hem ook een geschiedenis, die hun door hun voorvaders overgeleverd was en zij ondervroegen Hem daarover. Helaas! al wat ik er nog van weet is, dat daarin sprake was van 2 vrouwen, van een schijnheilige, kinderloze weduwe en van een vrouw met man en kinderen, en hoe een profeet door zijn raad, hulp en leiding de schijnheilige, zelfzuchtige tot een beter leven bracht. Ook de naam van de profeet ben ik vergeten; *Jezus verklaarde hun iets daarover.* Hij nam weer de maaltijd bij zijn waard bij de poort. Na de maaltijd leidden zijn 3 gezellen de 2 oude echtgenoten, die Hij genezen had, naar hun woning terug.

Jezus werd vervolgens naar een hoger gelegen wijk van de stad geleid, in een huis waarin jonge echtgenoten woonden, die kinderen hadden. *Hij hield daar een onderrichting, legde de kinderen de handen op* en nam ook deel aan het avondmaal. Het is een zeldzaam geval dat ik Hem tweemaal per dag zie eten. Ook hier aten de vrouwen mee aan dezelfde tafel, doch aan het benedeneinde gezeten.

‘s Avonds kwamen de 3 leerlingen terug.
Hij sliep deze nacht in dit huis.

1511.

30 oktober. –

De stad aan deze zijde van de rivier, waar Jezus nu verblijft, bestaat uit groepen huizen, die op de terrassen om een steile hoogte gebouwd zijn. Men moet dikwijls vele trappen beklimmen, die in de rots gehouwen zijn. Het huis waar Jezus laatst was, ligt ook zo in de hoogte. De wijk aan gene zijde, die niet eenzelfde stad met deze wijk schijnt te vormen, ligt op een heuvel en is meer effen. De Heer is er nog niet geweest.

Deze avond zag ik de Heer naar het noorden wandelen, waar het land meer effen ligt. Bij Hem waren vele mensen, ook verwanten van de bruid, wier bruiloft Hij bijgewoond heeft (nr. 1504) en nog andere uit haar geboorteplaats. Waar ik hen zag schijnt het een plaats van ophoud voor herders te zijn.

Er zijn daar verscheidene open afdaken (schuren, loodsen), ook huizen, omringd van doornhagen, met houten omtuiningen en met lange rijen van met elkaar verbonden bomen. Dit ganse gebouwencomplex of omsloten dorp is met een traliehek aan de in- en uitgang gesloten. Nochtans schijnen de mensen hier niet te wonen. Ik zag hen daar ingaan met de avond. Onder een afdak aten zij vruchten, vijgen, wijndruiven, dadels en zwarte bessen. Zij waren daar nog, toen de sterren reeds aan de hemel blonken.⁸⁰²

Het was een zeer schone nacht (maan is in eerste kwartier). Het was warm en de dauwdruppels pinkelden in het sterrenlicht. Een eind van hier ligt de kleine stad, waar de mensen zo weinig van de huwelijks wetten afwisten.

Jezus 14 dagen te Sikar-Kedar. – Beslecht huwelijks geschillen.

1512.

31 oktober. –

Jezus doorliep heden met zijn gezelschap onvermoeid de streek en kwam pas 's avonds aan een kleine stad, die ten noorden van Kedar op de helling van een berg gelegen is. De meesten van zijn

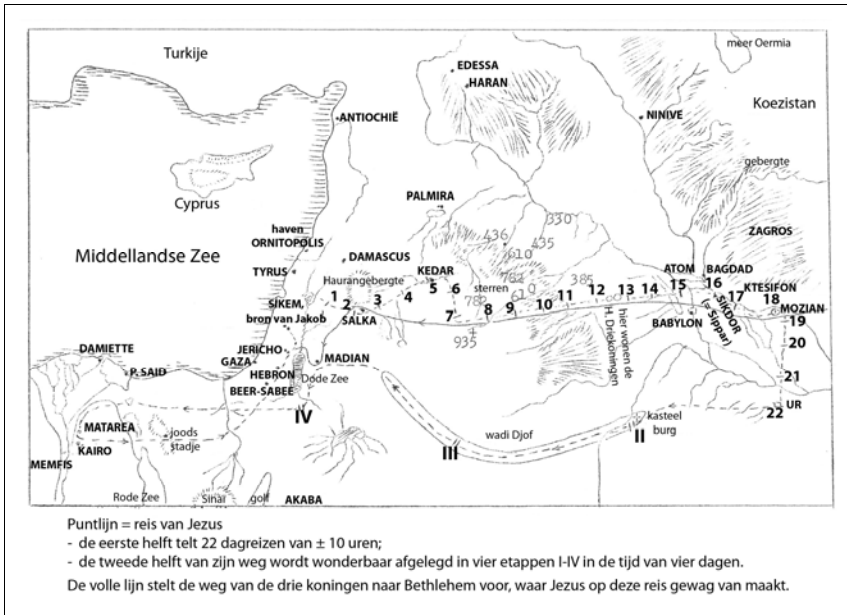
---

⁸⁰² Wat K. hierboven beschreef is wat de Arabieren noemen 'doear', een kampement, "een vrij grote ruimte, omringd door een ondoordringbare levende cactushaag of lage stenen muur, waarop dikke bussels van stekelige acaciatakken gezet worden, die door elkaar gevlochten zijn. In de ruimte wordt het vee in veiligheid gebracht en daar omheen zijn in een ovale kring de tenten opgericht." (D.B. Haseroth & Arabe, 833).

gezelschap zijn in het gewest in alle richtingen naar hun woningen teruggekeerd. De 3 jongelingen waren bij Hem en Hij werd door lieden die Hem tegemoet kwamen, geleid in een stad, die een naam als Sikar draagt.

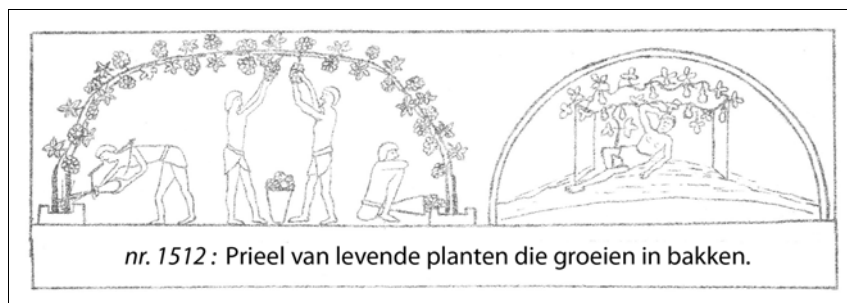
Nota van Brentano.

Om misverstand te voorkomen, wordt die stad hier Sikar-Kedar genoemd.

Zij leidden Jezus in het openbaar feesthuis, dat goed geleeek op het feesthuis te Kana in Galilea. Hier waren vele mensen verzameld en een soort van feest was aan de gang. Een paar jonge echtgenoten hadden schielijk hun ouders door de dood verloren en de mensen die het lijk naar het graf vergezeld hadden, werden nu op een luisterrijke maaltijd vergast. (Zulk een maaltijd na een begrafenis voor de deelnemers aan de rouwplechtigheid was gebruikelijk).

Het feesthuis had een voorhof dat met een hek afgesloten was en waarin een zeer sierlijke, kunstig geleide en gevlochten loofhut ingericht was. In de 4 hoeken van het voorhof stonden nl. ruwe steenblokken, die tot kuipen uitgehold en met water gevuld waren. Hieruit stegen de knoestige stengels van slingerplanten omhoog om zich aan palen in de hoogte te verheffen en dan langs bogen tot het middelpunt van het voorhof te lopen en zich met elkander te verenigen op de top van een behouwen, gemarmerde zuil.

Deze was met mooi snijwerk versierd en steunde de bogen waarlangs het groen tot de top oplom. De zuil scheen niet van steen, doch verplaatsbaar te zijn. De ranken groeiden niet in de vaten, ze waren er slechts in geplaatst maar ze bleven evenals riet, geheel fris en onverwelkt. Dit was zeer mooi, gelijk ook de overige versieringen, b.v. de bloemenkransen in het huis⁸⁰³.

---

⁸⁰³ De hier bedoelde plant is de 'kawoerde' of 'koerge' of 'kalebas', met rode, doch vooral witte bloemen.

Een interessant woord, dat wij hier niet moeten herhalen, zegden wij er over in fasc. 26, nr. 1440, voetnoot 779.

De uitlopers of ranken, vooral van het soort met witte bloemen, kunnen een lengte van 25 m bereiken. Vandaar dat ze geschikt zijn voor het maken van priëlen, lovergangen, en het overlomeren van binnenhoven, zoals wij het hier zien. Zulke benuttingen en versieringen werden veelvuldig aangewend.

1513.

De Heer des huizes ontving de Heer in de aangrenzende open zuilengang, die op het voorhof uitzicht had, en hij verzocht Hem, alsook zijn leerlingen, te willen gaan zitten, en hij waste hun de voeten in een bekken dat men aanbracht. Vervolgens bood hij hun ter verversing wat brood en drank aan. Hierna gingen zij in een andere zaal, waar een maaltijd bereid was. Men wilde dat Jezus de ereplaats innam, *doch Hij weigerde dit. Hij wilde integendeel aan tafel dienen en Hij bood daarop aan alle gasten het brood, de vruchten en de grote honingraten aan. Ook vulde Hij uit de kruiken de bekers.*

Ik zag, terwijl het vocht stroomde, dat er 3verschillende dranken op tafel waren: een groen sap, een gele drank en een gans witte vloeistof. *Tot aanknopingspunt van zijn onderricht nam Jezus de tafeldienst, het dienen van anderen en alles wat zich voordeed,* maar ik weet niet meer alles te herhalen.

Ik geloof dat men in dit huis geslapen heeft; het scheen slechts als feesthuis dienst te doen. Hier is het de stad, waarvan men tijdens de bruiloft te Edon aan de Heer gesproken heeft, waar zovele mensen de huwelijkswetten miskenden en in ongeoorloofde betrekkingen leefden.

1514.

De man bij wie Jezus zijn intrek genomen had, heette Eliud; hij had de bruiloft te Edon bijgewoond. Het was dezelfde – en Jezus

---

Primitieve afbeeldingen zien wij b.v. in D.B. Pressoir.

Overlommeringen verkreeg men ook door het leiden van druivenranken, zoals de figuur hiervoor (in nr. 1512) het voorstelt. Men ziet er ook op hoe de wijnstok of tak in een kuip geplaatst is. Rechts van die figuur ziet men de primitieve voorstelling van Jonas onder zo'n tent of hut.

In het feesthuis te Sikar-Kedar stond een kuip in de 4 hoeken van het binnenhof, dat door de opstijgende ranken geheel overwelfd was.

wist dit – wiens vrouw al haar kinderen in echtbreuk had ontvangen en die hij voor de zijne hield.

Eliud was zonder zijn vrouw naar die bruiloft gekomen en was nog vóór Jezus naar zijn woonplaats teruggekeerd. Hij had daar grote smart gevonden, want de ouders van zijn vrouw waren beide opeens van verdriet gestorven; zij hadden de zwangerschap van hun dochter bemerkt en wisten dat het niet van hun schoonzoon kon zijn, want deze had een tijdelijke belofte van onthouding gedaan en was daarenboven afwezig geweest in de tijd waarin de ontvangenis plaats had moeten hebben. Deze goede echtgenoten hadden elkaar in hun smart jammerend omarmd en waren zo van verdriet gestorven. Bij zijn thuiskomst vernam Eliud hun dood, zonder er de oorzaak van te kennen, want hij vermoedde de trouweloosheid van zijn vrouw in de verste verte niet.

De Heer vond bij zijn aankomst in de stad de mensen op het begrafenisfeest (van die echtgenoten) in een openbaar feesthuis; de vrouw was er niet bij aanwezig. Alle deelnemers droegen lange rouwklederen en zwarte gordels; enigen hadden banden van stoffe (soort manipels) om de arm; andere hadden dergelijke banden ook om het hoofd. Bij zulke plechtigheden werden ook gebeden gestort en een toespraak gehouden door iemand die in het midden trad en eerst voorbad. *Deze taak vervulde hier Jezus. Hij sprak over de dood als straf voor de zonden, over de zuivere en onzuivere geboorten en kwam telkens terug tot de gelijkenis van de wijnstok.*

Na het feest ging Jezus met Eliud mee naar zijn huis; de 3 leerlingen liet Hij bij andere mensen herbergen. Eliud bracht Jezus bij zijn vrouw, en daar de Heer haar in grote droefheid vond, *wilde Hij haar afzonderlijk spreken* en Eliud verliet hen.

Nu zag ik Jezus tot haar spreken en zag ik ook dat zij weldra haar misdaden bekende; zij viel onder het storten van vele tranen aan Jezus' voeten neer. Eindelijk zegende

Jezus haar, verliet ze en Eliud leidde Hem naar zijn slaapkamer.

Hier hoorde ik de Heer nog ernstige en zielroerende woorden tot Eliud spreken, en wanneer deze Hem verlaten had, zag ik Hem bidden en ter ruste gaan.

1515.

1 november. –

Heden zag ik Eliud in de vroege morgen met een wasbekken en een groene tak binnentreden in de kamer van Jezus, die nog op zijn legerstede op zijn arm geleund lag. Maar aanstonds stond Hij op. Eliud wuste Hem de voeten en droogde die met zijn klederen af. *Hierop verzocht Jezus hem dat hij Hem naar zijn eigen slaapkamer zou leiden, waar Hij hem ook de voeten wilde wassen.* Maar de man wilde in Jezus' zelfvernedering niet toestemmen, doch Jezus drong aan en zei hem in volle ernst dat Hij dit zo wilde, dat hij toestemmen moest, indien hij niet wilde dat Hij aanstonds zijn huis verliet. Hij mocht dit niet weigeren, indien hij Hem als aanhanger wilde volgen (cfr. Joa. 13, 8).

Eliud bracht Hem dus in zijn kamer en bood Hem water in een bekken aan. Jezus vatte hem bij zijn beide handen, zag hem liefdevol in het aangezicht aan en *sprak hem van de voetwassing, en kwam dan op zijn droevig lot, hem zeggend dat buiten zijn weten zijn kinderen in echtbreuk ontvangen waren, dat zijn vrouw opnieuw zwanger was, maar berouw had en hij haar dit moest vergeven.* Onthutst wierp de man zich wenend op zijn aangezicht en jammerend van smart wendde hij zich op de vloer heen en weer. *Maar Jezus keerde zich van hem af met zijn rug naar hem en bad.* Na een wijle, als de eerste smart

wat bedaard was, *keerde Jezus zich weer tot hem, hief hem op, troostte hem en waste hem de voeten.*

Dit bracht zijn gemoed tot rust en *Jezus beval hem nu zijn vrouw te roepen; zij naderde gesluierd.*

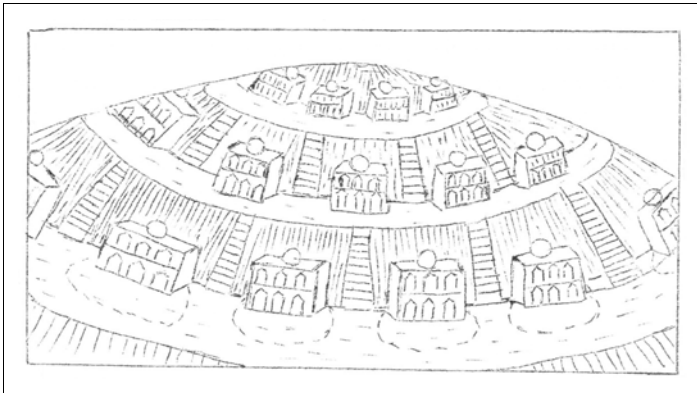
Jezus nam haar hand, legde die in de hand van Eliud, zegende en bemoedigde hen beide en hief de sluier van de vrouw op. Nu zegde Hij hun heen te gaan en de kinderen tot Hem te zenden.

Deze kwamen en Hij sprak tot hen, zegende ze en leidde ze uit de kamer tot hun ouders.

De echtgenoten bleven voortaan getrouw bij elkaar en beiden beloofden de onthouding.

1516.

Ik zag de Heer nog heden tot de mensen, weinige uitgezonderd, in hun huizen gaan en *hun opvattingen betreffende de huwelijkswetten rechtzetten. Ik zag de Heer van huis tot huis met de bewoners de toestand van hun ziel bespreken en zo hun hart en genegenheid winnen.*

Nabij deze kleine stad staan lange rijen van bijenhuisjes op de berg. Op de helling zijn brede, effen terrassen aangelegd en op

deze terrassen tegen de bergrand heeft men een groot getal vierhoekige bijenstallen aangebouwd. Deze huisjes zijn zowat 7 voet hoog, van boven plat en met bollen versierd en bekroond. In ieder zulke stal staan meerdere rijen bijenkorven boven mekaar. Deze korven zijn boven niet rond, maar spits als een schuin dak en aan de voorkant kan men ze geheel openen. De gehele (elke) bijenstal is met een fijn hek gesloten; dit is gevlochten uit fijn riet. Tussen deze bijenstallen of huisjes voeren trappen naar terrassen, waarop struiken groeien, die aan lat- of spalierwerk opgebonden zijn; ze dragen bessen en witte bloesems. Vervolgens stijgt men verderop naar een hoger staande rij van bijenhuisjes.

Jesus leert in gelijkenissen over het huwelijk.

1517.

2 november. –

Om 4 uur in de namiddag zag ik Jezus onder de loofhut van het feesthuis de aanwezigen *onderrichten en parabelen vertellen*. Hij stond even hoger dan zijn talrijke toehoorders. De vrouwen stonden op de achtergrond en ik vreesde dat zij niet alles verstonden. *Aan de Heer hadden deze mensen gevraagd van waar Hij kwam en zijn antwoorden waren steeds in parabelen ingekleed en zij geloofden alles eenvoudig* (namen alles naar de letter).

Zo kwamen hier vele mensen die met schulden beladen waren en Jezus vertelde hun de parabel van een koningszoon, die gekomen was om alle schulden te betalen.

Zo iets namen zij in de letterlijke zin op en waren vol blijdschap.

Toen verhaalde Hij de parabel van een schuldeiser, die zijn schuldenaar kwijtschelding schonk, maar hoe deze laatste integendeel een schuldenaar om een geringe schuld voor het gerecht daagde (Mt. 18, 23-35).

Hij zei hun nog dat zijn Vader Hem een wijngaard toevertrouwd had, die Hij moest verzorgen en snoeien, en waarin Hij arbeiders moest zenden, en dat dit de reden van zijn komst was. Hij moest een groot getal nutteloze, overtollige (schadelijke) leeglopers (Farizeeën en schriftgeleerden) uit zijn dienst ontslaan en buitengooien, net als de overtollige ranken, die zijzelf uit luiheid en onverstand verwaarloosden af te snijden.

Vervolgens toonde Hij aan hoe noodzakelijk het was de wijngaard te snoeien. Hij sprak van de vele overtollige bladeren en ranken en van (als een gevolg daarvan) de weinige goede druiventrossen.

Dit overdadig hout en groen was het zinnebeeld van de schadelijke elementen, zei Jezus, die door de zonde in de mens gebracht zijn, maar door de versterving en zelfverloochening afgesneden en uitgeroeid kunnen worden en dit ook moeten, indien men wil dat de wijnstok vruchten draagt.

Zo paste Hij dit tenslotte toe op het huwelijk, op de huwelijkswetten en op het matig gebruik ervan door zelfbeheersing. "Dikwijls," sprak Hij, "zinkt de door begeerlijkheid en geslachtsdrift meegesleepte mens, dieper dan een redeloos dier; het is dus nodig dat hij zichzelf beperkingen oplegt om goede vruchten te dragen." Dan sprak Hij weer van de wijngaard en zei hun dat zijzelf hier ook er één moesten planten.

Nu antwoordden zij Hem in hun eenvoudigheid dat de grond daarvoor hier niet goed was.

Maar Hij antwoordde hun dat zij de wijngaard moesten planten waar hun bijenkorven stonden, dat die grond daar er zeer goed voor geschikt was. En

naar aanleiding van die plaats verhaalde Hij hun een parabel van bijen.

Zij verklaarden zich bereid om in zijn dienst, indien hij wilde, in de wijngaard te werken, die Hij zou planten, *maar Hij antwoordde hun dat Hij nu zijn reis moest voortzetten, de schulden betalen en de ware wijnstok laten persen tot een wijn des levens, opdat ook anderen de wijn zouden leren bouwen en bereiden.*

1518.

Toen waren zij in hun eenvoudigheid zeer bedroefd, omdat Hij verder wilde en zij smeekten Hem toch te willen blijven. *Hierop antwoordde Hij dat, indien zij aan Hem geloofden, Hij hun iemand zou zenden, die hen allen tot arbeiders in de wijngaard zou maken.*

Ik zag dat deze stad later in de vervolging geheel uitweek en dat ze door Taddëüs christen is geworden (cfr. nr. 1508, voetnoot 800 en later: nrs. 2290, enz.).

Deze mensen wisten niet wie Jezus was. *Hij deed geen aanhalingen of verhalen uit de profeten en geen wonderen*, maar zij waren kinderlijk eenvoudig, hoewel in de zeden verwilderd en ontaard.

Oogslag op Jezus' vrienden. – Lering over het huwelijk.

Lazarus en de vrienden van Jezus komen in de nacht heimelijk bij elkaar.

Judas praat dikwijls roemzuchtig zijn mond voorbij, wanneer hij met de Farizeeën spreekt. Maria is niet zelden bij hem en zij vermaant hem; hij is gierig en afgunstig. Maria vermaande hem onder tranen.

3 november. –

Ik zag de Heer nogmaals bij verscheidene inwoners. *Hij bracht 2 echtgenoten die sedert lang gescheiden leefden, weerom tezamen, legde hun handen in elkaar en zegende ze.*

Hij was ook bij de man, die op het punt stond de zevende zuster te huwen en legde hem uit, waarom dit ongeoorloofd was.

Hierop leraarde Jezus weer openlijk over de wijngaard, het hakken, mesten en snoeien er van, en over meer andere wijngaardwerken, en dit op een wonderbaar diepzinnige, onderrichtende wijze met betrekking tot het huwelijk, de voortplanting en ook met betrekking tot de stammen, de geslachten, de rassen der mensen en tot de erfzonde.

Ik hoorde en vernam gedurende deze lering veel van de eerste mensengeslachten.

Ook hier vernam ik vele wonderbaar eenvoudige en tevens diepzinnige waarheden betreffende **het geheim van het huwelijk**. *Deze waarheden kleepte Hij weer in in gelijkenissen van de wijngaard.*

Merkwaardig vond ik deze verklaringen van de Heer: "Waar het huwelijk zijn doel, nl. de voortbrenging van reine, gave mensen met aanleg voor het goede, niet bereikt, daar is de schuld alleen aan de zijde van de vrouw.

- *Zij kan slechts lijden en dulden en dit moet zij ook; zij is het vat, dat ontvangt, behoedt en vormt;*
- *zij kan door arbeid in haar ziel, (door loutering van haar gesteldheid, gevoelens, neigingen, gebreken) alles in zichzelf en in haar vrucht goedmaken (en van kwaad bevrijden).*

- Zij kweekt de vrucht in haar lichaam op;
- zij kan het boze, de kwade kiemen in de vrucht uitroeien door arbeid in haar eigen ziel en in haar lichaam; geheel haar gedrag strekt tot schade of heil voor het kind.

In het huwelijk is het er dus niet om te doen de lust na te jagen, maar de strijd aan te pakken, de versterving te beoefenen, zorgvuldig op zichzelf te waken en smartelijk te baren.

Maar een gedurig bestrijden van de eigen lust, van de zonde en begeerlijkheid, is een smartelijk baren, doch juist zulk een strijd en overwinning vormt ook het kind tot een overwinnaar.”

Dit alles werd met zeer diepzinnige en toch eenvoudige woorden gezegd en ik voor mij was ten diepste overtuigd van de waarheid en het belang van Jezus' leer.

“Man en vrouw, zo luidde het verder, zijn één lichaam, maar

- *de vrouw is het vat dat ontvangt, en*
- *zij moet lijden en dulden en verzoenen;*
- *zij kan en moet alles goed, rein en heilig maken, het boze vernietigen en uitschakelen;*
- *zij mag het zingenot en de wellust niet najagen, maar moet de uitwissing van de erfschuld en de rechtvaardigmaking van de ziel beogen door haar lijden en gebed.”*

1520.

Jezus verkondigde nog zeer veel andere en duidelijke waarheden nopens het huwelijk en ik was zo overweldigd door de echtheid, de klaarblijkelijkheid en de noodzakelijkheid van deze leer, dat ik hevig en ongeduldig hij mezelf dacht:

“Ach! waarom wordt dit niet opgeschreven? Waarom is hier geen leerling die dit opschrijft, zodat het aan alle mensen bekend kan worden?”

Want gedurende het hele visioen trad ik op in het tafereel als een aanwezige toehoorder; ik ging heen en weer gelijk de overigen, trad naderbij en weer weg gelijk zij.

Terwijl deze gedachten en dit vurig verlangen mij geheel vervulden, wendde zich mijn hemelse Bruidgom tot mij met deze woorden: *“Ik breng de liefde in de harten voort (Ich wirke die Liebe). Ik bearbeid de wijngaard, overal waar hij vruchten draagt, waar mijn arbeid gedijt.”*

Was dit opgeschreven, het zou, gelijk veel van wat geschreven is, vernietigd, verijdel of verkeerd uitgelegd of in elk geval niet nagekomen worden.

Dit en zeer veel andere waarheden, die niet geschreven staan, hebben meer vruchten voortgebracht dan het geschrevene. Niet omdat een wet geschreven is, wordt hij onderhouden. Alles staat geschreven in hen, die geloven, hopen en beminnen⁸⁰⁴.

De wijze waarop Jezus dit alles leert, en hoe alles telkens weer in parabelen overgaat, en hoe de natuur van de wijnstam alles bewijst wat Hij over het huwelijk leert en hoe de natuur (het wezen) van het huwelijk alles illustreert

---

⁸⁰⁴ Alles staat geschreven in hen – Rechtschapen mensen voelen de waarheid aan; zij hebben het geloofsinstinct, de *sensus catholicus*, de katholieke zin, die Augustinus in zijn moeder Monika bewonderde.

Wat de grote kerkleraar na jarenlang tasten kon formuleren, dit namen zijn (gelovende, hopende, beminnende) mensen zonder formules aan; zij bevroedden het uit kracht van hun geloof, hoop en liefde.

Hierop steunend, hieraan onwrikbaar vasthoudend, hadden zij de schriftuur niet nodig, tenzij om anderen te onderwijzen.

Zo leven er velen uit deze drie: **het geloof, de hoop, de liefde**, ook in de woestijn en zonder boeken (naar Augustinus de zielzorger, blz. 471-472).

wat Hij van de wijngaardstam zegt, is verrukkelijk schoon, overtuigend en onweerlegbaar.

Zijn toehoorders ondervroegen Hem zeer eenvoudig. Dikwijls biedt één van hen Hem zijn akker aan tot het planten van een wijngaard en *Jezus antwoordt dan dat hij die akker eerst moet voorbereiden. Hoe langer Hij spreekt, hoe meer het zinnebeeld de zaak, die onderwezen wordt, verduidelijkt.*

Hier zegde Katarina ook: “Sedert verscheidene dagen wordt ik inwendig voortdurend aangepord om een mij bekend onrecht in een huwelijk door vermaning te doen ophouden. Ik zal met mijn geestelijk leidsman daarover moeten spreken. Ik moet deze nacht in mijn wijngaard ook weer moeizaam arbeiden en de ranken tegen de winterkoude beschermen.”

Een huwelijk.

1521.

In de namiddag woonde de Heer een trouw bij in de synagoge; het waren jonge mensen; zij waren arm en woonden in het huis van de moeder der bruid. Hier was de jongen, die een verwant van dit huisgezin en een volslagen wees was, met zijn bruid van kindsbeen af opgevoed; zij waren beide gans onschuldig en *de Heer legde een grote goedheid jegens hen aan de dag.*

Ik zag de stoet naar de synagoge gaan. Voorop gingen versierde, op fluiten spelende kinderen van 6 jaar, met kransen op het hoofd, en na hen jonge, in het wit geklede meisjes met korfjes, waaruit zij bloemen strooiden. Tenslotte volgden jongelingen, die op harpen, triangels en andere vreemdsoortige instrumenten speelden.

De bruidegom was bijna als een priester gekleed.

Bruidegom en bruid hadden ieder hun opleiders, die bij de trouw hun handen op hun schouderen legden. De trouw geschiedde door een joodse priester in een zaal vóór de synagoge en onder de blote hemel, daar het luik in het dak van de zaal geopend werd. Hierbij was Jezus tegenwoordig.

Als de sterren reeds aan de hemel verschenen, vierden zij de sabbat(-opening) in de synagoge en vastten tot de avond van de sabbat, waarna de bruiloft in het feesthuis gevierd werd.

1522.

4 november; Sabbat. –

De Heer vertelde hier vele parabelen, zoals van de verloren zoon (Lk. 15) en van de menigvuldige woningen in het huis van zijn Vader (cfr. Joa. 14, 2), met het oog op de bruidegom, die geen eigen huis had en in dat van zijn schoonmoeder moest wonen.

Hij zei hem ook dat hij, in afwachting dat hij een woning in het huis van zijn Vader zou bekomen, in een tent nabij de wijngaard moest gaan wonen, die Hij op de bijenbergt bij de stad moest aanleggen.

Jezus handelde nog lang over het huwelijk en zei in zijn uiteenzetting ondermeer:

- *“Indien de ouders niet heilig zijn, dan verzamelen zij niet in het huwelijk, maar verstrooien;*
- *het huwelijk is dan geen voortzetting van, noch een bijdrage tot heiligheid, maar een voortplanting van de zonde.*
- *Maar, indien de echtgenoten heilig leven en het huwelijk met zijn plichten als een staat van boetvaardigheid beschouwen, plichtgetrouw leven en hun kinderen tot de zaligheid grootbrengen, dan verrichten zij opbouwend en verzamelend*

werk. (Zij schenken aan de Kerk, het Godsrijk op aarde goede burgers en aan de hemel nieuwe gelukzaligen en redden hun eigen ziel)."

Jesus zei ook nog dat Hijzelf de Bruidegom was van een bruid in wie alle verzamelden herboren zouden worden. Hij sprak van de Bruiloft te Kana in Galilea en van de verandering van het water in wijn. Al wat Hij van zichzelf vertelde, zegde Hij als van een derde persoon, zoals van die man in Galilea, die Hij zeer goed kende en die zo onrechtvaardig vervolgd werd en ook werkelijk omgebracht zou worden.

De mensen aanhoorden en geloofden dit alles zeer kinderlijk en de parabelen die zij letterlijk geloofden, toonden hun tevens de waarheid aan. De bruidegom scheen een school- (of synagoge-) leraar te zijn, want *Jesus zei hem dat hij moest onderwijzen, niet gelijk de Farizeeën, die lasten oplegden, welke zijzelf niet wilden dragen, doch door zijn voorbeeld. Jesus sprak heden ook over Ismaël, want Kedar en deze plaatsen zijn, geloof ik, door nakomelingen van Ismaël bewoond.* Ik meen dat het hier het gewest van Hagar is. (In zover namelijk dat er hier nakomelingen van haar wonen, cfr. nr. 1491, laatste alinea).

De meeste mensen zijn hier herders; zij achten zich voor geringer dan de bewoners van Judea, want zij spreken over de Joden nooit anders dan over hoogstaande mensen en een uitverkoren volk; zij leven nog helemaal op de oude wijze.

Een groot kuddenbezitter heeft doorgaans een groot huis, dat soms ook wel door een gracht omringd is; in de nabijheid staan de huizen van zijn onderherders en zijn weiden strekken zich eveneens in de omstreken uit. Hij heeft een eigen bron op zijn domein (cfr. fasc. 16, nr. 644, voetnoot 299). Hieraan mogen alleen zijn eigen kudden drinken of somtijds ook de kudden van een buurman, indien zij met elkander over de baan kunnen. Hier

liggen vele eigendommen verstrooid, maar de stad zelf is maar klein.

Jezus legt een wijngaard aan.

1523.

5 november. –

Jezus bewoog de andere inwoners van de stad om voor de nieuwe echtgenoten een licht huis, een tentgebouw bij de bijenberg op te trekken en er ook een wijngaard aan te leggen.

Ieder vriend in de stad maakte een stuk wand voor de tent; die stukken bestonden uit licht vlechtwerk, dat met vellen overtrokken en met kleverige stof of hars overstreken werd. De mensen vervaardigden die losse stukken thuis en brachten ze dan ter plaats (waar men ze nog slechts samen te voegen had). Iedereen verrichtte zijn aandeel, meer of minder naar zijn vermogen; zij gaven elkander ook al wat zij daartoe nodig hadden en aan de nieuwgetrouwden de onmisbare eerst nodige huisraad.

De Heer toonde aan hoe alles voltooid en in elkaar gezet moest worden, en zij waren verwonderd te zien hoe Hem het bouwbedrijf niet vreemd was.

Op de bruiloft had Hij hun ook geleerd de hoogste plaatsen door de ouderlingen en armen te laten innemen. En nu ging Hij met hen naar het veld om hun goede en geschikte plaatsen voor de wijngaard aan te wijzen. Het was op een kleine voorheuvel van de bijenberg en achter het huis moest de wijngaard op de opstijgende helling geplant worden. Jezus vestigde dit nieuwe gezin op deze plaats. Hij schonk hun deze woning en plantte zelf hun wijngaard aan.

1524.

6 november. –

Heden begon één van de eerste feesten, die God de Israëlieten geboden had, ik meen het Nieuwe-Maan-feest.

Het werd 's avonds in de synagoge gevierd. Daarna kwamen allen met Jezus in het feesthuis tezamen.

Toen Hij tot de inwoners gezegd had, dat zij voor de jonge echtgenoten een huis moesten bouwen, hadden velen – en Jezus wist dit – gedacht en onder elkander ook gezegd: “Heeft Hij misschien zelf geen huis? Weet Hij wellicht niet waarheen en zou Hij bij deze mensen willen meewonen?”

Daarom zegde Jezus hun duidelijk dat Hij hier niet zou blijven, dat Hij hierbeneden geen woning wilde, dat zijn Koninkrijk eerst zou komen, dat Hij de wijngaard van zijn Vader moest planten en met zijn bloed begieten op de Kalvarieberg.

“Gij verstaat dit nog niet,” vervolgde Hij, “maar gij zult het verstaan, wanneer Ik de wijngaard begoten zal hebben. Dan zal Ik terugkeren uit een donker land en mijn gezanten zullen u komen roepen; dan zult gij Mij volgen en de stad verlaten.

Maar wanneer Ik de 3^e maal kom, dan zal Ik allen die mijn wijngaard trouw bebouwd hebben, in het Rijk van mijn Vader binnenleiden.

Uw verblijf zal hier niet lang meer duren, daarom moet het huisje maar licht en niet stevig zijn, een tent die vlug afgebroken kan worden.”

1525.

Jezus onderrichtte hen ook nog lang over de onderlinge liefde en zei dat zij allen als aan mekaar geankerd moesten zijn, opdat de storm van de wereld

hen niet uiteendrijven en de eenzame weggerukten niet vernietigen zou.

Ook sprak Hij in parabelen van het zorgvuldig bebouwen van de wijngaard, over de onnodige schadelijke ranken, het snoeien van de takken, de matigheid in het huwelijk, enz.

De gelijkenissen op de nieuwgetrouwden toepassend, sprak Hij voornamelijk over de liefde en haar reinheid, opdat ze reine telgen zou kunnen voortbrengen.

Hij zei dat Hij hier nog alleen de wijngaard voor de nieuwe echtgenoten wilde aanleggen, hun de wijngaardranken wilde leren planten, en dan zou Hij afscheid van hen nemen om de wijngaard van zijn Vader te gaan bebouwen.

Dit alles leerde Hij hun zo eenvoudig en toch zo kunstzinnig, dat zij meer en meer zijn bedoeling en de waarheid begonnen te vermoeden en toch in de eenvoud van hun opvattingen bleven.

Hij leerde hen in gans het leven en de hele natuur een verborgen heilige wet ontdekken, die door de zonde misvormd was.

Deze onderrichting duurde tot laat in de nacht, en toen Jezus zich nu wilde verwijderen, hielden zij Hem tegen, omarmden Hem en riepen al smekend: “Maak ons dit alles toch verstaanbaar!”

Hij antwoordde hun dat zij moesten beginnen met zijn leer in de praktijk te brengen en dat Hij hun dan iemand zou zenden, die hen duidelijker zou onderrichten.

1526.

Bij deze bijeenkomst werd een kleine maaltijd gehouden, waarbij zij allemaal uit één beker dronken. Maar Jezus ging (tussen 6 en 7 november) bij een paar oude arme echtgenoten in een klein huisje herbergen; zij hadden er Hem dringend om verzocht.

De jonge man, voor wie de Heer hier een huis liet bouwen, heette bijna gelijk Jedidja, maar ik zou zijn naam nog eens moeten horen (om er zeker van te zijn); ik heb immers zo vele namen gehoord en ben er dus niet geheel zeker van.

Later viel het haar opeens in dat hij Salatiël heette.

De bruid, naar ik hoorde, heette: kleine bruine, of, kleine fijne. Zij werden later met de meeste andere inwoners door Tadeüs gedoopt. Ook de evangelist Markus was in dit gewest.

Een aantal jaren na de Hemelvaart van Christus trok Salatiël met zijn vrouw en 3 volwassen zonen naar Efeze. Hier zag ik hem bij de goudsmid Demetrius, die tegen Paulus eens een vervolging op touw gezet had (Hand. 19, 23-40), maar zich naderhand bekeerd had. Demetrius heeft aan Salatiël veel over Paulus en zijn bekeringsgeschiedenis verteld. Paulus was toen niet meer te Efeze. Salatiël, zijn 3 zonen en Demetrius trokken hem achterna, maar de vrouw van Salatiël bleef te Efeze in een huis, waarin nog vele landgenoten van haar hun intrek bij haar namen en bij haar bleven wonen. De meeste Joden trokken uit Efeze weg. Salatiël met zijn 3 zonen, de goudsmid Demetrius en (zijn broer?) Cajus en ook Silas waren allemaal op het schip; toen Paulus schipbreuk leed bij Malta; zij geraakten met hem behouden op het eiland (Hand. 27).

In zijn kerker te Rome duidde Paulus aan de 3 zonen van Salatiël nog plaatsen aan, waar zij moesten arbeiden.

7-8 november. –

Op deze dagen zijn, om een niet aangeduide reden, geen mededelingen.

1527.

9 november. –

Ik zag onze Heer in het huis van de ouders van de bruid.

Hij leerde nog veel over het huwelijk en de reine liefde, waardoor reine, gave, heilige kinderen voortgebracht worden.

Voorts over het overwoekerende in de mens, dat beteugeld en gesnoeid moet worden om geen hout in plaats van vruchten voort te brengen.

Hij ging daarna met de mannen in het veld en zij moesten Hem ranken brengen. Hij wilde hun de ranken leren planten.

De voor het huis bestemde oppervlakte was afgebakend en dit deel van de berg (dat voor de wijngaard bestemd was) effen gemaakt en reeds van het nodige spalierwerk voorzien.

Zij zeiden tot de Heer dat alle druiven die hier in het gewest groeiden, bitter waren.

Hij antwoordde hun: "Het is omdat ze van een onedele soort, van een slechte stam afkomstig zijn, omdat ze ongesnoeid, onbeteugeld overtollige ranken uitschieten en niet met zorg er gezuiverd en gesnoeid van worden; daarom oogst gij slechts de schijn van wijn en niet zijn zoete, goede hoedanigheid, maar de wijngaard die ik nu zal planten, zal zoete vruchten voortbrengen."

Naar aanleiding hiervan kwam Jezus nogmaals terug op het huwelijk, dat slechts goede en zoete vruchten kan voortbrengen, als het gekenmerkt is door de zelfbeheersing van de echtgenoten, door zelfoverwinning, zelfbeteugeling, onthouding en

matigheid en gepaard gaat met arbeid, smarten en zorgen.

Zij brachten Hem grote bundels ranken, waarvan Hij er slechts 5 uitzocht. Hijzelf hakte de grond open en plantte die op een zekere afstand van mekaar bij het opgetimmerde spalierwerk en Hij toonde hun hoe ze kruiswijs opgebonden moesten worden.

Ondertussen leerde Hij voortdurend over het huwelijk. Alles wat door natuur en mensenhand aan de wijngaard gedaan wordt, paste Hij toe op de voortplanting en de geestelijke vruchten (door het huwelijk).

Hierna begaven zij zich naar de synagoge, waar Jezus opnieuw veel in parabelen over het huwelijk leerde. Hij sprak over de grote bedorvenheid van de mens in het domein van de voortplanting. Hij zei dat vele dieren, met name de olifanten, inzake kuisheid en onthouding edeler waren dan ontelbare mensen⁸⁰⁵.

---

⁸⁰⁵ Kuiser dan vele mensen. – Dit zou eigenlijk van alle dieren gezegd kunnen worden, daar alleen hun natuur en geen boze wil hen aandrijft, maar het is speciaal waar voor de olifant, die zich over de voortplantingsdaad schijnt te schamen voor de mens; hij vermenigvuldigt zich niet meer, eenmaal dat hij tot huisdier getamd is. “*L éléfant ne multiplie pas en état de domesticité.*” (Géogr. univ. I, 503).

In zijn natuurgeschiedenis beweert Plinius: “Wonderlijk is bij de olifanten het schaamtegevoel; eerbaarheidshalve paart de olifantsman met het -wif slechts in het verborgen.”

(Volksmening door Jezus aangewend, die nu ontkend wordt; cfr. pelikaanlegende fasc. 17, nr. 723, voetnoot 354.

De pelikaan houdt zich op aan de randen van wateren, beken, moerassen, is schuw en moeilijk te benaderen en te observeren. Vandaar dat uit gebrek aan nauwkeurige waarneming en kennis de mening ingang vond en lange tijd geheerst heeft, dat hij, wanneer hij geen voedsel voor zijn jongen vond, zijn eigen borst openreet en ze voedde met zijn vlees en hartenbloed).

Niet ver van dit gewest waren vele olifanten.

Zij vroegen Hem of ook Noë (Noach) geen wijngaard geplant en zich niet zat gedronken had (Gen. 9, 20).

Jezus legde hun deze geschiedenis uit en sprak van de roes of bedwelming, als van een groot gevaar van zonde bij het genieten van wijn en in het huwelijk. Groot is het gevaar, hetzij de bedwelming van de wijn, hetzij ze van hartstocht voortkomt. Door de roes wordt de zonde voortgebracht en door de ene ergernis de andere.

Jezus herhaalde nogmaals dat Hij hen welhaast moest verlaten, dat Hij op de Kalvarieberg de wijngaard moest planten en begieten, maar dat Hij hun een gezant zou zenden, die hen in alles inwijden en hen in de wijngaard van zijn Vader binnenvoeren zou.

10 november. –

Jezus heeft in deze stad geen eigenlijk groot wonder gedaan. Hij heeft alleen nu en dan *door het gebed en het opleggen der handen enige ongemakken en kleine ziekten, zoals hoofdpijn, koorts en onpasselijkheden genezen.*

De vrijdagavond ging Hij in de synagoge *om bij de sabbatopening te leren.*

1528.

11 november; Sabbat. –

Ook de volgende dag op de sabbat leerde Jezus in de synagoge en sprak er nog lang over het Rijk van zijn Vader en de vele woningen erin.

Zij vroegen Hem waarom Hij uit dat Rijk niets had meegebracht en een zo eenvoudige kleding droeg?

Hij antwoordde hun dat zijn Rijk voorbehouden was voor hen die Hem navolgden. Zij die het wilden ontvangen, moesten het verdienen (en Hem dus in zijn armoede en onthechting, door zijn eenvoudige kleding verbeeld) trouw navolgen. Ook was Hij hier op aarde een vreemdeling (die geen prachtklederen, maar reisklederen droeg) die arbeiders voor zijn wijngaard kwam zoeken en roepen. (Het was evenmin nodig iets uit zijn Rijk mee te brengen, daar Hij in het geloof gediend wilde worden.)

Hij zei ook waarom Hij het huis van de bruidegom zo licht wilde hebben, namelijk omdat de aarde niet de verblijfplaats van zijn volgelingen was en dat zij er met hun hart niet aan mochten hangen.

“Waarom,” vroeg Hij, “wilt gij voor uw lichaam een sterk huis bouwen, daar het toch zelf een wankel huis is? Gij moet dus dit huis uwer zielen reinigen en het als een tempel eerbiedigen en heiligen (cfr. I Kor. 3, 16-17). Gij moogt het niet onteren noch ten nadele van de ziel overlasten, het niet vertroetelen noch verwekelijken.” Met dergelijke woorden kwam Hij weer op het huis van zijn Vader.

Jezus sprak ook over de Messias en de tekenen waaraan men Hem zou kunnen herkennen (cfr. Jes. 35, 5; 61, 1).

Hij zei dat Hij afstammen zou van een roemrijk geslacht, doch uit zeer eenvoudige en deugdzame ouders geboren zou worden en dat Hij, te oordelen naar de tekenen, reeds verschenen was (cfr. Mt. 1, 2-4),

dat zij naar Hem moesten luisteren, zijn lering volgen en zich aan Hem vastklampen.

Verder leerde Hij lang over de liefde tot de evenmens en over het goede voorbeeld (dat een vorm van naastenliefde is).

Hij zei tot de bruidegom Salatiël dat hij zijn huis nooit op slot moest doen, het open laten en onvoorwaardelijk zijn vertrouwen stellen op hetgeen Hij hem gezegd had en een godvruchtig leven leiden. Zo zou God zijn huis wel bewaren en beletten dat hem iets ontvreemd werd.

De mensen hadden reeds veel voor het nieuwe huis vervaardigd. Salatiël kreeg veel meer dan hij nodig had.

Jezus leerde nu tegen de zelfzucht en zei dat men voor God en voor de naaste tot alle hulp bereid moest zijn.

De mensen waren hier zeer eenvoudig en van alle onderricht verstoken.

1529.

12 november. –

Jezus werd hier met de mensen meer en meer vertrouwelijk.

Ook heden sprak Hij weer veel over het huwelijk, de zelfbeheersing en het maathouden, in een parabel van de zaaier. Wanneer een zaaier te veel zaad uitstrooit, zal hij geen volle, doch slechts ledige aren, brandstro en onkruid oogsten.

Hij ging ook tot 2 partijen, die voornemens waren in een graad van verwantschap, die het huwelijk belette, met elkander te huwen.

Jezus liet hen voor zich komen en zei dat Hij hun voornemen kende en ook wist dat zij zulks deden met het oog op tijdelijk bezit, maar dat zulk een huwelijk door de Wet verboden was.

Zij waren zeer verschrikt, omdat Hij hun gedachten en plannen kende, want niemand had er Hem iets over gezegd; zij zagen bereidwillig van hun voornemen af. Ook hier was een wederzijdse voetwassing; zij wasten Jezus de voeten *en Hij de hunne*; de bruid droogde Jezus' voeten af met het uiteinde van haar sluier of het bovendeel van haar mantel.

Deze beide personen hielden Jezus voor meer dan een profeet, *wegens hetgeen Hij hun gezegd en geleerd had*; zij bekeerden zich en volgden zijn raad op. *Hij legde hun de bestaansreden van deze huwelijkswet uit*, maar nu ben ik die vergeten.

Jezus ging vervolgens verder het veld in, naar een huis waar een stiefmoeder woonde, die vol begeerlijkheid was voor haar stiefzoon en hem gaarne had gehuwd. De zoon was sedert lang ongerust over die verre gaande, overdreven vriendelijkheid en genegenheid, maar de eigenlijke motieven ervan bleven hem vooralsnog onbekend.

De Heer, aan wie de voeten ook hier gewassen werden, maakte aan de zoon het gevaar bekend, waarin hij verkeerde en beval hem te vluchten en aan het huis van Salatiël te gaan werken.

Dit deed die jongen zeer gehoorzaam en wederkerig waste de Heer hem de voeten.

De stiefmoeder die *door de Heer over haar zondige begeerten en plannen berispt werd*, was woedend; zij deed

geen boetvaardigheid en is later hoe langer hoe dieper gezonken, maar ik weet er geen verdere omstandigheden meer van.

1530.

13 november. –

Heden leerde Jezus weer over het huwelijk en het onmatig gebruik ervan.

Hij maakte gewag van David, die door de wellust, welke hij in zichzelf door zelfoverwinning en boetvaardigheid had moeten beteugelen en uitroeien, in zo grote zonden gevallen en derhalve ook in de uiterste ellende gezonken was (II Sam. 11, 1-17). “Door de versterving,” sprak Jezus, “gaat niets verloren, maar wel door de verkwisting der onmatigheid.”

2 Samuël 11 David en Batseba

1. In het daaropvolgende jaar, ten tijde, dat de koningen plegen ten strijde te trekken, zond David Joab uit en zijn knechten met hem, benevens geheel Israël, en zij vernietigden de Ammonieten en sloegen het beleg voor Rabba, maar David bleef in Jeruzalem.
2. Op zekere avond stond David van zijn rustbed op en wandelde op het dak van het paleis, en hij zag van het dak af een vrouw, bezig zich te baden; en die vrouw was zeer schoon van uiterlijk.
3. Toen liet David naar die vrouw vragen en men zeide: Wel, dat is Batseba, de dochter van Eliam, de vrouw van de Hethiet Uriah.
4. Daarop zond David boden om haar te halen. Zij kwam tot hem, en hij lag bij haar – zij had zich van haar onreinheid gezuiverd –; daarna keerde zij terug naar haar huis.
5. En de vrouw werd zwanger en liet David weten: Ik ben zwanger.
6. Toen zond David een boodschap tot Joab: Zend de Hethiet Uriah tot mij. En Joab zond Uriah naar David.
7. Toen Uriah bij hem kwam, vroeg David naar de welstand van Joab en van het volk en naar de stand van de oorlog.
8. Daarop zeide David tot Uriah: Ga naar uw huis en was uw voeten. Toen Uriah heenging uit het paleis, werd hem een geschenk van de koning nagebracht.
9. Maar Uriah legde zich te ruste bij de ingang van het paleis bij al de knechten van zijn heer en ging niet naar zijn huis.
10. Men deelde David mee: Uriah is niet naar zijn huis gegaan. Toen zeide David tot Uriah: Zijt gij niet van de reis gekomen? Waarom zijt gij niet naar uw huis gegaan?
11. Maar Uriah sprak tot David: De ark en Israël en Juda vertoeven in tenten en mijn heer Joab en de knechten van mijn heer zijn in het veld gelegerd; zou ik dan naar mijn huis gaan om te eten en te drinken en bij mijn vrouw te liggen? Zo waar gij leeft en zo waar uw ziel leeft, dat zal ik niet doen!

12. David zeide tot Uria: Blijf ook vandaag hier, dan zal ik u morgen laten gaan. En Uria bleef in Jeruzalem die dag en de volgende dag.
13. Toen riep David hem tot zich om in zijn tegenwoordigheid te eten en te drinken, en hij maakte hem dronken. Hij echter ging des avonds heen om op zijn slaapplaats bij de knechten van zijn heer zich te ruste te leggen. En naar zijn huis ging hij niet.
14. Toen schreef David de volgende morgen een brief aan Joab en verzond die door Uria.
15. En hij schreef in die brief: Plaatst Uria in het heetst van de strijd; trekt u dan van hem terug, opdat hij getroffen worde en sneuvele.
16. Bij de belegering van de stad zette Joab toen Uria op een plaats, waarvan hij wist, dat daar geoefende strijders stonden.
17. Toen de mannen der stad een uitval deden en met Joab streden, vielen er enigen van het krijgsvolk, van de knechten van David; ook de Hethiet Uria sneuvelde.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Sprekend over Mozes, legde Hij hun uit waarom de zuster van Mozes gestraft werd.

Hij sprak ook nog over de Verbondsark en over hetgeen erin lag, eer ze door de Rode Zee werd gedragen⁸⁰⁶.

De mensen waren hier zeer onwetend, maar de Heer beantwoordde al hun vragen. Hun voorouders moeten, zo mij dunkt, een speciale betrekking tot de Verbondsark gehad hebben. Immers zij vroegen aan de Heer waar het HEILIGE (voorwerp, of de ZEGEN, nrs. 26-27) uit de Ark heen gekomen was?

Hij antwoordde hun dat de mensen zoveel daarvan bekomen hadden, dat het nu in hen was overgegaan. "Reeds daaruit," besloot Hij, "dat er in de Ark niets

---

⁸⁰⁶ De Ark. – Reeds vóór de Uittocht hadden de Israëlieten in Egypte een eredienst, met de hoofdoorwerpen die ervoor nodig waren. Vele gebruiken en voorwerpen waren aan de Egyptenaren ontleend, en zo ook een Ark. Dit was geen Ark des Verbonds, aangezien het verbond nog niet gesloten was.

In nr. 2029 spreekt K.E. van een relikwiekist en in nr. 1332, waarin zij de doortocht verhaalt, van een kist zonder meer.

Volgens nr. 2029 en Ex. 13, 18-19 lagen er de beenderen van de aartsvader Jozef in en volgens K.E., nr. 26 ook 'de zegen'. Deze was eerst geheel in de Ark, later gedeeltelijk, tot de rest in Joakim was overgegaan (nr. 27).

meer van aanwezig is noch overblijft, valt met zekerheid te besluiten dat de Messias reeds op de wereld is.”

Vele van deze landelijke mensen hier geloofden dat de Messias met de onschuldige kinderen omgekomen was.

Opwekking van een dode.

1531.

Ongeveer een uur ten oosten van de stad lag het eigendom van een rijke kuddebezitter; zijn woning was met een gracht omringd. Deze rijkaard was kortelings op de akker, niet ver van zijn huis, haastig gestorven. Zijn dood had zijn vrouw en kinderen in de grootste droefheid gedompeld. Zijn lijk was reeds tot de begrafenis bereid en de familie zond nu een bode naar de stad tot de Heer en de anderen, om hen tot de begrafenis uit te nodigen.

Jezus ging met de 3 jongelingen, met Salatiël en diens vrouw en met nog verscheidene vrouwen, allemaal gesluierd, en met meerdere mannen ‘s namiddags erheen. Zij vormden een groep van wel 30 personen. Het lijk stond reeds in een grote lovertgang, die van boven open was, nabij het huis voor de begrafenis gereed. Deze man was tot straf voor zijn zonden met een schielijke dood gestraft. Enige herders die hij verdrukte, hadden het gewest verlaten; hij had zich dan veel van hun goed toegeëigend en was kort daarop op dezelfde ingepalmde grond een subiete dood gestorven.

*In zijn lijkrede over de afgestorvene zei Jezus, terwijl allen het lijk omringden, ondermeer het volgende:
“Wat baat het hem nu dat hij dit lichaam, dit huis, dat hij nu toch heeft moeten verlaten, met zoveel zorg behandeld en gediend heeft? Hij heeft zijn ziel, ter wille van het lichaam, in schulden gebracht, hoewel*

het die zorg en die schulden niet betaald heeft en nooit zal kunnen betalen, enz.”

De vrouw had groot verdriet en zei: “De Koning van de Joden uit Nazareth kan de doden opwekken! ach! was Hij maar hier!”

“Ja,” antwoordde Jezus, “de Koning van de Joden kan dit, maar men vervolgt Hem daarom en men smeedt reeds moordplannen, hoewel Hij de Schenker van het leven is. Men herkent Hem niet!”

Hierop antwoordden de aanwezigen: “Was Hij bij ons, wij zouden Hem wel herkennen.”

Hierop stelde Jezus hen op de proef. Hij sprak hun over het geloof en zei dat, indien zij maar wilden, en geloofden, en deden wat Hij hun leerde, de Koning van de Joden ook hen zou helpen, enz.

En nu zonderde Hij de familie van de dode en Salatiël en diens vrouw van de overige aanwezigen af, die Hij wegzond en *Hij sprak met de vrouw, met de dochter en de zoon van de dode.*

De vrouw had Hem vroeger, nog eer de anderen zich verwijderd hadden, in hun bijzijn gezegd: “Heer, Gij spreekt als zijt Gijzelf de Koning van de Joden!” Maar *Hij had haar teken gedaan te zwijgen.*

Wanneer nu de anderen, die Hij voor nog te zwak erkende, weg waren, *zegde Hij tot de geblevenen dat, indien zij zijn leer geloven en Hem volgen en het geheim bewaren wilden, de dode zou herleven, want dat zijn ziel ongevonnist nog op de onrechtvaardig verworven grond, waar ze uit het lichaam was gescheiden, haar oordeel afwachtte.*

Gemeend beloofden zij gehoorzaamheid en geheimhouding en Jezus ging nu enige stappen met hen op de akker, waar de man schielijk gestorven was.

1532.

Ik zag in een gezicht ook de toestand van zijn ziel na de dood.

Ik zag haar boven de plaats van zijn dood in een kring of sfeer, waarin haar al haar zonden en aardse begeerlijkheden met hun noodlottige gevolgen verschenen.

Met hun wroeging en verwijten verteerden ze de ziel.

Deze zag ook alle straffen, waarin ze gedompeld moest worden, en zij bekwam in deze toestand een blik op het lijden, waardoor Jezus voor de zonden zou voldoen.

Als ze nu, van rouw verteerd, op het punt stond haar straffen te moeten ondergaan, bad Jezus en riep haar met de naam Nazor - zo heette immers de overleden kuddebezitter - in haar lichaam terug.

Nu sprak Jezus tot de aanwezigen: "Als wij terugkeren zal Nazor overeind zitten en leven."

Ik had ondertussen gezien dat de ziel op het woord van Jezus naar haar lichaam zweefde en kleiner werd en in de mond verdween, waarop het lichaam zich in een zittende houding in de kist oprichtte.

Ik heb altijd de menselijke ziel als op het hart zien zitten en van daar vele draden (versta dit niet te stoffelijk) naar het hoofd zien gaan⁸⁰⁷.

---

⁸⁰⁷ Op het hart zien zitten. – Dit woord, zoals boven in de tekst 'draden' mogen wij niet te stoffelijk verstaan, hoewel er van het lichaam sprake is, want de ziel is de forma van het lichaam en er niet van gescheiden.

***

Katarina's zien vindt een bevestiging in deze woorden van de H. Hildegardis, aangehaald door Schmöger in zijn *Vie d'A.C.E.*, II, 277:

“In het voldoende gevormd lichaam neemt de ziel bezit van het hart, bereikt de hersenen en dringt door in alle lichaamsdelen ; ze neemt bezit van het hart, deelt hieraan, zoals aan de ledematen, hun krachten mee, en het hart, als centrum en grondslag van het lichaam, bestuurt het geheel ;

de ziel houdt zich in de hoek van het huis, d.i. in de burcht van het hart, zoals een mens in een hoek van zijn huis, dat hij van daar uit, geheel in het oog kan houden en in al zijn delen besturen.”

“In het hart – nu komt Schmöger aan het woord – zit de wortel, het begin van alle goed en verdienstelijk werk. Dáár hoort de gelovige christen de uitnodiging, de aandrijving en beweging tot ieder goed werk; de ingevingen ontstaan in het hart.

In het hart woont de H. Geest en stort Hij zijn gaven uit, die zich verspreiden in de gehele inwendige mens. Van het hart gaat de liefde uit, die in de H. Geest en in zijn genade de ledematen van het mystieke lichaam van Jezus Christus onderling verenigt

Wat de mens waard is, wat hij doet of kan in het oog van God, ligt in de gesteldheid van zijn hart, d.i. in zijn rechtgeaardheid, zijn goede wil, zijn liefde.

***

- In haar hart vernam onze zienster de indrukken en mededelingen van God, van haar Engel of de heiligen, het door haar Engel gebrachte bevel van haar biechtvader (*im Gehorsam*) in de extase, de noodkreten van beproefden, en de angsten van zieltogenden aan wie zij hulp moest brengen, het beroep dat men bij God op haar gebeden deed
- In haar hart hadden de goddeloosheden, die zij herstellen moest, hun weerklink.
- In haar hart werd zij de eerste impuls tot elke beschouwing of extase gewaar enz.
- Vandaar dat al haar verdienstelijke daden hun uitgangspunt hadden in het hart dat de woonplaats is van de H. Geest in de mens.
- Ook was haar hart het altaar waarop haar levensoffer in het vuur van de liefde en het lijden verteerde.” (*Vie d'A.C.E.* II, 273, enz.)

De rol van het hart moet zeker groot zijn, aangezien Christus ons zijn Hart toont als het zinnebeeld van zijn godmenschelijke liefde tot ons.

***

Wanneer Jezus met zijn gezellen nu thuis gekomen was, zagen zij Nazor in de lijkdoeken gehuld en met nog gebonden handen in de kist overeind zitten. Zijn vrouw ontbond hem de handen en maakte de windsels los.

Na uit de kist gestegen te zijn, viel hij voor Jezus neer en wilde zijn knieën omhelzen, *maar de Heer week van hem achteruit en zei dat Hij zich moest reinigen en wassen en zich in zijn kamer verborgen houden en vóór zijn afscheid uit dit gewest aan niemand van zijn opwekking mocht spreken.*

De vrouw van de man bracht nu deze in een verborgen hoek van het huis; hij reinigde zich en kleeedde zich weer aan als een levende. Jezus, de 3 leerlingen en Salatiël met zijn vrouw namen een kleine maaltijd in het huis en sloepen er. De kist werd in de grafkelder ondergebracht.

De Heer onderrichtte hier de aanwezigen tot laat in de nacht.

Twintig dagen voor abbé Lamberts dood, die nakend scheen, sprak K. Emmerick: **“Ik zie zijn ziel als een kleine menselijke lichtfiguur boven zijn hart; ik zie hoe zij uit het lichaam schijnt te willen gaan; het is of zij zich van iets wat haar omgeeft of vasthoudt, schijnt te willen ontdoen. Het is of wegen zich voor haar openen, of het lichaam zich losmaakt van haar als een nevel die openscheurt. Ik zie de ziel alsof zij niet langer wil blijven, maar dan begint een worsteling in tegenovergestelde zin; het lichaam omklemt nauwer de ziel en houdt haar om zeggens weer gevangen.”** (Vie, III, 494).

***

K.'s gezegde kan ook anders bevestigd worden: hevige aandoeningen hebben hun centrale en felste weerslag op het hart.

Bij de dood trekt de ziel zich naar het hart samen en verlaat de verste ledematen het eerst en gaat van het hart door de mond uit het lichaam. Het zien sterven van enige mensen heeft mij in deze mening bevestigd. Vandaar ook de volksuitdrukking: “zijn laatste adem uitblazen, de geest geven.” Ook volgt dit uit de rol van het hart in de liefde en het geestelijk leven; een van liefde brandend hart vermag veel.

1533.

14 november. –

‘s Morgens ging de Heer tot de opgewekte Nazor, waste hem de voeten en *vermaande hem om in de toekomst meer zorg voor zijn ziel dan voor zijn lichaam te hebben en van het onrechtvaardig goed restitutie te doen.*

Daarna liet Hij diens kinderen tot Zich komen en sprak hun van de barmhartigheid die God hun vader bewezen had, vermaande hen tot de vreze Gods, zegende en bracht hen bij hun ouders.

Hij leidde ook de moeder tot de vader, en, terwijl Hij haar aan hem overgaf, *wees Hij erop dat de man op aarde was teruggekeerd om strenger, beter en wetsgetrouwer met de vrouw samen te leven.*

Jesus leerde heden nog veel over het huwelijk en steeds in parabelen en beeldspraak van de wijngaard en het zaad.

Hij wendde zich daarbij in het bijzonder tot de jonge echtgenoten en sprak tot Salatiël: *“Gij hebt u laten bewegen door de lichamelijke schoonheid van uw vrouw.*

Maar bedenk eens, hoe heerlijk moet dan een ziel niet zijn, daar God zijn Zoon op de aarde zendt, om ten koste en door de slachtoffering van zijn schoon lichaam de zielen te redden! Maar wie het lichaam dient, verwaarloost de ziel. De schoonheid ontsteekt de lust en de begeerlijkheid en deze bederft de ziel door oververzadiging. Deze onmatige bevrediging is het rankende slingerkruid, dat de tarwe en de wijnranken verstikt en bederft.”

Op deze wijze kleepte Hij weermom zĳn vermaning in in beelden, ontleend aan de wĳn- en graanbouw. *En Hĳ vermaande hen om 2 bepaalde rankende slingerkruiden ver van hun akker en wĳnberg te houden.*

Jezus zei hun ook nog dat Hĳ op de sabbat te Kedar (op 18 november) in de school een preek wilde houden, en zĳ daar zouden vernemen hoe en door welke navolging zĳ zĳn Rĳk deelachtig moesten worden.

Hĳ zou zondag aanstaande dit gewest verlaten en oostwaarts verder door Arabië trekken.

Zij vroegen Hem hierop waarom Hij naar de heidenen wilde gaan, die de sterren vereerden.

Maar Hĳ antwoordde dat Hĳ daar vrienden had, die een ster gevolgd waren om Hem bij zĳn geboorte te groeten. Hĳ wilde nu op zĳn beurt ook hen opzoeken en uitnodigen om naar de wĳngaard en het Rĳk van zĳn Vader te komen en om voor hen de wegen te banen (naar zĳn Rĳk).

Hij bleef nog de volgende nacht in dit huis.

15 november. –

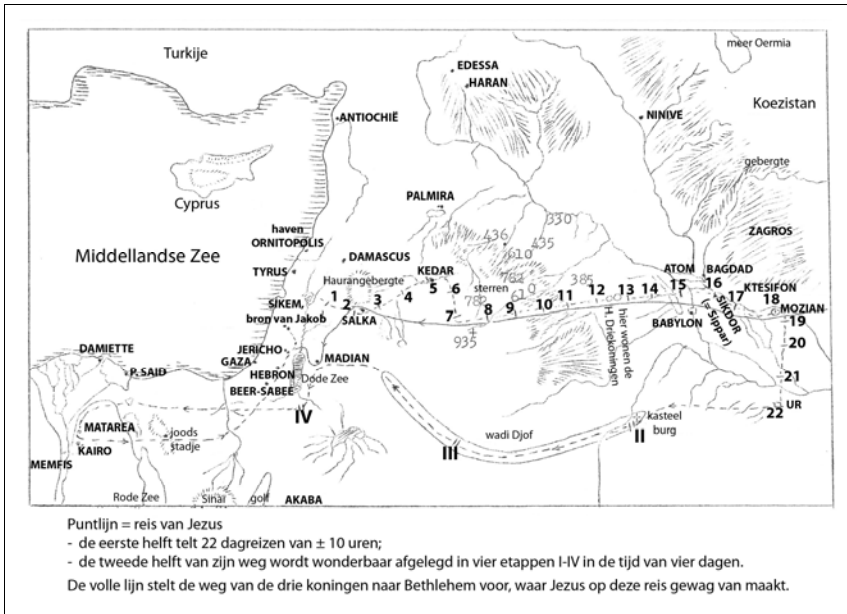
Op heden woensdag zijn geen mededelingen. Reden is niet opgegeven.

Terug in Kedar leert Jezus over het huwelijk en de verlossing.

1534.

Donderdag, 16 november. –

Hedennacht van woensdag (15 november) op donderdag (16 november) reisde ik naar Kedar, waar Jezus heden (de 16^e) is.

Ik ontmoette op mijn weg een jongeling van 14 tot 16 jaren, wiens ouders ziek te bed lagen en die daar in de omstreken overall rondging om te vernemen wat Jezus op al die verschillende plaatsen gedaan en gezegd had. Nu ging hij naar Kedar ten sabbat om er Jezus te horen, die met een massa mensen, wel ten getale van vijftig, daar teruggekomen was. Ik weet slechts nog dat ik met die jongeling gesproken heb, maar ik heb niet onthouden wat ik hem zegde.

Door verandering van naam heeft hij later de naam Titus gekregen en hij is een leerling van Paulus geworden. Ik zag hem zo duidelijk, omdat de relikwieën van de martelaar Fidelis, die een verwant van hem was, in mijn nabijheid waren. Van Fidelis heb ik vele namen en gebeurtenissen uit het gewest vernomen.

Ten tijde van Jezus was Fidelis nog niet geboren, maar reeds woonden er hier van zijn voorouders; zijn overgrootvader was dezelfde man, die tezamen met zijn vrouw op 25 oktober bij Edon door Jezus genezen werd. Hij heette Benjamin en stamde in rechte lijn van Rut (Sara ?; zie nr. 1535, voetnoot 809) af.

Ook Markus (de evangelist) was met deze familie bekend, maar zijn geboorteplaats lag dichterbij Judea. Ook Silas kende deze mensen.

Te Kedar waren verbazend vele mensen; het was een drukte en gedrang, zo groot als op Pinksterendag te Koesfeld.

(Doel van deze toeloop te Koesfeld was de verering van het wonderdadig kruisbeeld, waarmee men de 12 km lange kruisweg van Koesfeld ging. Dit geschiedde aanvankelijk op Pinkstermaandag, later op Pinksterdinsdag. Zie toevoegsel in deel II van Authentiek Christendom, Leven van A.K.E.).

Ik zag Jezus in het openbaar vele zieken genezen; hier en daar genas Hij hen, door tot hen, waar zij lagen, slechts deze woorden te richten: "Sta op en volg Mij!" En aanstonds stonden zij op en waren gezond.

De verwondering en verbazing konden niet groter zijn; ze waren zo groot en de menigte zo geestdriftig dat, indien Jezus zich niet verwijderd had, een losbarsting van vreugde in het hele land zou hebben plaatsgehad.

Jezus richtte tot die mensen nog een vermaning, en riep hen op tot een avondbijeenkomst in de synagoge.

De opgewekte Nazor en zijn vrouw waren hier niet. Nazor was door zijn opwekking, door het berouw, de schrik en de

ontsteltenis, welke zijn ziel uit de andere wereld in het lichaam had meegebracht, weer ernstig ziek geworden.

De Heer had ook de toestand van zijn ziel aan zijn vrouw bekend gemaakt.

1535.

17 november. –

Vanmiddag zag ik Jezus met Salatiël en zijn vrouw in een huis te Kedar.

Jezus kwam in zijn gesprek nogmaals terug op het onderwerp van de huwelijke staat. Ditmaal daalden zijn onderrichtingen af tot in bijzonderheden. Hij hield dit jeugdige paar bijzondere, persoonlijke richtlijnen en bepaalde voorwaarden voor, die zij nakomen moesten, indien zij een vruchtbare wijngaardstam wilden worden.

Zij moesten zich rein houden van begeerlijkheden (overtollige wellust), en wanneer zij voor de huwelijksdaad samenkwamen, moesten zij een zuivere bedoeling hebben; zij moesten een mening vormen door te bedenken waarom zij dit deden. Indien zij zich door louter zinnenlust lieten geleiden, zouden zij ook slechts de bittere vruchten van de boze begeerlijkheid voortbrengen.

Hij waarschuwde hen tegen overmaat en overdaad in alle dingen, vooral tegen dronkenschap door wijn, en Hij spoorde hen aan tot het gebed en de versterving.

Ook sprak Hij over Noach en de dronkenschap.

De bruid moest een rein vat zijn. Hij gebod haar de afzondering in haar ziekten en radicale onthouding na de ontvangenis⁸⁰⁸.

Hij sprak van het wederzijds vertrouwen en van de gehoorzaamheid der vrouw.

De man mag niet zwijgen (weigeren), indien zij vraagt om de schuld. Hij moet haar eren en sparen als een zwak vat. Hij mocht geen wantrouwen hebben, als hij haar met een ander zag spreken, en ook zij mocht niet naijverig zijn, maar zij moesten toch vermijden elkander onnodig ergernis te geven. Zij mochten geen bemoeier, geen derde, geen overdrager tussen elkander dulden, en hun huizaken en alles met liefde onder elkander afhandelen.

Hij sprak zeer streng tegen de bevrediging van de begeerlijkheid louter om zich te voldoen.

Hij schilderde het huwelijk en de voltrekking of het gebruik ervan in de gevallen mens af als een handeling, die bij deugdzame echtgenoten moet samengaan met gevoelens van schaamte, berouw, boetvaardigheid en zelfvernedering.

---

⁸⁰⁸ In het Duits luidt deze zinsnede: "Die Braut solle ein reines Gefäss sein; Er gebot ihr Absonderung in ihren Krankheiten und strenge gänzliche Enthaltung nach der Empfängnis."

Sommige vertalers hebben gearzeld deze uitspraak over te nemen, of ze zelfs veranderd, b.v. in: "La pureté est le plus bel apanage de la femme, elle doit donc mettre tous ses soins à la conserver."

Jezus, menen zij, zou een te strenge huwelijksmoraal voorhouden. Maar het is duidelijk dat Jezus hier, zelfs indien zijn woorden juist zijn weergegeven, geen algemeen verplichtende wet afkondigt; het is een raad, gegeven aan twee tot hoger volmaaktheid geroepen mensen. Beiden moesten hoogstaande mensen en de man zelfs een leerling van Paulus worden.

Zij moesten (voor het huwelijksgebruik) niet samenkomen zonder gebed en overwinning (zonder eerst gebeden, hun gevoelens en verlangens gelouterd en hun goede intentie gevormd te hebben), en vervolgens moesten zij de vruchten aan God aanbevelen en overlaten.

Hij zei tot de vrouw dat zij een deugdzame Abigail moest worden. Hij wees hun ook nog een geschikt gewest aan voor tarweteelt. Om hun wijngaard moesten zij een omtuining maken; deze omtuining waren de raadgevingen, die zij nu van Hem ontvingen (en die zij moesten nakomen).

Op de vooravond van de sabbat sprak Jezus met de bestuurder van de synagoge, die ook Nazor heette en een verwant van de opgewekte Nazor was.

Hun gesprek liep over Tobias, van wie zij nakomelingen waren. Hij sprak over de goddelijke leiding in Tobias' leven.

Ik heb daarbij, in bijvisioenen de levensgeschiedenis van Tobias uitvoerig gezien, maar ben ze weer vergeten.

De nakomelingen van Tobias en van Rut onderscheidden zich hier opvallend van Ismaëls nakomelingen door hun goedheid, ordelijkheid, en zachtmoedigheid. (We nemen aan dat hier niet moet staan RUT, maar SARA, de vrouw van Tobias⁸⁰⁹).

---

⁸⁰⁹ Hier noemt Katarina in één adem Tobias en Rut en karakteriseert er de hoofdeigenschappen van hun nakomelingen. Ze zijn goed, geregeld en zacht van aard.

De H. Schrift roemt hun zelfbeheersing en huwelijkskuisheid. Al die deugden passen overigens goed bij mekaar.

1536.

18 november; Sabbat. –

De Heer hield gedurende de gehele sabbat een grote leerrede, waarin Hij over de wijngaard sprak, over een wal en omheining er omheen, over de tarweakker, brood en wijn, over de Verbondsark en een Maagd en over het tarwegraantje dat Hijzelf was en dat in de aarde begraven moest worden om er weer levend uit op te staan (cfr. Joa. 12, 24-25).

Zij begrepen echter niet wat Hij hiermee bedoelde.

Daarna zei Hij dat zij Hem moesten volgen, niet op deze korte reis, maar op de lange weg, die bij het oordeel zou eindigen. Hij sprak over de verrijzenis van de doden en over het laatste oordeel: zij moesten waken (cfr. Mk. 13, 33-37; Lk. 12, 35-38).

Hij verhaalde hun de parabel van de luie knechten en zei dat het oordeel de mensen zou verrassen als een nachtelijke dief: elk uur kon de dood hen overvallen (Mt. 24, 42-51). Zij, de Ismaëlieten die de knechten waren, moesten dus trouw waken.

Vervolgens sprak Hij van Melchisedek, die een voorafbeelding van Hem was geweest; hij had brood

---

In het gewest Kedar constateert Jezus dat de huwelijkswetten vergeten en vertreden worden. Hij maant daarom de mensen aan tot heiligheid in de beleving van het huwelijk en we mogen derhalve veronderstellen dat Hij hun Tobias en diens vrouw tot voorbeeld stelt.

Op grond hiervan mogen wij vermoeden dat K. hier Sara had moeten zeggen in plaats van Rut. Is dit juist, dan ligt het ook voor de hand dat in nr. 1534, had moeten staan Sara. Ze worden in tegenstelling geplaatst met Ismaël en zijn nakomelingen, waarvan er hier ook wonen, zie nr. 1522 en nr. 1535, laatste alinea.

en wĳn geofferd, maar nu was dit offer vlees en bloed geworden in Hem.

Tenslotte verklaarde Hĳ dat HIJ de Verlosser was.

Deze verrassende verklaring wekte in vele toehoorders de vrees op; andere werden aandachtiger, vuriger en begeriger.

Hĳ spoorde hen vooral aan tot de onderlinge liefde, tot medelijden, tot oprechte deelneming in elkanders wel en wee, als ledematen van hetzelfde lichaam (cfr. Kol. 3, 15; Rom. 12, 4-5).

Dit zijn de hoofdpunten, die ik uit zijn lering nog onthouden heb.

***

Doch alles wat Jezus tot nog toe hier leerde, vormde een samenhangend geheel; het was een eenvoudige, bevattelijke uiteenzetting, geïllustreerd met beelden uit de natuur,

- *van de mysteriën van de zondeval,*
- *van de voortplanting en de verspreiding van de mensen en*
- *van Gods genadevolle schikkingen en zijn leiding van het uitverkoren volk met tot einddoel de ontvangst van de Heiland uit een Maagd, en de wedergeboorte der mensen in Hem uit de tijdelijke dood tot het eeuwige leven.*

Bijvisioen: mededeling van de zegen aan Abraham door een engel.

1537.

Gedurende de voorgaande uiteenzetting van de Heer, in beeldspraak van de wijnstok en de tarwe, zag ik tot opheldering van zijn leer vele voorafbeeldingen uit het Oud Testament terug, die ik reeds lang vergeten was.

Ik zag het offer van Abraham, toen hij voor het eerst in het Land van Belofte kwam, en hoe hij daarbij beenderen van Adam op het altaar opstelde. Ik zag een engel hem iets brengen als een drank. Abraham nuttigde ervan en mij dunkt, doch ik weet dit niet zeker, dat hij ook een weinig ervan op het altaar goot, waarop het offer aanstonds vuur vatte; ik hoorde de engel ook iets zeggen, als bracht hij hem datgene, wat Adam door zijn val verloren had; het leek me een dikke vloeistof te zijn. (Over dit heilig voorwerp, geheimzinnige ZEGEN, zie fasc. 1, nrs. 25, 26, 27 en voetnoten 53, 54, 55, 56).

Op hetzelfde ogenblik zag ik een ander tafereel: uit de navel van Abraham schoot een dikke, kronkelend opstijgende wijngaardstam omhoog; onder deze wijnstok stond een grimmige vogel, die een arend of een uil scheen te zijn, met omhoog geheven kop en opengesperde bek. Het was alsof hij de vrucht van de wijnstok wilde verslinden. Onder deze vogel stond een springende eenhoorn, die zijn kop met de hoorn naar de bek van de vogel stak, als om de wijngaardstam te verdedigen.

Boven de eenhoorn rondom de stam zag ik 3 harten, dan een tak van de wijnstam ter rechterzijde met een grote druiventros; dan, boven de wijngaardstam zag ik een aangezicht, boven dit aangezicht een kroon, boven deze kroon een bol en op die bol een kruis.

Als ik later de engelen bij Abraham zag, die hem de geboorte van Isaäk aankondigden (Gen. 18, 1-15), zag ik dat één van hen hem

een heilig voorwerp in de boezem schoof; het was een week, geestachtig lichaam en nu zag ik hetzelfde (voormelde) beeld weer uit Abrahams lichaam te voorschijn stijgen. Maar ik zag dat tegenover de druiventros fijne lichtstralen verschenen en een soort van knoop vormden, waaruit een bos tarwearen groeide. Tussen de aren zag ik verscheidene aangezichten en het scheen dat 2 daarvan in elkander vloeiden.

19 november = 1 Kislew; Nieuwe Maan. –

20 november. –

Op 19 en 20 november is niets aangetekend over het leven van Jezus.

Jezus zet zijn reis voort en komt bij sterrendienaars.

1538.

21 november. –

Ik ging hedennacht de kruisweg in het hedendaagse Jeruzalem; de oude (authentieke) kruisweg is totaal onder het puin bedolven en door gebouwen versperd (*ganz verschüttet und verbaut*). Nochtans kon ik dwars door alle muren gaan en ik zag ondertussen Jezus' gehele lijden.

Vandaar betrad ik de weg die Jezus gevolgd had, en toen ik bij de laatst vervloekte vijgenboom gekomen was, voelde ik mij verplaatst in de tijd van Jezus' 33^e jaar.

Ik sloeg dezelfde weg in, waarlangs Jezus naar Kedar gegaan was en daar kwam ik bij Hem. Juist zag ik Hem Kedar verlaten. Hij was van verscheidene vrienden vergezeld en ging met de 3 jongelingen over de rivier door de heidenstad naar de woestijn. Toen zij door de heidenstad gingen, was daar juist een feest aan de gang. Ik hoorde een groot gewoel en gejoel en ik zag rookwolken; de heidenen offerden vóór een tempel. Deze

heidenen waren de Joden van de overzijde zeer vijandig gezind; nochtans waren velen van hen op de laatste sabbat (18 november) in Kedar geweest, hadden Jezus gezien en zijn onderricht van op een afstand gehoord. Ook kwamen verscheidene heidenen na Jezus' afreis de Joden vriendelijk ondervragen nopens de onderrichtingen en wonderen van Jezus.

1539.

Jezus werd een goed eind ver vergezeld door een twintigtal man, onder wie Salatiël, de jongeling Titus, Eliud, de man van de echtbreekster, en Nazor de synagoge-overste waren. Hun weg liep eerst naar het oosten en dan naar het zuiden in de vlakke tussen 2 gebergten. De grond was afwisselend heidegrond of bedekt met geel of wit zand of ook nog met witte steentjes. Eindelijk kwamen zij in de nabijheid van een groene, meer open plaats (soort oase). Aan haar rand stonden tussen palmbomen een grote tent en verscheidene kleine tenten. *Hier nam Jezus afscheid van de Kedarenen*, die Hem uitgeleide gedaan hadden en die, na zijn zegen ontvangen te hebben, weer huiswaarts keerden; het was toen in de namiddag.

Jezus ging nog een eind verder tot de tentenstad van de sterrendienaren. Het was al nader bij de avond, toen Hij bij een grote, mooie bron kwam, die met een lage wal omgeven was en in een kleine diepte lag; bij de bron was een schepvat. De Heer dronk en ging naast de bron neerzitten; de jongelingen wasten Hem de voeten en Hij de hunne; dit was een kinderlijk eenvoudig en zielroerend tafereel.

In deze vlakke stonden schone palmbomen; men zag er uitgestrekte weiden en groepen tenten, die wijd uit elkaar verspreid stonden. Ook zag men een toren of trappiramide boven het landschap uitsteken; ze was tamelijk groot; doch niet hoger dan een gewone dorpskerk. Hier en daar kwamen enige mensen te voorschijn en zagen van verre, als verwonderd en schuchter, naar Jezus die naderde, doch zij bleven allen op een afstand.

1540.

Niet ver van de bron stond het grootste tenthuis; het had verscheidene spitsen en bestond uit vele grote samenhangende kamers, die door met tapijten behangen traliewanden verbonden waren. (*Durch gespannte und gegitterte Wände ... Alle diese Räume waren ganz mit Teppichen verhängt*).

Boven was het gebouw met huiden bedekt en over het algemeen schoon, kunstvol en vernuftig vervaardigd.

Uit dit tentkasteel kwamen 5 mannen Jezus met takken tegemoet; elk droeg in de hand een verschillend soort van tak, waaraan ook een andere vrucht hing;

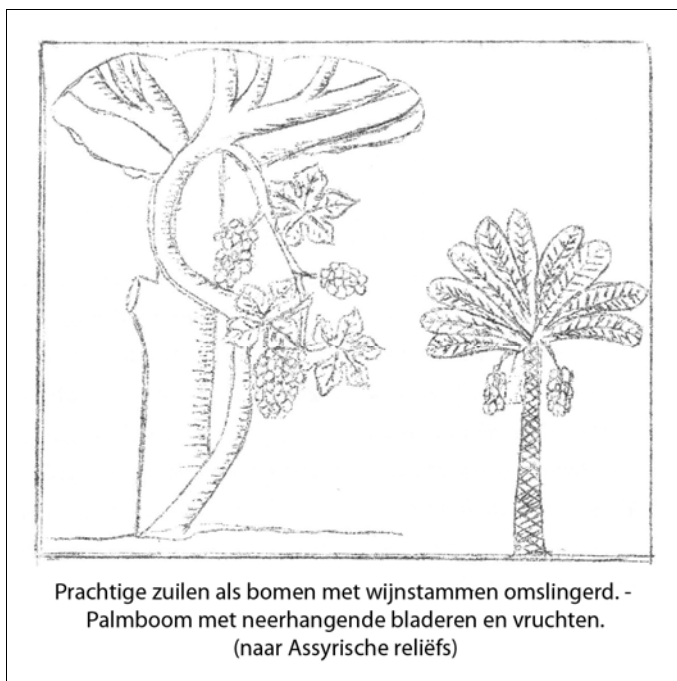
- de ene droeg een tak met gele bladeren of vruchten,
- de andere een met rode bessen,
- een derde een palmtak,
- de vierde een wijngaardrank met bladeren en een druiventros eraan, het overige ben ik vergeten.

Zij droegen een wollen rokje, dat van de gordel tot de knieën reikte en aan de zijden open was; om het bovenlijf tot op de hartegroef hadden zij een wijde jak aan met ruime plooiën; de mouwen ervan reikten tot de helft van de bovenarm; die jak was van zeer lichte, bijna doorzichtige wollen stoffe. Van de harteput tot de gordel waren zij naakt; het waren witte mensen; zij hadden zwarte, gekrulde, korte baarden; hun lang hoofdhaar hing in lokken; hun hoofd was met een muts bedekt, die rondom omneer hing en boven als gedraaid was.

Zij naderden vriendelijk tot Jezus en zijn gezellen, groetten hen en nodigden ze uit om in de tent te komen, terwijl zij hun de takken overreikten; aan Jezus gaven zij de wijngaardtak; degene die Jezus ontving en leidde, droeg ook zulk een tak. In een kamer in de tent moesten zij op een kussen op een soort van bank plaats nemen. Het kussen was van voren met kwasten versierd; zij boden hun hier ook iets als voorgerecht te eten aan; ik meen dat het vruchten waren; de Heer zegde niet veel tot hen.

1541.

Vervolgens leidden zij hun gasten door een gang van de tent, waarop vele slaapvertrekken uitkwamen; deze waren van elkaar gescheiden en voorzien van verheven bedden en kussens. Daarna kwamen zij in een zaal van de tent, die een eetzaal was. In het midden was de tent geschraagd door een zuil, die zeer mooi en kleurrijk versierd was met allerlei loof- en vruchtkransen, wijngaardranken, druiven en koppen. (Hier hebben wij zeer waarschijnlijk te doen met een siermotief, waarover reeds gesproken is in fasc. 1, nr. 28, voetnoot 58).

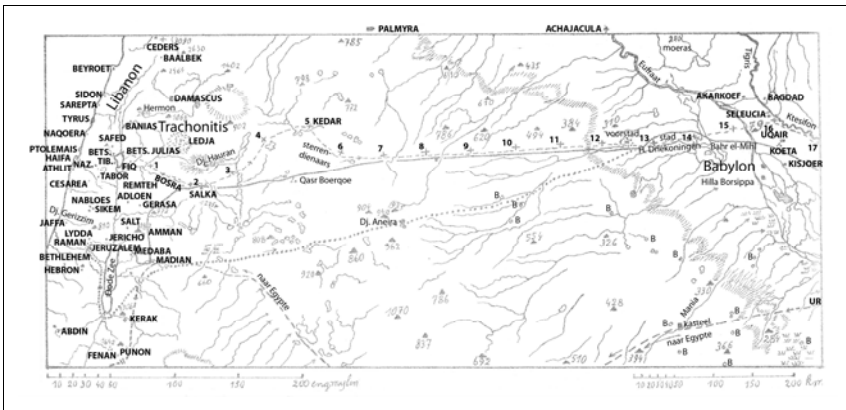
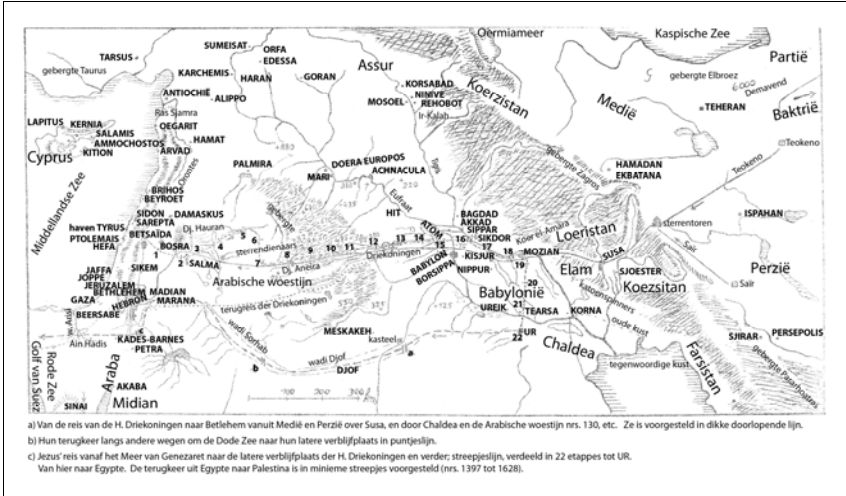
Dit alles was er in zulke natuurlijke kleuren op geschilderd en zo trouw weergegeven, dat ik aanvankelijk niet wist of dit alles echt, dan wel geschilderd en nagebootst was.

In deze zaal plaatsten de 5 gastheren een ovaal tafeltje, zo hoog als een voetbankje (cfr. fasc. 14, nr. 495, voetnoot 236). Samengeklapt zag het eruit als een dunne plank. Men vouwde deze open en een voet werd eruit geschoven, die zich tot pikkels verdeelde. Zij spreidden een bont tapijt uit, waarop vele kleine mannenfiguren, zoals zij, afgebeeld waren. Op de tafel plaatsten zij bekers en ander gerei dat zij uit een andere kamer van de tent gehaald hadden. Al deze kamers waren met tapijtbehangsels gemaakt; men kon ze (de kamers, het binnenste) niet zien. (Tapijten bedekten de traliewanden).

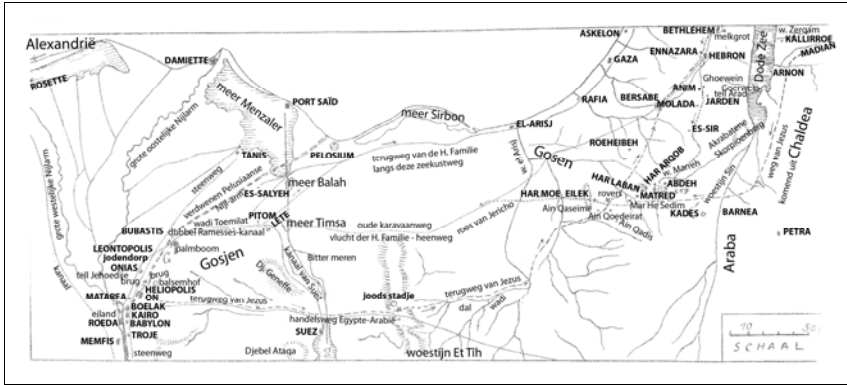
Jezus en zijn leerlingen gingen op het tapijt rond de tafel neerliggen. De mannen brachten brood of liever koeken, waarop in het midden kerven aangebracht waren, ook allerhande vruchten en ook honing. Zijzelf zaten met de gekruiste benen onder zich op ronde, toeklapbare voetbankjes, en tussen hun voeten stond of lag op een paal een kleine schijf, waarop zij een schotel plaatsten. Zij bedienden beurtelings hun gasten, maar buiten de tent hadden zij dienaren die de spijzen bereidden. Ik zag hen ook in een andere tent vogelen halen, die in een keuken aan het spit gebraden werden. De keuken was een haard in een soort aarden hut, waaruit de rook langs boven buiten trok; ze was van binnen bemuurd. Die opgediende vogelen waren wonderlijk toebereid; men had er, ik weet niet hoe, al de pluimen weer opgestoken, zodat ze er als levend uit zagen.

Na de maaltijd leidden zij hun gasten naar hun slaapkamer en *de Heer vroeg hen om water*. Wanneer zij Hem dit gebracht hadden, wasten de leerlingen Hem de voeten en *Hij waste de hunne*. Deze lieden vroegen Jezus verwonderd naar de reden daarvan, en Hij zegde hun iets. *Het scheen mij dat Hij hen onderrichtte en hun de reden te kennen gaf, en zij dachten goed te handelen met dit na te volgen*.

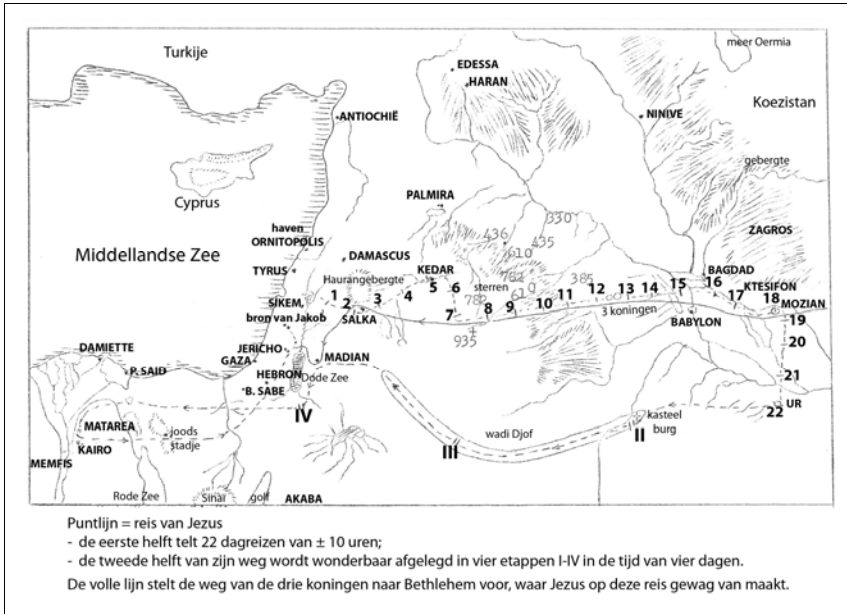
Kaarten met meer details, waarop ook deze reis van Jezus naar Chaldea uitgestippeld is, vindt men in het Leven der H. Maagd, in de geschiedenis der H. Driekoningen, fasc. 6, nr. 142 en nr. 153.

Jezus' verdere reis tot in Egypte en terugreis naar Palestina, zie hiervoor fasc. 7, nr. 177.

Op onderstaand kaartje is de reis in haar geheel uitgestippeld om een klaarder overzicht te geven.

Nachtelijke sterrendienst gedurende Jezus' slaap.

1542.

Nadat de Heer en de leerlingen zich neergelegd hadden, gingen de 5 mannen, nu in mantels gehuld, uit de tent.

Hun mantels waren van achteren langer dan van voren en er hing van achteren, vanaf de hals, ook een brede lap op neer.

(Wellicht een rugschild, zoals op de koorkappen vroeger bij ons in liturgische plechtigheden).

Het was reeds nacht en zij gingen naar een tempel, die gebouwd was in de vorm van een grote vierhoekige piramide, doch niet van steen, maar van louter licht materiaal, namelijk van hout en, waarschijnlijk, van huiden. Van buiten liepen trappen naar boven. Deze tempel lag in een diepte; haar hellingen stegen terrasvormig omhoog; deze terrassen waren van zitplaatsen voorzien en hadden rondom muren die tot borstwering dienden. Deze kringen waren op verscheidene plaatsen doorsneden door toegangen tot de verschillende afdelingen en deze toegangen zelf waren met lichte, sierlijke hekken gesloten.

Reeds waren wel meerdere honderden mensen binnen deze kring rondom de tempel. De vrouwen stonden achteraan, de jonge dochters nog verder en de kinderen het verst. Op de trappen van de tempelpiramide stonden hier en daar bollen; ze waren verlicht en maakten de indruk van echte hemellichamen; ze flikkerden echt als sterren; ik weet niet hoe dit ingericht was, ze stonden gerangschikt zoals zekere gesternten.

Binnen was de tempel ledig en kon zeer vele mensen bevatten. In het midden stond een hoge zuil, van welke weer balken naar de wanden liepen⁸¹⁰.

---

⁸¹⁰ In het midden een zuil. – Ter vergelijking: “Te Ispahan heeft een metzjid of moskee in het midden een dikke zuil, waarop veertig balken tezamen

---

komen, steunen en het dak schragen.” (Dapper, Perzië, 27). Dus nog dezelfde bouwtrant.

***

Sterrenverering. – Lang vóór Mohammed beoefenden de Arabieren en andere oosterlingen de sterrendienst. In zon en maan zagen zij de 2 hoogste oppergoden, in de sterren ondergeschikte goden. De vereerders van de hemellichamen werden Sabeeën, d.i. sterrendienaars, -aanbidders genoemd.

Er zal een woord over gezegd worden verder in een korte uitweiding over het Mazdeïsme (zie nr. 1572, voetnoot 816).

Hier oefenen deze vereerders hun dienst uit in een tempel met de vorm van een trappiramide. Zulk een piramide kon tot 7 verdiepingen hebben. Van vele trappiramiden bestaan nog overblijfselen.

Wij lezen b.v. in Larousse, Persepolis: “8 km ten noorden van deze stad liggen de ruïnes van 2 tempels van vuuraanbidders; ze hebben de vorm van afgeknotte piramiden.” Elke hogere verdieping springt achteruit en heeft dus een kleiner grondvlak dan de voorgaande. (De voorstelling in fasc. 11, nr. 319 kan er een idee van geven; zie tevens in dit nr. 1542).

De oudste piramiden van Egypte zijn trappiramiden (te Sakkarah en Medjidoen).

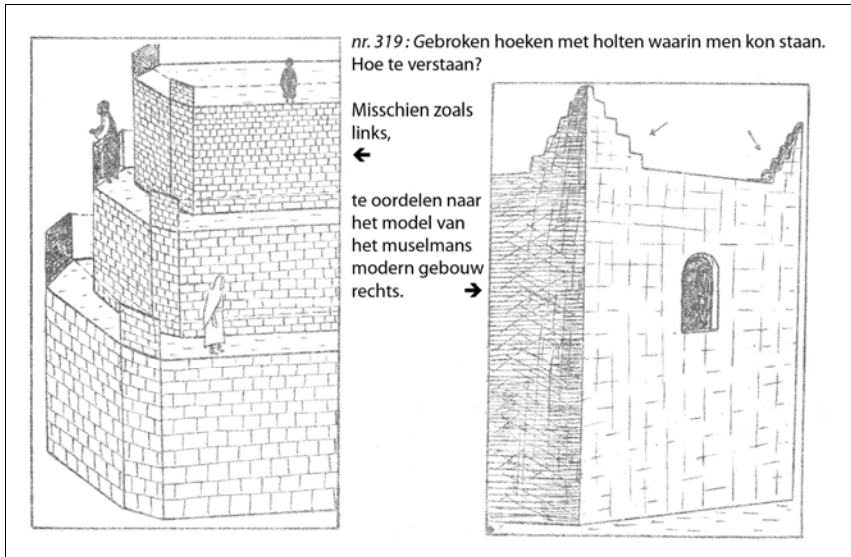
In Chaldea en Assyrië liggen nog de resten van terrasvormige torens, die op de oude beeldfriezen van die volken uitgebeeld zijn; ze waren gebouwd op een vierhoekig grondplan. Elke zijde was 150 à 200 is lang.

De oudste torens bestonden uit 2 of 3, later ook op 7 trapsgewijze op elkaar gebouwde terrassen en de hoogste verdieping was een gebouw dat tevens tot tempel en observatorium ingericht was. De toren van Khorsabad ten noorden van Ninive, bestond uit 7 verdiepingen.

De onderste 4 zijn gans overgebleven. Zulke torens hadden ook een ruime omheining, zoals men het nog kan nagaan aan de noord- en oostkant van de torens van Babylon en Borsippa. Het plein rond de toren van Ninive was ommuurd. Hier bereikte men de terrassen van de torenbouw niet met trappen, zoals te Ur, maar een langzaam stijgende weg slingerde zich langs de terrassen heen naar het hoogste gebouw, de troon van de godheid. Ieder terras had een verschillende kleur. Deze toren is tot halverhoogte bewaard (cfr. 't H. L. 16e jg. 47).

“Alle tempeltorens van Chaldea en Babylonië waren op dezelfde wijze ontworpen: een serie uitgestrekte, bijna vierkante terrassen, het één boven het ander oprijzend, terwijl ieder hoger terras kleiner werd dan dat eronder. Het heiligdom van de Godheid was op het bovenste terras en reusachtige hellende wegen leidden vanaf de begane effen grond naar boven. De terrassen waren schel gekleurd, de lagere zwart, de bovenste rood en

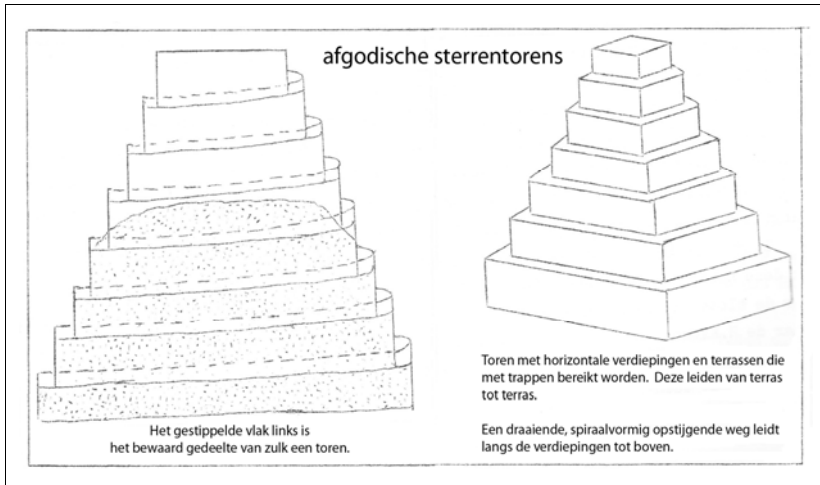

Op deze balken waren vele lichten aangebracht tot in het hoogste van de piramide en door deze lichten werden de bollen van buiten verlicht. Maar binnen heerste een zonderling halflicht, een schemering gelijk maneschijn, en het was alsof men in een hemel vol sterren keek, met de maan in de hoogste top en de zon in het midden.

---

het heiligdom in het blauw met een dak van verguld metaal.” (Langs Bijbelse wegen, blz. 99-100).

Bij de sterrendienaars voorbij Kedar was het tempelgebouw niet zo geweldig; het was ook lager, zegt K. dan dat bij de H. Driekoningen, het had misschien maar een paar verdiepingen, maar de binnenruimte schijnt echt aanzienlijk geweest te zijn, de inrichting kunstig en ruim ook het vergaderplein er omheen. Het geheel was indrukwekkend.

1543.

Dit alles was buitengewoon kunstig en natuurgetrouw gemaakt en het verwekte een huiverige indruk, want beneden in de tempel was het schemerdonker en rondom de (midden) zuil stonden 3 afgodsbeelden aangeleund.

- Het één was als een mens met een soort vogelkop; het had een grote, kromme snavel en ik zag dat zij er allerlei offerspijzen, vogelen en dergelijke dingen in staken, die onder het lijf er weer uitvielen.
- Het tweede beeld had een kop bijna gelijk van een os en het zat daar als een ineengehurkt mens; zij legden het vogelen van de grootte van een klein kind in de armen; het had ook gaten in het lijf, waarin vuur was, en er stond daar ook een offertafel, waarop zij dieren slachtten en aan stukken sneden, en deze werden verbrand. De rook ging als door een buis in de grond, of ondergronds uit de tempel.
- In de tempel was geen vlam zichtbaar, maar de afschuwelijke beelden, waarvan het derde een vreselijk ontuchtig

vrouwenbeeld was, zag men in de duisternis rood en afzichtelijk gloeien.

Het talrijke volk er omheen zong op een wonderlijke wijze: nu één stem alleen, dan weer een groot koor, en zulks met zeer weemoedige tonen, die dan opeens hevig losbarstten⁸¹¹. Zij schreeuwden vooral geweldig en gezamenlijk, wanneer de maan en andere sterren opgingen. Ik geloof dat deze afgodendienst tot zonsopgang duurde.

***

Blik op de Kedarenen.

Ik verwijderde mij van dit tafereel en ik kwam door de heidenstad bij Kedar. Ik zag dat degenen die Jezus uitgeleide gedaan hadden, juist thuiskwamen en dat hun vrienden en verwanten hen tegemoet gingen. Ik zag ook dat de heidenen hen weerhielden en hen vriendelijk en benieuwd om inlichtingen vroegen over de Profet, die zulke grote dingen bij hen gedaan had. Ik zag de ondervragers ook verbluft staan over alles wat zij hoorden, en ik zag hoe zij, die vroeger vijanden van hun joodse burens waren, hun

---

⁸¹¹ Weemoedig gezang. – Ook het gezang van de H. Driekoningen heeft K. weemoedig, eentonig genoemd; nu zingen ze hoog, dan laag, langzaam, indrukwekkend (cfr. nrs. 136, 140, 1563). Zulke zangwijzen bestaan nog in het Oosten.

Van de kerkelijke psalmodie der orthodoxen las ik dat ze in de hoogste mate eentonig is.

In zijn boek 'Voyage' schreef De Tesson: "De zang van onze Arabische gidsen is weemoedig, hoewel niet zwaar; het is al wat men zich somber en monotoon kan voorstellen. Misschien willen zij door dat ritmeloos, zonderling gezang het gevoel strelen van hun kamelen, die in dat soort melodie hun genoegen schijnen te nemen." (blz. 75).

Een Oostenkenner spreekt van het melancholische gezang der H. Driekoningen, van het eentonig gezang der bedoeïenen onder de tent ('t H. L. 2^e jg. 61; 2^e jg. 69).

Eentonig is volgens een vrouw uit Mostaganem de zang der Arabieren in Noord-Afrika (cfr. fasc. 5, nr. 136, voetnoot 310).

nu gunstig gezind werden en besloten hen in het vervolg te bezoeken en betrekkingen met hen te onderhouden. Bij Jezus' laatste sabbatlering (18 november) waren velen van hen aan de overkant reeds tegenwoordig geweest.

Deze heidenen hadden een andere afgodendienst, ruwer en gruwelijker dan die welke ik deze nacht gezien heb: zij maakten vele beelden en offerden ook hier en daar onder de blote hemel. Ik reisde nu altijd afwaarts en kwam eindelijk in het gewest (de Krim?) waar de H. Klemens stierf.

(De mededeling die K. hier over hem deed, heeft Brentano verwerkt in een levensschets van die beroemde paus. Bemerkt dat het overmorgen zijn feest is, dat toen in het bisdom Münster wellicht een paar dagen eerder viel?).

1544.

22 november. –

Vanmorgen zag ik Jezus aanstalten maken om deze mensen te verlaten.

Hij gaf hun toch nog enkele onderrichtingen. Op hun vraag wie Hij was en waarheen Hij zich begaf, sprak Hij hun van het Rijk van zijn Vader en verklaarde deze reis ondernomen te hebben om zijn vrienden te bezoeken, die Hem bij zijn geboorte begroet hadden, en dat Hij van daar de speelmakkers uit zijn kinderjaren in Egypte wilde opzoeken en tot navolging roepen, omdat Hij binnenkort tot zijn Vader moest terugkeren.

Hij sprak hun ook over hun afgodendienst, waarbij zij zich zulk een ijdele moeite gaven en zo vele offers slachtten. Zij moesten, zei Jezus, de Vader aanbidden, die dat alles geschapen heeft, en de offers niet geven aan beelden, die zijzelf hadden gemaakt

en die levenloos waren; het was beter die offers aan hun arme broeders te geven.

De woningen van de vrouwen van die mensen staan op een aanzienlijke afstand van de tenten der mannen.

Ieder van deze had een hele hoop vrouwen in een tent; zij hadden lange klederen aan en waren versierd met allerhande oorjuwelen en hun hoofdtooi was een hoge muts.

Jezus prees de afzondering van hun vrouwen, dit kon niet anders dan goed zijn, maar Hij brandmerkte hun veelwĳverĳ en vermaande hen om maar één vrouw te hebben en deze niet als slavĳn, doch als gezellĳn te behandelen, als gezellĳn die toch onderdanĳheid verschuldĳgd was.

Hij scheen hun bij zulke onderrichtingen zo liefdevol en bovenaards toe, dat zij Hem smeekten bij hen te willen blijven; zij wilden er een oude wijze priester bijroepen, maar *Jezus wees hun verzoek af.*

1545.

Zij brachten nu oude schriften die zij nasloegen en onderzochten. Dit waren geen rollen, maar dikke bladen als boombast, waarin allerlei kromme trekken ingekerfd waren. Deze bladen zagen er bijna uit gelijk dik leder. Zij baden de Heer dringend bij hen te blijven en hen verder te onderrichten. *Maar Hij antwoordde hun dat zij Hem zouden volgen, nadat Hij tot zijn Vader zou zijn weergekeerd en dat Hij hen dan zou laten roepen.*

Alvorens te vertrekken, schreef de Heer hun met een spitse stok 5 leden uit zijn afstamming op de stenen vloer van de tent.

Het schenen me slechts 4 of 5 kromme enkelvoudige lettertekens te zijn, waaronder men een 'M' herkende; ze waren diep in de steen gegraveerd. De mensen bewonderden die woorden

aanstonds ten zeerste, bewezen er grote eer aan en maakten later een altaar met deze steen.

Nu zie ik die steen te Rome in de kerk van de H. Petrus in een hoek ingemetseld. Ook deze steen zullen de vijanden van de Kerk niet weg kunnen krijgen.

Jezus gedoogde niet dat zij Hem uitgeleide deden en wandelde met zijn leerlingen zuidwaarts, tussen de wijd verspreide tenten door, voorbij de afgodentoren of tempel.

Daar zegde Hij hun hoe liefdevol die heidenen Hem ontvangen hadden, hoewel Hij hun geen dienst bewezen had, en hoe snood daarentegen de hardnekkige, ondankbare Joden Hem vervolgd hadden, ofschoon Hij hen met ontelbare weldaden overladen had.

Jezus stapte de gehele weg met zijn gezellen zeer vlug voort. Ik weet niet meer waar Hij herbergde. Mij dunkt dat Hij nog enige dagen zal moeten gaan en dat Hij nog wel 50 mijlen af te leggen heeft, alvorens het land van de H. Driekoningen te bereiken.

23 november. –

Geen mededelingen over Jezus' handelingen, maar over de H. Paus Klemens. Zie nr. 1543, laatste alinea.

Over hem deelde K. heden waarschijnlijk bijzonderheden mee en Jezus zal heel de dag, 23 november hebben gereisd.

1546.

24 november. –

De vrijdagavond, kort vóór de sabbat, zag ik Jezus in de nabijheid van enige herderstenten aankomen en met zijn gezellen aan een

bron gaan neerzitten. Zijn gezellen wasten Hem daar de voeten en Hij de hunne.

Dan begon Hij met hen door gebed en onderrichting de sabbat te vieren, opdat ook hier in de vreemde het verwijt van de Joden niet waar zou zijn, dat Hij de sabbat niet heiligde.

Hij sliep deze nacht met de 3 jongelingen onder de blote hemel bij de bron. Dit waren hier geen vastwonende herders en ook hadden zij geen vrouwen bij zich; zij hadden hier slechts een tentenverblijf op hun ver afgelegen weiland.

1547.

25 november; Sabbat. –

Heden kwamen de herders rondom Jezus staan om Hem te aanhoren. *Hij vroeg hun of zij niets van de vreemdelingen vernomen hadden, die vóór 33 jaren door een ster naar Judea geleid werden om aan de nieuwgeboren Koning van de Joden hun hulde te bewijzen.*

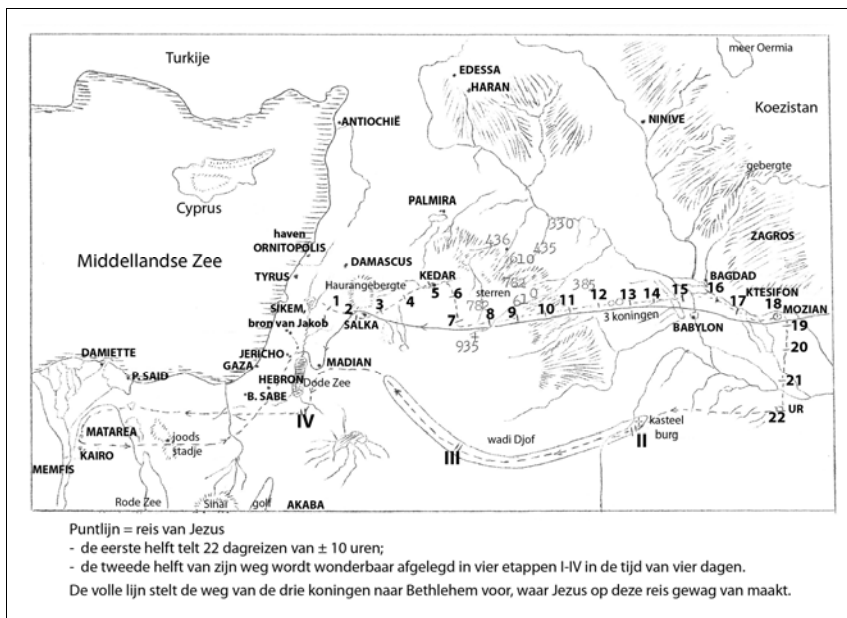
(Na zijn omweg over Kedar is Jezus op de grote heerweg gekomen, die door de H. Driekoningen gevolgd werd, zie kaart in nr. 1541).

Zij antwoordden: “Ja, zeker!”

En de Heer verklaarde hun dat Hij die Koning van de Joden was en Hij nu op reis was om hun een tegenbezoek te brengen.

Zij ondervonden een kinderlijke vreugd en vatten een oprechte liefde tot Hem op. Op een met palmen omringde plaats maakten zij van graszoden een schone verheven zitplaats met trappen. Dit werk liep vlot van stapel; zij sneden de graszoden met lange stenen of benen messen af, zodat de leertroon spoedig vaardig was. Jezus ging er plaats op nemen en *Hij onderrichtte zijn eenvoudige toehoorders in zeer mooie parabelen, en*

deze mensen, wel een veertigtal, luisterden zeer kinderlijk toe en baden allen met Hem mee.

‘s Avonds braken zij een tent af en bouwden die met een andere tot een grote zaal aaneen, en richtten daarin voor allen een maaltijd aan van vruchten, van kamelinnemelk en van een tot ballen samengeknede brij.

Toen de Heer de spijzen zegende, vroegen zij Hem waarom? En nadat Hij het hun verklaard had, wilden zij dat Hij ook hun spijzen zegende en Hij willigde hun verlangen in.

Zij wensten ook dat Hij hun gezegende spijzen naliet, en wanneer zij zachte spijzen, die niet bewaren konden, aanbrachten, *begeerde Hij meer duurzame, langer bewaarbare vruchten die zij Hem ook brachten.* De witte ballen die Hij nu zegende, waren van rijst. *Hij zegde hun dat zij,*

wanneer zij daarvan aten, er telkens verse rijst mee moesten mengen en dat deze spijs niet zou bederven noch de zegen verliezen.

De Koningen weten reeds door dromen dat Jezus tot hen komt.

Een wonderbare bol.

1548.

26 november. –

Ik zag de Heer weer op de graszoden troon een lering doen. Hij sprak over de schepping van de wereld, de val in de zonde en over de belofte van verlossing en herstelling. Hij vroeg hun of zij geen Belofte hadden?

Maar zij wisten slechts het een en ander van Abraham en ook van David, maar alles was met fabelen vermengd; zij waren zeer eenvoudig, net als schoolkinderen, en wie iets wist, zei het aanstonds rechtuit.

*Toen de Heer hun onschuld en onwetendheid zag, liet Hij een groot wonder geschieden. Ik weet niet meer juist wat Hij toen zei, maar het was als **greep Hij met zijn rechterhand uit een zonnestraal een kleine bol, die nu aan een lichtstraal uit het midden van zijn rechterhand neerhing.***

Die bol werd vervolgens groter, alsof men erin was, en alles was daarin te zien.

1549.

Die goede herders en de leerlingen zagen er alles in, gelijk de Heer het hun verklaarde. Zij stonden zeer verbluft en ontsteld om Hem heen.

Ik voor mij zag de hele H. Drievuldigheid in de bol, en terwijl ik de Zoon erin zag, zag ik Jezus niet meer, maar ik zag een engel

naast de bol zweven. Eens lag de bol op Jezus hand en deze scheen mij ook eenmaal de bol zelf te zijn.

In de bol zag men ontelbare beelden, die zich uit mekaar ontwikkelden en ik hoorde iets van het getal 360 of 365, zoals het getal dagen in het jaar, waarvan ook iets in de beelden van de bol bevat was.

Jezus leerde hun ook een kort gebed aan, waarin iets uit het Onze Vader voorkwam, en Hij gaf hun 3 intenties op, waarmee zij het afwisselend moesten bidden:

- *het was de dankbaarheid voor de schepping,*
- *de dankbaarheid voor de Verlossing en*
- *een derde punt was, geloof ik, voor de zielen in het vagevuur of verrijzenis of hemelvaart, neen (het was) het laatste oordeel.*

(oder Himmelfahrt, nein, jüngstes Gericht.).

(Een vertaler vertaalt: het was zeker niet voor het laatste oordeel.

Dat nochtans **het laatste oordeel bedoeld is** schijnt te blijken uit de 3 grote waarheden die verder uitdrukkelijk genoemd worden; hierover wilde Jezus hen onderrichten).

1550.

In deze bol was een ganse, zich uit elkaar ontvouwende geschiedenis van de schepping, van de zondeval en van de Verlossing te zien.

Ook zag men er in alle middelen waarmee men aan de Verlossing deelachtig kon worden.

Ik heb het daar, gelijk mijn eenvoudige medetoeschouwers verstaan, maar nu kan ik het niet meer zeggen.

Ik zag in de bol hoe alles met de H. Drieuldigheid door stralen samenhang en er zich uit ontwikkelde; een gedeelte echter zag ik er van losgerukt.

De Heer gaf hun door het verschijnen van de bol die uit zijn hand kwam, een idee van de schepping; door diens hangen aan een draad of lichtstraal het begrip van de afhankelijkheid der gevallen wereld van God en het begrip van de Verlossing (die zij van God moesten bekomen), door het vatten in de hand het begrip van het oordeel.

Voorts onderrichtte Hij hen over het jaar met zijn dagen als beelden van deze geschiedenis der schepping, en over de godsdienstigheid, de verering van God door heilige oefeningen en door arbeid, waarmee die dagen vervuld moeten zijn.

Deze herders waren naakter dan de sterrendienaren, waarvan hiervóór sprake was.

Nadat de Heer zijn uiteenzetting gesloten had, verdween de bol zoals hij gekomen was, en de mensen, verschrikt door het zicht van hun diepe ellende en ontsteld bij de gedachte van de goddelijke waardigheid van hun gast, werden zeer treurig en vielen met de 3 jongelingen op hun aangezicht ter aarde neer.

Ook Jezus werd treurig en wierp zich met zijn aangezicht op de graszoden troon neer. De leerlingen wilden Hem oprichten, en toen Hij zich van de grond verhief en ook de herders zich nu verhieven en, schuchter rondom Hem staande, Hem vroegen waarom Hij zo treurig was, *antwoordde Hij dat Hij treuren wilde met de treurenden* (cfr. Rom. 12, 15; cfr. Joa. 11, 33-36).

1551.

Vervolgens deed Hij een hyacint afbreken, die daar in het wilde groeide, maar veel groter en schoner dan bij ons, en Hij vroeg hun of zij de eigenschap van deze bloem kenden? "Wanneer de hemel, zegde Hij, betrokken is, trekt ze zich ineen en treurt en haar

kleuren verbleken, en zo is nu ook over mijn zoon een wolk gekomen.”

Hij noemde hun nu menige wonderbare eigenschap van deze bloem en haar betekenis (cfr. fasc. 12, nr. 385, voetnoot 142), maar met nog zoveel andere dingen, ben ik ook dit vergeten. Ik hoorde ook een wonderlijke, vreemde naam van de bloem, die ik deze morgen nog wist, en toen werd mij meteen gezegd, dat het de hyacint was.

Jezus vroeg hen ook wat voor een godsdienst zij hadden, hoewel Hij het goed wist, want Hij was als een goed leraar, die met de kinderen kinderlijk en eenvoudig is.

Toen brachten zij Hem al hun afgoden bij. Het waren verscheidene dieren, zeer natuurgetrouw nagebootst, schapen, kamelen en ezels; ze waren fatsoenlijk met een huid overtrokken; behalve dit, schenen ze van metaal, en wat uiterst belachelijk aandeed, al hun afgoden waren door dieren van het vrouwelijk geslacht afgebeeld en deze hadden voor uiers lange zakken met rieten tepels of buisjes. Deze zakken goten zij vol melk en molken ze op hun feestdagen, aten de gestolde melk en dansten en sprongen dan rond hun afgoden.

Iedereen plaatste ook het schoonste en gaafste van zijn vee in afzonderlijke stallen, en dit voedden en kweekten zij op als heilig.

Naar het model van deze heilige dieren vervaardigden zij hun afgodsbeelden en goten er van hun melk in. Wanneer zij dan een feestdag of goddelijke dienst hadden, brachten zij al die beelden onder sierlijke tenten bij elkaar en er was dan een boerenkermis, een gejoel en een drukte als op een jaarmarkt. Ook de vrouwen en kinderen waren er dan bij, en er werd gemolken en gegeten, gedronken en gezongen en gedanst en de dierlijke afgodsbeelden aanbeden.

Zij vierden niet de sabbat, maar de volgende dag, de zondag. (Heden is het dus hun rust- of feestdag).

Terwijl zij dit aan Jezus vertelden en Hem hun dierenbeelden lieten zien, zag ik, naar aanleiding van hun verhaal, zulk een feest.

1552.

De Heer wees er hun op welk een ellendige karikatuur van de ware godsdienst hun godsdienst en godsverering was en Hij vestigde vergelijkenderwijze hun aandacht erop, dat HIJ het reine dier van de kudde was, het Lam, waaruit alle voedsel, alle heil en geluk gemolken moesten worden en buiten Wie nergens zaligheid te vinden was.

Hij zei hun ook dat zij deze dieren afschaffen moesten, hun heilige levende dieren weer met de kuddes moesten mengen en hun afgodsbeelden, in zover er iets van waarde aan was, aan de armen uitdelen; dat zij altaren moesten oprichten en daarop wierook branden en offeren om de almachtige Schepper, de hemelse Vader te aanbidden en te danken; dat zij om de Verlossing moesten bidden en alles met hun arme broeders moesten delen, want in de naburige woestijn woonden mensen, die volstrekt niets, zelfs geen woontenten hadden. Wat zij van de dieren niet konden eten, moesten zij als een offerande verbranden, en zo ook het overschot van hun brood, waarvoor zij geen armen konden vinden. Zij moesten de asse daarvan op onvruchtbare plaatsen strooien, die Hij hun aanwees, om de zegen er over neer te trekken. De reden van deze handeling verklaarde Hij hun.

Jezus kwam nogmaals terug op de Koningen die Hem bezocht hadden, en zij zeiden: "Ja, wij hebben gehoord dat zij, 33 jaar geleden, op reis gegaan zijn om de Verlosser te zoeken en wij hadden gehoopt dat zij ons, bij hun terugkeer, alle geluk en zegen zouden aanbrengen, maar na hun terugkeer hervormden zij,

naar wij hoorden, hun godsdienst, maar verder hebben wij er niets meer van vernomen.”

1553.

27 november. –

Jezus bleef ook nog heden, maandag, bij deze herders, ging met hen rond naar hun verscheidene kudden en hutten, en *onderrichtte hen over alles, ook over verscheidene kruiden. Hij beloofde hun ook welhaast iemand te zullen zenden om hen verder te onderrichten.*

Hij zei hun dat Hij gekomen was voor allen in het algemeen en voor elke mens in het bijzonder, die naar Hem verlangde, en geenszins voor de Joden alleen, gelijk zij in hun ootmoedigheid meenden.

Voor al de 3 jongelingen waren getroffen geworden door het volstrekt nieuwe wonder met de bol. Zij stonden in een gans andere verhouding tot de Heer dan de apostelen; zij waren afhankelijk, stil, kinderlijk dienend en zij hadden niets daarin mee te spreken gelijk de apostelen. Dezen hadden een ambt en zij waren maar arme, dienstverrichtende leerjongens.

De herders hier gingen beurtelings naar huis tot hun vrouwen; zij hadden achting voor de onthouding en dit door oude overleveringen of verhalen (*und zwar durch Sagen*) over Abraham; zij stonden zelfs aan hun kudden niet toe zich naar lust te vermengen.

Jezus reist naar de tentenstad van de H. Driekoningen.

1554.

28 november. –

Op dinsdag reisde de Heer verder naar het land van de H. Driekoningen. Een twaalftal herders van hier vergezelden hem. Enige van hen schenen daar wat te maken of een belasting te betalen te hebben; zij droegen korven met vogelen mee. Deze reis was zeer eenzaam; op de ganse lange weg kwamen zij aan geen woning voorbij en toch was de weg duidelijk getrokken en liep niet in de woestijn verloren. Over aanzienlijke afstanden was de weg met bomen afgezet, die een eetbare vrucht van de grootte van een vijg droegen. Hier en daar groeiden verschillende soorten van bessen.

Op sommige rustpunten van de weg⁸¹², waar een dagreis aangeduid was, bevond zich telkens een toegedekte bron, omgeven door bomen, waarvan de takken boven door een ring samengetrokken en -gehouden werden en door elkaar groeiden, terwijl andere rondom neerhangende takken een loofhut of groene koepel vormden (waarschijnlijk een boom, zoals er een vermeld is in fasc. 24, nr. 1228, voetnoot 652). Op die rustpunten waren ook geschikte plaatsen om vuur aan te maken, en waren er afdaken om er de nacht onder door te brengen.

---

⁸¹² Wat K. hier een rustplaats noemt, is een oosterse herberg in haar meest primitieve vorm. "Sommige herbergen zijn niets méér dan rustplaatsen in de nabijheid van een bron aan de gewone weg." (Dubois, 54).

Volgens Dapper (1680) zijn er bronnen in alle oorden van de Arabische woestijn, waarvan hedendaags de plaats aan de Arabieren alleen bekend is.

Dezelfde zegt nog: "Om hun land ontoegankelijk en voor henzelf veiliger te maken hebben de Arabieren, ter plaats waar eertijds putten of bronnen dicht bij elkander waren, alles bedorven en verwoest en slechts enige, wijd uit elkaar gelegen putten behouden, die zij op iedere dagreis weten te vinden." (Arab. 101).

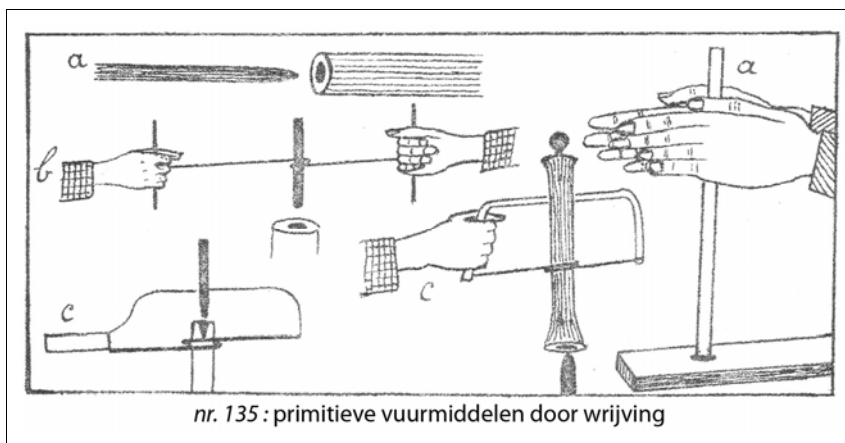
's Middags, als de hitte het hoogst was, rustten zij gewoonlijk bij zulke bronnen en aten vruchten. Daarna wasten de Heer en de jongelingen telkens elkanders voeten. *Door de andere medereizigers liet Jezus zich niet aanraken.*

De leerlingen waren nu eens, ten gevolge van zijn grote meegaandheid, zeer vertrouwelijk met Hem, maar dan weer bliken zij (wegens de geheimzinnigheid van Jezus' persoon) schuw en vreesachtig zijwaarts naar Hem toe, en wisselden dan een blik met elkander. Dit geschiedde, wanneer zij over zijn wonderen en zijn Godheid (welke zij vermoedden) nadachten.

Ik zag ook dikwijls dat Jezus voor hen verdwenen scheen te zijn. *Hij leerde en sprak met hen over alles, waartoe de weg aanleiding gaf* (cfr. fasc. 11, nr. 301, voetnoot 95).

1555.

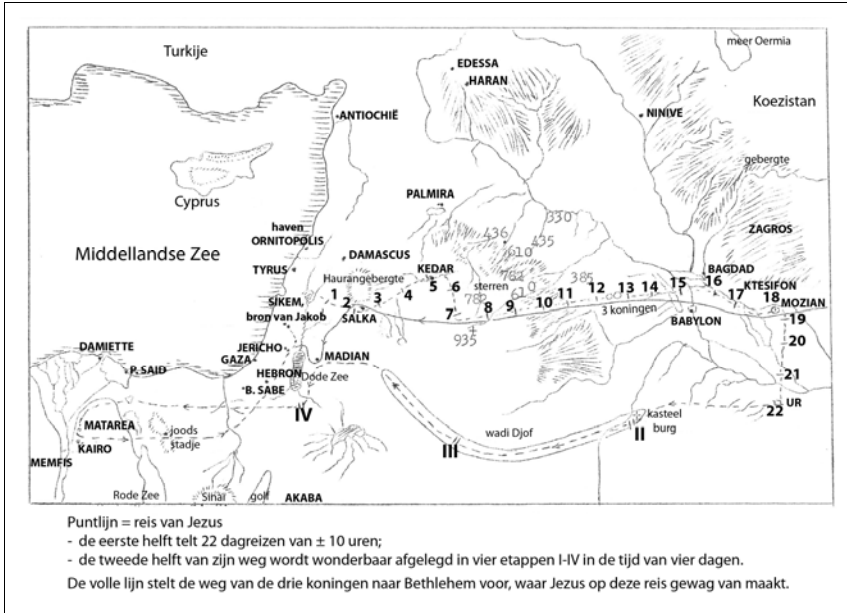
Zij stapten door, ook gedurende een deel van de nacht. De jongelingen maakten dan vuur door middel van 2 stukken hout, die zij vlug in elkander ronddraaiden (cfr. fasc. 5, nr. 135).

Ook hadden zij een soort van stoklantaarn bij zich, die boven open was en met een klein licht een grote, roodachtige schijn

verspreide. Ik weet niet waaruit hij bestond. Ik heb ook in de nacht wilde dieren verschuwd op de loop zien gaan. De weg liep meermalen over hoge, doch niet steil, maar zacht opstijgende bergen (zie hoogtegetallen op kaartje, nr. 1541).

29 november. –

Ik zag eens op een veld of vlakte vele notenbomen in rijen, en enige mensen die de afgevallen noten in zakken verzamelden; het scheen toch maar een naogsting te zijn. Ik zag ook bomen waaraan geen bladeren meer waren, maar nog vruchten hingen. Ik zag ook perziken op heuvelen en dunne, in rijen geplante bomen, en ook een boom, bijna gelijk een laurierboom bij ons. Menigmaal was de rustplaats in bossen van grote jeneverbomen, met een stam wel zo dik als een sterke mansarm. Boven waren ze dicht in elkaar gegroeid, maar binnen (onder de kruin) waren ze zorgvuldig (tot een sierlijke loofhut) uitgesnoeid; ze vormden een zeer aangename rustplaats.

Het grootste gedeelte van de weg liep toch door witte zandwoestijnen; dan volgden plaatsen of stroken van witte kleine stenen; andere streken waren bedekt met kleine stenen, zo glad als vogeleieren; nog andere gewesten lagen vol zwarte stenen, gelijk scherven van kleine gebroken potten, of stukken van holle kruiken. Verscheidene van die stukken hadden zelfs welgevormde gaten, die als handvatsels of oren waren; ook kwamen de landlieden hier de bruikbaarste opzoeken voor schalen, schotels en kommen.

(Voor al deze gegevens en bijzonderheden wijzen wij terug naar de beschrijving van het gewest en gebergte met de stroken gladde stenen, potscherven met handvatsels, enz. in fasc. 6, nr. 141, voetnoot 316. Jezus trekt hier door dezelfde bergstreek waar de H. Driekoningen ook doorgekomen zijn.)

Op de laatste berg lagen louter grauwe stenen. Op de overzijde afdalend (zie ons kaartje met het gebergte, nr. 1541), kwamen zij bij de voet van de berg aan een hoge dichte haag van bomen, waarachter een snel vlietend water om een bebouwde grond vloeiende. (Van het gebergte dalen vele beken en rivieren af, maar welke hier is bedoeld, is natuurlijk onmogelijk te zeggen). Zij vonden daar een aan de oever vastgehecht vlot van boomstammen en bindwischen en daarop staken zij de rivier over.

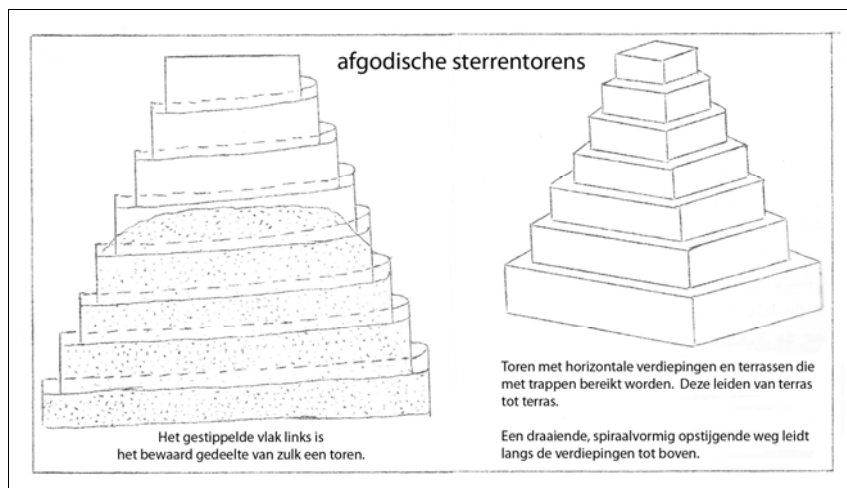
Aankomst in de voorwijk van de tentenstad.

1556.

30 november. –

Ik zag hen over de vlakte in de richting van verscheidene hutten (moshutten) gaan, die van hout gevlochten en met mos belegd of gedekt waren; ze hadden spitse daken en de slaapvertrekken lagen rondom de middenkamer (in het rond in de kamer tegen de wanden). Ik zag daarin zitplaatsen en legersteden van mos. De mensen waren hier meer gekleed; zij waren daarenboven gehuld in mantels die er als (bedde-)dekens uit zagen. Ik zag in die

hutten ook vrouwen die kookten. Meer in de verte voorbij die hutten zag ik tentgebouwen, doch veel groter en steviger dan alle voorgaande; ze hadden een stenen fundament en bestonden uit verscheidene verdiepingen. Van buiten liepen er ook trappen rond (zie tekening en beschrijving, nr. 1542, voetnoot 810).

Tussen de eerste moshutten door zag ik de Heer gaan, toen deze morgen om 5 uur mijn visioen eindigde. Hij ging daar ook aan een bron zitten en de leerlingen wasten Hem de voeten. Men leidde Hem in een huis dat voor vreemdelingen ingericht en bestemd was. De lieden waren hier zeer goed. De mannen die Jezus vergezeld hadden, keerden weer huiswaarts en ontvingen spijs voor de reis.

Dit gewest van moswoningen is zeer uitgestrekt. Ontelbare dergelijke woningen liggen tussen velden, weiden en tuinen verspreid. Hier (in de laagvlakte) kan men de grote tentpaleizen niet zien; ze liggen op een nog aanzienlijke afstand van hier (nl. 2 uren verder, nr. 1559, begin). Maar men kon ze zien, toen men van de bergen afdaalde.

Het gewest is buitengewoon aangenaam en vruchtbaar. Op de heuvelen ziet men vele hagen van dat soort balsemstruiken, waaruit een kostbaar sap uit de takken druipt, nadat men er insnijdingen in gemaakt heeft; het wordt opgevangen in die komvormige stenen schalen die daar in de woestijn gevonden worden.

Ik zag ook prachtige tarwevelden met halmen zo dik als riet; ook wijngaarden. Ik zag rozen en bloembollen, zo dik als het hoofd van een kind, en in het algemeen zeer grote bloemen. Kleine, klare, snelvlietende en ruisende beken zijn daar met zorgvuldig geleide en tot lovergang gevormde hagen overwelfd. Men verzamelt de bloemen van die hagen, terwijl de bloesems die in het water gevallen zijn, hier en daar op de best geschikte plaatsen in netten opgevangen en dan bewaard worden. Op de plaatsen waar deze bloemen opgevist worden, houdt men de toegang tot die haaggewelven gesloten. Ik weet nu niet waartoe die bloesems eigenlijk moeten dienen.

(Waarschijnlijk hebben wij hier te doen met Henna of de Cyprusplant of struik, die veel op het eiland Cyprus voorkomt en waarover een woord gezegd is in fasc. 25, nr. 1297, voetnoot 701; over balsem vindt men iets in fasc. 2, nr. 60, voetnoot 126).

De mensen hier brachten en toonden aan de Heer alle vruchten die zij hadden.

1558.

*Hij sprak met hen over die mannen welke eertijds de ster gevolgd waren, en zij antwoordden dat die hoofdmannen, die voortijds op een grote afstand van elkander woonden, hier, na hun terugkomst een hoge bidpiramide hadden gebouwd en een tentenstad er omheen en dat zij er samen waren blijven wonen*⁸¹³.

---

⁸¹³ Op deze plaats hebben wij de volgende zinsnede weggelaten: "Zij hadden zich op deze plaats gevestigd, waar de ster hun het eerst verschenen WAS en hen allen tezamen had gebracht."

Zij hadden ook de zekerheid bekomen, vertelden de mensen nog, dat de Messias hen eenmaal zou komen bezoeken en dat zijzelf, nadat Hij weer vertrokken zou zijn, deze stad weer zouden verlaten.

- “Mensor”, zegden zij, “leeft nog en is gezond.
- Teokeno kan van zwakheid en ouderdom niet meer gaan.
- Saïr is vóór enige jaren overleden; zijn lichaam dat in een grafpiramide begraven ligt, is tot op heden onbedorven. Op de verjaardag van zijn dood bezoekt men zijn graf; men opent dan met grote plechtigheid de grafkelder en de graven en bewijst eer en hulde aan de lijken, waarbij zelfs een bestendig vuur onderhouden wordt.”

Hierop informeerden zij bij Jezus naar degenen die deel uitgemaakt hadden van de stoet der H. Driekoningen en in de vreemde in het beloofde Land achtergebleven waren.

Het antwoord, van Jezus kon de zienster niet geven noch op het ogenblik haar verhaal voortzetten, daar hevige pijnen haar in zulk een staat van uitputting hadden gebracht, dat zij scheen te zullen sterven.

Op 1 december hernam zij haar verhaal.

1559.

Vrijdag, 1 december. –

Deze mensen hier zonden een bode naar de tentenstad van Mensor, de oudste nog levende koning; de stad lag een paar uren van hier verwijderd; zij meldden dat zij geloofden dat een afgezant van de koning der Joden bij hen aangekomen was.

‘s Avonds, met het aanbreken van de sabbat, *vroeg Jezus voor zich en de leerlingen een eenzame hut*, en aangezien

---

Dit is klaarblijkelijk onjuist, want hier is men nog ver van de Eufraat, terwijl de ster hen tot de tocht uitnodigde in Iran, het hoogland, niet enkel ver over de Eufraat, maar zelfs ver over de Tigris.

men hier geen lampen van joods model had, bereidden zijzelf een lamp voor het vieren van de sabbat.

2 december; Sabbat. –

Jezus heeft de sabbat met zijn 3 leerlingen tot de zaterdagavond hier in afzondering gevierd.

Ik heb ook gezien dat uit de stad van de koning 7 mannen tot Hem kwamen om Hem te verwelkomen. Ik zag deze mannen in lange, witte, goud-bestikte mantels, die van achteren langer waren dan van voren, en met om het hoofd een witte, met goud bestikte soort van tulband. Aan hun wrong- of bolmuts zag ik ondermeer bevestigd een blinkende knop, en daaraan een lange, rechte, niet gekrulde vederbos vastgemaakt. Deze bos hing als een roede of staart zijwaarts gebogen neer.

Zij nodigden Jezus en zijn leerlingen uit naar hun stad en ik zag ook dat zij geboden een betere verblijfplaats voor de Heer ledig te maken. Die mensen brachten dan een plaats in orde, die vol lag met allerhande vruchten, en zij baden Hem langer bij hen te willen blijven. Ook hoorde ik de Heer in de zaal van deze woning een *leerrede houden en iets zeggen over goedwillige heidenen en over dezulken, die niet geleerd en toch deugdzaam van harte waren.*

In de stad van de koningen beschouwde ik ook de toebereidselen die zij troffen om de Heer te ontvangen. Zij bonden bomen tezamen en maakten zegebogen en hingen er allerlei sieraden, stoffen, bloemen en vruchten aan.

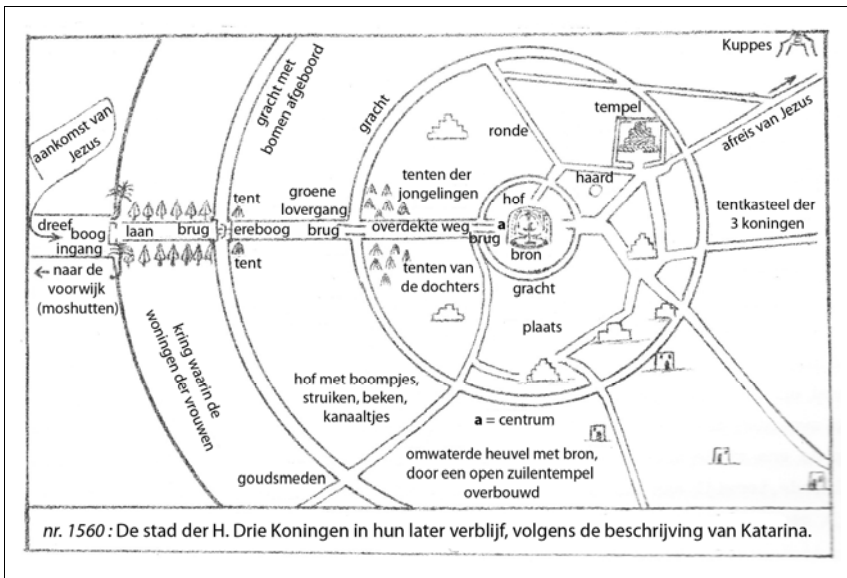
Jesus naar het tentkasteel van koning Mensor afgehaald.

1560.

Zondag, 3 december. –

Ik zag zo vele en verscheiden bijzonderheden, dat ik ze niet meer in volgorde kan verhalen; ik zal er ook veel van vergeten.

Zohaast zij in de tentenstad de tijding van Jezus' aankomst vernamen, zag ik bij de koningen velerhande toebereidselen treffen om de Heer te ontvangen.

Bij deze gelegenheid bezichtigde ik de stad; ze is onbeschrijfelijk aangenaam, sierlijk en comfortabel; ze lijkt meer op een lustplaats, een soort buitenverblijf, dan op een stad. De hoofdtenn lijkt op een kasteel; ze heeft van onder een stenen grondslag en (onmiddellijk) op die grondslag een verdieping geheel van doorzichtige traliewanden. Daarboven zijn dan de woonkamers van het tentkasteel, dat meerdere verdiepingen heeft. Rondom het

grote gebouw lopen overdekte trappengangen (*Treppengänge*). Nog andere zulke tentgebouwen, de ene groter de andere kleiner, liggen in de omtrek en ze zijn allemaal met elkaar verbonden door wegen, die met veelkleurige stenen geplaveid zijn. Daarin zijn op sierlijke wijze allerlei patronen en figuren uitgebeeld, zoals sterren en bloemen. Al deze nette, sierlijke wegen lopen tussen groene grasperken en tuinen, waarvan de regelmatige bedden begroeid zijn met bloemen en fijne boompjes, die kleine bladertjes hebben, zoals de myrten en de laurierboompjes; en verder met allerlei struiken, die bessen dragen of specerijen voortbrengen.

1561.

In het midden van zulk een plaats is een prachtige springbron, die meerdere opzetstukken of opzetsels (*Aufsätze*) hoog is. (De bron bestaat in de hoogte uit meerdere op elkaar gezette delen, nl. bekken). Men kan ze ver in het rond zeer sierlijk in vele stralen laten spuiten. De bron ontspringt onder een gebouw, dat met een open zuilengang omringd is en hierin staan banken als zitplaatsen. Achter deze bron komt men bij de tempel; deze is voorafgegaan door een voorhof, dat met een zuilengang omringd is. (Niet alleen voorafgegaan, maar ook omringd, zoals te Jeruzalem en bij de sterrendienaars, gelijk het verder zal blijken). Die gangen zijn aan de ene kant open en vertonen aan de andere kant de toegangen tot bijzondere graven. Hier bevinden zich ook deze van de reeds overleden koningen.

De tempel zelf is een vierhoekige piramide, doch niet zo plat als die, welke ik het eerst op deze reis gezien heb. Ook hier lopen trappen met leuning RONDOM de piramide naar boven en de top is doorzichtig uitgewerkt. (Dit schijnt te betekenen: het boventerras is omgeven door een leuning van doorzichtig traliewerk)⁸¹⁴.

---

⁸¹⁴ Trappen lopen rondom de piramide naar boven. – Men kan dit verstaan als gezegd van horizontale gangen, die rond iedere verdieping lopen, gelijk

Ik bemerkte ook een tenthuis, waarin aan de ene kant jongelingen, en afgescheiden aan de andere kant jonge dochters waren.

Ik geloof dat zij *daar onderricht ontvingen*.

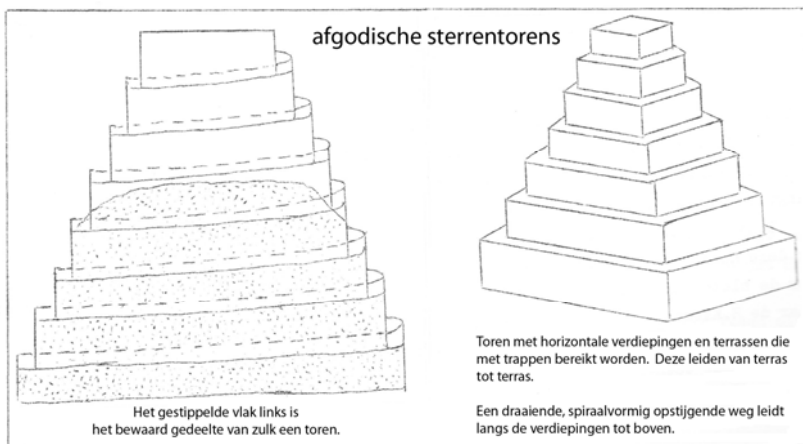
De eigenlijke woningen van alle vrouwen liggen buiten deze kring; zij wonen gezamenlijk in hun apart vrouwenverblijf.

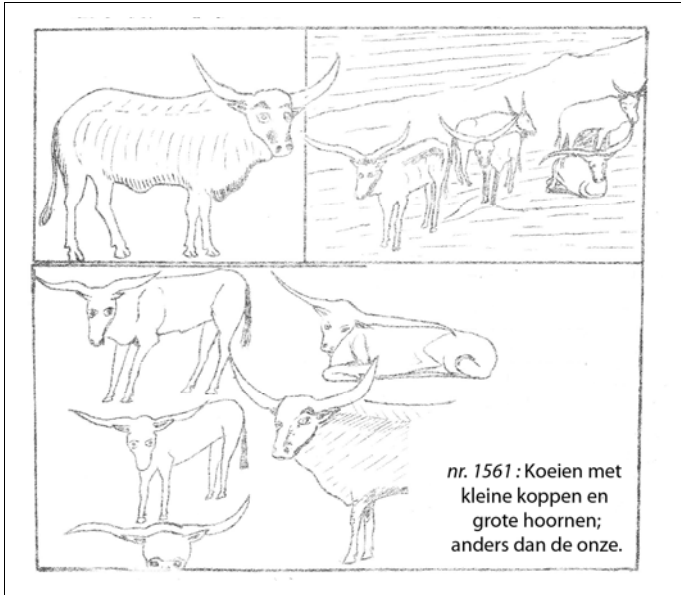
Het is niet te beschrijven hoe sierlijk, hoe groen en hoe zuiver hier alles aangelegd en ingericht is, van welk een vlijt, opgewektheid en kinderlijke geest dit alles getuigt. Overal zijn mooie tuinen met rustbanken en ik zag ook een groot doorzichtig huis, van onder tot boven vol vogelen. Verder op een grote afstand zag ik velerhande tenten en hutten, waarin arbeiders van verschillende bedrijven, ja, ook smeden woonden. Ook zag ik stallen en grote weiden vol kudden; het waren kamelen, ezels en grote schapen met fijne wol (cfr. fasc. 5, nr. 131, voetnoot 295), ook koeien anders dan de onze, nl. met grote hoornen en kleine koppen.

---

bij de sterrendienaars, zoals ook rond de verdiepingen van de synagoge te Gilgal of van het huis van Jozef te Bethlehem.

Toch schijnt de uitdrukking meer te wijzen op een langzaam opstijgende gang die spiraalvormig rondom het gebouw naar boven loopt, waarbij niet telkens een trap nodig is die van verdieping naar verdieping voert. Voor deze 2 soorten van piramiden en hun trappen, zie nr. 1542, voetnoot 810 (tekening & tekst).

1562.

Ook heb ik hier alleen heuvels gezien, geen bergen, want hier zijn slechts lage zachte heuvels; ze schijnen mij niet veel hoger dan bij ons de grafheuvels van de oude heidenen. Rondom is een tentdoek gespannen en ook kleine tenten staan er omheen. Daar zag ik lange buizen die in de aarde geboord werden; een boor met een handgreep stak in de buis; hiermee boorden de arbeiders in de grond en wanneer zij de buis dan uit de aarde trokken en er goud, waarnaar zij zochten, in ontdekten, dan groeven zij van ter zijde in de heuvel tot bij die plaats en ontgonnen er het goud. Ik heb nog veel meer gezien, maar helaas! ik kan dit alles niet meer ordelijk verhalen.

Ik zag nu dat zij het bericht van de aankomst van de Heer ontvangen hadden; zij hielden Hem voor een gezant van de Verlosser en aanstonds waren allen in de weer om Hem zo luisterrijk te ontvangen, als kwam de Koning van de Joden zelf tot hen. Zij waren vol vreugd en ernst.

Ik zag de koning met de overige hoofdmannen en priesters zich beraden en allerlei aanstalten maken voor een feestelijke ontvangst; men legde klederen gereed tot geschenken, men reinigde en versierde de wegen; men bond bomen met de toppen tot zegebogen samen, men verzamelde bloemen tot kransen en verrichtte meer dergelijke werken.

1563.

Ik zag tezelfdertijd enerzijds de Heer met de jongelingen en de 7 gezanten de weg naar het tentkasteel inslaan, en anderzijds de oude koning Mensor dit kasteel verlaten. De laatste reed op een mooi versierde kameel, die aan beide zijden kisten droeg; aan weerskanten liep een gevolg van een twintigtal oudere en jongere mannen, van wie er verscheidene in de stoet naar Bethlehem meegereisd waren. De koninklijke stoet trok op dezelfde weg de Heer tegemoet onder het zingen van een plechtige, weemoedige melodie, die ik hen ook in de nacht op hun tocht naar Bethlehem had horen zingen (cfr. nr. 1543, voetnoot 811).

Deze koning was de oudste van de 3 die aan het Kindje Jezus offeranden gebracht hadden; hij was van een bruinachtige gelaatskleur en droeg op het hoofd een hoge ronde muts, die met een witte wrong of holband omgeven was. Hij droeg een witte, met goud geborduurde mantel, die van achteren een lange sleep had (cfr. tekeningen in fasc. 5, nrs. 134 en 135, voetnoot 309).

nr. 134: MENSOR en SAIR.
Kleding van twee der H. Driekoningen.

Aan het hoofd van de stoet droeg een man een lange staf voor hem uit met uitgetand bovineinde, waaraan iets gehecht was, dat als een vleugel fladderend breed uiteen hing. Dit riep de gedachte aan een paardenstaart op, maar het was een ereteken (zinnebeeldig teken of symbool?) gelijk onze vlaggen. Deze stoet kwam in een dreef tussen schone weiden, waarop hier en daar zachte, witte mostapijten, gelijk dikke pels als uitgespreid lagen.

Ongeveer halverwege hield de stoet stil bij een boom, waaronder een bron was, die met een mooie, groene, gesnoeide loofhut, als een tempeltje, omringd was. Hier steeg de oude koning van zijn kameel af en bleef wachten op de Heer, die hij zag naderen.

1564.

De 7 gezanten die de Heer afgehaald hadden, waren loopboden van wie de Heer zich bediende om boodschappen te sturen. Één van hen liep Jezus vooruit en wees de koning op zijn aankomst. Nu nam men uit de kasten van de kameel verscheidene prachtige, witte, met goud geborduurde kledingstukken, en ook gouden drinkbekers, borden en schalen met vruchten, en men zette dit alles bij de bron op een tapijt neer.

Toen de Heer nu naderde, ging de van ouderdom gebogen grijsaard, door 2 mannen geleid, met nog een derde die zijn sleep droeg, de Heer met grote ootmoedigheid tegemoet. Hij hield in de hand een lange staf, die met goud versierd was en boven met een scepter eindigde. Nauwelijks had hij Jezus gezien of hij bekwam een inwendige vermaning, een beweging of ontroering, zoals bij de kribbe, waar hij ook het eerst op zijn knieën was gevallen. Hij reikte Jezus zijn staf over en wierp zich voor Hem neer, Jezus bood hem de hand en hief hem op.

Nu bracht men aan de ouderling de geschenken; hij nam de prachtige gewaden op zijn handen en bood ze de hoge gasten aan. *Jezus aanvaardde die en overhandigde ze aan de jongelingen en deze lieten ze weer op de kameel leggen. De Heer nam die geschenken wel aan, maar Hij wilde er zich niet mee bekleden. De koning schonk Hem ook de kameel, maar met een vriendelijk dankwoord weigerde Jezus dit aanbod.*

1565.

Nu traden zij in de loofhut die de bron omgaf en de koning reikte de Heer een teug fris water toe, waarin hij een sap (balsem) uit een klein flesje had laten druipen. Voorts bood hij Hem vruchten op kleine schalen aan. Hij was onbeschrijfelijk ootmoedig en vriendelijk als een kind. Hij vroeg naar de Koning van de Joden, want hij hield Jezus voor diens gezant en kon zich geen rekenschap geven van zijn sterke, inwendige ontroering.

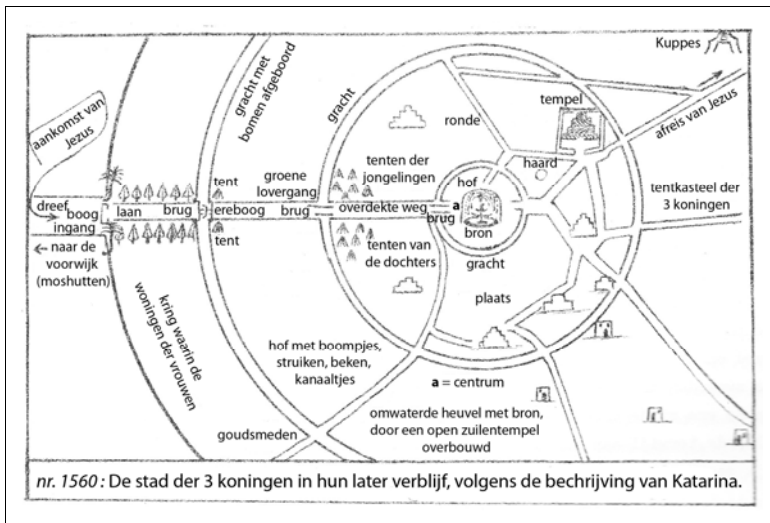
Ik ben hun gesprek vergeten; ik zag ook dat de anderen met de jongelingen spraken, en dat zij Eremenzear, die later Hermes genoemd werd, omhelsden en van vreugde tranen stortten, want zij vernamen van hem dat hij een zoon was van die medereizigers, die na het bezoek aan het Kindje Jezus daar in het land gebleven waren. Later hoorde ik dat hij een nakomeling van Ketura en van Abraham was.

Nadat zij hier een weinig vertoefd hadden, wilden zij dat Jezus op de kameel zou gaan zitten, maar *dit wilde Hij niet toegeven* en de grijze koning moest hem weer bestijgen.

Jezus en de leerlingen gingen aan het hoofd van de stoet. Na zowat een uur bereikte deze de eigenlijke omheining van het woongebied. Deze omheining bestond uit open gespannen witte doekbanen, die als ringmuren dienst deden en van dit punt links en rechts kringvormig voortliepen.

(Van hier voort is de beschrijving van de stad der koningen meer gedetailleerd en om zo te zeggen meer ordelijk.

Om ze gemakkelijker te kunnen volgen, plaatsen wij hier nogmaals de tekening van nr. 1560.)

Aan de ingang kwam een schaar van feestelijk uitgedoste jonkvrouwen de stoet tegemoet; zij gingen twee en twee met tussen zich korven vol bloemen, waarmee zij de grond voor de Heer zo dicht bestrooiden, dat de ganse weg ermee bedekt was. Aan de ingang waren bomen (met hun top) tot een ereboog samengetrokken. De weg leidde door een lange laan van bomen. De jonkvrouwen hadden witte, zeer wijde broeken⁸¹⁵, en onder de voeten sandalen met scherpe (opgaande) tippen. Zij droegen nog een bovenkleed, dat van voren open en van achteren wat langer was. Om het hoofd hadden zij witte banden en aan de armen, alsook om hun hals en borst vele kleine kransen van krulachtige stoffe, van bloemen en wol en glanzende pluimpjes. Hun kleding was zeer zedig, het lichaam volkomen gedekt, maar zij droegen geen sluiers.

1566.

Eenmaal deze lommerrijke dreef voorbij, waarvan de bomen hun takken boven verenigden, kwam de stoet aan een gracht of beek, die in boogvorm rond een park vloeiende. Er lag een brug over, die met een tent overbouwd was. Door een vijftal priesters werd Jezus onder een prachtig versierde ereboog ontvangen. Zij droegen lange witte mantels met lange slepen, die achter hen gedragen werden. Ik zag op hun kleed vele snoeren en aan hun

---

⁸¹⁵ Droegen broeken. – Nu zou deze bijzonderheid geen verwondering meer baren. Vele jaren geleden was dit anders. Vandaar dat ik toen meende bij dit gezegde best het volgende aan te tekenen: “De Arabische volkswrouwen hebben voor kleding een hemd en een broek.” (Géogr. univ. V, 130).

“Een mode die in het mohammedaanse Oosten algemeen gevolgd wordt, noodzaakt de Perzische vrouw een ENORM WIJDE broek te dragen, die bovendien met katoen of watte gevoerd is.” (Géogr. Univ. V, 155, 156).

“De vrouwen dragen in Perzië broeken en hemden naar de wijze van de mannen.” (Dapper, Perzië, 105-106).

“In Mesopotamië dragen zij boven de broek nog een wijde rok.” (Dapper, Mesopotamië, blz. 78).

Nog een 10-tal andere getuigenissen zouden kunnen worden aangehaald.

rechterarm een lange band (of soort manipel)⁸¹⁶, die van draden of van pels gemaakt scheen te zijn en tot op de grond neerhing. Zij hadden getande kronen op het hoofd (misschien zó te verstaan:

en op het voorhoofd een hartvormig schildje, waaruit nog een spits uitstak.

Twee droegen tussen zich in de handen een gouden vuurpot, en de anderen droegen op stelen gouden wierookvaten in de vorm van kleine scheepjes, waaruit zij de wierook op het vuur wierpen. Zodra zij nabij Jezus kwamen, werd hun sleep niet meer opgehouden, maar men bond hem op hun rug in een strik op.

Jezus trok rustig, gelijk op Palmzondag, tussen al deze eerbewijzen door. De gehele weg door het park liep in een groene lovergang, die ter zijde open was; dit lustpark was groot; naar de buitenkant toe stonden hoge bomen, maar naar binnen toe, fijne, kleine sierboompjes. Vele kanalen en beken besproeiden deze grootse tuin; deze was in vele driehoekige kleine perken verdeeld door paden die met kleine stenen sierlijk ingelegd waren. Op die perken groeiden allerlei mooie kruiden en bloemen.

1567.

Alle bomen en struiken van het park waren gesnoeid en geleid in vormen die een grote verscheidenheid vertoonden. Ik zag er zelfs die mensen en dieren nabootsten. Ook waren er vele overschaduwde rustbanken en priëlen in. De lovergang die ter zijde open was en het park doorsneed, was met kleine, veelkleurige steentjes ingelegd, die sterren en andere figuren voorstelden. Ook deze tuin eindigde bij een beek, die ook weer

---

⁸¹⁶ Manipel. – (Latijn: manipulus) is een strookvormige doek die tijdens het celebreren van de Mis aan de linkerarm wordt gedragen.

Symboliek: De manipel staat, als voormalige zweetdoek, in de christelijke symboliek voor de last van het werk in de wijngaard van de Heer. Tevens herinnert hij aan de ontberingen die Jezus Christus moest lijden tijdens zijn aardse leven.

de richting van een boog volgde en waarover eveneens een met een tent overbouwde brug geslagen was. Voorbij deze brug liepen links en rechts boogvormig vierhoekige lage tenten, waarin de jongelingen woonden. De weg liep overdekt naar het middenpunt van de grote ronde plaats, die het centrum van de gehele ronde stad of nederzetting was, en daartegenover stond de grote koninklijke tent.

In het midden van de ronde plaats lag een heuvelvormig eiland, geheel tot een tuin ingericht en geheel met water omgeven. Op deze heuvel of eiland was een fontein, waarboven een soort tempel stond, die rondom open was en bestond uit een dak van huden op slanke zuilen.

Toen de Heer zijn intrek over de brug op de ronde plaats deed (hier stonden de tenten van de mannelijke en vrouwelijke jeugd) ontvingen de jongelingen Hem met de muziek van fluiten en kleine trommels. Zij waren zonderling gekleed en ik geloof dat zij een soort lijfwacht waren, want ik zag er ook zulke met korte zwaarden als hakmessen op en neer gaan en de wacht houden. Hun kleding ziet er op de ene zijde anders uit dan op de andere. Op hun ene zijde hebben zij weinig opvallends, terwijl aan hun andere zijde allerlei voorwerpen hangen, onder meer iets gelijk een halve maan; men ziet duidelijk een aangezicht daarin uitgesneden; zij dragen mutsen met van boven een vederbeugel.

1568.

Nadat de koning van zijn kameel afgestegen was, brachten zij het dier weg, en de koning leidde Jezus en de leerlingen naar de bron op het kleine eiland. Het is een springbron die onder een open tempeltje staat; ze heeft meerdere springkringen boven elkander met vele buizen, (d.i. rondom zijn op verschillende hoogten spuitopeningen). Ook is ze van helblinkend metaal. Wanneer men rondom de tappen uit alle buizen trekt, spuit het water rijkelijk in het rond en het loopt door vele groeven of kanaaltjes tussen kleine groene hagen de heuvel af naar de beek die hem omringt. Rondom de bron staan zitplaatsen en banken. Hier liet

de koning zijn gasten een weinig vertoeven en ondertussen wassen de jongelingen de voeten van de Heer en Hij de hunne.

Ik meen dat ook deze mensen Hem die dienst wilden bewijzen, maar ik weet niet meer of Jezus het gedoogde. Van deze plaats gingen zij over een brug nogmaals door een met tentdoek overdekte gang op de andere zijde van de grote Ronde Plaats, in het tentkasteel van de koning.

1569.

Dit tentkasteel is een groot gebouw van verscheidene verdiepingen hoog; beneden is het eerst een stenen grondslag, en hierop een uit traliewerk bestaande (beneden-) verdieping, waarin allerhande boompjes en planten staan, zodat men onder het gebouw door kan zien. Van buiten lopen overdekte trappen en gaanderijen rondom het kasteel omhoog tot helemaal boven. Hier en daar ziet men vensteropeningen, maar niet regelmatig geplaatst (wat eigen is aan het oosten, speciaal aan Chaldea).

(Voor de trappen die tot de hoogste verdieping leiden, zie nr. 1561, voetnoot 814). Het dak van het tentkasteel heeft vele puntgeveltjes, en men ziet er vaantjes, sterren en manen op pinnen.

Zij brachten Jezus in een grote zaal die rond, of liever achthoekig door spandoek afgesloten was. In het midden stond een steunzuil, waaromheen ronde schijven boven mekaar bevestigd waren, waarop allerhande gerei geplaatst werd. Om deze zuil stond ook een ronde, lage tafel, waarop een maaltijd in een prachtig servies opgediend was.

Terwijl allen nog recht stonden, *richtte Jezus het woord tot hen*. De maaltijd was zeer sierlijk toebereid; vele kleine kruiden lagen in borden zo geschikt dat ze tuintjes verbeeldden. Dit en het gouden tafelgerei met de vele versieringen herinnerden mij aan de prachtige gouden schotels met blauwe randen op de hemelse tafelen.

Op de tafel stonden vele soorten van mooie vruchten, ondermeer een grote, geribde gele vrucht met veel groen aan het kroontje. Ook gebraden vogelen waren opgediend, kleine gouden bekers, schone drinkvaten, kleine broden en lekkere honigraten.

De wanden (traliewanden) van de tent waren behangen met veelkleurige tapijten, waarop men allerhande bloemen en beelden en ook kinderfiguren zag, die een vocht in een beker goten. Ook de bodem was zacht van de tapijten waarmee hij belegd was.

(Wij bevinden ons hier in de doorzichtige benedenverdieping, waarvan de traliewanden met hangtapijten dichtgemaakt zijn; dit is het verblijf van Teokeno, die hier niet genoemd is, maar toch de ontvangst bijwoont, zoals wij verder uit K.'s mond zullen vernemen).

Toen ik dit alles zag, was ik met mijn leidsman buiten de tent, en toen ik de honigraten bemerkte, kwamen opeens uit de verte, waar een bijenkorf stond, een zwerm grote bijen op mijn voorschoot gevlogen; zij deden mij geen kwaad, maar bedekten mijn voorschoot tot de borst, zodat hij er geheel zwart van zag.

Ik begon ze weg te slaan, maar dan zegde mijn gids: "Waarom die bijen verjagen, ze brengen je de allerbeste honing." Ze vlogen weer weg en mijn voorschoot was met de heerlijkste honing bedekt. Ik ontwaakte uit mijn visioen, maar wat er van de honing geworden is, kan ik niet zeggen.

(verklaring:

de honing verzinnebeeldt de zoete, voedzame, gezonde, genezende spijs die Katarina door haar visioenen en door het verhaal ervan voor de zielen verzamelt, maar bij wie deze spijs terecht komt en wie er van geniet, is haar onbekend).

De geschiedenis van de ster.

1570.

4 december. –

De mededelingen van heden en van de 2 volgende dagen zijn niet duidelijk uit mekaar gehouden; ze zijn bevat in de nrs. 1570 tot 1575. De 2 volgende datums hebben wij tussen haakjes zelf aangebracht.

De oude koning en de anderen vertelden de ganse geschiedenis van de ster en hoe zij ze ontdekt hadden. Hun stam bewaarde de overlevering van een oude belofte van zulk een ster.

Zij hadden haar (en een verschijning in de ster; fasc. 2, nr. 40, voetnoot 65 en nr. 48) de eerste maal gezien 15 jaren vóór de geboorte van Christus en daarna om de 5 jaren opnieuw; zij hadden telkens zekere beelden in de ster gezien, beelden die op Jezus betrekking hadden, gelijk men zo in een ster allerlei verschijnselen waarneemt.

Op de vraag van de Pelgrim (=Brentano) of zij wel in een ster iets dergelijks gezien had, antwoordde zij: “O ja! men ziet daarin tuinen, huizen, bomen, allerlei voorvallen en veranderingen. Als kind heb ik zo iets zeer dikwijls gezien, wanneer ik op het veld in de nacht, ook in de winter bad; en geen andere gedachte kwam daarbij in mij op, dan dat ook alle andere mensen dat zagen.”

Ik heb alle beelden welke de koningen waargenomen hebben, geweten (cfr. fasc. 5, nr. 139), maar naderhand weer vergeten.

Het eerste beeld dat zij bij de Ontvangenis van Maria (fasc. 2, nr. 40, voetnoot 65), 15 jaren vóór Christus' geboorte zagen, was een maagd met in de ene hand een scepter en in de andere een weegschaal, waarop een druiventros en een koornaar lagen.

In de laatste 5 jaren zagen zij deze beelden vaak veranderen; uiteindelijk zagen zij daarin het Kind in de kribbe en Jozef en Maria ernaast, ja, zelfs lettertekens en woorden, ondermeer geloof ik, ook de naam Judea.

Zij hadden iets van de Verlossing begrepen en ook dat Jezus nog tot hen zou komen. Niet alleen zij zagen dit. Ook de andere sterrendienaars, bij wie de Heer op deze reis het eerst is geweest, hadden de ster gezien, maar waren ze niet gevolgd en daarom verder van de zaligheid verwijderd gebleven. Ik meen dat zij ook een berg zagen (Kalvarië) en een mensengestalte die een kruis droeg.

1571.

Toen zij op Kerstnacht het Jezuskind in de ster zagen en de vermaning ontvingen, zonden zij boden tot elkander en maakten zich op voor de reis om aan het nieuwgeboren Kind hun hulde te brengen. De ster was hun nader en nader gekomen en had zich dan, vóór hen uit, voortbewogen. Zij waren dan hier in het gewest tezamen gekomen. (Zelfde vergissing als boven, nr. 1558 alsook voetnoot 813).

Zij hadden vroeger ver uit elkaar gewoond, maar wanneer zij bij Bethlehem in de droom de vermaning kregen om niet naar Herodes, maar langs een andere weg naar hun land terug te keren, werd hun meteen gezegd dat zij op deze plaats tezamen moesten komen en daar blijven totdat zij de Koning van de Joden naar een ander land zouden volgen.

Zij vroegen Jezus nu ook waarom zij vóór Jeruzalem de ster uit het zicht verloren hadden?

Jezus antwoordde: "Omdat uw geloof beproefd moest worden en tevens omdat de ster niet boven Jeruzalem mocht voorbijkomen."

De zienster sprak deze laatste woorden schalks lachend als antwoord op de klacht van de Pelgrim, die zijn spijt erover uitdrukte dat zij zo vele gewichtige dingen, zoals de beelden in de sterren, onachtzaam vergeten had.

De Heer maakt zich bekend.

1572.

(5 december ?). –

Ik zag ook dat de Heer in de tent een lering deed en hun eindelijk openbaarde dat Hij niet de gezant van Jezus, maar Jezus zelf was, en dat zij, wenend van ontroering, zich ten gronde wierpen. Vooral weende de oude

koning Mensor overvloedig; zij konden hun eerbied en liefde niet matigen, noch wisten zij hoe er uitdrukking aan te geven. Zij konden volstrekt niet begrijpen dat Hij tot hen was gekomen.

Maar Jezus verklaarde dat Hij zowel voor de heidenen als voor de Joden, ja, dat Hij voor allen gekomen was, die in Hem geloofden.

Zij meenden dat het uur gekomen was om hun land te verlaten en zij wilden Hem aanstonds naar Judea volgen.

Maar Hij zei hun dat zijn Rijk niet van deze wereld was en, (daar Hij veel zou moeten lijden en ook sterven), dat zij in hun geloof geërgerd en beproefd zouden worden, indien zij gedwongen waren te zien hoe hij door de Joden veracht en mishandeld zou worden.

Dit konden zij moeilijk begrijpen. Ook vroegen zij Hem eens hoe het toch kwam dat het zo vele boze mensen goed ging, terwijl ontelbare deugdzame mensen zoveel lijden en tegenspoed te verduren kregen?

Jezus antwoordde dat zij, die hier op aarde van goederen en genot verzadigd waren, daarvan rekenschap zouden moeten afleggen, dat het leven op aarde een boetetijd was, enz.

Zij wisten ook iets over Abraham en David, en toen Jezus hun zijn afstamming bekend maakte, brachten zij oude boeken aan en zochten daarin of zij geen verwantschap met die stam hadden. Die boeken waren tafeltjes die men zigzag uit elkaar kon leggen, zoals staalkaarten. Deze mensen waren kinderlijk naïef en tot alles bereid. Zo wisten zij dat aan Abraham de besnijdenis opgelegd was, en ook hiertoe bereid vroegen zij de Heer of Hij hun aanraade zich aan deze wet te onderwerpen.

Jezus verklaarde hun dat dit voortaan onnodig was, dat zij hun lusten reeds besneden hadden en ze edelmoedig verder zouden besnijden. Onder de leerrede die Jezus hierover hield, kreeg ik ook een duidelijke kennis van dit geheim, die ik, helaas! weer vergeten ben.

Zij wisten ook wat van Melchisedek en van zijn offerande van brood en wijn, en zij zeiden tot de Heer dat ook zij een offerande op die wijze hadden, namelijk van kleine broden en een groen sap⁸¹⁷.

---

⁸¹⁷ Hier hebben wij een eerste trek die eigen is aan het **Mazdeïsme**, de godsdienst van de Perzen, die door deze stammen beoefend werd.

De groene drank is hetgeen door hen 'haoma' genoemd werd.

Haoma = godendrank; roesdrank van oude Perzen.

Oosters Haoma of Hauma, in de Oud-iraanse mythologie een vergoddelijkte plant uit het sap waarvan een drankje met verdovende werking wordt getrokken dat bij het offeren wordt gedronken.

Deze godheid heerst over alle geneeskrachtige planten en schenkt de onsterfelijkheid. Hij wordt gelijkgesteld met de vedische Soma.

In de loop van dit verhaal van Jezus' reis zullen wij nog meerdere bijzonderheden aantreffen die aan het Mazdeïsme eigen zijn.

Daarom menen wij goed te doen met hier een samenvatting van deze godsdienst te plaatsen.

***

Mazdeïsme. –

De godsdienst van Perzië, Medië en aangrenzende landen, Baktrië, Partië, Hyrkanië, en Iran wordt ook Zoroastrisme genoemd, naar Zoroaster, die de verbreider geweest is van die godsdienst.

'Zoroaster' betekent 'Glanster' naam die door K. gewoonlijk gebruikt wordt.

Het Mazdeïsme is een verheven hervorming van de oude natuurgodsdienst van de Perzen.

'Mazdao' betekent 'alwetend'. Deze term werd toegevoegd aan 'Ahura', naam van de oppergod, waardoor men bekwam 'Ahura-mazda'.

Door samentrekking van de laatste naam bekomt men de bekende naam **Ormuzd**.

***

Het Mazdeïsme bloeide in Perzië tot de komst van de Muzelmannen in de 7^e eeuw. In de buurt van de stad Firusjabad in de provincie Farsistan, hoofdprovincie van Perzië, ziet men nog de ruïnes van een Mazdeïstentempel en ten noorden van Persepolis vindt men de resten van 2 zulke tempels, dezelfde die reeds vermeld zijn in nr. 1542, voetnoot 810.

Door de Mohammedanen vervolgd, slonken de Mazdeïsten in Perzië tot een betrekkelijk klein aantal; velen weken uit naar het buitenland. Nog heden bestaat er een aanzienlijke groep Farsi (Perzen) te Bombay in Indië. In totaal bestaan er nog 5000 à 6000.

***

Zij vereren en onderhouden nog steeds het goddelijk vuur, zoals het geschiedde ten tijde van Cyrus en Darius, die nooit op reis of ten oorlog trokken zonder op hun heilige wagens zilveren altaren mee te voeren, waarop het altijd-brandend vuur onderhouden werd.

Driemaal daags doen zij hun gebed tot de enige God, Schepper van alle dingen, die onzichtbaar, alwetend en almachtig is.

Tegenover de grote God (**Ormuzd**), bron en begin van alle goed, stellen zij **Ariman**, de god van het kwaad en vijand van de ware God.

Beide zijn onophoudelijk in strijd met elkaar. Zo zijn er in de gehele natuur en in ieder mens goede en kwade elementen.

Naar het voorbeeld van Ormuzd, de grote God, moet de mens worstelen voor het goede tegen het kwade. Hij moet binnentreden in het rijk van goedheid en reinheid waarover Ormuzd heerst, door erkenning van diens oppermacht, door onderwerping aan diens wil en deze onderwerping komt tot uiting in reinheid van zeden, in de onderhouding van de zedelijke en liturgische plichten.

De mens moet leugen en dwaling verafschuwen en zich ten dienste stellen van waarheid en goedheid, van rechtvaardigheid en trouw, van vredelievendheid en barmhartigheid.

Dringend wordt aanbevolen liefde voor de arbeid, eerbied voor het gezin, voor de ouders, voor vrouw en kind.

De veelwijverij wordt aangemoedigd met het oog op een talrijk kroost. Premies werden uitgelooft aan gezinnen met het grootst aantal kinderen.

Goede dieren moet men liefhebben en beschermen, kwade vervolgen en verdelgen.

De eredienst werd uitgeoefend door een priesterkaste ('Magi' of 'Wijzen') in offer en ritueel gebed, hetzij in open lucht op heuvels, hetzij in tempels, paleizen, woningen, waar altaren voor de hoofdgod en de ondergeschikte

---

goden of geesten werden opgericht: de verering van het vuur is een hoofdelement in die godsdienst.

Zij offeren brood en vlees, later ook boter en melk, vruchten en reukwerken, dieren, water en wijn en een zekere drank 'HAOMA' (zie hiervoor) genaamd, zoals de plant waaruit het vocht geperst werd; dit heilig vocht verdreef, naar men meende, de dood en schonk het leven.

(Onze K. sprak er reeds van en bij het nuttigen werden deze woorden uitgesproken: "Wie mij eet en deugdzzaam is, zal alle zaligheden hebben," nr. 1572, voorlaatste alinea).

Hoewel essentieel verheven, wordt deze natuurgodsdienst toch ontwijfd door wichelarij en toverpraktijken, bijgelovige ceremoniën en bezweringen van de kwade machten om de noodlottige invloed van Ariman te bestrijden.

Ormuzd baden zij aan onder de gedaante van de zon en van vuur. De maan en sterren vereerden zij als ondergeschikte wezens of engelen of onder de naam van engelen.

Één van die ondergeschikte goden was **Mitras**. Vóór de hervorming van Zoroaster (geboren in 660 vóór Chr.), die voorgaf te handelen op openbaringen, was hij met Ormuzd de voornaamste god, maar werd door Zoroaster verlaagd tot tweederangsgod. Later steeg hij weer in aanzien.

Zijn eredienst verspreidde zich in het Westen en drong door tot de verste uiteinden van het Romeinse rijk. Verscheidene keizers, zoals Aurelianus en Diokletianus begunstigen zijn verering, omdat zij een oorlogsgod in hem zagen, een beschermer van hun strijdende legermacht. Met Konstantijn begon het verval van zijn verering.

Een andere goede ondergeschikte godheid of godin was **Anahid** (Anahitis, Anahita, Anat). De verering van Anat gaat terug tot de eerste tijden van de Semieten. Van Anat is er bij K. sprake in het verdere nr. 1607, hoewel zij hier die godin 'Alfa' noemt, d.i. 'begin van alles'.

Dit begrip stemt overeen met de betekenis van het semietische woord voor vrouw: Anat. Van deze is bij K. misschien ook sprake in nr. 1600.

Het is ook waarschijnlijk dezelfde Perzische godin, die in II Makk. 1, 13-16 Nana genoemd wordt. Onder voorwendsel haar te huwen trok Antiochus III naar Perzië om de schatten uit haar tempel te (of bij) Persepolis weg te roven.

***

De Mazdeïsten begroeven of verbrandden hun doden niet, maar bewaarden ze boven de grond in ommuurde plaatsen. (Dit zien wij ook weer bij K. Zie bij haar ook de nrs. 1572, 1574, 1575, 1577, 1597, 1607, 1608).

Zij spraken daarbij een formule uit, ongeveer van deze inhoud:
“Wie mij eet en deugdzaam is, zal alle gelukzaligheden hebben.”

Jezus zei hun iets daarover en dat de offerande van Melchisedek een voorafbeelding was van het allerheiligste offer, en dat Hijzelf dit offer was. Hij deed hen hierbij opmerken dat hun ceremonieën en vormen wel een herinnering aan de waarheid behielden, maar allemaal door vermenging met dwaling en duïsternis bedorven waren.

Eens zag ik – ik weet niet meer of het in de nacht vóór Jezus’ aankomst, of in de daarop volgende nacht was – dat alle wegen in een wijde omtrek om het tentkasteel verlicht waren. Op palen stonden doorzichtige bollen, waarin licht was, en op elke bol was een kroontje aangebracht, dat schitterde als een ster. Terzelfder tijd zag ik dan vele mensen in en om de tempel verzameld, maar ikzelf was er niet in.

Jezus bezoekt de tempel der koningen.

1573.

(6 december ?). –

Bij Jezus’ eerste bezoek aan de tempel was het dag. De priesters gingen Hem plechtig in het tentkasteel afhalen; zij hadden hoger mutsen op dan de eerste keer; van hun ene schouder hingen snoeren met vele zilveren schilden af, en van hun andere arm hingen weer zulke lange manipels (zie nr. 1566, voetnoot 816)

In de ogen der Mohammedanen zijn de Mazdeïsten ‘Gebren’, d.i. ‘heidenen’. De beschrijving van het Mazdeïsme vindt men in de oude Perzische Avesta-boeken, oorspronkelijk geschreven in het Zend, later overgezet in het Sanskrit, in het Perzisch en tenslotte ook in Westerse talen.

Handschriften uit de 13^e eeuw na Chr. zijn bewaard bij de Farsi’s van Bombay, Surate, Barodo (Indië) en bij de oude rechtgelovige Mazdeïsten in Perzië, waar er nog 6.000 overblijven (althans tot vóór kort).

neer. De hele weg was met doek overspannen en nu gingen zij barvoets. Ik zag in de omgeving van de tempel hier en daar vrouwen zitten, die nieuwsgierig schenen om de Heer te zien. Zij beschutten zich tegen de zon met kleine, op stokken staande schermdaken. In de verte stonden zij voor de Heer op en bogen tot tegen de aarde.

Aan de ene zijde van het tentkasteel, ook in de wijder kring rond de bron, stond de tempel. Dit gebouw was een vierhoekige piramide, maar niet zo hoog als het tentkasteel. Ze had beneden een loodrechte verdieping en rondom liepen onoverdekte trappen naar boven. De top was doorzichtig. (Torens, tempels met trappen, zie nr. 1542, voetnoot 810).

1574.

Deze piramide stond in een voorhof, dat met een overdekte gang omringd was. Aan zijn gesloten (bemuurde) zijde leidden ingangen onder de aarde tot de grafkelders van de afgestorven koningen. In het midden van de tempel stond een zuil, en van deze liepen ook hier balken naar de 4 wanden. Boven in de hoogte hing een rad, waaraan vele figuren, zoals sterren en bollen bevestigd waren. Van dit rad maakten zij gebruik in hun godsdienstplechtigheden.

Zij toonden aan Jezus een reproductie van de kribbe, zoals zij ze hier uitgebeeld en tentoongesteld hadden na hun terugkeer van Bethlehem, en gelijk zij ze in de ster gezien hadden. De hele voorstelling was van goud en met stervormige goudplaten omringd. Het gouden Kindje zat in een kribbe, zoals die van Bethlehem, op een rood kleedje; het hield de handjes op de borst gekruist en was van de voeten tot de borst ingebusseld; zij hadden zelfs het hooi daarbij afgebeeld en achter het hoofd van het Kindje was een wit kransje te zien. Buiten dit hadden zij geen beeld in de tempel. Van welke stoffe het kransje was weet ik niet meer; zij lieten Jezus dit beeldje zien.

Aan een wand hing een zeer lange rol of tafel neer, die hun H. Schrift was. Wat men daarop zag, waren meestal figuren.

Zij hadden ook een klein altaar tussen de zuil en het kribbebeeld en ter zijde waren er gaten in. Zij hadden ook een sprengborstel of kwispel en ook water dat zij, gelijk wij het wijwater, rondspreukelden.

Ik zag ook een gewijde tak bij hen, waarmee zij in hun plechtigheden ceremoniën uitvoerden; ook kleine ronde broden, een kelk, en, zo ik meen, ook offervlees op een schotel.

Dit alles toonden zij aan Jezus, *die hen over alles beter inlichtte, hun redenen weerlegde en hun moeilijkheden oploste.*

1575.

Zij brachten Jezus ook in de graven van de afgestorven koning Saïr en van zijn familie. Dit waren verscheidene mooie kelders, die hun ingang hadden in de overdekte gang, die rondom het voorhof van de tempelpiramide liep. Die graven waren als rustbedden in de wand. De lijken lagen in lange witte klederen en er hingen schone behangsels van de graflegers neer. Ik zag hun halfbedekte aangezichten en hun gans blote handen, die wit waren als sneeuw. Ik weet niet of het alleen de beenderen waren, dan wel of deze nog met de gans verdorde huid overtrokken waren, want ik zag op de handen diepe groeven. In die grafkelder deed alles aangenaam aan en in elke ruimte stond ook een zetel.

Bij dit bezoek brachten de priesters vuur mee in de kelder en bewierookten de graven. Allen weenden, doch overvloedigst koning Mensor, die schreide als een kind.

Jezus naderde tot het lijk en sprak over de dood. Me dunkt dat Hij de handen van de lijken heeft aangeraakt en gezegend, maar ik ben er niet volkomen zeker van.

(De volgende regels tot het einde van de paragraaf vertelde de zienster bij een andere gelegenheid:)

Wanneer de apostel Tomas, 3 jaren na de Hemelvaart van Christus, hier doopte, heeft hij het aangezicht van de koning Saïr, die toen al 12 jaren dood was, met gewijd water gewassen, nadat Hij er een soort wit masker van had afgenomen. Saïr was de

bruinste geweest en zijn lijk was nog geheel met de huid overdekt, terwijl de andere lijken bleekgeworden geraamten waren⁸¹⁸.

Jezus bezoekt koning Teokeno.

1576.

7 december. –

Ik heb vergeten het volgende te vertellen.

Toen Mensor Jezus na de plechtige ontvangst in het tentkasteel leidde, bracht hij Hem aanstonds bij de 2^e nog levende koning, met name Teokeno, die van ouderdom en zwakheid niet meer kon gaan. Hij was van gelaatskleur de witste van de 3 en woonde beneden in de onderste, doorzichtige tralieverdieping van het kasteel. Hij lag daar op een rustbed van kussens.

De boompjes die ik daar beneden gezien had, dienden hem tot tuintje daar hij niet meer buitenkwam. Alles wat ik reeds verteld heb als geschied in het tentkasteel, had plaats in zijn tegenwoordigheid.

Jezus bezocht hem dagelijks met Mensor.

---

⁸¹⁸ Dit wassen met water door Tomas, vermoedelijk verricht met een bovennatuurlijke bedoeling, had misschien ten doel op de overleden koning

- sommige vruchten van het doopsel toe te passen,
- het merkteken van het doopsel in de ziel te prenten,
- verdiende straffen kwijt te schelden,
- kortom de leer van Jezus toe te passen, welke Hij had uiteengezet over het dopen van doden op het eiland Cyprus (zie fasc. 26, nr. 1328, voetnoot 719).

Dat Tomas de koningen na Christus' dood heeft bezocht, wordt bevestigd door de kerkelijke traditie.

Wij lezen hierover in Pet. Boll. T. I, blz. 158 een heerlijke bladzijde, geheel in overeenstemming met onze K.

Eens vertelde hij dat, toen zij als naar gewoonte vóór de deur van het graf van de afgestorven koning Saïr een tak in de grond gestoken hadden, een duif daarop kwam zitten, die nog dikwijls teruggekeerd is en die ook een hoge ouderdom bereikt heeft.

Hij vroeg Jezus wat dit toch te betekenen kon hebben?

Jezus vroeg hem hierop hoe het geloof van Saïr geweest was?

De oude koning antwoordde: “Heer, gelijk het mijne. Sedert wij de koning van de Joden bezocht en vereerd hebben, heeft hij altijd, tot zijn dood toe, bij al zijn denken en doen verlangd dat niets van hem in zijn gedachten, woorden, werken, in zijn handel en wandel zijn zou, wat niet met de wil van de Koning van de Joden overeenstemde.”

Jezus verklaarde hem hierop dat de duif op de tak betekende dat hij het doopsel van begeerte had ontvangen.

Ook ik heb die duif daar zien zitten⁸¹⁹.

Het heilig vuur.

1577.

Ik zag tussen de tempel en de bron een put in de aarde, waarin bestendig vuur onderhouden wordt. (Zie de uitweiding over het Mazdeïsme, nr. 1572, voetnoot 817). Het gloeide wit met zachte

---

⁸¹⁹ Nota van Brentano. – Bij het opschrift van voorgaande paragraaf plaatst Brentano de nota: Dit is later verhaald ter aanvulling.

De zienster vertelde Jezus' bezoek aan de koningen in de advent van 1820. Doch in die tijd beschouwde zij ook de gebeurtenissen die op de advent betrekking hadden. Die overvloed van beschouwingen schaadde de volgorde en volledigheid van haar mededelingen, en vandaar de aanvulling van haar verhalen met menige bijzonderheid, in later dagen.

vlam, die niet boven de rand van de kuil uitsloeg. Ik zag er geen hout in liggen; de priesters goten er iets in uit holle buizen; ik geloof dat het zulke stukken waren, waarmee zij het goud smelten en die men uit de aarde groef. Het vuur was dikwijls toegedekt met een half-bolvormig metalen deksel, waarop een figuur met een vaantje in de hand afgebeeld was.

Ik heb hen ook goud zien smelten, niet ver van de mijnen; zij brandden daarvoor geen hout; zij groeven bruine en gele stukken van ongeveer een halve arm lang uit de aarde, lieten het vloeiende metaal in lange goten lopen en vervaardigden zo staven.

Het vuur en het metaal waren door elkander (het vuur omringde het metaal dat tussen de kolen lag), en van buiten was alles (nl. de oven) rondom gesloten. (*Das Feuer war mit dem Metal durcheinander und auswendig Alles drum herum zu*).

Bij de stam behoorden ook vele goudsmeden en andere arbeiders, die in de uiterste omkring in kleine tenten woonden.

Vijf wegen liepen uit verschillende richtingen naar het centrum van de stad; naar andere zijden toe liggen meerdere heuvelen die goud bevatten. Zij vinden het goud in brokkelige stukjes, als van geroosterde broodkoeken, die zij smelten, en ook in kleine korreltjes en brokjes, die zij in kastjes bewaren; zij boren met de boor van boven in de heuvel en wanneer zij er goud in ontdekken, graven zij van ter zijde gangen in de heuvel.

1578.

Ik zag ook de vrouwen afgezonderd in een uiterste omkring in tenten wonen; ik zag ze bij het gemeenschappelijk werk in groot getal zitten aan weerskanten van lange banen wit doek, dat als lijnwaad uitgespannen was, en waarop zij allerlei bloemen borduurden. Zij naaiden met lange, kromme, witte naalden, die er als visgraten uitzagen, en zij arbeidden met velen gezamenlijk aan hetzelfde werk. Het waren tapijten gelijk die welke ik rondom aan de wanden van de benedenverdieping van tenten gezien had.

Ik zag heden ook dat de Heer hun tot patroon een lam uittekende, dat een vaantje op de schouder had en op een stapel schrifttafels lag, waaraan 7 zegels hingen. Hij tekende het op een plaat en zei hun dat zij zulk een beeld moesten laten vervaardigen en het aan de zuil tegenover de kribbe opstellen, en ik zag dat zij die opgave onmiddellijk ten uitvoer brachten.

Alleen bij zijn aankomst heb ik Jezus met de heidenen zien eten en ook dan nog slechts wat brood en enige vruchten. Om te drinken gaf men Hem een beker, waaruit nog niemand had gedronken. (Buiten dit geval at Jezus steeds met de 3 jongelingen.

De Wet verbood vriendschappelijke omgang met de heidenen. In samen-eten komt zulke omgang het duidelijkst tot uiting).

Driedaags feest.

1579.

8 december. –

Heden was het bij de koningen, volgens de gebruiken van hun godsdienst, de eerste dag van een driedaags feest.

Hierbij heb ik het een en ander vernomen over hun godsdienst.

In deze nacht, 15 jaren vóór Christus' geboorte, hadden zij de ster voor de eerste maal gezien, en het beeld erin erkend van een Maagd, die in de ene hand een scepter hield en in de andere een weegschaal droeg; in het ene bekken van de schaal lag een mooie tarweaar en in het ander een druiventros.

Daarom vierden zij sedert hun terugkeer van Bethlehem, te beginnen met heden, een driedaags feest ter eer van Jezus, Maria en Jozef. Ook voor de laatste koesterden zij een grote verering, omdat hij hen met zoveel liefde ontvangen had.

Zij waren echter zo ootmoedig dat zij meenden wel te doen met uit eerbied voor hun hoge Gast, hun gebruikelijke godsdienstoefeningen niet te houden, en zo verzochten zij Hem hen dezer dagen liever te onderrichten.

Maar Jezus zei hun dat zij hun feest toch maar zouden houden, om de mensen, die niet anders onderricht waren, (en dit feest misschien als verplichtend beschouwden), niet te ergeren.

Bij die gelegenheid zag ik vele bijzonderheden uit hun godsdienst. Zij hadden 3 beelden van dieren, die evenwel niet in, maar rond de tempel stonden; het waren:

- een draak met een grote muil,
- een hond met een dikke kop, en

- een vogel met lange hals en lange poten, bijna gelijk een ooievaar, met dit verschil dat hij een ietwat gekromde snavel had.

Ik geloof niet dat zij deze beelden als goden aanbadten; ik hoorde dat die beelden slechts dienden om zekere waarheden aanschouwelijk voor te stellen.

Zo verbeeldde

- de draak de boze, zondige natuur, die men moest versterven, onderdrukken.
- De hond, die ook betrekking had op een ster (of gesternte) stelden zij voor als een beeld van getrouwheid, dankbaarheid en waakzaamheid.
- Bij de vogel wekten zij hun toehoorders op tot liefde jegens de ouders⁸²⁰.

---

⁸²⁰ Hoe juist Katarina alles gezien heeft, mag blijken uit de volgende aantekening, die ook kan dienen als aanvulling van onze uitweiding over het Mazdeïsme (zie nr. 1572, voetnoot 817).

***

Bij de oude Perzen verzinnebeeldt **de draak** het beginsel van het kwaad, want, naar hun voorstelling, deed het boze beginsel zijn intrede in de wereld in de gestalte van een draak. De wereld echter was geschapen door het beginsel van het goede.

Wel werd de draak Ariman door het goede beginsel Ormuzd en de legerscharen van zijn hemelse goede geesten overwonnen, maar het boze principe, dat niet volkomen vernietigd werd, bleef voortbestaan in het hemelruim in zekere sterren en kometen, en op aarde in hitte en koude, in storm en droogte, ziekte en wanschapenheid, ondeugd en zonde, roofdieren en schadelijke insecten.

De hond genoot een hoge verering. In het boek 'Vendidad' zegt Ahuramazda tot Zaratustra: "De hond heb ik geschapen met zijn eigen klederen en schoenen, met een sterk reukorgaan en scherpe tanden, zeer verknocht aan de mens, maar agressief en bijtend jegens de vijanden, tot bescherming van de kudden."

De vogel. Wat de hond onder de viervoetige dieren is, dit is de haan onder de vogelen. Hij verheft elke dag met de morgen zijn stem en roept: "Staat

1580.

Ik kan niet zeggen hoe dit eigenlijk ineenzat, noch of het altijd zo geweest was. Nog veel andere zinvolle lessen werden daaraan vastgeknoopt, die ik daar zeer goed verstond, maar nu niet meer nauwkeurig kan weergeven. Dit echter weet ik nog dat het niet zo boos was als de afgodendienst; hun onderricht was vrij van gruwel, integendeel, was vol wijsheid, nederigheid en beschouwing van de wonderwerken van God.

Die beelden waren niet van goud, maar donkerder en als van de brandstof die zij bij het smelten gebruikten, of van de afval die na de smelting van het goud overbleef.

- Onder het beeld van de draak las ik 5 letters: AASCC of ASCAS, ik weet het niet meer juist.
- De hond heette Sur;
- de naam van de vogel is mij ontgaan.

De 4 priesters gaven onderricht op 4 verschillende plaatsen rondom de tempel; op die 4 plaatsen werden

- de MANNEN,
- de VROUWEN,
- de jonge DOCHTERS en

---

op, gij mensen! looft de verheven heilige reinheid; jaagt de Daeva, de boze geesten van Ariman op de vlucht!"

De vogel verzinnebeeldt de deugden en ook de goede geesten van Ormuzd, die zijn gevleugelde snelboden genoemd worden. In de latere Avesta-tekst wordt gezegd: "De machtige beschermengelen van de gelovigen dalen op hun vleugelen tot de goede vorsten van het land af, juist als een mooi gevleekte vogel en zijn voor hen een hulp in offensief en defensief, in aanval en verweer tegen de leugens en bedriegerijen van de boze geesten."

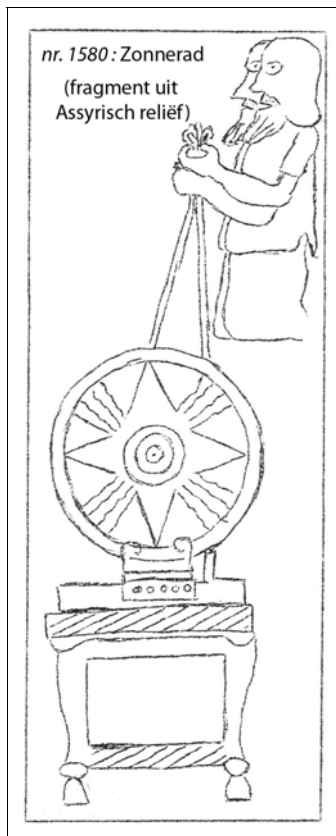
Koning Cyrus en de Achemieden voerden in hun schild de adelaar (Simurg), die in de heldendichten van de Perzen aan Ahuramazda (Ormuzd) toegewijd was.

De hoofdplicht van alle Ormuzd-dienaren was: de boze geesten in de natuur en in eigen ziel te verdelen.

- de JONGELINGEN afzonderlijk onderwezen.

Zo zag ik dat de priesters de muil van de draak openden en dan zegden: “Indien hij leefde, zo afschuwelijk en verschrikkelijk, en ons wilde verslinden, wie zou ons kunnen helpen dan de almachtige God alleen?” God noemden zij met een speciale naam.

Voorts zag ik dat zij het rad, hetwelk ik kort geleden op een zuil boven in de tempel zag hangen, neerlieten en op het altaar in een spoor plaatsten en dat een priester het draaide.

Het waren verscheidene hoepels (van verschillende grootte) in elkaar en er hingen holle, gouden, glanzende bollen aan, die onder het draaien rinkelden. Ik vernam dat het de loop van de sterren moest betekenen en zij zongen daarbij: “Wat zou er gebeuren, indien God de sterren niet draaide?”

1581.

Zij offerden nu aan het kleine gouden Christuskind in de kribbe wierook. Het scheen mij ook dat zij kleine gebeenten verbrandden.

*Ook zei Jezus hun dat zij voortaan de dierenbeelden moesten afschaffen en het volk onderrichten over de **barmhartigheid**, en over de **naastenliefde** en de **Verlossing**, dat zij voor het overige God in de schepping en in alle schepselen moesten bewonderen, Hem dankzeggen en Hem alleen aanbidden.*

’s Avonds, met het begin van de sabbat, zonderde Jezus zich met de 3 leerlingen tot het gebed af.

Deze avond van 8 december zonk de zienster, ten gevolge van haar wrede ziekten waarvoor zij haar moeizaam naaiwerk ten bate van arme zieken niet wilde onderbreken, uitgeput ineen.

Haar hals en handen gloeiden van de koorts en op de koop toe leed zij hevige hoofdpijn. Na enige minuten strekte zij de hand uit, als om iets te grijpen, dat haar toegereikt werd, wendde zich dan ter zijde en sprak, half ontwakend: “Zodra ik mij tot hem wendde, was hij verdwenen; één van de koningen bracht mij een bundeltje mirre om mijn hoofd zeer te verlichten.”

Hierop deed zij nog de volgende onsamenhangende mededelingen over de H. Driekoningen.

1582.

De nog gezonde oude koning met geelbruine kleur heet Mensor; hij heeft bij de kribbe het goud geofferd. Hij bezit vele mooie kastjes vol goudkorrels en brokkelingen; hij was rein en trouw als louter goud. Hij heeft in de grot als eerste geknield.

Ik meen dat hij, toen zij, 3 jaren na Christus' Hemelvaart, door Tomas gedoopt werden en verdeeld in meerdere groepen wegtrokken, nog priester geworden is. Zij verhuisden naar Kreta en woonden niet ver van Saturninus' geboorteplaats, waar ook Dionysius de Areopagiet en Karpus geweest zijn⁸²¹.

---

⁸²¹ Een verblijf van Dionysius op het eiland Kreta is ons uit de geschiedenis niet bekend. Geboortig van Athene trok hij naar Egypte om er zijn wetenschappelijke opvoeding te voltooien. Daar was hij getuige van de zonsverduistering op het ogenblik van Jezus' dood.

Hij kwam sterk onder de indruk en sprak dit bekende woord: "Ofwel de Schepper van de natuur ondergaat lijden, of het gehele wereldgebouw stort ineen en keert terug in zijn oorspronkelijke chaos."

Kort daarna, na voltooiing van zijn studiën keerde hij naar Athene terug.

Een korte levensschets van Karpus zal K. later geven in nr. 2317.

Saturninus' geboorteplaats is Patras, stad op de Westkust van Griekenland, vlak ten noorden van Kreta, dus, mag men zeggen in een (betrekkelijke) nabijheid van het eiland.

***

Er wordt gezegd dat een verblijf van Dionysius op het eiland Kreta ons uit de geschiedenis niet bekend is. Wel is uit de christelijke Oudheid een brief bekend aan een monnik Demofiel, waarin Dionysius veel vertelt over zijn ontmoeting met Karpus op Kreta. Hierbij moet echter worden aangestipt dat vele geleerden de authenticiteit van deze brief niet meer aanvaarden; hij zou uit een veel later tijdperk zijn, (nl. ± anno 500), evenals de andere geschriften van pseudo-Dionysius Areopagiet.

Hieruit volgt nochtans niet de onjuistheid van K.'s mededelingen over de ECHTE Dionysius en Karpus op Kreta.

Al meer dan eens is ons gebleken dat ook in apokriefe geschriften belangrijke gegevens en betrouwbare tradities kunnen bewaard zijn, b.v. deze over Maria's lichamelijke opneming ten Hemel.

Aan de ene zijde ligt de wijde zee, aan de andere zijde strekken zich schone velden uit, waarop dan woest (binnen-)land volgt. Velen woonden ook verstrooid en anderen gingen met de apostelen als leerlingen mee.

De H. Driekoningen waren van 3 stammen (en afkomstig uit Perzië, Chaldea en Medië).

- De ene stam was van Abrahams vrouw Keturah.
- De tweede stam kwam voort van mensen die het gouden kalf aanbeden en zich van Mozes en Aäron afgescheiden hadden, toen Mozes in gramschap de wettafelen verbrak;
- de derde stam is afkomstig van Job; ik geloof dat Mensor tot de laatste stam behoort. Job leefde vóór het gebruik van de besnijdenis en lang vóór Abraham (fasc. 17, nr. 664, voetnoot 311). Hij was een rechtvaardig man en een voorafbeelding van de Kerk. Zijn geschiedenis is historisch gedeeltelijk anders dan ze beschreven is en gedeeltelijk ook zinnebeeldig, doch ook in deze betekenis en vorm is ze door de H. Geest ingegeven.

Hier noemde de zienster verscheidene trekken uit het leven van Job, die zij zeer treffend op de lotgevallen van de H. Kerk toepaste, b.v. zijn zitten op de vuilnisbelt; een betekenis hebben de vrienden en dochters van Job.

Het beest 'Leviatan' beduidt ook, zoals de draak, het boze, de zonde, de duivel.

**Elke zonde heeft haar beeld in een dier;
zelfs de kleinste dagelijkse zonden worden door een vreselijk
dier verzinnebeeld; ik voor mij zie het dikwijls op of bij de
personen zitten, die ze bedrijven, of ik zie ze zich aan hun
klederen vasthechten.**

Ook op mijzelf zie ik dikwijls zulke afschuwelijke insecten.

(Voor kwaad of zonde verzinnebeeld door walgelijke dieren of insecten, zie fasc. 10, nr. 294, voetnoot 90b).

Sabbatviering. – Bekering van een afgodendienares.

1583.

9 december; Sabbat. –

Ik zag Jezus zich op vrijdagavond in een aparte kamer van het tentkasteel met de 3 jongelingen afzonderen om de sabbat te vieren. Zij hadden lange klederen bij zich, bijna als lijkgewaden, die zij aantrokken, verder een gordel met lettertekens en over de borst een riem gekruist als een stoel. Zij bereidden zelf een klein altaar of gebedstafel, met een rood en wit kleedje bedekt.

Op de tafel stond een lamp, die zij ook zelf bereid hadden, en ook een vaas met olie, waaruit de vlam van 7 wieken kwam.

Jezus stond in het midden, een leerling rechts, de tweede links, en de derde achter Hem en zo baden zij. Het verwonderde mij dat zij niemand van de heidenen daarbij lieten tegenwoordig zijn (cfr. nr. 1600, begin).

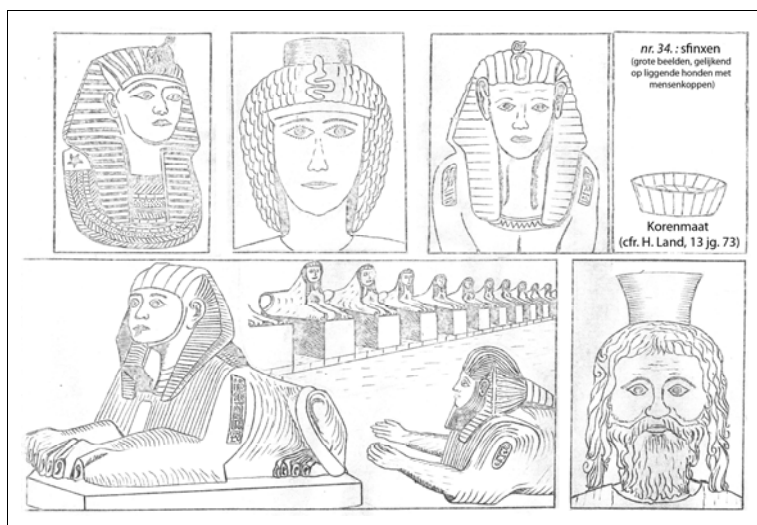
Inmiddels onderrichtten de heidense priesters de gehele dag het volk in de omkring van de tempel bij de dierenbeelden, de mannen, de vrouwen, de jongelingen en dochters. Ieder van deze klassen van personen zat in een eigen ronde plaats die trapvormig ingericht en met zitbanken omgeven was. (De plaats was waarschijnlijk halfronde of amfiteatervormig).

Op het einde van de sabbat (9 december) kwam Jezus tot hen en ik was toen getuige van een eigenaardig voorval. Het drakenbeeld stond in de kring van de vrouwen. Deze waren zeer verschillend gekleed. Vele, vooral de jonge dochters hadden lange, geheel witte broeken aan en bij het aankomen en weggaan droegen zij allemaal mantels, van achteren langer dan van voren. De vrouwen hadden de kleiner kinderen bij zich en deze hadden geen andere kleren aan dan een band stoffe om het onderlijf. Andere vrouwen droegen zeer eenvoudig onder een lange mantel een schortrok. Dit schenen mij de vrouwen uit de geringste stand te zijn.

1584.

Enige echter waren zeer vreemd gekleed en schenen uit de hoogste stand te zijn. Tot dezen behoort de vrouw van wie ik nu wil gaan vertellen. Het was een dikke, sterke vrouw van ongeveer 30 jaar; zij kwam aan met een lange mantel om, maar legde die af alvorens neer te gaan zitten. Zij had een stijf gevouwen (in stijve plooiën neerhangend) rokje om de lendenen dat kwam tot aan de knieën. Haar benen waren bloot, doch ombonden met snoeren, die kruisten en waaraan haar sandalen vastgehecht waren. Het bovenlijf tot aan de hals was bedekt met een sierlijke, nauwsluitende jak en met vele schitterende kettinkjes en kleinodiën. Van de schouders tot op de helft van de bovenarm hingen lappen als open, halve mouwen neer; om het overige deel van de armen waren, zoals om de benen, snoeren en armbanden (cfr. fasc. 15, nr. 541, voetnoot 259).

Om het hoofd was een muts van louter krulachtige en pluimachtige kranzen gewonden. Deze was nauwsluitend, daalde neer tot op de ogen en omsloot wangen en kin, terwijl boven, midden op het hoofd, een hoge wrong van voren naar achteren liep.

(Dus een hoofdbedekking, zoals er ook in Egypte gebruikelijk waren, gelijk men ziet op vele sfinxen, cfr. fasc. 2, nr. 34).

Men zag de gevlochten en versierde haren dwars door de muts. De oren waren zichtbaar en er hingen ook van deze vele, lange en kostbare kettinkjes neer tot op de borst, waarop zij nog andere zulke kettinkjes hangen had.

Eer de priesters een aanvang maakten met hun onderricht, gingen vele van de opgekomen vrouwen zich voor het drakenbeeld neerwerpen en de grond kussen, en de vrouw van wie ik spreek, deed dit met een opvallende godsvrucht en vurigheid.

Maar Jezus trad in het midden van de kring en vroeg haar: "Waarom doe je dit?"

En ik zag dat zij, sprekend van de verering van haar god, antwoordde dat zij elke morgen vóór zonsopgang door hem gewekt werd, dat zij dan opstond, zich naast haar bed neerwierp en in de richting van dit drakenbeeld op haar aangezicht ter aarde liggend, hem aanbad. Gedurende haar uiteenzetting zag ik in een bijvisioen hoe zij dit deed.

1585.

Jezus sprak nu tot haar: "Waarom werp je je voor de satan neer. Je geloof is door satan in bezit genomen. Het is waar dat je gewekt wordt, maar door wie? Niet de duivel moet je wekken, maar je goede engel; zie maar wie je aanbidt!"

Op hetzelfde ogenblik stond naast de vrouw een slank, voschtig, ros spook, met een scherp, schrikinboezemend aangezicht, vreselijk grijnzend, zodat zij ontsteld achteruit deinsde, want het dier was zo voor haar als voor alle andere aanwezigen zichtbaar.

Op die boze geest wijzend, sprak Jezus: "Deze heeft je gewekt, maar weet dat elke mens ook een goede engel

heeft, werp je neer voor deze en volg zijn raadgevingen op!”

Nu zagen allen een glansrijke zachte gestalte naast de vrouw en deze wierp zich onthutst ervoor op de grond. Ik zag de goede engel achter haar staan, terwijl de satan nog naast haar stond, maar nu week de satan achteruit en de goede engel trad vóór haar; vervolgens ging de vrouw zeer ontsteld naar haar plaats terug.

Ik heb ook haar naam geweten; zij is later een heilige martelares geworden, die wij nog vereren. Ik zal haar naam nog wel eenmaal horen. (De zienster noemde haar later KUPPES).

Ik heb gezien dat zij, 3 jaren na Christus' hemelvaart, door Tomas onder de naam Serena gedoopt, en later onder die naam gemarteld en gedood is geworden.

De Heer sprak nog lang en deed vervolgens een lering bij het beeld van de vogel (die de liefde voor de ouders verzinnebeeldde). Hieromheen stonden de meisjes en de jongens. Hij vermaande hen tot de behoorlijke maat in hun liefde tot mensen en dieren.

Inderdaad, hier waren mensen die hun ouders bijna aanbaden, terwijl andere meer liefde aan de dieren dan aan de mensen bewezen.

(Deze overmatige liefde voor ouders en dieren wordt begunstigd door de beginselen van het Mazdeïsme, zoals we zagen).

Grote leerrede. – Wijding van brood en wijn, symbool der H. Eucharistie.

1586.

10 december; 3^e dag van het feest. –

Jezus wilde heden de priesters en de koningen in de tempel onderwijzen, en zo ook al het volk er omheen. Opdat nu ook de oude, bedlegerige Teokeno Hem zou kunnen horen, begaf Jezus zich met Mensor tot hem en beval hem op te staan en mee te gaan. Hij hief hem bij de hand op en de gelovige Teokeno richtte zich op en kon gaan. Jezus leidde hem in de tempel; hij bleef voortaan van zijn zwakheid bevrijd; zijn huidskleur was minder bruin dan die der andere koningen.

Jezus liet alle deuren van de tempelpiramide open zetten, zodat ook alle lieden die buiten er omheen stonden, Hem konden zien en horen. Hij leerde nu eens in de tempel en dan weer buiten voor de mannen en vrouwen, jongelingen en meisjes en kinderen.

Hij verhaalde hun vele parabelen, die Hij ook aan de Joden verteld had. De toehoorders mochten Hem in de rede vallen, Hem onderbreken en ondervragen; Hij had hun dit geboden. Menigmaal beval Hij ook aan een toehoorder zijn twijfel voor allen luid uit te spreken, want Hij kende ieders gedachten.

Zo vroegen zij Hem ondermeer waarom Hij hier geen doden opwekte en geen genezingen deed, dat de Koning van de Joden dit wel gedaan had? Ik weet niet meer alles wat Hij hierop antwoordde, maar uit zijn antwoord heb ik onthouden dat Hij dit bij de heidenen niet deed, maar dat de mannen die Hij hun zou zenden, vele wonderen bij hen zouden verrichten (cfr. Joa. 14, 12).

Hij sprak hun ook van een afwassing door de doop; zijn gezanten zouden hen hierover nader onderrichten en hun de grote genade van het doopsel meedelen, maar Hij wilde dat zij, in afwachting, Hem op zijn woord geloofden.

Hierna onderrichtte Jezus de priesters en koningen afzonderlijk. (Vermoedelijk omdat de massa nog niet bereid is op de harde waarheden, die Hij tot de vooraanstaanden van de stad wilde richten). Hij zei hun dat alles wat in hun godsdienstleer waarachtig scheen, louter ijdele vormen waren, vervuld met de satan en bijgevolg leugens; want, waar de goede engel wijkt, treedt de satan in zijn plaats en bederft de heilige oefening en eredienst, die hij in bezit neemt en tot zijn doel doet strekken.

Zij hadden oudtijds alles vereerd, waarmee zij ook maar een gedachte aan een kracht konden verbinden. Sedert hun terugkeer van Bethlehem hadden zij vele dwalingen verzaakt, doch nog vele ervan overgehouden.

Hij zei hun dat zij ook de dierenbeelden moesten afschaffen; zij moesten ze smelten en Hij wees hun de mensen aan, aan wie zij de waarde er van tot ondersteuning moesten geven.

Hij zei dat al wat zij (op godsdienstig gebied) wisten en deden, niets was; zij moesten zonder de beelden de liefde en de barmhartigheid voorhouden en beoefenen en de hemelse Vader danken, omdat Hij (door Hem) hen zo barmhartig tot de kennis van de waarheid geroepen had.

Ook beloofde Hij nogmaals dat Hij hun iemand zou zenden om hen verder te onderrichten.

1587.

Het sterrenrad moesten zij eveneens wegdoen; dit rad was ongeveer zo groot als een wagenwiel van middelbare grootte. Het had 7 velgen, waaraan hoger en lager verscheidene bollen, die stralen hadden, vast waren. (Door velgen zijn waarschijnlijk hoepels bedoeld van telkens mindere grootte).

Het middenpunt of de naaf was een betrekkelijk grote bol, die de aarde verbeeldde. Aan de omtrek of buitenvelg (buitenste, grootste hoepel) waren 12 sterren, waarin 12 verscheidene beelden, rijk en glinsterend, ingezet waren.

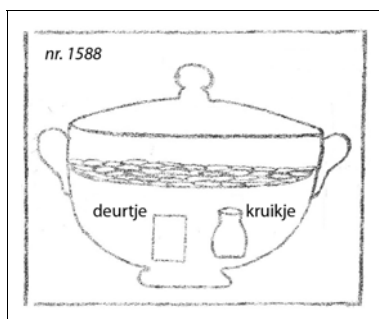
Één van die beelden was dit van een maagd met schitterende ogen en mond; ook op haar voorhoofd droeg zij edelgesteenten.

Ik zag onder die beelden ook dat van een dier met iets zeer vonkelends in de bek. Ik heb toch niet alles goed kunnen zien, omdat het rad voortdurend rondgedraaid werd.

Ik bemerkte ook dat niet altijd alle beelden tegelijk zichtbaar waren, maar dat zij er soms enige van bedekten.

Jezus liet hun ook gewijd brood en gewijde wijn na en Hijzelf wijdde hun dit.

De priesters moesten broodjes bakken, die als kleine koeken zeer wit en dun waren. Ik zag ook een kruikje dat een rood vocht – ik weet niet of het wijn of balsem was – bevatte.

Zij moesten voor de Heer een vaas aanbrengeu, waarin alles (brood en wijn) bewaard moest worden.

Jezus plaatste dit alles op het klein offeraltaar, bad en zegende alle mensen in het rond en hierna legde Hij zijn handen op de schouders van de 4 priesters en van de koningen Mensor en Teokeno.

Zij moesten daarbij vóór Hem neerknielen en hun handen op de borst gekruist houden, en Hij bad over hen.

Hij zegende daarna het brood en het vocht en zei dat zij het op Kerstnacht voor de eerste maal moesten gebruiken en daarna driemaal in het jaar of om de 3 maanden; dit weet ik niet meer juist.

Kort geleden wist ik nog de zegenformule, welke Jezus daarover uitsprak, maar ook deze ben ik nu vergeten.

Zij vroegen Hem nog wat zij doen moesten, als de broodjes te weinig talrijk zouden geworden zijn?

Hij zei hun dat zij de stukken altijd kleiner en kleiner moesten verdelen. Hij zelf maakte er een snede of kerf in en wel in de vorm van een kruis.

Hij leerde hun ook de wijze aan waarop zij het moesten vernieuwen. Hij zei hun de woorden en toonde hun de wijze (het gebaar en de vorm) van de zegen.

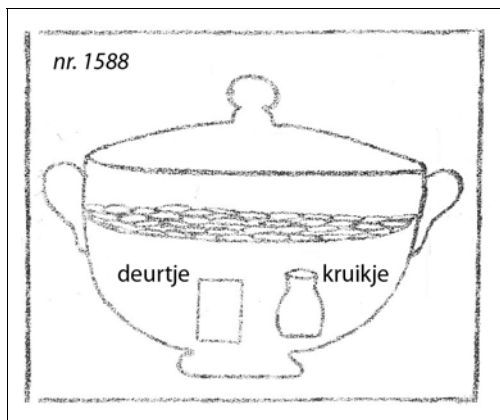
1588.

Reeds vroeger hadden zij de Heer omtrent het offer van Melchisedek ondervraagd, van wie zij het één en ander wisten en over wie Hij onlangs ook reeds gesproken had.

Hij deelde hun ook bijzonderheden over zijn lijden en over het laatste Avondmaal (met de H. Sacramentsinstelling) mee.

Dit brood dat Hij voor hen gewijd had moest een offerbrood en een figuur of voorafbeelding van het laatste Avondmaal zijn.

Het werd heden nog niet gebruikt, zij mochten het eerst in de Kerstnacht gebruiken.

De vaas (waarin het bewaard moest worden) had de vorm van een grote mortier en een deksel met een knop.

Hij was in 2 vakken ingedeeld;

- in het bovenste lag het brood,
- in het onderste stond achter een deurtje het kruikje met de rode vloeistof; hij had 2 oren.

Hij deed door zijn vorm denken aan de kelk van het laatste avondmaal; nochtans had hij geen voet.

De Heer gaf hun de vorm ervan op en dit model moesten zij aan een goudsmid ter uitvoering toevertrouwen. Van buiten had hij de zilverglans en -kleur van kwikzilver; van binnen was hij geel.

Ik heb hier maar één grote maaltijd gezien, te weten bij Jezus' aankomst, *waarbij Hij ook parabelen van maaltijden*

verhaalde en verklaarde. Menigmaal zag ik Hem hele dagen lang de mensen onderrichten en slechts zelden een stuk brood gebruiken.

In de avond van 10 december was de zienster nauwelijks in extase vervoerd, of de Pelgrim vroeg haar naar de naam van de bekeerde afgodendienares.

Zij antwoordde: “Wacht!” En te oordelen naar haar bewegingen, begaf zij er zich heen. Maar enige ogenblikken later vervolgde zij: “Nu is zij hier niet meer. *Jezus spreekt alleen voor de priesters*; de vrouwen zijn daar niet; zij houden zich altijd op een afstand, maar ik zal haar naam nog wel te weten komen. *Jezus preekt over de verblindheid van de heidenen.*”

Jezus onderricht en zegent kinderen.

1589.

11 december. –

Heden, midden op de dag, zag ik het hele volk in en om de tempel verzameld en Jezus onderrichtte het.

Nu ging Hij eruit en dan weer erin en liet de ene groep na de andere vóór zich treden.

Hij had ook de vrouwen en kinderen laten komen, en Hij toonde hun aan hoe zij de kinderen moesten opvoeden en leren bidden. Toen zag ik hier voor de eerste maal vele kinderen samen. De knapjes hadden voor kleding alleen een doek om het middenlijf en de meisjes hadden kleine manteltjes om.

Ik zag hier ook de vrouw terug, welke de Heer over haar afgodsverering berispt had; het was een voorname vrouw en haar echtgenoot, een grote, dikke man, was (in dienst) bij koning Mensor; zij had wel tien kinderen bij zich, waarvan geen enkel nog geheel klein was. Ik kan niet denken dat ze allemaal van haar

waren. Jezus zegende de meeste van die kinderen, terwijl Hij hun de hand op de schouder legde, niet op het hoofd, zoals in Judea.

In de tempel sprak Hij ook over zijn zending in het algemeen en over zijn aanstaande einde in het bijzonder.

Hij zei ook

- dat de Joden niet wisten dat Hij hier was,
- dat Hij zich van jongelingen had laten vergezellen, die geen ergernis namen uit hetgeen zij zagen en hoorden en volgzaam waren als kinderen,
- dat de Joden Hem gedood zouden hebben, indien Hij hen niet ontweken was, dat Hij hen was komen bezoeken, omdat ook zijzelf vroeger tot Hem gekomen waren, omdat zij trouw geloofd, gehoopt en bemind hadden.

Hij vermaande al zijn toehoorders God er voor te bedanken, dat Hij hen in de afgoderij niet volkomen blind had laten worden, dat zij trouw en vast moesten geloven en edelmoedig nakomen hetgeen Hij hun had voorgehouden.

Als ik me niet vergis, sprak Hij hun ook van de tijd van zijn terugkeer tot zijn hemelse Vader, en Hij bepaalde het tijdstip waarop zijn gezanten tot hen zouden komen.

1590.

Hij zei hun ook nog dat Hij nu naar Egypte wilde gaan, waar Hij als kind met zijn Moeder was geweest, en ook daár nog mensen wilde bezoeken, die Hem in zijn kindsheid erkend hadden. Daar zou Hij zich

niet openlijk bekend maken, omdat daar Joden leefden, die Hem zouden kunnen doen gevangen nemen en uitleveren, maar dat zijn tijd nog niet gekomen was.

Zij konden zijn menselijke voorzorg en omzichtigheid niet begrijpen en zij vroegen zich af, hoe men Hem zo iets zou kunnen aandoen, aangezien Hij toch God was.

Maar Hij antwoordde hun dat Hij tevens mens was, dat de Vader Hem gezonden had om de verstrooiden terug te brengen, dat Hij als mens kon lijden en vervolgd worden en dat Hij, als zijn uur gekomen was, zich ook werkelijk zou laten gevangen nemen en mishandelen. Ook omdat Hij mens was, kon Hij zo gemeenzaam met hen omgaan.

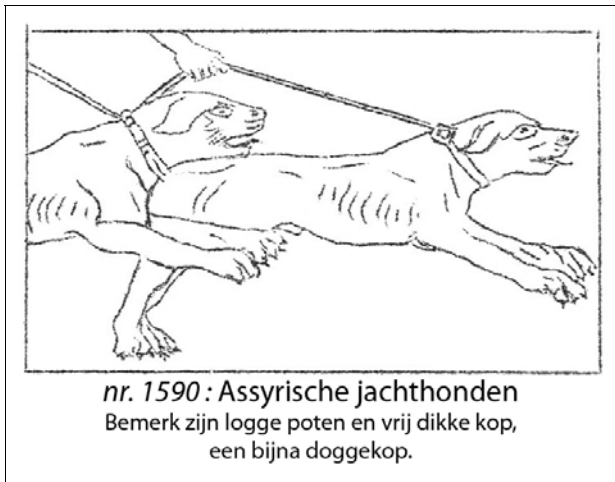
Hij vermaande hen andermaal om van alle afgoderij (en schijn van afgoderij) af te zien en elkander te beminnen.

Naar aanleiding van wat Hij hun over zijn lijden zegde, raakte Hij het onderwerp van het ware medelijden aan en zei hun nogmaals dat zij voor de dieren zulk geen overdreven zorg moesten hebben, dat zij deze liefde moesten schenken aan de evenmens en ze aan de dag leggen in de zorg voor zijn ziel en zijn lichaam. Indien zij geen behoeftigen in hun midden hadden, dan moesten zij die elders opzoeken en ook voor alle behoeftige broeders bidden.

Hij verklaarde ook hier dat Hij het beschouwde als gedaan aan zichzelf, wat zij voor behoeftige broeders deden. Overigens mochten zij de dieren evenmin wreed behandelen.

Zij hadden hier hele tenten vol zieke dieren van alle aard, die zij daar met grote zorg in bedjes verpleegden. In het bijzonder

hadden zij een grote liefde voor de honden, waarvan er hier vele grote met dikke koppen waren (nr. 1579, voetnoot 820)⁸²².

Aankomst van een vreemd stamhoofd.

1591.

Jezus had reeds zeer lang het volk onderricht, toen ik een karavaan van kamelen aan zag komen. De stoet hield stil op enige afstand, doch een oude, vreemde stamaanvoerder steeg van zijn kameel af en kwam nader. Hij was vergezeld van een oude, trouwe dienaar, wie hij veel genegenheid en hoogachting toedroeg. Zij bleven op enige afstand staan, maar ik zag dat niemand zich om hen bekommerde, zolang Jezus zijn toespraak niet besloten had en met de 3 leerlingen naar de tent gegaan was, om enige spijs te nuttigen.

---

⁸²² Over de Assyrische jachthonden lezen wij in D. B., Chien, c. 700: "Ze zijn het voorwerp van de grootste zorgen; ze worden het jaar door met uitgelezen spijsen gevoed, in de winter warm en lang gekleed en altijd met voorliefde bejegend, omdat ze deelnemen aan 's mensen grootst genoegen: de drijfjacht."

Toen werd die koning ontvangen en een tent hem toegewezen. Doch hij ging met zijn oude dienaar tot de priesters en verklaarde hun dat hij niet geloven kon dat Jezus de beloofde Koning van de Joden was, want de Joden, wist hij te zeggen, hebben een koffer (Verbondsark) en daarin is het dat hun God verblijft.

Niemand mag tot Hem (in het Heilige der Heiligen) naderen en bijgevolg is het onzin te menen dat deze de God van de Joden is, enz. Ook zijn oude dienaar kwam met enige ongerijmdheden voor de dag; ze betroffen Maria, doch misten alle grond en berustten op misverstand. Nochtans waren dit 2 rechtschapen mensen.

Ook dit stamhoofd had de ster gezien, maar was haar niet gevolgd. Hij had de mond vol over zijn goden, die hij hoog roemde, omdat zij zo goed voor hem waren en hem alle voorspoed bezorgden. Zo vertelde hij een geval van een oorlog, die hij zeer onlangs had gehad en waarin zijn goden hem geholpen en hem de overwinning geschonken hadden. In die oorlog had zijn dienaar hem een zeker bericht gebracht, maar helaas! de nadere omstandigheden ben ik vergeten.

1592.

Deze koning was witter van gelaatskleur dan Mensor; zijn kleding was korter en de tulband om zijn hoofd niet zo groot of dik. Hij was zeer gehecht aan zijn goden en voerde ook één daarvan met zich mee op een kameel. Die god had rondom vele armen en vele gaten, waarin men offers kon schuiven. De man had vrouwen en wel dertig personen bij zich.

Die hoofdman was persoonlijk eenvoudig, en de oude man die hij bij zich had, was hem boven alles dierbaar, ja, hij vereerde hem als een profeet. Hij moest een soort ziener (*Gucker*) zijn, want hij had de koning tot deze reis bewogen om hem nu de hoogste boven alle goden te tonen, doch Jezus scheen aan zijn verwachting niet te beantwoorden. *Wat de Heer over het medelijden en de liefdadigheid gezegd had*, beviel hem ten zeerste, want

hijzelf was zeer menslievend en verklaarde dat hij het voor de grootste misdaad hield meer zorg te hebben voor de dieren dan voor de mensen en de laatste voor de eerste te vergeten.

Daarna werd voor hem een maaltijd bereid, waarbij Jezus niet tegenwoordig was. Ook heb ik Jezus, in zover ik het mij herinner, niet met hem zien spreken.

Ik zag de Heer 's avonds en in de nacht nog in en rond de tempel het volk onderrichten. Overal brandden lichten, maar van binnen was de tempel buitengewoon hel verlicht. Alle bewoners van het gewest, oud en jong, zowel van het mannelijk als van het vrouwelijk geslacht, waren er verzameld. De afgodsbeelden hadden zij op het eerste bevel van Jezus aanstonds van kant gemaakt.

Nu bemerkte ik nog iets in de tempel, wat ik tot dusver nog niet gezien had, misschien omdat ik er 's nachts nog niet in geweest was. Boven in de kap zag men een helder verlichte sterrenhemel, en daartussen in het bovenste van de tempel aangebracht en vastgemaakt een menigte kleine tuintjes, vijvertjes en boompjes, die met lichtjes bezet waren. Dit alles blonk indrukwekkend, het was buitengewoon vernuftig ineengezet, doch het is mij geheel onmogelijk te zeggen hoe dat alles vervaardigd was.

Jezus verlaat de Driekoningenstad en gaat naar Atom.

1593.

12 december. –

Reeds vóór dag zag ik de Heer deze mensen verlaten; de lampen brandden nog; zij hadden Hem een uitgeleide bereid, even plechtig en luisterrijk als de inhaling, maar Hij had ze niet aangenomen en zelfs aanvaardde Hij geen kameel. De jongelingen namen slechts wat brood aan en in flessen wat drank.

De oude Mensor smeekte Jezus nog dat Hij bij hen zou blijven; hij bood Hem zijn ganse bezitting aan, waarvan hij te zijnen gunste afstand wilde doen. Hij legde een kroon die hij anders boven zijn hoofdbedekking droeg, voor de voeten van Jezus, en middelerwijl (= inmiddels, intussen, ondertussen) weende de oude man als een kind; de tranen rolden als parelen over zijn geelbruine wangen, alle mensen weenden dat ze snikten.

Jezus verliet de stad aan de kant waar de tempel stond en kwam dan voorbij de tent van de bekeerde afgodendienares; het was een zeer grote en opvallend prachtige tent. Die vrouw en alle kinderen liepen de Heer tegemoet; zij wilde de kinderen weerhouden, maar *Jezus trok ze tot zich, liefkoosde ze en sprak met de vrouw*, die wenend zich plat op de grond neerwierp.

Ik zag Mensor, de priesters en vele anderen Jezus uitgeleide doen; zij gingen beurtelings twee en twee naast Hem; na enige tijd stonden de 2 hun plaats aan de volgende af.

Jezus en de leerlingen hadden gaanstokken aanvaard.

De schatten van Mensor lagen onder zijn tent, in een onderaardse, met tralies afgesloten plaats, als in een kelder. Zijn goud, daar verborgen, bestond in staven, klompen en hopen kleine korrels. Ook stonden daar kastjes.

Mensor is een nakomeling van Job (zoals we reeds vernamen), die ook zo geelbruin was. Deze kleur is niet zo bruin als het bruin van de bewoners der Ganges-streek; het is een zeer mooi glanzend bruin.

Judit in Afrika heeft eveneens zulk een bruine kleur; ze is daarbij onbeschrijfelijk schoon en heeft een majestatisch voorkomen; zij draagt vaak een kroontje op het hoofd⁸²³.

1594.

Ik ben deze nacht in het eerste nachtverblijf van Jezus geweest na zijn afreis uit de tentenstad van de koningen. Tot daar kon het wel een reis van 12 uren zijn. Ik zag Hem in een kampeerplaats van herders, die nog tot het rechtsgebied van Mensor behoorde. Hij en zijn leerlingen sliepen op verschillende bedden in een ronde tent; de bedden waren met verplaatsbare schotten van elkaar gescheiden.

Ik heb Jezus en de leerlingen slechts bij de verwelkoming met deze heidenen zien eten, en dan nog enkel wat brood, kruiden en vruchten. Om te drinken kregen zij een nieuwe beker. Daarna aten zij alleen.

Het brood bestond hier uit platte, langwerpige ovaalvormige koeken, die zij kruiswijs sneden. Het werd op grote platen gebakken. De vormen van het brood (of koeken) waren in de plaat ingedrukt en deze werd onder het bakken met een andere plaat toegedekt. Het vuur was van onder en van boven⁸²⁴.

---

⁸²³ De Indiërs aan de Ganges zijn niet alle gelijk getint. Een ras heeft een gele, een ander ras een olijfbroine kleur. K. zal deze laatste op het oog hebben.

Voor Judit, zie fasc. 17, nr. 710, voetnoot 344.

⁸²⁴ Het vuur onder en boven het brood. – Er bestaan natuurlijk meerdere wijzen om brood te bakken.

De reeds vaak geciteerde vrouw uit Mostaganem beschreef een wijze van bakken op platen als volgt: "Men verwarmt een aarden kom (of plaat) door er vuur onder te maken. Men legt de deegkoeken in de verwarmde kom, legt

Ik keerde nu naar de stad van Mensor terug en deze met de anderen die Jezus uitgeleide gedaan hadden, trof ik aan nog onderweg. Zij reden nu op de kamelen die zij mee geleid hadden, terwijl zij Jezus te voet vergezelden. Bij hun thuiskomst was het al donker.

Ik zag de bekeerde heidin vóór haar tent staan; ik zag als een kroon boven haar hoofd, en de letters ‘KUPPES’ erbij. Dit was haar heidense naam. Zij heeft bij de doop, door Tomas haar toegediend, de naam Serena bekomen en is ene van de eerste martelaressen geworden; zij wordt nog onder de naam Serena vereerd. Ook haar kinderen zag ik op bedden rondom de kamer tegen de wanden liggen slapen.

Toen Jezus’ uitgeleiders hier weer aankwamen, stak men overal de lampen aan, en al het volk begaf zich in en rond de tempel; zij baden vurig geknield en met het aangezicht ter aarde gebogen⁸²⁵.

---

er een plaat op en trekt vuur of gloeiende as erover. Na de nodige tijd is het brood mals gebakken.”

Deze methode is ook beschreven in ‘t H. Land, 8^e jaargang, 39.

⁸²⁵ Over de gebedshoudingen in het Oosten en bij de Mohammedanen staat reeds een korte nota in fasc. 1, nr. 9, voetnoot 21.

Hierboven plaatsen wij een kleine figuur genomen uit ‘t H. Land, 1e jaargang, blz. 46. Door K. zal wel deze houding hier bedoeld zijn; hoewel men ook

1595.

De heidense koning die gisteren daar aangekomen was, heette ‘ACICUS’ of ‘AAICUS’.

(Zij kon het woord niet uitspreken en noemde de letters één voor één, gelijk bij ‘KUPPES’, en meende dat de Latijnse hoofdletters Griekse letters waren).

De oude dienaar en vriend van die koning was een sterrenlezer. Hij was als een profeet gekleed, had een lang gewaad aan en een gordel met vele knopen; hij had een tulband op, waarvan rondom vele witte strikken en knopen, die van boomwol schenen, afhingen. Hij had een lange baard; hun gelaatskleur was witter; zij wilden hier een tijdlang vertoeven; hun vrouwen en ander gevolg hadden verder achteruit in de vrouwententen (van de Driekoningenstad) hun intrek genomen; zij kwamen van 2 dagreizen ver.

Ik heb Jezus niet met hen zien spreken, maar ik heb Hem horen zeggen dat ook zij nog verlicht zullen worden, en ik heb Hem de barmhartigheid van die koning jegens de mensen horen prijzen.

De naam van hun land en zeer vele vreemde namen, die ik hier hoorde, ben ik vergeten. Ik hoorde ook namen als ‘Ormuzd’ en ‘Zorasdat’ (‘Zoroaster’, ‘Ahura-Mazdao’).

---

geheel uitgestrekt op de grond kan liggen, maar dan is men niet meer geknield.

Ik vergat ook de naam van de dikke echtgenoot van Kuppes; hij was een zoon van de broer van Mensor en was als jongeling ook mee naar Bethlehem gereisd. Hij en zijn vrouw Kuppes waren eveneens geelbruin en nakomelingen van Job.

Ik zag gisteren ook de begraafplaats van deze mensen. Het is een heuvel met spelonken, gelegen achter de goudmijnen. Ik zag daar het lijk van een kind in een huisje zonder dak tentoon liggen (zie nr. 1572, voetnoot 816, laatste deel). Ik zag dat deze mensen zeer zorgvuldig acht geven op het paren van de dieren (wichelarij, een schaduwzijde van het Mazdeïsme; zie eveneens nr. 1572, voetnoot 816, midden); ik zag dat zij de paren in reïne omheinde diepten (*Gruben*) plaatsten, en deze met wanden van tentdoek afspanden. De zieke dieren liggen hier in een grote tent, en hebben volgens hun soort afgescheiden stallen, met gangen doorsneden. Het zijn meest jonge meisjes en kinderen die deze dieren oppassen.

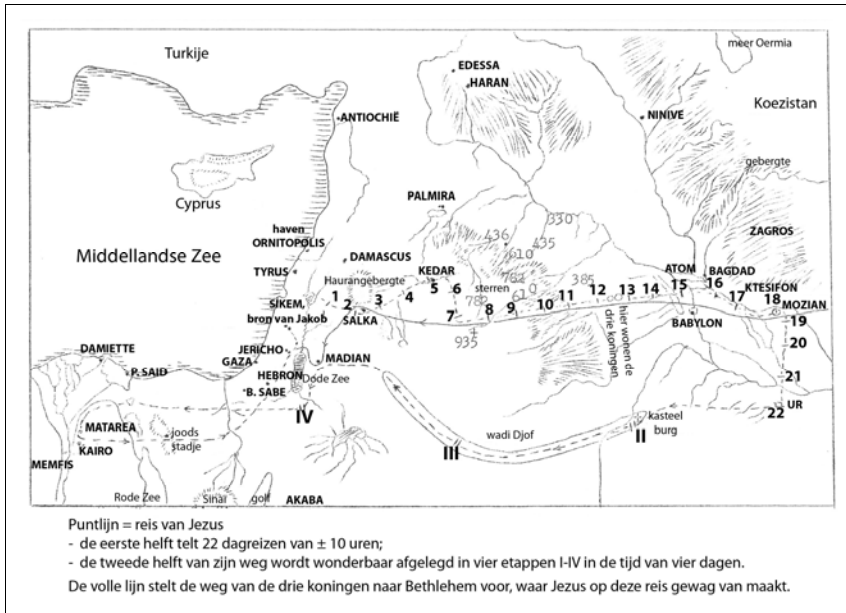
Gisteren hoorde ik koning Mensor verklaren en afkondigen dat al wie niet naar de wetten van Jezus leven wil en zijn leer niet aanvaardt, zijn gebied moest verlaten. Mensor is niet de bruinste van de 3 stamgeslachten, die Jezus bezochten; hij is van de middelkleur (tussen lichtbruin, Teokeno, en donkerbruin, Saïr). Nochtans waren ook hier mensen, die van een donkerder, bruiner kleur waren.

Wel is het hier de hoofdstad, waar de tempel en begraafplaats van de 3 koningstammen zijn, maar een paar uren in de omtrek zijn nog 4 tentkampen; maar hun bewoners hielden zich doorgaans hier op.

1596.

13 december. –

Jezus was gisteren met de 3 leerlingen oostwaarts gereisd. (Zie kaartje in nr. 1541; tussen de 12^e en 13^e dagreis wonen de H. Driekoningen; Atom ligt op de 15^e rustplaats nabij de Eufraat).

Ik zag Hem in de tent van de verblijfplaats van herders slapen. Deze morgen verliet Hij de plaats, eer de bewoners wakker en op waren, en ik zag dat Hij, gekomen aan een water dat te breed was om er door te waden, meer naar het noorden opwaarts reisde.

Hier ging Hij erover en kwam met de avond bij ronde mos- en aardhutten aan. Hij ging tot een onoverdekte bron, die met een wal omgeven was. Jezus trad hier zonder ontvangst (onopgemerkt) in een loofhut en sliep er. Dit was een open, doorzichtige, van levend groen gevlochten hut, die met graszoden bedekt was; ze had een spits dak, en er omheen was ook nog een omheining van netwerk om de wilde dieren weg te houden. Ik schatte de lengte van de afgelegde weg op 7 uren.

Het gewest is hier zeer vruchtbaar. Ik zag zeer schone velden, die met rijen dikke, lommerrijke bomen afgezet waren; en ik zag in de hoeken, waar de rijen bomen samenliepen, woningen staan, die

geen tenten waren, gelijk bij Mensor, maar meestal ronde, gevlochten hutten.

In het midden van het gewest staat een groot langwerpige (ovaal) gebouw, met een dak dat eerst schuin en dan, boven, plat is (gemengd dak), zodat men erboven op tussen de 2 leuning van het dakterras wandelen kan. Op die leuning of balustrade stonden allerhande beelden, die door buizen naar de hemel keken. Het terrein rondom dit gebouw was door aftuiningen in meerdere ruimten ingedeeld.

De inwoners van dit gewest waren van kleur als bruingebrand door de zon, maar niet zo fijn bruin in de huid gekleurd als Mensor. Hun kleding geleelekk treffend op die van de eerste sterrendienaars, bij wie Jezus kwam op deze reis.

De vrouwen dragen witte broeken en zijn in mantels gehuld.

De mensen schijnen wevers van beroep te zijn; zij hebben over een grote lengte doeken en draden van boom tot boom gespannen en velen arbeiden gelijktijdig en gezamenlijk daaraan.

Vele van de bomen die langs de velden staan en veel andere zijn sierlijk gesnoeid en in hun takken zijn ook zitplaatsen gemaakt.

De priesters van hier zag ik in lange, witte gewaden die van boven tot beneden met veelkleurige linten zigzag bezet waren.

(Misschien zo:).

Rond het lichaam hadden zij een brede gordel, waarvan één eind neerhing; de gordel was met blinkende gesteenten en letters versierd. Van hun ene schouder hingen riemen met schilden neer. De mensen hadden hier een korte, kromme hoorn aan zich hangen.

Vóór de tempel is een heilige, gesloten bron en ook een vuurbekken, maar dat niet onmiddellijk op de aarde staat, want men kan er onder doorzien. Ziedaar ongeveer wat ik me nog van de natuur van dit gewest herinner.

Jezus te Atom.

1597.

14 december. –

Ik zag de Heer en de jongelingen in de hut in het rond tegen de wanden slapen. Ik zag verscheidene personen de hut naderen en bij het bemerken van de Heer en de leerlingen door eerbied en schroom aangegrepen worden, naar buiten lopen en zich op hun aangezicht ter aarde werpen. Waarom zij zo schrokken en zo met eerbied en vrees doordrongen schenen, kan ik nu niet zeggen. Ik geloof dat zij aan zijn kleding vermoedden dat Hij een Jood was, van wie zij er hier gene kenden.

De leerlingen stonden op en schenen Jezus te wekken, die zich nu oprichtte. Hij haalde de gordel, die Hij 's nachts altijd losmaakte (cfr. fasc. 10, nr.245, voetnoot 59), rond zijn wijde tuniek toe en hing zijn mantel om, waarmee Hij zich in de slaap gedekt had. Op de weg hielden zij hun mantels niet omgeslagen, maar zij droegen hem opgerold als een reispak of op hun rug geworpen. De leerlingen brachten Hem nu water en wasten Hem de voeten; daarna ging Hij met hen in een hoek en zij deden een kort gebed. Al die tijd bleven die mensen daar buiten op hun aangezicht liggen. Jezus ging nu buiten tot hen en zei dat zij geen schrik voor Hem moesten hebben. Nog andere mensen kwamen tot Hem en zij gingen met Hem naar de tempel.

Boven op de tempel stond een priester met een verrekijker omhoog te zien. *Jezus riep tot hem* en hij kwam naar beneden en ik zag dat iemand uit de tempel kwam en Jezus een tak bracht (de verwelkomingstak), die Hij overnam. Hij overhandigde die aan Eremenzear; deze gaf hem aan Silas en Silas aan Eliud en deze aan Eremenzear terug. De laatste bracht hem nu in de tempel, waarin Jezus en de anderen hem volgden.

1598.

Hier stond een klein rond altaar en daarop een kelk zonder voet, als een mortier, waarin als een gele brij was. Hier stak

Eremenzear de tak in; dit was een droge ofwel een kunstmatige tak; hij had bladeren aan beide zijden en *ik meen dat Jezus gezegd heeft dat hij groen zou worden.*

Ik zag in deze tempel verscheidene beelden, maar ze waren bedekt met een foedraal of kokervormig omhulsel van zeer lichte en stijve stoffe als papier. De mensen brachten verscheidene onderdelen van een leerstoel aan, die zij in een minimum van tijd ineenzetten; men ging er met een paar trappen op. Jezus betrad hem en begon hen te onderrichten, terwijl Hij hen als kinderen over alles ondervroeg. Intussentijd waren ook vrouwen binnen de omheining gekomen; meer weet ik er nu niet van.

De hoofdman van deze nederzetting is van Mensor afhankelijk; hij is de zoon van zijn broer, maar hij kon moeilijk over de weg met hem; het is een geschiedenis gelijk die van Abraham met Lot (Gen. 13, 5-12). Hij heeft zijn weiden met hem gedeeld, maar deze hier is na de komst van Jezus veel inschikkelijker, beter, ja, zeer goed geworden.

Overdag zag ik menigmaal loopboden van Mensor naar hier komen en weerom vertrekken. Het waren dezelfde die de aankomst van Jezus hier hadden gemeld, en dit was de reden, die ik toen niet wist, waarom zij zich zo vol schroom en eerbied vóór de hut, waarin Hij sliep, woensdag laatst, ter aarde hadden neergeworpen. De bode was tegen de morgen bij hen aangekomen en had hun gezegd dat Jezus bij hen was en dat Hij, zonder dat zij het wisten, de nacht bij hen reeds had doorgebracht. Het was nog in de eerste morgenschemering, toen zij naderden. Ik zag dat de sterren aan de hemel nog zichtbaar waren.

De hoofdman, een zeer aanzienlijk persoon, was bij die mensen en droeg de vredetak. De preekstoel die zij voor Jezus oprichtten, bevond zich buiten de tempel bij de omheiningen. De tempel werd in zijn gehele lengte opengezet. Rondom waren daar aarden kringen als schansen opgeworpen, waarachter zich vele mensen verzamelden en behoorden. De vrouwen stonden het verst

verwijderd en mij docht dat zij niet veel van Jezus woorden konden verstaan.

1599.

Jezus sprak een woord over de tak die Hij bij de verwelkoming ontvangen had, en Hij voorspelde dat die tak, wanneer Hij afscheid van hen nam, tot bewijs van de waarheid van zijn leer, groen zou worden.

Ik weet niet of zijn woorden letterlijk of figuurlijk te verstaan waren. Ook deze lieden waren kinderlijk eenvoudig en namen alles geredelijk aan.

Ik herinner mij voor het ogenblik niets meer ervan, tenzij *dat Jezus hen het grootste gedeelte van de dag onderrichtte* en daarna, de eerste nacht (tussen 14 en 15 december) in het huis van de bestuurder van het district herbergde.

Dit huis was rond en had verscheidene verdiepingen. De trappen waren buiten en liepen rond het gebouw naar boven.

(De uitdrukking ‘liepen rond het gebouw naar boven’, doet denken aan een spiraalvormige ononderbroken opstijging).

Boven de deur van het huis zag ik een ovaalvormig schild van geel metaal, waarop de naam stond: AZARIA VAN ATOM.

De zienster spelde meerdere malen de naam letter na letter; aanvankelijk twijfelde zij tussen ‘Azeria’ en ‘Azerita’ en tenslotte bleef zij bij ‘Azaria’.

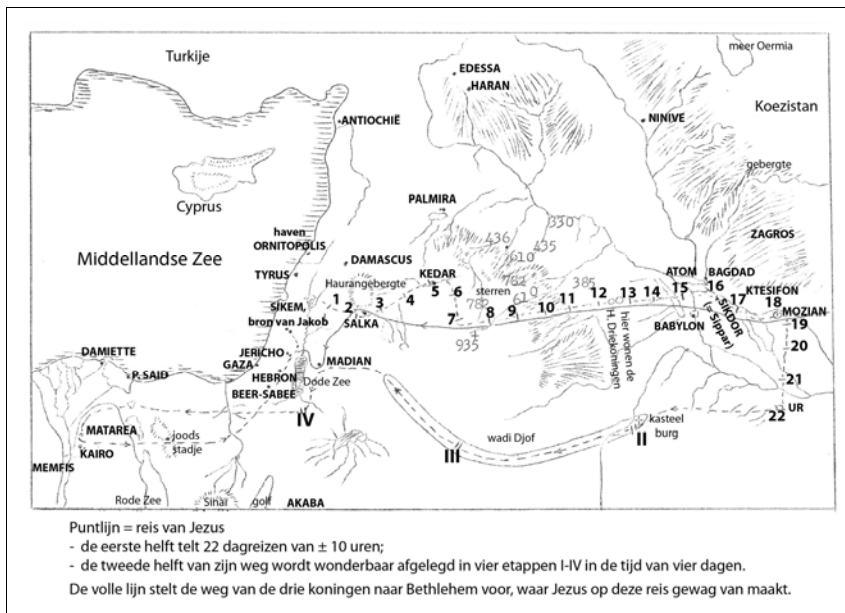
Wat de tweede naam betreft, eerst zegde zij ‘Atomicus’ en hield zich tenslotte aan ‘Atom’, verzekerd: “Zó heet de plaats!”

Zij wist niet of het schild werkelijk boven de deur hing, dan of het haar slechts getoond werd opdat zij de naam zou kennen⁸²⁶.

---

⁸²⁶ Wij mogen aannemen dat het schild werkelijk boven de ingang hing, en dit op grond van het volgende: Hilarion Thans bemerkte bij zijn bezoek aan Pompeji dat de huizen uit Christus’ tijd geen nummer hadden.

De naam 'KUPPES' had Katarina eveneens gezien boven de tent van deze vrouw, terwijl deze in het deurgat stond. Boven het hoofd van Kuppes prijkte een kroontje, misschien het teken van haar koninklijke afkomst of toekomstig martelaarschap.

Zo bevindt Jezus zich nu te Atom, aan het einde van de 15^e dagreis, nabij de Eufraat.

Op de deur schilderde men een eigennaam of die van de huisbaas. Zo werd hem het huis van Diomedes getoond (Vertellen, III, 179).

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XX –

Jezus' reis naar het Oosten. – Hij bezoekt de H. Driekoningen. – Hij trekt door Chaldea en over Egypte naar Palestina terug

(van 16 oktober 1820 tot 9 januari 1821)

(vervolg).

Genezing van een afgodendienares die leed aan bloedvloeïing.

1600.

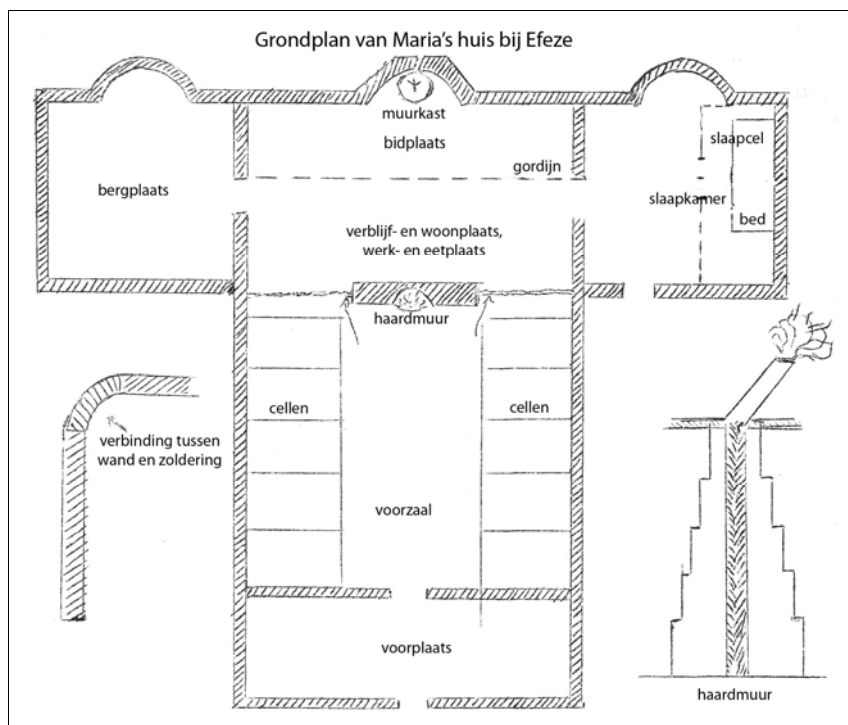
Vrijdag, 15 december. –

Ik zag Jezus met de jongelingen 's avonds niet in het huis van Azaria, maar weer in de open hut zijn intrek nemen, waarin zij de eerste nacht doorgebracht en geslapen hadden. Zij bereidden een lamp (die steeds brandde op iedere sabbat, fasc. 19, nr. 832, voetnoot 424), deden hun lange witte klederen aan (de gebedsmantel of talit) en de leerlingen stonden als naar gewoonte, twee aan Jezus' zijden en één achter Hem (cfr. fasc. 27, nr. 1583).

Ik was ook in het huis van Azaria; het was van binnen met fijne, veelkleurige tapijten, prachtig ingericht. (Vermoedelijk waren de

kamertjes der ruime voorplaats door neerhangende mooie tapijten gevormd) en daarachter lag de woning van zijn vrouw (apart in een achtergebouw, zoals dit in voorname huizen het geval was), en dit was ingedeeld bijna als de woning van Gods Moeder bij Efeze. Haar verblijf was met het voorhuis verbonden door een gang die met tentdoek overdekt was. In de voorkamer van dit achterhuis was een plaats om vuur te maken en daarachter lagen aan beide zijden de woonkamers van de vrouw. En tussen deze, doch aan het einde van het achterverblijf was een afgodsbeeld geplaatst in de verste hoek (der achterraimte, die met een hoekige nis eindigde, zoals in Maria's huis nabij Efeze; zie fasc. 34, nr. 2197).

De vrouw had vele kinderen; er waren nog verscheidene andere vrouwen of meiden aanwezig. Ik zag op een tamelijk grote, door

zuilen onderschraagde tafel, een klein voetstuk met aan alle zijden gaten, en ook met loofwerk versierd. Op dit voetstuk stond de afgod, die zeer geleek op een hond (ze zei: mopshondje) die op zijn achterstel zit. Hij zat op schrijfbladeren, die een boek schenen te moeten verbeelden. Het boek bestond uit verscheidene tafelen, die met snoeren aan elkander gehecht waren. Het beeld hield zijn ene voorpoot op, als om op het boek te wijzen; zijn kop was lang, plat en dik en had iets van een mensenhoofd.

Ik zag dat priesters in een buis vuur uit het bekken vóór de tempel haalden en dit vuur onder het beeld uitgoten. Nu bemerkte ik dat het beeld hol was, want er spatten vonken en er walmde damp uit zijn muil en neus en de ogen schitterden.

Boven dit afgodsbeeld stond nog een tweede met vele armen⁸²⁷. Het was alsof het op slangen zat; de betekenis van het beeld verhoogde zijn afschuwelijkheid, want er was een aanbedding van het vrouwelijk geslacht mee verbonden; ik kan dit niet goed uitdrukken. Het was een Indisch afgodsbeeld, en ik vernam in een bijvisioen hoe deze afgodsdienst in dit gewest bij deze mensen ingevoerd was.

1601.

Ik zag nu ook een zieke vrouw van Azaria door 2 andere vrouwen binnengeleid worden. Het was zijn voornaamste vrouw, die leed aan bloedvloeiing; zij hoopten haar vóór het afgodsbeeld te zullen genezen; zij zetten haar neer op een soort van troon op kussens en tapijten; haar kinderen stonden naast haar.

De priesters baden, wierookten en offerden, dunkt mij, ook vogelen aan het afgodsbeeld, maar het wilde niet lukken: de vlammen sloegen uit het beeld; een dikke walm steeg eruit op en

---

⁸²⁷ Het was een Indisch beeld. – Een levensbeschrijver van de H. Xaverius somt onder de voorwerpen van verering die de Heilige in Indië allerwegen aantrof: veelarmige goden en godinnen.

De hoofdgod Brahma wordt voorgesteld met 4 hoofden en 4 armen.

er kwamen ijselijke mopsfiguren (zinnebeeldige gestalten van duivelen) eruit te voorschijn; ze vlogen weg en verdwenen, maar de zieke bleef ziek, ja, verslechterde erbarmelijk. Terwijl zij op een ogenblik als dood in onmacht neerzank, riep zij uit: “Die goden kunnen mij niet helpen; het zijn boze geesten; zij kunnen het hier niet langer uithouden; zij vluchten voor de Profeet, voor de Koning van de Joden, die bij ons is. Wij hebben zijn ster gezien en zijn ze gevolgd. De Profeet alleen kan mij helpen.”

Dit was de inhoud van haar weinige woorden, en aanstonds daarop zank zij geheel beweegloos als dood ineen, en allen waren met huiver bevangen; zij hadden niet duidelijk geweten dat Jezus zelf de Koning en Profeet van de Joden was; zij hadden gemeend dat Hij slechts de gezant van de Koning was.

1602.

Zij gingen nu eerbiedig tot Jezus, die afgezonderd in de hut de sabbat met de leerlingen vierde; zij baden Hem tot de zieke te komen, omdat deze gezegd had dat Hij alleen haar kon helpen, dat de afgoden onmachtig op de vlucht geslagen, ja, vernietigd waren.

Hierop zag ik Jezus met de leerlingen bij de zieke komen, die onmachtig als op sterven lag; zij hadden hun sabbatklederen aangehouden. *Jezus sprak zeer heftig tegen hun afgodendienst: “Gij hebt, sprak Hij, de satan gediend, geheel uw afgodendienst is niets waard.”*

Hij verweet aan Azaria dat hij, sedert zijn terugkeer van Bethlehem (waarheen hij als jongeling met de H. Driekoningen gereisd was), weer zo diep in de gruwelen van de afgoderij teruggewallen was.

Dan sprak Hij verder: “Indien gij aan mijn woord en leer geloof hecht, de geboden van God nakomen wilt en u later, wanneer ik na 3 jaren mijn apostel (Tomas) zal zenden, wilt laten dopen, dan wil Ik de vrouw helpen.”

Hij ondervroeg hieromtrent ook de vrouw zelfen zij antwoordde: "Ja, ik geloof!" Dan verzekerden ook de overigen dat zij geloofden.

De tentdoekwanden waren nu rondom losgemaakt en ter zijde gezet, en zeer vele personen stonden rondom de vrouw.

Jezus vroeg om een bekken met water, doch geen uit hun heilige bron, maar gewoon water. Ook nam Hij hun waterkwast niet aan; zij moesten Hem een verse groene tak brengen en zij brachten er een met smalle, fijne bladertjes. Daarna deed Hij hen de afgodsbeelden bedekken; zij hingen er fijne, witte, met goud geborduurde tapijten over.

Hij plaatste het water op het altaar; één van de drie leerlingen, van wie er bij dit alles 2 naast Hem en één achter Hem stonden, bood Hem een rond metalen busje aan uit de reiszak die zij op zich droegen. Verscheidene busjes zaten boven elkander ineen, en, naar ik bemerkte, bevatte één daarvan olie, en een ander boomwol. In het busje dat de leerling Jezus overreikte, was een fijn wit stof. Ik kan niet verzekeren dat het zout was, maar het scheen mij ten minste zout.

Jezus strooide daarvan een weinig in het water en boog er zich overheen; ik weet niet of Hij erover ademde of blies, maar Hij was er in elk geval over gebukt.

Hij bad, en zegende het met een handgebaar, doopte dan de tak erin en sprenkelde water over alle aanwezigen in het rond.

Daarna stak Hij zijn hand naar de vrouw uit en beval haar op te staan en zij stond op en was gezond. Zij viel op de knieën en wilde zijn voeten omarmen, maar Hij liet zich niet door haar aanraken.

Genezing van een vrouw die door de duivel der verliefdheid bezeten was.

1603.

Na deze vrouw genezen te hebben zegde Jezus: “Hier is ook een vrouw die nog veel zieker is en mijn hulp niet begeert; zij aanbidt een manspersoon.”

Ik zag die vrouw; zij heette Ratimiris. Ik doorzag ook de aard van haar ziekte, die een zo verregaande en zondige verliefdheid op een jongen was, dat, wanneer zij hem zag, of zijn naam maar hoorde of aan hem dacht, zij scheen te zullen sterven, en toch had zij een man, ja, meer dan één. Die jongen echter wist daarvan niets.

De zienster moest om die zwakheid lachen, want zij kon zo iets niet begrijpen.

Jezus liet de zieke Ratimiris roepen en zij naderde zeer verlegen tot Hem. Hij trad met haar ter zijde en Hij openbaarde haar alle omstandigheden van haar ziekte en van haar zonden en zij bekende Hem alles. De jongeling die haar zulke liefdecrisissen veroorzaakte, was een tempelbediende, en telkens als zij hem haar offers voor de tempel aanbood, kreeg zij haar gewone crisis.

Nadat Jezus nu met haar alleen gesproken had, bracht Hij haar weer bij de mensen en vroeg haar of zij in Hem geloofde en zich wilde laten dopen, wanneer Hij later hun zijn gezanten zou zenden.

Zij antwoordde “Ja” en zij geloofde inderdaad en had ook berouw over haar zonden.

Toen dreef Jezus de duivel van de onzuivere liefde uit haar, en ik zag een zwarte damp uit haar ontsnappen en kronkelend wegvliegen.

Die jongeling heette Cesar; hij was zeer liefvallig en slank en had in zijn uiterlijk iets weg van Joannes; hij was zeer kuis en rein; hij was een afstammeling van Ketura en een verwant van Eremenzear, die ook van deze plaats was. *Hierom had Jezus in de ceremonie bij zijn aankomst en ontvangst de vredetak eerst aan Eremenzear overhandigd.*

Cesar sprak met de 3 jongelingen en had sedert lang een voor gevoel van de zaligheid gehad. Hij vertelde hun meerdere dromen die Hij had gehad; zo had hij ondermeer gedroomd dat hij zeer vele mensen door een water had gedragen (gered door de toediening van het doopsel of anders op de weg der zaligheid gebracht). De jongelingen meenden dat Hij wellicht nog vele mensen zou bekeren en dopen. Ik vernam dat hij met Jezus van hier zal vertrekken.

Ik zag in een bijvisioen, dat hij, 3 jaren na de Hemelvaart van Christus, wanneer Tomas hier doopte, met Taddëüs hierheen kwam (nrs. 2291-2292). Ook werd mij nog meegedeeld dat hij later door Tomas tot bisschop gewijd en naar een stad gezonden werd, waar hij nadien tot grote vreugde van zijn ziel gekruisigd geworden is voor het geloof.

Jezus onderrichtte hier de aanwezigen, totdat de dag (16 december) aanbrak en de lampen uitgedoofd werden. Hij beval hun de beelden van de duivel te verbrijzelen en Hij verweet hun dat zij het vrouwelijk geslacht in een duivelsbeeld aanbaden en nochtans de vrouwen voor minder waard en slechter hielden dan hun honden, die zij voor heilig aanzagen.
(In het Mazdeïsme worden de honden hoog vereerd zie fasc. 27, nrs. 1580 en 1590, voetnoot 822).

Met de morgen begaf Jezus zich met de jongelingen weer in de eenzame hut om de sabbatviering voort te zetten.

‘s Avonds zegde de zienster in extatische toestand:
Jezus heeft met deze heidenen zo stoutmoedig en

zonder terughouding gesproken, en met anderen was Hij nochtans zo zacht en omzichtig. Hij heeft zeer verschillende wijzen om de mensen te onderrichten.

Ik had wel gewild dat de heer X. dit zag en er de les uit trok dat men niet iedereen uit dezelfde pot kan smeren, zoals hij het wil doen.

Over de geheimhouding van deze reis. – Bijzonderheden.

1604.

Ook werd mij de reden bekend gemaakt, waarom deze reis van Jezus zo onbekend gebleven is; het volgende weet ik er nog van.

Jezus had tot zijn apostelen en leerlingen gezegd dat Hij zich voor enige tijd wilde verwijderen, om de aandacht van zich af te leiden en zich te doen vergeten. Zelfs was het de apostelen en leerlingen onbekend dat Hij HIER was (cfr. fasc. 27, nr. 1489, 12 oktober).

De Heer had slechts deze uiterst eenvoudige jongelingen meegenomen, daar zij geen ergernis opvatten over zijn reis tot de heidenen en ook niet nieuwsgierig op alles letten.

Ik meen ook dat Hij hun streng had verboden later aan anderen over die reis te spreken, waarop één van hen met de eenvoud van een kind antwoordde: “De blinde, die ziende geworden is, aan wie Gij verboden hadt zijn genezing te verkondigen, heeft dit toch gedaan en is niet gestraft geworden.”

Maar Jezus antwoordde hierop: “Dit geschiedde tot verheerlijking van God, maar uit ons geval zou grote ergernis voortvloeien.”

Ik meen dat Hij bedoelde te zeggen dat de Joden en zelfs de meeste apostelen zich geërgerd zouden hebben, indien zij vernamen dat Hij bij de heidenen geweest was.

Ik zag ook dat, benevens Cesar van hier, nog enige jongelingen uit Egypte (en de Negeb of Zuid-Palestina) Jezus als leerlingen zullen volgen.

Dat ik zo vele omstandigheden nopens Cesar gezien heb, komt hieruit voort dat ik een gebeente van hem en van nog anderen in een zakje in mijn nabijheid heb. Ik ben al hun namen weer vergeten, maar ik weet nog dat verscheidene van die relikwieën verkeerdelijk voor die van apostelen gehouden worden en met hun naam getekend zijn.

Ik zie altijd duidelijker de geschiedenis van heilige personen, van wie, of van wier verwanten ik relikwieën in mijn nabijheid heb; ja, het is of ik door de aanraking met iets van hun zelfstandigheid alles zie wat hen betreft.

***

Een variante van deze tekst luidt, maar hij komt op hetzelfde neer: “Ik vernam ook dat van hier en uit Egypte nog enige leerlingen (d.i. Cesar en Deodatus, en nog een drietal uit de Negeb) met Hem meegegaan zijn, en dat gebeenten van beiden (Cesar en Deodatus) in mijn nabijheid zijn. Ik wist ook hun namen (nl. van heel dit groepje) en men houdt ze voor apostelen.

Ik heb ze gisteren in het zakje van de schooljuffrouw aangewezen ... Men beschouwt de relikwieën van die beiden als de relikwieën van apostelen, want hun relikwieën waren met apostelnamen betiteld.” (Glw. 148).

1605.

16 december; Sabbat. –

In de avond van de sabbat liet de Heer nog alle inwoners samenroepen om hen te onderrichten. Hierna wijdde Hij water voor hen en zij moesten ook zulk een kelk vervaardigen, gelijk die bij Mensor. Hij wijdde ook brood en een rood vocht voor hen, zoals Hij dit bij Mensor gedaan had.

In de beker, waarin Eremenzear bij hun aankomst de tak gestoken had, opdat hij, volgens Jezus' woord, groen zou blijven (of worden), was een geelgroene brij (waarschijnlijk de 'haoma'; zie fasc. 27, nr. 1572, voetnoot 817), die bereid was met de droesem van een uitgeperste plant, waarvan zij het sap als een heilige drank nuttigden.

Ik zag dat Jezus de gehele nacht van zaterdag op zondag (16-17 december) bij de tempel het woord tot het volk richtte, en dat Hijzelf hun afgodsbeelden hielp verbrijzelen en hun zegde de waarde van het metaal aan de armen uit te delen.

Ik zag dat Hij ook hier zijn handen op de schouders van de priesters legde, zoals Hij vroeger met de priesters van Mensor gedaan had en dat Hij hen ook het gewijde brood leerde uitdelen. Hij bereidde ook hier, zoals daar, de drank, maar hier was de vaas veel groter.

Azaria is later priester en martelaar geworden.

Ook zijn de 2 vrouwen, die Jezus hier genas, gelijk Kuppes, later voor het geloof gestorven en martelaressen geworden.

De Heer sprak ook hier tegen de veelwijverij en onderrichtte hen over de huwelijkse staat.
(De veelwijverij wordt door het Mazdeïsme aangeprezen).

De vrouw van Azaria en ook Ratimiris gaven de wens te kennen aanstonds door Jezus gedoopt te worden, maar *Hij zei hun, dat, hoewel Hij dit kon, het toch nu nog minder passend was, dat Hij eerst tot zijn Vader moest wederkeren en de Trooster zenden, en dat zij dan door zijn gezanten gedoopt zouden worden.*
Zij moesten voortaan een leven leiden overeenkomstig zijn Wil en leer en beziel met de begeerte naar de

doop; voor hen die stierven vóór de komst van zijn gezanten, zou deze begeerte tot doopsel dienen.

Ratimiris werd door Tomas gedoopt en Emilia genoemd, wanneer hij, 3 jaren na de hemelvaart van Christus, met Taddeüs en Cesar in deze gewesten kwam en het volk en de koningen doopte. Maar de apostel kwam van dieper uit het zuiden noordwaarts hierheen dan Jezus.

Reis van Atom naar Sikdor.

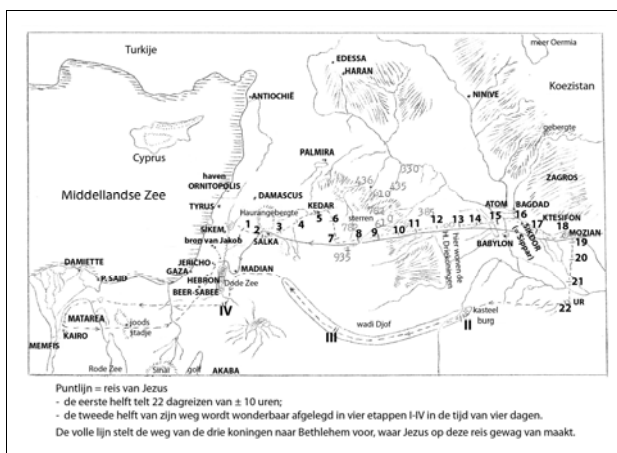
1606.

Zondag, 17 december. –

Ik meen dat Jezus de zondag uit Atom vertrokken is. Ik herinner me niet meer nauwkeurig het afscheid. Hij is eerst naar het zuiden gereisd en dan naar het oosten.

(Reis volgen op het kaartje, dat wij hierna nogmaals plaatsen. De plaatsnamen, afgezien van Ur, kunnen slechts bij benadering aangeduid worden).

Op onderstaand kaartje is de reis in haar geheel uitgestippeld om een klaarder overzicht te geven.

Het gewest dat Hij doortrok was zeer vruchtbaar en met stromen en kanalen doorsneden⁸²⁸. Het is overvloedig met vruchtbomen beplant; dit zijn overwegend perzikbomen die in rijen staan. Ik hoorde de namen Tigris, Eufraat en Chaldar. (Het is opvallend dat in het Oosten de namen van vele rivieren en stromen op ‘AR’ eindigen). En ik geloof dat UR, het land van Abraham, niet ver van hier gelegen is (naar het zuidzuidoosten), zoals ook de stad waarin Taddeus de marteldood gestorven is. (Deze stad, door K. niet genoemd, lag in elk geval in de streek van Babylon).

Jezus kwam tegen de avond in een stad, die op de grote baan scheen te liggen en die door Chaldeeën bewoond was; het was geen eigenlijke stad; er stonden slechts enige platte, stenen huizen, hier en daar aan de weg. Ik hoorde dat de plaats Sikdor heette.

(Op het kaartje hiervoor is Sikdor te lokaliseren, bij benadering, aan de Tigris en aan het einde van de 16^e dregraad).

***

---

⁸²⁸ Vruuchtbaar gewest met stromen en kanalen doorsneden. – Over Chaldea schrijft Morton, een geleerd Bijbelkenner en reiziger:

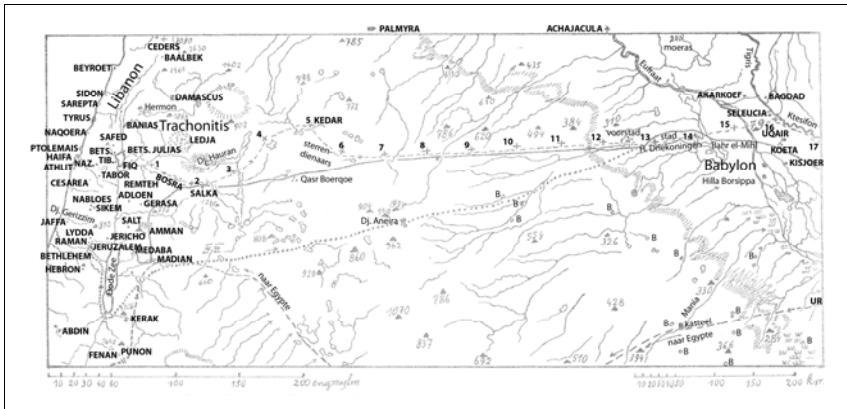
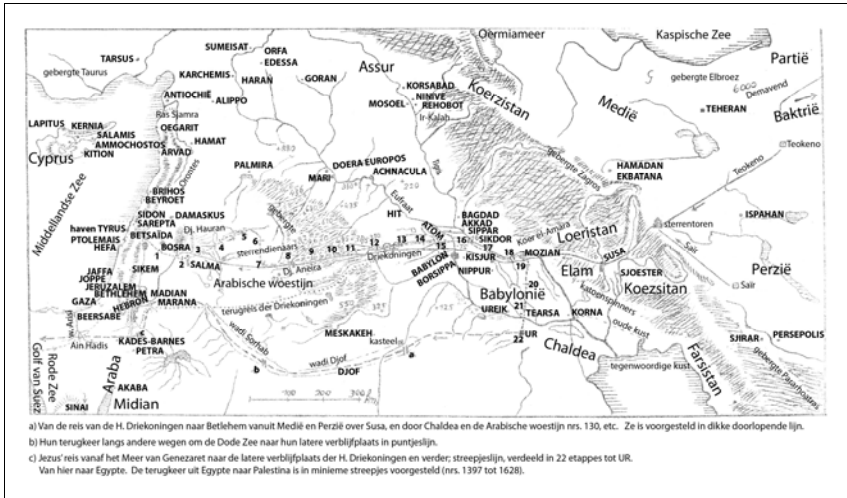
“Toen Abraham in UR woonde en de kinderen Israëls gevankelijk naar Babel gevoerd werden, zagen zij daar een geheel ander land dan ik nu. Als wij ons de tarweprairies van Canada kunnen voorstellen, afgewisseld door bosjes dadelbomen en in alle richtingen met kanalen doorsneden, dan hebben wij enig idee, hoe het oude Babylonië er uitzag. Landbouw is er altijd onmogelijk geweest, tenzij de watervloeden, die in de lentetijd door de beide stromen worden meegevoerd, opgehouden en aangewend worden om in het droge jaargetijde het land te besproeien.

De Chaldeeën, de Babyloniërs en Assyriërs waren experts in het bevoelen van het land en zij beteugelden de Tigris en Eufraat door een ingewikkeld controlesysteem, waarmee zij het water naar behoefte konden verdelen.

Met het verval van die prachtige waterwerken met zoveel ingewikkelde dammen en dijken ging er een erfdeel van de eerste beschavingen der wereld verloren.

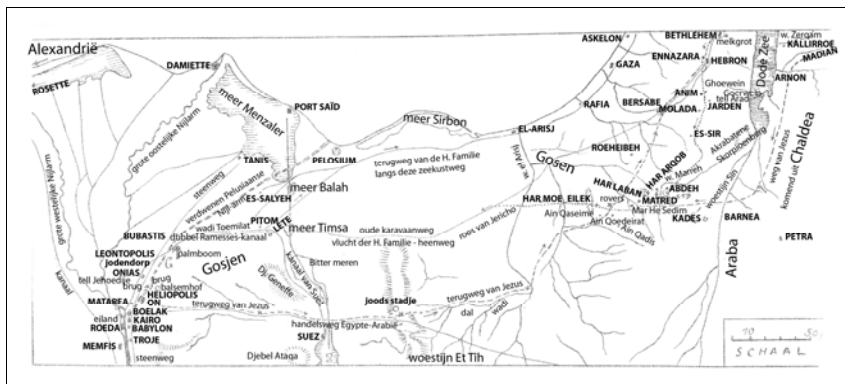
Het herstel daarvan om aan het verwilderde land zijn vroegere vruchtbaarheid, terug te geven, plaatst de ingenieurs thans voor honderden problemen.” (Langs Bijbelse paden, blz. 55).

Kaarten met meer details, waarop ook deze reis van Jezus naar Chaldea uitgestippeld is, vindt men in het Leven der H. Maagd, in de geschiedenis der H. Driekoningen, fasc. 6, nr. 142 en nr. 153.

Jezus' verdere reis tot in Egypte en terugreis naar Palestina, zie hiervoor fasc. 7, nr. 177.

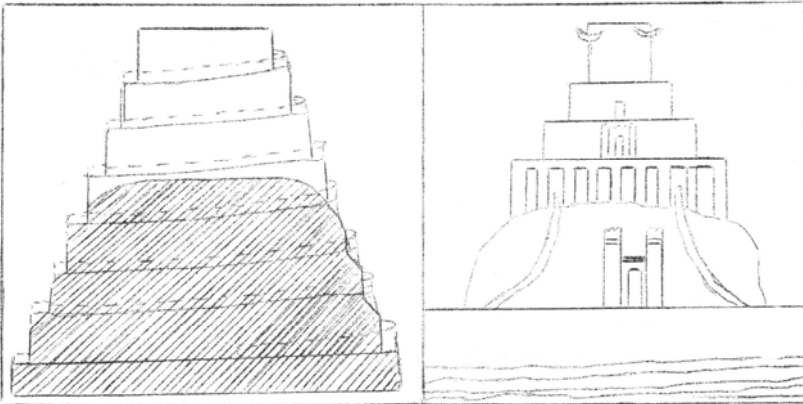
***

De bewoners waren goedaardig en *Jezus onderrichtte hen*; zij hadden een berg (of hoogte) in de nabijheid en op die berg stond een hoge piramide⁸²⁹, met aangebouwde, naar boven lopende trappen.

Boven waren gaanderijen, banken en grote kijkbuizen, waardoor zij de sterren waarnamen. (Een sterrenwacht die steeds de hoogste verdieping van zulke torens was). Hier zag ik vele jongelingen, zodat hier een school scheen te zijn.

⁸²⁹ De volgende paar bladzijden plaatste Brentano in het Leven der H. Maagd, als uittreksel in nota (zie fasc. 5, nr. 122).

Die nota hebben wij daar weggelaten, zoals ter plaats gezegd is, en de nu volgende beschrijving hebben wij met een paar trekken uit die nota aangevuld en verduidelijkt.

nr. 122: Sterrentoren met horizontale terrassen te bereiken met trappen, terwijl om de toren hierboven (links) een draaiende, zacht stijgende weg rond de verdiepen opwaarts loopt (H.L., 16e jaargang, blz. 47).

De mensen waren hier niet geheel bedekt, gelijk bij de H. Driekoningen, doch zij droegen dekenmantels en, (om hun middellijf) gordels. Zij deden voorzeggingen uit de loop van de dieren, legden dromen uit en profeteerden. (Zulke bijgelovigheden zijn uitwassen in het Mazdeïsme).

Zij hadden verscheidene vage denkbeelden en een zekere aanvoeling van een moeder van God. (Bedoeld is wellicht de godin Anat; zie fasc. 27, nr. 1572, voetnoot 817, midden). In hun eironde tempel stonden vele en onbeschrijfelijk prachtige metalen beelden, die van smaak en kunstzin getuigen⁸³⁰.

⁸³⁰ Beelden die van smaak en kunstzin getuigen. – Uit het zo juist genoemde werk van Morton, blz. 72:

“Een gedeelte van de ruïnes van Babylon verheft zich nog in onmiskenbare pracht, nl. de Poort van Ishtar, door Nebukadnezar gebouwd. Haar torens zijn nog 40 voet hoog en haar leemstenen dragen in bas-reliëf 152 dierenbeelden, bijna levensgroot, om de ander een rij stieren en een rij draken, eens schitterend geëmailleerd, doch nu van het email ontdaan. Terwijl ik keek naar die oppervlakte van ruïnes en bakstenen, vroeg ik mij af of de gebouwen in dit land werkelijk zo schoon zijn geweest, als men het ons

Het voornaamste stuk was een driekantige zuil.

Aan haar ene kant stond een afgodsbeeld met vele voeten, die geen mensenvoeten, maar dierenklauwen waren; het had ook vele armen en meerdere voorwerpen in de handen, b.v. een bol, een hoepel, een grote geribde, bij de steel vastgehouden appel en een bundeltje kruiden. Deze laatste herinner ik me bijzonder goed. Zijn aangezicht was als een zon; het had vele borsten, en ik meen dat het 't afgodsbeeld van de natuurlijke voortbrenging en behoud of instandhouding (*Erhaltung*) was. Het heette Mitor of MITRAS (Perzische godheid; zijn wederhelft is Mitra).

1607.

Aan de andere kant van de zuil stond het beeld van een dier met één hoorn. Het was een eenhoorn en zijn naam luidde ongeveer als 'Asfas' of 'Aspax'. Het dier kampte met zijn hoorn tegen een ander boos dier, dat aan de derde kant van de zuil stond.

Dit laatste had een kop als van een uil met een kromme bek, 4 poten met klauwen; 2 vleugelen en een staart, die van achteren eindigde als de staart van een scorpioen. Ik weet zijn naam niet meer; ook van de andere dieren kan ik slechts zeggen dat de naam ongeveer zó luidde, daar ik ze moeilijk kan onthouden.

Boven beide laatste dieren stond vóór de scherpe hoek of ribbe van de zuil een beeld dat de moeder van alle goden voorstelde. Haar naam luidde ongeveer als 'Vrouw', 'Aloa', 'Aloas' of

---

heeft verteld. Doch hetgeen is overgebleven van de stieren en draken op de Poort van Ishtar, laat daar geen twijfel over bestaan.

De stieren schrijden voort met de gratie en vurigheid van jonge paarden uiterst fijn afgewerkt en versierd. Wat zijn het schitterende dieren!

Niet zwaar en massief, zoals de Egyptische Apis, noch fantastisch en half menselijk als de Assyrische stier, maar trotse, krachtige, jonge schepselen, voortschrijdend de morgen in, en in staat een poort met 5 zware sluitbomen op te nemen. Ik geloof dat die stieren de fijnste voorbeelden van Babylonische kunst zijn, die er nog bestaan.

Hun metgezellen, de draken, zijn even mooi uitgevoerd".

Belangrijke nota over hetzelfde onderwerp: fasc. 5, nr. 133, voetnoot 298.

‘Alfa’; zij was boven alle goden en wie van de opperste god iets wilde verkrijgen, moest het door haar afsmeken; zij noemden haar ook een korenschuur. Er groeide uit het middelpunt of de navel van haar buik een bos dikke tarwearen en het beeld hield deze bos in de handen gevat. Het hoofd was tussen de schouders gedrukt en voorwaarts gebogen en op de nek stond een vat vol wijn, doch eerst is er wijn in gegoten moeten worden.

In hun godsdienstleer kwam ondermeer deze hoofdwaarheid voor: “De tarwe moet veranderen in brood en de druif in wijn om alle mensen te verkwikken en te voeden.” (cfr. Ps. 103, 14-15).

Boven dit beeld was een soort van kroon, en ik zag boven deze kroon op de zuil, 2 letters die mij ‘O’ en ‘W’ schenen te zijn (Alfa en Omega, eerste en laatste letter van het Griekse alfabet)⁸³¹.

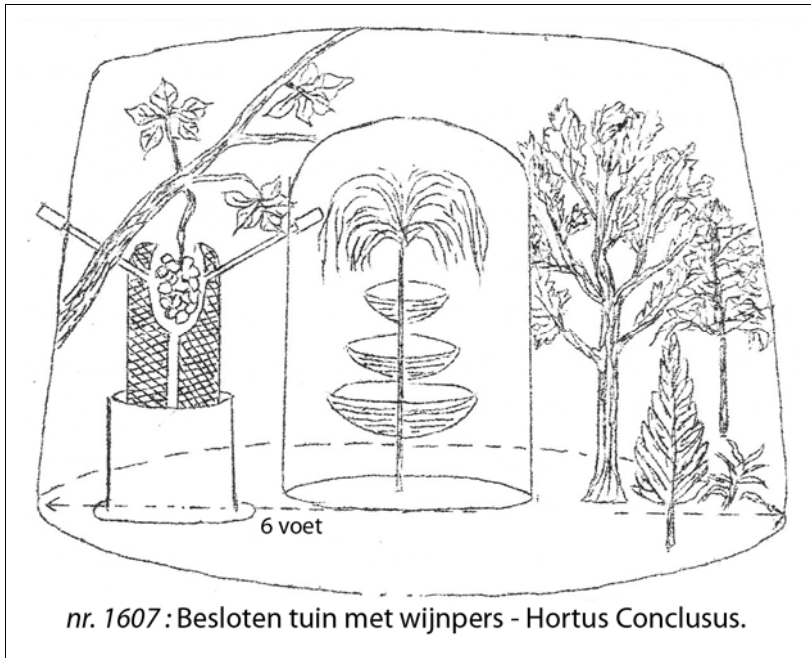
In deze tempel stond nog een koperen altaartafel, waarop ik iets zag dat me zeer verwonderde: onder een ketelvormig licht scherm, dat zij wegnamen, stond een rond tuintje, geheel met goud om- en overtraliëd, waardoor het op een vogelkooi geleek en daarboven stond het beeld van een maagd.

Te midden van het tuintje stond onder een open tempeltje (of, naar latere mededelingen, een vierkant tuintje met afgeronde hoeken, 6 voet lang, bij 5 voet breed, zie tekening), een bron met verscheidene waterbekkens boven elkaar, die echter allemaal gesloten of verzegeld waren.

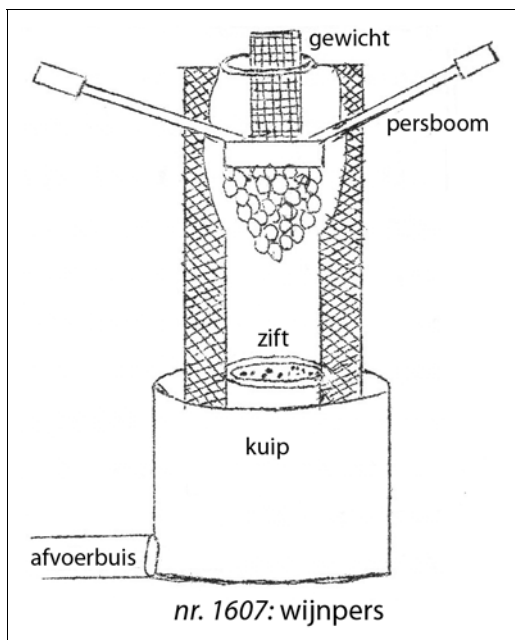
⁸³¹ Bedoeld is waarschijnlijk de godin ‘Anat’. De grondbetekenis van beide namen ‘Anat’ en ‘Alfa’ is dezelfde: ‘vrouw’, begin van alles.

Even hoger zegt K. trouwens ook: “Haar naam luidde ongeveer als ‘VROUW’, ‘Aloa’, enz.”.

Vóór deze bron stond een groene wijngaardstam met een mooie rode druiventros; deze hing neer in een zwartkleurig werktuig of pers, die mij door haar vorm aanstonds aan het kruis herinnerde. Het bovenste einde was open gelijk een trechter, of een trechter was boven in de opening geplaatst en de druiventros hing daarin. Aan het enge uiteinde van de trechter hing een zak. Dit werktuig was hol, en wat er boven in gedaan werd, kon er vanonder uit lopen.

Op de vraag naar de gedaante van de wijnpers, die zij in haar visioenen op de arbeid in de wijngaard had gezien, antwoordde zij: “De vorm van de wijnpers in de parabel geleek volkomen op die van dit werktuig, maar ze stond in een kuip.”

1608.

18 december. –

De volgende avond beschreef K. nog nader de vorm van de wijnpers en zei: De trechter die zich boven in de stam bevond, had een lederen zak. De armen of persbomen kon men bewegen; hierdoor werd de wijn of druif in de zak uitgeperst en hij vloeide door openingen, die beneden in de stam waren, naar buiten. Dit werktuig was dus kruis en wijnpers tegelijk.

In een nota in Maria's leven las men nog: "Tegen deze zak drukten 2 beweegbare armen of persbomen, die aan 2 zijden tot in de holle stam drongen; zij persten de trossen die zich daarin bevonden en het vocht liep neer en kwam beneden te voorschijn door openingen (of een soort zift), die daar aangebracht waren."

Dit ronde tuintje had een lengte en breedte of doorsnede van 5 à 6 voet. Er stonden groene, fijne struikjes, bloemen en boompjes

met vruchten in; dit alles was, evenals de wijngaardstam en de druiventros, zeer natuurlijk nagemaakt en had een diepe betekenis.

Zij hadden dit beeld in de sterren gezien, en ook, geloof ik, op de ladder van Jakob⁸³². Zij hadden nog verscheidene andere voorgevoelens, zinnebeelden en voorafbeeldingen van de Moeder Gods.

Zij slachtofferden ook dieren en hadden een uitgesproken afschrik van het bloed dat zij steeds in de aarde lieten lopen. Zij hadden verder een heilig vuur, het (gewijde) water en de kelk met het heilig plantensap (haoma), en de kleine (gewijde) broden, alles gelijk bij de anderen (die het Mazdeïsme aannemen en beoefenen).

Jezus berispte hen over hun afgoderij. Hij zei hun dat er wel een zeker vermoeden of aanvoelen van de

---

⁸³² In het verhaal van Jezus' Bitter Lijden had Brentano voor de passage over de besloten tuin een plaats ingeruimd en hij voegde er de volgende nota aan toe: "In de besloten tuin en de verzegelde bron (Hooglied 4, 12) heeft de Kerk te allen tijde een beeld van de H. Maagd gezien.

De vermelding dat die mensen dat beeld ook op de ladder van Jakob gezien hebben, berust daarop dat K. in die ladder een profetisch beeld van de menswording van Gods Zoon herkende.

Op de sporten van die ladder zag zij in beelden en taferelen de nadering, de voorwaarden, de toestanden (of graad van nabijheid) van de verwachte Verlossing uitgedrukt.

Haar visioenen leerden haar dat niet alleen het uitverkoren volk, maar ook heidense volkeren in zekere mate kennis ontvingen van het naderend Heil, zoals het blijkt uit het geval van Bilam en de H. Driekoningen. Deze laatste kregen die kennis meegedeeld door beelden in de sterren, zoals K. het in haar visioenen aanschouwde.

Zo zag zij nu ook dat deze Chaldeeën een profetisch beeld kenden in de aard van de Jakobs ladder, en op haar sporten die besloten tuin en meer andere zinnebeelden hadden gezien, doch hun kennis was niet zo duidelijk als die van het uitverkoren volk, overeenkomstig Mk. 4, 11-12: "U is het geheim van het Rijk Gods toevertrouwd, maar de buitenstaanders ontvangen alles slecht in parabelen".

waarheid in hun godsdienst was, maar dat de satan al die vormen (voorstellingen en ceremoniën) misvormd en met dwaling bezoedeld en vervuld had.

1609.

Hij gaf hun de uitleg van het beeld van het besloten tuintje en Hij zei hun ook dat Hij de wijnstam was, wiens Bloed de wereld zou verkwikken; dat Hij ook het tarwezaad was, dat in de aarde begraven moest worden en er weer uit zou opstaan.

Hij sprak hier nog veel meer ronduit en duidelijker dan bij de Joden, want deze mensen waren zo ootmoedig, dat zij de Joden alleen uitverkoren waanden.

De Heer troostte hen en zei dat Hij voor alle mensen gekomen was en Hij beval hun de afgodsbeelden te verbrijzelen, de stukken te gelde te maken en dit aan de armen uit te delen.

Hij berispte hen hoofdzakelijk daarover, dat zij de hemelse openbaringen en voorzeggingen en voorafbeeldingen met loutere dwaalbegrippen van satan vermengd hadden. Hier was ook een meisjesschool.⁸³³

---

⁸³³ In de nrs. 1606, 1607, 1608, 1609 gaat het over Jezus' oponthoud in een stad (Sikdor), bewoond door Chaldeeën.

Vooreerst zij opgemerkt dat de naam Chaldeeën hier geen etnische betekenis meer heeft, wel een maatschappelijke en godsdienstige: zo heetten toentertijd de Magiërs, leden van de priester-, astronomen- en astrologenkaste (zie Encycl. Winkler-Prins, en onze uitleg in fasc. 5, nr. 135, voetnoot 307).

***

Uit de reisomstandigheden en de plaatsbeschrijvingen, die K. ons verstrekt, blijkt, ons inziens, wel duidelijk dat Jezus zich hier bevindt in het aloude Sippar van de Chaldeeën.

Jezus gaat naar Mozian.

1610.

Toen de Heer Sikdor verliet, waren de mensen ontroostbaar; zij wierpen zich dwars voor zijn voeten op de weg neer om Hem tegen te houden, doch *Jezus kon hun verzoek niet in aanmerking nemen en ging verder.*

Dan is Sikdor misschien de naam van een bepaalde stadswijk of van de Tempelberg met de sterrenwacht aldaar, zoals:

- Matarea een oude wijk was van Heliopolis
- het Vatikaan een deel van Rome, althans geografisch,
- het oude Sion een deel van Jeruzalem.

***

Ten gerieve van onze weetgierige lezers volgen hier enkele historische gegevens over het aloude Sippar, waarvan het beroemde heiligdom E-Babbar gewijd was aan de zonnegod (Winkler-Prins).

De ruïnevelden van Sippar, ten zuidwesten van Bagdad, heten thans Aboe-Habba, en werden in 1894 onderzocht door de pater Dominicaan Jean-Vincent Sheil, de bekende ontcijferaar van de Codex Hammurabi.

Het 'heilige' SIPPAR vinden we vermeld bij Berosus (= Berossos), priester van Bêl-Mardoek te Babylon, ± 340-270 vóór Chr.

Hij schreef in het Grieks over de mythologie en de geschiedenis van Babylonië en Assyrië, d.w.z. over de Schepping, de zondvloed, de oudste koningen, enz.

En veel van die oeroude tradities, door Berosus in het Grieks naverteld, kunnen nu worden vergeleken met oorspronkelijke spijkerschriftteksten die werden teruggevonden.

In verband met de zondvloed luidt de traditie dat de laatste ante-diluviaanse koning door de godheid tevoren werd gewaarschuwd alle heilige schriften te verzamelen en op te bergen in Sippar, de residentiestad van zijn heilige voorganger Emmeduranki.

Deze laatste naam betekent: 'Heer van het Orakel (= Profeet) over de verhouding tussen hemel en aarde'; en het feit dat onze K. de Heiland nu hier op bezoek ziet, heeft voorzeker diepe zin.

Dat er in Sippar, rond 320 vóór Chr. een school gesticht werd door de beroemde astronoom Kidinnu is reeds vermeld hiervóór in nr. 1606 en in fasc. 5, nr. 122, voetnoot 270.

Nadat Hij een eind gegaan had, zag ik Hem met zijn 4 leerlingen (Cesar is de vierde) bij een huis aan de weg onder een grote boom, die met een omheining omgeven was.

Zij rustten op de daar aangebrachte banken en gebruikten honing en brood, dat men hun uit het huis kwam aanbieden. (Hier hebben wij een staaltje van de primitieve oosterse gastvrijheid, zoals wij b.v. Abraham ze zien beoefenen in Genesis 18).

In de nacht van maandag op dinsdag, 18 en 19 december, zag ik de Heer nergens binnengaan, maar met de 4 jongelingen voortreizen door de vlakke, nu eens over witte, steenachtige grond, dan weer over (of tussen) weiden, vol witte bloemen.

(Over bloemen in de winter, zie fasc. 2, nr. 60, voetnoot 129).

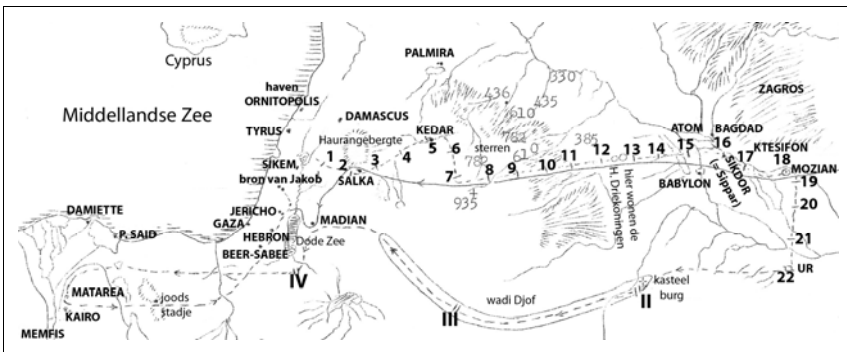
Aan de weg groeiden vele dunne en slanke perzikkbomen.

Menigmaal stond de Heer stil en sprak tot de jongelingen en wees onder het spreken in het rond. In dit land zijn vele rivieren en kanalen (nr. 1606, voetnoot 828).

Jezus reist verbazend snel en menigmaal 20 uren aan een stuk, dag en nacht.

(De tweede helft van deze grote reis heeft een wonderbaar karakter. Zie wat hierover gezegd is in fasc. 27, nr. 1497, voetnoot 795).

Zijn terugkeer naar Judea zal een zeer grote boog beschrijven (zie kaartje, nr. 1606).

Het dunkt me altijd dat Eremenzear deze reis beschreven heeft en dat zijn geschrift door het vuur vernietigd is geworden, maar dat toch het een en ander eruit gered en bewaard is.

19 december = 1 Tebet; Nieuwe Maan. –

Zij reisden aldus tot dinsdagavond. Toen zag ik de Heer met de leerlingen een stad naderen, waarvoor zich op een heuvel vele ronde tuinen uitstrekten; ze hadden meestal een bron in het midden en waren met sierlijke, fijne bomen en met struiken beplant. De Heer richtte zich naar het zuiden en Babylon lag naar het noorden; het was als ging men van hier naar Babylon afwaarts, het was lager gelegen⁸³⁴.

Ik zag nu in mijn visioen een tafereel ten noordoosten van hier. Ik zag als hoge, (van sneeuw) glinsterende bergen met vele wonderbare torens erop. Dit gebergte verheft zich boven de wolken; het is de Profetenberg, waarvan al deze stromen hun wateren ontvangen⁸³⁵.

---

⁸³⁴ Mozian is bij benadering te lokaliseren in de streek van Koet el-Amara aan de Tigris. Op ons kaartje (zie nr. 1606) wordt het aangeduid door 18.

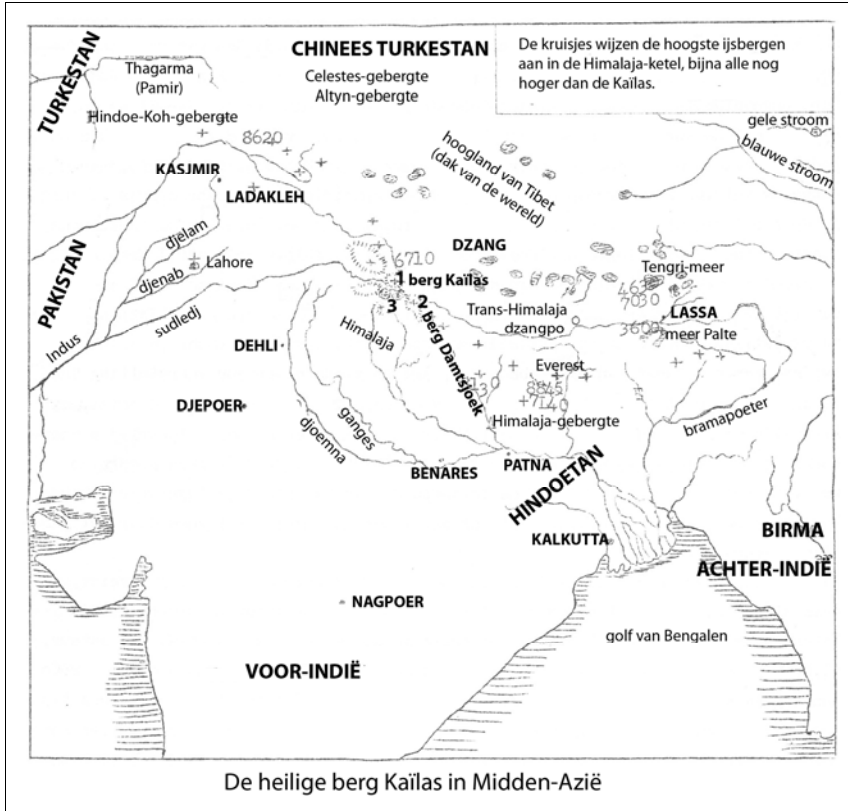
De weg loopt van hier naar Babylonië lichtjes af. In elk geval is de helling zeer zwak.

Morton noteert voor het niveau bij Bagdad 105 voet en voor dat bij Ur, 350 km meer zuidelijk, 15 voet.

⁸³⁵ De grote stromen van Midden-Azië nemen hun oorsprong rond de berg Kailas, maar dat de stromen van Assyrië en Chaldea, de Eufraat, Tigris, Chaldar en hun bijrivieren dezelfde oorsprong hebben, is zeker een grove vergissing, indien men ten minste niet de veronderstelling wil maken dat hun wateren ondergronds uit Midden-Azië komen.

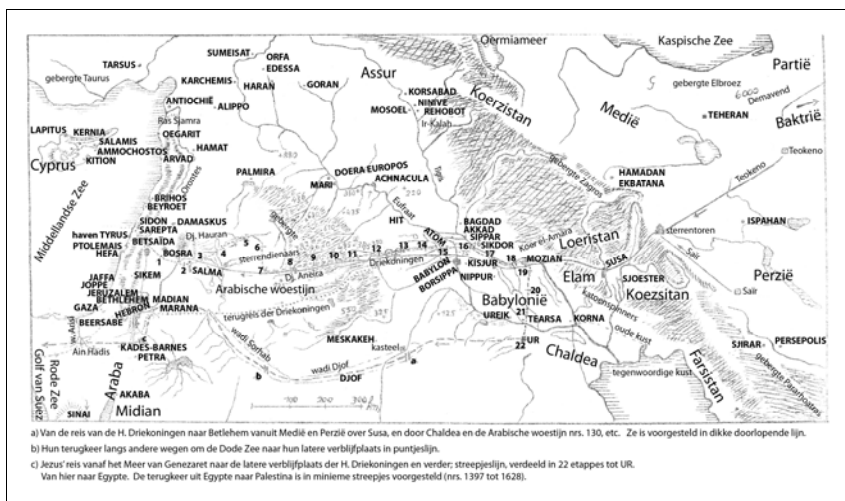
Maar we weten dat K.'s waterbeschrijvingen vaak voor verdacht gehouden moeten worden. Van het begin af aan werd hierop de aandacht gevestigd, zie de VOORREDE in fasc. 9, nr.11).

Wat de Profetenberg betreft, hierover is uitgebreid in fasc. 18, nr. 735, voetnoot 363; met een kaart als illustratie.

De vloed hier vormt bij de stad 3 armen, en deze verenigen zich weer achter de stad, die door 2 armen onspoeld en door de middelste doorsneden wordt.

De Heer zal aan gene zijde van de stad nogmaals over de stroom gaan, dan naar het zuiden (naar het gewest), waar hij in de zee uitmondt. (In die tijd drong de Perzische Golf veel dieper het land in dan nu, nl. eer de benedenstroom van de Eufraat en Tigris verzand was, zie kaart in fasc. 5, nr. 123).

Ik meen dat die stroom Tigris heet, deze naam heb ik althans gehoord.

1611.

De Heer trad zeer gerust, en zonder door iemand aangesproken te worden, de stad in. Het was avond, men zag weinige inwoners, niemand scheen acht op Hem te geven, maar welhaast zag ik enige mannen, in lange klederen volgens de mode van Abraham en met doeken rond het hoofd gewonden, Hem tegemoet komen en zich voor Hem buigen. Één van hen overhandigde Hem een kort staf, die van boven als een herdersstaf gekromd was. Het was een rietstok, gelijk men er gebruikte bij de verguizing (= beschimping; belediging, / verguizen = afkraken, beledigen, smaden, honen) (doornenkroning) van Christus. Men noemde dit de vredesstaf.

De anderen spreidden twee en twee een baan tapijt dwars over de straat open, en zodra de Heer erover gegaan was, staken dezen, die nu de achtersten waren, met hun tapijt de anderen weer voor en legden het opnieuw vóór Jezus' voeten. Dit deden zij tot zij aan een hof kwamen, die omgeven was met

een tralieafsluiting, waarop vele afgodsbeelden stonden. Van voren aan de straat hing aan een stok een vlag uit, waarop een man, eveneens met zulk een vlag afgebeeld was: het was de vredevlag.

Zij leidden de Heer door een gebouw, waarvan het dak met een borstwering omgeven was, en waarop ook een vlag uitstak; dit gebouw scheen de tempel te zijn. Binnen in de tempel stonden rondom gedekte afgodsbeelden, en ook nog één, eveneens gedekt, in het midden. Het dekkleed was boven in de vorm van een kroon toegesnoerd.

1612.

De Heer vertoefde hier niet; zij gingen door een gang, waarin men aan weerskanten slaapvertrekken zag. Zij kwamen uit in een klein omsloten binnenhof met tuin? Dit binnenhof was met talrijke veelkleurige stenen sierlijk geplaveid en daartussen groeiden sierlijke heesters en edel struikgewas. In het midden lag een bron (vijver) onder een open tempeltje. Hier ging de Heer met de jongelingen neerzitten, en de afgodendienaars brachten hun, op hun verzoek, water in een bekken. *De Heer zegende het eerst, als wilde Hij de zegen, die de heidenen er over uitgesproken hadden, daaruit verdrijven;* dan wasten de jongelingen zijn voeten *en Hij de hunne* en zij goten de rest van het water in de bron.

Hierop leidden de heidenen de Heer in een aangrenzende open zaal, waarin op lage tafels een maaltijd bereid stond van grote gele, geribde appelen en andere vruchten, honigraten, broodjes gelijk wafelen en kleine vierkante koekjes; zij aten daarvan een weinig al staande.

De komst van de Heer was door de priesters van de vorige stad (Sikdor) aan deze mensen reeds aangekondigd; zij hadden reeds de gehele dag op Hem gewacht; daarom werd Hij zo plechtig onthaald. Ook Abraham had een welkomststaf, gelijk men er hier Jezus één aanbood.

Woensdag, 20 december. –

Ik heb de naam gehoord van de stad, waarin Jezus gisteren binnentrad, nl. Mozin of Mozian⁸³⁶. Het is een priesterstad en zij zitten daar diep in de afgoderij gedompeld.

Jezus ging niet in hun tempel; ik zag Hem vóór de tempel bij een bron (of vijver) op een gemetseld, van trappen voorzien verhoog, *een grote toegestroomde menigte onderrichten.*

Hij verweet hun zeer streng dat zij nog dieper in de duivelsdienst verward zaten dan hun bureu. Hij verwierp al hun godsdienstige praktijken en zei dat zij de Wet verlaten hadden.

---

⁸³⁶ Hier vernemen we van K. dat de stad, waarin Jezus gisteren binnentrad, Mozin heet, of Mozian.

Hierbij moet worden aangestipt dat het wel niet zal gaan over de hedendaagse puinheuvel Tepe Musyan in Iran, ± 100 km ten noordwesten van Susa en ± 140 km ten oosten van Koet-el-Amara (Al-Kut in Irak). Evenmin zal het gaan over de hedendaagse stad Mazian in Irak, ongeveer 65 km ten oosten van Al-Amara over de Tigris bij de oostgrens van Irak, ± 380 km ten zuidoosten van Sippar, en 200 km ten noordoosten van UR.

Het is echter wel mogelijk dat die moderne namen verband houden met het Mozin of Mozian waarvan K. ons hier vertelt dat de Tigris er doorheen vloeit en dat wij in nr. 1610, voetnoot 834 bij benadering lokaliseerden in de streek van Koet-el-Amara.

Ons lijkt het interessant te kunnen vaststellen dat de stadsnaam Mozin of Mozian, in de landstreek waar de Heiland thans doorheen reist, in elk geval geen loos verzinsel is van onze zienster. Zie ook een gelijkaardige vaststelling in fasc. 5, nr. 137, voetnoot 313, in verband met de stad Kausoer.

Dat zelfs de juiste naam en ligging van sommige oeroude Babylonische steden, de 'incllyta superbia Chaldaeorum', in vergetelheid zouden geraken, werd trouwens voorspeld door de profeten, b.v. Jesaja 13, 19; Jerem. 50, 39.

Over de dubbelstad Sippar spreekt de Dict. de la Bible, onder het trefwoord 'SEPHARVAÏM', met verwijzing naar II Kon. 17, 24-31. In de Bible Polyglotte van Vigouroux ziet men een afbeelding van de in SIPPAR vereerde zonnegod.

Ik hoorde dat Hij hun sprak over de verwoesting van de tempel van Jeruzalem, waarvan hun vadersen getuige waren geweest, over Nabuchodonosor en de profeet Daniël.

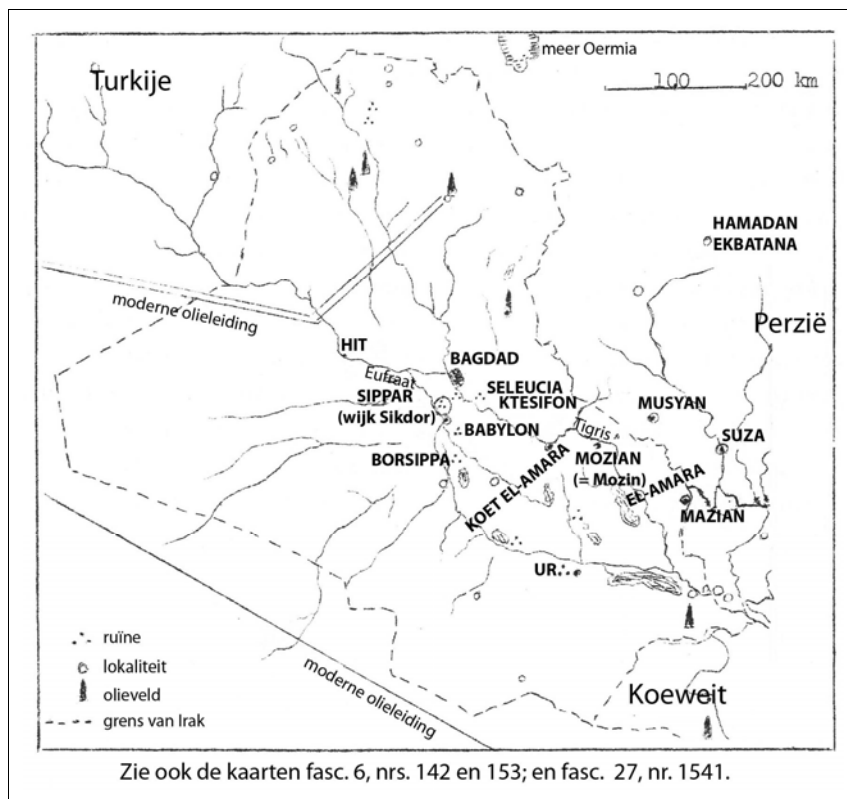
*Hij zei dat de goedwilligen zich moesten afscheiden van de blinden die meer de duisternissen beminden dan het licht, want onder hen waren toch nog enige goede lieden. Tot deze laatsten zegde Hij waarheen zij zich konden begeven. Velen waren hardnekkig: het betrof een punt in verband met de vrouwen, dat zij niet wilden inzien; het was, geloof ik, *de afschaffing van de veelwijverij.**

De vrouwen waren bij hen gans afgescheiden en woonden in een straat aan het uiteinde van de stad. Tussen beide (stad en straat) waren nog dreven. Zij schenen zeer veracht te zijn en de mannen hadden er een grote afschrik van, als ze ziek waren; de meisjes mochten zich niet meer laten zien, wanneer zij een zekere leeftijd bereikt hadden. Geen vrouw heeft Jezus hier gezien; jongens waren er tegenwoordig.

Jezus zei tot deze mensen met zeer strenge uitdrukkingen, dat zij zo blind en bedorven waren, dat zij nog niet tot de doop gereed zouden zijn, wanneer de gezant hier zou komen, die Hij hun wilde sturen. En inderdaad, ik heb ook gezien, terwijl ik deze nacht het leven van Sint Tomas beschouwde (in de nacht van 20 op 21 december die zijn feestdag was), dat het zo geweest is (cfr. nr. 2275).

(Het punt van de afschaffing der veelwijverij wilden zij niet inzien, waarschijnlijk omdat ze door het Mazdeïsme aanbevolen wordt met het oog op de voortbrenging van talrijker kinderen).

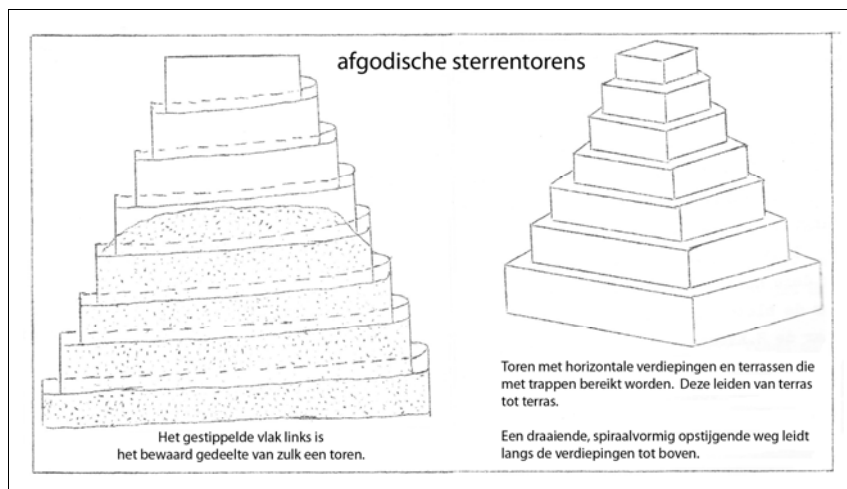

1614.

Jezus wilde niet langer bij hen blijven, en toen Hij de stad verliet, kwamen meisjes Hem bij de poort tegemoet. Zij droegen wijde broeken, hadden kransen om de armen en de hals en droegen bloemen in de handen. Zij hieven een loflied voor Hem aan en ik zag dat *Jezus ze bedankte en het woord tot hen richtte.*

Nu zag ik Jezus met zijn reisgezellen door een grote vlakte trekken. (Recht naar het zuiden, dwars door de grote vlakte van Chaldea tot Ur, een weg waaraan Hij 3 dagen en 2 nachten besteedt).

Met de middag (van de eerste dag) zag ik Hem in een tentendorp van herders treden; Hij ging daar aan een bron neerzitten en de leerlingen wasten Hem de voeten. Enige mannen naderden tot Hem met een tak in de hand en verwelkomden Hem hartelijk; zij waren meer op de wijze van Abraham, nl. met een lang gewaad gekleed.

Ook hier was een sterrentoren in de vorm van een piramide (fasc. 27, nr. 1542), maar ik zag er geen afgodsbeelden. Deze mensen schenen enkel sterrendienaars te zijn. Ik geloof ook dat zij tot de stammen behoren, waaruit enige lieden met de koningen naar Bethleem gereisd waren; zij schenen me slechts een kleine herdersgroep te zijn, van wie enkel één, namelijk de hoofdman, een vast huis had.

In dit huis at Jezus al staande wat brood en vruchten, en dronk uit een aparte beker. *Daarna deed Hij voor deze herders nog een lering bij de bron*, en wanneer Hij vertrok, vielen zij op de weg voor Hem neer, en smeekten Hem, toch nog wat bij hen te blijven.

21 december. –

De Heer ging gedurende de gehele nacht en de volgende dag (21 december). Ik zag Hem eens met de leerlingen aan een bron, onder grote, lommerrijke bomen op een rustplaats stilhouden, wat brood en wat drank gebruiken.

Jezus in de stad Ur.

1615.

22 december. –

De Heer en de leerlingen verwijderden zich nu een weinig van de stroom (een verbindingsrivier tussen Tigris en Eufraat, of de Eufraat zelf, zie kaartje in nr. 1606), terwijl zij zich naar het zuiden richtten, en kwamen tegen de avond, vóór de sabbat, bij een stad. Ook deze ligt aan een stroom (hetzij nabij de Eufraat of aan een bijrivier) ongeveer 30 uren zuidelijker dan de vorige (Mozian).

De mensen wonen daar meer door elkaar; de mannen en vrouwen houden zich minder van mekaar afgezonderd. Ik hoorde de naam van de stad, die luidde als Ur of Urhi; ze had betrekking op Abraham, hetzij Abraham uit dit gewest was, hetzij dat de inwoners uit zijn vaderland waren, dit ben ik vergeten.

Ik zag Jezus met zijn gezelschap vóór de stad bij een bron komen; deze lag in het midden van een omtuinde plaats en vormde het centraal punt van grote en lommerrijke boomlanen. Ook stonden stenen zitbanken er omheen. De jongelingen wasten hier de Heer en elkander de voeten. Hierop traden zij in de stad, die, naar ik bemerkte, in bouwtrant verschilde van de voorgaande.

Ik zag er vele torens, rond welke trappen langs binnen en buiten omhoog voerden en boven waren gaanderijen, waar men de loop van de sterren waarnam. Uit de sterren wisten zij hier de komst van de Heer voorop. (Is dit bijgeloof of had K. wellicht van sommige mensen hier deze mening of uitlating gehoord?).

Zij wachtten reeds enige tijd op Hem en daarom namen zij elke aankomende vreemdeling goed in acht.

Zodra nu enige burgers Jezus in de stad gezien hadden, liepen zij naar een groot huis of openbaar gebouw, waarvoor een markt lag, om daar zijn aankomst te berichten. Men kon op het dakterras van dat huis rondgaan en daar ver in het rond zien.

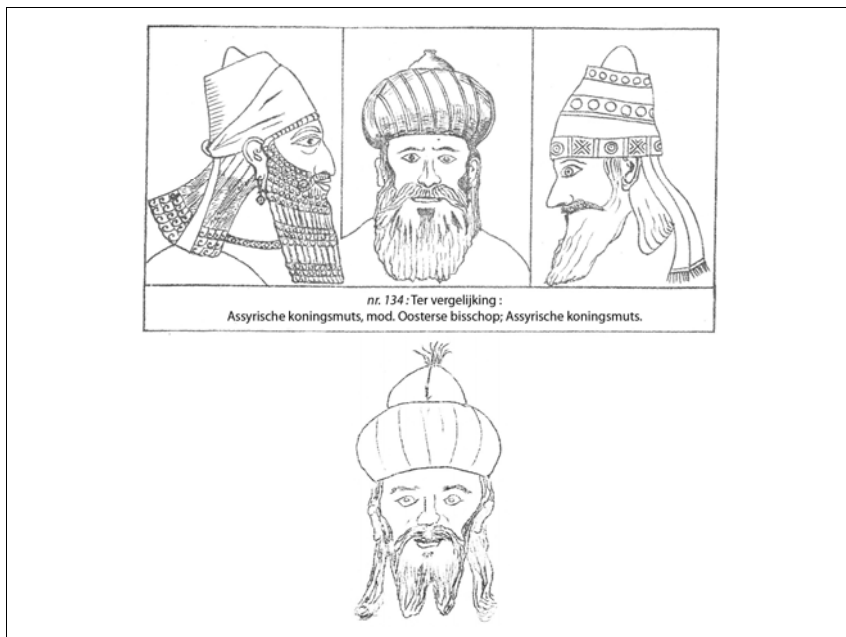
De Heer en de jongelingen hadden vóór de poort hun gordels anders omgebonden en hun klederen neergelaten. Uit het huis dat mij een school scheen te zijn, kwamen nu verscheidene mannen, die lange klederen en een gordel met afhangende riemen droegen. Hun klederen waren tamelijk eentonig van kleur. Om hun hoofd waren geen doeken gewonden, maar zij droegen mutsen als de valhoed van kinderen. De bolwring van die muts bestond uit pluk of rafeling en uit een kroezige, vlokkige stoffe, haast gelijk pluimen: ze liep boven met de ribben (of beugels) ineen en deze vormden daar een soort van vederbos. Tussen die beugels door kon men het hoofdhaar zien.

(Men kan zich deze beschrijving voorstellen als in het tekeningetje hieronder, of als in fasc. 2, nr. 34, of fasc. 5, nr. 134, of fasc. 27, nr. 1584).

Deze mannen vielen voor Jezus neer en boden Hem een tak aan. Één van hen had ook een soort scepter in de hand. Uit het huis werd een vlag uitgestoken, maar ik weet niet meer wat erop afgebeeld was. De mannen namen Jezus en de jongelingen in hun

midden en brachten hen in het huis, dat uit een grote zaal bestond; zij leidden Hem op een verheven leerstoel, waartoe men met trappen opsteeg. Daar waren meerdere zitplaatsen boven elkaar (steeds hoger). De middelste was de hoogste.

Vele mensen kwamen naar Jezus luisteren, doch zijn lering was maar kort.

Daarna brachten zij Hem in een ander huis (naar een ander deel van het gebouwencomplex), waarin men door een gang tussen 2 rijen slaapkamers in een zaal kwam, waar zij een maaltijd voor Hem klaargezet hadden. Doch Hij at slechts al staande enkele hapjes en zij leidden Hem vervolgens met de jongelingen in een kamer en zij lieten Hem daar alleen. Hier aten zij tezamen nog een weinig en begonnen *daarna met gebed de sabbat te vieren.*

1616.

23 december; Sabbat. –

Zij vierden nog de sabbat. Ik zag Jezus heden ook op een open plaats, waar een bron (vijver) en een stenen leerstoel was.

Hier preekte Hij na de sabbat voor de vrouwen; alle vrouwen waren hier rondom Hem verzameld; zij waren eng gekleed en zo omwikkeld, dat ik niet begripen kon hoe zij aldus goed konden gaan. Enige droegen klederen van stoffe met grote bloemen, en hoeden van zulke vlokachtige stoffe als pluimpjes, gelijk hiervoor vermeld is. Deze mutsen hadden nagenoeg de vorm van een monnikskap.

(Waarschijnlijk zijn dezelfde mutsen bedoeld als even verder in nr. 1620, begin, dus mutsen waarmee men ook de sfinxen in Egypte voorstelde, zie fasc. 2, nr. 34).

Boven hadden deze mutsen een kleine ronde wrong; op het voorhoofd daalden ze met een punt neer en hingen aan weerskanten geribd of met kerven in 2 lappen neer.

Later hield Jezus nog een leerrede in het huis van de mannen. Ook in deze stad waren afgodentempels. In geen daarvan ging de Heer binnen. De beelden in deze tempels waren eveneens allemaal met omhulsels overdekt.

Jezus sprak met deze mensen met grote kracht over aartzvader Abraham en Hij toonde hun aan hoe diep zij gezonken, hoe ver zij van zijn voorbeeld afgeweken waren.

Vertrokken uit Ur, overnacht Jezus in een alleenstaand gebouw.

1617.

24 december. –

Het volk van Ur vergezelde Jezus deze morgen en strooide Hem bij zijn afreis takken op de straat. Hij reisde naar het westen en zeer lang door een schoon vlak gewest (of uitgestrekte vlakke). Dan werd het zandiger; dan reisden zij door houtland en kwamen met de middag bij een bron, waar zij neergelegen rustten en aten. Vervolgens trokken zij door woud, waar hutten verspreid stonden en partijen bewerkt land lagen.

Tegen de avond kwamen zij aan een groot rond gebouw, dat met zijn voorhof door water omringd was. Het was rondom omgeven door huizen die platte daken hadden en een zeer logge bouwtrant. (Karakteristiek voor gebouwen in dit gewest en Chaldea).

Op het terras van dit kasteel zag ik groen en zelfs bomen. Maar is dit wel mogelijk? Ik zag in de dikke muren bekrompen woningen van geringe mensen ingebouwd.

Jezus en de leerlingen gingen in het voorhof, waar, tussen velerlei bomen, een bron (of vijver) was. De leerlingen wasten Jezus, volgens gewoonte, de voeten. Nu kwamen uit het ronde huis 2 mannen die vele strikken en snoeren op hun klederen hadden en pluimachtige mutsen droegen. Een van beide, een oude man met lang kleded en hoge spitse hoed droeg een tak of tuil of bosje, waaraan bessen hingen en gaf dit aan Jezus, die met de leerlingen hem in het ronde gebouw volgde.

In het midden van het huis was een ronde kamer, waar het licht door een venster van bovenaf inviel en in die kamer bevond zich een vuurplaats op trappen. Van deze ronde zaal kwam men rondom door deuren in onregelmatige kamers, waarvan de achterwand (waarschijnlijk de buitenmuur van het ronde gebouw) een halve kring vormde. Die wand was met tapijten behangen, waarachter men huisraad en gerei bewaarde. De bodems waren mooi en zeer effen gevloerd, en gelijk de wanden met dikke tapijten belegd; zij namen hier een maaltijd, doch met grote omzichtigheid; zij aten brood met schijven van een grote vrucht. Ook was daar een ongewone drank die ik niet kende; zij dronken uit nieuwe bekers.

1618.

Daarna leidde de heer des huizes Jezus het huis rond en liet Hem alles zien. Het kasteel was als een museum van afgodsbeelden, zo vol stond het ervan; ze waren kunstig vervaardigd, de ene waren groot, de andere klein; men zag er met osse- en hondenkoppen, beelden met slangenlijven en nog veel andere beelden van dieren en ook figuren als busselkinderen. In het voorhof stonden er enige onder bomen, b.v. een vogel die omhoog keek, waar omheen nog andere dieren opgesteld waren.

Meteen werd mij de kennis meegedeeld van de godsdienst van deze bewoners; ik weet er nog slechts van dat zij dieren slachtofferden en grote afschrik hadden van het bloed, dat zij telkens in de aarde lieten vloeien⁸³⁷. Zij hadden ook een eigen

---

⁸³⁷ Lieten het bloed in de aarde vloeien. – Reeds troffen wij een soortgelijke mededeling aan, die gemakkelijk te verklaren is.

De oosterlingen hebben in een zeker opzicht afschrik van bloedvergieten, wanneer er bloedwraak te vrezen is. Om niet van bloedvergieten te worden verdacht, vermijden zij zorgvuldig elke bloedvlek op zich of op hun kleren, want dit zou hen van bloedvergieten verdacht kunnen maken en bloedwraak uit kunnen lokken. Vervolgens hebben zij een heilige eerbied voor het bloed dat beschouwd werd als de absolute en onvervreembare eigendom van God. Ook wordt het geacht de zetel van het leven te zijn.

gebruik, bestaande in het verdelen en eten van brood. Hieromtrent herinner ik me nog slechts dat de voorname personen er een groter portie van wilden hebben, twee, ofwel groter stukken. Daar stond ook een afgod met verscheidene armen en hoofden op de romp, in wiens bek zij iets (als offer) schoven.

Daarna hield Jezus met een buitengewone bezieling in het voorhof bij de bron een redevoering tegen hun duivelsdienst. Zijn toespraak stond hun grotelijks tegen en het werd me toen duidelijk dat de huismeester uiterst verblind en aan zijn dwalingen verslaafd was; hij waagde het zelfs Jezus tegen te spreken.

Ik hoorde Jezus hun dan zeggen: "Ten bewijze van de waarheid mijner woorden zullen, in de verjaarnacht van het verschijnen van de ster aan de koningen, uw afgoden aan stukken vallen, uw ossenbeelden loeien, uw hondenbeelden blaffen en uw vogelbeelden krassen." In hun verzet weigerden zij hieraan geloof te hechten.

Jezus voegde er nog aan toe dat dit ook zou geschieden op alle plaatsen, waar Hij op zijn reis in het land van de heidenen gekomen was.

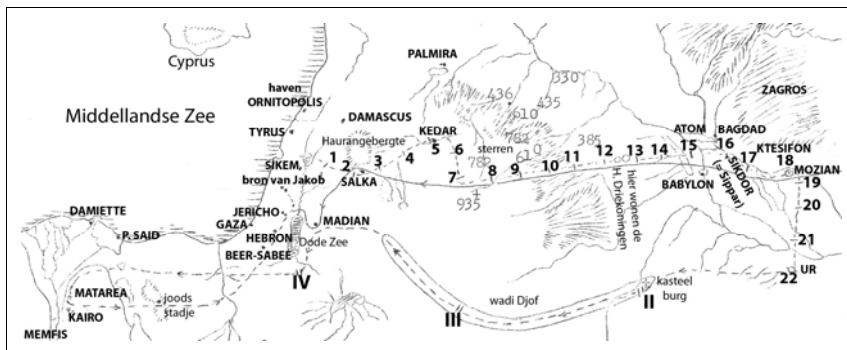
Nu valt het mij in dat Hij dit ook gezegd had aan de mensen van alle plaatsen, die Hij op deze reis bezocht had.

Jezus komt in de eerste Egyptische stad.

NOTA. De weg van Ur tot Matarea in Egypte wordt in 4 dagreizen afgelegd en is dus niet anders dan miraculeus te verklaren, meen ik. Deze etappen zijn door 3 romeinse cijfers, II III en IV, aangeduid.

Daarom is in Lev. 17, 10-14 bevolen het bloed van dieren in de aarde te laten uitlopen en het dan met aarde te bedekken (cfr. Ezek. 24, 7-8).

1619.

25 december. –

Om 10 uur in de avond van de 25^e zag ik de Heer en de leerlingen terug. Reeds ver van dit kasteel gingen zij op een weg (waarschijnlijk de wadi of vallei Djof volgend) tussen bossen. In de verte zag ik allerhande vervallen muren en vele zuilen; het scheen dat er zich arme mensen tussen gehuisvest hadden. Ik zag dit in een vlugge blik.

De weg liep nog altijd naar het westen. Jezus reisde nu buitengewoon snel. Wat mij ten zeerste verwonderde, in deze kerstnacht kreeg ik, kort vóór het uur van de geboorte van de Zaligmaker, taferelen te zien van geheel deze reis van Jezus, van alle steden,

- van de heidenstad bij Kedar,
- van de eerst bezochte sterrendienaars,
- van de herders die hun afgodische dierenbeelden molken,
- van het woonkamp der H. Driekoningen, van Azaria te Atom,
- van de eerst-bezochte Chaldeeën en
- het laatst-bezochte afgodenkasteel:

ik zag overal de afgoden te pletter vallen; ik hoorde al hun dierenbeelden brullen, loeien en schreeuwen.

Ik zag de koningen in hun tempel in gebed; zij hadden het kribje met vele lichten opgeluisterd, en mij dunkt dat er nu ook het beeld

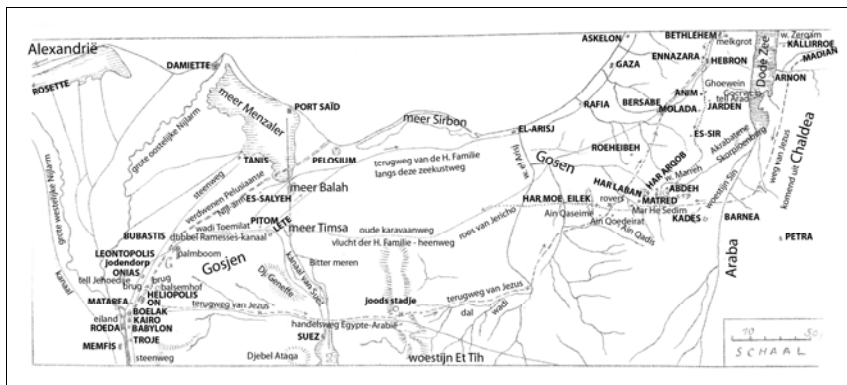
van een ezel bij stond; zij vereerden en gebruikten weliswaar hun dierenbeelden niet meer, maar deze brulden toch ook, **tot bewijs dat Jezus werkelijk Degene was tot Wie de ster hen geleid had**. Menig zwakgelovige immers twijfelde hier nog aan.

(26 december). –

Ik zag sedert gisteravond Jezus en de leerlingen nergens in een huis of hut, maar gedurig op weg. Hij doorkruiste eerst een zandige uitgestrekte woestijn, dan trok Hij over een langzaam opstijgende berg, dan weer in een groener houtland door kort struikgewas met fijne bladertjes; dit gewas geleeke op bosjes van lage jeneverboompjes; ze waren geschoren en van boven tegen elkander gegroeid; beneden vormden ze (onder de takken) als ruime hallen. Daarin moesten de dieren wel op hun gemak zijn en zeer geschikt kunnen wonen.

(27 december). –

Daarop volgde een gewest met groene stenen, die als met klimop bedekt waren, verder een streek met meer weiden en bomen; daarop een vloed, waarop een vlot van balken aan een anker vastlag. Hiermee vaarden zij over (nl. over het vloeiend kanaal bij het Meer Timsah, welk kanaal van de Nijl naar de Rode Zee loopt en beide verbindt). Wel wonen in dit gewest reeds mensen, maar zelf zetten zij zich over gedurende de nacht (zodat zij niet bemerkt werden) (op dezelfde plaats waar de H. Familie op haar vlucht zich had overgezet, zie kaart in fasc. 7, nr. 177).

De rivier was niet snel, maar diep. Een andere vloed verenigde er zich mee, of het was een arm van die vloed, dit weet ik niet meer juist.

Zij volgden deze arm (een kort eind ver) en kwamen nog heden nacht in een stad die aan beide zijden van de rivier lag. Dit was, dunkt mij, de eerste Egyptische stad.

(Mogelijk de stad door Flavius Josephus 'Lete' genoemd, waarover gesproken is in fasc. 7, nr. 179, voetnoot 380).

Alles was er stil en ik zag de Heer met de leerlingen onopgemerkt onder de voorhal van een tempel treden, waar rustplaatsen voor reizigers waren. Hier verdween het tafereel voor mijn ogen.

De stad scheen mij zeer vervallen; daar waren hoge dikke muren en logge stenen huizen en het leek me dat daar vele arme mensen woonden. Er werd mij te kennen gegeven dat Jezus door een uiteinde van de woestijn gekomen was, waar de kinderen van Israël doorgestaan waren.

1620.

28 december. –

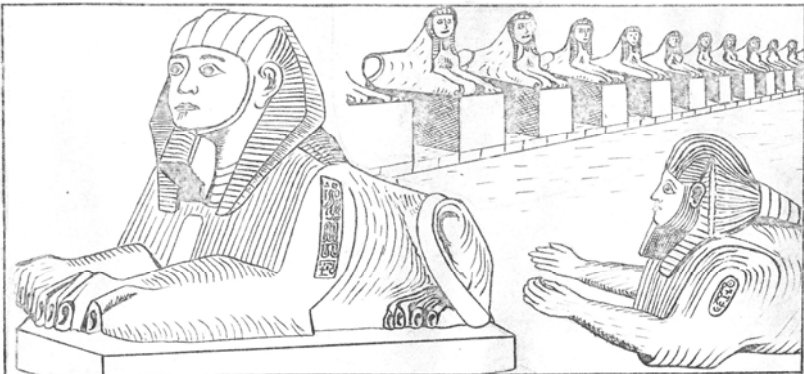
Ik zag deze morgen een groot gewoel in de Egyptische stad. Jezus en de leerlingen verwijderden zich haastig. Vele kinderen

liepen hen achterna al roepend: “Dit zijn heilige mensen.”
Alle inwoners waren op de been en zeer vergramd, doch de Heer ontweek hen met de leerlingen en geraakte buiten de stad.

In de nacht was een grote paniek ontstaan, want vele afgodsbeelden waren neergestort en de kinderen hadden van heilige reizigers gedroomd, die in de stad gekomen waren en ze hadden voorzeggingen gedaan.

Jezus en de leerlingen trokken nu door diepe holwegen (zeer waarschijnlijk de vallei Toemilat volgend, fasc. 7, kaart in nr. 177; zie hiervoor), door zandachtig land en met de avond zag ik hen niet ver van een stad aan de oorsprong van een beek.

Nadat de jongelingen Jezus en elkander de voeten gewassen hadden, gebruikten zij wat spijs om hun krachten te herstellen. Bij deze beek lag op een grote steen het beeld van een liggende hond, die als een mensenkop had en er zeer vriendelijk uitzag (sfinx); hij had een hoofdbedekking, gelijk ik er bij de mensen van het land gezien heb, met aan beide zijden van het hoofd neerhangende gekerfde lappen, een band om het hoofd en boven een kleine wrong (of hoge, naar achteren lopende band, cfr. fasc. 2, nr. 34). Hij was wel zo groot als een koe.

nr. 34. : sfinxen (grote beelden, gelijkend op liggende honden met mensenkoppen)

Vóór de stad stond onder een boom een afgodsbeeld en ik dacht reeds: “Zal dit niet omvallen?”, maar neen! het bleef staan. Het had, als ik het nog goed voorheb, een ossenkop en gaten in het lijf, om daarin iets te verbranden; ook had het verscheidene armen.

Deze stad was groot. Van de poort uit liepen 5 straten erin. Jezus sloeg de eerste straat rechts in, die binnen langs de muur door de stad leidde. Deze muur was een brede, dikke, stenen wal, met heesters, tuinen en een rijweg erop. Beneden in die dijk waren woningen met lichte deuren van vlechtwerk. Zo gingen zij in de nacht door de stad, zonder met iemand te spreken of door iemand bemerkt te worden.

Ook in deze stad waren verscheidene afgodentempels, met vele vervallen, dikke gebouwen. Tegen de muren van deze gebouwen hadden (volgens oosterse gewoonte), mensen hun woningen gevestigd.

Als zij nu weer ver buiten de stad waren, gingen zij op een brede weg als op een dam, over de grote rivier die er onder liep; ze stroomde van het zuiden naar het noorden en was de breedste die ik op deze reis gezien heb.

(Bedoeld schijnt niet de Nijl zelf, maar de Pelusiaanse Nijl-arm, die naar het noordoosten loopt, of, zoals K. ook zegt, in de richting van Judea; zie op de kaart in fasc. 7, nr. 177, waar wij ons die brug indenken kunnen, nl. 1,5 uur ten noorden van Heliopolis en ten zuidoosten van het Jodendorp.

De Nijl-arm stroomde door Heliopolis, maar is nu verزند en vervangen door een kanaal.

Aan de overkant van die arm, volgde Jezus de steenweg zuidwaarts en bereikte het westelijk gedeelte van de stad aan de westkant van de rivier).

In de rivier lagen ook eilanden en op haar oevers waren vele grachten. Het land was vlak en er lagen in de verte verscheidene zeer hoge gebouwen in de vorm van de tempels der sterrendienaars, maar ze waren van steen en zeer groot (benevens

de ons best bekende driehoekige piramiden ook trappiramiden, b.v. die van Sakkarah. Het land was slechts langs de stroom zeer vruchtbaar. (Verder hogerop is de grond zandig).

Wanneer zij aan de overzijde van de stroom (de oostelijkste Nijl-arm) verder reisden, ontwaarde ik in de verte een stad, die aan dezelfde stroom lag. Ik zag ze gelijk wanneer men een stad op een berg ziet liggen; ik weet niet of ze inderdaad hoog lag, maar me dunkt daar torens en bomen gezien te hebben.

(De ligging van Heliopolis op een hoogte is aangetoond in fasc. 7, nr. 181, begin en voetnoot 387 evenals nr. 185, voetnoot 398.

In deze laatste nota vindt men nog andere bijzonderheden over Heliopolis).

Jezus komt te Heliopolis.

1621.

29 december. –

Ik zag Jezus met de leerlingen om 4 uur in de namiddag in die stad aankomen, waar Hij als Kind, met zijn Moeder gewoond had.

(Nader bepaald, Hij kwam aan in Matarea, aan de westzijde van de oostelijkste Nijl-vertakking, waar de H. Familie verbleef, na eerst in Heliopolis zelf gewoond en dan verder in het zuiden vruchteloos werk gezocht te hebben, zie fasc. 7, nr. 185, voetnoot 398).

De stad waarin Jezus aankwam, was dezelfde die ik gisterennacht had gezien. Ik moet nog zeggen dat de stenen brug over de stroom niet dichtbij de laatste stad lag maar veel verder.

Ik meen ook dat de stad, waarin Jezus nu aankwam, aan de eerste arm van de grote stroom lag, welke arm in de richting van Judea vloeiende (naar het noordoosten). In dit gewest hier verdeelt zich de stroom (Nijl) in vele vertakkingen, die in verschillende richtingen vloeien.

Hier en daar aan de weg zag ik arbeiders aan het werk; zij snoeiden en bonden hagen; ook zag ik grote balken aanslepen en mensen aan het werk in diepe grachten, die langs de stroom lagen. Jezus en de leerlingen hadden hun klederen neergelaten, wat ik vroeger nooit onderweg gezien had. Ik zag verscheidene groepen van 5 à 6 man, die hier en daar aan de weg arbeidden, aan hun meesterknechten vragen om takken af te mogen breken en Jezus tegemoet te mogen lopen; ik zag hen dan zich voor Hem neerwerpen en Hem hun takken overreiken. Nadat Hij deze in de hand had gehad, staken zij die aan de weg in de aarde.

Ik weet niet hoe het kwam dat zij Jezus aanstonds herkenden, misschien aan zijn joodse kleding. Ik herinner mij dat zij Hem verwachtten en geloofden dat Hij hen moest verlossen. Maar ik zag ook personen, die ondeugend schenen en naar de stad liepen, misschien om het volk tegen Hem te verbitteren.

Wel 20 mannen trokken met Hem mee. Vóór de stad stonden bomen en hier bleef Jezus bij een boom op de weg stilstaan. Deze was aan de ene zijde geheel neergezonken, zodat zijn wortelen uit de aarde gebroken waren. Hierdoor was een grote put ontstaan, die vol zwart water gelopen was; nu was deze put omringd door een hoog ijzeren hek en dit was zo dicht, dat men er geen hand doorsteken kon. Hier was het dat het afgodsbeeld in de grond gezakt was, toen Maria en Jozef met het Kindje Jezus op de vlucht naar Egypte hier voorbijgekomen waren. Bij diezelfde gelegenheid was ook de boom omgezonken (fasc. 7, nr. 180 – deel Heliopolis).

Jezus' vreemde gezellen leidden Hem in de stad, waarvoor een grote vierhoekige, geheel gladde steen lag, waarop ondermeer een naam stond, die de stad aanduidde; het tweede lid van de naam was Polis. Ik zag in de stad een zeer grote tempel, omringd door 2 muren (die binnenhoven omgaven), ook verscheidene hoge zuilen, die naar boven toe verdunden en boven spits eindigden en die met vele figuren en tekens versierd (of beschreven) waren; ook zeer vele grote liggende honden met mensenkoppen (sfinxen). Deze stad was overigens zeer vervallen.

Jezus' gidsen brachten Hem onder een voorgebouw bij een dikke muur tegenover de eigenlijke tempel, en gingen dan spoedig nog verscheidene inwoners roepen. Ook kwamen er aanstonds vele aan, en daaronder hoogbejaarde mannen met lange baarden, ook jongelingen en onder de vrouwen viel mij een buitengewoon grote en sterke oude vrouw op. Allen verwelkomden Jezus eerbiedig; het waren Joden en gewezen vrienden der H. Familie, toen deze hier woonde.

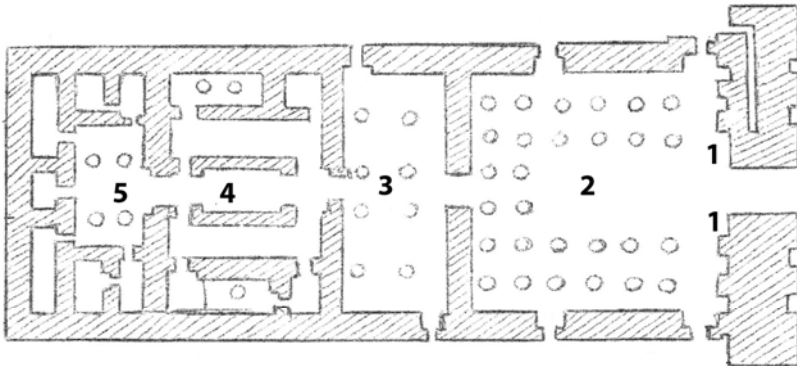
Achter het voorgebouw (dat tegenover de tempel stond), was in de muur een kamer, die thans luisterrijk versierd was. De H. Jozef had weleer daarin een woning voor de H. Familie ingericht, en de mannen die als kinderen Jezus hier gekend hadden en met

Hem omgegaan waren, leidden Hem nu hierbinnen. Er hingen lampen in⁸³⁸.

⁸³⁸ **Heliopolis.** – De stadsnaam, waarvan het tweede lid 'POLIS' was, luidde: Heliopolis; dit is Grieks en betekent: 'zonnestad'; de hebreeuwse naam is 'ON'.

De Heer komt hier klaarblijkelijk op dezelfde plaats, waar de H. Familie aankwam in fasc. 7, nr. 181.

Jozef richtte toen een hut in tegen de binnenkant van een pyloon of voorgebouw van een tempel. Deze, zegt K. hier was door 2 muren omgeven, te verstaan zoals in de passage, waar Flavius Josephus zegt dat Jeruzalem door 3 muren omgeven was, niet rondom doch alleen aan de noordkant. Het verblijf van Jozef was gelegen tegenover de 2 voorhoven en het hoofdgebouw van de tempel. Dit alles wordt verduidelijkt door het grondplan van een Egyptische tempel in fasc. 7, nr. 181.

GRONDPLAN van de tempel van Khons in Egypte. De Hebreëën namen in hun eredienst veel van de Egyptenaren over. De inrichting van de tempel van Salomon geleek treffend op dit grondplan.

Wij zien hier:

1. Pylonengebouw (ingang).
2. Voorhof van het volk.
3. Voorhof van de priesters.
4. Het Heilige.
5. Het Heilige der heiligen met rond beide laatste: verblijven.

Jozef richtte te Heliopolis zijn woning in tegen de dikke muren van zo'n voorgebouw. Een grote afgodentempel met twee binnenhoven stond er tegenover, zegt de zienster.

***

Door zuilen die naar boven toe versmallen en volgeschreven zijn, verstaat K. obeliskken, die spits zijn als naalden, met beeldschrift bedekt zijn en boven met een punt eindigen.

's Avonds zag ik dat een hoogbejaard man de Heer naar een school leidde, die goed ingericht en van al het nodige voorzien was (en als synagoge dienst deed). Ook hier (zoals overal in de synagogen) zaten de vrouwen achteruit op een met traliën afgesloten verhoog met een eigen lamp.

Ik zag Jezus voorbidden en onderrichten.

Uit eerbied lieten zij Hem de ereplaats bekleden.

Als Jezus naar deze stad kwam, was Hij, een uur gaans eer Hij ze bereikte, op dezelfde weg gekomen, waarlangs Hij als Kind met Maria, er heengegaan was.

1623.

30 december; Sabbat. –

Heden zag ik dat Jezus in de synagoge nogmaals onderrichtingen gaf, zoals gisteren, dat men Hem steeds met de grootste eerbied de voorrang gaf en de eerste plaats afstond.

De inwoners van deze stad dragen voor het merendeel korte rokjes en om het hoofd witte tulbanden; hun schouders en borst zijn slechts gedeeltelijk bedekt. De gebouwen zijn hier ongelooflijk dik en zwaar en er zitten ongehoord grote steenblokken in verwerkt. Hierop ziet men allerhande figuren die er in uitgehouwen zijn; sommige daarvan zijn levensgrote beelden van personen met enorme stenen op het hoofd of de nek, wat mij zeer verwonderde.

(Dit zullen wel voorstellingen zijn van taferelen uit het metselberoep. In Egypte zijn ALLE bedrijven in kunstige taferelen op steen- en rotswanden voorgesteld).

De inlanders hebben hier een vreemdsoortige afgoderij: overal vereren zij beelden van ossen (of de stiergod Apis).

De liggende honden zijn sfinxen. Soms leidde een laan van zulke dieren naar de ingang van een tempel.

Ook vindt men overal liggende honden (of sfinxen, fasc. 2, nr. 34, voetnoten 73 en 74); ze hebben een kop als van een mens.

Benevens dit, vereert en aanbidt iedere stad haar eigen beschermgod, die het een of ander dier is (of althans met een dierenkop afgebeeld wordt, fasc. 7, nr. 191, voetnoot 406; ieder van deze goden kon van meerdere steden de beschermgod zijn).

Ik heb gisteren overdag ook veel van Jozef en de overige zonen van Jakob in Egypte gezien, waarvan ik me nog herinner dat Jozef zijn broers na Jakobs begrafenis in de omstreken van deze stad verdeelde, en één die geen heilzegen van Jakob ontvangen had, meer verwijderde, opdat de onheilswens geen nadeel aan de anderen zou toebrengen. (Simeon ... Genesis, 49, 7).

Jozef zelf woonde meer achteruit (dieper in Egypte).

1624.

31 december. –

Ik zag de Heer deze morgen reeds op de terugweg. Vele inwoners deden Hem uitgeleide.

Nu zijn 5 leerlingen bij Hem, want ook een jongeling van Heliopolis trok mee; hij was voorzien van een reispakje; het was

er een die Hem als leerling wilde volgen; zijn naam was ‘A-Deo-datus’, wat zoveel betekent als: ‘gegeven door God’.

Inderdaad, zijn moeder had hem gekregen door een gunst van de hemel; die vrouw heette Mira; het is een eigenaardige naam, het horen er van deed mij denken aan Semiramis. Deze bejaarde sterke vrouw was reeds de eerste avond bij Jezus onder het voorgebouw van de tempel.

Toen Maria hier woonde, was deze vrouw lang onvruchtbaar geweest, maar door het gebed van Maria had zij later een zoon bekomen; het was een hoog opgeschoten, slanke jongen van ongeveer 18 jaar.

Bij het verlaten van de stad ging Jezus over een water.
(Over de Pelusiaanse Nijl-arm of over een kanaal).

Nadat zij die Hem uitgeleide deden, teruggekeerd waren, zag ik Hem met de 5 jongelingen door de woestijn trekken. Hij reisde in een meer oostelijke richting (meer recht naar het oosten) dan de weg die de vluchtende H. Familie gevolgd was. (Deze weg kwam minder recht uit het oosten, eerder meer uit het noordoosten).

Ik zag Jezus in de woestijn tot een kleine stad naderen, waar ook Joden woonden, die daarheen de wijk genomen hadden bij een zekere verwoesting van Jeruzalem (I Makk. 1, 56).

(K. ziet naar welke stad Jezus op reis is, hoewel Hij pas in de avond van de volgende dag er zal aankomen).

De stad die Jezus bezocht heeft, heet Heliopolis.
De ‘E’ stond verkeerd, samen met de ‘L’, wat ik elders nooit gezien had; ook meende ik aanvankelijk: er komt een ‘X’ in voor. (Zij zag ‘H’, maar dan tegen elkaar geschreven)⁸³⁹.

---

⁸³⁹ Jezus’ weg loopt recht naar het oosten. Hij volgt waarschijnlijk de oude karavaanweg, die nog sporen nagelaten heeft en liep tussen de Bitter-Meren en de Golf van Suez; hij doorkruist een onmetelijke woestijn.

Jezus te Ber-Sabe en in het dal Mambre.

1625.

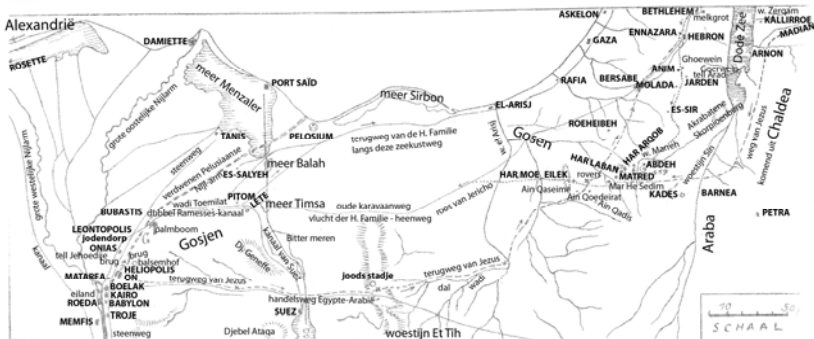
1 januari 1821. –

Jezus kwam 's avonds met de leerlingen in een kleine (de voormelde joodse) stad in de woestijn, waar 3 rassen van mensen woonden: Joden in vaste huizen, Arabieren in hutten van rijshout en met vellen gedekt, en nog een ander ras.

Aan zijn linkerkant had Jezus heel in de verte, aan de horizon het lage heuvelland dat de zuidelijke afsluiting vormt van de vallei Toemilat of 'land van Gosjen'.

De kleine joodse stad, waar Jezus eerst komt, ligt reeds in het gebergte. Dit gegeven maakt het ons gemakkelijk de stad bij benadering te situeren, zie kaart in fasc. 7; nr. 177.

Het gebergte begint een zestal uren ten oosten van de Bitter-Meren en van de Golf van Suez; het richt zich naar het zuidoosten en gaat over in het Sinai-gebergte.

Ten oosten van de Bitter-Meren is in dit gebergte de Mitlas-pas, waardoor men uit de woestijn Soer of Etam in de grote woestijn et-Tih komt (cfr. H.L. december 1935; april 1936).

De stad dateert waarschijnlijk uit het begin van de Makkabese opstand tegen Antiochus, die de Joden dwingen wilde hun Wet te verzaken en de afgoden te aanbidden.

Matatias gaf het sein tot de opstand, maar moest met zijn aanhangers zich in de woestijn terugtrekken (I Makk. 2).

Deze mensen werden naar hier verdreven, toen Antiochus Jeruzalem verwoestte en zo velen hun behoud in de vlucht moesten zoeken.

Ik heb de gehele geschiedenis gezien, hoe een deugdzame oude priester (nl. Matatias, I Makk. 2, 23-25) een Jood neerstak, die voor de afgoden offerde, hoe hij het altaar omvergooide en alle godsdienst- en vaderlandslievende mensen opriep en mobiliseerde, en hoe een held (zijn zoon Judas) de onafhankelijkheid herwon en alles weer in orde bracht (I Makk. 3, 1).

In die vervolging waren deze wetgetrouwe mensen naar hier gevlucht; ik zag ook waar zij voorheen geweest waren. De Arabieren hadden zich vroeger bij hen aangesloten en waren met hen verdreven geworden. Later waren zij toch weer tot de afgodendienst teruggekeerd (nl. de Arabieren).

De Heer ging hier, volgens zijn gewoonte, aan de bron. Hij werd daar door de inwoners begroet, ontvangen en in een huis gebracht.

2 januari. –

Ik zag dat de Heer in deze kleine stad door de Joden zeer bemind en geëerd werd; zij stamden van Matatias en zijn vrienden af; zij waren hier in het gebergte gevlucht en zij bezaten van Matatias ook een voorzegging betreffende de Messias; zij hielden Jezus voor een Profeet en *in een toespraak die Hij hield in een huis*– zij bezaten geen synagoge – *sprak Hij, gelijk Hij in de laatste tijd overal gedaan had, van zijn aanstaande terugkeer tot de Vader, die plaats zou hebben, nadat Hij door de Joden alleronwaardigst behandeld zou zijn*; zij konden dit onmogelijk geloven en hadden Hem graag bij zich gehouden.

Heden begaf Jezus zich reeds vroeg op weg, en van hier gingen nog 2 nieuwe jongens als leerlingen mee, allebei nakomelingen van Matatias; zij waren verwant met mekaar;

- de ene was niet veel ouder dan 12 jaar; ik heb zijn naam vergeten;
- de ander, een jonge man van ongeveer 20 jaar, heette Sem.

De weg liep door de woestijn in het dal (door één van de vele wadi's of droge rivierbeddingen die de woestijn doorsnijden.)

De mensen hadden hier geen akkers, maar slechts tuinen.

Jezus had hier de kinderen gezegend.

1626.

3 januari. –

Ik zag de Heer gedurig met grote spoed door de woestijn trekken; zij reisden dikwijls dag en nacht door, met slechts enige korte onderbrekingen om even te rusten. Hier en daar stonden hutten aan de weg, maar nergens gingen zij binnen.

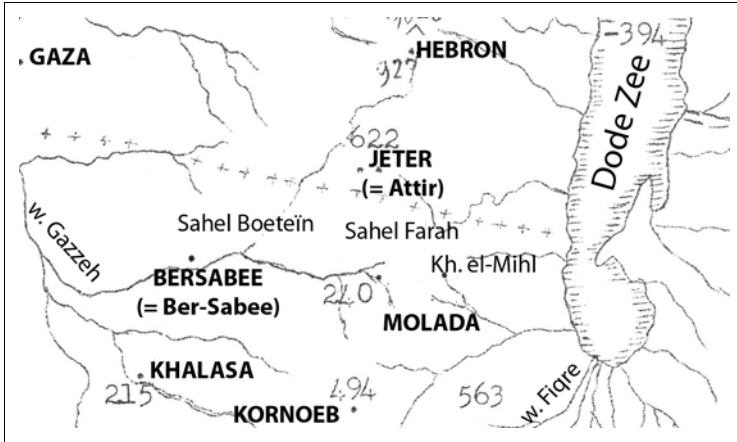
4 januari. –

Ook heden zag ik de spoedreis van Jezus. Hij liet de weg, waarlangs Hij in het land gekomen was, ter rechterzijde (richt zich dus meer naar het noorden). Eindelijk zag ik Hem op een groene plaats rusten, waar schone balsemhagen groeiden; hier vloede een bron en het gewest was zeer liefelijk.

De Heer hield hier met zijn leerlingen een rusthalte; zij lagen neer en aten een stuk brood en deden in hun water uit de bron een weinig balsem uit de struiken. De richting van hun weg uit Egypte doorsneed op deze plaats de omweg, waarlangs Maria in Egypte gekomen was. (Jezus is nu in de omgeving van Aïn Qaseimeh, zie kaart in fasc. 7, nr. 177).

De weg, waarlangs Maria, westwaarts reizend, in het land gekomen was, beschreef een boog of omweg.

Jezus trok aan de oostkant in een meer rechte richting eruit.
 Ik heb vergeten te zeggen dat Jezus op zijn reis uit Arabië naar
 Egypte de berg Sinaï aan zijn linkerzijde in de verte liet liggen.
 Deze avond zag ik Jezus bij Ber-Sabe bij een bron aankomen.
 Hij werd er door de Joden zeer vriendelijk verwelkomd.

5 januari. –

Hier in Ber-Sabe is een springbron. Ook Joannes de Doper is eens in dit gewest geweest. Hier is een grote synagoge; behalve dit, wonen de mensen hier in geringe hutten met strodak.

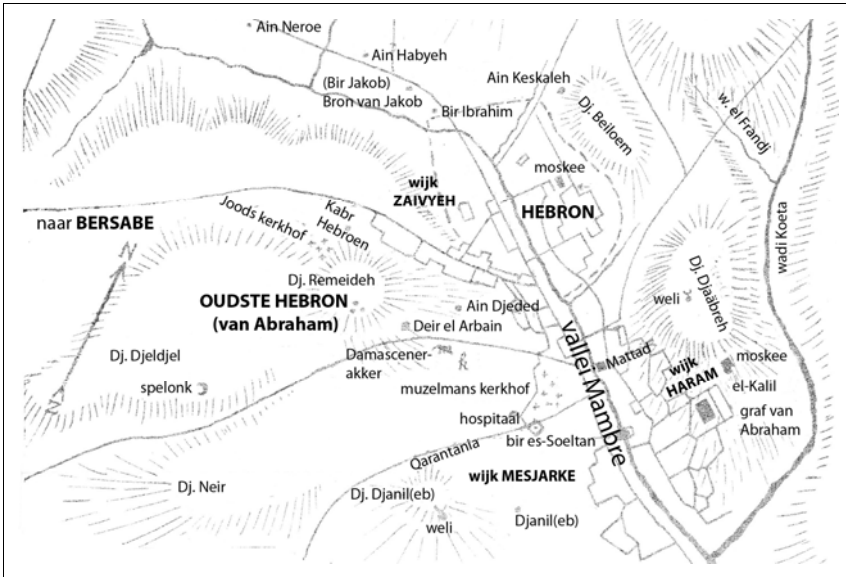
1627.

*Jezus deed een lering in de school (synagoge).
 Hij maakte zich uitdrukkelijk bekend en sprak van
 zijn aanstaande einde. Ook hier riep Hij 4 of 5
 jongelingen die Hem aanstonds als leerlingen
 vergezelden.*

Bij de bron van deze stad hebben Abraham en Abimelek een verbond gesloten (Gen. 21, 28-33).
 Ook de bron van Hagar is in deze nabijheid.

De bron bij Sikar, waarheen Jezus zijn apostelen voor het weerzien heeft bescheiden (= iets bepalen), is nog 4 dagreizen van hier (24 uren in vogelvlucht).

Hij zegende kinderen en reisde al vroeg af, zodat Hij nog vóór de sabbat in het dal Mambre kwam bij een stad (nl. Hebron; in fasc. 27, nr. 1493 heeft K. gezegd: “Hij zal over Hebron wederkeren.”).

Hier ging Jezus met de zijnen weer bij een bron neersitten. (In het dal Mambre, tegenover de grafspelonk van Abraham zijn meerdere bronnen, putten, waterreservoirs).

De 5 nieuwe leerlingen van Ber-Sabe gingen in de stad en waarschuwden de mensen, die aanstonds uit de stad naar Jezus kwamen en Hem met de leerlingen ontvingen; zij wasten hun de voeten en leidden hen naar de synagoge, *waar Jezus voor de opening van de sabbat de lering hield.*

6 januari; Sabbat. –

De dubbele spelonk van Abraham ligt niet ver van hier. (Over Hebron, Mambre en omgeving, zie begin fasc. 4, vóór nr. 91; zie ook kaart vóór nr. 1625).

Ik geloof dat men hier nog ten hoogste 20 uren van de bron van Jakob is, die de Heer aan zijn leerlingen als verzamelplaats voor de ontmoeting aangeduid heeft.

Ik zag Hem heden weer in de synagoge preken en ook overdag van huis tot huis gaan en zieken genezen. Ik zag eens dat Hij, met enkele leerlingen aan beide zijden van een bed staande, een zieke ophief en hem beval te gaan, wat dan ook aanstonds gebeurde.

Heel de sabbat bleef Jezus hier en daarna zette Hij in de nacht zijn reis naar de bron van Jakob bij Sikem voort⁸⁴⁰.

---

⁸⁴⁰ In zijn verkorte uitgave van K.E.'s visioenen plaatst Duley, O. P., naar aanleiding van Jezus' reizen naar Cyprus, Sidon, Chaldea, Egypte in Tome III, p. 56 de volgende treffende nota:

“Deze grote reizen van de Zaligmaker zijn zeer betekenisvol. Zijn nieuwe en opzienbarende leer en verbazende wonderen in het tweede jaar van zijn openbaar leven hadden de haat van de versteende Joden opgezweept.

Om deze de tijd te laten tot bedaren te komen, verwijdert zich Jezus en verdwijnt van het toneel. Hij profiteert van die onderbreking van zijn leerambt om zijn werk in de vreemde uit te breiden en daar het apostolaatswerk van zijn apostelen en leerlingen voor te bereiden.

Hij brengt eerst de heilsboodschap aan de vreemde Joden op Cyprus in het westen, daarna aan de Chaldeeën in het oosten.

Juist DEZE opmars zou later, na de stichting van de Kerk, door de evangelieprediking gevolgd worden.

Afgewezen door de Joden van Palestina zouden de apostelen naar de Joden gaan in de vreemde. Ook door de diaspora-Joden miskend, zouden zij zich tot de heidenen wenden.

Zo wees Jezus profetisch de richting aan, die zijn Kerk zou moeten volgen.

Aankomst bij de bron van Jakob.

7-8 januari. –

Geen mededelingen.

Gedurende verscheidene dagen was de zienster ten prooi aan overgroot lijden en pijnlijke ziekten.

Tevens was zij zeer bezorgd voor een kind, haar nichtje, dat bij haar woonde en toen aan een geweldige kramphoest onderhevig was. Vandaar dat de mededelingen van haar uitgebreide beschouwingen dezer dagen zo karig en zelfs somtijds onderbroken waren.

***

In deze dagen van 7 en 8 januari is Jezus op weg van Hebron naar de bron van Jakob, bij Sikar. Hij reist vooral in de nacht, cfr. begin van nr. 1629, vermoedelijk opdat zijn onverwacht verschijnen geen schok en opschudding bij de mensen zou verwekken.

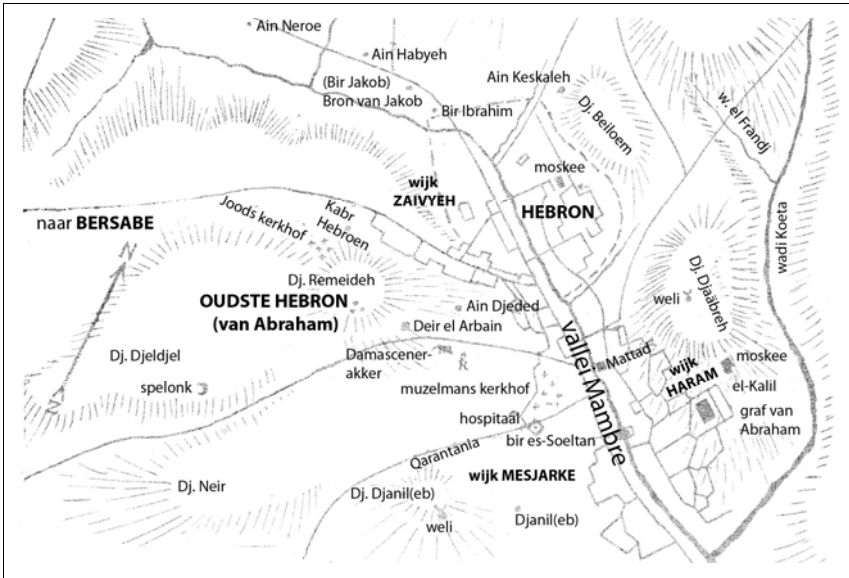
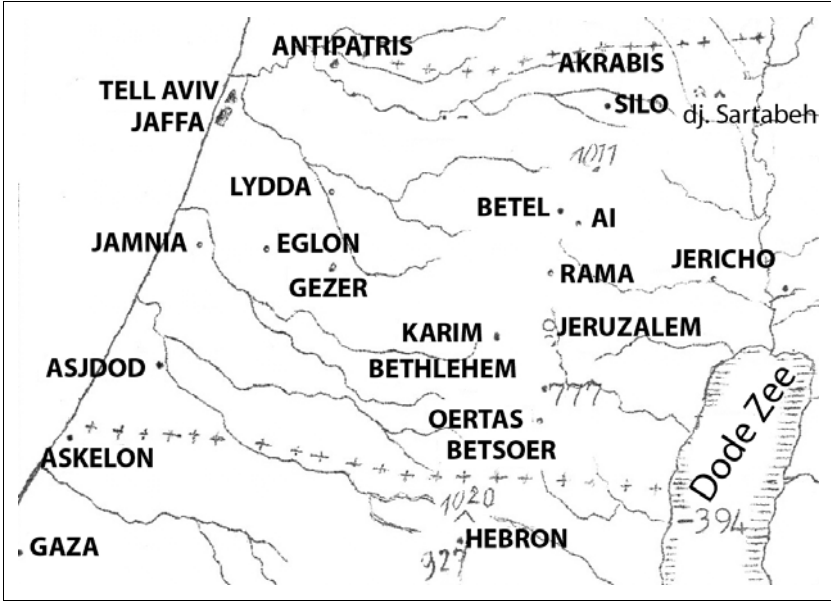
Tenslotte keerde Jezus naar Judea terug, **om in de tempel de laatste en plechtigste onderrichtingen van zijn leven te geven.**

Zo zal het Evangelie, na aan de heidenen gepredikt te zijn in de gehele wereld, aan het einde der tijden opnieuw aan de Joden verkondigd worden.

Men kan in deze reizen van Jezus naar het buitenland,

- eerst ten noorden van Palestina in Fenicië, dan
- ten westen op Cyprus, vervolgens
- ten oosten in Chaldea en eindelijk
- ten zuiden in Egypte, een kruisvorm zien, met Palestina tot middenpunt.

En ja! het kruis met zijn 4 armen en centraal punt is het symbool van Gods oneindige goedheid, die zich uit zijn Hart in alle richtingen over de gehele wereld uitstort.”

1628.

9 januari. –

Op 9 januari riep de zienster in haar extatische slaap vreugdevol en geestdriftig uit:

Oh! daar is Hij aangekomen! Met welk een vreugde treden zij Hem tegemoet! Hij is bij de bron van Jakob aangekomen; zij wenen van vreugd; zij wassen Hem en de jongelingen de voeten! Hier zijn uit dit gewest een twaalfstal herderszonen bij Hem; zij waren ook bij Hem, toen Hij naar Kedar vertrok. Ook zijn hier nog Petrus, Andreas, Joannes, Jakobus, Filippus en nog een andere; zij wachtten hier op Hem.

Na een poos zwijgen, vervolgde zij:

Daar hebben wij het! ziet U wel! Zo gaat het, men kan het hier zien! *Zij verzoeken Hem om in de omstreken zieken te gaan genezen, maar Hij gaat op hun verzoek niet in, daar zij Hem reeds tweemaal afgewezen hebben!*

Na een kwartier extatisch gebed, sprak de verhaalster in dezelfde toestand verder:

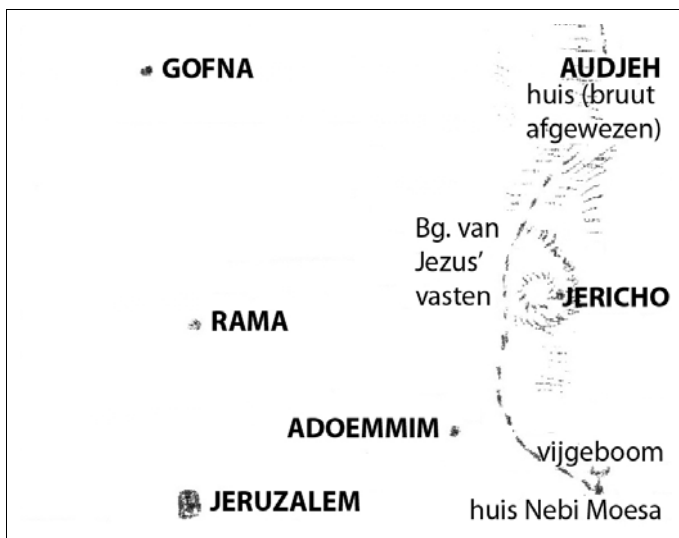
Ik heb nu waarlijk hartelijk met de Heer gesproken; ik heb Hem al mijn miseries blootgelegd; het is toch zo goed dat Hij terug is.

1629.

Later bracht zij op de gewone wijze in wakende toestand verslag van haar beschouwingen uit:

Sedert Jezus in Judea teruggekomen is, reist Hij meest in de nacht, om door zijn onverwacht verschijnen geen schielijke beroering onder het volk te verwekken.

Hij trok in de nacht van 8 op 9 januari door de herdersdalen bij Jericho naar de bron van Jakob, waar ik Hem heden met de dageraad heb zien aankomen.

Hij had nu 16 reisgezellen bij zich, want uit de laatste stad (Hebron of wellicht Jericho ?) waren nog 4 jongelingen met Hem mee gekomen.

(Deze 16 zijn:

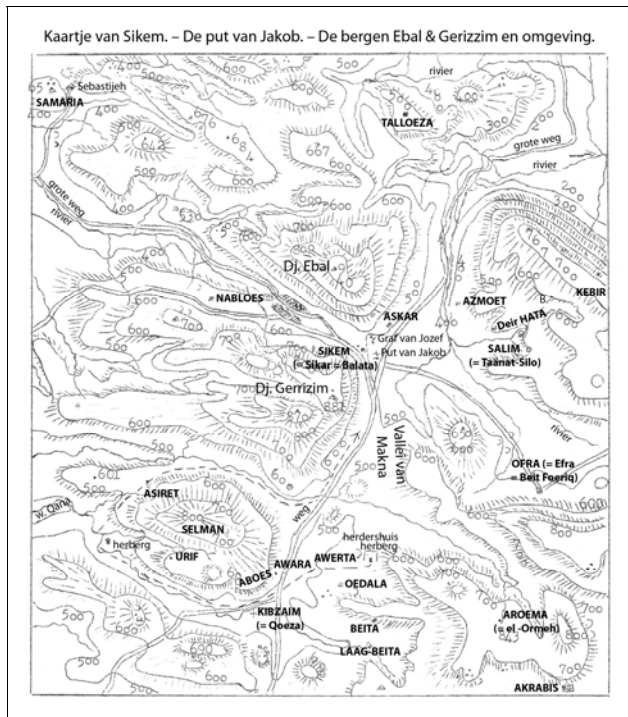
- de eerste 3 van oosterse afkomst,
- Cesar van Atom,
- Deodatus uit Egypte,
- 2 uit het joodse stadje,
- 5 van Ber-Sabe,
- 4 uit de laatste stad (Hebron) = 16).

Niet ver van de bron was een goed ingerichte herberg (nl. de herhaaldelijk genoemde vóór Taānat-Silo, zie ook verder nr. 1650), waartoe een gesloten kelder in de heuvel behoorde. Hierin bewaarde men alle rust- en slaapbenodigdheden. Zij brachten een man mee, die op een kleine afstand van daar woonde en er het toezicht over had. Hij deed de bron van Jakob en het huisje open.

1630.

De bron van Jakob ligt op een kleine hoogte, een paar uren van Samaria (stad)⁸⁴¹.

⁸⁴¹ De bron van Jakob op een kleine hoogte. – Dit is ook uitdrukkelijk gezegd en het volgt ook impliciet uit het verhaal van de Samaritaanse vrouw in fasc. 15, nrs. 543, 544, 545, 546. Deze hoogte vindt men zelden of nooit vermeld in de reisbeschrijvingen.

Ik heb ze alleen vermeld gevonden in Guide de Terre sainte, door Meistermann, blz. 505: "Enige stappen ten noorden van de weg ziet men een klooster 'OP EEN KLEINE HOOGTE'. HET BEVAT DE PUT VAN JAKOB.

Sedert Jezus bij die put een gesprek met een vrouw uit Sikar heeft gehad, wordt hij 'Put van de Samaritaanse vrouw' genoemd; hij ligt 300 m ten zuidoosten van het dorp Balata (= Sikar = Sikem) en 2 km ten oosten van Nabloes."

Het land tussen Jericho en Samaria is onbeschrijfelijk schoon. De weg is meest met bomen afgezet; de weiden en velden zijn zo groen en de beken murmelen zo zacht en zoet. De bron van Jakob is door mooie grasperken en lommerrijke bomen omgeven en met een achthoekig bronhuis overbouwd.

Op het dakterras van het gebouwtje is een waterbak, waaruit men door goten het water kan doen neervloeien en om het gebouwtje heen staan banken.

's Avonds van de 9^e hield Jezus hier een zeer ernstige toespraak. Hij had het over de nabijheid van zijn lijden, over de ondankbaarheid van de Joden en over de ondergang, die zij tot straf van hun boosheid te verwachten hadden.

Nog slechts 3 maanden, geloof ik, scheiden Hem van zijn lijden. Ik heb steeds het paasfeest juister zien vallen (*eintreffen*, meer overeenkomend met de werkelijkheid), wanneer het later in het jaar komt.

Jezus gaf aan zijn apostelen en leerlingen vrijaf tot de sabbat (vrijdagavond) wanneer zij te Sikar terug bij Hem moeten zijn. (Dus vrijaf op 10, op 11 en 12 januari).

Hijzelf ging vervolgens met de 16 nieuwe leerlingen, die Hij van de reis meegebracht had, naar een herdersgehucht dat uit enige verspreid gelegen huizen bestond en 2 uren van daar gelegen was.

(Het ligt voor de hand dat hier bedoeld is het herdersgehucht, waar Hij reeds vaak gekomen is en dat wij bij benadering lokaliseren moeten te Awerta, zowat 7 km ten zuiden van de Jakobsbron).

Hij wilde de ouders van Silas, Eliud en Eremenzear die daar woonden, bezoeken. (Dit zijn zijn 3 reisgezellen).

(Jezus bleef de 10^e januari, de 11^e en tot de middag van de 12^e bij die herders).

1631.

12 januari. –

De Heer ging heden van de herderswoningen naar Sikar, waar Hij vroeger reeds tweemaal geweest is (of meer). Hij heeft de jongelingen, die zich op zijn terugreis bij Hem aangesloten hadden, bij de herders gelaten en hen daar verdeeld; en deze herders zelf, die maar lichtgebouwde woningen hadden, dachten er nu ernstig over na hun huis en bedrijf te verlaten en zich bij de leerlingen van Jezus te voegen.

Hij heeft onder die herders 2 dagen lang onderricht gegeven en is dan met Silas, Eliud en Eremenzear teruggekeerd naar Sikar, waarheen Hij zijn apostelen tegen de sabbat bescheiden had.

Ik zag de Heer op deze weg, die niet langer dan 4 uren kon zijn (wat fel overdreven is), zeer langzaam wandelen of stilstaan, *terwijl Hij onvermoeid en zeer levendig zijn jeugdige leerlingen onderrichtte.* (Op deze manier kan Jezus 4 uren aan deze weg besteed hebben). *Hij verbood hun, aan wie dan ook, te zeggen waar zij met Hem geweest waren en wat er op die reis was voorgevallen.*

Hij maakte hun gedeeltelijk de reden van dit verbod bekend en sprak hierover in het lang en 't breed.

Ik zag ook dat Eremenzear Hem deemoedig bij de mouw van zijn kleed trok en Hem vurig smeekte hem toch te veroorloven iets van die reis op schrift te stellen en *dat Jezus zijn verzoek inwilligde, doch niet eerder dan na zijn dood en dat Hij hem beval zijn geschrift aan Joannes te overhandigen.* Ik ben ook overtuigd dat er ergens nog een rest van bestaat.

1632.

Petrus en Joannes kwamen de Heer op zijn weg tegemoet, en vóór de stadspoort wachtten nog 6 andere apostelen op Hem. Deze brachten de Heer en de leerlingen in een woning, waar de huisheer hen goed ontving. Hij had Jezus nog nooit gezien, en Jezus maakte zich ook niet als een buitengewoon Iemand aan hem bekend. Hij onderscheidde zich nauwelijks van zijn gezellen. Zij wasten de aankomenden de voeten en met de aanvang van de sabbat werd de lamp aangestoken (cfr. fasc. 19, nr. 832, voetnoot 424). Zij trokken lange witte klederen en gordels aan, baden en gingen dan naar de school die een weinig hoog ligt.

Daarna was er bij de gastheer een maaltijd, waarbij nog andere oude Joden met lange baarden tegenwoordig waren. Ook liet de waard nog een hoogbejaard man halen, die door 2 anderen ondersteund werd en als een voornaam priester gekleed was. Noch in de school, noch gedurende de maaltijd onderscheidde zich Jezus opvallend. De gastheer zag er vals uit; ik las het in zijn blik en hij scheen mij een Farizeeër te zijn. Ik zag nog dat hij na het avondmaal een vleugel van zijn huis tot nachtverblijf aan de gasten aanwees.

1633.

13 januari; Sabbat. –

Bij Sikar ligt de berg Gerizzim, waarop de Samaritanen (tot heden toe) hun godsdienstplechtigheden houden. In de vallei ten noorden van deze berg zijn de patriarch Jozef en zijn broeders begraven⁸⁴².

---

⁸⁴² Jozef en zijn broers hier begraven. – Hieromtrent zijn de meningen verdeeld. Het schijnt wel dat in dat graf, 500 m ten noorden van de bron van Jakob en van de Gerizzim, alleen Jozef begraven is, zijn broers echter in de dubbele grafspelonk van Abraham te Hebron.

De traditie die dit laatste houdt, is sterker en meer waarschijnlijk dan de mening van de H. Hiëronymus en enige rabbijnen, die hun graf in dat van

Ik zag dat nog verscheidene apostelen de sabbat waren komen vieren; zij verlangden te vernemen van Jezus' 3 medereizigers waar Hij gegaan was en wat Hij daar uitgericht had, maar daar dezen, gehoorzaam aan Jezus' verbod, weigerden er iets over mee te delen, waren zij, naar ik zag, er ontevreden over en *dit bedroefde Jezus.*

Hierop vielen zij ook Jezus lastig, doch met andere verzoeken: zij begeerden van Hem dat Hij zich toch duidelijker aan hen zou openbaren, daar zij Hem nog niet begrepen, vooral wanneer Hij over zijn aanstaande einde sprak. Ook drongen zij er bij Hem op aan, dat Hij naar zijn vaderstad Nazareth zou gaan, dáár zijn macht zou tonen en zijn zending door wonderen bewijzen.

Jezus weigerde en zei: "De wonderen baten niets, indien de mensen zich niet beteren; zij blijven bij de wonderen staan en blijven gelijk zij waren." (zonder zich te beteren of meer hemelsgezind te worden).

Joannes en Petrus waren van zijn mening, maar de overigen waren niet tevreden.

1634.

Hij zei hun ook dat Hij naar Jeruzalem wilde gaan en dat Hij daar veel en duidelijk in de tempel wilde leren. Hij vroeg hun ook nog welk resultaat Hij met

---

Jozef bij Sikem aanwijzen. (Ten minste volgens art. Macpelah in D.B., k. 525).

Wegens zijn beknoptheid is deze tekst in Hand. 7, 16 duister: "Jakob zakte af naar Egypte en daar stierven hij en onze vaders. Ze werden naar Sikem overgebracht en bijgezet in het graf, dat Abraham voor geld had gekocht van de zonen van Hemor in Sikem."

Een uitlegger zegt hierop:

- Jakob werd te Hebron begraven, (Gen. 49, 29-33);
- Jozef te Sikem, (Jos. 24, 32).
- Waar de andere zonen begraven zijn, is ons niets bekend uit het Oude Testament.

de tekenen en wonderen bereikt had, b.v. met de spijziging van de vijf duizend en met de opwekking van Lazarus, aangezien zijzelf nog om nieuwe wonderen verzochten?

‘s Avonds, na de maaltijd, toen de huisheer hen reeds naar hun slaappleatsen wilde leiden, *verzocht Jezus dat men de synagoge zou openen; nu Hij HUN lering overdag gehoord had, wilde Hij op zijn beurt nog een lering houden.* Hij ging er dus met al zijn leerlingen naartoe. *Twee Joden hoorden insgelijks zijn lering aan, maar ze viel hun geenszins in de smaak. Ik heb ook gezien dat de Joden van hier boden naar Jeruzalem zonden, die berichten moesten dat Jezus weer onder de zijnen verschenen was.*

Ik heb deze nacht zeer duidelijk *zijn leerrede gehoord* en er een grote troost uit geput. Ook weet ik er nog wat van.

Hij sprak voornamelijk over de tekenen en wonderen, die nergens toe dienen, zegde Hij, indien de mensen daarbij vergeten hoe zondig en liefdeloos zij zijn: de verkondiging van het woord is nodiger dan de wonderen, enz. Hij illustreerde zijn leer ook met parabelen, b.v. met die van de verloren zoon.

Op de weg naar hier heeft Hij aan de 3 zwijgzame leerlingen verklaard, waarom Hij niet meer wonderen op de reis heeft gedaan, namelijk omdat zijn apostelen en leerlingen door HUN wonderen zijn leer moeten bevestigen en er daarom meer en grotere moeten doen dan Hij (cfr. Joa. 14, 12).

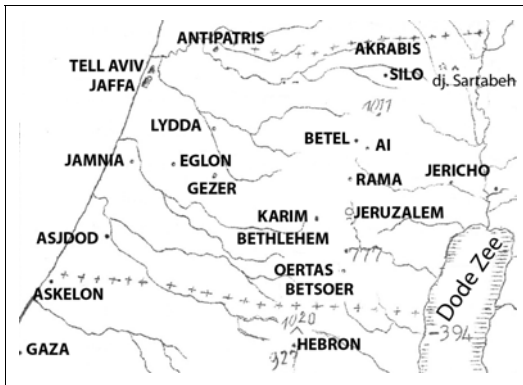
Jezus gaat naar Efron en Jericho en komt bij de Heilige Vrouwen.

1635.

14 januari. –

De Farizeeën waren uiterst ontevreden over zijn lering en dreigden met vierkante woorden Hem gevangen te nemen en uit te leveren naar Jeruzalem. *Doch Jezus antwoordde vrijmoedig dat zijn tijd nog niet gekomen was, dat Hij uit eigen beweging naar Jeruzalem zou gaan en dat Hij niet voor hen, maar voor zijn gezellen gesproken had.*

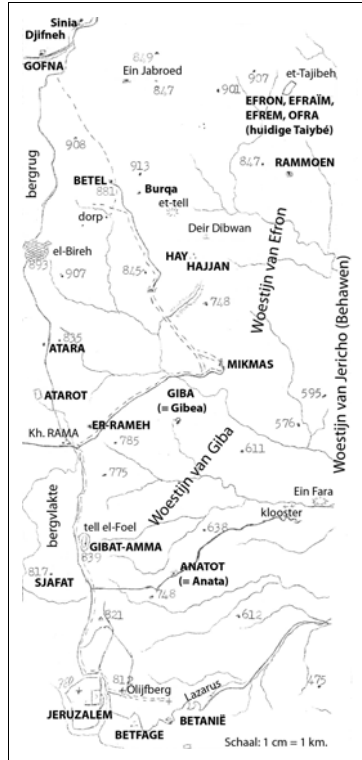
Hierop verliet Hij de stad, zond de apostelen en leerlingen uit en behield slechts de 3 zwijgzame leerlingen Eremenzear, Eliud en Silas bij zich.

Met dezen ging Hij zuidoostwaarts naar Efron, gelegen ten noorden van Jericho, waar Hij op 22 augustus van het vorige jaar aan 2 blinden het gezicht had teruggeschonken⁸⁴³.

---

⁸⁴³ Voor het dorp waar Jezus 2 blinden genezen heeft, hebben wij in fasc. 27, nr. 1469, laatste alinea, Kh. El-Mefdjir genomen, stadje 4 km ten noorden van er-Riha of Jericho.

Hij heeft aan Maria en de H. Vrouwen te Betanië door de ouders van (één van) de zwijgzame leerlingen de boodschap laten geworden dat Hij teruggekeerd was.

(Oorspronkelijk stonden hier een paar regels, die hier onmogelijk op hun plaats waren; wij hebben ze in nr. 1637 ingelast).

Indien dit stadje werkelijk Efron heette, zou dit de veronderstelling die wij reeds maakten, begunstigen, dat Joannes heel deze periode vanaf de opwekking van Lazarus samenvat in deze woorden: “Daarom trad Jezus niet meer in het openbaar onder de Joden op, maar Hij trok zich terug in een streek nabij de woestijn, in een stad Efrem, en verbleef daar met zijn leerlingen.” (Joa. 11, 54) (Efrem = Efron).
Zie fasc. 27, nr. 1460, voetnoot 786 en nr. 1464.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk XXI – Vanaf Jezus' terugkeer uit Chaldea en Egypte tot het begin van zijn lijden (15 januari – 28 maart) (vervolg).

Jezus komt te Efron bij de H. Vrouwen.

1636.

15 januari. –

Gedurende Jezus' reis van Sikar naar Efron regende het geweldig. (Januari is de maand waarin het het overvloedigst regent,) en de lucht was zeer nevelig. De Heer is heden tegen de avond te Efron aangekomen. Hij heeft die weg niet zonder onderbreking afgelegd, maar is er links en rechts van afgeweken.

Hij heeft dorpen en huizen bezocht om er zieken te genezen en allen, bij wie Hij kwam, te troosten en aan te sporen om Hem te volgen. Zo gingen ook de leerlingen en apostelen niet recht naar de dorpen waar Jezus hen op hun zending naartoe gestuurd had, maar ook naar huizen en hofsteden terzijde, om overal te verkondigen dat Jezus onder hen teruggekomen was. Het was, als ontvingen allen een nieuwe bezieling, als gingen de dienaars en onderherders, nu de Opperherder teruggekomen was, overal op zoek naar de schapen, die zich, omdat de Opperherder heengegaan was, in het woud hadden verstrooid; het was als moesten de herdersknechten hen nu weer tot één kudde samendrijven.

Ik zag Jezus hedenavond met de 3 leerlingen te Efron aankomen. *Hij ging in verscheidene huizen, genas zieken, ook lijdens aan zweren, en beval hun naar de school te komen.*

Hier was een grote school; ze had beneden en boven een zaal. Jezus ging er met zeer vele mannen in. Ook trokken vele vrouwen binnen en nog andere mensen uit de naburige steden kwamen luisteren naar Jezus' woord, zodat de school propvol was.

Jezus beval een leerstoel in het midden te plaatsen en onderrichtte eerst de mannen. Daarna kwamen de vrouwen, die van achteren stonden, naar voren op de plaats van de mannen, die achteruitweken, en Jezus sprak van de noodzakelijkheid Hem te volgen, ook van zijn naderend eind en van de straffen over allen die in Hem niet zouden geloven. Velen uit de stad reageerden hierop met gemor, want onder de toehoorders waren vele boosgezinden.

Ik zie de H. Vrouwen langs 2 verschillende wegen naar hier komen: de H. Maagd, Magdalena, Marta en nog 2 andere, waarbij, geloof ik, Maria's oudste zuster; ze komen uit het westen, uit de omstreken van Jeruzalem.

De bode die Jezus hun toegezonden had, is bij hen. (Vrouwen reizen nooit alleen). Hij gaat voorop en draagt 2 pakken; zij gaan en reizen niet snel; zij hebben onderweg ook eenmaal bij deugdzame mensen overnacht. Wanneer zij ergens hun intrek willen nemen, gaat de bode vooruit om de herberg te bestellen.

1637.

Ik zie ook de vrouw en de dochter van Petrus en de vrouw van Andreas uit noordwestelijke richting komen. Zij hebben eveneens zulk een dienstbode bij zich.

De H. Vrouwen kwamen hedenavond in het huis, dat zij vóór Jericho naar de kant van Efron gehuurd hadden. Hier zijn nu 10 vrouwen bijeen, want ook de vrouw en de dochter van Zacheüs zijn er nu nog bijgekomen. De dochter is gehuwd en haar man is een leerling van Jezus, een zeer voortreffelijke leerling.

Hij is van de herders daar in de omstreken en heet Annadias.
Ik weet nog niet onder welke naam hij later gedoopt werd.
Hij is met de moeder van Silas verwant.

Hier volgen het paar regels, die volgens de oorspronkelijke tekst het einde van nr. 1635 zouden zijn:

“Die H. Vrouwen, Maria, enz. wachtten nu op Hem in een herberg vóór Efron, die zij gehoord hadden. Ook de vrouwen van Petrus en Andreas zijn bij hen.”

De vrouwen hebben in de herberg een maaltijd bereid.
Ook de 3 zwijgzame leerlingen zag ik er bij. Jezus had hen waarschijnlijk van Efron uit, vooruit gezonden om aan de vrouwen zijn komst te melden.

Bij Efron staat een grote eik, waarbij in het Oud-Testament iets merkwaardigs geschied is, wat ik me nu niet meer herinner.
Vóór de opwekking van Lazarus heeft Jezus op zijn reis naar Samaria onder die boom geleerd en vele kinderen gezegend (cfr. fasc. 27, nr. 1471, voetnoot 789).

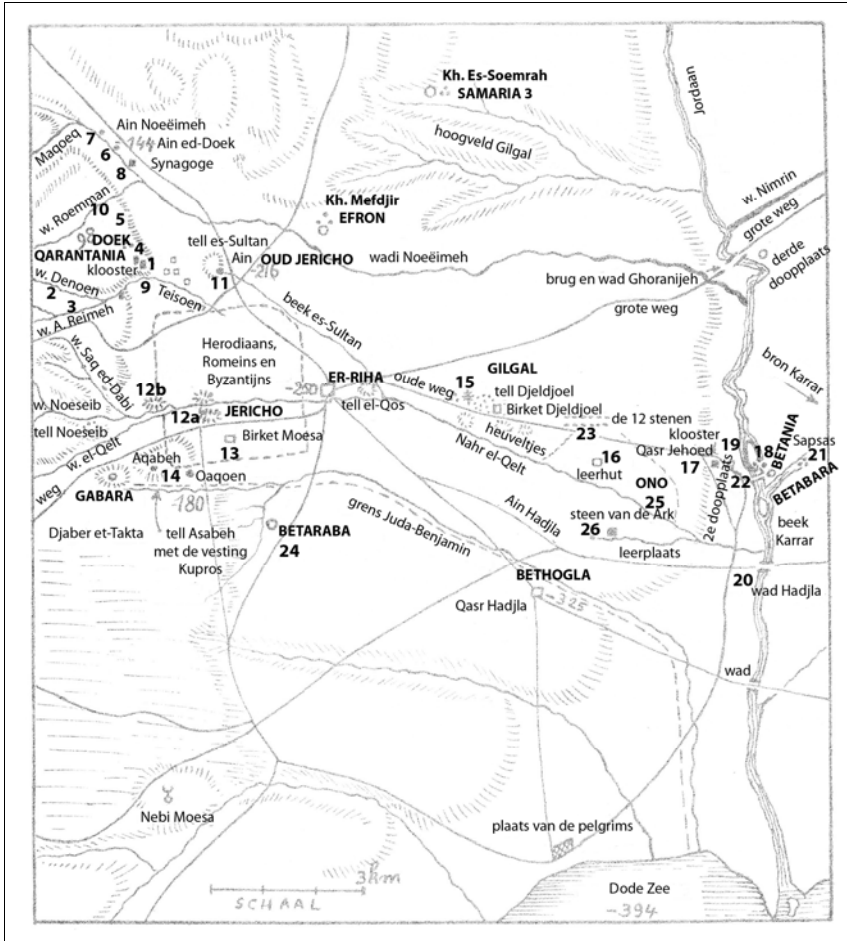
1638.

16 januari. –

Hedennamiddag zag ik de H. Maagd, Magdalena, Marta en nog enige vrouwen met mannen Jezus tegemoet gaan.

Op de weg naar Efron was een bron, waarbij zij op Jezus zaten te wachten, (nl. de bron van Elizeüs, aan de oostvoet van de heuvel tell es-Soeltan tussen Efron en het Herodiaans Jericho, zie fasc. 27, nrs. 1460 en 1464).

Hier kwamen ook Petrus en Andreas met Joannes aan.
Toen zij samenkwamen, zag ik de zon een paar uren vóór haar

ondergang; ze scheen me zeer groot, gelijk ze er gewoonlijk uitziet in dat land (cfr. fasc. 24, nr. 1241, voetnoot 674).

Maria, Marta, Magdalena en de zwijgzame leerlingen gingen vóór de anderen Jezus tegemoet. De vrouwen vielen voor Hem neer en kusten zijn hand. Ook Maria kuste zijn hand, en toen zij zich oprichtte, *kuste ook Jezus de hare*. Magdalena stond een weinig achteruit.

Nadat zij in het huis (de herberg) getreden waren, sprak de Heer met alle vrouwen en hield ook nog een toespraak. Hierna had een maaltijd plaats. De vrouwen aten afzonderlijk (zoals altijd), *doch kwamen na de maaltijd in de eetzaal op de achtergrond naar Jezus' leerrede luisteren.*

De Heer en de andere mannen zijn deze nacht hier niet gebleven, maar naar Jericho gegaan, waar reeds andere apostelen en leerlingen en vele zieken waren. Ook de vrouwen volgden hen daarheen; zij gingen in verscheidene groepen.

Ik zag dat Jezus in meerdere huizen ging en zieken genas, dat Hij de school openen en het preekgestoelte in het midden plaatsen liet. De H. Vrouwen hadden daar een afgezonderde, hoger plaats en een eigen lamp (zoals in alle synagogen). Op deze hoger plaats bevond zich ook Maria. In Jericho liep het zwart van het volk en er waren ook vele zieken, want de aankomst van Jezus was door de leerlingen, die verspreid het hele gewest doorlopen hadden, bekend gemaakt.

1639.

17 januari = 1 Sebat; Nieuwe Maan. –

Jezus heeft te Jericho 's morgens nog het woord gevoerd en zieken genezen.

De H. Vrouwen hadden zich weer verdeeld. Maria zag ik met de vrouw en de dochter van Petrus en met de vrouw van Andreas

deze morgen langs een riviertje, dat naar de Jordaan vloeit, opwaarts reizen. Mij dunkt dat Maria deze vrouwen tot hun woonplaats zal vergezellen. Zij hebben gisteren te Jericho niet overnacht, maar hebben het verlaten en zijn (om te overnachten) teruggekeerd naar het huis (of herberg), waar zij Jezus verwelkomd hadden.

De volksmenigte te Jericho groeide elk ogenblik aan. De woede van de Farizeeën werd zo groot, dat zij ook hier boden naar Jeruzalem afvaardigden.

Maar Jezus verliet Jericho en richtte zich naar de doopplaats aan de Jordaan. Wat liggen daar aan de Jordaan toch vele zieken! Zij hebben vernomen dat Hij komen zou en hebben Hem om hulp laten verzoeken. Men ziet daar vele bijzondere hutten en tenten, waaronder men in het water kan gaan. Ik zie ook de vijver op het kleine eiland, waarin Jezus gedoopt is. Nu is hij vol, dan loopt hij weer leeg. De mensen komen er van alle kanten water halen, gelijk bij ons het doopvontwater (*Taufwasser, Fündewasser*; cfr. fasc. 17, nr. 728, voetnoot 360).

Daar zijn mensen uit Samaria, Judea en Galilea en zelfs uit Syrië; zij laden het water in lederen zakken op ezels; deze zakken hangen aan beide zijden van het dier en zijn op zijn rug met banden verbonden. Jezus is hier en geneest velen van hen. Slechts Joannes, Andreas en Jakobus de Mindere zijn bij Hem.

De 3 jongelingen zijn in Efron gebleven en dan naar hun woongewest teruggekeerd. (Hier zal Jezus hen weldra weervinden).

Dit was hier geen dopen; wat hier verricht werd, was maar een afwassing tot genezing. Zelfs de doop van Joannes had meer weg van een sacrament, dan het wassen dat thans hier plaats had.

1640.

Gedurende Jezus' vorig verblijf te Jericho werden eveneens vele zieken aldus door een bad genezen (fasc. 27, nr. 1467), dat Hij hen daar deed nemen, en toen was het evenmin een eigenlijke doop. Die plaats in de Jordaan zal dus vroeger een gewone badplaats geweest zijn, waaraan Joannes slechts een uitbreiding en nieuwe bestemming heeft gegeven.

In de vijver op het eiland, waar Jezus gedoopt is, staat nog de boom of stam in het midden, waaraan de baders zich nu vasthouden. Hier waren zieken van allen aard, Jezus genas er vele zonder water; de melaatsen goot Hij water op het hoofd en de leerlingen veegden en droogden het af.

De eigenlijke doop begon pas met Pinksteren. Jezus heeft nooit zelf gedoopt (cfr. Joa. 4, 2).

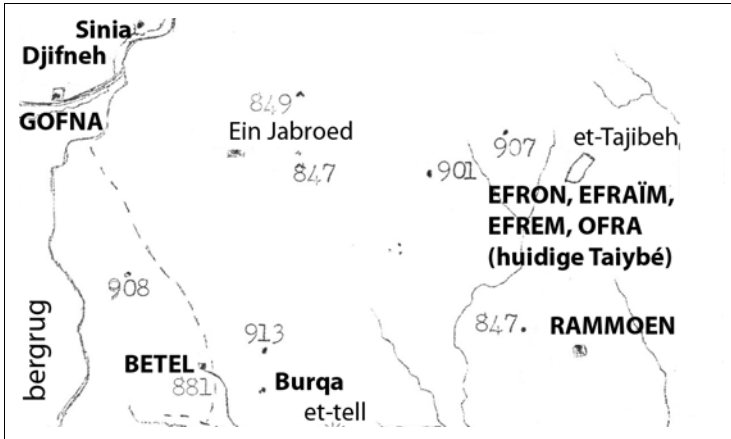
De Moeder Gods is na Pinksteren door Joannes apart in de vijver Bethesda gedoopt geworden. Hij las vooraf de heilige mis, zoals ze toen gedaan werd; ze bestond uit de consecratie van het brood en de wijn met enige gebeden.

Jesus bij Lazarus, Magdalena en Marta.

1641.

18 januari. –

Ik zag ook Jezus met Joannes, Andreas en Jakobus de Mindere zich van de Jordaan verwijderen, daar het gedrang te groot geworden was. Ik zag hen terug in de nabijheid van Betel.

In dit gewest had Jakob op een heuvel dat visioen gehad van de ladder die de hemel raakte.

Bij hun aankomst was het reeds donker. Zij gingen naar een huis van vrienden, die hen verwachtten. Het waren Lazarus met zijn zusters, met Nikodemus, die een geheime leerling was en met Joannes Markus, die samen in stilte hierheen gekomen waren. De huisheer was getrouwd en had 4 kinderen; het huis had een voorhof met een bron. (En ook, naar het schijnt, een voorgebouw, waar Jezus aanklopt).

Toen de Heer en de apostelen aanklopten, kwam de huisheer met 2 van zijn kinderen opendoen. Hij leidde de Heer naar de bron en waste Hem en de apostelen de voeten. Terwijl de Heer op de rand van de bron of waterput zat, zag ik Magdalena uit het huis komen,

achter zijn rug tot Hem naderen en dan uit een klein plat flesje op zijn hoofdhaar zeer welriekende zalfolie uitstorten (cfr. fasc. 19, nr. 853).

Zij heeft dit zeer dikwijls gedaan (cfr. *ibid.* (= op dezelfde plek) en nrs. 1641, 1705, 1708, 1740, 1984). Ik was verwonderd over haar heilige durf. Na deze daad van overgrote liefde trok zij zich terug.

Toen de Heer en de apostelen nu het huis binnentraden (het hoofd- of achtergebouw), kwamen Lazarus, Nikodemus en Joannes Markus Hem tegemoet. *Jezus drukte Lazarus aan zijn Hart*. Lazarus was nog bleek en mager; hij had zeer zwart haar⁸⁴⁴.

---

⁸⁴⁴ Zwart haar. – Dit is in tegenspraak met nr. 1396, (fasc. 26), waar K. aan Lazarus blond haar toekent.

Hier is Jakobus de Mindere bij Jezus, die volgens K. zwart haar heeft.

Haar gezegde betreffende het zwarte haar van Lazarus schijnt hier dus op een verwarring of slecht onthouden te berusten.

Hier had nu een behoorlijke maaltijd plaats, bestaande uit vruchten, broodjes, honingraten en groene kruiden, waarbij men uit kleine bekers dronk, zoals het in Judea de gewoonte was⁸⁴⁵.

Jezus onderrichtte de aanwezigen en genas ook nog verscheidene zieken, die in de zijgebouwen rondom het huis ondergebracht waren. De vrouwen aten ook weer alleen en kwamen daarna in de eetzaal, waar zij op de achtergrond naar Jezus' toespraak luisterden.

---

⁸⁴⁵ Kleine kopjes. – In de tekst is naar de illustratie verwezen. Hier nog het volgende daarover. Op de kleine drinkglasjes vestigen de hedendaagse pelgrims en oostenreizigers vaak de aandacht.

Een paar teksten: “Bij een groot vuur hurken de grijsaards en mannen neer en slurpen uit kleine kopjes enkele druppels Arabische koffie.” (H. L. 3e jg. 69).

“Als nu allen (voor de onderhandeling over een huwelijk) rondom tegen de wanden van het vertrek op tapijten neergezeten zijn, gegroet en naar hun gezondheid ondervraagd werden, staat één van de familieleden op en schenkt in kleine kopjes enkele druppels Arabische koffie.” (H. L. 3e jg. 76).

“In een Turks koffiehuis kregen wij voor 1 fr. (wat nu 50 of 100 fr. zou zijn?) een pijp mokka.” (Delancker, 44, cfr. 114, 303).

“Te Kaïro brengen zwarte bedienden ons pikzwarte koffie in heel kleine kopjes.” (Keulers, Waar Jezus leefde, 61).

Genezing der dochter van een verwant van Andreas.

1642.

19 januari. –

(NOTA. Jezus reist nu naar Kafarnaüm met een omweg, maar de gegevens en aanduidingen van zijn weg op deze reis zijn een heel eind ver zo vaag, dat wij geen plaatsen met zekerheid bepaald en nauwelijks bij benadering kunnen aanwijzen. Hoogstens kunnen wij een plaats vermoeden die mogelijkerwijze in aanmerking komt.)

Heden verliet de Heer met Andreas, Joannes en Jakobus de plaats Betel (waar God aan Jakob verscheen, 3 uren ten noorden van Jeruzalem) en richtte zich naar een stad, 2 uren van daar en ten noorden van Jericho gelegen, doch Hij ging er met een grote omweg naartoe. *Vóór zijn afreis uit Betel had Hij 's morgens nog vele zieken genezen.*

Ook Lazarus en zijn vrienden keerden met Marta en Magdalena terug. Zij zullen overnachten in een hooggelegen, nogal sterke stad en daar met Jezus weer samenkomen. *Op zijn weg genas Jezus heden nog vele zieken en zegende kinderen.* Een deel van de zieken werden tot Hem gedragen en andere lagen aan de weg in enige hutten.

Zij maakten deze omweg (over de versterkte stad, enz.) om de zoon van een halve broeder van Andreas, die hier woonde, te bezoeken; zijn dochter was ziek.

Omstreeks de middag kwamen zij bij een bron, waar een herberginrichting was, en een eind verder stond het huis van die zoon van Andreas' halve broer, aan wie de bron en de herberg toebehoorden; het was een flinke, gezonde man; zijn bedrijf bestond in het maken van wanden in vlechtwerk, die in groot aantal bij zijn huis stonden.

Jezus en de apostelen zaten aan de bron; de man, door Andreas geroepen, kwam hun de voeten wassen en bracht hen dan in zijn

huis, waar een eetmaal gereed stond; hij was gehuwd en had vele kinderen, waaronder nog kleine. Twee volwassen zonen van 16 tot 18 jaren woonden niet thuis, maar dienden aan het Meer van Galilea in de visserij bij de woonplaats van Andreas, zo ik meen.

Andreas had hun door boden laten weten dat Jezus daar was en waar zij moesten komen om Hem te ontmoeten.

1643.

Na de maaltijd bracht de man Jezus en de apostelen bij een twaalfjarige dochter, die reeds sedert lang zeer bleek en roerloos lag, als dood en niet in staat te verroeren; zij had de geel- en maanzucht.

Jezus beval haar op te staan, en nadat zij opgestaan was, leidden Hij en Andreas haar bij de hand tot de bron, waar Jezus water op haar hoofd goot. Hierna moest zij een eigenlijk bad nemen. Bij de bron was in een tent een waterbak, waar zij Jezus' bevel volbracht. Zij ging daarna, zonder geleid te moeten worden of steun nodig te hebben, met Jezus en Andreas, in het huis tot haar ouders terug. Deze dochter was zeer groot voor haar leeftijd⁸⁴⁶. Wanneer Jezus met de apostelen verder ging, deed de man hun uitgeleide.

Ik zag de Heer vóór de sabbat in een kleine stad aankomen; zij waren nauwelijks onder de poort, of daar kwam een man die hen naar een woning in de stadsmuur bracht, waar zij konden overnachten; voor het overige bood hij hun niets aan.

Jezus begaf zich met zijn gezelschap aanstonds naar de synagoge en vierde er de sabbat.

---

⁸⁴⁶ De vermelding dat men in hete landen vroeger groot en rijp is, vindt men bij K. herhaaldelijk terug. Dit verzekerde zij ook van het dochtertje van Jaïrus. Een kort commentaar daarop staat in fasc. 20, nr. 891, voetnoot 450.

Genezing van een melaatse. – Bevrijding van gevangenen.

1644.

20 januari; Sabbat. –

Deze morgen zag ik Jezus met zijn reisgezellen nogmaals naar de synagoge gaan. *Hij bad daar voor en hield een korte leerrede.* Later zag ik hem door een groot gedrang van mensen omringd. Men bracht een menigte zieken aan van velerlei aard, *die Hij genas.* Ik zag dat alle mensen Hem in deze stad vereerden, want allen verdrongen zich om Hem en er was een grote toeloop.

Ook de apostelen genazen zieken en zegenden kinderen; zelfs priesters kwamen met zieken tot Hem.

Ik zag ook dat Jezus een melaatse genas, met wie men vroeger reeds verscheidene malen tot Hem gekomen was en die men op zijn weg gezet had, zonder dat Hij tot nog toe de genezing van Jezus bekomen had. Men bracht hem uit een afgelegen deel van de stad, waar hij in een huisje tegen de stadsmuur afgezonderd woonde. (Melaatsen in hutten tegen een stadsmuur, zie fasc. 16, nr. 594, voetnoot 282). Men bracht hem aan op een rustbed, waarop hij in een soort van kast gezeten was, en deze was met behangsels bekleed. Niemand naderde tot hem, uitgenomen Jezus. *Jezus hief het behangsel op, raakte hem aan en beval dat men hem naar een bad zou dragen en hem wassen.*

Ik zag dat men hem in een bad tegen de stadsmuur droeg en dat, terwijl hij zich waste, de schilfers en korsten der melaatsheid van zijn lichaam vielen; hij had een dubbele melaatsheid gehad: de gewone en die der onkuisheid.

De Heer genas ook vele bloedverliezende vrouwen, en daar dit meest in het voorhof van de synagoge geschiedde, zo

werd het gedrang zo groot, dat de mensen de afsluitingen en palen omver rukten en over de dakterrassen in het voorhof drongen.

‘s Avonds zag ik Jezus hier niet meer. Hij was met zijn 3 apostelen reeds bij een vesting met grachten en bronnen (of vijvers); deze hadden een afloop; me docht dat er daar baden waren. Ik zag ook allerlei kelders en muurwerk.

1645.

Jezus wilde in dit kasteel binnengaan, maar de apostelen brachten er bezwaren tegen in; zij vreesden dat er voor Hemzelf daaruit onaangenaamheden konden voortvloeien en voor anderen slechts ergernis. *Maar Jezus antwoordde hun dat, indien zij niet mee wilden gaan, zij Hem dan maar alleen zouden laten gaan, Hij wilde er binnen.*

In dit kasteel vond Hij velerhande zeldzame lieden; het schenen mij deels gevangenen, deels gebrekkigen en zieken te zijn. Aan de poorten stonden wachten, want zij mochten er niet onbewaakt uitgaan, doch alleen in groep en vergezeld van een wacht; zij moesten ook in het gewest grachten maken en ander verschansingswerk verrichten.

De Heer ging met de apostelen door de poort van het kasteel. De wacht hield hen staan, *maar nadat Jezus zich verantwoord had, lieten zij Hem eerbiedig door.* De patiënten en gevangenen verzamelden zich rondom Hem op het binnenhof, *waar Hij met hen sprak en verscheidene van hen afzonderde. Hij liet uit de naburige (voormelde) stad 2 mannen roepen, die gerechtsbeambten schenen te zijn, want van hun schouders hingen riemen met metalen schildjes neer. Hij sprak met hen, ik geloof ten gunste van die gevangenen, welke Hij afgezonderd had.*

Hierna zag ik Hem met 25 van dezen en met de apostelen de vesting verlaten en heel de nacht noordwaarts langs de Jordaan

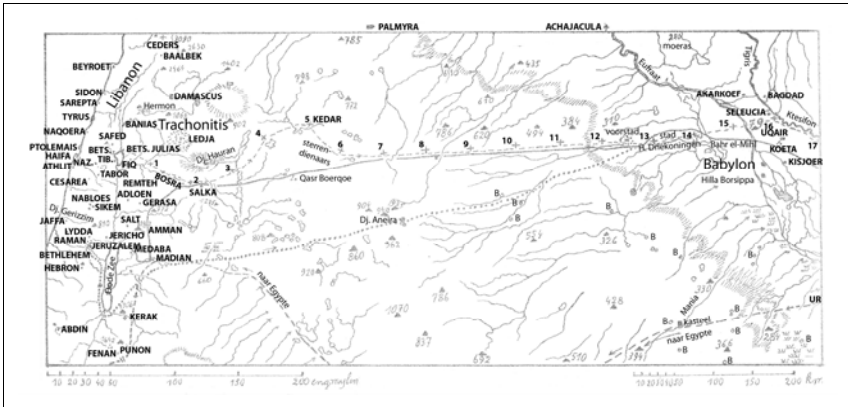
opwaarts trekken. In de naburige stad hadden ook Lazarus en zijn gezellen op de terugreis overnacht.

Jezus komt te Kafarnaüm.

1646.

21 januari = 5 Sebat. –

Jezus kwam heden op zijn haastige reis met de bevrijde gevangenen in een kleine stad, waaruit vele van deze gevangenen afkomstig waren en Hij gaf hen aan hun vrouwen en kinderen terug. Andere trokken aan de overzijde van de Jordaan nog verder opwaarts en naar het oosten; zij waren uit de omstreken van Kedar, waar *Hij zich op zijn reis naar de sterrendienaars zolang opgehouden en zo vele onderrichtingen gegeven had* (fasc. 27, nr. 1497, ...).

Op zijn tegenwoordige weg zond Hij zijn apostelen uit en Hijzelf passeerde (op een zekere afstand) ten oosten van de bron van Jakob. Hij trok door de dalen in de richting van Tiberias. Hij reisde naar Kafarnaüm.

Op deze weg kwamen in het gewest van Sikar de 3 zwijgzame leerlingen tot Hem terug en ook nog andere gezellen, die zich bij Hem op zijn reis door de heidense landen aangesloten hadden; zij gingen met Hem mee.

Jezus reisde nog eens gedurende een goed deel van de nacht; zij rustten en sliepen slechts enige uren onder een afdak.

1647.

22 januari. –

Tegen de avond kwam Jezus met zijn leerlingen te Kafarnaüm aan. Hij ging in het huis, waar Hij vroeger gewoond had; hier waren Petrus, Andreas, Jakobus de Mindere en nog een vierde (apostel), maar het was niet Joannes. Ook is er de eigenaar van het huis tegenwoordig. Zij wassen de Heer de voeten en stelden Hem een jongeling voor, die Selam of Sela heette.

Hij was de neef van de bruidegom van Kedar, voor wie de Heer op zijn reis naar de sterrendienaars het huis gebouwd en de wijngaard aangelegd had. Deze had hem tot Jezus gezonden; hij was tot nog toe in het huis van Andreas te Betsaïda op de Heer blijven wachten. Hij wierp zich voor de Heer op de knieën neer en *Jezus nam hem aanstonds, terwijl Hij hem de handen op de schouders legde, onder zijn leerlingen op. Hij gebruikte hem ook onmiddellijk en zond hem naar de synagoge-overste om met de sleutel ook de rol te vragen, die men in de tempel ontdekt of teruggevonden had, nadat hij 7 jaren zonder dienst verwoest had gestaan* (II Kon. 22 en 23 ?)⁸⁴⁷.

---

⁸⁴⁷ Hier zendt Jezus de leerling Selam naar de synagoge-overste van Kafarnaüm om de sleutel te vragen en de boekrol, waarvan Hij reeds gebruik had gemaakt bij zijn laatste prediking alhier (zie fasc. 26, nrs. 1423, 1424, 1425, 1426, 1427 - 13 en 14 Tammoez).

Trouwe Emmanuel-lezers weten dat tijdens de sabbat-liturgie in de synagogen altijd werd voorgelezen, eerst uit de Wet of de boeken van Mozes en vervolgens uit de Profeten.

Reeds bij zijn laatste prediking hier had de Heer gebruik van deze rol gemaakt.

Na de terugkomst van de nieuwe leerling gingen zij allen naar de school (of synagoge); zij staken de lampen aan.

Jezus deed plaats voor zich maken en een leerstoel aanbrengen, die voorzien was van trappen. Er waren zeer vele mensen; *hij leerde lang uit de voornoemde rol*. De gehele stad was in beweging en sprak van Hem. Op de straat liep het volk bijeen en ik hoorde velen roepen: “De Zoon van Jozef is hier weer!”

Aansluitend bij die Bijbellezingen werd dan gepreikt.

(Zie hand. 13, 15 : Na de lezingen uit de Wet en de Profeten werden Paulus en Barnabas door de synagoge-overste van Antiochië in Pisië uitgenodigd om een toespraak te houden.)

Uit Jezus' preek op die 13^e en 14^e Tammoez, door K. gedeeltelijk onthouden, menen wij te mogen besluiten dat op die sabbat eerst was voorgelezen uit Numeri 16, 1-18, 22, waar het inderdaad gaat over Kore en Abiron, en vervolgens als profetenlezing (Haftarah) I Sam. 11, 14-12, 22.

Volgens Buechler werden de Haftarah-lezingen ingevoerd als protest, eerst tegen de Samaritanen, (die de Profeten niet bij de Bijbel rekenden), en later ook nog tegen de Sadduceeën.

We kunnen slechts vermoeden welk historisch feit K. precies op het oog heeft, als ze ons mededeelt dat de boekrol door Jezus hier gebruikt, gevonden werd in de tempel, nadat deze 7 jaren zonder dienst verwoest had gestaan.

Ook in II Kon. Hfst. 22 en 23 lezen wij over de vondst van een schriftrol in de Tempel, maar veelal wordt aangenomen dat het daar ging om het boek Deuteronomium.

Ons ziens bedoelt K. hier een andere, meer recente ontdekking (b.v. na de 6 à 7-jarige burgeroorlog onder Alexander Janneüs). Maar of ze ook wil zeggen dat een schriftrol uit de tempel door Jezus werd gebruikt in de synagoge van Kafarnaüm???

Misschien wil ze alleen maar zeggen dat Jezus preekte vanuit een bepaald boek, waarvan men ook een exemplaar teruggevonden had in de Tempel. En dan ligt het voor de hand te denken aan het anti-farizees boek, waarvan, volgens de joodse kalender, de officiële verwerping precies op die 14^e Tammoez werd herdacht.

Jezus te Nazareth en op de broodberg.

1648.

23 januari. –

Jezus verliet Kafarnaüm vóór dag en dauw en ik zag Hem met de leerlingen en verscheidene apostelen, die zich bij de anderen gevoegd hadden, naar Nazareth vertrekken. Ik zag bij deze gelegenheid dat het huis van Anna door een geheel andere familie bewoond was. Ik zag Jezus ook bij het huis van Jozef te Nazareth; het is nu gesloten en onbewoond.

De Heer ging er aanstonds naar de synagoge; zijn onverwachte verschijning baarde veel opzien; er ontstond een grote toeloop van volk. Een bezetene die een stomme duivel in had, riep al met eens achter Hem: “Dit is de zoon van Jozef, de grote oproermaker, houdt Hem aan! grijpt Hem vast, zet Hem gevangen!”

En ik zag dat Jezus zich tot hem wendde en hem het zwijgen oplegde. Hij zweeg, maar Jezus dreef de duivel niet uit.

In de school deed Jezus alles ter zijde stellen en de leerstoel oprichten. Op deze laatste reis waren al zijn handelingen gekenmerkt door *de grootste vrijmoedigheid.*

Hij sprak ronduit, openlijk en als Iemand die recht en macht daartoe heeft, maar juist dit verbitterde de Joden ten zeerste. Jezus en zijn gezelschap sliepen in een herberg.

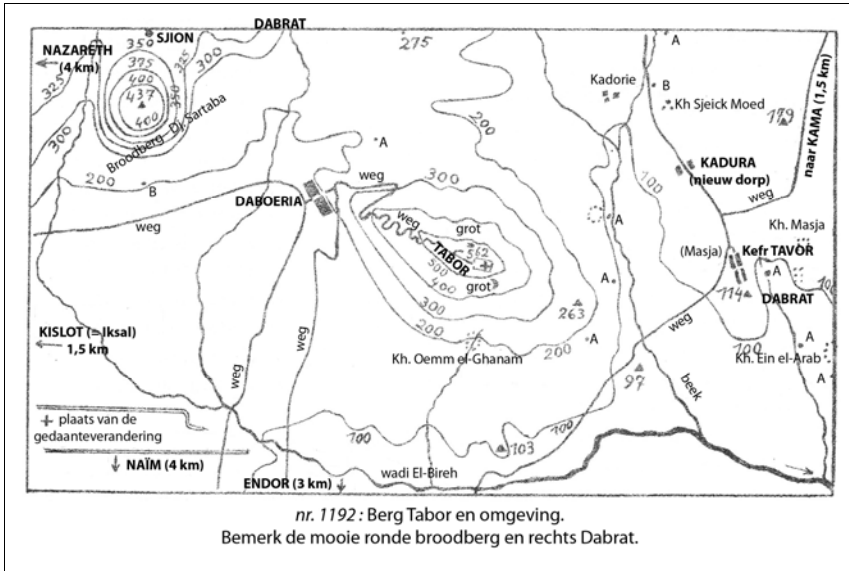
1649.

24 januari. –

Deze morgen bezocht Jezus verscheidene huizen in de wijk van het huis van Jozef, bewerkte er genezingen en zegende ook kinderen. Zolang Jezus slechts predikte, hadden de Joden zich nog betrekkelijk rustig gehouden, maar nu Hij genezingen begon te doen, ontstaken zij in woede.

Toen verliet Hij de stad en wees de apostelen als samenkomstplaats een berg aan, waarop Hij vroeger nog geweest was en die lag in dit gewest. Hijzelf kwam met de leerlingen alleen achter.

(Voor de BROODBERG die hier bedoeld is, zie fasc. 21, nr. 991, voetnoot 507 en kaart in fasc. 24, nr. 1192.)

Ik zag op een berg (nl. de broodberg), die aan alle zijden zacht omhoog steeg, alle apostelen en vele leerlingen verzameld. De berg scheen niet ver van het gewest te zijn, waar de eerste ontmoeting van Jezus met Petrus plaats heeft gehad (fasc. 12, nr. 368).

Zij hadden boven op de berg een vuur aangelegd, dat uit de verte geleek op een Joannesvuur bij ons. Toen Jezus met zijn leerlingen hier aankwam, was het reeds nacht. Hij trad in hun midden. De apostelen stonden rondom Hem, de leerlingen vormden de buitenste kring. Ook zag ik daar nog veel ander volk verzameld.

Jezus hield een leerrede die de gehele nacht tot de morgen toe duurde. Hij toonde aan zijn apostelen, naar verschillende gewesten wijzend, waar zij onderrichtingen en genezingen moesten gaan doen. Het scheen dat Hij hier hun reizen en apostolaatswerk voor het naaste tijdstip onder hen verdeelde.

Ook scheidden de apostelen, vele leerlingen en het volk hier van Hem. Hijzelf ging met de morgen op weg naar het zuiden, vergezeld van de overige leerlingen.

Jezus te Taänat-Silo en bij Betanië.

1650.

25 januari. –

Op zijn weg zag ik de Heer door ouders in een huis geroepen worden om hun zieke dochter te genezen; zij lag, gelijk het nichtje van Andreas, met de geel- en maanziekte. *De Heer beval haar op te staan en zij stond op en was gezond.*

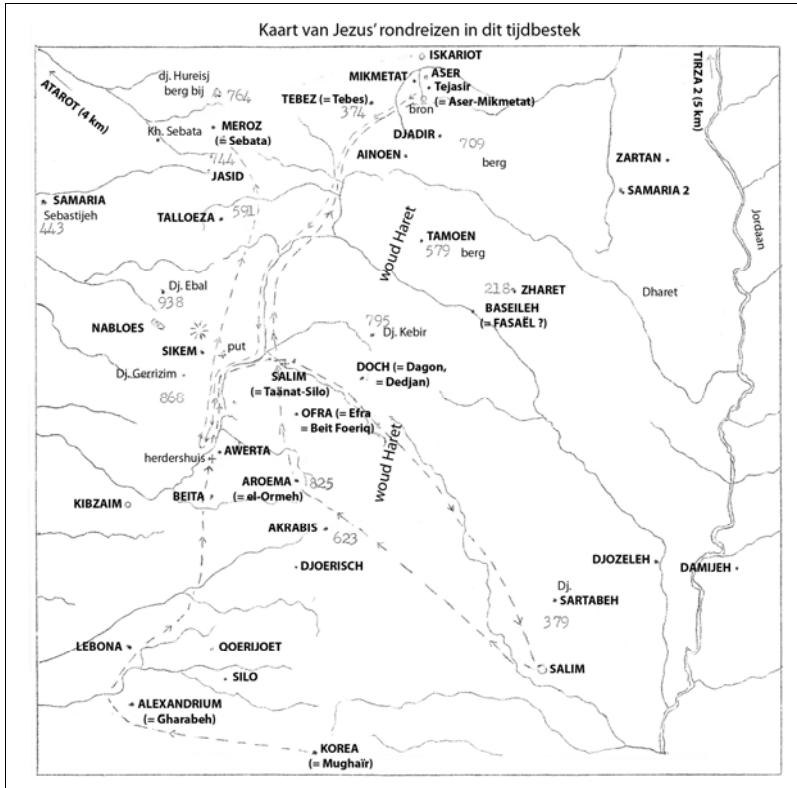
Ik zag Jezus met (een deel van) de leerlingen, die Hij van zijn reis naar het Oosten en Egypte had meegebracht, in de namiddag op de afstand van een uur van Taänat-Silo bij een bron aankomen.

(Wat een eigenlijke bron kan zijn, b.v. die van Hatab, 1 km ten noorden van Salim of Taänat-Silo, maar wat ook een vijver kan zijn).

Hier kwamen de 12 apostelen Hem met groene takken tegemoet. Zij vielen voor Hem neer en Hij nam één van de takken in de hand; zij wasten Hem de voeten. Ik geloof dat deze plechtigheid plaats had, omdat de apostelen hier nu allen bijeen waren en *omdat Jezus nu weer openlijk als hun Meester wilde optreden en overal prediken.*

Van de apostelen en leerlingen vergezeld, kwam de Heer, meer de stad naderend, bij een herberg.

(Het is de dikwijls vermelde, zeer goed ingerichte herberg die zij hadden te Taänat-Silo, vóór de stad, dezelfde als in nr. 1629).

Hier werd Hij ontvangen en verwelkomd door de H. Maagd, Magdalena, Marta en door de andere H. Vrouwen, uitgenomen de vrouw en dochter (stiefdochter) van Petrus; deze was inderdaad niet ZIJN dochter, maar van zijn vrouw uit haar eerste huwelijk. Deze waren, evenals de vrouw van Andreas, te Betsaida gebleven. Maria had uit het gewest van Jericho deze laatste vrouwen (zie nr. 1639) op hun terugreis naar huis, slechts tot hier vergezeld en was

dan hier op Jezus blijven wachten. De andere vrouwen hadden zich langs andere wegen naar hier begeven; de vrouwen hadden hier een maaltijd bereid en het getal gasten beliep ongeveer 50.

Zij gingen daarna naar de stad en Jezus begaf zich aanstonds naar de school (synagoge), waarvan Hij de sleutel liet halen.

Hij hield 's avonds een toespraak, waarbij veel volk en ook de H. Vrouwen tegenwoordig waren.

Zij sliepen allen in de grote herberg, maar de mannen en de vrouwen in verschillende vleugels van het huis. Vele zieken waren ondergebracht in 2 lange gangen aan beide zijden van het huis, onder de afdaken die het binnenhof omgaven. Deze herberg scheen mij een soort hospitaal te zijn. Ook waren er baden in de nabijheid.

1651.

26 januari. –

Jezus genas hedenmorgen vele zieken in deze stad. Hij ging nochtans aan vele huizen voorbij; ook in de herberg genas Hij zieken. Daarna zond Hij de apostelen uit: enige naar Kafarnaïm en andere naar de plaats van de broodvermeerdering (Broodberg).

De H. Vrouwen vertrokken naar Betanië en Hijzelf ging deze laatste weg op.

Vóór de sabbat kwam Hij met verschillende leerlingen in een herberg. (Het was de herberg of het herdershuis te Awerta, 1,5 uur ten zuiden van Taänat-Silo, d.i. Salim). Hier vond Hij alle (nieuwe, jonge) leerlingen verzameld, die Hij van zijn grote reis door Chaldea en Egypte van daar had meegebracht en die nu hier op Hem wachtten; zij kwamen uit het herdersgewest tussen Jericho en Sikar, waar Hij ze onlangs bij de herders had verdeeld (nr. 1631).

De weg van Jezus van Taänat-Silo naar hier liep eerst tussen 2 bergen (de Gerizzim en de oostelijke bergrug), dan door weiden

en vervolgens door het veld, waar de leerlingen het vorige jaar koornaren hadden geplukt.

K. heeft dit niet vermeld, of, indien het geval van Atarot bedoeld is (fasc. 24, einde nr. 1186 – nota van de vertaler), dan is ‘het veld, waar’ meer dan ruim te verstaan, want Atarot ligt 18 km ten noordwesten van hier.

Jezus vierde hier de sabbat met de leerlingen;
zij bekwamen een lamp van de waard en zij hingen die op in het midden van de zaal; zij legden op een tafel een rode en witte dwaal (= witlinnen doek over het altaar; altaardoek, altaarkleed; tabernakelkleed), trokken hun witte sabbatklederen aan en schaarden zich rondom Jezus in de gewone gebedsorde.
Hij las gebeden voor uit een rol.

1652.

27 januari; Sabbat. –

Dit huis was op dezelfde wijze gebouwd en ingericht als het huis van Zacheüs. Hier waren zij ongeveer ten getale van 20. De sabbatlamp brandde de gehele dag. *Ik zag de Heer beurtelings bidden en de leerlingen in hun plichten onderwijzen.* Nu is nog een nieuwe leerling onder hen, met name Silvanus⁸⁴⁸, die Jezus in de laatste stad (Taänat-Silo) aangenomen heeft. Hij is reeds meer dan 30 jaren oud.

Zijn ouders, wier namen ik vergeten ben, stammen uit het geslacht van Aäron. Jezus heeft hem van jongsaf gekend en hem gezien als toekomstige leerling op het knapenfeest bij de heilige moeder Anna. Dit geschiedde, nadat Jezus als twaalfjarige knaap na zijn lering in de tempel thuis was gekomen.

---

⁸⁴⁸ Een nieuwe leerling. – Deze Silvanus is ook in de H. Schrift vermeld als gezelschap van Paulus.

Vele exegeten veronderstellen dat het dezelfde leerling is als Silas (volgens K. één van de 3 zwijgzame leerlingen) maar volgens de mededelingen van K. die hier wel te vertrouwen is, mag men hun mening als verkeerd afwijzen.

Op hetzelfde feest heeft Jezus ook aan Natanael, de bruidegom van Kana, voorspeld dat hij zijn leerling zou worden (fasc. 7, nr. 201). Van de genoemde Silvanus moet ik een relikwie bezitten, een klein wit beensplintertje; ik voel er mij door aangedreven.

De zienster, noteert hier Brentano, voelde de werking van dit beensplintertje op zich, hoewel het toen niet bij haar was. Het zat in een zakje, midden tussen verscheidene lapjes stoffe, die men ingenaaid had, omdat men ze als relikwieën beschouwde, daar zij met heilige mensen in aanraking geweest waren; zij had dit zakje nooit geopend, en 1,5 jaar geleden had zij het te leen gegeven aan een arme zieke vrouw als troost- en krachtmiddel.

In deze dagen vroeg zij het terug en dan werd het voor de eerste maal geopend en men vond er inderdaad het door haar beschreven klein wit beensplintertje in.

1653.

28 januari. –

Heden zag ik Jezus en de leerlingen die Hem vergezelden, op weg naar Betanië, niet ver meer ervan. *Ik hoorde dat Hij hen onderrichtte; Hij zei dat Hij nu naar Jeruzalem ging om ook daar zijn leer te verkondigen en dat Hij dan welhaast tot zijn hemelse Vader terugkeren zou.*

Hij sprak tot hen over de plicht en noodzakelijkheid Hem te volgen en getrouw te blijven. Ook zegde Hij dat één van hen, die nu te Betanië zou komen, van Hem afvallig zou worden en dat Hij reeds met verraad in zijn hart rondliep.

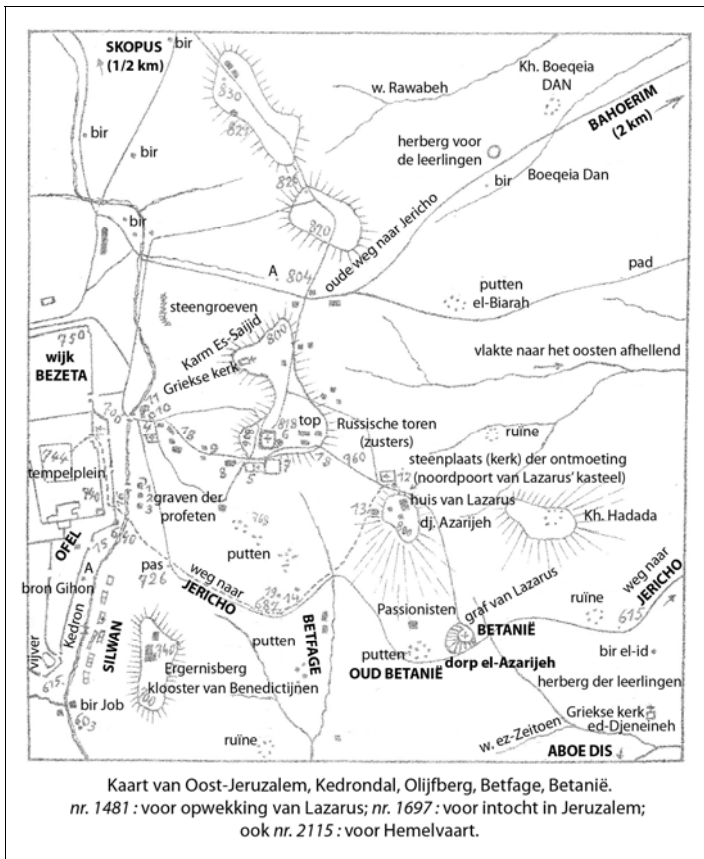
Ik voelde ook dat deze nieuwe leerlingen Jezus zeer getrouw zijn gebleven, en ik hoorde hoe zij Hem baden ook hen te leren bidden, gelijk Hij het aan de anderen geleerd had (cfr. Lk. 11, 1-4). *Toen hoorde ik Hem weer een wonderbaar diepzinnige uitleg van het Onze Vader geven. Zeer verrassend scheen mij hetgeen Hij vóór en na de*

vraag om het dagelijks brood zegde, maar ik kan het niet meer herhalen.

Jesus genas ook heden weer verscheidene melaatsen, die men op zijn weg gebracht had; zij gingen heden nog niet naar Betanië om te overnachten, maar een uur van daar bleven zij in een herberg die aan de H. Vrouwen toebehoorde.

(Bedoeld zal zeker zijn de herberg van de leerlingen, een uur ten noorden van Betanië, die wij plaatsten te Boequeia Dan; zie kaart in fasc. 10, nr. 251, voetnoot 69 en fasc. 27, nr. 1481 en tekst in fasc. 10, nr. 289).

1654.

Ik heb deze nacht ook nogmaals duidelijk gezien dat de vrouwen verscheidene zulke huizen onderhielden;

- één daarvan was te Kafarnaüm,
- een ander bij Jericho, waar zij de Heer onlangs ontvangen hebben (nr. 1638) en
- een derde hier vóór Betanië.

Dit laatste huis is hetzelfde waar ik Jezus, vóór de opwekking van Lazarus, zulk een lange leerrede heb horen houden en waar ik Magdalena Hem tegemoet heb zien komen (fasc. 27, nr. 1480, 3 oktober). Zij hadden in (of bij) die herbergen arme families gehuisvest, die de Heer en de apostelen moesten ontvangen, en zo dienden deze huizen zowel tot vergaderplaatsen als tot herbergen.

Voor dit huis hier, een uur van Betanië, werd zorg gedragen door een echtpaar met kinderen. Ik wist vóór enige ogenblikken nog hun naam, maar nu is deze mij weer ontgaan. Aan de man had de Heer op de berg nabij het Meer van Gennezaret een wonder gewrocht (= tot stand gebracht), in de tijd dat Hij daar zo vele mensen spijzigde.

Heden waren in die herberg Maria en de andere vrouwen en 5 apostelen aanwezig, te weten: Judas, Tomas, Simon, Jakobus de Mindere en Taddeüs, en bovendien ook Joannes Markus en enige andere mannen en priesters, maar niet Lazarus.

De apostelen en leerlingen kwamen ook hier weer de Heer tot bij een bron tegemoet, waarbij zij Hem vreugdig verwelkomden en Hem de voeten wasten. Zij gingen daarna tot de vrouwen in het huis. Nu had een maaltijd plaats, *gedurende welke de Heer hen ook verkwikte met de spijs van zijn woord.*

De vrouwen gingen hierna naar Betanië, maar de priesters en Jezus, de apostelen en leerlingen bleven hier slapen.

Genezing van een bezetene.

1655.

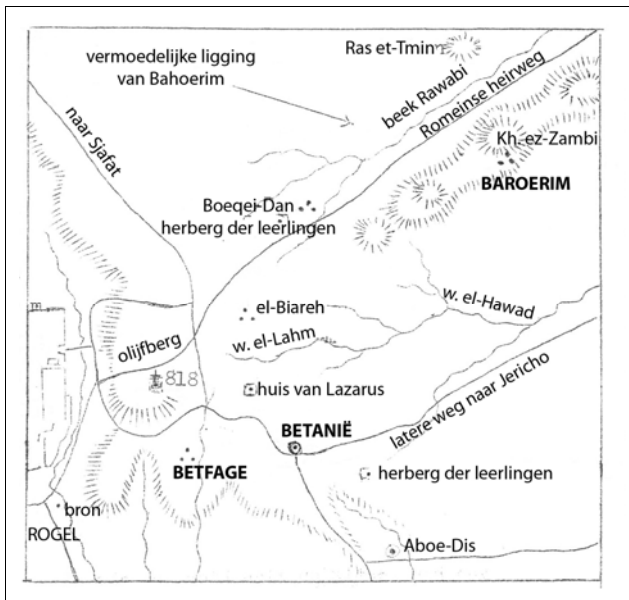
29 januari. –

Jezus en de leerlingen trokken deze morgen nog niet naar Betanië.

De 5 apostelen en de 16 leerlingen die met Christus meegekomen waren, splitsten zich nu in 2 groepen, die zich, onder de leiding van Taddëüs en Jakobus in het gewest verspreidden en zieken genazen.

Ik zag hen op zeer verschillende wijzen genezingen bewerken,

- bij de enen door handoplegging,
- bij anderen door aanademen en
- bij nog anderen door er zich over uit te strekken (hierin Elizeüs navolgend), of ook zo dat zij de kinderen dwars op hun schoot namen, ze met hun borst tegen de hunne legden en ze in die houding aanademden.

Jezus zelf ging met de 3 zwijgzame leerlingen eveneens in het veld rond om te helen. *Ik heb Hem verscheidene bloedverliezende vrouwen, bleke en maanzuchtige meisjes en kreupelen zien genezen. Vooral was ik getuige van een heel bijzondere duiveluitdrijving uit een jonge man.* De omstandigheden ervan weet ik nog zeer goed.

De ouders van deze bezeten jongeling liepen de Heer op de weg tegemoet, toen Hij in een verspreid gelegen dorp kwam. Aanstands volgde Hij hen naar het voorhof van hun huis⁸⁴⁹, waar hun bezeten zoon zich bevond. Bij het naderen van de Heer werd hij als razend; hij sprong heen en weer en liep de muren op (naar de terrassen langs trappen die steeds aan de buitenkant der huizen waren, als om de Heer te ontvluchten, of is het loutere beeldspraak?) De mensen wilden zich van hem meester maken, maar slaagden er niet in, want hij werd hoe langer hoe razender, verweerde zich en rukte zijn gevangennemers zelf heen en weer.

Toen beval de Heer alle aanwezigen uit het voorhof weg te gaan en Hem met de bezetene alleen te laten en allen gingen het voorhof uit.

Nu Jezus met de bezetene alleen was, riep Hij hem tot zich, maar hij gehoorzaamde niet en stak zijn tong met een afgrijpselijk vertrokken aangezicht naar Jezus uit.

---

⁸⁴⁹ Van de herberg bij Boequeia Dan verspreiden zich Jezus en de apostelen en leerlingen oostwaarts in de vlakte.

Deze helt naar het oosten afwaarts, en van daar haar naam el-Merdj, naam die me steeds aan 'meers', d.i. 'laag weiland' doet denken.

Uit oostelijke richting bereikte Jezus daarna Betanië.

Het dorp kunnen wij veronderstellen een uur of zowat ten noordoosten van Betanië, naar Bahurim toe, indien het althans Bahurim zelf niet is (cfr. fasc. 13, nr. 454, voetnoot 209).

Jezus riep hem opnieuw, maar nog kwam hij niet; slechts keek hij schuin naar Jezus met het hoofd over de schouder gedraaid.

1656.

Nu richtte Jezus zijn ogen ten hemel en bad. Hierna gaf Hij de bezetene een formeel bevel en nu kwam deze vóór Hem en wierp zich languit vóór zijn voeten op de grond neer.

De Heer streek nu met de één, en dan met de ander voet tweemaal over hem, als trad Hij op hem en **ik zag uit de open mond van de bezetene een zwarte, kronkelende, walmende damp opstijgen en in de lucht vervliegen.**

In deze opstijgende damp onderscheidde ik 3 knopen, waarvan de laatste de donkerste en sterkste was.

(Vermoedelijk de reden van het drievoudig bevel van Jezus, wat niet te verstaan is als kon Hij zijn doel niet door een enkel bevel bereiken).

Deze 3 knopen waren door een sterker, dikker touw en vele dunner draden met elkander verbonden. Ik kan het hele verschijnsel nergens beter bij vergelijken, dan bij 3 wierookvaten boven elkander, waarvan de rookwolken, die langs verscheidene dekselgaten ontsnappen, een band vormen tussen de vaten.

Nu lag de bezetene stil en als dood aan de voeten van de Heer, en *Deze bewoog zijn hand over hem, zegende hem, zoals men een kruis over iets maakt, en strekte dan zijn hand naar hem uit met het bevel zich op te richten.*

Toen verhief zich de arme mens; hij was geheel naakt en bleek en Jezus leidde hem naar de deur van het voorhof tot zijn ouders, *aan wie Hij hem weergaf met de woorden: "Ge hebt hier uw zoon terug, maar houdt u gereed om Mij hem terug te geven, en vooral vergrijpt u niet meer aan hem, want door u aan hem te bezondigen hebt gij*

hem in deze ellende gebracht!” Ik weet echter niet meer hoe het gekomen is.

Hierop verliet Jezus deze mensen en begaf zich naar Betanië.

Ook de genezenen en vele van hun familieleden trokken vóór en na Hem naar Betanië en ook zij die door de apostelen genezen waren, begaven zich daarheen. Nu heerst een grote drukte in Betanië, want de genezenen maken hun geluk overal bekend.

1657.

Ik zag ook dat Jezus goed ontvangen werd, dat priesters Hem tegemoet kwamen en Hem naar de synagoge leidden.

Hier legden zij Hem een boek van Mozes voor, opdat Hij daaruit een voorlezing zou doen en verklaren. Zijn toehoorders waren zeer talrijk. De vrouwen zaten volgens gewoonte op hun eigen plaats.

Daarna gingen zij in het huis van de door Jezus genezen melaatse Simon van Betanië, bij wie de vrouwen een maaltijd bereid hadden. Lazarus was hier niet. Jezus en de 3 zwijgzame leerlingen sliepen in een herberg van de synagoge.

De apostelen en andere leerlingen gingen overnachten buiten het dorp in het huis (of herberg), dat aan de Gemeente van Jezus toebehoorde (ten noorden van Betanië bij Boequeia Dan).

De waardin van dit huis was het, die, vóór de opwekking van Lazarus, de aankomst van Jezus aan Marta gemeld had. Zij was groot en sterk en deed dikwijls boodschappen voor de Gemeente.

Maria en de overige vrouwen sliepen in het huis van Marta en Magdalena, dat te onderscheiden is van het huis van Lazarus. Dit laatste lag meer naar Jeruzalem toe (nl. nabij de noordgrens van het domein), en was een soort kasteel, omringd door grachten met bruggen; het huis van Marta lag aan die zijde, waarlangs Jezus er binnen gekomen was (en ook nader bij het graf van Lazarus; fasc. 10, nr. 251, voetnoot 69).

Visioen op de boven verhaalde duiveluitdrijving.

1658.

Ik heb deze nacht een groot en wonderbaar visioen op de door Jezus bewerkte duiveluitdrijving gehad, waarvan ik bij Betanië getuige ben geweest. Ik zal echter aan de vele bijzonderheden niet gemakkelijk meer de juiste volgorde kunnen geven; het ging voortdurend van het een in het ander over; ik weet het begin niet meer, noch ook het verloop in zijn geheel.

Ik zag uit de mond van de bezetene een zwarte walm opstijgen, waarin ik 3 knopen of strikken onderscheidde, die door zwarte damptouwen verbonden waren. Ik kon niet begrijpen wat dit betekende, en terwijl ik daarop nadacht, verloor zich mijn geest in een visioen.

Ik zag nogmaals als in een bliksemflits de bezetene op de grond liggen en de Heer met zijn voet over hem strijken. Ik zag de samenhangende zwarte dampwolken uit zijn mond opwalmen, en het hele verschijnsel scheen zich (in het begin) voor mij in de lucht boven de grond te vertonen.

Nu zag ik het beeld van de bezetene niet meer, en terwijl ik dit zwarte touwwerk beschouwde, vernam ik duidelijker en duidelijker elke bijzonderheid van dit tafereel, dat eindelijk een ganse wereld werd, waarin ikzelf me bevond.

Hoe ik geleidelijk meer zag en vernam, kan ik door de volgende vergelijking verduidelijken.

- Het was alsof men eerst iets zich zag bewegen als een schaduw,
- alsof die schaduw dan de gedaante van een menselijke schim aannam,
- alsof deze schim een menselijke gestalte kreeg, waaraan men vervolgens eerst alle uitwendige ledematen onderscheidde,

- daarna alle inwendige organen; men ziet het hart, de hersenen, alle overige inwendige delen, en
- hierna ziet men de werkingen en levensverrichtingen van die delen, wat ze doen, voelen, denken.
- Tenslotte gaat men zelf binnen in de ziel en het lichaam van die mens, die men aanvankelijk als een schaduw had waargenomen;
- men doet daarin een rondwandeling en neemt tenslotte ook waar welke zijn verhoudingen en betrekkingen zijn tot zijn medemensen en de wereld.
Maar het is niet te verwoorden hoe dit geschiedt.

1659.

Ik zag de 3 zwarte knopen in een verschillende graad van donkerheid. Ik zag er verscheidene afdelingen in, die onder mijn ogen als in verscheidene tuinen veranderden en op hun verschillende bedden of stukken grond zag ik allerhande boze dingen.

- Op de bedden van de ene **tuin (a)** zag ik de zeldzaamste en verschrikkelijkste marteltuigen, allerhande onkruid, giftige gewassen en dieren.
- Op de bedden van de andere **tuin (b)** zag ik de verscheidenste wonderlijke verbindingen van planten, dieren, stenen, metalenzegels, getallen, ringen, spiegels, werktuigen, instrumenten, curieuze figuren, enz.
- Maar de bedden van de derde **tuin (c)** brachten louter lust en heerlijkheid voort: bloemen, vruchten, muziek, prachtige schilderijen en naakte beelden, maar hoegenaamd niets geestelijks, volstrekt niets heiligs.

In het midden van elk van die 3 sferen of tuinen zag ik een bron of een waterput, waaruit elke tuin, volgens zijn aard, besproeid werd. Elk van die waterreservoirs was met een verschillend soort van walgelijke en gruwelijke dingen vervuld, namelijk: padden,

slangen, de grootste verscheidenheid van wormen en giftige dieren, met bloed en afschuwelijkheden van alle aard.

Alle dingen in ieder van die tuinen hadden een innerlijke (uit hun wezen voortvloeiende) samenhang en stonden in verhouding tot elkaar op een wijze die niets dan boosheid, gruwel, smart, zonde, nacht en verblindheid voortbracht.

Maar hoe meer ik elke bijzonderheid in die sferen (tuinen) bezag, des te meer kwam ikzelf binnen in die ruimte, en ik onderscheidde nog nauwelijks haar grenzen of omtrek. Ik zag eindelijk binnen de sferen kleine gestalten, vervolgens mensen, die spoedig een samenhangend, georganiseerd rijk vormden, vol leven en bedrijvigheid. Die tuinen waren nu verscheidene kringen geworden, vol activiteit.

1660.

Als het tafereel deze graad van ontwikkeling bereikt had, hingen de kring- of sfeerknopen niet meer in de lucht, maar dit alles was de gehele wereld zelf.

Ik zag ook verlichte kringen, omtrekken of tuinen, die de tegenhangers van de donkere waren en die hun werking bestreden, het kwaad weerhielden of onderbraken, maar ik zag er geen duidelijke bijzonderheden van, tenzij daar, waar ik personen uit deze verlichte kringen in de donkere zag overgaan.

Toen ik de kringen reeds als werelden vol mensen zag, waren de bronnen die ik in het begin als waterputten vol vreselijke dieren gezien had, als kerken van de duisternis geworden.

Ik zag in de onderste, donkerste kring (a)

een werkelijke, gruwelijke duivelsdienst.

Alles was er donker en afgrijselijk.

In plaats van een altaar zag ik er iets als een berg, en daarachter een kuil, waarin met grote houtblokken en spaanders een vuur onderhouden werd. Alle vlammen waren dof en somberrood en

de rook sloeg in de aarde; de hele eredienst en alle gebeden gingen naar omlaag.

Ik zag daar een soort van heiligdom, een offerande, maar alles was met bespottig, ontheiliging, mismaaktheid, met walgelijkheden en schanddaden vermengd. Het was een geheel van werkingen, handelingen en ceremoniën in dienst van de duivel. Ik kan de afschuwelijkheid ervan niet beschrijven: alles was hoon, gruwel, uitwerpsel, drek en al wat iemand doet walgen.

1661.

Ik zag rondom dit middenpunt personen, die uit kruiden, waarvan ik de namen kende en waarvan ik in mijn jeugd een onweerstaanbare afkeer had, wanneer ik ze ergens zag staan, en uit andere vreselijke giftplanten in grote ketels een kooksel bereiden.

Ik zag dat zij zich daarmee zalfden; ik zag ze daar liggen en zag ze dan op andere plaatsen terug, waar zij met mannen samenkomsten hadden, die even versteend en aan het kwaad overgeleverd waren en met wie zij alle kwaad en zonden bedreven.

Ik zag ook dat uit al hun zielen draden naar andere plaatsen gingen en van daar tot hen terugkeerden en dat daardoor de enen van de anderen veel wisten en vernamen. En ik zag dat als zwarte vogels (boze geesten) in die draden of geestelijke kanalen de verbinding onderhielden en berichten heen en terug brachten. Alles was gruwel en wanschapenheid.

Ik zag ook dat zij de mensen allerlei schade en ziekte berokkenden en hun mengsels van vreemdsoortige vuiligheid en uitveegsel, haar en naalden aanbrachten, die zij in hun zalven wierpen. Onder dit soort mensen zag ik personen uit alle landen, en, helaas! ook nog uit onze tijd en gewest en vooral vele Joden uit vreemde gewesten. Alles bijeen was die klik niet zeer groot; alles geschiedde met duistere geheimhouding en niets brachten zij voort dan onzinnigheid, gruwelen en boosheid en dit zonder winst of bate voor zichzelf.

Ik zag binnen het terrein of omkring van deze vijandige tegenkerk een gans leven van alle mogelijke wandaden en onnatuurlijke werken, moord en alle ontucht en alle misdaden tegen de natuur. Dit waren als de goede werken van de dienaren van de duivel, en ik begreep meteen dat allen die in zulke ondeugden leven, lidmaten van die duivelse kerk zijn, zelfs zonder het te weten.

1662.

Ik zag nog verder in die kring allerhande toestanden, opvattingen, verhoudingen, betrekkingen, gesteltenissen, praktijken, die in het gewone leven niet voor ongeoorloofd gehouden worden, vooral in de omgeving van gehallucineerden die zichzelf in extase brengen, die zich met zalven inwrijven en dan in de verte zien, en in de ijselijkste zonden met anderen vallen, namelijk vele gemagnetiseerden.

Ik zag iets gruwelijks tussen hen en de magnetiseur; ik zag allerlei zwarte wolken heen en weer van de een naar de ander trekken. Ik heb schier nog geen gemagnetiseerden gezien, die niet door vleselijke lust verontreinigd worden, althans op verfijnde wijze in enige mate. Ik zie ook altijd dat alles, wat zij in de verte zien, hun door boze geesten bekend gemaakt wordt.

Ik zag hoe personen uit het Rijk van het Licht, dat ik daarboven zag, door hun aandeel in, en hun belangstelling voor die toverachtige geneeskunst, waartoe zij zich in het belang van hun wetenschap gerechtigd achtten, naar het duistere rijk afdwaalden. Ik zag hen hier magnetiseren en, door de bedrieglijke uitslag verleid, trokken zij velen uit het Rijk van het Licht naar beneden.

Ik zag dat zij die genezingen, door de duisternis voortgebracht, en dit spiegelen (of voortoveren), verwekt door de nacht (of duivelse hallucinaties), gelijk wilden stellen met de door God voortgebrachte genezingen en visioenen der begenadigden.

Ik zag onder hen talentvolle mensen, die, zonder het te weten, in het rijk van de kerk der gruwelen arbeidden.
(Hier zinspeelt de zienster klaarblijkelijk op de magnetiseursgroep

van Dokter Neef en Passavant met hun somnambule vrouw Müller en hun geneeskundig magnetisme, waarover wij gesproken hebben in het leven van K. Emmerick, 2^e Deel, blz. 364 en 465).

1663.

In de andere kring en omtrek (b) was ook een kerk als een geheim genootschap, maar dit geleek meer aan allerlei broederschappen. Daar was geen openbare duivelsdienst en ook zag ik er satan zelf niet in persoon, noch zulke afzichtelijke verregaande ondeugden, maar wel werken met allerhande kunstgrepen, natuurkrachten en -geheimen; zij maakten goud, gingen met stokjes, waaraan zij tanden of een kam sneden, en deze sloegen zij in de aarde.

Zij bedreven bijgeloof met ringen, waarop lettertekens stonden, met amuletten, die zij op zich hingen, met feestpartijen, met het slaan en leggen van kaarten, met koortsbezweringen, met valse kwakzalverachtige wondergenezingen, met lapjes, die zij in stromend water wierpen, na ze in het bloed van wonden gekleurd te hebben, met het meten der grootte van kinderen, enz.

Ik heb hier duizend en één wonderbare zaken gezien, die schijnbaar strekken tot de gezondheid van het lichaam, tot alle tijdelijk comfort en voorspoed der mensen, maar in dit alles zag ik een verkapte, vermomde duivelsdienst, de begeerte om genezen te worden zonder afstand te doen van de zonde, die toch de bron van de dood en der ziekte is, een zoeken naar hulp en genezing, maar niet bij Jezus en zijn heilige Kerk, maar bij de gevallen natuur. Daarom zag ik ook al die genezingen oppervlakkig en verderfelijk. Dit werd mij door beelden getoond, b.v. door het dichtmaken van een opening met papier, zodat ze verborgen, maar niet weggenomen was.

Ook DEZE kerk was – zelfs nog meer dan de duistere voorgaande – door magnetische personen omringd, maar zij waren niet in zulk een erg zondige toestand, doch alles was gelijk een voorschool, een voorbereidende klas tot het ergste.

Deze wereld zag ik ook bevolkt met de meest verschillende mensen, die tot de inwoners van de eerste en diepste wereld als leken tot priesters waren (of als minder schuldige aanhangers tot aanvoeders).

- Gelijk ik in de **eerste wereld (a)** de gruwelijkste duivelsdienst, hoererij, moord, ondeugden tegen de natuur, giftmenging en vervaardiging van schandelijke beelden en pornografische schriften zag,
  - zo zag ik hier in de **tweede wereld (b)** de van liefde kwijnenden, de flirterers en ontheiligers der liefde, de heidense cultus van de natuur en van het schepsel, de apenliefde van ouders, minnebrieven en in het bijzonder wereldse muziek, gedans, haartooi, ringen, liefdeportretten.
- In de **eerste wereld (a)** zag ik drankbereidingen tot onvruchtbaarheid, hier in de **tweede wereld (b)** waren het bijgelovige praktijken om liefde op te wekken.

In het **derde rijk (c)** scheen alles nog eens geheel anders, maar in de grond was het toch hetzelfde, hoewel in mindere graad. Hier vormde een kerk eveneens het middelpunt, en deze was niets dan vrijmetselarij en dergelijke subversieve werkingen.

In gans deze kring was niets dan weldadigheid, hulpverlening en onderstand, doch zonder Jezus, opheldering zonder licht, wetenschap zonder God, kunst om de kunst, een leventje van comfort en genot, enz.

In deze kring geloofde men niet aan de beide andere; men had zelfs de bedoeling ze te bestrijden, terwijl zij toch feitelijk tegen de godsdienst werkten en de 2 vorige lieten aangroeien en ze zelfs op hun eigen bodem wortel lieten schieten.

***

Deze 3 werelden (a, b, c) waren alle met mekaar verbonden door drievoudig verstrengelde kanalen en door vele enkele touwen en stralen; zij werkten alle met een ongelooflijke inspanning en gaven zich grote moeite, maar alles wat zij voortbrachten was louter verwarring, wanordelijkheid, nacht, nood en wanhoop; al hun genezingen en verbeteringen waren slechts bedekking en dikwijls verplaatsing van de kwaal, die hierdoor nog verergerde.

In deze laatste kring en in de voorgaande zag ik, meest alle geleerden, vooral ook geneesheren en apothekers werkzaam.

1665.

Het vervolg van de vertoning weet ik niet meer nauwkeurig; het was de gehele wereld geworden, gelijk hij reilt en zeilt, met al haar zondig begeren, met de triomf van het kwaad.

Nu zag ik de verlichte wereld niet meer van de duistere gescheiden; ze was er onder vermengd, alles was door mekaar. Ik was en leefde er zelf in, wandelde erin rond en ik zag hoe vrienden en bekenden van mij naar de duistere gewesten afgleden, maar ik trok ze terug. Mijn eigen toestand weet ik niet meer juist; ik scheen met mijn zuster in een hol, als in een vagevuur te zijn. Het kind van mijn broer had ik gedurig bij de hand en hield het beschermend terug; mijn vader en moeder waren bij mij.

Eenmaal kwam ook het Kindje Jezus bij mij en bracht mij iets, ik weet niet meer wat. Ik hief het Kindje Jezus ook in de hoogte en wenkte ermee naar mijn afdwalende vrienden, die dan naar mij terug gelopen kwamen.

Ook W. ... wankelde; ook de Pelgrim liep vaak, gevaarlijk filosoferend, rond het rijk van de macht, maar zij kwamen tenslotte allen tot mij terug, ja, ook B. ... die zeer ver afgedwaald was.

Het slot van het visioen weet ik niet meer nauwkeurig; het stelde een soort van oogst voor. Ik zag het graan afsnijden, dorsen en ziften; vervolgens de tarwe scheiden van het kaf en het onkruid,

die verbrand werden, en ik liep met mijn vrienden naar de verlichte zijde van de akker.

Nota van de Pelgrim.

Het was onmogelijk dit grootse visioen in zijn geheel weer te geven met de eigen woorden van de zuster, daar zij vele dingen tweemaal vertelde of vermengde.

Overigens bevat dit verhaal niets wat ze niet heeft gezegd, integendeel veel min. Alleen is hier een juister volgorde aan haar mededelingen gegeven, zoals zijzelf het heeft bekend, toen ik haar achteraf de redactie voorlas.

Zij zag in elk van die werelden of kringen een geheel planten- en dierenrijk, die op die werelden een fysieke, morele en mystieke betrekking hadden, gelijk zij ook zag het misbruik dat in die werelden in deze 3 opzichten van de schepselen gemaakt werd.

Zij zag de betekenis van de dieren in hun reële en zinnebeeldige betrekking tot de zonden en tot de eraan tegenovergestelde deugden.

Zij zag het doen en laten der gevallen wereld buiten de Kerk, hoe ze door haar misdrijven de duivel persoonlijk en onmiddellijk en in de natuur middellijk (= impliciet, indirect, langs een omweg, niet rechtstreeks) of onrechtstreeks dient, en hoe ze in haar hoogmoedige gedachten en zelfverwaandheid zichzelf aanbidt en van zichzelf redding, geluk en heil verwacht⁸⁵⁰.

---

⁸⁵⁰ Hier willen wij dit groots visioen in enige regels essentieel en overzichtelijk trachten weer te geven.

De bezetenheid van de man is een beeld van de slechtheid van de wereld.

Deze slechtheid bestaat in 3 categorieën van mensen; ze vormen 3 rijken of knopen, 3 werelden.

- De slechtste dezer mensen zijn totaal bedorven, slecht in de hoogste graad, pervers, ontuchtig, gewetenloos, onrechtvaardig, versteend, haatdragend, wreed, goddeloos, wellustig, duivelsgezind, strijdend atheïst.

Onderrichtingen en genezingen (vervolg van nr. 1657).

1666.

30 januari. –

Hedenmorgen leerde de Heer weer in de school.

Ik herkende vele leerlingen, b.v. Saturninus, Natanael de bruidegom en Natanael Chased en Zacheüs.

Ook had men weer vele zieken naar Betanië gebracht.

Jezus had weer in het huis van Simon, de genezen melaatse, een maaltijd met de leerlingen, waarbij vele armen tegenwoordig waren, *aan wie Jezus ruimschoots meedeelde van alles wat voorhanden was. Hij liet zelfs nog anderen binnenroepen en mee eten.*

Dit verbitterde de huisheer, die de Farizeeën uit geheel Betanië op de hoogte daarvan bracht, wat ook in Jeruzalem aanleiding gaf tot het gerucht dat Jezus een verkwister was en alles voor het gepeupel te grabbel gooide.

-
- De middelste soort geeft toe aan verlokking, zinnelijkheid, hartstocht, hovaardigheid, ijdelheid, bijgeloof, gierigheid en ook wellust in een verijnde vorm.
  - De minst slechte soort vertoont zelfs een schijn van goed, roemt de menslievendheid, bevordert de kunst en wetenschap, betoont zich weldadig, hulpvaardig, doch alles zonder en buiten God: het is liberalisme, socialisme, humanisme in hun beste betekenis.

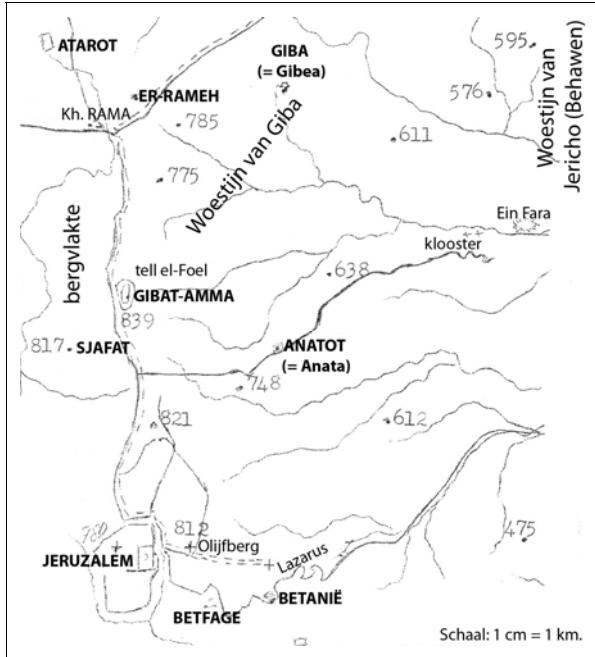
Uit de minst slechte daalt men af naar de slechtere en uit deze in de slechtste.

- De beste verbergt haar slechtheid onder een schijn van goed en streeft aardse menslievende doeleinden na,
- de middelste is een verzameling van al wat begeerlijkheid, hebzucht, hoogmoed en ijdelheid en superstitie is,
- de slechtste is gewetenloze misdaad, formele duivelsdienst.

De wereld als geheel is verzonken in het kwaad, zegt de H. Joannes.

Jezus sliep weer in de herberg van de synagoge; de leerlingen en apostelen overnachtten in de herberg van de Gemeente vóór Betanië (bij Boequeia Dan).

1667.

31 januari. –

Ik zag Jezus opnieuw in Betanië helen en leren.
Men had zeer vele zieken aangebracht, en terwijl *Hij in de synagoge het volk onderrichtte*, had men, vanaf de synagoge tot bij het huis van Simon, een dubbele rij van tenten opgericht, waarin de zieken, allemaal mannen, nu lagen.

Bij deze gelegenheid trof mij ten eerste de bedaardheid, de gemoedsrust, ernst en statigheid van Jezus, terwijl Hij de zieken genas, en het stemde mij treurig daarbij te moeten bedenken hoe uitgestort en lichtzinnig dit dikwijls tevergeefs door de

geestelijken beproefd wordt. Hier waren geen melaatsen. Deze zie ik steeds in afgelegen plaatsen tot Jezus komen.

Jezus ging enige zieken stilzwijgend voorbij en andere vermaande Hij zonder hen te genezen; zij moesten zich eerst beteren.

Hij was meestentijds door 3 leerlingen gevolgd; 2 gingen aan zijn zijden, doch een weinig achterwaarts en een derde hield zich vlak achter Hem; het was of zij zijn levieten of assistenten waren (of als diaken en subdiaken in de mis).

Hier was geen gedrom rondom de Heer, hoewel gedurig vele mensen op enige afstand om Hem stonden of Hem volgden.

Bij het genezen der zieken ging Hij aan de ene kant de straat af en aan de andere kant weer op, en Hij genas op zeer verschillende wijzen.

- Enige nam Hij bij de hand en beval hun op te staan;
- anderen raakte Hij aan;
- ik zag een waterzuchtige die Hij met de hand vanaf het hoofd tot op het lijf bestreek en die aanstonds dunner werd, want het water drong in een stroom van zweet uit Hem. Ik zag het van zijn hoofd over het lijf aflopen.

Vele genezenen wierpen zich voor Jezus op het aangezicht neer; de leerlingen die Hem ter zijde stonden, richtten ze op en leidden ze weg. *In de school of synagoge teruggekeerd liet Jezus zitplaatsen voor de genezenen dicht bij Hem aanbrengen en hield een leerrede.*

1668.

1 februari. –

In Betanië zag ik Jezus de leerlingen twee en twee naar de omstreken uitzenden om de mensen te

onderrichten en zieken te genezen. Daarna moesten de enen naar Betanië, de anderen naar Betfage terugkeren.

Hierop zag ik Jezus zelf met de 3 zogenaamde zwijgzame leerlingen naar een kleine stad gaan, die een paar uren ten zuiden van Betanië gelegen was. Ik had eerst gemeend dat Hij naar die stad trok op de weg van Bethlehem, waar Lazarus zich nu ophoudt, maar ik zag Hem in het ander (in het eerst vermelde) stadje genezingen doen. (Stadje op de weg naar Bethlehem = Mizpa 1).

Zo zag ik Hem in het huis gaan van een man die Hij vroeger van stomheid genezen had, maar die man had weer gezondigd en was nu lam geworden; zijn handen en vingers waren gans krom getrokken. *Ik zag dat Jezus hem vermaande en hem aanraakte, zodat Hij weer genezen opstond.*

2 februari. –

Ik zag Jezus in dit (zelfde) stadje heden ook verscheidene bleke, bedlegerige meisjes genezen; zij waren maanzuchtig en de dood nabij; nu eens weenden, dan lachten zij weer hevig.

Ik zag Jezus deze avond (van 2 februari) vóór de sabbat weer te Betanië terug. Hij begaf zich naar de synagoge (ten sabbat). Ik hoorde dat zijn joodse vijanden godslasterlijk en zelfgenoegzaam snoefden dat Hij toch niet doen kon, hetgeen God voor de kinderen van Israël gedaan had, namelijk had Hij in de woestijn het manna laten nederdalen, en dergelijke dingen (cfr. Joa. 6, 31). Zij waren zeer vijandig jegens Hem.

Ook hoorde ik zeer duidelijk zijn onderricht heel de nacht, maar ik kan het niet meer herhalen.

Hij sliep deze nacht (tussen 2 en 3 februari) niet in Betanië, maar buiten het dorp in de herberg van de leerlingen (bij Boequeia Dan).

(Hij had dan waarschijnlijk tot middernacht gesproken, daarna gerust).

3 februari; Sabbat. –

Heden heb ik Jezus in de synagoge het volk horen onderrichten. De maaltijd was in het huis van Simon de Farizeeër (melaatse), die nu niet meer zo ontevreden en dwars was als onlangs.

Vervolgens deed Jezus een leerrede en ging weer slapen in de herberg der leerlingen vóór Betanië (bij Boequeia Dan).

Jezus gaat naar een buitengoed van Lazarus.

1669.

4 februari. –

Tot Jezus kwamen 3 geheime leerlingen (die in Hem geloofden en Hem in het verborgen aanhingen, te onderscheiden van de 3 zwijgzame leerlingen); ze kwamen van Jeruzalem en vroegen Hem waarom Hij hen zo lang verlaten had en zoveel in andere gewesten verricht had, waarvan zij niets vernomen hadden?

Ik hoorde toen een antwoord van Hem, waarvan ik nog iets onthouden heb. *Hij sprak van tapijten en andere kostbare voorwerpen. Na een zekere tijd is men er gewoon aan geworden, maar men vindt ze weer mooi en als geheel nieuw, als men ze een tijdlang weggeborgen en niet gebruikt of gezien heeft.*

(Indrukwekkende waarheid, ook in het geestelijk leven toepasselijk: een treffend boek, door het dagelijks gebruik gewoon geworden, maar dan **een tijdlang ter zijde gelegd, herwint zijn schoonheid**).

Ook zegde Hij dat de zaaiër, die zijn zaad ineens, op hetzelfde tijdstip en op één plaats uitwerpt, zich aan

het gevaar blootstelt, al zijn moeite door een ramp, b.v. door de hagel verwoest te zien; zo kan de vrucht van onderricht, hulp en genezingen minder gemakkelijk verijdeld worden, wanneer men deze over tijd en plaats verdeelt. Zó ongeveer schijnt mij zijn antwoord geluid te hebben.

1670.

Van deze 3 geheime leerlingen heb ik slechts het volgende onthouden.

- De 1^e was een der zonen van de oude Simeon, die gestorven is na de opdracht van Christus in de tempel; hij heette Obed en werd, geloof ik, met Jakobus of met een andere der eerste martelaren te Jeruzalem ter dood gebracht.
- De 2^e was een zoon of verwant van Veronika; ook deze werd voor het geloof gedood; ik heb nog het visioen voor ogen hoe zijn beenderen verbrand werden.
- De 3^e, een verwant van Joanna Chusa, kende Jezus reeds, toen deze op twaalfjarige leeftijd te Jeruzalem was achtergebleven. Later vergezelde hij de apostelen Simon en Taddeüs op hun missietochten, werd bisschop te Kedar en leefde een tijdlang als kluizenaar in Egypte, in het gewest waar de dadelboom stond, die bij de vlucht der H. Familie, zijn kroon had neergebogen, zodat Maria zijn vruchten kon plukken om haar honger te stillen.

De boom stond in een kreupelhoutbos; als zij weg waren, kwamen nog vele herderskinderen tot de boom om de rest van zijn vruchten te plukken. In dit alles lag een symbolische betekenis en een zegen. Het geschiedde niet ver van de grote stroom van Egypte. Ik zag daar vele kanalen zich naar een overstroming richten. (Hoogst waarschijnlijk naar het meer Menzalez met nog andere strandmeren: *ich sah so viele Gräben zur Überschwemmung ziehen.*) (cfr. fasc. 7, nr. 179).

Die leerling stierf op de leeftijd van 100 of 110 jaar.

Nu brachten deze leerlingen slecht nieuws mee; zij vertelden aan Jezus dat de hogepriesters en Farizeeën voornemens waren in alle omliggende plaatsen van Jeruzalem partijgenoten en aanhangers op wacht te stellen om Hem gevangen te nemen, zodra Hij zich zou vertonen.

Na deze tijding nam Jezus slechts de 2 laatst aangenomen leerlingen, Selam van Kedar en Silvanus uit het gewest van Sikar, met zich mee en ging met hen de ganse nacht door (tussen 4 en 5 februari) naar het landgoed van Lazarus, dat bij een vesting gelegen was en waar Lazarus op dit ogenblik verbleef⁸⁵¹.

Tot vóór 2 dagen was Lazarus nog in het stadje tussen Betanië en Bethlehem, in welks nabijheid de H. Driekoningen op hun reis naar Bethlehem gerust hadden (fasc. 6, nr. 148 en voetnoot 337), maar op een tijding van Jezus was Lazarus van daar naar zijn landgoed gegaan.

Jezus had dus wel geweten, eer de geheime leerlingen van Jeruzalem Hem het voormelde bericht brachten, dat het raadzaam was zich te verwijderen, en dit maakt het mij nu ook duidelijk waarom Hij reeds 2 nachten niet in Betanië, maar buiten het dorp in de herberg van de leerlingen geslapen had.

1671.

5 februari. –

Heden vroeg, nog in het donker, zag ik Jezus met de 2 leerlingen bij het huis nabij de vesting aankomen.

---

⁸⁵¹ Volgens fasc. 9, nr. 236, was één van de 3 landgoederen van Lazarus bij de vesting Herodium gelegen.

Stad en vesting Herodium werden door Herodes de Grote opgetrokken op en bij de berg die nu dj. Foreidis of Hordos heet, 6 km ten zuidoosten van Bethlehem.

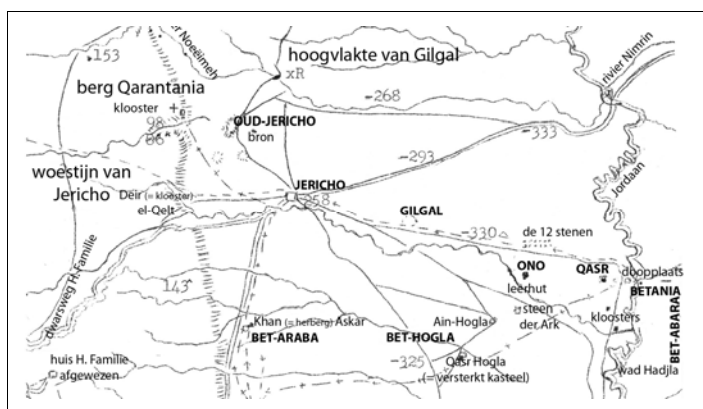
(Flavius Josephus beschrijft de heerlijkheid van Herodes paleis op de kegelvormige heuveltop en voegt er aan toe: “Ook aan de voet van de berg stonden zeer mooie gebouwen, die een grote aantrekkelijkheid ontleenden aan de overvloed van water, dat door leidingen uit verre gewesten naar hier gebracht werd. In het landschap stonden zo vele huizen, dat ze op een stad geleken, waarvan de berg die ze beheerste, als de citadel was.” Ant. III, 58).

Het landgoed van Lazarus kan men dus veronderstellen tussen een van die huizen in het landschap.

Jezus klopte aan de deur van de hofmuur. Lazarus zelf kwam met een gedempt licht de deur openen en hij leidde Jezus in een zaal van het huis. Hier waren Nikodemus, Jozef van Arimatea, Joannes Markus, en Jaïr, de tweede zoon van Simeon bijeen. Nadat zij Jezus welkom geheten hadden, wasten zij Hem de voeten en gebruikten dan samen een maal.

Het huis was door een gracht omgeven.

Ik hoorde dat Jezus nogmaals naar de stad wilde gaan, waar Hij, vóór de opwekking van Lazarus, zoveel kinderen gezegend had en daarna in een soort hospitaal in dit gewest melaatsen had genezen. Ik meen dat die stad Betabara heet (cfr. fasc. 27, nrs. 1448-1451).

Toestand van de zienster in deze tijd.

In het oorspronkelijk werk heeft Brentano de volgende uiteenzetting geplaatst als inleiding op een nieuw hoofdstuk. Hier is ze wellicht beter op haar plaats.

1672.

In 1821 viel de zondag van Septuagesima of eerste zondag van de voorvasten op 4 februari (nr. 1669). Met deze datum kwam K., zoals ieder jaar met het begin van de voorvasten, in een eigenaardige lijdenstoestand, die tot paaszondag duurde.

Zij werd door inwendige verlatenheid en dorheid overvallen, die meer en meer toenamen en haar uiteindelijk van alle gevoelige troost en waarneembare goddelijke bijstand beroofden.

Zonder enige troostelijke genadehulp, zonder in- of uitwendige gevoelige steun was zij ten prooi aan allerlei pijnen en smarten naar lichaam en ziel, aan ziekten die zij ten voordele van de medemens op zich nam of van anderen overnam, aan eigen boetplegingen en aan hevige zoenlijden, haar door God overgezonden.

Gewoonlijk toonde God haar onder zinnebeelden al dat lijden van de aanstaande vastentijd vooraf, opdat zij, door het vrijwillig en graag aan te nemen, God een des te welgevalliger offer zou kunnen brengen.

“De vrijdag na Septuagesima,” (dus op 9 februari 1821), zo zei ze tot de Pelgrim, “heeft mijn Bruidegom mij een nieuw zwart kleed aangetrokken; het was met kruisen bezaaid, maar dit was nog onvoldoende. Hij voegde er nog vele bij, terwijl Hij me telkens weer zeer vriendelijk vroeg of ik ook nog dat er wilde bijnemen.

Hij sprak: “Zo weinig mensen zijn er die willen lijden, en nochtans valt er zoveel uit te boeten, te herstellen; overal is er zoveel te helpen.”

Toen nam ik de gehele last bereidwillig op mij en *Hij zei me dat ik alles gedurende 10 weken zonder gevoelige steun geduldig moest verdragen, maar dat ik na die*

*tijdspanne getroost en geholpen zou worden.
Het onverstand van mijn omgeving zou groot genoeg
zijn om mij de dood te veroorzaken, maar alles moest
ik moedig en geduldig doorworstelen.*

Sedert ik met dat zwarte gewaad bekleed ben, doorboort mij alles; alles wondt en verscheurt mij. Ik zie alle harten en wat erin omgaat, alle gevoelens; ik zie, ik hoor alles wat over en tegen mij gezegd wordt!; het is mij een helse kwelling!”

De lezer zal het dus begrijpelijk vinden dat de Pelgrim in deze 10 weken geen uitvoeriger mededelingen heeft kunnen bekomen, dan die welke hem hierna aangeboden worden; hij kan er ook uit besluiten welke moeite het de schrijver, zowel als de verhaalster gekost heeft, om de volgende fragmenten uit die zee van bittere smarten te redden.

Erger nog was het in de dagen tussen 5 en 15 februari, waarin de mededelingen nagenoeg onderbroken waren. Immers, haar oude geestelijke vriend, priester Lambert, die wegens de revolutie uit Amiens en Frankrijk uitgeweken was, had zij op 9 februari door de dood verloren. Om hem eerst de genade van een zalige dood en daarna een spoedige verlossing uit de louteringsplaats te bekomen, had zij de lichaamsspijnen van de stervende mee geleden en het grootst denkbare lijden op zich genomen.

Door die overmaat van lijden gedwarsboomd, kon zij in de volgende dagen slechts de hier volgende karige mededelingen doen.

***

Aan deze nota voegen wij toe: Wie haar leven enigermate kent – in dit dubbel jubeljaar van de zienster, 1974, hebben wij een beschrijving van haar leven in 2 lijvige boekdelen uitgegeven – kan er zich niet genoeg over verbazen, dat zulk een uitgebreide literatuur over de heilsgeschiedenis uit de verzameling van haar mededelingen is kunnen ontstaan, maar toch mogen wij bedenken dat de dagelijkse communie haar telkens een aanzienlijke rustpoos in haar lijden verschafte en nieuwe krachten meedeelde.

Niets zo stichtelijk als haar leven; het is te bekomen bij de uitgever van deze visioenen in dit tijdschrift 'Emmanuel'.

***

Afgezien van enige waarlijk interessante en belangrijke uitvoeriger mededelingen zullen de verhalen karig blijven tot het begin van Jezus' lijden.

Jezus in de streek van de Jordaan.

1673.

6-10 februari. –

Ik zag Jezus met Selam en Silvanus sedert de laatste dagen over de Jordaan te Betabara, waar Hij eens zo vele kinderen gezegend heeft. *Hij heeft daar de sabbat gevierd, en mensen, die Hij daar voorheen genezen en bekeerd had, opnieuw vermaand.*

10 februari; Sabbat. –

Geen mededelingen.

Jezus zal waarschijnlijk hier in de synagoge geleerd hebben.

11 februari. –

Op 11 februari zei de zienster opeens en spontaan, als iemand die iets ziet op het ogenblik dat het gebeurt: Nu is Onze Heer naar Ebrian gegaan.

Dit plaatsje ligt ongeveer een half uur van de grote stad (Jericho).

Hij is te Betabara geweest. *Hier in het dorp heeft Hij 2 blinden genezen.* Selam en Silvanus waren bij Hem.

Hier kwamen nog tot Jezus: Andreas, Judas, Tomas, Jakobus de Mindere, Tadeüs, Zacheüs, een leerling van Jeruzalem, een verwant van Veronika, een leerling van Betanië, die van Lazarus opwekking getuige was geweest, en daarboven nog 7 andere leerlingen. Diegene welke van Jeruzalem waren, heb ik naar Betanië zien gaan om de anderen af te halen (om dan samen naar Jezus te gaan), en daardoor weet ik vanwaar zij kwamen, maar ik heb de tijd niet om al hun wegen tot nu toe te beschrijven.

Eer Judas van Betanië wegging, zag ik de H. Maagd met hem spreken en hem dringend vermanen zich te matigen, op zichzelf te letten en zich niet zo met alles in te laten.

Bemerking bij dit nummer:

Een korte nota van Brentano op het woord Ebrian, laten wij weg als foutief; hij meent dat door Ebrian bedoeld is Efron, maar te Efron komt Jezus eerst morgen.

1674.

Ik zag dat Jezus in die kleine stad nog blinden, lammen, stommen en doven genas, die men Hem voorgesteld had, en dat Hij ook een duivel uitdreef.

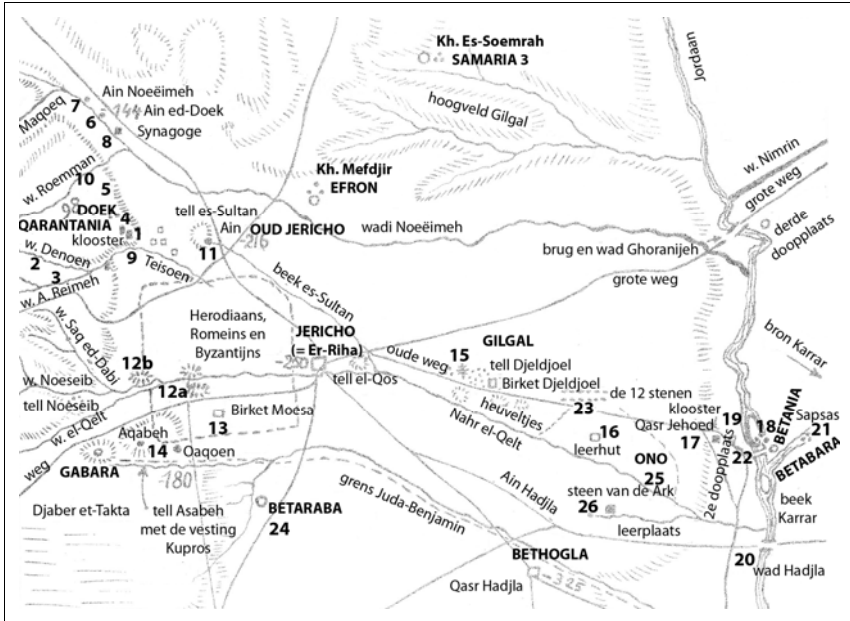
Hij heeft hier geherbergd bij een dienaar in de synagoge van Jericho. (Hieruit kan men enigszins besluiten dat Ebrian één van de kleine dorpen was rond Jericho, een dorp ten zuiden).

12 februari. –

Hedenavond trok Jezus naar een stad een uur ten noorden van Jericho, waar een soort toevluchtshuis was voor zieken en armen. Hij overnachtte in een herberg, *waar Hij een oude, blinde man het gezicht terugschonk.* Hij had deze man bij zijn vroegere genezingen eens overgeslagen, toen Hij bij dezelfde stad 2 blinden genas met een mengsel van aarde en speeksel.

Nu heeft Hij deze man met een enkel woord weer ziende gemaakt.

De stad (Efron) ligt aan de grote weg (zie kaarten in fasc. 27, nr. 1460, voetnoot 786 en nr. 1464).

Van daar keerde de Heer naar het kasteeltje van Lazarus terug.

13 februari. –

Van het kasteeltje ging Jezus heden met Lazarus naar Betanië.
De H. Vrouwen kwamen hun tegemoet.

14 februari. –

Geen mededelingen om reden van K.'s lijdende toestand.

Jesus te Jeruzalem en te Betanië.

1675.

15 februari = 30 Sebat. –

Deze avond ging Jezus van Betanië naar de tempel. Zijn Moeder deed Hem een eindweegs uitgeleide en *Hij bereidde haar voor op zijn lijden.*

Hij zegde haar dat de tijd naderde, waarin de voorzeggíng van Simeon: “Een zwaard zal uw ziel doorboren” in vervulling zou gaan; dat men Hem ongenadig en zonder erbarmen zou verraden, gevangen nemen, mishandelen en als een booswicht terechtstellen, en dat zij dit zou moeten aanzien.

Hierover sprak Jezus zeer lang met zijn Moeder, die zich zo iets volstrekt niet kon indenken, noch er dieper over durfde nadenken.

Jezus heeft in het huis van Maria Markus, moeder van Joannes Markus, geslapen. Dit huis staat zowat een kwartier van de tempel en staat als buiten of vóór de stad.

16 februari = 1 Adar; Nieuwe Maan. –

Geen mededelingen.

1676.

17 februari; Sabbat. –

Heden deed Jezus in de tempel, nadat de Joden hem verlaten hadden, een openbare en zeer ernstige lering.

Alle apostelen waren in Jeruzalem en zij kwamen van verschillende zijden in de tempel. *Jezus hield zijn leerrede in een ronde zaal, waar vele gestoelten en trapbanken voor de toehoorders aangebracht*

waren⁸⁵²; *het was dezelfde plaats, waar Hij in zijn 12^e jaar opgetreden was en onderwezen had.*

Vele mensen waren daar samengekomen.

Zijn lijden is eigenlijk reeds begonnen, want zijn ziel is van droefheid over de boosheid der mensen verscheurd.

Hij sliep deze nacht in de herberg vóór de Bethlehemse poort⁸⁵³, waar Maria een paar dagen herbergde, toen zij Hem, 40 dagen na zijn geboorte, in de tempel ging opofferen (fasc. 6, nr. 165).

1677.

18 februari. –

Heden hoorde ik nogmaals een lering van Jezus in de tempel. Daarna herbergde Hij nogmaals in dezelfde herberg vóór dezelfde poort, waar Maria inkeerde, toen zij Jezus ging opofferen. Daar waren vele kamers naast elkaar en een man had er het opzicht over.

Toen de Heer heden in de tempel ging, waren bij Hem slechts Petrus, Joannes en een andere apostel met zwart haar, Jakobus, meen ik (cfr. nr. 1641, voetnoot 844); de overige apostelen kwamen afzonderlijk. *Eerst begon Hij met zijn lering, nadat de Farizeeën de hunne geëindigd hadden.* De leerstoel was op een verhoog met trappen en met traliën omringd. (Vermoedelijk betekent dit: de borstwering van het spreekverhoog was van traliëwerk). Rondom de leerstoel stegen

---

⁸⁵² Bedoeld is de vestibule of portaal van de eigenlijke tempel.

De moeilijkheden die K.'s mededelingen in verband met die zaal kunnen meebrengen, zijn besproken in fasc. 7, nr. 199, voetnoot 421.

Eigenlijk is deze zaal rechthoekig, maar de kring waarin de gestoelten en banken rondom de kathedra (= spreekgestoelte; vooral de leerstoel van een hoogleraar) geschaard staan, maken de indruk van een ronde zaal.

⁸⁵³ De herberg vóór de Bethlehemspoort, d.i. vóór de poort waaruit men naar Bethlehem gaat, ligt een kwartier buiten de stad en werd reeds besproken en gelokaliseerd, in het leven der H. Maagd, fasc. 4, nr. 103, voetnoot 221, te Qatamin.

kringvormige zitplaatsen trapsgewijze omhoog. Ook de Farizeeën kwamen eenmaal luisteren.

In de stad waren vele leerlingen; de apostelen en de leerlingen herbergden meest te Betanië bij Lazarus, die in zijn huis teruggekeerd was, waar ook Maria zich ophield.

19 februari. –

Heden zag ik de Heer reeds 's morgens in de tempel onderwijzen en daarin blijven tot na de middag.

Midden in de namiddag evenwel begaf Hij zich naar Betanië en de vrouwen kwamen Hem tegemoet.

1678.

20 februari. –

Ik heb de Heer deze morgen gezien in Betfage, terwijl Hij op weg was naar Jeruzalem. Een deel der apostelen en leerlingen herbergden in Betanië, een ander deel in Jeruzalem.

Nikodemus, Jozef van Arimatea, de 3 zonen van Simeon en andere geheime leerlingen van Jeruzalem *aanhoorden zijn lering niet in het openbaar, maar, wanneer de Farizeeën niet tegenwoordig waren, luisterden zij vanuit schuilhoeken toe.* Telkens gingen nooit meer dan 3 apostelen in de tempel tegelijk met Hem; de overigen volgden gespreid.

21 februari. –

Sedert vrijdag, de 16^e (februari) heb ik nu (dagelijks) zijn lering gehoord. Deze alleen heeft mij getroost en opgebeurd in mijn inwendige kwellingen en uitwendige tegenkantingen en bekommernissen. Ik meen ook er nog wat van

te weten. Laat ik een ogenblik nadenken.
In elk geval weet ik nog dit.

Jezus komt in zijn predicatie in de tempel telkens terug op een verwilderde, vervuilde akker, die men voorzichtig moet behandelen om de goede tarwehalmen niet gezamenlijk met het onkruid uit te rukken (cfr. Mt. 13, 29), opdat ze kunnen voortgroeien.

Terwijl Hij hierover sprak, heb ik in een bijvisioen ook die akker en die tarwe gezien, en daarbij aan mijn jeugd gedacht, waarin ik bij het zien van dergelijke verschijnselen of voorwerpen in de natuur, telkens zulke parabelen overwoog.

Jezus zei in deze lering zo treffend de waarheid tegen de Farizeeën, dat zij, niettegenstaande hun verbittering, een zekere vreugde in hun ziel aan zijn welsprekend woord beleefden.

22 februari. –

Geen mededelingen.

1679.

23 februari. –

Jezus was heden tot tegen de avond bij zijn vrienden in Betanië.
Ik zag Hem in de Gemeenteherbberg (bij Boequeia Dan) met zijn Moeder spreken over zijn aanstaand lijden; zij stonden in het voorhof van het huis in een loofhut, die boven open was. Nu gaat Hij naar Jeruzalem ten sabbat; ik zie Hem gaan.

Later vertelde zij:

Ik zag Hem in de tempel zijn lering beginnen, nadat de Farizeeën er uitgegaan waren; zij waren zeer verbitterd en sloten de tempel, om te beletten dat de toeloop tot

Jezus nog groter werd. *Jezus bleef leren tot diep in de nacht. Hij maakte geen levendige gebaren of bewegingen, maar sprak eenvoudig en rustig.* Slechts wendde Hij zich nu even naar deze, dan naar gene zijde.

Ik heb Hem ook horen zeggen dat Hij voor 3 soorten van mensen gekomen was, en ik zag dat Hij in 3 verschillende richtingen van de tempel wees, naar 3 wereldstreken, waarin alles begrepen was.

Hij had hun ook reeds buiten de tempel gezegd, dat zij (nl. de apostelen) Hem, wanneer Hij hen verlaten had, in de middag moesten zoeken.

Petrus, die nog altijd even stoutmoedig is, vroeg wat Hij bedoelde met dit ‘in de middag’?

Dan hoorde ik Jezus hem antwoorden: “In de middag staat de zon boven ons en werpt geen schaduw en te middernacht heerst volslagen duisternis.

Gij moet Me in de middag zoeken.

Gij zult mij ook in de middag vinden, nl. in Uzelf, wanneer (in uzelf) geen schaduw meer heerst.”

(Als de beletselen der volmaakte vereniging, eigenliefde, aardsgezindheid, gehechtheden vernietigd zijn.)

Ik heb ook gevoeld dat Hij nog meer bedoelde dan dit, en dat er iets van windstreken door aangeduid werd.

Ik heb nog andere soortgelijke woorden gehoord, maar ben die weer vergeten.

Heden heeft Jezus overnacht in de herberg vóór de stadspoort.

1680.

24 februari; Sabbat. –

Jezus preekte 's morgens in de tempel en nam te 3 uur in de namiddag in het huis van Maria Markus de maaltijd met de apostelen en leerlingen; zij waren wel ten getale van 20; onder hen was een zoon van Simeon. Ook Veronika was in het huis, doch heimelijk.

Ik vernam bij deze gelegenheid dat de priester Simeon met Anna, van Bethlehem uit (?), verwant geweest is; (*Ich erfuhr hierbei dass der Priester Simeon mit Anna von Bethlehem aus (?) verwandt gewesen*).

Jezus overnachtte nogmaals in de herberg vóór Jeruzalem.

24 februari. –

Ik heb Jezus heden weer zien preken in de tempel; ik heb er ook iets van verstaan. De vijandig gezinde Joden begonnen reeds stouter te worden. Zelfs hadden zij heden het hek rond de leerstoel en de leerstoel zelf gesloten. Maar toen Jezus met de leerlingen in de zaal kwam, greep Hij het hek en het sprong open; zo ook ging de leerstoel open, zodra Hij met zijn hand het slot greep.

Ik herinner mij dat vele leerlingen van Joannes de Doper en heimelijke aanhangers van Jezus tegenwoordig waren en *dat Hij begon met over Joannes te spreken en over de mening die zij zich van zijn voorloper en van Hem gevormd hadden. Me docht dat Hij hun te verstaan wilde geven dat zij zich openlijk bekend zouden maken, maar zij vreesden zichzelf te verraden.*

Ik heb ook gehoord dat Hij een parabel vertelde van een man en zijn 2 zonen, die voor hun vader een akker omploegen en bezaaien moesten.

De ene zoon zei: het is goed, ik zal het doen, maar deed het niet, de andere weigerde, maar kreeg berouw en volbracht dan het bevel.

Jezus leerde lang hierover (Mt. 21, 28-32).

Later, na zijn intocht in Jeruzalem heeft Hij nogmaals zulk een parabel verteld en verklaard.

Heden ging Hij in het huis van Lazarus te Betanië overnachten; Hij bezocht ook de H. Vrouwen; zij bevonden zich niet in het huis van Lazarus, maar in het huis, waar Marta en Magdalena waren, toen Hij Lazarus van de dood kwam opwekken (fasc. 27, nr. 1481).

26 februari. –

Geen mededelingen.

1681.

27 februari. –

Ik zag Jezus heden in de tempel onderwijzen.

De leerlingen waren er vóór Hem aangekomen en hadden de tempel geopend. *Hij leerde nog, gelijk gisteren, in parabelen*, nam 's avonds de maaltijd bij Joannes Markus en sliep in Betanië.

28 februari. –

Ik zag de Heer van Betanië naar Jeruzalem ten tempel gaan. Op de weg smeekte een blinde Hem dringend om genezing, maar Jezus ging Hem voorbij. De leerlingen waren daarover niet tevreden, maar in de tempel gekomen *zegde Jezus hun om welke reden Hij die man niet genezen had. Hij zei dat die man nog blinder was naar de ziel dan naar het lichaam.*

Hij hield heden een zeer ernstige redevoering en zei dat er velen tegenwoordig waren, die niet aan Hem geloofden, en Hem slechts wegens zijn wonderen naliëpen, en dezen zouden Hem in het beslissende uur van de beproëving verlaten. Zij geleken op diegenen die Hem naliëpen, omdat Hij hen met aardse spijs gevoed had, en die Hem daarna hadden verlaten (Joa. 6, 26).

Hij zei dat dergelijke toehoorders, die niet tot een besluit konden komen, zich best aanstonds zouden verwijderen. Ook zag ik dat, ten gevolge van deze redevoering, zeer velen inderdaad weggingen, en niet veel meer dan honderd om de Heer verzameld bleven.

Op zijn terugweg naar Betanië zag ik Hem ook over die afvalligheid leren.

1 maart. –

Donderdags zag ik Onze Heer eerst tegen de avond naar de tempel gaan. Zes apostelen en leerlingen gingen achter Hem. Zelf zette Hij alle stoelen in de zalen uit de weg en in orde. De leerlingen verwonderden er zich over dat Hij zich tot zulk dienstwerk leende, maar *Hij knoopte daar mooie lessen aan vast en voegde er aan toe dat Hij binnenkort van hen zou moeten scheiden.*

2 maart. –

‘s Vrijdags kwam de Heer tegen de avond van Betanië ten sabbat in de tempel en at in het huis van Joannes Markus.

Ook de H. Vrouwen van Betanië waren daar, en zo ook Lazarus, maar deze vierde de sabbat niet in de tempel. Hij verschijnt (sedert zijn opwekking) zelden in het openbaar.

Alle mensen die gisteren in de tempel naar Jezus' rede geluisterd hadden, waren er heden weer.

Jezus en de zijnen sliepen in Betanië.

Grote leerrede in de tempel. – Aankomst van nieuwe leerlingen uit Sikdor.

1682.

3 maart; Sabbat. –

Op 3 maart, te 4 uur in de namiddag vertelde de zienster:

Ik heb heden Jezus van in de morgen tot dit ogenblik in de tempel horen onderrichten. Dit heeft mij in mijn ellende, na een smartvolle nacht en na een morgen vol pijn en kommer, waarlijk verkwikt.

Alleen 's middags onderbrak Jezus een poze zijn leerrede om wat spijs te gebruiken en weer op krachten te komen. Daarna hernam Hij zijn lering. Veel daarvan staat mij nog voor ogen, maar het is mij onmogelijk alles in dezelfde volgorde te herhalen, want sommige dingen leerde Hij in een speciale zaal voor de apostelen en leerlingen, en andere zó, dat gedeeltelijk ook de Farizeeën, die Hem bespieden, gedeeltelijk ook andere Joden Hem konden horen.

Aan de apostelen en leerlingen maakte Hij in algemene woorden veel toekomstige feiten en voorvallen bekend, zonder nochtans iemand bij name te noemen, maar mij trad alles wat Hij daarmee bedoelde, zoals gewoonlijk, in bijvisioenen, in beelden, voor ogen. In het vertellen zal ik niet aanstonds kunnen onderscheiden wat ik Jezus heb horen zeggen van wat ik, naar aanleiding van zijn woorden, in taferelen gezien heb, maar dit zal men wellicht zelf wel kunnen.

Jezus sprak veel over de vervalste deugden, van een liefde die nog vol eigenliefde en genotzucht is, van een ootmoed waarin zich ijdelheid mengt.

Hij verklaarde hoe fijn het boze overal binnensluipt. Hij zei dat velen zelfs nog in de waan verkeerden dat een wereldlijk rijk op handen was en in dit rijk een ambt hoopten te bekomen; zij geloofden zonder lijden bij Hem iets te worden. Had zelfs niet de deugdzaame moeder van de zonen van Zebedeüs Hem om de eerste plaatsen in zijn Rijk voor haar zonen gevraagd?

Hij zei ook dat men geen dode schatten mocht verzamelen en weidde breedvoerig uit over de gierigheid, en wel zo, dat ik voelde dat Hij daarmee toespelingen op Judas maakte.

Ook sprak Hij over de versterving, het vasten, het bidden, en al zulke oefeningen, die zo gemakkelijk door schijnheiligheid en ijdelheid bedorven worden (Mt. 5).

Hij herinnerde hen aan de woede van de Farizeeën wegens het aftrekken van koornaren het vorige jaar omstreeks deze tijd (op 5 april, nu is het 3 maart).

Hij herhaalde vele leringen en legde verscheidene omstandigheden uit zijn vroeger leven uit. Hij sprak van zijn laatste afwezigheid en prees het gedrag van de leerlingen gedurende die tijd. Ook prees Hij de jongens die Hem vergezeld hadden, loofde hun geheimhouding, hun gehoorzaamheid en beklemtoonde in welk een vrede en goede verstandhouding de reis verlopen was; zijn woorden hierover waren zeer aandoenlijk.

Daarna maakte Hij gewag van zijn snel naderend lijden en zei dat Hij eerst nog plechtig in Jeruzalem ingehaald zou worden (op 15 maart).

1683.

Hij sprak over Maria, zijn Moeder naar het vlees, en over het grote lijden dat haar te wachten stond; over zijn zending en haar nabije vervulling, over het vreselijk lijden dat men Hem zou aandoen. Maar Hij voegde er aan toe, dat Hij moest lijden, ja, eindeloos veel lijden, om voor de zonden te voldoen. Hij sprak daarbij over de diepe bedorvenheid en schuld der mensen, ten gevolge waarvan niemand zonder zijn lijden gerechtvaardigd kan worden (Hebr. 9, 16-23).

Toen Hij van zijn lijden en voldoening voor de zonden sprak, begonnen de Joden te razen, te lachen en te smaden; zij fluisterden onderling en wisselden grimmige oogslagen; zelfs gingen enigen buiten en spraken daar met straatvolk, dat gehoord scheen om daar spionagedienst te verrichten. Het scheen mij een afgesproken complot om Jezus te verrassen en gevangen te nemen.

Maar Jezus zei tot de zijnen dat zij zich daarover niet ongerust hoefden te maken, dat zijn tijd nog niet gekomen was, en dat deze vijandige opzet en smaad reeds een aanvang en een onderdeel van zijn lijden was.

Hij sprak verder in zijn onderrichting over de vergaderzaal van het laatste avondmaal (het Cenakel) en over de nederdaling van de H. Geest in die zaal, zonder nochtans dit huis te noemen.

Hij sprak van een laatste bijeenkomst en van het nuttigen aldaar van een versterkende en verkwikkende spijs en Hij beloofde dat Hij in die

nuttiging en in die maaltijd eeuwig met hen (en met zijn Kerk) zou blijven.

Hij sprak ook over zijn geheime leerlingen, de zonen van Simeon en anderen, en verontschuldigde hen voor de openbare leerlingen van het feit dat zij zich achteruithielden; hun houding en omzichtigheid was voordelig, daar zij een andere roeping hadden, een andere taak vervullen moesten.

Daar ook meerdere Nazarethanen uit nieuwsgierigheid naar de tempel gekomen waren, enkel om Hem uit te horen, zegde Hij ten aanhoren van allen dat het hun geen ernst was.

1684.

Tot de apostelen alleen zegde Hij vele dingen die na zijn terugkeer tot de Vader zouden plaats hebben.

Aan Petrus verklaarde Hij dat Hij veel te lijden zou hebben, doch dat hij niet bang moest zijn, maar getrouw en kloekmoedig zijn taak als hoofd en bestuurder van de Gemeente (of Kerk) moest blijven vervullen; ze zou wonderbaar aangroeien. Drie jaren moest hij met Joannes en Jakobus de Mindere te Jeruzalem in de Kerk blijven.

Hij voorspelde hun ook dat een jongeling het eerst zijn bloed voor Hem zou vergieten, doch zonder de naam van Stefanus te noemen.

Hij maakte ook gewag van de bekering van een vervolger, zonder daarbij de naam uit te spreken van Paulus, die meer zou doen dan vele anderen; zij konden dit moeilijk geloven (cfr. II Kor. 11, 23).

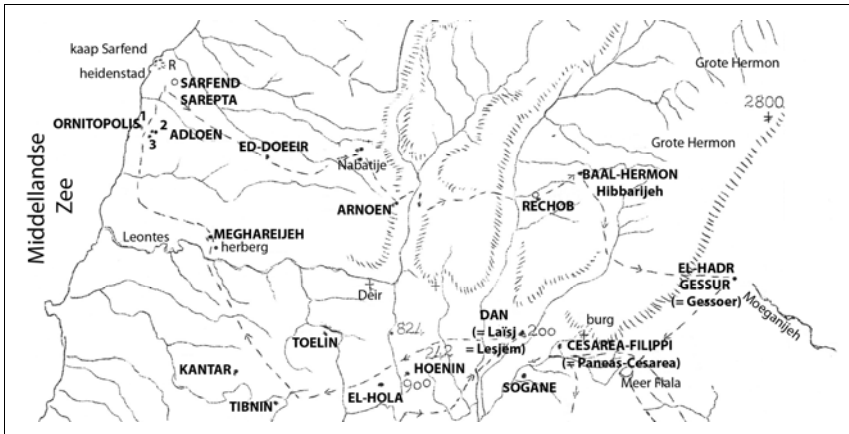
Hij voorspelde de vervolging tegen Lazarus en de H. Vrouwen en zei tot de apostelen waarheen zij zich na

zijn dood en na het eerste half jaar (dat er op volgde) moesten begeven:

- *Petrus, Joannes en Jakobus de Mindere moesten in Jeruzalem blijven.*
- *Andreas en Zacheüs moesten naar het land Gilad.*
- *Filippus en Bartolomeüs naar Gessoer en de Syrische grenzen.*

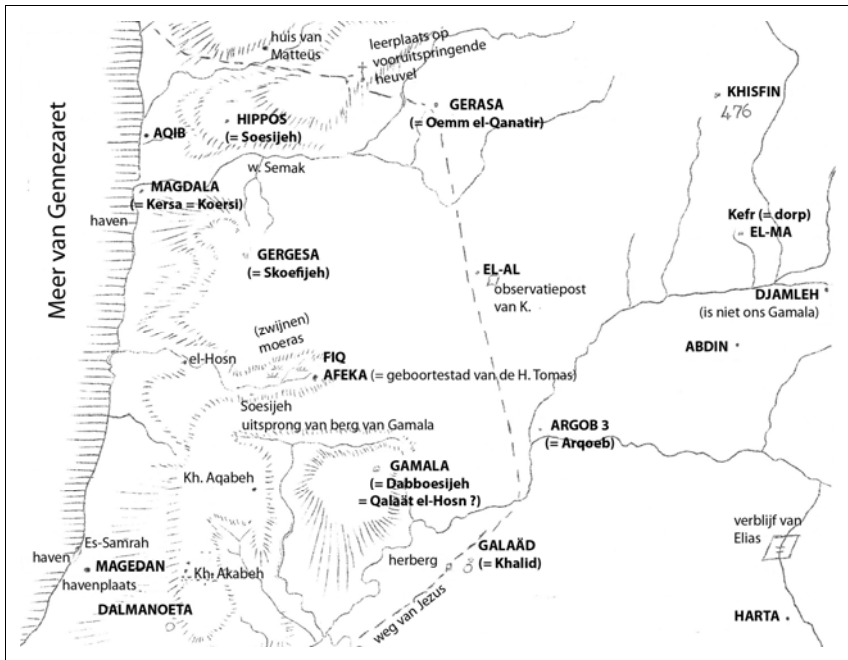
In bijvisioenen over de toekomst zag ik daarbij hoe deze 4 apostelen bij Jericho over de Jordaan gingen en dan naar het noorden, hoe Filippus daar in de stad Gessoer aanstonds een vrouw genas, zich zeer bemind maakte, maar later toch vervolgd werd.

1685.

Niet zeer ver van deze stad Gessoer was de geboorteplaats van Bartolomeüs, en het dunkt me vaag dat hij van een koning dezer stad, die aan David verwant was, afstamde. Hij was ook meer beschaafd en fijner van manieren (fasc. 23, nr. 1128, voetnoot 596), vergeleken bij de overige apostelen. Deze 4 apostelen bleven in die stad niet tezamen, maar zij arbeidden in de omstreken.

Galaäd (stad) waarheen Andreas en Zacheüs zich begaven, was niet ver van Pella, waar Judas in zijn jeugd was grootgebracht.

(Over Galaäd, zie fasc. 16, nr. 600, voetnoot 286.
Over Judas, fasc. 18, nr. 800).

- *Jakobus de Meerdere en een andere leerling moesten naar de met heidenen bevolkte bergstreek ten noorden van Kafarnaüm. (Daarom heet in de H. Schrift dat district of land het Galilea der heidenen).*
- *Tomas en Matteüs moesten evenwel naar Efeze trekken om het gewest voor te bereiden, waar eenmaal zijn Moeder en velen die in Hem geloofden, zouden gaan wonen; zij waren zeer verwonderd dat Maria daar zou gaan wonen.*

- *Taddeüs en Simon moesten in het begin naar Samaria gaan. Niemand ging graag daarheen; zij hadden liever in geheel heidense steden te gaan. Hij kondigde hun ook aan hoe zij allen nog tweemaal in Jeruzalem moesten samenkomen, eer zij het Evangelie verder in afgelegen heidense landen zouden gaan verkondigen.*
- *Hij gewaagde (= melden, bekendmaken, melding maken van) ook van een man tussen Samaria en Jericho, die vele wonderen gelijk Hij, zou doen, maar door de macht van de duivel. Deze man zou zich willen bekeren en zij moesten hem aannemen, want, zei Hij, ook de duivel zelf moet tot mijn verheerlijking bijdragen.*

Katarina vermoedde later, noteert Brentano dat die man Simon de Tovenaar was.

Al deze feiten die met de toekomst van de Kerk in verband stonden, vertelde Jezus zeer vertrouwelijk voor de apostelen alleen, en niet voor de gehele verzameling. Wanneer zij iets niet verstonden, ondervroegen zij Hem vertrouwelijk, als een gemeenzaam leraar, en zoveel als het hun nodig was, verklaarde Hij hun alles.

Alles verliep ook zo natuurlijk en ongedwongen, maar veel ben ik er van vergeten.

Hier werd de zienster in haar mededelingen onderbroken.

Op een later uur vulde zij het voorgaande nog met de volgende mededelingen aan, zonder dat de Pelgrim kan verzekeren of zij het nog uit de onderrichtingen van heden geput heeft, dan wel uit vroeger gezichten en herinneringen.

1686.

Drie jaren na Christus' dood waren de apostelen te Jeruzalem vergaderd; daarna verlieten Petrus en Joannes de stad en Maria trok met Joannes naar Efeze.

Nu ontstond te Jeruzalem de vervolging tegen Lazarus, Marta en Magdalena. Deze laatste leidde in deze tijd een boetvaardig leven in dezelfde woestijnspelonk, waar Elisabet haar kind Joannes in veiligheid bracht tegen de kindermoord van Herodes.

De apostelen hebben in de eerste tijden alles tezamen gebracht, wat tot het lichaam van de Kerk behoorde. Halverwege de tijd, die Maria na Christus' hemelvaart nog leefde, d.i. ongeveer in het zesde jaar na de hemelvaart, waren zij in Jeruzalem nogmaals verzameld; zij stelden de geloofsbelijdenis op, regelden alles, vervreemdden en verdeelden hun ganse bezit en verdeelden de Kerk in bisdommen, waarna zij zich naar verder afgelegen heidense landen verspreidden.

Bij Maria's dood kwamen zij de laatste maal bijeen en verspreidden zich dan nog in verder gewesten tot aan hun einde (of dood).

De zienster verhaalt nog de kiezing van de 7 diakens, de bezwaren van de weduwen en wezen en de zachtmoedigheid van de H. Petrus tegenover Paulus in besnijdingszaken⁸⁵⁴.

---

⁸⁵⁴ De zachtmoedigheid van Petrus. – Bij een eerste opzicht lijkt hier tegenspraak te zijn met hetgeen de zienster vertelde in nr. 861, nl. dat Paulus later in geschil kwam met een zoon van Maria Heli, nl. Jakobus, die gesteund door 2 leerlingen (niet apostelen) Kefas en Joannes de besnijdenis verdedigde.

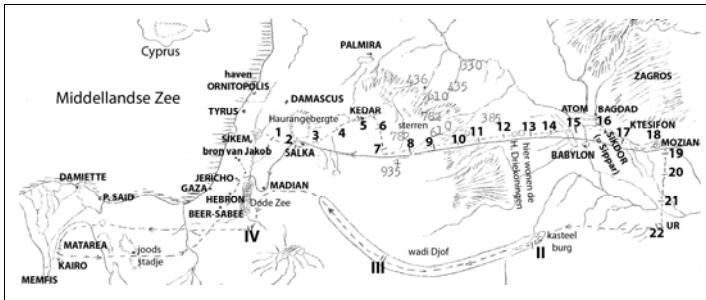
Toen kwam dit bij K. er zo spontaan en natuurlijk uit als iets wat met het visioen van die dag samenhang, dat wij aan haar gezegde niet konden twijfelen.

Een diepgaande studie op dit punt heeft ons toen bevestigd in dat geloof aan haar mededeling, zodat het tot een vaste overtuiging uitgroeide (zie fasc. 19, nr. 891, voetnoot 441). Alle passages uit de Bijbel nopens dit punt bijeen nemend, leek ons de waarheid klaar als de zon.

Toen Jezus, na de lering van heden, die de Farizeeën in de hoogste maat had verbitterd, de tempel verliet, bespieden zij Hem bij de uitgang en op de weg, want zij hadden het plan Hem te stenigen. Maar ik weet niet meer hoe Hij zich aan hen heeft onttrokken. Hierna hield Hij zich 3 dagen verborgen.

1687.

Heden zijn ook 3 jongelingen uit Chaldea te Betanië aangekomen; zij zijn uit de stad Sikdor, waar Jezus op 17 december geweest is en waar zij in hun hoge tempel een beeld van de besloten tuin hadden (nr. 1607).

Wat K. nu zegt of schijnt te zeggen, moeten wij trachten juist te interpreteren.

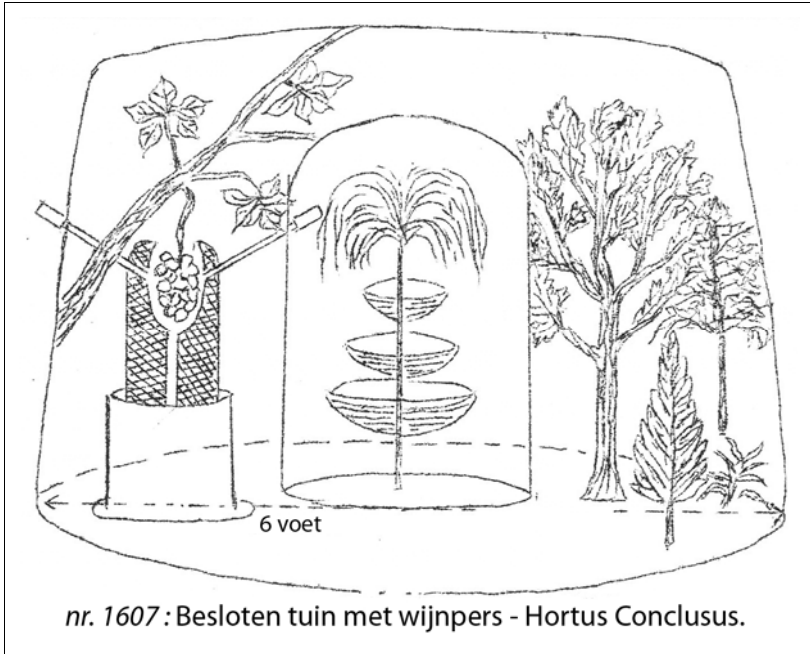
- Vooreerst is het niet zeker dat K. hier hetzelfde geval bedoelt.
- Vervolgens, bij vergissing en foutief kan zij hetzelfde geval bedoelen, maar men moet de bemerking van Brentano enige regels hoger in acht nemen.

Wat zij zegt is een aanvulling; zij spreekt niet onmiddellijk na het gezien of vernomen te hebben, maar op grond van vage, misschien verwarde herinnering en gedrongen (= aangespoord, verzocht) door Brentano.

Op deze manier kan zij in haar mededelingen gemakkelijk iets inlassen, iets wat haar in de gedachte ligt, wat zij onlangs gehoord of gelezen heeft, of ook veel vroeger had gehoord. Dit wordt hier dan gemengd in een navertelling, zodat wij met recht en reden bij onze eerste opvatting blijven.

Ze was toen en blijft nu de vrucht van een grondige studie, die alle Bijbelse gegevens omvatte. Toch hebben wij K.'s woorden eerlijkheidshalve niet weggelaten.

Zij kenden Jezus niet, maar zij hadden van zijn lering gehoord en zij wilden zich van de zaak vergewissen. Zij kwamen tot Lazarus, die hen naar de herberg der leerlingen verwees (een uur ten noorden van Betanië).

4 maart. –

Jezus is heden te Betanië bij Lazarus. De apostelen komen Hem uitleg vragen over zijn leerrede op de sabbat (gisteren, 3 maart), en Hij *geeft hun de gewenste opheldering.*

Hij beveelt hun op te schrijven wat Hij hun over de toekomst gezegd heeft. Ik zag nu dat Natanael, de bruidegom van Kana, zoveel mogelijk noteerde, want hij was zeer bijdehand in het schrijven. Hij had toen nog geen andere naam; hij ontving pas bij zijn doop een nieuwe naam. Ik verwonderde mij dat dit door een leerling en niet door Joannes aangetekend werd.

5 maart. –

In de 3 dagen die op zijn laatste grote lering volgden, gaf Jezus *geen onderrichtingen in de tempel. Hij doet dit opdat de apostelen en leerlingen over alles wat zij gehoord hebben, ernstig en grondig zouden nadenken.*

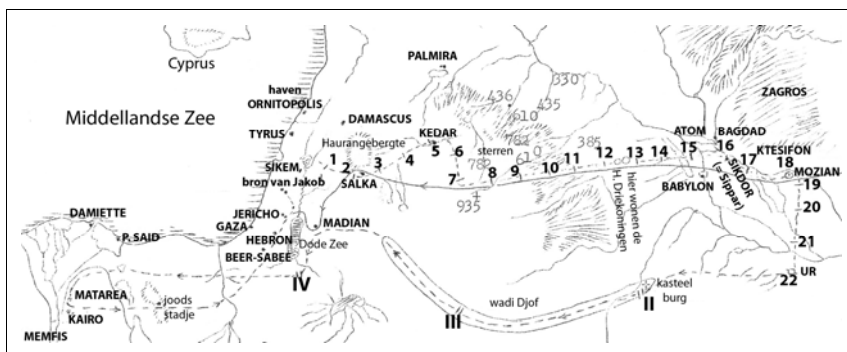
1688.

De 3 uit Chaldea hier aangekomen mannen hebben met Jezus in Betanië slechts een paar ogenblikken gesproken. *Hij ging hen voorbij en zegde dat zij naar Kafarnaüm tot de hoofdman moesten gaan, die Hij geholpen had, daar dit een heiden was, gelijk zij, die hun de gewenste inlichtingen en onderrichtingen kon verschaffen.*

Ook zag ik die mannen er zich heen begeven. Zij waren hoog van gestalte en slank, fijn gemanierd en behendig en van veel edeler voorkomen dan de Joden; hun handen en voeten waren zeer smal. Ik heb hen vervolgens ook bij de hoofdman gezien en heb hem met hen zien spreken.

Hij vertelde hun de genezing van zijn knecht en hoe hij Jezus gebeden had niet in zijn huis te komen, want hij was verlegen om de zoon Gods te doen komen in een huis waar zo vele afgodsbeelden stonden. Ook vierden zij toen juist hun heidense vastennacht. (Onzeker wat hiermee bedoeld is: het een of ander Bacchusfeest ?) Ik zag bij die gelegenheid ook welke sierlijke afgodsbeelden hij had, en hoe hij ze daarna allemaal besteed heeft tot aalmoezen voor de armen en tot gewijd vaatwerk voor de tempel. Vijf weken vóór de kruisiging van Christus hadden de heidenen hun vastennacht en bedreven dan allerlei duivelse wandaden.

De 3 Chaldeeën keren van Kafarnaüm weer naar Betanië en van daar naar Sikdor terug; zij zullen daar nog vele aanhangers winnen en schatten verzamelen en dan tot koning Mensor van Arabië trekken.

Ook heb ik nu Sikdor teruggezien, het is een priesterschool van dit land. De vrouwen wonen er gans afgezonderd tegen de muren (zoals K. vroeger reeds zegde). Ook bezit die plaats een meisjesschool; ze ligt onmiddellijk bij de poort, rechts in een groot huis. In het midden van de stad staat het hoge tempelgebouw; het heeft een voorhof met een bron en daar staan vele afgodsbeelden.

6 maart. –

Geen mededelingen.

1689.

7-8 maart. –

Jezus ging deze morgen vroeg met wel 30 leerlingen van Betanië naar de tempel te Jeruzalem. Hij trad met hen recht in de ronde zaal (tempelvestibule) en de Farizeeën moesten wijken. Behalve nu, heb ik Hem tot nog toe met slechts weinige leerlingen in de tempel zien komen. De overige sloten zich dan achtereenvolgens bij Hem aan. De Farizeeën trokken zich terug in de omliggende zuilenplaatsen, vanwaar zij Hem tussen de bogen door konden bespieden. *Ik heb veel van zijn lering gehoord*, maar door mijn smarten en mijn visioenen op de baldadigheden van de vastenavond ben ik er weer veel van vergeten.

Hij leerde heftig tegen de Farizeeën, voorzegde aan zijn leerlingen zijn lijden en ging dan naar Betanië terug.

De Joden hadden heden een feestdag⁸⁵⁵.

Jezus was in de tempel en onderwees het volk, nadat de Joden hun plechtigheden geëindigd hadden. Hij bleef in Jeruzalem.

1690.

9 maart. –

Jezus die gisteren in Jeruzalem overnachtte, bezocht in de morgen met zijn leerlingen de tempel. Vooraan bij de ingang waren in de muren 7 of 8 winkels van kramers, die allerlei levensmiddelen en ook een rode drank in kleine kruiken te koop hadden; zij waren als marketenters (= iemand die versnaperingen verkoopt, venter die langs de deuren verkoopt). Ik weet niet of zij eigenlijk deugdzaam waren, maar ik zag de Farizeeën herhaaldelijk in het geheim tot hen gaan.

Toen Jezus met zijn leerlingen daar voorbijkwam, *trad Hij in die kamers en gebod die handelaars ogenblikkelijk met al hun waren eruit te gaan en Hijzelf stak de hand aan het werk.* Hij begon de waren eruit te zetten, omdat zij talmden. Ook waren daar mensen die de waren voor de kramers wegbrachten.

In de tempel gekomen ging Hij recht naar de leerstoel. Andere waren er reeds op, maar zij weken voor Hem, juist alsof Hij hen

---

⁸⁵⁵ Hier, zoals in heel deze tijd, is het verhaal ten gevolge van K.'s erg ziekelijke toestand buitengewoon beknopt en hier zijn zelfs 2 dagen vermengd en schijnbaar ook zonder volgorde.

Wij kunnen dus de feestdag zowel op 7 als op 8 maart veronderstellen.

Welnu, 7 maart komt overeen met 20 Adar en op deze datum noteert de joodse kalender een feest wegens wonderbaar bekomen regen. Deze was verkregen door het gebed van de vrome ONIAS HAMMAGEL tijdens een lange droogte onder Alexander Janneüs.

wegdreef. *Hij onderwees hier het volk, bijna gelijk in de grote bergrede.*

In de namiddag ging Jezus naar het huis van Joannes Markus en dan ten sabbat. Zodra de Joden hun sabbat(-oefening) gesloten hadden, *ging Jezus in de tempel en leerde er tot laat in de nacht. In zijn toespraak mengde Hij ondermeer zinspelingen op zijn reis naar de heidenen, zodat men er uit opmaken kon hoe goed de heidenen zijn prediking ontvangen hadden.*

Hij sprak ook een woord over de 3 Chaldeeën, die ik onlangs tot Hem had zien komen; Hij zei dat zij van iets – maar van wat, is mij ontgaan – getuigenis zouden afleggen.

Jezus overnachtte weer in Jeruzalem.

1691.

10 maart; Sabbat. –

Jezus zonderde zich heden met de apostelen en leerlingen door afsluiting van 3 bogen in de leerzaal van de tempel af.

Hij herhaalde verscheidene malen leringen die Hij reeds vroeger had gedaan. Hij sprak uitvoerig over de ware vasten, die God aangenaam was, ook over zijn eigen (veertigdaagse) vasten in de woestijn en van de vasten der Farizeeën. Dezen hadden immers ook een vasten op de vigilie van het feest van Ester (Poerimfeest; de vigilie of de vasten valt op 13 Adar en is 10 dagen voorbij. K. zegt inderdaad:)

“Maar ik meen dat zij hem wat vroeger gehad hadden”. (K. heeft er toen echter geen gewag van gemaakt, zie nr. 1681, 1 maart).

Hij maakte gewag van verscheidene gebeurtenissen uit zijn vorig leven en zei hoe en waartoe Hij de apostelen uitgekozen had. Ik zag vele taferelen die op hun

roeping betrekking hadden. *Hij deed de apostelen twee en twee vóór zich komen. Met Judas sprak Hij weinig.* Deze droeg het verraad reeds in zijn hart en had reeds met de Farizeeën onderhandeld. *Hierna sprak Jezus eveneens over de roeping van zijn leerlingen.*

11 maart. –

Jezus heeft heden in de tempel geleerd. Zijn lijden moet nabij zijn; de leerlingen zien er zeer treurig uit.

12 maart. –

Jezus heeft heden wel 4 uren lang voor zijn leerlingen en alle Joden die luisteren wilden, in de tempel geleerd. Deze was propvol, ook met vrouwen, doch deze bevonden zich in een (eigen) met tralies afgesloten plaats.

Hij herhaalde vele bijzonderheden uit vroegere leringen en herinnerde zijn toehoorders aan vroegere wonderen en handelingen, waarvan Hij de betekenis verklaarde.

Hij gewaagde ook van de man, die Hij aan de vijver Bethesda genezen had (fasc. 22, nr. 1049, enz.).

Hij sprak van de opwekking van de zoon der weduwe van Naïm en van de dochter van Jairus.

Hij verklaarde waarom de jongen van Naïm Hem aanstonds gevolgd was; hij was nu een hulpjongen van de leerlingen. De dochter van Jairus was niet aanstonds gevolgd.

Ik heb de 2 wonderen aanstonds op elkander zien volgen (nl. op 18 en 23 november), maar de jongeling is eerder van de dood opgewekt dan de dochter.

Jezus gebruikte bij de moeder van de zoon een maaltijd.
Ik heb dit alles in bijvisioenen opnieuw gezien en heb het geheim
(de betekenis) ervan vernomen.

1692.

In zijn leerrede zegde Jezus ook hoe het Hem binnenkort zou vergaan en hoe de leerlingen Hem verlaten zouden. Hij zou openbaar, luisterrijk en triomfantelijk zijn intocht in de tempel doen en dan nog 15 dagen bij hen zijn (nl. van donderdag 15 maart tot vrijdag, 30 maart).

Hij zei echter niet dat Hij bij die Intocht op een ezel zou rijden, en zij spiegelde zich voor dat Hij in grote pracht en heerlijkheid, zoals met paarden en kamelen zou komen aanrukken. Deze woorden van Hem verwekten verbazing en gefluister. Zij hadden ook niet verstaan '15 dagen', maar een langer tijd; daarom herhaalde Jezus nog eens duidelijk 'driemaal 5 dagen'.

Ook, zo zegde Hij nog, zal de mond van zuigelingen, die nog nooit gesproken hebben, Mij bij mijn Intocht verkondigen (cfr. Mt. 21, 14-16). "Vele mensen zullen takken van bomen breken," kondigde Hij aan, "en ze op de weg vóór mijn voeten spreiden, anderen klederen."

Hij gaf hiervan de volgende uitleg: "Degenen die op mijn weg takken zullen strooien, zullen het hunne voor Mij niet ten beste geven, noch Mij trouw blijven; maar zij die hun klederen uittrekken en op de weg open spreiden, zullen zich voor Mij aan de hunnen onthechten en alles verzaken; zij zullen de nieuwe mens aantrekken en Mij trouw blijven." (cfr. Ef. 4, 24).

Deze lering duurde wel 4 uren. Hij maakte erin gewag van vele voorvallen uit zijn vroeger openbaar

leven, en terwijl Hij er de verklaring van gaf, werd mij alles in bijvisioenen getoond.

Jezus intocht in Jeruzalem en de tempel. – Vooravond van Palmenzondag.

1693.

13 maart. –

Na Jezus' redevoering in de tempel heerste een ware paniek onder de schriftgeleerden en Farizeeën. In het huis van Kaïfas hielden zij een bijeenkomst (Joa. 11, 47-53. 57) en daarna werd het verbod afgekondigd Jezus of de leerlingen, waar dan ook, nog te ontvangen of te herbergen. Zij plaatsten spionnen bij de poort om Hem te bewaken, maar Jezus hield zich te Betanië bij Lazarus verborgen.

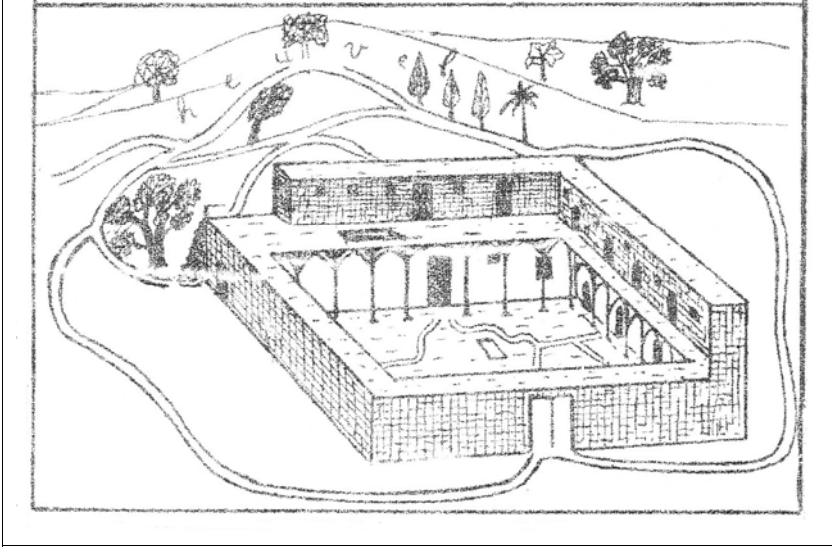
14 maart. –

Heden zag ik Jezus, Petrus, Joannes, Jakobus, Lazarus, de H. Maagd en 6 andere vrouwen in de onderaardse plaatsen van het huis van Lazarus verborgen (cfr. fasc. 10, nr. 251, voetnoot 68 en 69), dezelfde plaatsen, waar zich ook Lazarus tijdens de vervolging tegen hem verborgen had gehouden (fasc. 27, nr. 1507). Ze waren onder het achterste gedeelte van het huis gelegen (een grot in de schoot van de heuvel) en fatsoenlijk met vloertapijten belegd en met zetels gestoffeerd.

Ik zag aanvankelijk Jezus met de 3 apostelen en met Lazarus in een grote zaal (in die onderaardse plaats), die door een zuil ondersteund was en waarin lampen brandden.

De H. Vrouwen waren in een driehoekige, met een traliehek afgesloten kamer (een onderdeel van dezelfde grot in de heuvel). Allen waren zij hier in deze kelder wegens de belaging van de Joden.

nr. 251 : huis van Lazarus, in perspectief, louter voorstelling.

De andere apostelen en leerlingen waren gedeeltelijk in de leerlingherberg vóór Betanië, gedeeltelijk in andere plaatsen.

1694.

Jezus zegde hier tot de (3) apostelen dat de dag van zijn intocht in Jeruzalem op morgen, (de 15^e), vastgesteld was.

Vervolgens stuurde Hij iemand (naar de leerlingherberg en elders) tot de andere apostelen om ze te ontbieden, en wanneer zij nu allen vergaderd waren, sprak Hij hen lang toe, en ik zag hen door verdriet overvallen worden.

Hij toonde zich jegens de verrader Judas nog vriendelijk en belastte hem met een opdracht, ik geloof dat hij leerlingen bijeen te roepen kreeg.

Van dergelijke boodschappen hield Judas veel, **want de zucht zat in hem een gewichtig persoon te willen zijn, iemand die meetelde.**

Hierop ging Jezus tot de vrouwen in de driehoekige kamer, bij wie ook Lazarus zich bevond. *Hij hield hier een zeer schone toespraak voor hen. Hij verhaalde en verklaarde nl. een parabel, waarvan ik, helaas! maar enige trekken meer weet.*

Hij begon de parabel met te spreken van Adam en Eva en verhaalde hun val in de zonde en de belofte van een Verlosser; hoe daarna het onkruid van het kwaad Gods tuin had overwoekerd (de mensen had bedorven), en hoe zo weinigen hem zorgvuldig en plichtgetrouw bebouwd hadden.

1695.

Hier sloot zich een parabel bij aan van een koning (de vorst van de wereld en de Farizeeën), die een heerlijke tuin had, en hoe een prachtige vrouw tot hem kwam en hem de reukkruidtuin van een deugdzame man (Jezus) toonde, die aan zijn tuin grensde, en hem aanraadde de tuin van die man, die uit het land wilde trekken, af te kopen en zijn kwekerij van edelkruiden daarin voort te zetten. Maar de koning wilde knoflook en andere stinkende kruiden in de mooie en vruchtbare tuin van die deugdzame man kweken, ofschoon deze zijn tuin voor zeer heilig hield en er nooit andere dan edele, welriekende kruiden in gekweekt had.

De koning liet dus de arme, maar deugdzame man tot zich roepen en ik zag dat deze, na 's konings plannen vernomen te hebben, noch wegtrekken, noch hem zijn tuin verkopen wilde.

Ook ZAG ik deze goede man in zijn tuin; ik zag dat hijzelf hem uitbaatte, met de grootste zorg bebouwde en onderhield, en dat men hem daarom vervolgde en Hem daarom in zijn tuin wilde stenigen, zodat hij dodelijk ziek werd.

Maar uiteindelijk zag ik dat de koning met al zijn heerlijkheid te gronde ging, en dat de deugdzame man genas, terwijl zijn tuin en al het zijne gedijde en toenam. Ik zag hem als een boom van zegen zich ver uitbreiden en zich over de gehele wereld uitstrekken⁸⁵⁶.

Terwijl Jezus deze parabel vertelde, zag ik hem in taferelen aanschouwelijk aan mijn ogen voorbijtrekken. Maar zulke taferelen die geen actuele geschiedenis zijn, doch slechts voorstellingen of afbeeldingen, zie ik zich nooit op de aarde vertonen, maar op een zekere hoogte boven de grond zweven.

Het gedijen van de tuin van die heilige man scheen mij niet alleen te danken aan de natuurlijke vruchtbaarheid van de bodem, aan de innerlijke groei- en ontwikkelingskracht der planten, maar vooral aan het water van zich uitstortende stromen en aan een uitstorting van lichtbronnen en ook van wolken die heel de lucht vervulden en alles met de zegen van regen en dauw bevochtigden.

---

⁸⁵⁶ Parabel. – De koning is het Farizeïsme, waarin de vorst van wereld en hoogmoed de scepter zwaait.

De arme man is Jezus die zijn tuin, de Kerk, die Hij komt stichten, met de grootste zorg en moeite en geduld langzaam opbouwt. Hij bewerkt moeizaam zijn tuin met grote inspanning in het zweet van zijn aanschijn om kostbare vruchten en zeldzame bloemen van allerlei deugden voort te brengen.

De Farizeeën willen Jezus' werk vernietigen, Hem zijn tuin afhandig maken om er hun eigen stinkende schijndeugd van uiterlijk vertoon, formalisme en ijdele gebruiken voort te brengen; zij verkiezen ledige schalen, uitwendig bekoorlijk, doch zonder kern, boven volle gedegen vruchten; hun ledige schalen willen zij zelfs anderen opdringen, maar Jezus' werk gedijt, slaagt en bloeit.

De bekomen zegen verdeelde en verspreidde zich naar alle zijden tot in de verste werelddelen.

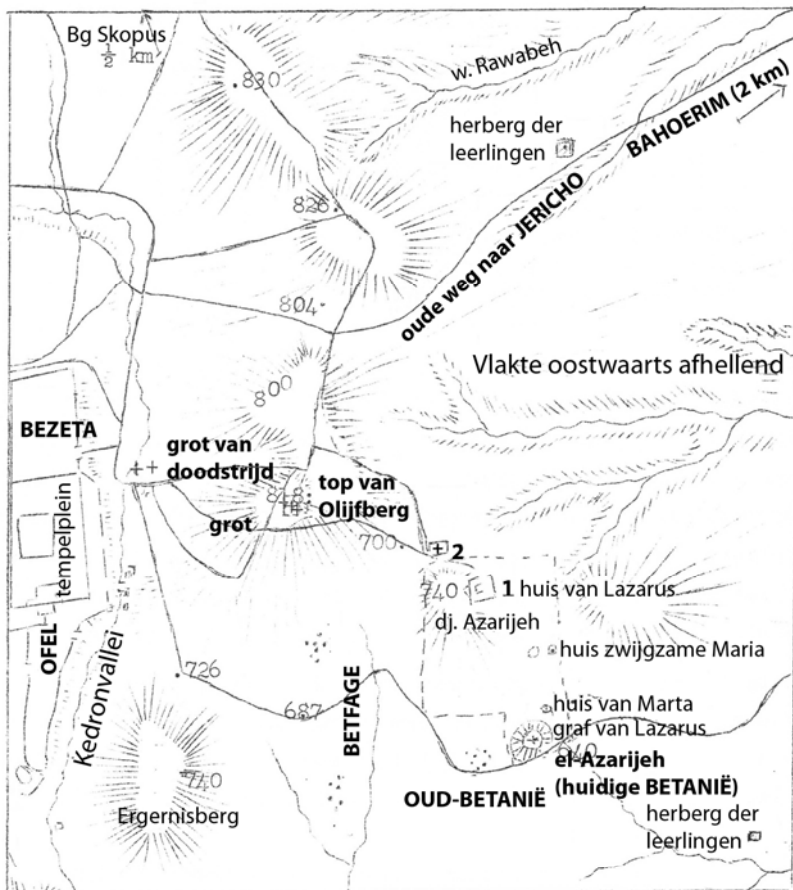
1696.

Jezus gaf de uitleg van deze parabel; ze bevatte de leer over het paradijs, over de val in de zonde en verlossing, over het rijk van de wereld en over de wijnberg van de Heer in de wereld.

De wijnberg wordt door de vorst van de wereld aangevallen en de Zoon van God wordt door dezelfde vorst in de wijngaard mishandeld, ofschoon Hij de wettige bezitter en bebouwer ervan is, daar de Vader Hem de bebouwing ervan heeft toevertrouwd.

De parabel deed ook uitkomen dat, gelijk de zonde en de dood in een tuin een aanvang hebben genomen, ook zijn groot lijden in een tuin moest beginnen en dat ook de voldoening door de dood, en de zegepraal over de dood in een tuin moest bewerkt en voltooid worden.

‘s Avonds, nadat de Heer deze parabel voor de H. Vrouwen uitgelegd had, was er een maaltijd in de grote onderaardse zaal (steeds dezelfde). Hier was het dat *Jezus de parabel voor de vrouwen had verteld* in het onderdeel van de zaal, nl. in de driehoekvormige kamer, die door een traliewerk gevormd en van het overige afgesloten was. De tafel werd zeer vlug weggeruimd en *de Heer deed nog een lering in de tegenwoordigheid van bijgekomen leerlingen*, die zich tot dan toe veiligheidshalve verspreid gehouden hadden. Begunstigd door de duisternis hadden zij zich nu weer verenigd en in de bijgebouwen van Lazarus’ kasteel gewacht.

Op het kaartje duiden de volle dikke lijnen wegen aan;
de puntlijn stelt de grenzen voor van het domein van Lazarus en Marta.

Men heeft van west naar oost het tempelplein, de Kedronvallei, de Olijfberg, de djebel Azarijeh, tegen de oosthelling waarvan het huis of kasteel van Lazarus(1) aangebouwd is.

Het domein kan van noord naar zuid 900 m lang zijn en van west naar oost 400 m breed zijn.

Een voorname ingang (2), dicht bij de huidige kapel (+) die herinnert aan het uitgangspunt van Jezus' latere intocht in Jeruzalem.

Ongeveer 100 stappen ten zuiden van de noordelijke ingangspoort (2) staat het kasteel met ingangen aan de noord- en de oostkant. Van het dak kan men op de heuvel komen.

Bovenstaande tekening wil de aandacht vestigen op het prachtig verhaal van Jezus' Intocht in Jeruzalem.

Hierin komt heel bijzonder naar voren dat deze Intocht het werk van God is geweest. Hij heeft erdoor willen aantonen, dat Jezus uiteindelijk zal zegevieren en heersen, hoe vreselijk zijn vijanden ook zijn.

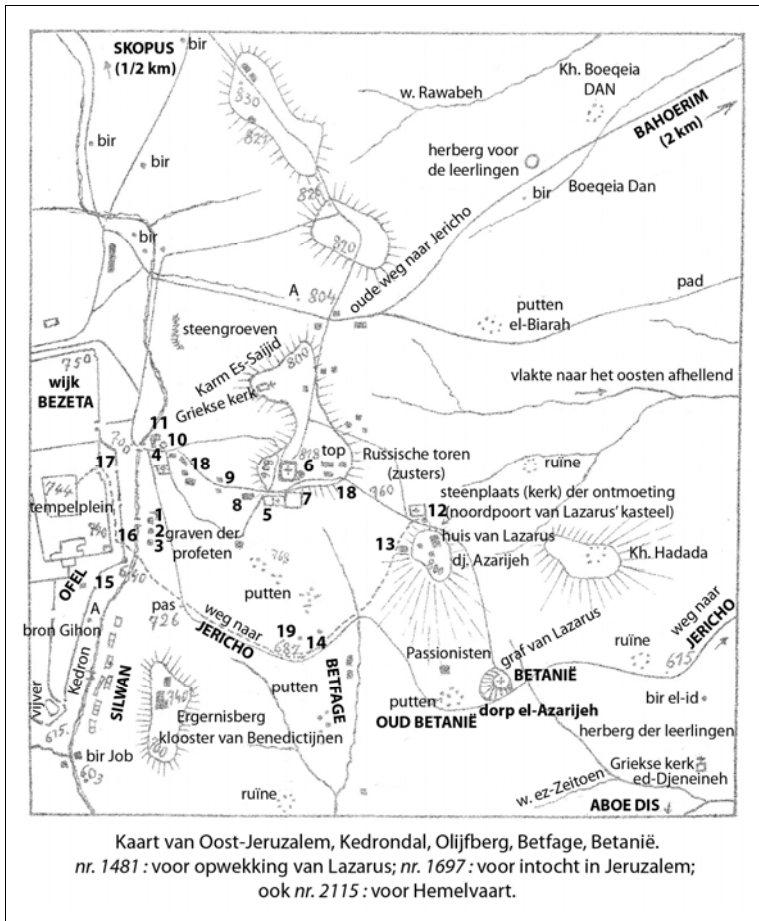
Nog blijkt uit het verhaal voor de lezer die de plaatselijke gegevens wil nagaan en volgen op de kaart van nr. 1697, de grote getrouwheid van Brentano, die dit alles uit Katarina's mond trouw heeft aangetekend zonder het zelf te verstaan.

Plechtige intocht in Jeruzalem (Mt. 21, 1-11; Mk. 11, 1-11; Lk. 19, 29-44; Joa. 12, 12-19).

1697.

Donderdag, 15 maart. –

Heden vroeg liet Jezus Eremenzear en Silas bij zich komen en beval hun naar Jeruzalem te gaan, doch niet langs de grote (rechte) landweg, (die over de top van de Olijfberg loopt), maar langs een zij- of binnenweg over Betfage (zie kaart hieronder).

Aan die kant loopt de weg, die (als privaatweg) in gewone omstandigheden niet bruikbaar of ontoegankelijk is, tussen tuinen en omheinde landgoederen. (Sommige wegen die door privaatgoederen lopen, kunnen door de eigenaars gesloten gehouden en ook voor bijzondere gelegenheden geopend worden).

Die leerlingen moesten alles uit de weg ruimen en de versperde paden openen; bij een herberg vóór (nog buiten) Betfage, waarover de weg voerde (nl. een binnenweg), zouden zij de ezelin met haar veulen in de weide vinden. Zij moesten de ezelin aan de tuin vastbinden, en indien iemand hen daar rekenschap van vroeg, *moesten zij antwoorden dat de Heer het zó wilde*; zij moesten er dan voor zorgen dat de weg tot in de tempel vrij, onbelemmerd was en dan terugkeren.

Nu zag ik die 2 jongelingen er op uit trekken; zij openden de tuinen en ruimden alle belemmeringen uit de weg.⁸⁵⁷ Het huis waarbij de ezels weidden, was een grote herberg; het had een voorhof en een bron. (Hetzij een waterbak, hetzij de put of Bir el-halib, nl. de bronput die men daar vindt, op kaartje getal **19**).

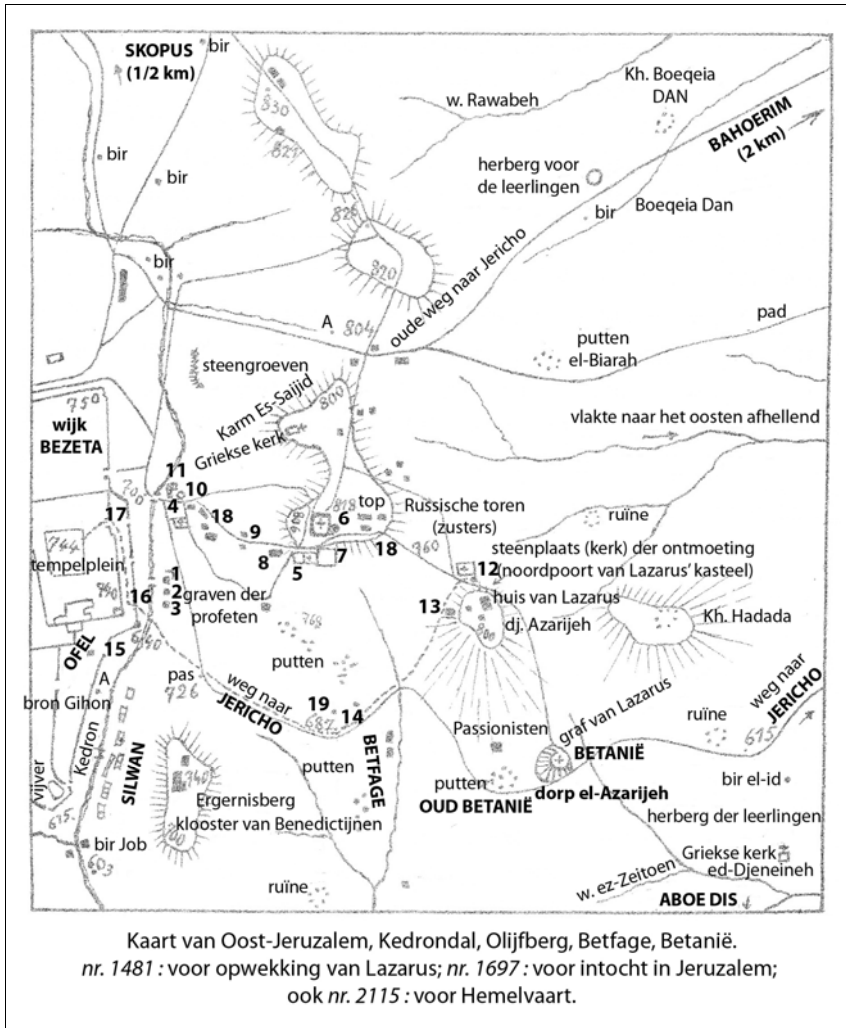
---

⁸⁵⁷ De leerlingen moesten de paden openen. – Op de buiten en in de steden van het Oosten vindt men private wegen die door eigendommen en zelfs gebouwen lopen en die de eigenaars gesloten kunnen houden.

In Jezus' tijd liep een weg dwars door het gebouwencomplex van de burcht Antonia.

Over zo'n weg beschikken de Armenische zusters op de Sionberg en openen hem tegen een kleine vergoeding voor pelgrims om hun weg te verkorten.

Iets dergelijks bestaat of heeft bestaan in de buurt van de H. Grafkerk.

Die ezels behoorden toe aan mensen die naar Jeruzalem ten tempel gegaan waren en hun dieren hier in de weide gezet hadden. De leerlingen bonden de ezelin vast, het veulen bleef vrij.

Ik zag hen hierop hun weg tot in de tempel vervorderen en alles wat de weg verhinderde, ter zijde plaatsen⁸⁵⁸.

1698.

De verkopers van eetwaren die Jezus onlangs weggezonden had, hadden zich weer vóór de ingang van de tempel in hun winkels in de muur geïnstalleerd. De beide uitgezonden leerlingen gingen tot hen en zeiden dat zij van die plaats moesten weggaan, daar de Heer zijn intocht wilde doen. Na dit alles, zoals de Heer het verordend had, volbracht te hebben, gingen zij langs de andere zijde van de Olijfberg op de rechte landweg (de grote weg, die over de top loopt) naar Betfage terug.

---

⁸⁵⁸ Op het kaartje, kan men geheel dit verhaal heel duidelijk volgen.

Jezus bevindt zich in het huis of kasteel van Lazarus bij het noordelijk einde van zijn domein.

De weg zal eerst leiden naar het zuidwesten, schijnbaar in de richting van Bethlehem.

Hij daalt af naar de kleine vallei of diepte waarin Betfage gelegen is. De ligging van het oude Betfage is duidelijk en onweerlegbaar te herkennen aan de 2 groepen waterputten, el-Biar. Hoewel deze binnenweg gemakkelijker was, werd hij toch niet gebruikt als grote of openbare weg, daar hij behoorde tot privaateigendommen.

De grote openbare weg liep OVER de top van de Olijfberg. Dit kan men best afleiden uit de vele trappen die nog overblijven van de 800 trappen waarlangs men toen uit de Kedronvallei naar de bergtop opklom.

In de Kedronvallei afgedaald, bevond men zich nabij de gulden tempelpoort, de enige in de tempelomheining aan de oostkant.

Aan deze kant kwam men door de Schaapspoort in de stad (cfr. Prat, Jezus Christus en Jeruzalem-Antiochië, blz. 9).

De andere (binnen-)weg draaide om de zuidvoet van de Olijfberg, begon bij Betfage weer te stijgen en kwam tussen 2 heuvelen, nl. tussen de Olijfberg en de Berg der Ergernis in een pas [726 m tegenover 812 m (Olijfberg) en 740 m (Ergernisberg)].

Als men van Betfage uit, deze pas bereikt heeft, ziet men opeens de Kedronvallei in de diepte en erachter Jeruzalem in alle helderheid verschijnen. Door deze pas loopt nu de moderne weg naar Jericho, terwijl hij in Davids, en ook nog in Jezus' tijd over de Olijfberg liep.

Jezus had de leerlingen in 2 groepen verdeeld; de oudste die bij de apostelen waren, zond Hij vroeg langs de grote weg (over de berg) naar Jeruzalem vooruit. Zij gingen in verscheidene kleine groepjes; zij moesten zich tot Maria Markus, Veronika, Nikodemus, de zonen van Simeon en al zulke vrienden begeven en hun de intocht van Jezus berichten.

Hijzelf nam met zich de apostelen en jongere leerlingen en vertrok. De 7 vrouwen, met Maria aan het hoofd, volgden op wat grotere afstand.

Onderweg was bij een huis een soort van lusthof met prachtige bomen en daar vertoefde Jezus enige tijd (zie kaart, bij: 13). Van daar stuurde Jezus 2 van zijn leerlingen naar het huis (herberg) bij Betfage; zij moesten de ezelin van de omheining losmaken en, eventueel deswege ondervraagd zijnde, moesten zij antwoorden dat de Heer het dier nodig had.

1699.

De Heer vertoefde hier een goede wijle. Er was een grote toeloop van mensen rond Hem, *die zijn toespraak aanhoorden*. Gans de zaal, waarin Hij op een verhoog het woord voerde, was met loofwerk, bossen groen en kransen versierd; alle wanden van de zaal waren ermee bedekt en van de zoldering hing een zeer fijn en teder loofwerk neer. Dit was een open zaal (naar het voorhof en de zuilengang geopend), door gladde zuilen ondersteund, waartussen ik de H. Vrouwen naar Hem zag staan luisteren. Het voorhof was vol leerlingen en ander toelusterend volk.

Jezus onderrichtte hier de leerlingen over het vooruitzicht en het gebruik van het eigen verstand; want zij hadden Hem gevraagd waarom Hij deze binnenweg had genomen. Nu antwoordde Hij dat het was om onnodig gevaar te vermijden, en dat men ook zelf op zijn hoede, zorgvuldig en voorzichtig moet zijn, zonder alles aan het toeval over te laten. Om deze reden had Hij ook reeds te voren de ezelin laten vastbinden.

1700.

Het (2^e) paar vooruit gezonden leerlingen hadden de ezelin van de omtuining losgemaakt, en terwijl zij daar een hele tijd op de aankomst van de Heer en van zijn gezelschap wachtten, vermeerderde gedurig de kring van volk rondom hen.

Jezus rangschikte nu zijn stoet. Hij zei tot de apostelen dat zij voortaan, en vooral vanaf zijn dood, zich altijd en overal aan het hoofd van de gemeenschap moesten stellen en haar voorgaan. En nu liet Hij hen twee en twee vóór zich aantreden.

- *Petrus was de eerste en op hem volgden zij, die nadien het Evangelie het verst hebben uitgebreid.*
- *De twee laatste vóór Jezus waren Joannes en Jakobus de Mindere.*

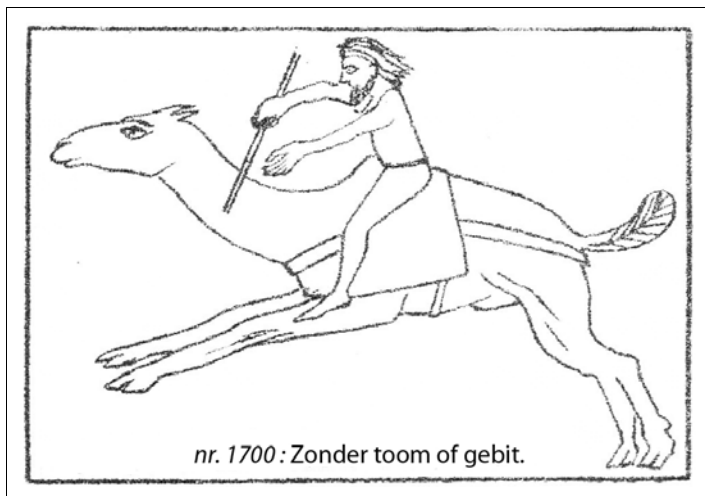
Toen de stoet van Jezus Betfage begon te naderen en de wachtende leerlingen Hem zagen aankomen, trokken zij met de beide dieren Hem op de weg tegemoet. De leerlingen legden op de ezelin de mantels en dekens, die zij van bij Lazarus hadden meegebracht; ze hingen tot de hoeven van het dier neer; alleen de kop en de staart van het dier bleven zichtbaar.

Ook Jezus trok nu zijn feestgewaad aan⁸⁵⁹, dat een leerling Hem had nagedragen; het was van fijne, witte wol en had van achteren een soort van sleep. Jezus deed ook een brede gordel om, waarop lettertekens stonden en om de hals hing Hij een soort van brede stoel, die tot onder de knieën afdaalde; de beide einden ervan waren als 2 bruinkleurige schilden geborduurd.

---

⁸⁵⁹ Feestgewaad. – In fasc. 15, nr. 542, heeft K. gezegd: Jezus droeg hier (bij de bron van Jakob) een lange witte rok van fijne wol, als een albe met brede gordel; het was een profetenkleed dat de leerlingen gewoonlijk in bewaring mee droegen. Jezus gebruikte het slechts, wanneer Hij in het openbaar leerde of enig profetisch werk wilde verrichten.

De 2 leerlingen, ieder van zijn kant, hielpen Jezus het dier bestijgen; het had geen toom, zijn kop was bloot en vrij.
(Wat niet een zo ongewoon verschijnsel was).

Om de hals van het dier hing een smalle gestreepte doek naar voren af. Ik weet niet of Jezus op de ezelin of op het veulen reed, want beide waren even groot en het onbereden dier liep ernaast.

1701.

De apostelen en leerlingen droegen palmtakken, die zij in de voormelde lusthof afgebroken hadden. (Onthaal met takken, klederen, tapijten, zie fasc. 6, nr. 142, voetnoot 319).

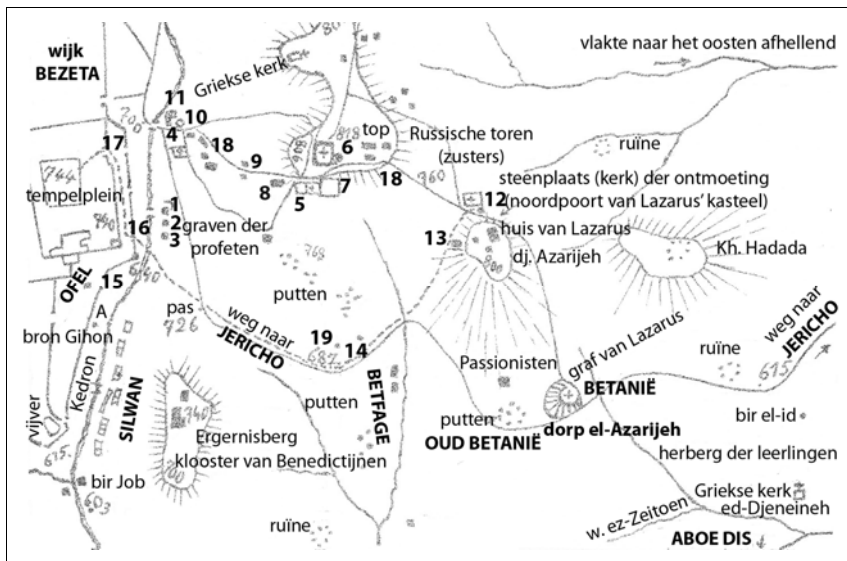
Aan de ene zijde van de Heer ging Eliud, aan de andere Silas en achter Hem Eremenzear. Hierop volgden alle jongste leerlingen, van wie Hij sommigen van de reis had meegebracht en de overigen in de laatste tijd had aangenomen.

Nadat de stoet gerangschikt was, sloten ook de H. Vrouwen er zich twee en twee bij aan, en de H. Maagd die zich anders altijd bescheiden op de achtergrond en als de laatste hield, ging nu aan het hoofd. Zodra de stoet in beweging kwam, begonnen zij te zingen. De inwoners van Betfage, die zich verzameld hadden rond de leerlingen die met de ezelin op Jezus gewacht hadden, volgden als een zwerm achteraan.

Jezus had tegen de leerlingen nogmaals gezegd dat zij in acht moesten nemen wie hun klederen voor Hem open spreidden, wie takken afbraken, en wie dit beide deden, want, voorzegde Hij, de laatsten zijn het, die Mij met de opoffering van zichzelf en ook met de rijkdommen van deze wereld zullen eren.

Als men van Betanië naar Jeruzalem ging (in ons geval: van het huis van Lazarus, zie kaartje stippellijn die de weg van Jezus aanduidt) lag Betfage rechts (in elk geval één wijk en wellicht nog een tweede hoger op de Olijfberg) en meer naar Bethlehem toe (d.i. in zuidwestrichting, van Lazarus' huis uit).

De Olijfberg(-helling) scheidde de beide wegen (de binnenweg en de grote weg over de top).

Betfage lag laag (nl. een beetje diep in een klein dal), op een vochtige en slijkerige grond; het bestond uit een rij huizen aan beide zijden van de weg (of groep huizen, waarvan de oude waterbakken in de rots nog de overblijfselen zijn, zie kaart).

Het huis waarbij de ezelin gestaan had, lag terzijde van de weg op een schone weide van Betfage naar Jeruzalem toe. De weg ging aan die kant omhoog (naar de bergpas tussen de Olijf- en Ergernisberg, zoals reeds gezegd in nr. 1697, voetnoot 857) en liep dan aan de overzijde (na door de pas gekomen te zijn) weer af naar het dal dat tussen de Olijfberg en de heuvelen van Jeruzalem ligt (nl. het Kedrondal).

Jezus had tussen Betfage en Betanië (kasteel van Lazarus te Betanië) vertoefd. De 2 leerlingen hadden achter Betfage gewacht, waar zij de ezelin aan de weg gebracht hadden.

1702.

Dezelfde kramers en andere mensen te Jeruzalem, tot wie Eremenzear en Silas deze morgen gezegd hadden alle

hindernissen bij de ingang van de tempel weg te ruimen, omdat de Heer zijn intocht ging doen, waren aanstonds vreugdig begonnen de weg te versieren. Zij hadden enige stenen van de weg opgebroken en bomen geplant, hun takken boven verenigd en met allerlei gele vruchten als met grote appelen behangen.

De leerlingen die reeds in de morgen naar Jeruzalem gegaan waren, samen met de vrienden van Jezus die zij waren gaan verwittigen, en met nog ontelbare vreemdelingen en Joden, die voor het aanstaande feest naar Jeruzalem gekomen waren – op alle wegen wemelde het van reizigers – en zeer vele Joden die de laatste leerrede van Jezus (in de open zaal) gehoord hadden, stroomden nu naar dit gedeelte van de stad, waar Jezus door moest trekken (nl. door de smalle wijk Ofel tussen de oostelijke Tempelpleinmuur en de stadsmuur).

Te Jeruzalem waren ook vele mensen uit verre gewesten, die zelfs in hun ver vaderland het wonder van Lazarus' opwekking vernomen hadden en nu de wonderdoener wensten te zien (cfr. Joa. 12, 18: Daarom juist kwam de menigte Hem tegemoet, omdat ze hadden vernomen, dat Hij dit wonderteken verricht had).

Daar zich nu overal de tijding verspreidde dat Jezus in aantocht was, trokken zij Hem insgelijks tegemoet.

De weg van Betfage liep door een dal (Olijfborgpas) dat minder hoog was dan het Tempelplein. Als men van Betfage op de Olijfborg kwam (d.i. in deze pas; hier is 'Olijfborg' ruim opgevat), zag men tussen de heuvelen ter zijde (nl. in strikte zin de Olijfborg en de Ergernisberg), waartussen de weg liep, de tempel tegenover of vóór zich staan (zoals reeds gezegd).

Betfage was een arm gehucht. Wanneer ik vroeger door Gesch ging (waarschijnlijk Gescher, 10 km ten westen van Koesfeld), herinnerde het mij telkens aan Betfage. De weg van Betfage naar Jeruzalem liep zeer aangenaam tussen tuinen en bomen (en weiden).

1703.

De apostelen en leerlingen rondom Jezus zongen vreugdezangen en jubelden het uit en uit de stad kwam het volk Hem in drommen tegemoet. Maar nu traden verscheidene oude priesters in hun ambtsornaat naar voren, belemmerden de weg en hielden de apostelen tegen. Dezen waren ontdaan en durfden niet antwoorden. Maar de priesters riepen JEZUS ter verantwoording en vroegen of Hij geen orde onder zijn aanhangers kon handhaven, en zo ja, waarom Hij dan dat lawaai en gewoel niet verbood. *Maar Hij antwoordde hun dat, indien dezen zwegen, de stenen op de weg zouden beginnen roepen* (Lk. 19, 40), waarop de priesters zich verwijderden.

De opperpriesters ondertussen hielden een raad (Mk. 11, 18; Lk. 19, 47; Joa. 12, 19) en lieten alle mannen en verwanten der vrouwen en kinderen, die Jezus uit Jeruzalem tegemoet getrokken waren, tot zich roepen; zij hielden hen opgesloten in het grote binnenhof (van het rechtshuis) en zonden spionnen uit om na te gaan hoe de zaken verliepen.

Nu braken de mensen takken af en strooiden die op de weg (Mt. 21, 8), trokken hun bovenklederen uit en spreidden ze erover uit en hieven blij geroep en vreugdegezing aan. Ik zag er vele die gans hun bovenlijf tot de gordel van klederen ontdaan hadden. De kinderen waren met geweld uit alle scholen gebroken en juichten met de menigte.

Ik zag Veronika en 2 andere bekende vrouwen.

Veronika had 2 kinderen bij zich; zij spreidde haar sluier op de weg open en ontnam ook iets aan één van de 2 kinderen en strooide ook dit op de weg. Zij en de andere vrouwen voegden zich bij de H. Vrouwen die de processie sloten; zij waren nu wel ten getale van 17.

De weg was met takken, klederen en tapijten zo dicht bestrooid, dat de tocht zeer zacht opwaarts ging; hij trok dan onder de

menigvuldige zegebogen door, die men boven de weg tussen de muren had opgericht.

(Eerst tussen de hogere of lagere muren van de tuinen, daarna tussen de muren van de smalle stadswijk Ofel, waardoor de weg naar de Gulden Poort liep. Hier ging men langs een zacht hellend vlak door en onder de steunmuren van het Tempelplein door en kwam op het plein uit).

1704.

Jesus weende en ook de apostelen weenden (Lk. 19, 41-44), toen Hij zei dat velen, die nu zo juichten, Hem binnenkort zouden bespotten en dat zelfs één van hen Hem zou verraden. Hij beschouwde ook de stad onder tranen, omdat ze, zoals Hij zei, weldra verwoest zou worden.

(Het ligt voor de hand dat dit wenen van Jezus over Jeruzalem plaats heeft gehad op het ogenblik dat Hij de bergpas bereikte en daar opeens Jeruzalem zag verschijnen en een ogenblik stilhield om het woord tot zijn gezellen te richten. Deze pas heeft een minder hoog niveau dan het Tempelplein, zegt K.; de eerste is nl. 726 m, het tweede 740 m en 744 m hoog).

Als Jezus nu door de poort trok, vermeerderde nog het gejuich en zij brachten op zijn weg vele zieken met ziekten van alle aard. De enen werden tot Hem GELEID of ondersteund, de anderen gedragen. Jezus hield voortdurend stil, kwam van zijn rijdier en genas hen allen zonder onderscheid of uitzondering⁸⁶⁰.

---

⁸⁶⁰ Genas allen zonder uitzondering. – Jezus beleeft een triomfdag. Op zo'n dag past het een koning mild te zijn, barmhartigheid te betonen. Deze vrijgevigheid heeft nog elk jaar haar weerslag op Palmzondag.

De Kerk herdenkt op die dag Jezus' triomf en elk jaar is dit voor vrome zielen een dag van troost en innerlijke vreugde. Jezus zet immers zijn leven in de liturgische jaarkring nog voort.

Ook waren daar vele vijanden van Hem, die met de menigte schreeuwden en tierden om het gerucht nog te vermeerderen (en Hem achteraf wellicht als een rustverstoorder aan te klagen).

Nader bij de tempel was de opluistering van de weg nog fraaier; aan beide zijden waren aftuiningen gemaakt, en daarachter waren boompjes geplant, en kleine dieren met lange halzen, bokjes en schapen met kransen om de hals (offerdieren) sprongen daarin rond, als in kleine tuintjes. Hier stonden altijd, vooral met het naderen van het paasfeest, uitgezochte, reine offerdieren te koop.

De weg van de poort tot aan de tempel, zowat een half uur gaans, duurde wel 3 uren⁸⁶¹.

Maar de Joden hadden nu alle huizen en ook de stadspoort laten sluiten, en wanneer Jezus vóór de tempel afgestegen was en de leerlingen de ezelin terug wilden leiden, moesten zij binnen de poort tot tegen de avond wachten.

Ook de H. Vrouwen en zeer veel volk, allen die in de tempel waren, moesten de gehele dag zonder eten blijven, want men had geheel deze stadswijk doen afsluiten. Vooral was Magdalena zeer bedroefd, omdat Jezus van niemand de minste verversing bekwam.

Hier werd de zienster in haar heerlijk verhaal jammerlijk onderbroken; zij vergat daardoor nog een merkwaardige gebeurtenis, die, naar haar zeggen, heden bij deze gelegenheid in de tempel had plaatsgehad.

Deze gelijkheid van de Jezus, zoals K. Hem tekent met die zoals wij Hem uit ondervinding leren kennen, pleit voor de juistheid en historiciteit van Katarina's beschouwingen.

⁸⁶¹ De weg of afstand die K. opgeeft van de poort naar de tempel is fel overdreven of beter geheel foutief. Zulke gevallen treffen wij nog aan, maar hier is er een zekere verontschuldiging voor, daar Jezus herhaaldelijk van zijn rijdier stapte en tijd besteedde aan het genezen van zieken. Hierdoor kreeg K. de indruk van een veel langere weg.

Jezus te Betanië gezalfd door Magdalena.

1705.

's Avonds was de poort van Jeruzalem weer open (cfr. Mk. 11, 19). De vrouwen waren even vroeger naar Betanië teruggekeerd. Jezus en de apostelen volgden later. Magdalena was zeer bedroefd, omdat de Heer en de zijnen geen verversing in Jeruzalem bekomen hadden en zelf bereidde zij nu de spijzen voor hen. Toen de Heer met de apostelen, wanneer het reeds donker was, in het park van Lazarus' landgoed kwam, trad Magdalena naar Hem toe met water in een bekken en waste Jezus de voeten en droogde deze af met een doek die van haar schouders neerhing. Hier was nochtans geen eigenlijke maaltijd, doch slechts een voorgerecht bereid. Terwijl Jezus deze verversing nu gebruikte, naderde Magdalena tot Hem en goot Hem een kostbare reukolie op het hoofd. Ik zag dat Judas haar in het voorbijgaan bekeef en ik hoorde haar antwoorden dat zij de Heer niet dankbaar genoeg kon zijn voor de weldaden die Hij aan haar en aan haar broeder bewezen had.

Na de maaltijd begaf Jezus zich naar het huis van Simon de melaatse, waar verscheidene leerlingen waren en hield daar nog een korte toespraak.

Vervolgens ging Hij buiten het dorp naar de herberg der leerlingen en sprak ook daar nog enige tijd.

Dan keerde Hij weer terug naar Simon de melaatse, in wiens huis Hij met de apostelen sliep.

Jezus drijft kramers uit de tempel (Mt. 21, 12-13; Mk. 11, 15-17; Lk. 19, 45-46).

1706.

16 maart. –

Terwijl Jezus met de apostelen op weg naar Jeruzalem was, *kreeg Hij honger, maar deze honger scheen mij het zinnebeeld te zijn van zijn heftig verlangen naar de bekering van de Joden en naar de voltooiing van zijn werk (de Verlossing door zijn lijden en dood). Hij wenste dat zijn lijden reeds doorstaan mocht zijn, want Hij kende er de grootheid van: het vooruitzicht ervan deed Hem huiveren.*

Hij naderde tot een vijgenboom aan de weg⁸⁶² en keek omhoog, en daar hij er geen vruchten, doch slechts bladeren op vond, vervloekte Hij hem, zodat Hij verdorde om nimmermeer vruchten te dragen. Zo zou het gaan met hen, sprak Hij, die Hem niet willen erkennen.

Ik kreeg ook de mededeling dat de vijgenboom hier de Oude Wet verbeeldde, gelijk de wijnstok de Nieuwe Wet.

Hierop ging Jezus naar de tempel, en ik zag de takken en groene kransen, die gisteren tot opluistering van zijn intocht gediend hadden, aan de weg op hopen geworpen. Maar reeds waren weer vele kramers vóór de tempel en in de eerste zalen geïnstalleerd. Velen van hen hadden kasten, die zij op de rug droegen en uit elkaar konden vouwen; zij plaatsten deze op stokken, die zij mee

---

⁸⁶² Een traditie wijst de plaats van de vervloekte boom aan aan de Z-kant van de Olijfberg, aan de weg die Jezus volgde op zijn grote tocht, zoals deze boven aangetoond is (kaart in nr. 1697; cfr. D.B. Bethphage, k. 1708; Oliviers: 2 oude schetsen; Mislin, III, 21; De Géramb, II, 6).

hadden en die zij tot een onderstel of schraag uiteen konden trekken. Ik zag ook op tafelen hopen muntstukken liggen, die soort bij soort aan kettinkjes en haken aaneengeregen waren. Allerlei figuren waren erop afgebeeld; ze waren van gele, witte en bruine kleur; sommige hadden ook meerdere kleuren. Ik weet niet of dit allemaal geld was; ik geloof dat er ook amuletten of sieraden bij waren om aan de hals te dragen⁸⁶³. Ik zag ook stapels korven met vogelen en in een halle zag ik kalveren en ander vee.

Ik zag dat onze Heer al die sjacheraars wegdroef, en daar zij talmden te wijken, draaide Hij een gordel tot een zweep tezamen en droef hen daarmee uit elkaar tot buiten de tempel⁸⁶⁴.

---

⁸⁶³ Amuletten. – Amuletten of talismans waren algemeen in zwang bij de Egyptenaren en Chaldeeën, 2 volken, waarmee de Israëlieten in nauwe betrekking gestaan hadden.

Tegen de wet van Mozes in, die bijgelovige praktijken verbiedt, vond het gebruik van amuletten toch ingang bij de Israëlieten (Jes. 3, 18-23).

Anderzijds werden ook analoge godsdienstige voorwerpen met vertrouwen gedragen, zonder eigenlijk bijgeloof.

Wetteksten in busjes of doosjes droeg men eveneens, niet alleen als gedenkmiddel om aan de Wet herinnerd te worden, maar ook als behoedmiddel om van ongelukken gespaard te worden (cfr. D.B. Amulettes).

⁸⁶⁴ Uitdrijving uit de tempel van sjacheraars. – Dit feit heeft tweemaal plaats gehad. Hieraan valt niet te tornen, hoewel menig exegeet de mening verdedigt dat het ene evangelisch verhaal een doublet kan zijn van het ander.

- Een eerste uitdrijving had plaats in het begin van Jezus' openbaar leven (Joa. 2, 14), en
- een tweede op het einde van zijn leven, zoals blijkt uit de synoptici, Mt. 21, 12, enz.

Bij de eerste 3 evangelisten is deze tweede uitdrijving ook met Jezus' Intocht verbonden.

Met haar dubbel verhaal is dus onze K. weer in overeenstemming met de waarheid.

Grieken verlangen een onderhoud met de Heer (Joa. 12, 27).

1707.

Ook vreemde, aanzienlijke bedevaarders uit Griekenland logeerden daar in een herberg. Hun dienaars, zo zag ik, kwamen tot Filippus en zeiden hem dat hun meesters met de Heer wensten te spreken, maar dat zij niet gaarne op onbescheiden wijze door de menigte drongen. Filippus deelde dit mee aan Andreas en deze aan de Heer (Joa. 12, 21-22).

Jezus liet hun antwoorden dat zij, wanneer Hij uit de tempel zou komen, zich moesten bevinden op de weg tussen de poort en het huis van Joannes Markus.

(Dit huis, hoewel door K. dikwijls genoemd, kan moeilijk nauwkeurig aangeduid worden. We stellen het ons bij voorkeur voor op een geringe afstand van de Waterpoort, zie grote kaart 3). Dit huis staat vóór de poort bij verscheidene andere huizen en bij een herberg.

Jezus zette hierop zijn leerrede voort (Joa. 12, 27).

Ik zag dat Hij zeer bedroefd was, en dat, toen Hij op een ogenblik met gevouwen handen naar omhoog blikte, een straal als uit een lichtwolk op Hem neerkwam. Ik hoorde terzelfder tijd een donderend geluid en ik zag het volk ontdaan en verschrikt omhoogkijken en stil tot elkander fluisteren, maar *Jezus ging door met onderwijzen.* Dit geschiedde meerdere malen.

Vervolgens zag ik dat Hij van de leerstoel trad, zich tussen zijn leerlingen terugtrok en, in de menigte verdwijnend, de tempel verliet.

Wanneer Jezus wilde prediken, hingen de leerlingen Hem een witte feestmantel om, die zij bij zich droegen, en wanneer Hij van de leerstoel kwam, namen zij die mantel weer van zijn schouders af. Zo kon Hij zich dan in zijn gewone kleding, waardoor Hij

zich niet van de anderen onderscheidde, gemakkelijker onder het volk verbergen.

Rondom de leerstoel waren 3 leuningen, de ene hoger dan de ander, want ook de toehoorders stonden steeds hoger, de achterste kring het hoogst. Deze leuningen waren met snijwerk versierd en, zo ik geloof, gegoten. Ook stonden er meerdere bruine koppen of knoppen op. Ik heb geen eigenlijke gesneden beelden in de tempel gezien, tenzij allerhande versieringen: wijnstammen en druiven of trossen, ook offerdieren en beelden als bakerkinderen (baker = kraamverpleegster, een ongeschoolde vrouw die aan kraamverpleging deelnam), van hetzelfde model als het beeld dat ik eens bij Maria gezien heb, maar dit was geborduurd.

Het was nog klare dag, toen Jezus zich met de zijnen in de wijk van het huis van Maria Markus verenigde.

Hier kwamen ook de Grieken tot Hem, die met Hem wilden spreken en Hij onderhield zich enige minuten met hen. Het waren personen van aanzien en zij waren ook van vrouwen vergezeld en deze hielden zich bescheiden een weinig achteruit.

De zienster beschreef de kleding van deze mensen, maar haar haastig spreken, haar afgematheid, ook uitwendige stoornis en haar vele gewestelijke uitdrukkingen maakten haar beschrijving onverststaanbaar en de aantekening onmogelijk.

Dit waren goede mensen; zij hebben zich bekeerd; op Pinksteren waren zij onder de eersten die Jezus' leer aanvaardden, aansluiting bij de leerlingen zochten en zich lieten dopen.

Jezus opnieuw door Magdalena gezalfd.

1708.

Jezus ging bedroefd met de apostelen naar Betanië ten sabbat. Wanneer Hij in de tempel leerde, moesten de Joden altijd hun

huizen gesloten houden en het was verboden Hem of ook maar zijn leerlingen enige verversing toe te reiken.

In Betanië gingen zij in het herberghuis (*Herbergshaus*) van Simon, de genezen melaatse. Deze was nu goed gestemd en had alles voor een maaltijd bijeengehaald.

Magdalena, vol medelijden met de moeizame arbeid van de Heer, trad Hem bij de ingang van het huis tegemoet; zij droeg een boetekleed, een gordel om het lichaam en een zwarte sluier over haar losgemaakte haren. Zij wierp zich aan zijn voeten neer en veegde met haar weelderig hoofdhaar het stof van zijn voeten af, gelijk men iemands schoenen poetst; zij deed dit openlijk en menig getuige van haar handeling nam er aanstoot aan.

Na in het huis hun sabbatklederen aangetrokken en de lamp ontstoken te hebben, verrichtten zij onder de lamp hun gebeden. Daarna gingen zij aan tafel. Terwijl zij aanlagen – het liep naar het einde van de maaltijd – verscheen Magdalena opnieuw. Haar liefde, dankbaarheid, berouw en droefheid dreven haar tot Jezus; zij kwam achter zijn ligstoel, brak een flesje met welriekende zalf boven zijn hoofd en goot er dan ook nog van op zijn voeten. Na deze dan met haar haren afgedroogd te hebben, verliet zij weer de zaal.

1709.

Verscheidene aanwezigen waren over haar daad wat geërgerd, maar meer dan alle anderen was Judas dit en hij bracht ook Matteüs, Tomas en Joannes Markus in een wrevelige stemming. *Maar Jezus pleitte voor haar liefde en stelde haar in het gelijk.*

Zij heeft Hem zeer dikwijls zo gezalfd, hoewel dit maar ééns in het Evangelie staat, gelijk menig ander feit, dat zich nochtans meermalen voordeed.

Eerste verradersstap van Judas.

Na de maaltijd en enige gebeden verspreidden zich de apostelen en leerlingen.

Judas echter, geërgerd en verbitterd, ging over tot zijn eerste verradersstap. Nog heden liep hij, reeds vóór het aanbreken van de dag, naar Jeruzalem. Ik zag Hem in de donkere nacht uit nijd en gierigheid over de Olijfberg lopen; ik zag als een akelig licht bij hem, alsof de duivel hem voorlichtte.

Hij liep naar het huis van Kaïfas (waarover weldra, op de oosthelling van de westelijke Sionberg, zie grote kaart 3) en sprak beneden in het huis slechts enkele woorden. Nooit hield Hij zich ergens lang op. Ik zag hem hierop naar het huis van Joannes Markus snellen en binnentreden, net als kwam hij daar gelijk een van de andere leerlingen, die daar dikwijls overnachtten. Dit was zijn eerste definitieve verradersstap.

De verdorde vijgenboom (Mt. 21, 18-22; Mk. 11, 12-14). – Predicatie in de tempel. – Parabel van de hoeksteen.

1710.

17 maart = 1 Nisan; Nieuwe Maan. –

Toen Jezus deze morgen met enige leerlingen van Betanië naar Jeruzalem ging, vonden deze laatsten de vervloekte vijgenboom geheel verdord en zij drukten er hun verwondering over uit.

Ik zag Joannes en Petrus bij de boom stilhouden en Petrus gaf er zijn verwondering over te kennen, *maar Jezus zegde hem: "Indien gij vast gelooft, zult gij nog grotere dingen doen, ja, op uw woord zullen de bergen zich in de zee verplaatsen."* Hij zegde nog veel meer hierover, en ook over de betekenis van de vijgenboom.

***

Nota door Brentano in de tekst ingelast:

De schrijver wist niet dat men bij Markus 11, 20-23 werkelijk dit antwoord vindt, dat de Heer aan Petrus gaf, toen Hij een volgende keer naar Jeruzalem ging, en wel daags nadat Hij de boom vervloekt had.

Hij sprak de verhaalster dus tegen en zei haar dat het hem onjuist scheen dat het geval van de vijgenboom, volgens haar, zich in 2 keren, op 2 verschillende tochten van Jezus had afgespeeld.

Maar zij bleef bij haar voorstelling en verzekerde nogmaals stellig dat zij het zó en niet anders gezien had. Zij had Jezus' gaan en komen met alle daartussen liggende handelingen zonder onderbreking gezien, en wel als passieve toeschouster, zonder dat actieve deelname een andere volgorde aan de feiten zou hebben gegeven. Overigens zou zij hiertoe door uitwendige stoornissen niet in staat zijn geweest.

Later ontdekte de schrijver bij de H. Markus dat het geval zich inderdaad zó had voorgedaan. Markus noemt zelfs de namen van de 2 apostelen.

De Pelgrim was er des te meer over verwonderd, daar hij reeds ontelbare keren de ondervinding had opgedaan dat zij de geschreven H. Schrift volstrekt niet kende (wel echter uit haar visioenen), zodat zij er telkens opnieuw over verwonderd was dat niet alles wat zij zag, in de H. Schrift bevat was.

Einde van de bemerking van Brentano.

***

Jeruzalem liep vol vreemdelingen. 's Avonds en 's morgens hield men in de tempel onderrichtingen en godsdienstoefeningen voor hen en *Jezus leraarde voor het volk in de tussentijd*. Wie Hem een opmerking wilde maken, stond op en Hij ging dan zitten. Sprak Hijzelf, dan stond Hij op.

Terwijl Hij nu heden in de tempel leraarde, traden priesters en schriftgeleerden op Hem toe en vroegen Hem krachtens welke opdracht Hij dit alles deed en hier leerde.

Jezus antwoordde hun: “Ook Ik zal u wat vragen, en indien gij het Mij zegt, dan zal Ik u ook zeggen krachtens welke volmacht Ik zulke dingen doe.”

Hier gaf de zienster Jezus' woorden weer naar hun inhoud, zoals zij in het Evangelie van Mt. 21, 23-32 te vinden zijn. Zij had dit 's voormiddags gehoord.

Matteüs 21

De vraag naar Jezus' bevoegdheid

23. En toen Hij de tempel was binnengegaan, naderden de overpriesters en de oudsten des volks Hem, terwijl Hij leerde, en zij zeiden: Krachtens welke bevoegdheid doet Gij deze dingen? En wie heeft U deze bevoegdheid gegeven?

24. Jezus antwoordde en zeide tot hen: Ik zal u ook een vraag stellen en indien gij Mij daarop antwoord geeft, zal Ik u ook zeggen, krachtens welke bevoegdheid Ik deze dingen doe.

25. Vanwaar was de doop van Johannes? Uit de hemel of uit de mensen? En zij overlegden onder elkander en spraken: Indien wij zeggen: Uit de hemel, zal Hij tot ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

26. Doch indien wij zeggen: Uit de mensen, zijn wij bevreesd voor de schare, want zij houden allen Johannes voor een profeet.

27. En zij antwoordden en zeiden tot Jezus: Wij weten het niet. Hij van zijn kant zeide tot hen: Dan zeg Ik u ook niet, krachtens welke bevoegdheid Ik deze dingen doe.

De gelijkenis van de twee zonen

28. Wat dunkt u? Iemand had twee kinderen. Hij ging naar de eerste en zeide: Kind, ga en werk vandaag in de wijngaard.

29. En hij antwoordde en zeide: Ja, heer, maar hij ging niet.

30. Hij ging naar de tweede en sprak evenzo. En deze antwoordde en zeide: Ik wil niet, maar later kreeg hij berouw en ging toch.

31. Wie van de twee heeft de wil van zijn vader gedaan? Zij zeiden: De laatste. Jezus zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, de tollenaars en de hoeren gaan u voor in het Koninkrijk Gods.

32. Want Johannes heeft u de weg der gerechtigheid gewezen en gij hebt hem niet geloofd. De tollenaars en de hoeren echter hebben hem geloofd, doch hoewel gij dat zaagt, hebt gij later geen berouw gekregen en ook in hem geloofd.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

In de namiddag verhaalde en verklaarde Jezus de parabelen van de wijngaardenier en van de Hoeksteen, die door de bouwmeesters verworpen wordt (Mt. 21, 33-43).

Ik zag dus dat zij tezamen kwamen en besloten voort op zijn leer te letten. Met dit doel zouden zij mannen tot Hem zenden, die hun vertrouwen bezaten en tevens met sommige leerlingen van

Hem verwant waren en die proberen moesten Hem met strikvrage in zijn woorden te vangen. Zij moesten Hem ondermeer ondervragen over de verrijzenis van de doden. De daartoe uitgekozen mannen waren ten getale van vijf. De betekenis van dit getal werd mij te kennen gegeven, maar ik ben ze vergeten.

Op Jezus' terugweg deze avond naar Betanië, kwamen enkele medelijdende personen Hem aan de weg wat te drinken bieden. Hij sliep in de leerlingenherberg bij (een klein uur ten noorden van) Betanië.

1711.

18 maart. –

Jezus hield 's morgens nog eerst onderrichtingen te Betanië en ging pas laat naar de tempel, waar Hij slechts 3 uren lang het volk onderrichtte.

Hij vertelde de parabel van het koninklijk bruiloftzmaak (Mt. 22, 1-14).

Onder zijn toehoorders waren spionnen van de Farizeeën en Jezus keerde vroeg naar Betanië terug en *hield er nog een leerrede in een zaal bij het huis*, waar Magdalena en Marta zich vóór Lazarus' opwekking bevonden. Zelfs tot hier kwamen de bespieders Hem uithoren.

Hierna leerde Jezus in de herberg van de leerlingen, waar ook de H. Vrouwen Hem aanhoorden en Hij sliep daarna in deze herberg.

De Farizeeën en Sadduceeën spannen Jezus strikken. – De keizerlijke cijns. – Verrijzenis. – Grootste gebod.

1712.

19 maart. –

Jezus heeft heden vroeg in Betanië geleraard.

Ik heb Hem niet vroeg in de tempel gezien. Ik zag in de tempel 5 mannen, die met enige leerlingen verwant en bekend en toch aanhangers van de Farizeeën waren en gedeeltelijk zelfs dienaren van Herodes. Door de Farizeeën aangemoedigd naderden zij uit de ingang langs de weg of de gang die tussen de omringende zitplaatsen der toehoorders door tot de leerstoel leidt.

Na Jezus eerst enige lofwoorden toegezwaaid te hebben, kwamen zij met hun vraag voor de dag: “Mogen wij de keizer cijns betalen?”

Jezus wederver: “Toon mij eens een muntstuk”.

Nu trok een van hen een geel muntstuk uit zijn borsttas. Het had, naar ik zag, ongeveer de grootte van een Pruisische thaler (zilveren muntstuk, in K.’s tijd zeer in gebruik, gangbaar sedert de 16^e eeuw). De munten die ik bij de wisselaars aan snoeren zag hangen, waren van dat soort.

Het overige vertelt de zienster, zoals het staat bij Matteüs 22, 15-22 (zie hierna).

Daarna hoorde ik nog een indrukwekkende lering.

Jezus sprak over het Rijk van God. Ik heb alles duidelijk gehoord en ik bewaar inwendig nog veel ervan en ben er nu nog over verrukt, maar ik kan het niet onder woorden brengen.

Hij zei daarin ondermeer dat het Rijk van God was als een mens die een plant aanbrengt, die zich tot in het oneindige uitbreidt. Het zou tot de Joden niet meer terugkeren, maar zij die zich zullen bekeren,

zullen tot het Rijk Gods komen. Dit Rijk zal tot de heidenen overgaan en een tijd zal aanbreken waarin alles duister zal zijn in het Oosten en alles helder in het Westen.

Hij waarschuwde ook om het goede (zoveel mogelijk) in het geheim te doen, zoals ook Hij gedaan had en Hij zei dat Hij nu zijn loon op de middag zou ontvangen⁸⁶⁵.

Ook zegde Hij iets dat betrekking had op de moordenaar aan wie zij boven Hem de voorkeur zouden geven. Ik kan u nog niet alles bekend maken, sprak Hij, maar eer het zover is (vóór mijn dood), moet Ik u nog veel zeggen (cfr. Joa. 16, 12).

Johannes 16

Het werk van de Trooster

5. En nu ga Ik heen tot Hem, die Mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt Mij: Waar gaat Gij heen?
6. Maar omdat Ik dit tot u gesproken heb, heeft droefheid uw hart vervuld.
7. Doch Ik zeg u de waarheid: Het is beter voor u, dat Ik heenga. Want indien Ik niet heenga, kan de Trooster niet tot u komen, maar indien Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden.
8. En als Hij komt, zal Hij de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel;
9. van zonde, omdat zij in Mij niet geloven;
10. van gerechtigheid, omdat Ik heenga tot de Vader en gij Mij niet langer ziet;
11. van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.
12. Nog veel heb Ik u te zeggen, maar gij kunt het thans niet dragen;
13. doch wanneer Hij komt, de Geest der waarheid, zal Hij u de weg wijzen tot de volle waarheid; want Hij zal niet uit Zichzelf spreken, maar al wat Hij hoort, zal Hij spreken en de toekomst zal Hij u verkondigen.
14. Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het mijne nemen en het u verkondigen.
15. Al wat de Vader heeft, is het mijne; daarom zeide Ik: Hij neemt uit het mijne en zal het u verkondigen.

Uit: NBG-vertaling 1951

---

⁸⁶⁵ Jezus zal zijn loon op de middag ontvangen, nl. na in het verborgen zonder baatzucht en louter voor Gods glorie gewerkt te hebben.

Hij, zoals wij later, worden dan in het openbaar beloond.

Zo voer Jezus ten hemel en ontving Hij klaarblijkelijk zijn loon op het middaguur, gelijk het later uit K.'s verhalen zal blijken.

Ik geloof dat deze lering over het Rijk nog wel 8 dagen zal duren. Onmogelijk kan ik ze behoorlijk herhalen, maar ze is zeer schoon.

1713.

Onder de lering in de namiddag traden 7 Sadduceeën tot Jezus en ondervroegen Hem over de verrijzenis en over het geval van een vrouw die reeds 7 mannen had gehad.

Jezus antwoordde dat er na de verrijzenis geen geslacht noch geslachtsbetrekkingen meer zouden zijn, en dat God de God van de levenden en niet van de doden is. Ik zag dat allen over zijn uitspraken verstomd waren.

Ook de Farizeeën kwamen uit hun gestoelte en spraken onderling. Één van hen die een positie in de tempel bekleedde en Manasse heette, trad vooruit en vroeg Jezus zeer bescheiden welk van de geboden het verhevenste was. *Jezus verklaarde het hem.* Manasse loofde Jezus met overtuiging.

Hierop antwoordde Jezus hem dat het Rijk van God niet meer ver van hem verwijderd was. Hij zei hierna nog enige dingen betreffende Christus en David en besloot hiermee de lering (zie Matteüs, geheel 22).

Matteüs 22 **Het koninklijke bruiloftsmaal**

1. En Jezus antwoordde en sprak wederom in gelijkenissen tot hen en zeide:
2. Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een koning, die voor zijn zoon een bruiloft aanrichtte.
3. En hij zond zijn slaven uit om de ter bruiloft genodigden te roepen, doch zij wilden niet komen.
4. Wederom zond hij andere slaven uit, met de boodschap: Zegt de genodigden: Zie, ik heb mijn maaltijd bereid, mijn ossen en gemeste beesten zijn geslacht en alles is gereed; komt tot de bruiloft.
5. Maar zij sloegen er geen acht op en gingen heen, de een naar zijn akker, de ander naar zijn zaken.
6. De overigen grepen zijn slaven, en zij mishandelden en doodden hen.
7. En de koning werd toornig, en hij zond zijn legers uit en verdelgde die moordenaars en stak hun stad in brand.
8. Toen zeide hij tot zijn slaven: De bruiloft is wel gereed, maar de genodigden waren het niet waard.
9. Gaat daarom naar de kruispunten der wegen en nodigt allen, die gij aantreft, tot de bruiloft.

10. En die slaven gingen naar de wegen en verzamelden allen, die zij aantroffen, zowel slechten als goeden. En de bruiloftsmaal werd vol met hen, die aanlagen.
11. Toen de koning binnentrad om hen, die aanlagen, te overzien, zag hij daar iemand, die geen bruiloftskleed aanhad.
12. En hij zeide tot hem: Vriend, hoe zijt gij hier gekomen zonder bruiloftskleed? En hij verstomde.
13. Toen zeide de koning tot de bedienden: Bindt hem aan handen en voeten en werpt hem uit in de buitenste duisternis; daar zal het geween zijn en het tandengeknars.
14. Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

Het recht des keizers

15. Toen gingen de Farizeeën heen en beraadslaagden, hoe zij Hem in een strikvraag konden vangen.
16. En zij zonden tot Hem hun leerlingen, met de Herodianen, die zeiden: Meester, wij weten, dat Gij waarachtig zijt en de weg Gods in waarheid leert en dat Gij U aan niemand stoort; want Gij ziet de mensen niet naar de ogen.
17. Zeg ons dan, wat dunkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet?
18. Doch Jezus doorzag hun valsheid en zeide: Wat verzoekt gij Mij, huichelaars?
19. Toont Mij het geldstuk voor de belasting. Zij brachten Hem een schelling.
20. En Hij zeide tot hen: Wiens beeldenaar en opschrift is dit?
21. Zij zeiden: Van de keizer. Toen zeide Hij tot hen: Geeft dan de keizer wat des keizers is, en Gode wat Gods is.
22. Toen zij dit hoorden, verwonderden zij zich en zij lieten Hem verder ongemoeid en gingen weg.

De vraag naar de opstanding

23. Op die dag kwamen enige Sadduceeën tot Hem, die beweren, dat er geen opstanding is, en zij ondervroegen Hem,
24. en zij zeiden: Meester, Mozes heeft gezegd, indien iemand sterft zonder kinderen, zal zijn broeder diens vrouw trouwen en voor zijn broeder nakomelingschap verwekken.
25. Nu waren er bij ons zeven broeders. En de eerste huwde en stierf daarop, en daar hij geen nakomelingschap had, liet hij zijn vrouw na aan zijn broeder.
26. Eveneens de tweede en de derde tot de zevende toe.
27. Het laatst van allen stierf de vrouw.
28. Van wie van de zeven zal zij dan in de opstanding de vrouw zijn? Want allen hebben haar tot vrouw gehad.
29. Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gij dwaalt, want gij kent de Schriften niet noch de kracht Gods.
30. Immers, in de opstanding huwen zij niet en worden zij niet ten huwelijk genomen, maar zij zijn als engelen in de hemel.
31. Wat nu de opstanding der doden betreft, hebt gij niet gelezen, wat door God tot u gesproken is, toen Hij zeide:
32. Ik ben de God van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob?
33. Hij is niet een God van doden, maar van levenden. En de scharen, die dat hoorden, stonden versteld over zijn leer.

Het grote gebod

34. Toen de Farizeeën gehoord hadden, dat Hij de Sadduceeën tot zwijgen had gebracht, kwamen zij bijeen,
35. en één van hen, een wetgeleerde, vroeg, om Hem te verzoeken:
36. Meester, wat is het grote gebod in de wet?
37. Hij zeide tot hem: Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand.

38. Dit is het grote en eerste gebod.
39. Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.
40. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.

Davids Zoon en Heer

41. Toen de Farizeeën bijeen waren, vroeg Jezus hun,
42. zeggende: Wat dunkt u van de Christus? Wiens zoon is Hij? Zij zeiden tot Hem: Davids Zoon.
43. Hij zeide tot hen: Hoe kan David Hem dan door de Geest zijn Here noemen, als hij zegt:
44. De Here heeft gezegd tot mijn Here: Zet U aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden onder uw voeten gelegd heb.
45. Indien David Hem dus Here noemt, hoe kan Hij dan zijn zoon zijn?
46. En niemand kon Hem daarop iets antwoorden en evenmin durfde iemand van die dag af Hem meer iets vragen.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Allen stonden uiterst verbaasd en konden niets antwoorden. Maar toen Jezus de tempel verliet, vroeg Hem een leerling: “Wat betekent dit: U bent niet ver meer verwijderd van het Rijk van God?, hetgeen U daar aan Manasse gezegd hebt?”

De Heer antwoordde: “Manasse zal geloven en Mij volgen!”, maar allen moesten dit vooralsnog geheim houden. Nu werd mij geopenbaard dat Manasse van dit ogenblik af niets meer tegen Jezus ondernomen heeft, maar zich tot na Jezus’ hemelvaart stilgehouden en zich dan openlijk voor Jezus verklaard en zich bij de leerlingen aangesloten heeft. Hij was in de 40 jaren oud.

Jezus begaf zich ‘s avonds naar Betanië, at met de apostelen bij Lazarus, ging dan naar de herberg waar de vrouwen verzameld waren en *waar Hij ook deze tot in de nacht onderrichtte*. Hij sliep in de herberg van de leerlingen.

Bemerking.

De voorgaande en volgende alinea laat ik op hun plaats, zoals in het Duitse werk, maar klaarblijkelijk moet de volgorde omgekeerd zijn. Op de woorden: Hij was in de 40 jaren oud, zou dus moeten volgen:

Terwijl Jezus in Jeruzalem is, zie ik de H. Vrouwen, ten getale van 5, dikwijls in gebed in de loofhut, waarin Magdalena gezeten was, toen Marta vóór de opwekking van Lazarus haar tot Jezus riep (fasc. 27, einde van nr. 1481). Zij onderhouden bepaalde regels bij het bidden. Nu staan zij samen in een zekere rangschikking; dan weer knielen of zitten zij gescheiden.

Na deze alinea zou nu moeten volgen:

Jezus begaf zich 's avonds van Betanië ...

Strafrede tegen de Farizeeën.

1714.

20 maart. –

Jezus onderrichtte deze morgen nog in de herberg van de leerlingen buiten Betanië en ging daarna naar Jeruzalem ten tempel, en hier hield Hij zich wel 6 uren op.

De Farizeeën waren er in de voormiddag niet tegenwoordig. De leerlingen vroegen Hem naar de betekenis van de vraag: “Uw Rijk kome tot ons?” *En Jezus weidde daar breedvoerig over uit. Hij zei ook dat Hij en de Vader één zijn, en dat Hij tot de Vader ging* (Joa. 14, 10).

Hierop vroegen zij Hem verder: “Indien Gij en de Vader één zijt, waarom hebt Gij dan nodig tot de Vader te gaan?”

Nu sprak Jezus over zijn zending en zei dat Hij zich van de mensheid, van het vlees afwendde, en dat al wie zich van zijn eigen gevallen (bedorven) mensheid afwendt en door Hem tot Hem komt, daardoor ook tot de Vader gaat.

Hij sprak hierover zo roerend, dat de apostelen van vreugde en geestdrift opsprongen en uitriepen: “Heer! wij willen uw Rijk uitbreiden tot de verste einden van de wereld!”

Maar Jezus antwoordde hun: ”Wie zo spreekt, richt niets uit!”

Hierop werden zij treurig en *Hij zegde hun nogmaals dat zij nooit moesten zeggen: “Ik heb in uw Naam duivelen uitgedreven en dit of dat gedaan.”*

Ook moesten zij hun werken in alle verborgenheid doen (en niet om gezien te worden).

Ook zegde Hij dat Hij gedurende zijn laatste lange afwezigheid veel in het geheim gedaan had, dat zij daarna gewild hadden dat Hij naar zijn vaderstad ging, hoewel de Joden Hem wegens de opwekking van Lazarus wilden ombrengen, maar hoe zouden dan alle voorzeggingen in vervulling gegaan zijn?

1715.

Zij vroegen Hem nog hoe zijn Rijk bekend kon worden, indien zij alles in het geheim moesten doen (cfr. Joa. 7, 3-4).

Zijn antwoord hierop weet ik niet meer.

*(Het antwoord zal wel hierop neergekomen zijn: **de bedoeling mag nooit zijn: om gezien te worden**).*

Nadat Hij hun vervolgens nog veel had gezegd, overviel hun een nieuwe droefheid.

Tegen de middag vertrokken de leerlingen en Jezus bleef met de apostelen; de leerlingen brachten Hem ook te drinken.

Na de middag kwamen de schriftgeleerden en Farizeeën en wel in zo groot getal, dat zij zeer dicht rondom Jezus stonden en de leerlingen zich niet dicht bij Hem konden houden.

Nu hield Hij een verschrikkelijk harde strafrede tegen de Farizeeën.

De zienster vertelde hier het grootste gedeelte van de redevoering die wij lezen bij Matteüs 23, 2-39 en zij voegde er aan toe dat *Jezus eens zegde: "Ge kunt mij nu niet vastgrijpen, omdat mijn uur nog niet gekomen is."* Hierop verlieten alle Farizeeën de tempel. Jezus ging naar Betanië, wanneer het reeds donker was, en ook daar hield Hij nog een toespraak en sliep in de herberg.

Matteüs 23

Rede tegen de schriftgeleerden en Farizeeën

1. Toen sprak Jezus tot de scharen en tot zijn discipelen,
2. zeggende: De schriftgeleerden en de Farizeeën hebben zich gezet op de stoel van Mozes.
3. Alles dan, wat zij u ook zeggen, doet dat en onderhoudt dat, maar doet niet naar hun werken, want zij zeggen het wel, maar doen het niet.
4. Zij binden zware lasten bijeen en leggen die op de schouders der mensen, maar zelf willen zij ze met hun vinger niet verroeren.
5. Al hun werken doen zij om in het oog te lopen bij de mensen, want zij maken hun gebedsriemen breed en hun kwasten groot,
6. zij houden van de eerste plaats bij de maaltijden en van de eezetels in de synagogen,
7. en van de begroetingen op de markten en om door de mensen rabbi genoemd te worden. Gij zult u niet rabbi laten noemen;
8. want één is uw Meester en gij zijt allen broeders.
9. En gij zult op aarde niemand uw vader noemen, want één is uw Vader, Hij, die in de hemelen is.
10. Laat u ook geen leidslieden noemen, want één is uw Leidsman, de Christus.
11. Maar wie de grootste onder u is, zal uw dienaar zijn.
12. Al wie zichzelf zal verhogen, zal vernederd worden en al wie zichzelf zal vernederen, zal verhoogd worden.
13. Maar wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij sluit het Koninkrijk der hemelen toe voor de mensen. Immers, gij gaat er niet binnen en die trachten binnen te gaan, laat gij niet toe daarin te komen.
14. [Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij eet de huizen der weduwen op, terwijl gij voor de schijn lange gebeden uitspreekt. Daarom zult gij zwaarder oordeel ontvangen.]
15. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij trekt zee en land rond, om één bekeerling te maken, en wanneer hij het wordt, maakt gij van hem een kind der hel, tweemaal zo erg als gij het zelf zijt.
16. Wee u, blinde wegwijzers, die zegt: Heeft iemand bij de tempel gezworen, dat betekent niets; maar heeft iemand bij het goud van de tempel gezworen, dan is hij gebonden.
17. Gij dwazen en blinden, wat toch is meer, het goud of de tempel, die het goud geheiligd heeft?
18. En heeft iemand bij het altaar gezworen, dat betekent niets; maar heeft iemand bij de gave, die daarop ligt, gezworen, dan is hij gebonden.
19. Gij blinden, immers, wat is meer, de gave of het altaar, dat de gave heiligt?
20. Wie dus gezworen heeft bij het altaar, zweert daarbij en bij alles, wat erop ligt.
21. En wie gezworen heeft bij de tempel, zweert daarbij en bij Hem, die erin woont.
22. En wie gezworen heeft bij de hemel, zweert bij de troon Gods en bij Hem, die daarop gezeten is.

23. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij geeft tienden van de munt, de dille en de komijn en gij hebt het gewichtigste van de wet verwaarloosd: het oordeel en de barmhartigheid en de trouw.
24. Dit moest men doen en het andere niet nalaten. Gij blinde wegwijzers, die de mug uitzift, maar de kameel doorzweigt.
25. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij reinigt de buitenzijde van de beker en van de schotel, maar van binnen zijn zij vol roof en onmatigheid.
26. Gij blinde Farizeeër, reinig eerst de inhoud van de beker; dan zal hij ook van buiten rein worden.
27. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij gelijkt op gewitte graven, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen vol zijn van doodsbeenderen en allerlei onreinheid.
28. Zo ook gij, van buiten schijnt gij de mensen wel rechtvaardig, doch van binnen zijt gij vol huichelarij en wetsverachting.
29. Wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij bouwt de grafsteden der profeten en verfraait de gedenktekenen der rechtvaardigen,
30. en gij zegt: Indien wij geleefd hadden in de dagen onzer vaderen, zouden wij met hen geen gemene zaak gemaakt hebben ten opzichte van het bloed der profeten.
31. Gij getuigt dus van uzelf, dat gij zonen zijt van de moordenaars der profeten.
32. Maakt ook gij de maat uwer vaderen vol!
33. Slangen, addereengebroed, hoe zult gij ontkomen aan het oordeel der hel?
34. Daarom, zie, Ik zend tot u profeten en wijzen en schriftgeleerden. Van hen zult gij sommigen doden en kruisigen en van hen zult gij anderen geselen in uw synagogen en vervolgen van stad tot stad,
35. opdat over u kome al het rechtvaardige bloed, dat vergoten werd op de aarde, van het bloed van Abel, de rechtvaardige, tot het bloed van Zacharias, de zoon van Berekja, die gij vermoord hebt tussen het tempelhuis en het altaar.
36. Voorwaar, Ik zeg u: Al deze dingen zullen komen over dit geslacht.
37. Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt, wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, en gij hebt niet gewild.
38. Zie, uw huis wordt aan u overgelaten.
39. Want Ik zeg u, gij zult Mij van nu aan niet meer zien, totdat gij zegt: Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren!

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Maaltijd bij Lazarus. – Leerrede. – Petrus berispt.

1716.

21 maart. –

Jezus was heden met de H. Vrouwen en de 12 apostelen bij Lazarus.

's Morgens had Hij in de herberg van de leerlingen en ook voor de H. Vrouwen geleerd. Zij hadden om 3 uur een

grote maaltijd bij Lazarus in de onderaardse woning (de grot met de driehoekige verlenging). De vrouwen dienden aan tafel en aanhoorden daarna in hun driehoekige, afgetraliede kamer de lering van Jezus. Ik heb van deze lering zeer veel klaar en duidelijk gehoord en geweten, maar mijn grote bekommernissen hebben mij weer het meeste er van doen vergeten.

Jezus zegde ondermeer dat zij niet lang meer tezamen zouden zijn, dat ze hier bij Lazarus niet meer zouden eten, maar nog eenmaal bij Simon (nrs. 1736-1741), doch dan zouden zij niet meer zo gemoedelijk zijn noch zich veilig voelen.

Hij wekte hen ook op om zeer vertrouwelijk met Hem te zijn, en Hem vragen te stellen, alsof zij allen gelijk waren en HIJ een van de hunnen was (cfr. Joa. 16, 5)⁸⁶⁶.

Nu ondervroegen zij Hem inderdaad over vele punten, maar vooral Tomas, die zeer veel twijfels had; ook Joannes vroeg Hem vaak om uitleg, maar deze spreekt daarbij altijd zacht en stil.

Toen de maaltijd geëindigd was en de dankgebeden verricht waren, gingen zij weerom zitten, en toen Jezus nu over de nabijheid van zijn tijd (dood en heengaan) sprak en eraan toevoegde dat de Zoon des mensen door verraad zou overgeleverd worden (en wel door verraad van één der twaalf), trad Petrus ijverig vóór Hem en zei: “Waarom toch altijd spreken van verraad dat iemand van ons zou plegen! ten hoogste zou iemand van de anderen (van de 72 leerlingen) tot zo iets in staat zijn, maar wat de twaalf betreft, ik sta er voor in dat niemand onzer U zal verraden.”

---

⁸⁶⁶ Hier hebben wij weer een woord dat voorkomt in Jezus' afscheidrede bij Joannes. Het bevestigt ons in de overtuiging dat Joannes in die afscheidsrede vele uitspraken van Jezus samengebracht heeft, die in andere omstandigheden van tijd en plaats uitgesproken werden, waaraan volgens vele exegeten niet te twijfelen valt. Zie fasc. 23; nr. 1178, voetnoot 621.

Petrus zegde dit met grote zelfzekerheid en als gekwetst in zijn eer.

Jezus antwoordde met een heftigheid, die ik nog nooit bij Hem gezien had (omdat het hier er om ging vermetel zelfvertrouwen, dus gebrek aan ootmoed in Petrus te bestrijden.) Hij was nog heviger dan die keer, toen Hij tot Petrus zei: "Wijk van mij! satan!"

Hij zegde hun dat, indien zijn genade en zijn gebed hen niet weerhielde, zij allen zouden vallen. Dat zij allen, wanneer zijn uur gekomen zou zijn, Hem zouden verlaten, dat slechts één onder hen niet zou wankelen, maar dat zelfs deze nog zou vluchten en daarna weerkeren. Hij bedoelde hiermee Joannes, die bij Jezus' gevangenneming onder het vluchten zijn mantel achterliet (Mk. 14, 51-52).

Deze voorspellingen stemden hen treurig (cfr. Joa. 16, 6).

1717.

Judas was bij heel dit gesprek zeer vriendelijk; hij had een gedwongen lach op het gelaat en toonde zich zeer voorkomend. Zij ondervroegen Jezus ook nog over zijn Rijk, dat tot hen moest komen en *Hij sprak onbeschrijfelijk zoet daarover, en zei hun dat zij een andere Geest zouden ontvangen en dat zij eerst na het ontvangen van die Geest alles zouden verstaan.*

Hij zei hun dat Hij tot zijn Vader moest gaan en dat Hij hun dan die andere Geest zou zenden, die van de Vader en Hem uitgaat. Ik herinner me duidelijk dat Hij dit gezegd heeft (cfr. Joa. 15, 26).

Ook zegde Hij iets wat ik niet nauwkeurig kan herhalen, want het horen en vernemen in de extase gaat niet gelijk het vernemen door middel van woorden. Me dunkt nochtans dat Hij gezegd heeft dat Hij in het vlees gekomen was om de mens te verlossen, *dat Hij*

iets te lichamenlijk in zijn werking op hen had, omdat het lichaam altijd (en noodzakelijk) te lichamenlijk werkt, en dat zij Hem daarom niet konden verstaan, maar dat Hij hun weldra zijn Geest zou zenden, om HUN geest te openen;
kom! ik kan het onmogelijk uitdrukken (Joa. 16, 7-13).

Johannes 16
Het werk van de Trooster

7. Doch Ik zeg u de waarheid: Het is beter voor u, dat Ik heenga. Want indien Ik niet heenga, kan de Trooster niet tot u komen, maar indien Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden.
8. En als Hij komt, zal Hij de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel;
9. van zonde, omdat zij in Mij niet geloven;
10. van gerechtigheid, omdat Ik heenga tot de Vader en gij Mij niet langer ziet;
11. van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.
12. Nog veel heb Ik u te zeggen, maar gij kunt het thans niet dragen;
13. doch wanneer Hij komt, de Geest der waarheid, zal Hij u de weg wijzen tot de volle waarheid; want Hij zal niet uit Zichzelf spreken, maar al wat Hij hoort, zal Hij spreken en de toekomst zal Hij u verkondigen.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hij sprak ook van zulk een droevige tijd die op handen was, dat zij allen benauwd zouden zijn als een vrouw in barensnood (Joa. 16, 21-22). (Dit alles bevestigt het commentaar in nr. 1716, voetnoot 865).

Hij sprak ook van de schoonheid van de menselijke ziel, die naar Gods evenbeeld geschapen is, en welk een heerlijk werk het is zielen te redden, naar de schaapsstal terug te leiden (en in de hemel te brengen).

1718.

Hij wees er hen ook nog op, hoe zij Hem zo vaak misverstaan hadden en hoe toegevend Hij jegens hen was geweest (Mt. 15, 16; Lk. 22, 38), en hoe ook zij, na zijn heengaan, dezelfde gedragslijn jegens de

*zondaars moesten volgen en geduld hebben met de menselijke zwakheid*⁸⁶⁷.

Petrus evenwel maakte Jezus de opmerking dat HIJZELF daar zo-even zeer heftig geweest was in zijn berisping jegens hem en *dít gaf Jezus de gelegenheid tot een woord over de ware en de valse ijver.*

Jezus sprak op deze manier tot hen tot laat in de nacht. Toen kwamen nog Nikodemus en een zoon van Simeon heimelijk tot hen. Het was wel reeds na middernacht, toen zij gingen slapen, want *de tijd is nabij, zegde Hij, waarin gij angstige, bange, slapeloze nachten zult hebben, maar later zal een tijd komen, waarin gij, te midden van de vervolgingen, met een steen onder uw hoofd, vast en rustig zult slapen, gelijk Jakob onder de hemelladder* (cfr. Joa. 16, 22).

Na het sluiten van Jezus' redevoering zegden zij allen: "Heer, hoe kortstondig was deze maaltijd en deze avond!"

Jezus had trouwens zo innemend gesproken.

Sedert lang had ik Hem niet zo duidelijk gehoord en verstaan, maar ten gevolge van de herhaalde storingen van deze ellendige wereld, die er zich in mengden, was het mij onmogelijk er veel van te onthouden.

---

⁸⁶⁷ Aan soortgelijke trekken ziet men hoe K. ons de ware Jezus beschrijft, dezelfde Jezus als in de Evangelieën en andere authentieke private openbaringen.

Zo b.v. zegde Jezus tot Jozefa Menendez: *"Ikzelf heb de voeten van mijn apostelen gewassen om aan allen die in het apostolaat werkzaam zijn, te leren hoe zij zich moeten vernederen, zowel voor de zondaars als voor de andere zielen die hun toevertrouwd zijn en dat zij ze allen met zachtheid moeten behandelen."*

Het offer van de weduwe (Lukas, 21, 1-4).

1719.

22 maart. –

Jezus ging heden zeer vroeg naar de tempel. Hij ging niet in de gewone leerzaal, maar naar die waarin Maria het Kindje Jezus opgeofferd had.

In het voorste deel, niet ver van de ingang stond in het midden een offerblok. Links stond een stoel, die niet zo groot was als de leerstoel. Hierop was, terwijl men er offers in wierp, gewoonlijk een priester gezeten, belast met de handhaving der orde. Naast de ingang stonden de stoelen der vrouwen en aan de andere zijde die van de mannen. Aan het einde van de zaal was een tralieafsluiting, waarachter men, toen Maria het Kindje Jezus in de tempel opofferde, het altaar opsloeg.

Het offerblok was een dikke, hoekige zuil van een halve man hoog; het was met een rode en een doorzichtige witte doek bedekt, en aan 3 zijden gingen er als trechters in, waar men het geld in legde. Onderaan had het offerblok een deurtje. Ook stond daar een tafel, waarop vogelen en andere offers geplaatst werden. Het was heden een offerdag voor allen die zich voor het paasfeest wilden reinigen.

Nu kwamen de Farizeeën, die de plaats, welke door Jezus reeds ingenomen was (nl. de bewakersstoel) wilden bezetten en zij waren over zijn aanwezigheid niet weinig geërgerd. Jezus wilde hun de stoel overlaten, maar zij sloegen het aanbod af (beleefdheidshalve en voor de vorm). De apostelen stonden twee en twee naast Jezus. De mannen kwamen eerst en dan de vrouwen; zij gingen door een andere deur ter linkerzijde weer uit. Buiten stonden degenen die kwamen offeren; zij moesten op hun beurt wachten en werden met 5 tegelijk binnengelaten.

1720.

Jesus bleef hier 3 uren lang zitten. Tegen de middag werd het offeren gewoonlijk gesloten, maar Jezus bleef nog langer zitten en ook hierover waren de Farizeeën misnoegd.

Het was de zaal waarin Jezus de overspelige vrouw eens had vrijgesproken. (Dit feit is boven niet verteld; de zienster had het vergeten, Joa. 8, 1-11).

Johannes 8

1. maar Jezus begaf Zich naar de Olijfberg.
2. En des morgens vroeg was Hij weder aanwezig in de tempel, en al het volk kwam tot Hem en Hij zette Zich neder en leerde hen.
3. En de schriftgeleerden en de Farizeeën brachten een vrouw, op overspel betrapt, en zij stelden haar in het midden en zeiden tot Hem:
4. Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt bij het plegen van overspel;
5. en in de wet heeft Mozes ons bevolen zulken te stenigen; Gij dan, wat zegt Gij?
6. En dit zeiden zij om Hem in verzoeking te brengen, opdat zij iets hadden om Hem aan te klagen. Maar Jezus bukte neder en schreef met de vinger op de grond.
7. Doch toen zij Hem bleven vragen, richtte Hij Zich op en zeide tot hen: Wie van u zonder zonde is, werpe het eerst een steen naar haar.
8. En weer bukte Hij neder en schreef op de grond.
9. Maar toen zij dit hoorden, gingen zij één voor één weg, te beginnen bij de oudsten, en zij lieten Jezus alleen en de vrouw in het midden.
10. En Jezus richtte Zich op en zeide tot haar: Vrouw, waar zijn zij? Heeft niemand u veroordeeld?
11. En zij zeide: Niemand, Here. En Jezus zeide: Ook Ik veroordeel u niet. Ga heen, zondig van nu af niet meer!]

Uit: NBG-vertaling 1951

***

De tempel was gelijk 3 kerken achter elkaar; het waren 3 grote booggewelven, waaronder men stond. (De zin hiervan is onzeker: voorhof van de vrouwen, voorhof van de mannen en het eigenlijke tempelgebouw?). Onder het eerste lag de ronde leerzaal.

De offerzaal, waar Jezus zich nu bevond, lag rechts van deze leerzaal (in de tempel was meer dan één leerzaal), meer naar het Heilige toe. Om bij het offerblok te komen moest men door lange gangen.

Katarina gaf nog vele aanwijzingen betreffende de aangrenzende zalen, doch onduidelijk.

(Ons inziens is ook het bovenstaande onbegrijpelijk.)

De laatste die heden kwam offeren was een arme, schamele weduwe. Men kon niet zien wat men inlegde, maar Jezus wist wat zij gaf *en Hij zei tot de leerlingen dat zij het meest van al gegeven had, aangezien zij alles gegeven had wat zij nog bezat om zich heden voedsel aan te schaffen.*

Ook liet Jezus haar zeggen dat zij Hem moest afwachten tussen het huis waar weldra het laatste avondmaal gehouden zou worden en het huis van Joannes Markus.

Strafrede tegen de Farizeeën.

1721.

's Namiddags leraarde Jezus weer in de gewone leerplaats in de voorzaal of vestibule van de tempel. Deze ronde leerplaats was vlak tegenover de ingang, en links en rechts liepen trappen rond die plaats naar het (hoger gelegen) Heilige, en uit dit Heilige nogmaals trappen naar het (weer hoger gelegen) Allerheiligste.

Nu kwamen de Farizeeën weer naar zijn leerrede luisteren, en Hij raakte ondermeer nogmaals het onderwerp aan, dat Hij laatst had behandeld in zijn tot hen gerichte redevoering.

Hij vroeg hun dan waarom zij Hem niet gevangen hadden genomen, daar Hij hun gisteren daartoe toch de tijd gelaten had. Maar Hij herhaalde ook nu dat het was omdat zijn uur eerst moest komen, aangezien de zaak niet van hen afhing.

Toch zou dit uur aanbreken, maar dan moesten zij niet hopen een rustig paasfeest te beleven, zoals gewoonlijk: zij zouden niet weten waar zich te

verbergen. Al het bloed van de profeten dat zij vergoten hadden, zou op hun hoofd neerkomen. Hij kondigde zelfs aan dat die profeten uit hun graf zouden opstaan, dat de aarde zou beven en zij, zonder zich te bekeren, verstokt zouden blijven.

Ik heb, naar aanleiding van Jezus' rede, (in bijvisioenen), ook gezien dat bij Jezus' dood vele gebouwen te Jeruzalem instortten, graven opengingen, doden te voorschijn kwamen en dan weer verdwenen (in hun graf terugkeerden, nrs. 1950-1959).

Jezus sprak ook van het offerblok en van de penning der weduwe, en toen Hij tegen avond uit de tempel ging, sprak Hij met haar onderweg en beloofde haar dat haar zoon tot Hem zou komen.

Hierom was zij onuitsprekelijk gelukkig. Deze zoon van haar verenigde zich inderdaad met de leerlingen nog vóór Jezus' dood. Deze weduwe was deugdzzaam en streng wetsgetrouw, uiterst eenvoudig en rechtschapen.

Jezus voorspelt de verwoesting van de tempel.

1722.

Onderweg vestigde een leerling Jezus' aandacht op de tempel (de enorme steenblokken) en op zijn schoonheid.

Jezus antwoordde hem dat de ene steen niet op de andere zou blijven.

Hij besteeg met hen de Olijfberg. Op de helling was een lustplaats, waar een stenen leerstoel stond, met graszoden banken er omheen. Daar kwamen de priesters 's avonds dikwijls, na hun moeizame dagtaak, zitten uitrusten. Jezus ging op deze stoel plaatsnemen (Mt. 24, 3) en enige apostelen vroegen Hem, wanneer dan de verwoesting zou gebeuren.

Toen was het dat Jezus het “WEE!” uitsprak (Mt. 24, 4-14), wat Hij besloot met de woorden: “Zalig wie volhardt tot het einde!”

Matteüs 24

Rede over de laatste dingen

1. En Jezus ging de tempel uit en vertrok. En zijn discipelen kwamen tot Hem om Hem op de gebouwen van de tempel te wijzen.
2. En Hij antwoordde en zeide tot hen: Ziet gij dit alles niet? Voorwaar, Ik zeg u, er zal hier geen steen op de andere gelaten worden, die niet zal worden weggebroken.
3. Toen Hij op de Olijfberg gezeten was, kwamen zijn discipelen alleen tot Hem en zeiden: Zeg ons wanneer zal dat geschieden, en wat is het teken van uw komst en van de voleinding der wereld?
4. En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Ziet toe, dat niemand u verleide!
5. Want velen zullen komen onder mijn naam en zeggen: Ik ben de Christus, en zij zullen velen verleiden.
6. Ook zult gij horen van oorlogen en van geruchten van oorlogen. Ziet toe, weest niet verontrust; want dat moet geschieden, maar het einde is het nog niet.
7. Want volk zal opstaan tegen volk, en koninkrijk tegen koninkrijk, en er zullen nu hier, dan daar, hongersnoden en aardbevingen zijn.
8. Doch dat alles is het begin der weeën.
9. Dan zullen zij u overleveren aan verdrukking en zij zullen u doden, en gij zult door alle volken gehaat worden om mijns naams wil.
10. En dan zullen velen ten val komen en zij zullen elkander overleveren en elkander haten.
11. En vele valse profeten zullen opstaan en velen zullen zij verleiden.
12. En omdat de wetsverachting toeneemt, zal de liefde van de meesten verkillen.
13. Maar wie volhardt tot het einde, die zal behouden worden.
14. En dit evangelie van het Koninkrijk zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken, en dan zal het einde gekomen zijn.
15. Wanneer gij dan de gruwel der verwoesting, waarvan door de profeet Daniël gesproken is, op de heilige plaats ziet staan – wie het leest, geve er acht op – laten dan wie in Judea zijn,
16. vluchten naar de bergen.
17. Wie op het dak is, ga niet naar beneden om zijn huisraad mede te nemen, en wie in het veld is,
18. kere niet terug om zijn kleed mede te nemen.
19. Wee de zwangeren en de zogenden in die dagen.
20. Bidt, dat uw vlucht niet in de winter valle en niet op een sabbat.
21. Want er zal dan een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is van het begin der wereld tot nu toe en ook nooit meer wezen zal.
22. En indien die dagen niet ingekort werden, zou geen vlees behouden worden; doch ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen worden ingekort.
23. Indien dan iemand tot u zegt: Zie, hier is de Christus, of: Hier, geloof het niet.
24. Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen grote tekenen en wonderen doen, zodat zij, ware het mogelijk, ook de uitverkorenen zouden verleiden.
25. Zie, Ik heb het u voorspeld.
26. Indien men dan tot u zegt: Zie, Hij is in de woestijn, gaat er niet heen; zie, Hij is in de binnenkamer, geloof het niet.
27. Want gelijk de bliksem komt van het oosten en licht tot het westen, zo zal de komst van de Zoon des mensen zijn.
28. Waar het aas is, daar zullen de gieren zich verzamelen.

29. Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar glans niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de machten der hemelen zullen wankelen.
30. En dan zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen aan de hemel en dan zullen alle stammen der aarde zich op de borst slaan en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid.
31. En Hij zal zijn engelen uitzenden met luid bazuingeschal en zij zullen zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het ene uiterste der hemelen tot het andere.
32. Leert dan van de vijgeboom deze les: Wanneer zijn hout reeds week wordt en de bladeren doet uitspruiten, weet gij daaraan, dat de zomer nabij is.
33. Zo moet ook gij, wanneer gij dit alles ziet, weten, dat het nabij is, voor de deur.
34. Voorwaar, Ik zeg u, dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, voordat dit alles geschiedt.
35. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.
36. Doch van die dag en van die ure weet niemand, ook de engelen der hemelen niet, ook de Zoon niet, maar de Vader alleen.
37. Want zoals het was in de dagen van Noach, zo zal de komst van de Zoon des mensen zijn.
38. Want zoals zij in [die] dagen vóór de zondvloed waren, etende en drinkende, huwende en ten huwelijk gevende, tot op de dag, waarop Noach in de ark ging,
39. en zij niets bemerkten, eer de zondvloed kwam en hen allen wegnam, zo zal ook de komst van de Zoon des mensen zijn.
40. Dan zullen er twee in het veld zijn, één zal aangenomen worden en één achtergelaten worden;
41. twee vrouwen zullen aan het malen zijn met de molen, één zal aangenomen worden, en één achtergelaten worden.
42. Waakt dan, want gij weet niet, op welke dag uw Here komt.
43. Maar weet dit: Als de heer des huizes geweten had, in welke nachtwaak de dief zou komen, hij zou gewaakt hebben en in zijn huis niet hebben laten inbreken.
44. Daarom, weest ook gij bereid, want op een uur, dat gij het niet verwacht, komt de Zoon des mensen.
45. Wie is dan de trouwe en verstandige slaaf, die de heer over zijn dienstvolk gesteld heeft om hun op tijd hun voedsel te geven?
46. Zalig die slaaf, die zijn heer bij zijn komst zó bezig zal vinden.
47. Voorwaar, Ik zeg u, dat hij hem over al zijn bezit zal stellen.
48. Maar als die slaaf slecht was, en in zijn hart zou zeggen:
49. Mijn heer blijft uit, en hij zou beginnen zijn medeslaven te slaan en met de dronkaards zou eten en drinken,
50. dan zal de heer van die slaaf komen op een dag, dat hij het niet verwacht, en op een uur,
51. dat hij het niet weet, en hij zal hem folteren en hem in het lot der huichelaars doen delen. Daar zal het geweest zijn en het tandengeknars.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Hier bleef Jezus nauwelijks een kwartier. Men zag de tempel vandaar onbeschrijfelijk schoon⁸⁶⁸.

---

⁸⁶⁸ Vandaár is de tempel nl. van de plaats waar later de Eleona of eerste kerk van de Olijfberg gestaan heeft en waarvan in 1925 met de herbouw begonnen werd.

Hij schitterde zo heerlijk in de avondzon, dat men er nauwelijks de ogen op gevestigd kon houden. Prachtige donkerrode en gele, glanzende blokstenen waren verwerkt in zijn muren, die als een soort inlegwerk gemetseld waren. Salomo's tempel had meer goud, maar deze hier was schitterend in zijn stenen.

De Farizeeën waren zeer tegen Jezus verbitterd; nog in de nacht kwamen zij samen in een raad en zonden dan bespieders op Hem af. Ook zeiden zij: “Kregen wij nu nog maar eerst Judas te zien, want zonder zijn hulp kunnen wij in ons opzet niet slagen.”

Sedert die avond (nr. 1716) was Judas niet meer bij hen geweest.

1723.

23 maart. –

Heden zeer vroeg zag ik Jezus weer op de stenen stoel op de Olijfberg met de apostelen en leerlingen rondom Hem.

Ik was deze nacht zo ontsteld en ziek, dat ik maar weinig van de inhoud zijner toespraak onthouden heb.

Jezus heeft zijn beschrijving van de verwoesting van de tempel voortgezet en een gelijkenis van een vijgenboom die daar stond, te pas gebracht. Hij heeft toen ook gezegd dat Hij reeds verraden was, maar door de verrader niet met zijn naam genoemd was

---

Daar was een spelonk waar Jezus vaak eenzaam ging bidden om zich op zijn lijden voor te bereiden. Deze plaats, 110 m ten zuidzuidwesten van de hemelvaartplaats of Olijfbergtop, wordt beschouwd als de plaats waar Jezus zijn grote profetie over de ondergang van Jeruzalem en over het einde van de wereld gedaan heeft.

Vóór het portaal van die kerk, zowel als boven op de top van de Olijfberg, geniet men een heerlijk panorama op de tempel, het Tempelplein en het majestatisch schitterend gebouwencomplex. Daarachter zag men de stad halfcirkelvormig uitgestrekt (cfr. D.B. Oliviers, k. 1789).

De schittering van de façade van de tempel bracht de geest in verbazing, verzekert Flavius Josephus, die over zijn grootsheid en pracht niet uitsproken komt.

geworden. (Volgens Matteüs had Judas gezegd: “Wat wilt gij geven en ik zal HEM overleveren.” (Mt. 26, 15).

De verrader had zijn slachtoffer naamloos aangeboden.

“De Farizeeën,” sprak Jezus, “verlangden de verrader weer te zien. Ik echter verlang dat hij zich mag beteren, berouw krijgen en niet tot wanhoop vervallen.” Terwijl Jezus dit alles in bedekte en algemene woorden zegde, had Judas onder het luisteren een gedwongen lach op het gelaat.

Ook vermaande Hij de apostelen zich geen menselijke zorgen te maken, noch bang te zijn, omdat Hij hun gezegd had dat zij verstrooid zouden worden. Zij mochten het vervolg van het gebeuren (zijn verrijzenis; hemelvaart, triomf, enz.), dat Hij hun ook reeds aangekondigd had, niet uit het oog verliezen; zij mochten de hoop op wat later zou komen, niet laten versmachten onder de droefheid van het ogenblik. Hij maakte dit duidelijk door de gelijkenis van een mantel, die ik vergeten ben.

1724.

Ook verweet Hij hun in het algemeen dat enigen gemord hadden over de liefdedaad van Magdalena.

Jezus bedoelde daarmee de wrevel van enigen over de zalving van Magdalena op vrijdag laatst, doch Hij drukte zich hierover slechts in algemene woorden uit. Hij had hierbij waarschijnlijk de eerste stap van Judas tot het eigenlijke verraad op het oog, want deze stap was gezet naar aanleiding van deze zalving.

Ook beoogde Hij meteen hem te waarschuwen voor de toekomst, daar hij, naar aanleiding van de volgende en laatste zalving van Magdalena het verraad geheel zou volvoeren (zie nr. 1741).

Dat ook anderen zich over deze kwistige, vrijgeveige liefdedaad van Magdalena ergerden, was een misplaatste gestrengheid in zeden en het gevolg van een aangeboren zuinigheid. Zij zagen in

zulke zalvingen die bij wereldse feestgelegenheden veel voorkwamen, een wulps misbruik van de rijkdom en het drong tot hun begrip niet door dat de heiligste der heiligen deze hulde, dit liefdeblijk ten hoogste waardig was.

Nota van Brentano. – Deze laatste woorden zijn niet letterlijk van K., maar ze geven de zin weer van de verklaring die Anna Katarina gaf van de woorden die Jezus bij deze gelegenheid sprak.

Ik heb onder Jezus' woorden (in een bijvisioen) die zalving nogmaals gezien. Magdalena trad vol medelijden de Heer bij de ingang tegemoet. Zij droeg een boetekleed, een gordel om het lichaam en een sluier over haar loshangende haren; zij wierp zich aan zijn voeten neer en veegde met haar haar het stof ervan af, zoals men iemand de schoenen poetst. Zij deed dit in aller bijzijn openbaar en enigen namen er aanstoot aan.

Even later onder het gastmaal zalfde zij Jezus; zij heeft dit zeer dikwijls gedaan (hoewel het maar een- of tweemaal vermeld is), zoals overigens vele gebeurtenissen vaker plaats gehad hebben dan het in het Evangelie staat, en zij heeft wegens die zalving achteraf nog moeilijkheden met de leerlingen gehad.

Tot dezen zegde Jezus ook dat Hij nog tweemaal – zó althans meen ik gehoord te hebben – in het openbaar zou leren. En toen Hij hun het einde van de wereld en de verwoesting van Jeruzalem beschreef, voegde Hij bij de tekenen, die Hij hun als het voorspel van de gebeurtenis aangaf, ook de tekenen waaraan zij zouden herkennen dat het uur van zijn afscheid nabij was. Hij zegde hun nl. dat dan onder hen nog een twist zou ontstaan, wie van hen de grootste was; hieraan zouden zij weten dat het uur nabij was, waarop Hij hen verlaten zou (Lk. 22, 24).

Hij zegde ook dat één van hen Hem zou verloochenen en dat Hij hun dit alles vooraf aankondigde, opdat

zij ootmoedig zouden zijn en niet op zichzelf vertrouwen, maar waken.

Hij voorspelde hun nog vele andere handelingen en bijzonderheden, doch steeds met buitengewone liefde en geduld.

Tegen de middag leraarde Jezus weer in de tempel. Hij verhaalde de parabelen van de tien maagden en van de toevertrouwde talenten. Hij sprak weer zeer streng tegen de Farizeeën en Hij herhaalde zijn woorden over het vermoorden van de profeten (Mt. 23, 33-39).

Matteüs 23

Rede tegen de schriftgeleerden en Farizeeën

33. Slangen, adderengebroed, hoe zult gij ontkomen aan het oordeel der hel?

34. Daarom, zie, Ik zend tot u profeten en wijzen en schriftgeleerden. Van hen zult gij sommigen doden en kruisigen en van hen zult gij anderen geselen in uw synagogen en vervolgen van stad tot stad,

35. opdat over u kome al het rechtvaardige bloed, dat vergoten werd op de aarde, van het bloed van Abel, de rechtvaardige, tot het bloed van Zacharias, de zoon van Berekja, die gij vermoord hebt tussen het tempelhuis en het altaar.

36. Voorwaar, Ik zeg u: Al deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37. Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt, wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, en gij hebt niet gewild.

38. Zie, uw huis wordt aan u overgelaten.

39. Want Ik zeg u, gij zult Mij van nu aan niet meer zien, totdat gij zegt:

Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren!

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ook sprak Hij zo dat het bleek dat Hij het opzet (moordplan) kende, dat zij voornemens waren op Hem uit te voeren.

Over deze herhalingen onderrichtte Hij nadien de leerlingen (trok er lessen voor hen uit), en leidde er de gevolgtrekking uit af, dat men de vermaningen

en terechtwijzingen moest herhalen, ook daar waar, menselijk gesproken, geen hoop op beterschap bestond.

Toen Jezus de tempel verliet, kwamen wel 100 vreemdelingen en heidenen tot Hem, maar *Hij verwees hen naar de leerlingen die in de stad en de omgeving woonden.* Deze mensen hadden Jezus' lering niet gehoord, want het was hun verboden in de tempel (verder dan hun voorhof) te komen. Zij waren reeds door zijn intocht in Jeruzalem, door zijn wonderen en door alles wat zij vernomen hadden, overtuigd en bekeerd. Onder hen waren ook die Grieken met wie Jezus onlangs gesproken had.

Jezus scheidde hier van de leerlingen en nam slechts enige van hen met zich mee. Ik heb Hem niet naar Betanië, noch op de Olijfberg zien gaan. Hij zal dus aan de voet van de Olijfberg gebleven zijn.

1725.

24 maart; Sabbat. –

Beneden bij de Olijfberg was een schone vlakke plaats⁸⁶⁹ en tussen muren ook enige open herbergen. Hierin nemen vreemdelingen op andere tijden dikwijls hun intrek, maar nu stonden ze ledig. Jezus heeft daar overnacht.

Dagelijks kwamen mensen uit Jeruzalem deze huizen reinigen.

's Morgens onderrichtte Jezus de leerlingen en apostelen op deze plaats. Hij voorzegde hun weer vele dingen, ondermeer dat Hij nog tweemaal met hen

---

⁸⁶⁹ Vlakke plaats. – Op een latere kaart van Getsemani zullen wij zien hoe de Kedronvallei zich verbreedt vanaf de tuin van Getsemani tot tegenover de zuidoosthoek van de Tempelberg of Tempelplein, tussen de 2 Kedronbruggen.

De zuidelijkste der 2 bruggen ligt tegenover het grafmonument van Absalom. Deze vlakke is ook nu met olijfbomen beplant en heeft een vruchtbare grond (cfr. D.B. Geths. k. 634).

zou eten en dat Hij verlangde naar het ogenblik waarop Hij met hen het laatste liefdemaal zou houden. Dán zou Hij hun immers alles geven wat Hij hun menselijk nog geven kon⁸⁷⁰.

Hierna ging Jezus nog in de tempel. Twee en twee elkander aflossend kwamen de Farizeeën Hem bespieden.

Hij sprak van zijn terugkeer tot de Vader. Hij zette uiteen dat Hij gekomen was om aan de dwingelandij van de zonde over de mensen een einde te maken; dat in een tuin de zonde haar kop had opgestoken, maar die kop in een tuin ook weer afgeslagen zou worden en dat men in een tuin de handen aan Hem zou slaan.

Hij wees erop dat zijn vijanden Hem reeds na de opwekking van Lazarus hadden willen doden, maar dat Hij zich verwijderd had, opdat alles vervuld zou worden.

Hij verdeelde zijn reis in den vreemde in 3 delen; ik weet niet meer zeker of het in 3 x 4; of 3 x 5; of 3 x 6 weken was⁸⁷¹.

Hij zei ook dat zij het plan beraamden Hem in zijn dood tussen moordenaars terecht te stellen (cfr. Jes. 53, 12), maar dat het hun toch niet zou lukken Hem ook na zijn dood schande aan te doen.

Hij sprak ook opnieuw over de vermoorde profeten, die dan uit hun graf zouden opstaan, ja, Hij wees zelfs

---

⁸⁷⁰ Wat Hij hun menselijk nog geven kon. – Tot Katarina van Siëna zegde Jezus: “Meer kon Ik u niet schenken dan Mijzelf, God en Mens tezamen, aan u tot voedsel te geven.” (Godd. Leer, II, 58).

⁸⁷¹ Zijn reis verdeelde Hij in 3 x 4 weken. – Zijn reis heeft geduurd van 16 oktober tot 8 januari, dus 85 dagen of juist 12 weken = 3 x 4 weken.

*met de hand naar de plaatsen waar zij zouden
verrijzen. Maar zij, de Farizeeën, zouden in angst en
vrees verkeren en het plan, dat zij met Hem
voorhadden (nl. Hem geheel uit te schakelen)
verijdeld zien (aangezien Hij zou verrijzen).*

*Hij sprak ook over Eva, en zei dat door haar de zonde
op de wereld gekomen was, en dat daarom de
vrouwen ook gestraft waren en niet in het Heiligdom
mochten komen (niet zo ver als de mannen, of bedoeld is
misschien ook: geen functie in de tempeldienst mochten
bekleden).*

*Maar door de vrouwen was ook de verlossing
(Verlosser), de bevrijding van de zonde en zaligheid
op de wereld gekomen, en daarom bevrijdde Hij ze
van de slavernij, maar niet van de onderdanigheid
(aan de man; Efez. 5, 22-23).*

*Hij herhaalde nogmaals dat Hij tot de Vader ging,
en zegde ook iets daarover dat Hij de wil van zijn
Vader was, maar dit begreep ik niet.*

*Hij verklaarde zeer duidelijk en onomwonden dat
HIJ de zaligheid van de mensen was en het mensdom
van de slavernij der zonde kwam verlossen.*

*Hij zette ook uiteen waarom de gevallen engelen
geen verlossing bekomen hadden, maar wèl de
mensen, die de genade terug konden krijgen, maar dit
betoog ben ik vergeten.*

*Hij bleef in de herberg beneden aan de voet van de Olijfberg,
maar zij waren voorzien van een lamp, waaronder zij de
sabbatgebeden lazen.*

Jezus in Betanië.

1726.

Zondag, 25 maart. –

Deze morgen ging Jezus met de zijnen over de Kedronbeek en dan noordwaarts door een rij huizen, waartussen kleine graspleinen lagen, waar schapen op weidden; hier stond ook het huis van Joannes Markus.

De Heer wendde zich dan naar Getsemani, een dorpje van de grootte van Betfage, aan beide zijden van de Kedronbeek gelegen⁸⁷².

Het huis van Joannes Markus lag wel een kwartier buiten de poort (of vóór de poort, *vor dem Tore*), waardoor men het vee op de veemarkt aan de noordzijde van de tempel dreef (zie grote kaart

---

⁸⁷² Het uitgangspunt van Jezus' tocht is niet bepaald. Wij moeten aannemen dat Hij de Kedronbeek oversteekt over de brug tegenover het dorp Silwan of Siloë, nabij de bron van Gihon, of 'der trappen'.

Op de westkant van de Kedronbeek richt Hij zich noordwaarts en komt in de buurt van de Waterpoort, waar het huis van Joannes Markus niet ver van afgelegen is.

Van hier gaat Jezus nog bijna 1 km noordwaarts hetzij door de smalle wijk Ofel, hetzij er langs, buiten de muur en komt in de omgeving van de Schaapspoort, waardoor men op de veemarkt kwam naast de schaapsvijver.

Bij de Schaapspoort was men (bijna) een kwartier meer noordelijk dan de Waterpoort en het huis van Joannes Markus.

Door de Schaapspoort daalt men af naar de Hof Getsemani en hier lag in de nabijheid aan weerszijden van de Kedronbeek het dorp Getsemani. Zo heette niet alleen een tuin, maar ook een dorp in zijn nabijheid.

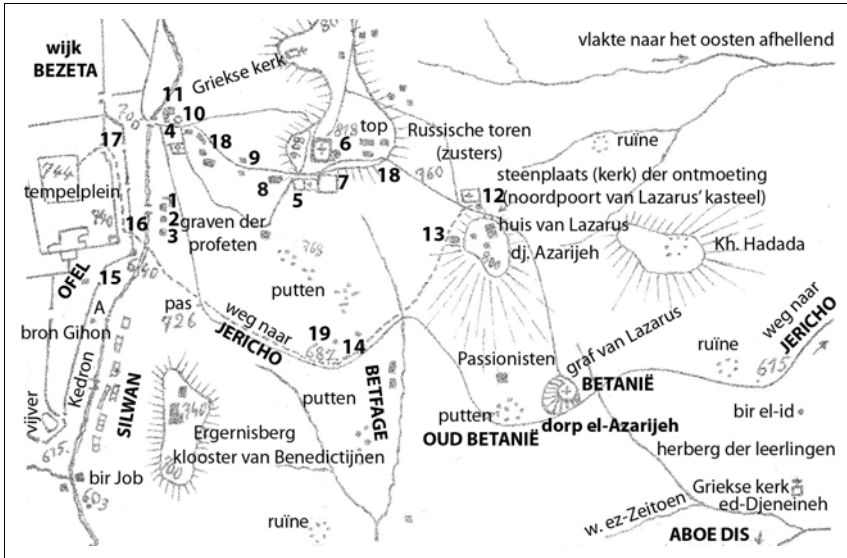
In Pet. Boll. T. XVI, 113, 358 wordt de naam Getsemani gegeven aan een gehucht of dorp, dat een paar 100 stappen lag ten noorden van de Hof Getsemani en aan beide zijden van de beek.

De opgave van K. 'een half uur van de Schaapspoort' is nog een keer fel overdreven. Ook is de afstand, een klein uur van de Schaapspoort naar Betanië nog overdreven.

- Te Betfage kon men dit niet, daar het lager in een diepte (of klein dal) gelegen was en het gezicht door de opstijgende Olijfberg belemmerd werd.

Eerst vertoonde zich Jeruzalem wanneer men de bergengte of pas, waardoor de weg liep, bereikt had. Dan kwam opeens de stad met de tempel in het zicht (zie kaart nr. 1697).

1727.

Terwijl Jezus met de leerlingen over de Kedronbeek naar Getsemani ging (dus in het begin van deze wandeling), zegde Hij tot de apostelen, terwijl Hij op een verdieping van de Olijfberg wees (op een diepe plaats aan zijn voet): "Daar zult gij Mij verlaten, daar zal Ik gevangen genomen worden."

Hij was zeer bedroefd. Vervolgens ging Hij met hen naar Betanië. Hier zag ik Hem eerst in het huis van Lazarus, later in de

(gewone leerlingen-)herberg, waar Hij inzonderheid *de leerlingen onderrichtte*.

Hierna ging Hij met dezen in allerlei lusthoven aan de oostkant van Betanië rondwandelen (zie kaart nr. 1697; alsook hiervoor).

Ik zag Hem ook een paar uren meer noordelijk (of ten noordoosten) in dat verspreide dorp, waar Hij op 29 februari veel genezingen deed en ook die bezeten jonge man bevrijdde, uit wie ik de 3 duistere rijken van de wereld zag wijken (nr. 1655).
Hij troostte de mensen en sprak met hen gelijk Iemand die afscheid neemt.

‘s Avonds nam Jezus deel aan een grote maaltijd bij Lazarus. De H. Vrouwen waren weer in hun driehoekige, afgetraliede ruimte. *Ook zij werden door Jezus onderricht. Aan het einde van de maaltijd zegde Hij aan allen dat zij nog één keer rustig konden slapen.*

Grote lering in de tempel.

1728.

Maandag in de Goede Week, 26 maart. –

Deze morgen reeds vroeg ging Jezus met zijn leerlingen naar Jeruzalem. Tegenover de tempel over de Kedronbeek gekomen, ging Hij buiten de stad naar het zuiden, dan door een kleine poort in de stad en vervolgens aan de voet van de berg Sion op een gemetselde brug over een diep ravijn. Ook onder de tempel waren holen of spelonken (zie fasc. 1, nr. 28, voetnoot 57 en fasc. 2, nr. 63, voetnoot 144).

Jezus ging aan de zuidzijde van de tempel door een lange overwelfde gang, die, afgezien van enige openingen van boven, donker was en Hij kwam uit in de plaats van het voorhof der vrouwen. Dan wendde Hij zich naar het oosten en ging door de deur, waarin de overspelige vrouwen aan de kaak gesteld werden,

vervolgens over de offerplaats tot in de eerste tempelhal (voorzaal of vestibule), waar Hij de leerstoel betrad⁸⁷⁴.

De versmadingsdeur van de overspelige vrouwen bleef gedurende Jezus' onderrichtingen altijd open, hoewel de Farizeeën dan dikwijls alle andere ingangen deden sluiten, want zij zeiden: "De zondedeur blijve bestendig open voor de zondaar."

*Jezus leraarde zeer diepzinnig en wonderbaar, ondermeer over de vereniging en scheiding. Hij bracht een gelijkenis te pas van het vuur en van het water, die elkander tegenstrijdig zijn en mekaar willen vernietigen. "Indien," sprak Hij, "het water het vuur niet overweldigt (niet in zulk een hoeveelheid gebruikt wordt, dat het 't vuur uitdooft), dan wordt de vlam er des te krachtiger en heviger door."*⁸⁷⁵

---

⁸⁷⁴ De weg van Jezus is hier weer, zoals dikwijls, alleen met de hoofdpunten aangeduid.

Naar het schijnt daalt Jezus in het Kedrondal af langs dezelfde weg, die Hij volgde bij zijn Intocht in Jeruzalem. Hij volgde een weg die over en door Betsfage liep.

Ergens tegenover de Waterpoort of zuidoosthoek van het Tempelplein gekomen wendt Hij zich zuidwaarts. Bij de zuidpunt van de heuvel Ofel gekomen treedt Hij de stad binnen, hetzij door de Sluippoort, hetzij door de Bronpoort en gaat noordwaarts langs de oostvoet van de westelijke Sionheuvel.

Bij de zuidwesthoek van het Tempelplein gaat Hij over de landbrug, die, over de stadsvallei, West-Sion en de wijk Akra met de Tempelberg verbindt.

Verder is het onmogelijk aan te duiden waar juist de plaatsen te zoeken zijn, die door K. aangewezen worden. Toch schijnt zij hier door 'tempel' het Hiëron of heilig gebouwencomplex te bedoelen (zie grote kaart 3).

⁸⁷⁵ Water kan het vuur prikkelen. – Er steekt immers een brandstof in.

Jezus openbaarde aan Katarina van Siëna *dat de vervolgingen dienen om aan de Kerk haar vroegere luister weer te geven: ze ageren op de geest van de Kerk, gelijk water op vuur* (Leven, blz. 450).

Als jongen bemerkte ik dat in onze buurt een smid met een plat schupje, waarmee hij kolen op het vuur deed, af en toe wat water op het vuur

Hij sprak over de vervolging en de folteringen, door het vuur bedoelend diegenen onder zijn leerlingen, die Hem getrouw zouden blijven, en door het water hen die zich van Hem zouden laten scheiden en die, volgens de aard van het water, de diepte zouden zoeken (en in hun verderf zouden lopen).

Hij sprak ook van een verbinding van melk met water, die zo innig is, dat men deze bestanddelen na hun vermenging niet meer kan scheiden. Ik weet althans dat Hij daardoor zijn vereniging met hen wilde aanduiden.

Ook sprak Hij hun van de zachtheid (verteerbaarheid) en voedzaamheid van de melk. Daarbij maakte Hij ook gewag van de verbinding der mensen in het huwelijk, en dit als antwoord op de vraag van de leerlingen, die, geloof ik, Hem ondervroegen op de wedervereniging van vrienden en echtgenoten na de dood.

1729.

Op de vraag van de leerlingen antwoordde Jezus dat men 2 soorten van huwelijken of verenigingen moest onderscheiden, nl. die van het vlees en het bloed enerzijds, en die van de geest anderzijds.

---

schepte, terwijl hij de blaasbalg trok. Ook leggen de smeden hun kolen in water.

In zijn boek 'Chaldea', blz. 11 schrijft O. Dapper: "De asfalt-nafte vat vlam, zodra ze bij het vuur wordt gehouden en wonder! door water is dat vuur niet te blussen, maar het laait nog feller, tenzij het water te overvloedig is."

Ook de H. Teresia gebruikt het beeld van water en vuur om de macht van de liefde te beschrijven, die niet door hinderpalen weerhouden, maar eerder geprikkeld wordt (cfr. Hoogl. 8, 7; Rom. 8, 35-39; I Kor. 12, 2-8).

- *De eerste vereniging wordt door de dood verbroken en zulke banden worden daar niet vernieuwd (bestaan dus niet meer), maar*
- *de vereniging van de geest wordt na de dood hersteld en bestendigd;*

zij moesten niet ongerust of bang zijn of zij hierna alleen, dan wel met elkander zouden wezen; zij die op aarde door de vereniging van de geest met mekaar verbonden zijn, zullen na de dood maar één lichaam uitmaken en in dit lichaam bij elkaar en verenigd zijn.

Hij sprak ook van de Bruidegom der zielen en van de Kerk die zijn lichaam, zijn Bruid is (Rom. 12, 4; I Kor. 10, 17; 12, 27). De martelingen en de dood van het lichaam hoefden zij niet te vrezen; er bestond een veel wreder foltering en dood, nl. die van de ziel. (Mt. 10, 28).

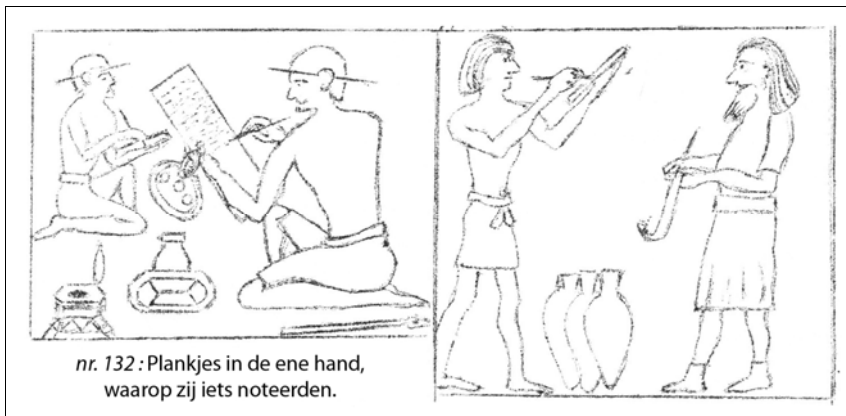
Daar de apostelen en leerlingen niet alles verstonden, *beval Jezus hun aanstonds op te schrijven wat zij niet begrepen*, en ik zag Joannes en Jakobus de Mindere en nog een derde plankjes vóór zich op de leuning leggen en nu en dan er een teken op maken⁸⁷⁶.

---

⁸⁷⁶ En nog een derde. – Dit kan b.v. Natanael Chased van Gennabris geweest zijn. Hier oefende hij het ambt van schrijver uit (nr. 374); of ook Natanael de bruidegom van Kana, die volgens nr. 1687 ervaren was in het schrijven.

Een kleine afbeelding van schrijfgierief is geplaatst in fasc. 5, nr. 132 (zie ook hierna), waar men ook bij het schrijven een plankje als onderlegger aangewend ziet.

Dit alles ziet men ook afgebeeld in D.B. bij de trefwoorden: Calame, Main, Livre, Lettres, Ecritoire.

Zij schreven op de kleine rollen met een zekere kleurverf, die zij in een slag van hoorn bij zich hadden. Zij trokken die kleine rollen uit de borsttas van hun klead en schreven slechts in het begin van Jezus' rede.

Jezus sprak van een gastmaalvereniging met hen (in het laatste avondmaal of het H. Sacrament), die nergens door verbroken zou worden. Hij sprak ook van de versterking door het water en over de sacramenten (Dooptwater? of water der vervolging?).

Jezus zei verder tot de apostelen dat zij zich van hun vrouwen moesten onthouden.

Hij hield hun dit in vragende vorm voor.

Zo vroeg Hij hun: "Kunt gij dit en dat tegelijk?"

Er was nl. sprake van een offer dat zij moesten brengen, en het besluit was dat zij zich van hun vrouwen moesten onthouden.

Een leerling nochtans mocht er een hebben.

1730.

Over de doop van Joannes sprekend zegde Hij dat alleen de zonden er door werden afgewassen⁸⁷⁷, maar dat HIJ hun de H. Geest zou zenden, die door (en in) zijn doop hen allen tot kinderen van de Verlossing zou maken. Na zijn dood (en hemelvaart) moesten zij aan de vijver Bethesda allen dopen, die de doop kwamen ontvangen. Indien velen erom vroegen, moesten zij hun twee en twee de handen op de schouders leggen en hen onder de straal of spuit van de pomp, die in de vijver stond, dopen.

Zoals voorheen de Engel daar (tot het water) afdaalde (Joa. 5, 4), zo zou nu de Geest daar over de gedoopten komen, zodra HIJ, Jezus, zijn bloed zou vergoten hebben, ook indien zij nog geen H. Geest hadden ontvangen.

Petrus, in het bewustzijn dat hij door Jezus tot hoofd over de anderen aangesteld was, vroeg of zij dan altijd zo moesten doen met allen, zonder voorafgaande beproeving of onderrichting.

Jezus antwoordde dat de mensen moede waren van het wachten op het feest en in dorheid versmachtten.

---

⁸⁷⁷ Nota van de Duitse uitgever: Alleen werden de zonden afgewassen. Namelijk door het berouw van de dopeling (cfr. S. Tomas, pg. 3, q. 38, a. 3).

De Pelgrim plaatste in zijn dagboek naast deze woorden een vraagteken, als zag hij daar een onnauwkeurigheid of fout in, maar deze woorden hebben een goede zin, want het uitwerksel van Joannes' doop was in elk geval de uiterlijke afwassing of reiniging van de overtredingen der Oude Wet, ook wanneer wegens het ontbreken van de vereiste gesteldheid in de dopeling, de zuivering en heiliging van de ziel niet kon volgen.

Waar de inwendige reiniging plaatsvond, was deze niet het rechtstreeks gevolg van de Joannesdoop zelf, maar het uitwerksel van het geloof en van het boetvaardig gevoelen of berouw, waarmee die doop ontvangen werd.

Bijgevolg zouden zij dus maar zo doen.

Na de H. Geest ontvangen te hebben, zouden zij altijd weten wat zij juist doen moesten⁸⁷⁸.

Jezus sprak ook met Petrus over de boetvaardigheid (berouw met belijdenis) en over de vergiffenis. Voor allen beschreef Hij het einde van de wereld en noemde de tekenen op die het zouden voorafgaan.

Een ziener (Joannes) zou een gezicht daarover krijgen, en de Heer verhaalde enige taferelen of gebeurtenissen, die er aan moesten voorafgaan.

Ik zag ook dat Hij de openbaring van Joannes bedoelde (de inhoud van de Apocalyps) want toen Jezus van de helderziende man (de ziener van Patmos) sprak, werd mij het tafereel getoond, hoe Joannes de Engel op de zee ziet staan (Apoc. 10).

Openbaring 10 Het geopende boek

1. En ik zag een andere sterke engel nederdalen uit de hemel, bekleed met een wolk, en de regenboog was op zijn hoofd en zijn gelaat was als de zon en zijn voeten waren als zuilen van vuur,
2. en hij had in zijn hand een geopend boekje en hij zette zijn rechtervoet op de zee en de linker op de aarde,
3. en hij riep met luider stem, zoals een leeuw brult, en toen hij riep, lieten de zeven donderslagen hun stemmen horen.
4. En toen de zeven donderslagen gesproken hadden, wilde ik het opschrijven, maar ik hoorde een stem uit de hemel zeggen: Verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben en schrijf het niet op.
5. En de engel, die ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijn rechterhand op naar de hemel,
6. en zwoer bij Hem, die leeft tot in alle eeuwigheden, die de hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is en de aarde en hetgeen daarop is en de zee en hetgeen daarin is: er zal geen uitstel meer zijn,
7. maar in de dagen van de stem van de zevende engel, wanneer hij bazuinen zal, is ook voleindigd het geheimenis van God, gelijk Hij zijn knechten, de profeten, heeft verkondigd.

---

⁸⁷⁸ Op het feest, *am Feste*. – Men moet weten dat heel de tijd tussen Pasen en Pinksteren een feesttijd was. Daar de tussentijd niet lang was, bleven sommige pelgrims te Jeruzalem. Dus wachtten zij reeds lang genoeg.

Misschien wil Jezus bovendien zeggen dat zij ook moede waren te wachten op hun beurt bij het vervullen van hun verplichtingen in de tempel.

8. En de stem, die ik gehoord had uit de hemel, (hoorde ik) wederom met mij spreken en zij zeide: Ga heen, neem het boek, dat geopend ligt in de hand van de engel, die op de zee en op de aarde staat.
9. En ik ging heen tot de engel en zeide tot hem, dat hij mij het boekje zou geven. En hij zeide tot mij: Neem het en eet het op, en het zal uw buik bitter maken, maar in uw mond zal het zoet zijn als honing.
10. En ik nam het boekje uit de hand van de engel en at het op, en het was in mijn mond zoet als honing, maar toen ik het gegeten had, werd mijn buik bitter.
11. En er werd tot mij gezegd: Gij moet wederom profeteren over vele natiën en volken en talen en koningen.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Jezus zelf beschreef verscheidene soortgelijke taferelen. Hij sprak van de getekenden op het voorhoofd (Apoc. 7) en zei dat gans de bron van het levende water, dat op de Kalvarieberg moest ontspringen, volkomen vergiftigd zou worden⁸⁷⁹, maar dat al het goede water zich in een vijver in het dal Josafat zou verzamelen.

Openbaring 7 De verzegelden uit Israël

1. Daarna zag ik vier engelen staan aan de vier hoeken der aarde, die de vier winden der aarde vasthielden, opdat er geen wind zou waaien over de aarde, of over de zee, of over enige boom.
2. En ik zag een andere engel opkomen van de opgang der zon, hebbende het zegel van de levende God; en hij riep met luider stem tot de vier engelen, aan wie gegeven was aan de aarde en de zee schade toe te brengen,
3. en hij zeide: Brengt geen schade toe aan de aarde, noch aan de zee, noch aan de bomen, voordat wij de knechten van onze God aan hun voorhoofd verzegeld hebben.
4. En ik hoorde het getal van hen, die verzegeld waren: honderdvierenveertigduizend waren verzegeld uit alle stammen der kinderen Israëls.
5. Uit de stam Juda twaalfduizend verzegelden, uit de stam Ruben twaalfduizend, uit de stam Gad twaalfduizend,
6. uit de stam Aser twaalfduizend, uit de stam Naftali twaalfduizend, uit de stam Manasse twaalfduizend,
7. uit de stam Simeon twaalfduizend, uit de stam Levi twaalfduizend, uit de stam Issakar twaalfduizend,
8. uit de stam Zebulon twaalfduizend, uit de stam Jozef twaalfduizend, uit de stam Benjamin twaalfduizend verzegelden.

De schare, die niemand tellen kan

---

⁸⁷⁹ Nota van de Duitse uitgever:

Deze woorden hebben waarschijnlijk betrekking op de 3 à 4-derhalf jaar, die de heerschappij van de Antichrist zal duren, terwijl de Kerk van God in de uiterste angst als van de aardbodem zal verdwenen zijn.

9. Daarna zag ik, en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle volk en stammen en natiën en talen stonden voor de troon en voor het Lam, bekleed met witte gewaden en met palmtakken in hun handen.
10. En zij riepen met luider stem en zeiden: De zaligheid is van onze God, die op de troon gezeten is, en van het Lam!
11. En al de engelen stonden rondom de troon en de oudsten en de vier dieren, en zij wierpen zich op hun aangezicht voor de troon en aanbaden God,
12. zeggende: Amen, de lof en de heerlijkheid, en de wijsheid en de dankzegging, en de eer en de macht en de sterkte zij onze God tot in alle eeuwigheden! Amen.
13. En een van de oudsten antwoordde en zeide tot mij: Wie zijn dezen, die bekleed zijn met de witte gewaden, en vanwaar zijn zij gekomen?
14. En ik sprak tot hem: Mijn heer, gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het, die komen uit de grote verdrukking; en zij hebben hun gewaden gewassen en die wit gemaakt in het bloed des Lams.
15. Daarom zijn zij voor de troon van God en zij vereren Hem dag en nacht in zijn tempel; en Hij, die op de troon gezeten is, zal zijn tent over hen uitspreiden.
16. Zij zullen niet meer hongeren en niet meer dorsten, ook zal de zon niet op hen vallen, noch enige hitte,
17. want het Lam, dat in het midden van de troon is, zal hen weiden en hen voeren naar waterbronnen des levens; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ook maakte Hij nog gewag van mannen op paarden en van meer zulke taferelen (Apoc. 6).

Openbaring 6 **De eerste zes zegels geopend**

1. En ik zag, toen het Lam een van de zeven zegels opende, en ik hoorde een van de vier dieren zeggen met een stem als van een donderslag: Kom!
2. En ik zag, en zie, een wit paard, en die erop zat, had een boog en hem werd een kroon gegeven, en hij trok uit, overwinnende en om te overwinnen.
3. En toen Hij het tweede zegel opende, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom!
4. En een tweede, een rossig paard, kwam, en hem, die erop zat, werd gegeven de vrede van de aarde weg te nemen, en dat zij elkander zouden slachten, en hem werd een groot zwaard gegeven.
5. En toen Hij het derde zegel opende, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom! En ik zag, en zie, een zwart paard, en die erop zat had een weegschaal in zijn hand.
6. En ik hoorde als een stem te midden van de vier dieren zeggen: Een maat tarwe voor een schelling en drie maten gerst voor een schelling; en breng geen schade toe aan de olie en de wijn.
7. En toen Hij het vierde zegel opende, hoorde ik de stem van het vierde dier zeggen: Kom!
8. En ik zag, en zie, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was [de] dood, en het dodenrijk volgde achter hem. En hun werd macht gegeven over het vierde deel der aarde om te doden, met het zwaard, met de honger, met de zwarte dood en door de wilde dieren der aarde.
9. En toen Hij het vijfde zegel opende, zag ik onder het altaar de zielen van hen, die geslacht waren om het woord van God en om het getuigenis, dat zij hadden.
10. En zij riepen met luider stem en zeiden: Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan hen, die op de aarde wonen?

11. En aan elk hunner werd een wit gewaad gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het getal vol zou zijn van hun mededienstknechten en hun broeders, die gedood zouden worden evenals zij.
12. En ik zag, toen Hij het zesde zegel opende, en daar geschiedde een grote aardbeving en de zon werd zwart als een haren zak en de maan werd geheel als bloed.
13. En de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijn wintervijgen laat vallen, wanneer hij door een harde wind geschud wordt.
14. En de hemel week terug als een boekrol, die wordt opgerold, en alle berg en eiland werd van zijn plaats gerukt.
15. En de koningen der aarde en de groten en de oversten over duizend en de rijken en de machtigen en iedere slaaf en vrije verborgen zich in de holen en de rotsen der bergen;
16. en zij zeiden tot de bergen en tot de rotsen: Valt op ons en verbergt ons voor het aangezicht van Hem, die gezeten is op de troon, en voor de toorn van het Lam;
17. want de grote dag van hun toorn is gekomen en wie kan bestaan?

Uit: NBG-vertaling 1951

***

Ik hoorde Hem zeggen dat alle water weerom doopwater moest worden en nog veel wat ik niet herhalen kan.

Toen Hij tot de apostelen sprak van hun onthouding van hun vrouwen, wees Hij hun op het voorbeeld van Abraham en van andere oudvaders, die zich vóór het offer telkens gedurende lange tijd gereinigd en onthouden hadden.

Gedurende heel deze lering waren geen Farizeeën tegenwoordig.

Jezus ging 's avonds naar Betanië in het huis van Lazarus.

In deze vertaling is op deze plaats een beschouwing van Brentano van een bladzijde lang weggelaten; ze bevat een vermoedelijk commentaar op een parabel van Jezus, welke de zienster slechts gebrekkig en fragmentarisch had kunnen vertellen.

Jezus treedt de laatste maal als leraar in de tempel op.

1731.

Dinsdag in de Goede Week, 27 maart. –

Jezus onderwees de gehele dag in de tempel, zonder in het minst door vijanden gestoord of onderbroken te worden. Zijn woord was ernstig.

Hij sprak over de waarheid en over het zelf-doen en zelf-onderhouden van wat men leert. Ook HIJ wilde nu vervullen hetgeen Hij geleerd had.

Het was niet genoeg te geloven, men moest ook het geloof vervullen(volgens het geloof leven, Jak. 1, 23).

Zij allen, zijn toehoorders, ja, zelfs de Farizeeën konden Hem niets ten laste leggen, wat niet waar en juist was in zijn leer, maar nu wilde Hij ook de waarheid, die Hij voorgehouden had, vervullen in zijn terugkeer tot de Vader.

Maar, alvorens heen te gaan, wilde Hij hun nog alles overlaten en geven wat Hij had. Geld en goed had Hij niet (Hand. 3, 6), maar Hij wilde hun zijn gezag en volmacht meedelen en een vereniging met hen stichten, die tot het einde der dagen zou duren en nog inniger zou zijn dan zijn tegenwoordige vereniging. Hij wilde hen ook allen verbinden tot ledematen van hetzelfde lichaam (cfr. I Kor. 10, 17; Joa. 14, 20).

Hij noemde zoveel op, wat Hij nog met hen doen wilde, dat Petrus de hoop opvatte dat Hij nog langer bij hen zou blijven, en tot Jezus zei: “Indien Gij dit allemaal nog met ons wilt doen, zult Gij bij ons moeten blijven tot het einde van de wereld.”

Jezus zegde ook wat op het laatste avondmaal hoofdzakelijk zou gebeuren, zonder evenwel het

avondmaal te noemen. Hij zei hun ook dat Hij voor de laatste keer met hen het paasmaal wilde houden en Petrus vroeg Hem waar? Jezus antwoordde hem dat Hij hun dit op tijd en stond zou zeggen. Na die Pasen zou Hij tot Zijn Vader gaan.

1732.

Petrus vroeg dan verder of Hij zijn Moeder, die zij allen zo hoog vereerden en zo teder beminden, niet zou meenemen.

Jezus antwoordde dat zij nog een getal jaren, waarin een 5 voorkwam – ik meen nog 15 jaren – bij hen zou blijven. Hij zegde nog veel meer over zijn Moeder wat ik me niet meer herinner.⁸⁸⁰

Ook leerde Hij heden - of was het gisteren - over Noë, die zich aan de wijn vergrepen en zat gedronken had (Gen. 9, 21) en over de kinderen van Israël, voor wie het hemelse brood (manna) onsmakelijk was geworden (Ex. 16, 3; Num. 11, 3-6).

Hij sprak van bittere alsem, waarmee men het doordesemen moet (om er weer smaak in te vinden)⁸⁸¹, en in zijn afreis wilde Hij het brood des levens bereiden,

---

⁸⁸⁰ Wij zijn er vroeger al getuigen van geweest en zijn het hier weer en zullen er nog herhaaldelijk getuige van zijn hoe de godsvrucht tot Maria reeds tijdens Jezus' leven met het christendom zelf ontstaan is en wel op aanbeveling van Jezus zelf, b.v. fasc. 16, nr. 646, voetnoot 301.

⁸⁸¹ Wat de alsem betreft, Jezus bedoelt te zeggen dat we, dankzij de versterking, smaak gaan vinden in geestelijke zaken, in gebed, geestelijke lezing en oefeningen, zelfs in moeilijke deugdoefeningen.

De felle indrukken daarentegen van het zingenot versmachten of verdrijven het verheven, maar teder gevoel van de geestelijke troost.

Door de alsem van zijn lijden wilde Jezus ook voor ons alle genaden verdienen, de zoete Eucharistie en alle troost eraan verbonden.

want nu was het nog niet gebakken. Hij sprak wonderbaar hierover, maar ik kan het niet zo mooi herhalen.

Jezus zei ook dat Hij hun de waarheid zo lang onderwezen en meegedeeld had, maar dat zij altijd getwijfeld hadden en nog twijfelden. Hij voelde dat Hij hun door zijn lichamelijke tegenwoordigheid niet meer nuttig kon zijn (Joa. 16, 7); daarom wilde Hij hun alles geven wat Hij had en slechts genoeg behouden om de naaktheid van zijn lichaam te dekken.

Dit verstonden zij niet, maar ik verstond het; zij meenden ten hoogste dat Hij sterven of verdwijnen zou.

Reeds gisteren, toen Hij van de vervolging van de Joden tegen Hem sprak, bracht Petrus in dat Hij zich toch verwijderen zou, dat zij met Hem wilden meegaan, aangezien Hij toch ook na de opwekking van Lazarus weggegaan was.

Toen Jezus tegen de avond de tempel verliet, nam Hij afscheid ervan. Hij zei dat Hij hem in dit lichaam niet meer zou betreden. Dit was zo aangrijpend, dat alle apostelen en leerlingen zich op de grond wierpen en luid schreiden en weenden (zich op de grond werpen, of zelfs wentelen is een oosterse uiting van grote droefheid). *Ook Jezus weende* en ook ik kon me niet weerhouden te wenen met hen. Het is zo aandoenlijk grote mensen, bejaarde mannen, te zien wenen.

Judas zag ik niet wenen, maar hij was in angst. In al deze laatste dagen was hij reeds in zijn geweten gekweld.

Gisteren heeft Jezus geen woord over hem gesproken.

1733.

Toen zij vóór de tempel (het Hiëron) op het grote voorplein (voorhof der heidenen) kwamen, waar de heidenen zich mochten ophouden, wilden velen van dezen zich tot Jezus wenden.

Zij bemerkten dat de apostelen weenden. *Jezus echter zei hun zich later tot de apostelen en leerlingen te wenden, daar de tijd daartoe nu niet geschikt was. Hij had immers alle macht aan de apostelen gegeven.*

Ik zag Jezus op de gehele weg, die Hij op Palmendag gevolgd was, met hen de stad uitgaan en *zich dikwijls met treurige en ernstige woorden naar de tempel omkeren.*

Hij ging met hen nog in de open herberg aan de voet van de Olijfberg, waar Hij onlangs *'s avonds geleerd had, sprak daar nog met meerdere leerlingen* en ging dan in het donker naar Betanië.

Hier zette Jezus in het huis van Lazarus zijn onderrichtingen voort gedurende het avondmaal, waarbij de vrouwen dienden; zij (mannen en vrouwen) waren nu minder gescheiden. Hij bestelde een rijke maaltijd tegen de volgende avond in het huis van Simon (nrs. 1738-1742). Zij sliepen 's morgens in de zaal rondom tegen de wanden op kussens die zij open rolden.

Heden was het zeer stil in Jeruzalem. In de tempel waren geen Farizeeën; zij hielden raad en waren zeer ongerust en zenuwachtig, omdat Judas nog niet bij hen terug geweest was (Mt. 26, 3-4).

Ik zag bij vele goede mensen in Jeruzalem grote droefheid; zij zullen dus van leerlingen wel de uitlatingen van de Heer vernomen hebben. Ik zag Nikodemus, Jozef van Arimatea, de zonen van Simeon en anderen zeer treurig, hoewel zij nog gans onder de Joden leefden, zonder de omgang met hen te vermijden.

Ook Veronika zag ik in haar woning van droefheid overstelpt; ik zag haar, handenwringend, in haar huis her en derwaarts gaan; haar man vroeg haar waarom zij zo treurig was. Haar huis stond in de stad, midden tussen de tempel en de Kalvarieberg.

Ik was ook in het huis van het laatste avondmaal, waar, naar ik bemerkte 76 leerlingen in de bijgebouwen sliepen. Ik wist nooit waar ze verbleven: het was hier.

Laatste zalving van Magdalena (Mt. 26, 6-13; Mk. 14, 3-9; Joa. 12, 2-7).

1734.

Woensdag in de Goede Week, 28 maart. –

Hedennamiddag om 4 uur vond de Pelgrim de zienster in geestvervoering. Haar aangezicht was bedekt met bloed dat in strepen van haar voorhoofd neergevloeid was. De band om haar voorhoofd was met bloed doordrenkt; ook haar zijde en borst hadden gebloed.

Hij wekte haar om het bloed van haar voorhoofd af te wissen en om haar hoofddoek te verversen, om gepraat te voorkomen, opdat zij niet door vreemden in die toestand verrast zou worden.

Zij ontwaakte zonder evenwel aanstonds tot het volle bewustzijn te komen; zij was vol kinderlijke vreugd. Zonder zich rekenschap van tijd en omgeving te geven, zei ze als een kind dat zich haastig verontschuldigt:

“Ik bloed niet; zij hebben in Simons huis een lammetje geslacht en ik heb er bij geholpen. *De Heer is nu bij Lazarus en Hij onderricht de leerlingen.* Judas heeft alle nodige inkopen voor de maaltijd gedaan en de beurs eens wijd geopend. Magdalena is naar Jeruzalem zelf gaan kopen. Ik was overal bij en ik heb overal meegeholpen en kon dus niet komen. Ik weet dat iemand thuis op mij zit te wachten, maar ik kon niet weg!”

Dit alles stamelde zij als een kind in een onuitsprekelijk blijde stemming en als dronken van geluk. En inderdaad, een vriend van haar, Melchior Diepenbrock, de latere kardinaal en aartsbisschop van

Breslau wachtte reeds geruime tijd in de voorkamer, om afscheid van haar te nemen.

Zij bleef gedurende haar gesprek met hem in dezelfde toestand en liet zich nauwelijks overhalen om het bloed van haar aangezicht af te laten wassen. Daarna vertelde zij in geheel wakkere toestand op haar gewone manier het volgende.

Te Betanië, in het voorhof van Lazarus' huis, waren heden zeer vele leerlingen verzameld. *Jezus leerde daar 's morgens.*

Om 3 uur in de namiddag werden daar tafels gezet. Er waren meer dan 60 gasten; zij stonden achter de tafels.

Jezus en de apostelen gingen rond aan de andere zijde van de tafels, die slechts aan de achterzijde door de leerlingen ingenomen waren en zij dienden hen. *Jezus ging van tafel tot tafel, reikte dit en dat over en onderhield zich met hen.*

Judas was afwezig; hij deed inkopen voor de maaltijd die bij Simon besteld was.

1735.

Magdalena was 's morgens naar Jeruzalem gegaan om zalf te kopen. *Maria, aan wie Jezus heden vroeg zijn nabije dood aangekondigd had, was onuitsprekelijk treurig.* Haar nichte, Maria van Kleofas, die ouder is dan zij en van wie ik een gebeente bezit, bleef ononderbroken bij haar om haar te troosten en zij waren, om enige afleiding voor haar smart te vinden, samen naar de herberg van de leerlingen en naar de nabijgelegen lusthoven gaan wandelen.

Jezus sprak tot de leerlingen over zijn nabije dood, over de uitwerkselen (en vruchten) ervan en over wat daarna zou volgen. Hij zei dat iemand aan wie Hij zijn vertrouwen geschonken had (Ps. 41, 10), iemand die Hem alles verschuldigd was, Hem aan de Farizeëen zou verkopen. Hij zou zelfs niet de gangbare prijs voor een slaaf eisen, maar Hem leveren voor de prijs die de vijand zou bepalen; hij

*zou vragen: "Wat wilt u mij voor Hem geven?"
Wanneer de Farizeeën een slaaf kochten, dan werd hun toch de prijs opgegeven en gevorderd, maar zijn verrader zou Hem leveren voor de prijs, die zijzelf zouden bieden. Hij zou zijn Meester nog smadelijker verkopen dan een slaaf.*

Bij dit horen weenden de leerlingen smartelijk en konden van verdriet niet meer eten, *maar Jezus moedigde hen aan en reikte hun vriendelijk spijs toe*; de leerlingen heb ik dikwijls veel liefdevoller, voorkomender en tederder jegens Jezus gezien dan de apostelen; ik geloof dat zij ootmoediger waren, omdat zij minder dikwijls bij Hem waren.

Jezus gaf 's morgens nog veel onderrichtingen aan zijn apostelen, maar deze verstonden zij niet in hun hele diepzinnigheid en Jezus beval hun aan te tekenen wat niet klaar voor hen was. Nadat Hij hun zijn Geest gezonden zou hebben, zouden zij het zich daardoor herinneren en het verstaan (cfr. Joa. 14, 26). Ook zag ik Joannes en verscheidene anderen veel noteren.

(Dit is nog een woord dat men in de afscheidsrede terugvindt en dus een nieuw bewijs dat deze rede ook uitspraken bevat die op een andere tijd, op een andere plaats, in andere omstandigheden gesproken waren).

Jezus voorspelde hun vlucht en veel andere bijzonderheden die plaats zouden hebben, wanneer Hij verraden en overgeleverd werd.

Zij konden het zich bij geen mogelijkheid indenken en toch deden zij het naderhand, waarover ik mij niet minder verwonderde.

Hij zegde hun veel wat later volgen zou en hoe zij zich dan moesten gedragen.

1736.

Tot de leerlingen zegde Jezus waarheen zij zich moesten begeven: enigen naar Arimatea, anderen naar Sikar, weer anderen naar Kedar.

De 3 leerlingen die Hem op zijn laatste verre reis vergezeld hadden, moesten niet naar huis gaan.

Wanneer men van levensopvatting totaal veranderd is, dan moet men niet naar de zijnen terugkeren, want daaruit ontstaat onenigheid en men loopt gevaar voor het verzet, waarop men stuit, te bezwijken.

Eliud en Eremenzear gingen derhalve, geloof ik, naar Sikar, Silas bleef vooralsnog. *Zo onderrichtte Jezus hen buitengewoon liefdevol en gaf hun nog in alles raad.* Ook zag ik dat velen zich reeds 's avonds verspreidden.

Gedurende deze onderrichting kwam Magdalena met de aangekochte zalf van Jeruzalem terug. Zij was 's morgens tot Veronika gegaan en had in haar huis vertoefd, terwijl men de inkoop van de zalf voor haar deed. Het waren 3 soorten van zalf en wel de duurste die er te krijgen waren. Zij had hetgeen zij nog bezat, daaraan besteed. Er was wel een halve kan van dat water of die olie, waarvan de naam met 'NAR' begint (Nardus-olie, Joa. 12, 3). De namen van de beide andere zalven ben ik vergeten.

De vazen waren met de inhoud mee aangekocht; ze waren van een witachtige, heldere, en toch niet gans doorzichtige stof, (nl. albast, Mt. 26, 7), die er bijna uitzag als parelmoer, maar dit was het toch niet. Die vazen waren gelijk kleine urnen en van boven toegeschroefd; op de bolvormachtige voet was allerlei knop- en sierwerk. Magdalena droeg deze vazen onder haar mantel naast elkaar op de heup in een zak, die (met banden) van de ene schouder schuin over de borst en de rug neerhing.

De moeder van Joannes Markus vergezelde haar naar Betanië en ook Veronika deed haar een eindweegs uitgeleide.

Terwijl zij door Betanië gingen, zag ik dat Judas deze vrouwen ontmoette, met Magdalena sprak en inwendig verbitterd was.

1737.

Magdalena had van Veronika vernomen dat de Farizeeën besloten hadden Jezus gevangen te nemen en te doden, maar nu nog niet wegens de ontelbare vreemdelingen waarvan het in Jeruzalem krioelde, en vooral wegens de vele heidenen die te Jeruzalem waren en Jezus aanhingen; zij deelde dit (in Simons huis) aan de andere vrouwen mee (Mt. 26, 4-5).

Jezus sprak heden met de leerlingen ook nogmaals over zijn Moeder; zij zou al de verschrikkelijke folteringen van zijn lijden en dood moeten mee doorstaan en daarna toch nog (15 jaren) moeten leven.

De vrouwen waren in Simons huis en hielpen het maal bereiden.

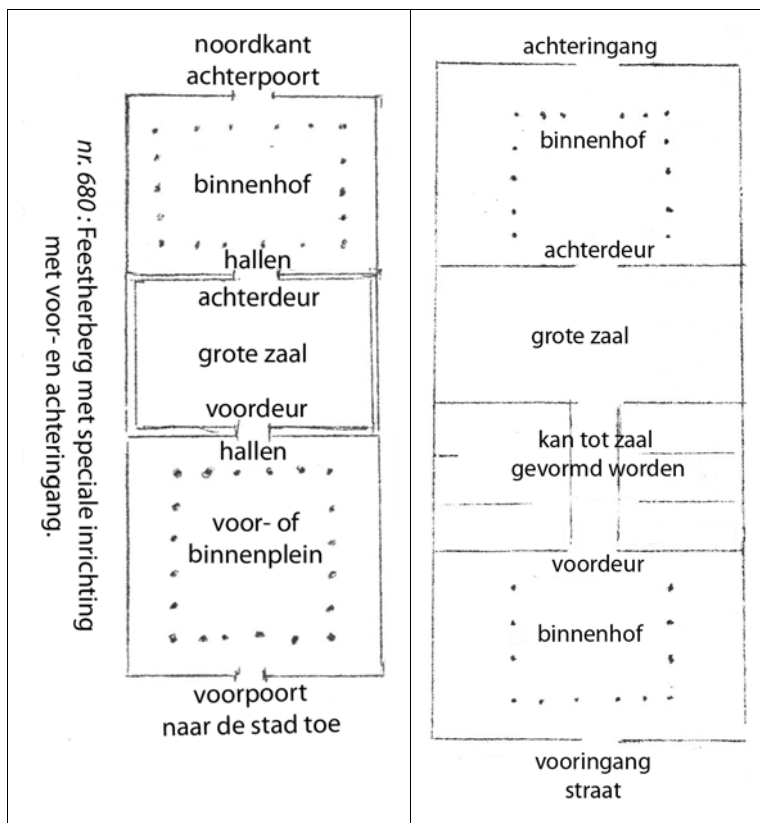
Judas had de nodige aankopen gedaan en de beurs eens wijd geopend en had daarbij gedacht dat hij het reeds 's avonds terug zou hebben. Bij een man van Betanië, naar de kant waar zich de tuinen uitstrekten, kocht hij allerhande groenten, 2 lammeren, vruchten, vissen, honing en het overige.

De eetzaal van Simon was heden een andere dan die waar zij de vorige keer, daags na de Intocht in de tempel gegeten hadden. Heden aten zij in een open zaal in het achterdeel van het huis; de zaal had uitzicht op het binnenhof⁸⁸².

---

⁸⁸² Hier hebben wij hetzelfde huistype als bij Maria de Sufanietin te Ennon (zie tekening in fasc. 17, nr. 680).

Het heeft een voor- en een achteringang en ieder van beide geeft toegang tot een zaal. Langs de straat liggen de woonkamers, die tot een zaal omgevormd kunnen worden en uit deze komt men in de achterwaarts

Ze was versierd en had een opening of luik in het plafond; het luik was met een doorzichtig floers als met een koepel overspannen. Aan beide zijden van deze koepel hingen 2 groene piramiden van kroezig, bruingroen, vetachtig kruid neer, dat ronde bladertjes had; ik ben de naam ervan vergeten. De bodem van de piramiden was eveneens met groen bedekt en me docht dat zij dit altijd zo groen hielden. Onder deze sierkoepel stond de ligstoel van Jezus

---

gelegen feestzaal en uit deze op het binnenhof. Langs de achteringangpoort bereikt men in tegenovergestelde richting over het binnenhof de feestzaal, zonder over de straat te moeten.

(dus onder de plafondopening en tussen de neerhangende loofpiramiden).

De ene zijde van de tafel was onbezet en dáár diende men de spijzen op, die tussen een rij zuilen door over het binnenhof aangebracht werden.

Aan deze zijde had alleen Simon, die zijn gasten diende, zijn plaats. Ook stonden hier 3 hoge platte waterkruiken onder de tafel op de grond.

De gasten lagen bij deze maaltijd op lage, dwars staande banken, die van achteren een aansluitende leuning hadden en van voren een arm waarop men leunde. De banken stonden twee en twee, zodat telkens de 2 die er op lagen, mekaar in het aangezicht zagen. De vrouwen aten ditmaal in een open zaal links en konden schuinweg over het binnenhof de maaltijd van de mannen zien⁸⁸³.

1738.

Zodra alles gereed was, werden door Simon en zijn dienaar Jezus, de apostelen en Lazarus afgehaald. Zij hadden feestklederen aan (cfr. Mt. 22, 12). Simon droeg een lang kleed, een gordel met figuren en aan de ene arm een lange manipel (zie fasc. 27, nr. 1566, voetnoot 816); deze was beneden met harige franjes afgeboord. De dienaar droeg een bovenkleed zonder mouwen.

Simon begeleidde Jezus, de dienaar de apostelen. Zij gingen niet over de straat noch door Simons huis (dat nabij de straat gelegen is; zij kwamen aan de achterkant binnen, zie hiervoor nr. 1737, voetnoot 882), maar kwamen langs achteren over het binnenhof in de zaal. Immers, in Betanië was zeer veel volk en er was door de talrijke vreemdelingen, die begerig waren om Jezus te zien, een

---

⁸⁸³ Het binnenhof is met een zuilengang omgeven.

In die gang zijn de deuren van kamers die tegen de ringmuur aangebouwd zijn en in deze gangen is gewoonlijk ook de keuken ingericht. Zo brengen de dienaars uit deze keuken de spijzen tussen de zuilen over het binnenhof in de eetzaal en konden de vrouwen uit hun eetzaal tussen de zuilen schuinweg over het binnenhof in de zaal der mannen zien.

groot gewoel in het dorp. Ook was het de mensen opgevallen dat Simon, wiens huis anders openbaar en toegankelijk was, zulke grote inkopen had gedaan en nu zijn herberg gesloten hield. Kortom, men vermoedde wat; men was nieuwsgierig en woelig. De mensen klommen onder de maaltijd bijna op de muren.

Als voor een feest gekleed traden allen de zaal door de achterdeur binnen. Ik herinner me niet een voetwassing, doch slechts een traditionele reiniging vóór de deur gezien te hebben.

De banken, waarop zij aan tafel aanlagen, waren hier breed, zodat er 2 naast elkander lagen. Jezus lag in het midden op een ligstoel alleen. Op de tafel stonden verscheidene grote bekers en telkens 2 kleine daarnaast; ze bevatten 3 soorten van dranken, een groenachtige, een rode en gele. Ik meen dat er een soort van perensap onder was.

Eerst werd een lam opgebracht; het lag uitgestrekt met de kop op de voorpoten in een langwerpige ronde of ovale schotel; het werd met de kop naar Onze Heer geplaatst. Hij nam een wit mes als van been of steen en stak het in de nek van het lam en sneed neerwaarts, eerst aan de ene zijde van de hals, dan aan de andere, en hierna maakte Hij een lange snede over rug en kop in hun gehele lengte; de lijn van deze snede herinnerde mij onwillekeurig aan het kruis. Hij legde een afgesneden deel aan Joannes voor, een aan Petrus en tenslotte aan zichzelf.

Hierna maakte Simon, de gastheer, dwarssneden aan beide zijden van het lam en legde de stukken links en rechts de apostelen en Lazarus voor in de volgorde waarin zij lagen.

1739.

Ook de vrouwen hadden een lammetje, maar het was kleiner en lag breder in de schotel; het hield de kop naar de Moeder Gods gewend, die het verdeelde. Het zag er bijna uit als een egel. (De vertelster moest bij deze vergelijking zelf lachen).

Na dit lam kwamen 3 grote vissen en kleine daartussen. De grote lagen als zwemmend op hun buik in een witte, stijve saus.

Dan kwam een gebak: broodjes in de vorm van lammeren en van vogelen met uitgebreide vleugelen; vervolgens honigraten, groenten als salade en een saus waarin zij dit kruid indoopten, olie, meen ik.

Dan kwamen vruchten die peren schenen te zijn en daartussen stond in het midden een vrucht, gelijk een pompoen, waarin verscheidene andere vruchten, zoals druiven, met hun steel ingestoken waren. De schotels waren gedeeltelijk wit, gedeeltelijk van binnen geel, plat of diep volgens de aard van de spijzen.

Na de nuttiging van het lam dronken zij. *Vóór de maaltijd hadden zij gebeden en onder de maaltijd gaf Jezus aldoor onderrichtingen.*

De vrouwen die ten getale van 7 of 9 waren, zaten rondom hun tafel. Magdalena zat tegenover de H. Maagd; beiden hadden onder de maaltijd veel geweend.

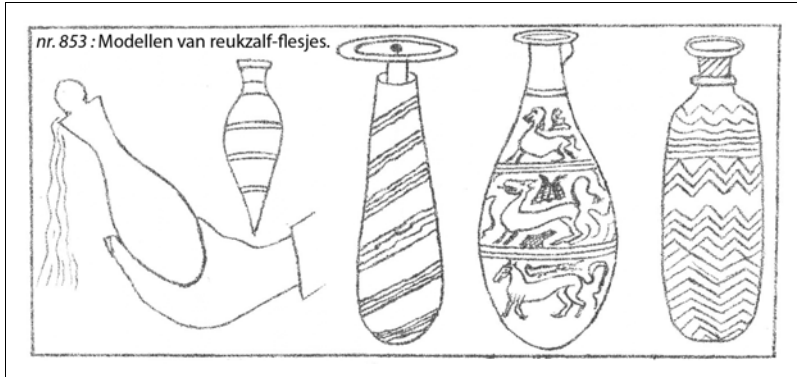
Nu was de maaltijd bijna geëindigd en Jezus sprak maar voort. Alle apostelen luisterden met gespannen aandacht en open mond, en ook Simon die diende, ging tegenover Jezus staan en hoorde zijn woord onbeweeglijk aan.

1740.

Maar Magdalena bij de vrouwen stond, zonder iets te zeggen, in alle stilte op; zij had een fijne, blauw witte, dunne mantel om, bijna gelijk de mantels der H. Driekoningen, wat de stoffe betreft; haar loshangende haarlokken waren met een sluier bedekt.

Zij droeg de zelf in een plooi van haar mantel, ging door de lovergangen naar de zaal. Hier ging zij achter Jezus staan, wierp zich onder het storten van overvloedige tranen aan zijn voeten neer en legde haar aangezicht op zijn ene voet, die op het rustbed lag. Zijn andere voet, die meer naar de grond hing, stak de Heer zelf haar toe. Zij ontbond dan zijn sandalen en zalfde zijn voeten van boven en van onder. Nu vatte zij haar lange, loshangende en

met de sluier bedekte haarlokken met beide handen en veegde er mee over de gezalfde voeten van de Heer en bond dan aan deze de sandalen weer vast.

Hierdoor ontstond een onderbreking in de toespraak van Jezus. Hij had Magdalena's komen wel bemerkt, maar de anderen die zo iets niet voorzien hadden, waren verrast en verstoord.

Jezus echter zei: "Ergert u niet aan deze vrouw", en hierop richtte Hij in stilte enige woorden tot haar.

Na Jezus' voeten gezalfd te hebben, trad Magdalena nu achter Hem en goot het kostelijke reukwater over zijn hoofd uit, zodat het overvloedig op zijn kleed neervloeide en het doordrenkte. Dan streek zij met haar hand nog zalf op zijn hoofd, vanaf de kruin over het achterhoofd en de afhangende haarlokken en de fijne geur vervulde de zaal.

1741.

De apostelen hadden ondertussen onderling gefluisterd en gemord en zelfs Petrus was misnoegd over deze storing. Maar Magdalena ging gesluiert al wenend achter de tafel (aan de zijde waar de gasten aanlagen) en toen zij voorbij de plaats van Judas kwam, hield deze, die met zijn buurman over haar daad reeds gemord had, haar de hand in de weg, zodat zij moest blijven staan, en hij sprak haar nors en verbitterd aan wegens die verkwisting van

kostbaarheden, die men ten bate der armen had kunnen besteden. Door Judas tegengehouden bleef Magdalena daar onder haar sluier hevig staan wenen.

Maar Jezus zegde hun haar door te laten en verklaarde plechtig dat zij Hem tegen zijn dood gezalft had - wat zij daarna niet meer zou kunnen - en dat overal waar het Evangelie gepredikt zou worden, gewag gemaakt zou worden zowel van haar edelmoedige daad als van hun kleinzielig gemor (Mt. 26, 11-13).

Magdalena ging nu zielsbedroefd heen; de maaltijd was door het morren der apostelen en door het verwijt van Jezus gestoord. *Hij sprak nog een korte wijle* en dan keerden zij allen naar het huis van Lazarus terug.

Nu bereikten de verbittering en geldgierigheid in Judas hun toppunt; hij dacht bij zichzelf dat hij die rotte boel (waar zulke verkwisting goedgepraat werd, terwijl hij met het beheer van de gelden belast was), niet langer kon verdragen. Zonder zijn bedoeling te laten merken, legde hij zijn feestkleed af en nam de schijn aan, als moest hij zich verwijderen om in het huis waar zij gegeten hadden, het overschot van de maaltijd in bewaring te plaatsen voor de armen. Maar in de plaats daarvan liep hij in allerijl, als onder de prikkel van sporen, naar Jeruzalem.

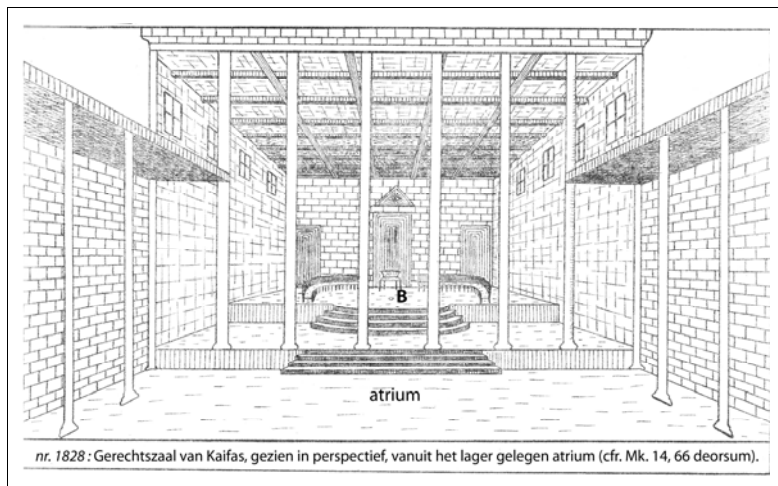
Ik zag de duivel als een rood, spits, dunlijvig spook gedurig bij hem; hij liep vóór en achter hem, als lichtte hij hem voor. Judas zag in de duisternis en liep met vaste stappen zonder zich te stoten⁸⁸⁴. Ik zag hem te Jeruzalem in het huis lopen, waar Jezus later bespot zal worden (nr. 1828).

---

⁸⁸⁴ K. ziet de duivel onder de gedaanten van dieren die door hun aard enige overeenkomst vertonen met de zonde die zij voorstellen en waartoe de duivel de mensen bekoort.

Hierop is reeds de nadruk gelegd in fasc. 10, nr. 294, voetnoot 90. In nr. 1894 zullen wij hierover misschien nog een uitvoeriger nota plaatsen.

NOTA bij de laatste zalving van Magalena.

Deze zalving had plaats op 28 maart, de woensdag.

Jezus sterft op vrijdag, 30 maart.

Op 28 maart zette Judas de beslissende stap tot het verraad.

Ieder van de 4 evangelisten verhaalt deze laatste zalving, maar op een eigenaardige wijze verbindt ieder van hen met deze zalving trekken uit de zalving van nr. 1708, en zelfs met trekken uit de zalving van fasc. 19, nr. 853.

Met de laatstgenoemde is door Lukas Magdalena's laatste zalving bij Simon samengetrokken, door de 3 andere evangelisten met de zalving uit nr. 1708.

Vandaar de kleine onderlinge verschillen bij de evangelisten, waarvan men al de trekken bij K. terugvindt.

Op deze ingewikkelde kwestie gaan wij hier niet dieper in, niet omdat ze te moeilijk is, maar te lang om ze uiteen te zetten.

Wie de vergelijking wil uitpluizen, zie na en vergelijk de verhalen van K. in de nrs. 853, 1708, 1734 en vlg. en bij Mt. 26, 6-13; Mk. 14, 3-9, Lk. 7, 36, Joa. 12, 2-3.

***

Judas, zo zagen wij, komt in het gerechtshuis waar Jezus later bespot en door Kaïfas veroordeeld zal worden. Jezus' vijanden waren er in een raadsvergadering bijeengekomen.

Katarina zet haar verhaal voort als volgt:

1742.

De Farizeeën en hogepriesters waren er nog verzameld, maar Judas verscheen niet in hun vergadering. Twee mannen spraken met hem beneden in het huis, en toen hij zei dat hij hun Hem wilde overleveren en vroeg wat zij hem daarvoor wilden geven, gingen zij dit zeer blijde aan de anderen zeggen. Toen kwam er een derde bij, die hem dertig zilverlingen bood.

Judas verlangde deze aanstonds, maar zij wilden hem die niet geven, zeggend dat hij hier al eens geweest was en zolang was weggebleven; hij moest het eerst doen, en dan zouden zij hem de prijs uitbetalen. Ik zag hen nu het akkoord maken met in elkanders hand te slaan, en ook, naar ik zag, met aan de ene zijde van elkanders kleed iets af te rukken⁸⁸⁵.

Zij verlangden nog dat Hij, alvorens te vertrekken, hun zeggen zou hoe en wanneer? Maar hij wilde niet langer blijven om geen achterdocht te wekken; hij antwoordde dat hij eerst nog alles nauwkeurig moest nagaan en dat het dan morgen wel zonder opzien zou kunnen geschieden. Ik zag de duivel gedurig daartussen. Nu ijlde Judas weer naar Betanië, trok zijn feestkleed aan en voegde zich weer bij de anderen.

---

⁸⁸⁵ Elkaar in de hand slaan ten teken van overeenkomst fasc. 13, nr. 453, voetnoot 208.

Een lapje van het kleed gescheurd kon later dienen tot bewijs van de overeenkomst.

Zo knipte David een stukje van Saüls mantel, terwijl deze sliep, ten bewijze dat hij de kans had gehad hem te doden, maar niet had gewild (I Kon. 24).

1743.

Na de maaltijd was Jezus naar het huis van Lazarus teruggekeerd en vele leerlingen hadden zich naar hun herbergen verspreid.

In de nacht kwam nog Nikodemus van Jeruzalem tot Jezus en sprak lang met Hem. Vóór de dag keerde hij naar Jeruzalem terug en Lazarus deed hem een eindweegs uitgeleide.

Over haar persoonlijke rol in dit visioen vertelde K. het volgende:

Ik was 's middags aanwezig bij het klaarmaken van het eten en dan bij Jezus' onderrichtingen voor zijn leerlingen.

Deze aanwezigheid was zo waar en levendig, dat ik tussen Simons huis en het domein van Lazarus heen en weer liep en niet minder van droefheid verscheurd dan van vreugde verrukt was. Dan dacht ik op eenmaal weer: "Het is toch zo; Hij is tot ons gekomen! Hij moet terugkeren!" En onder zulke gevoelens en bedenkingen werkte ik mee bij het opdienen van de tafels en in de keuken. Ik versjouwde tafelgerei en deed de afwas en door die afwisseling van vreugd en droefheid en door het zien van de droefheid van Maria en van de grote liefde van Jezus, liep mij het zweet van het aangezicht, en toen kwam de Pelgrim en wekte mij en zei dat mijn aangezicht met bloed overdekt was (zie nr. 1734).

Het is me moeilijk zelfs maar één van die tafereelen volledig te verhalen of te beschrijven, want ik voel me nog steeds er bij tegenwoordig en zie de gebeurtenis zich voort naar alle zijden (met al zijn onderdelen afspelen, zodat ik het niet met de nodige aandacht kan verhalen).

Het verhaal van de gebeurtenissen der 2 volgende dagen en nachten en van de zaterdag vóór Pasen beslaat een geheel groot boekdeel.